

ÜŞÜYEN HAYATLAR

Öğretmenlik Hatıraları

EĞİTİM-BİR-SEN

ÜŞÜYEN HAYATLAR

Öğretmenlik Hatıraları

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI: 29
Edebiyat Dizisi : 11

Eğitim-Bir-Sen Adına Sahibi
Ahmet GÜNDOĞDU
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Hıdır YILDIRIM
Genel Basın Yayın Sekreteri

I. Baskı : Ocak 2009
10.000 Adet

ISBN :978-975-6153-21-5

Teknik Hazırlık & Baskı:
Hermes Basımevi
www.hermesofset.com.tr
B.T. 15/01/2009, Ankara

Eğitim-Bir-Sen Genel Merkezi
G.M.K Bulvarı Ő. DaniŐ Tunalıgil Sk. No:3/13
Maltepe / ANKARA
Tel: (0312) 231 23 06
Faks : (0312) 230 65 28
www.egitimbirsen.org.tr
e-posta : egitimbirsen@egitimbirsen.org.tr

ÜŞÜYEN HAYATLAR

Öğretmenlik Hatıraları

Her türlü yayın hakları Eğitim-Bir-Sen'e aittir.

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI

Düzenleme Kurulu

Halil Etyemez

Ahmet Özer

Erol Battal

Hıdır Yıldırım

Esat Tektaş

Ramazan Çakırcı

Jüri

Necmettin Turinay

D. Mehmet Doğan

Prof. Dr. Selahattin Turan

Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	11
ÖNSÖZ.....	21
TÜRKİYE BİRİNCİSİ RUHUMDA SOLUKLANAN MENZİLLER	
Yaşar BAYAR.....Erzurum-2	25
TÜRKİYE İKİNCİSİ GÖNÜL FETHİNE DOĞRU	
Olgun ALBAYRAK.....Giresun	37
TÜRKİYE İKİNCİSİ YÜREGİMİN VADİSİNDEKİ ÇIĞLIK	
İbrahim KAYA.....Adıyaman.....	48
TÜRKİYE ÜÇÜNCÜSÜ PERYAVŞAN	
Alişen AVCI.....Adana-1	59
MANSİYON SONSUZA UÇAN UÇURTMALAR	
Soner CAN	İstanbul-4.....68
MANSİYON ELMA ŞEKERİ	
Ayhan ARI	İstanbul-1.....78
MANSİYON GARİBİM GARİPSİN GARİP	
Tacettin ŞİMŞEK.....Erzurum-1	91
JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ ÖNCE ÇOCUKLAR ÜŞÜDÜ	
Sevcan POLAT.....Aydın	101
KARA KIŞIN BEYAZ ŞEHİRİ	
Hidayet SELİMOĞLU	Adana-2.....112
İNSAN ACELECİ BİR VARLIKTIR	
Ayşe TURAN BALKAN.....Afyon	118

BOYALI PARALAR Münire ARATLI	Ağrı	122
YEDİVEREN BAŞAKLAR Rıdvan ŞAHİN	Aksaray	126
EĞİTİM SÜRÜYOR Selim SAZLI	Amasya	137
İNSAN YETİŞTİRMEK Hanife GÜZEL	Ankara-1	143
BİR ÜRPERİŞ, BİR ÖĞRETMEN Necati İŞLER	Ankara-2	155
CANSIN Ayhan KILIÇ	Ankara-3	159
HAZIM Adnan ÜNAL	Ankara-4	164
NÖBET Mİ SOĞUK, RUSYA MI? Aytekin SÜCÜ	Artvin	168
PORTAKAL KABUKLARI Salim NİZAM	Balıkesir	172
AZRAİL'İN SİYAH YÜZÜ Ahmet Faruk ATEŞ	Bartın	180
KIRILGAN ANILAR Ayten KAR	Batman	189
HAYATA BAĞLAYAN KAHKAHALAR Bayram GEDİK	Bayburt	195
DÖRDÜNCÜ AZA 1 - ÖĞRETMEN 0 Erhan DÖŞ	Bilecik	202
NEHİRLER DÜŞLERİM GÖL KENARINDA Ferhat ÇİFTÇİ	Bingöl	211
BAYRAK DİREĞİ Nebi ERGÖREN	Bitlis	215

GÜLEN YÜZÜN SOLMASIN KÜÇÜĞÜM Fatma GÜREL.....	Bolu	220
ŞEHRE HÂKİM BİR YER Osman ADATEPE.....	Burdur.....	225
AMELLERİN EN GÜZELİYLE ÖDÜLENDİRİLMEK Nuri CELEPÇİ	Bursa	232
HAYATA YÖN VERMEK Hasan SÜMER.....	Çanakkale.....	245
ÖĞRETMENLER YAŞADIKÇA Pınar ÇALIŞKAN.....	Çankırı	249
MENEKŞELER AÇINCA Ertan YILDIRIM.....	Çorum.....	252
ÜŞÜYEN HAYATLAR Ayhan ÇANKAYA	Denizli.....	263
GİZEMLİ SÖZCÜK Seyhan KARAKOÇ.....	Diyarbakır	271
YÜREĞİMİN FAY KIRIKLARI Canan DİNÇ	Düzce	282
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA ÖĞRETMENLİK Kezban KERMAN.....	Edirne.....	295
ŞEMSİYEMİN ALTINDA TOPLADIKLARIM Gülten ASLAN	Elazığ.....	306
HAKKINI HELAL ET! Selma Yıldız YILDIRIM.....	Erzincan.....	312
UNUTULMAYAN ÇALIŞMA Sultan KÜÇÜKKÖR.....	Eskişehir	316
SİZE BAHARLAR BIRAKTIM Osman DURAK	Gaziantep	320
UMUDUN RENGİ BEYAZ Fatih DEMİREL	Gümüşhane.....	332

ŞU BİZİM AKİF Süleyman KARATAŞ	Hakkari	340
NADİR NADİRELER Sabit KALABAZ	Hatay	345
ON PARMAĞINDA ON MARİFET Hatice COŞKUN	Isparta	352
KENDİ ŞARKIMIZI SÖYLEMEK Ömer BALTAŞ.....	İstanbul-2.....	359
KARA GÖZLÜM Meral KURULAY	İstanbul-3.....	366
KAYBOLUŞ Hakan ÖZER.....	İstanbul-5.....	373
HOŞGÖRÜ Yılmaz GÖÇMEN	İzmir	381
“SESSİZ GEMİ” ANLATIR SENİ Mahmut GÜVEN	Kahramanmaraş	385
MEMUR DEĞİL ÖĞRETMEN Kenan TUNÇER	Karabük	392
GÖNÜL MEKTEBİ Burhan YEMİŞ	Karaman	395
ÖĞRETMENİMİN HATIRA DEFTERİNDEN Faruk KUNDU.....	Kars	408
SANA, BANA, BİZE DAİR Turgay GÜMÜŞ	Kastamonu	416
DİRİLİŞ Alper İbrahim BİŞKİN.....	Kayseri	426
AYAZDA GÜVERCİN İZLERİ Yıldırım TÜRK.....	Kırıkkale	436
BAHRİ ÖĞRETMEN Bekir BİÇER	Kırşehir	444

VAR MIYDIN YOKSA RÜYA MIYDIN? Zeki BAYRAM.....	Kocaeli	452
AY 'A YUKARIDAN BAKMAK Yaşar KOÇ.....	Konya	463
DEĞDİ Eda TÜR KARSLAN.....	Kütahya	471
BİR DEMET ANI DİRDİM ,GÖNÜL TARLAMNDAN Nilüfer AKTAŞ.....	Malatya	474
İKİ CİHAN MEYVELİ HATİRA DEMETİ Numan ÇELİK.....	Manisa	480
KOMUTANIN KIZI Mehmet Salih ŞAHİN.....	Mardin	490
SİLİNMEYEN İZLER Erhan BOZKURT	Mersin	496
BEN ÖĞRET MEN OLDUM MU? Lütfiye KAVAL	Muğla	508
OKULDA MÜFETTİŞ VAR Murat ARSLAN.....	Muş.....	515
KARDELENLER ÜŞÜRKEN İhsan YÜKSEL	Niğde	522
TAŞ ÜSTÜNDEKİ TOHUMCUK Cemile DÜZGÜN.....	Ordu	530
KARANLIĞA BİR YILDIZ İbrahim PATAZ.....	Osmaniye.....	540
SONBAHAR...SON BAHAR Hatice KESTİOĞLU	Rize.....	545
SIRADAKİ ÖĞRET MEN Güngör İÇER	Sakarya	554
SOLMAYAN HAYALLER RESSAMI Yılmaz İMANLIK.....	Samsun	560

SEVGİ YOLCULUĞU

Hanefi YOLLUSiirt566

PAMUK NAZAN

Ahmet KARACA.....Sinop574

CİNNETTEN CENNETE YOLCULUK

Erhan PAŞAZADE.....Sivas580

KADER'İN KADERİ

Osman DURSUNŞanlıurfa597

SÜS KALEMİ

Gani ERSOYŞırnak601

KALDIRIMDAKİ KAN

Fatma CAMCI.....Tekirdağ.....611

BEYAZ MENDİL

Cevdet GÜNEYLİTokat616

İLK TOHUM

Nuran YANIK.....Trabzon.....623

MAZLUMUN FERYADI

Cumali KALIPUşak.....630

MAMOSTE (ÖĞRETMEN)

Mehmet BOZKOYUNVan637

YÜREĞİMDEKİ HATIRALAR

Habib FİDAN.....Yalova645

ÖĞRETMENLİĞİN ANLAMI

Fatma DURMAZ (KARATAŞ).....Yozgat654

AH ROJDA

Veli KARANFİLZonguldak659

HATIRA YAZARLARININ ÖZGEÇMİŞLERİ677

TAKDİM

Bu sene dördüncüsünü gerçekleştirdiğimiz hatıra yarışmasının muhteşem finali ile, işte yine karşınızdayız. Eğitim-Bir-Sen'in dört yıldır ısrarla sürdürdüğü eğitim hatıraları dizisi, elinizin altındaki bu büyük eserle gerçekten yüksek bir kemale eriyor. Çünkü yazarlarımız daha bir çoğalıyor, yazılan mevzular da giderek daha bir kıvama ermiş gözüküyor.

Ortaya çıkan sonucun bizi, yani Eğitim-Bir-Sen mensuplarını, nasıl memnun ettiğini tahmin edemezsiniz. Çünkü yıllar yıllar var ki, engin denizlere ulaşmak imkânını bulamayan nice ırmaklar burada birbirine eklenerek, muhteşem çağlayanlar gibi ha bire boşanıyor. Çünkü çocuğun ve ebeveynin bitmez-tükenmez ızdırapları ile öğretmen arkadaşlarımızın insanı adeta diriltmeye dönüşen ihyâ tecrübeleri, artık bozkırın ortasında çoraklaşıp kurumuyor, cılız ırmaklar gibi buharlaşıp kaybolmuyor. Çünkü siz, biz, hepimiz, bunun çaresini ortaklaşa bulmuş gibiyiz. Kendimizi ve geliştirdiğimiz özgün tecrübeleri kaybolmaktan, unutulmaktan ve bozkırın ortasında çoraklaşıp bularlaşmaktan kurtarmanın yolu, işte bu eserlerde saklı. Bu metinler sırf sizin, öğretmen arkadaşlarınızın değil; bizim hepimizin, Türk milli eğitiminin yüz akı mesabesinde de onun için!..

Biz burada Ankara'da, Eğitim-Bir-Sen olarak neyi amaçlamışsak; siz orada, Anadolu'nun ve Trakya'nın en ücra köşelerine kılcal damarlar gibi dağılmış olarak, aynı amaç birliği içinde, aynı yükü ve gayeyi omuzlamış durumdasınız. Dolayısıyla siz bizim insana ve topluma, veliye ve öğrenciye dönük yüzümüz; biz sizin

başkente uzanmış kolunuz ve temsilciniz olarak, bütün yurdu kapsayan heybetli bir koro teşkil ediyoruz.

İşte elinizin altındaki bu kitap, bu heybetli kadronun, müştereken bestelediği ve icra ettiği yüksek bir aşk serenadıdır!.. Onun için bu sayfalardan, durmaksızın bir ızdırıp, fetih ve inşirah boşanıyor. Durmaksızın gözler bunun için doluyor, kalpler bunun için yüksek bir tatmine eriyor. Kaç yıldır, bu kitapları okuyan veya inceleyenlerden, böylesi yüksek takdir duyguları işitememizin sebebi de burada yatıyor. Bu samimi ve içten metinler, öğretmenlerimizin derin tecrübelerini ortaya koyduğu kadar, bizlerin de eğitim kamuoyunda ve edebiyat camiasında yüzümüzü ak ediyor, şevkimize şevk katıyor.

Eğitim-Bir-Sen'in Açtığı Büyük Yol

Dikkat etmişseniz, kaç yıldır ısrarla sürdürdüğümüz bu çalışmalarını, eğitim camiasından herhangi bir dernek, cemiyet, vakıf veya sendika, henüz daha denemeye kalkışabilmiş değil. Neden dersiniz, Türk milli eğitiminin "*eli kalem tutan*", kendinde yazılacak bir şeyi olan, daha doğrusu da, ciddi bir okuma sürecinin içinde bulunan sınıfları, Eğitim-Bir-Sen'de bir araya gelmiş durumda da onun için!..

Kuşkusuz bu söylediklerimiz açıklamaya yetmez, içinde bulunduğumuz seviyeyi!.. Bunun daha, daha ötelere var çünkü. Çünkü insana değer veren ve insanı anlamaya çalışan derin bir supleks söz konusu sizlerde. Hem karşısındaki öğrencisinin, yani farklı farklı tabiatların üzerine eğilmesini bilen; aynı zamanda da kendi "*benini*" bu yoldan keşfetmenin sırrına eren anlamlı yaklaşımlar söz konusu. Yani önündeki güç ve karmaşık sorunları; yönetmeliklerin, diplomaların, daha ötede de yasaların bile çözmekten aciz düştüğü sorunları aşmasını bilen, son derece enteresan denemeler icat

ediliyor. İşte öylesi anlarda Anadolu'da mosmor kesilmiş yüzler bir gül gibi açılıyor; insandan ve toplumdaki kopmuş, geleceğe yönelik her türlü ümidini kaybetmiş nice ruhlar da, bir bir felâha eriyor. Söylenen sözün duymayan, önündeki sorunu çözemeyen, yani kendi mahbesinde kilitlenmiş gibi donup kalmış öğrencinin şuurunda yıldırımlar çakıyor, bin bir inşirah ve fetih doğuyor öylesi zamanlarda!.. Yani o yapayalnız ve münzevi "kişilikler", ortak koroya katılmakla kalmıyor, sınıflarını ve okulunu sürükleyen büyük lokomotiflere de dönüşüyorlar.

İşte insanı diriltmenin sanatı değil de nedir bu? Bu nedenledir ki, biz Eğitim-Bir-Sen'liler bu ortak, yüksek tecrübe havuzunu birlikte oluşturuyoruz. Bilgilerimizi ve tecrübelerimizi beraberce paylaşıyor, insanı derinden kavramanın sanatını da beraberce kuruyor ve inşa ediyoruz. Dolayısıyla sahibi olduğumuz bu gönül zenginliği ile Türkiye'nin hemen bütün öğretmenlerine kalbimizi açıyor, adeta onları da kucaklıyoruz. Yani böylece, kendi sendikamız dışında kalan bütün öğretmenlerimize de, ürettiğimiz bu ortak *veri tabanını* okuyup tetkik etmeleri için, aynı şekilde imkân sağlıyoruz.

Akif İnan ve Yeni Bir Yazıcı Sınıf

Burada, dört yıldır sürdürdüğümüz bu yarışmalar safhasında, ulaştığımız önemli bir sonucu da sizlerle paylaşmak durumundayım: Dikkat ediyor musunuz bilmem? Her geçen yıl yazma seviyelerimizde müthiş bir yükseliş gözleniyor. Her biri kendi aralarında temayüz etmiş bilim adamı ve sanatçılardan oluşan jüri üyelerimizin de ortak kanaati bu yönde... Onların bize ifadesi ile söylüyorum: Yarışmaya katılan metinleri biz, sırf bir seleksiyon zarureti ile okumuyoruz. Gerçekten bu yazıları edebi bir zevk duyarak okuyoruz. Başlanmış bir yazı nasıl geliştiriliyor? Ya da yazıcının tavrı

ve ifadesi, daha mühimi de insanı kavrama biçimi ve derinliği karşısında, biz kendimizi unutarak okuyoruz. Ulaşılan yazma seviyeleri bizi adeta gıpta ettiriyor, diyorlar. Daha ötede, mecburen, sayısı belli dereceler ilân ediyoruz. Hatta ilan etmekte zorlanıyoruz, diyorlar.

Çünkü gerçekten, sizler de okuyunca hak vereceksiniz. Bu metinler arasında, değil herhangi bir dereceyi, doğrudan en ön plana yetiştirmek için boynunu uzatmış o kadar emek, tecrübe ve üslûp söz konusu ki, şaşır kalıyorsunuz. Yine jüri üyelerimizden birinin ifadesiyle söylüyorum: Sıralamalardaki dereceler, ancak burun farkıyla ifade edilebilecek kadar birbirine o kadar yakındır!..

Yani sevgili dostlar!..

Burası, rahmetli üstadımız ve kurucumuz Akif İnan'ın merkezinde yer aldığı bereketli bir memba!.. Tohumunu onun saçtığı, suyunu onun döktüğü bir sendika ki, onun kurduğu bu sendikanın üyeleri de sanata, edebiyata o kadar yakındır!.. Kaldı ki “*yakın*” kelimesi bile eksik kalıyor burada. Onun için, yakın yerine doğrudan sanatın, edebiyatın ve tefekkür üretiminin merkezinde yer alan bir koro demek daha uygun düşüyor.

Yazmanın Farkı Derinleşmek

Bilmem hatırlar mısınız sevgili arkadaşlarım?

Bir zamanlar bu ülkede “*Köy Enstitülü*” yazarlardan söz edilirdi. Mahmut Makal, Talip Apaydın, Osman Şahin ve Fakir Baykurt gibi yazıcılar!.. Onlar da kuşkusuz köyü, şehri, insanı ve toplumu yazarlardı. Lütfen bir onların yazdıklarını, bir de arkadaşlarımızın yazdıklarını okuyun. Seviyeyi ve derinlik farkını ancak o zaman fark edeceksiniz.

Kuşkusuz o jenerasyonla; şimdi sizin temsil ettiğiniz yazış biçimi ve insanı kavrama sanatı arasında de-

rin uçurumlar bulunuyor. Onlar ne kadar dışta kalıyor ve sathi ise; siz o kadar derine inmekte ve *iç hayatları* yazma kabiliyetine daha bir haiz durumdasınız. Hemen çoğu arkadaşımız, vaka ve olayların uzun uzun anlatımını aşarak, anlatacağı mevzunun geçtiği süreleri de alabildiğine daraltarak, sanatın ve edebiyatın ihtiyaç duyduğu derinleşmenin sırrını yakalamış gözüküyorlar. Hatıraların ve kendilerine yansımış yüzlerin ve onların hâsil ettiği bin bir mülâhaza ve çağrışımlarla dolmaya başlıyor o zaman bu metinler. İşte yazmanın o anında, içimizdeki *derin şiir* ve intibalar, bir magma tabakası gibi kabarıyor ve kendine mahsus dili de yakalayınca, son derece etkili metinler ortaya çıkıyor.

Dahası adına biz hatıra demiş olsak bile, bu metinler o sınırlar içinde kalmayarak, her biri kendilerine lâzım gelen bir *forma* bürünmek ihtiyacıyla, şartlarını ve sınırlarını zorluyor da zorluyor. Dolayısıyla, kimisi doğrudan müstakil *hikâyelere* dönüşüyor, kimisi ayrı ayrı *portreler* olarak tablolaşıyor. Kimisi de, *deneme tarzının* imkânları ile birleşerek, bambaşka bir güzelliğe eriyorlar. Burada, bu değerli arkadaşlarımıza yol göstermek, onların sınırlarını tayin etmek değil kuşkusuz amacımız. Fakat bu güzel, rahat, coşkulu yazışların, bu noktada kalmasını da arzu etmiyoruz.

Mesela Beşir Ayvazoğlu, "*Defterimde 40 Suret*" diyerek, kırk ayrı portreyi nasıl bir araya getirdi ise, böyle bir yazış ustalığı ile sizler aynı şeyi niçin yapamayasınız? Köylüden, şehirliden, öğrenciden, veliden, hocalardan sayısız portreler!.. Tabii aynen bu seviyeler korunarak!.. Ya da yine burada olduğu gibi, daha nice anılarımız!.. Yıl yıl, dönem dönem, bizimle birlikte tekâmül eden ve derinleşen hatıralarımız!..

İster birbirinden bağımsız, ister birbiri ile iç içe, fark etmez!.. Belki bir *roman* değil, fakat aynen bir *roman gibi* akıyor ve bizim iç evrenimizin genişliği tezahür ediyor

buradan. Yazdıkça daha bir derinleşiyor, derinlere in-
dikçe de en başta kendimizi keşfediyoruz. Böyle böyle
de, yazıştaki iktidarımızı keşfediyor ve inşa ediyoruz.

Burada belki arkadaşlarımıza şunu söylememiz icap
edebilir: Herhangi bir *edebi türün* standartlarına tabi ol-
mak mecburiyetimiz yok!.. Hiçbir yazıcının üslûp ve
cümlesine gıpta etmek yok!.. Tam aksine kendi haki-
katimiz, duyarlılığımız, kavrayışımız ve ifademiz yo-
lunda ilerlemek esas!.. Okumak, başkalarını okumak,
kuşkusuz gerekli. Fakat asla örnek almaya dayalı da
olmamalı bu!.. Tam aksine incelenmeye, ayrıştırmaya,
tahlile, okuduğumuz kişiyi tanımlamaya dayalı bir sı-
nır içinde kalmalı bu faaliyet. Okuma o zaman faydalı
olur zaten. Yani her türlü *iktibasçı* ve *öykünmeci* okuma-
lar yerine, eleştirel biçimdeki okumalar daha bir yaralı
sonuçlar verir.

Dolayısıyla dört yıldır sürdürdüğümüz bu yarışma-
larla, biz zaten böyle bir sonucu ve seviyeyi murad edi-
yorduk. İşte buna erdiğimiz kanaatindeyiz şimdi. Fakat
burada kalmamayı, sahibi olduğumuz yazma tecrübesi
ile yeni yeni eserlerle arkadaşlarımızın temayüz etme-
sini de arzu ediyor ve bekliyoruz. Kaldı ki bu tür eser
verimlerinin haberini işitmek yolunda, daha şimdiden
gözümüzün yollarda olduğunu söyleyebilirim.

Dereceye Giren Eserler ve Diğerleri

Tabii, ilk elde bu mesajımızın, dereceye giren ar-
kadaşlarımıza ulaşması lâzım: "*Ruhumda Soluklanan
Menziller*"i yazan, Erzurum'dan Yaşar Bayar (Birinci);
"*Gönül Fethine Doğru*" yola çıkan Giresun'dan Olgun
Albayrak (ikinci); "*Yüreğimin Vadisindeki Çığlık*"la gene
ikinciliği kazana Adıyaman'dan İbrahim Kaya ve "*Per-
yavuşan*" gibi bir abide diken, Adana'dan Alişan Avcı
(üçüncü), bizi duyuyor musunuz?

Aynı şekilde anlamlı birer mansiyon kazanarak yarışmamızı zenginleştiren, İstanbul'dan Soner Can (*Sonsuza Uçan Uçurtmalar*); yine İstanbul'dan Ayhan Arı (*Elma Şekeri*) ve sonra yine Erzurum'dan enteresan bir "garip" hikâyesi ibdâ eden Tacettin Şimşek (*Garibim, Garipsin, Garip*); ve Aydın'dan jüri özel ödülüne lâyık görülen sevgili Sevcan Bulut (*Önce Çocuk Düşleri Üşüdü*)!.. Sizlere de aynı şeyi söylüyor ve bekliyoruz. Ve kuşkusuz sizleri, yarışmaya katılan diğer bütün "ehli kalem" arkadaşlarımızı candan kutluyor ve tebrik ediyoruz.

Sadece bunlarla sınırlı değil!.. Daha nice yazar arkadaşımız var ki, sahibi oldukları yazma seviyesi ve iktidarı ile, bizi adeta hayran bırakıyorlar. Hemen bazı örnekler vermemiz lâzım gelirse:

"Sana Bana ve Bize Dair"de serçelerin ve ceylanların şiirli dilini kuran Turgay Gümüş (Kastamonu), "Yüreğimin Fay Kırıkları" ile Düzce'den Canan Dinç (ne müthiş ve ne işten bir yazış öyle); "Kırılğan Anılar" ile Batman'dan Ayten Kar; hemen hergün, tam altmış üç gün, aynı öğrenci için yollara düşen ve Fahren gibi bir buzul kayasını eriten Van'dan Mehmet Bozkoyun (*Mamoste*); Kayıp Dilan'ı ve Yusuf'un destanını abideleştiren Kocaeli'den Zeki Bayram (*Var mıydın, Yoksa Bir Rüya mıydın?*); metninde vakayı nerdeyse yoka indirgeyerek, coşkulu çağrışımlarla yükseldikçe yükselen ve "Ah Rojda"yı besteleyen Zonguldak'tan Veli Karanfil; Rize'den "Son Bahar"ı yazan Hatice Keskinöglü; Karaman'dan kendi gönlünü bir mektebe dönüştüren Burhan Yemiş (*Gönül Mektebi*), Doğulu/Osmanlı bir kadının ve oğlunun heykelini diken Denizli'den Ali Çankaya (*Üşüyen Hayatlar*); dilsiz çocuklara dil olan ve öğrenci portreleriyle gönlümüzü hoş eden Malatya'dan Nilüfer Aktaş; "Yediveren Başaklar"ı ile Doğu'yu Batı'ya bir eden ve birbirine ekleyen Aksaray'dan Rıdvan Şen;

öğrencisinden soba yakmasını öğrenen Tokat'tan Cevdet Güneylı (*Beyaz Mendil*) ve şemsiyesinin altında yurdun bütün çocuklarına kol-kanat germeye kalkışan, gönlü gibi yüce Gülten Aslan (Elazığ)!

Ne kadar güzel yazıyorsunuz ve ne güzel şeyler yazıyorsunuz!.. Sizi, hepinizi tebrik ediyor, sizlerden de güzel eserler bekliyoruz. Dolayısıyla sizleri unutmuyor ve izlemeye devam ediyoruz.

Sonra, öğrencilerine kompozisyon yazdırma temrinleri ile Bingöl'den Ferhat Çiftçi, son derece ciddiye alınmış günlükleri ile Gümüşhane'den Fatih Demirel, geceleri saat iki ile dört arasında yazma nöbetleri başlayan Artvin'den Aytekin Sücü ve sahibi olduğu yazma tutkusunu ile, harika günlükler kaleme alan ve haklı olarak bizim de gönlümüzü fetheden Kars'tan Faruk Kondu!.. Daha böyle nice isimler ve yazılar!.. Görüyorsunuz Eğitim-Bir-Sen'in yazıcı kadroları, yurdun dört bir yanını kuşatmış vaziyette. Dolayısıyla bundan böyle öğretmen, bir psikolog ve mürebbi, bir lider ve eğitim öncüsü değil; bunların da ötesinde, gerçek manasıyla yüksek yazıcılık kabiliyeti ile de temayüz edecek demektir. İşte bizi asıl memnun eden de, işin bu tarafı oluyor.

Size / Bize Düşen

Bir de yarışmaya katılan ve katılmayan, dereceye giren veya giremeyen bütün arkadaşlarıma yönelik, (sendika üyesi olmayan arkadaşlarımızı da dahil ediyorum kuşkusuz) bir ricada daha bulunmak istiyorum. Lütfen bu hikâyeye, hatıra ve portreleri, insanı anlama ve fetih denemelerini, bireysel veya toplu olarak okuyalım. Hoşumuza gidenleri, beğenip gıpta ettiklerimizi, lütfen bu metinleri kaleme alan arkadaşlarımıza yazalım!.. Onları tebrik edelim, kutlayalım, gönendirelim. Çünkü dereceye girsin veya girmesin, onlar bizim yüz akımız, iftiharımızdırlar.

Zira bu son derece tesirli, ruhtan ve kalpten beslenen yazışlar o kadar önemli. İlgili arkadaşlarımız, bu sayfalarda yazıp söylediklerini, *şifahi/sözel* olarak nakletseler, bu tesir asla hasıl olmazdı. Dolayısıyla belki ruhlarında, yıllardan beri bir sır gibi taşıyageldikleri hatıra ve intibalarını, ilk defa anlatmış ve bizimle paylaşmış oluyorlar. *Şifahi* değil, yazarak anlatmak onların yaptığı!.. Yani onların özgün ve mahrem tecrübeleri, sanatın ve edebiyatın sağladığı bir imkânla da iç içe girerek doğuyor bu metinler!..

Belki bu yazıcı arkadaşlarımızın günü birlik *kişilikleri* ile; bu yazılarda karşılaştığımız derin ve hassas, duymak ve duyurmak kabiliyeti ifrat derecelere varıp dayanmış *kişilikleri* karşısında, siz bile şaşıracaksınız. Çünkü "*yazma anında*" onların asıl, derin benlikleri devreye giriyor. Aşkın ve vecdin teşekkül noktasından başlamayı iyi biliyorlar. Belki şimdiye kadar, kendilerine bile meçhul kalmış bu yanlarını bize açtıkları, bizimle paylaştıkları için onlara ne kadar teşekkür etsek azdır.

Onun için, tanıdığımız olsun veya olmasın; onları yeni baştan okuyalım. Bu yönleriyle yeni baştan tanıyalım ve behemehal tebrik edelim. Çünkü onlar, "*Bir ben vardır bende, benden içeri*" diyen, belki demeyen ve bundan hicap duyan en seçkin arkadaşlarımız!..

Bu vesile ile, belki en sona bırakmış olsam bile, bizi bu değerli arkadaşlarımızla tanıştıran, onlarla bizi yüze yüze getiren il ve ilçe yönetimlerimizi de burada kutlamamız şart oluyor. Yıllardan beri sürdürdükleri bu faydalı ve hayırlı işi, arkadaşlarımızın nasıl ciddiye aldıkları ortada değil midir? Sağ olsunlar, var olsunlar, hepsini ayrı ayrı kutluyorum.

Ahmet Gündoğdu
Genel Başkan
Ankara, Ocak 2009

ÖNSÖZ

Hatıralarınız Hatıralarımız Oldu

Harikasınız, müthişsiniz... Yüreğinize sağlık, bedeninize sağlık, tuşlara dokunan parmaklarınıza sağlık, maşallah.

Geleneksel hale getirdiğimiz ödüllü öğretmen hatıraları yarışmasının dördüncüsünü de büyük bir coşku, katılım ve başarıyla sonuçlandırdık Allah'ın izniyle. "Hatıralarınız Hatıralarımız Olsun" sloganıyla başlattığımız yarışmanın konusunu, öğretmenlerin unuttukları hatıraları oluşturuyordu.

Amacımız, eğitime emek vermiş birikim sahibi öğretmenlerin tecrübelerini eğitim çalışanlarının faydasına sunmak, bu tecrübeleri kitap haline getirerek kalıcı kılmak, öğretmen ve öğretmen adaylarını mesleki tecrübe ile buluşturmak, yeni yazarların ortaya çıkmasının yolunu açmak; yöneticilere, öğretmenlik mesleğinin özünü ve hangi şartlarda yapıldığını yansıtmak, sorunlara çözüm üretilmesine yardımcı olmaktı.

Bu çerçevede başlatılan bu önemli etkinliğe katılım için son başvuru tarihi 1 Kasım 2008'e kadar şubelerimize hatıralarını vererek yarışmaya katılan eserler, şubelerimizde oluşturulan jüriler tarafından değerlendirilerek şube birincileri belirlenmiş, onlarca eser arasından şube birincisi olmaya hak kazanan eserler ise Genel Merkezimize gönderilmişti.

Öncelikle şubelerimize eser göndererek hatıralarını bizlerle paylaşan tüm öğretmen arkadaşlarımıza gönülden tebriklerimi, teşekkürlerimi sunuyorum. Bu konuda gayretini esirgemeyen şube yönetimlerimize, Şube

Başkanı, Şube Eğitim ve Sosyal İşler Sekreteri, şubele-
rimizde görev alan jüri üyesi arkadaşlarımıza ve Genel
Merkez Jüri Üyesi dostlarımız Gazeteci-Yazar Mehmet
Doğan, Gazeteci-Yazar Necmettin Turinay, Prof. Dr.
Hicabi Kırlangıç ve Prof. Dr. Selahattin Turan'a, ayrıca
kitaba yaptığı katkılardan dolayı Alaettin Şahin'e te-
şekkür ediyorum.

Şubelerde yarışmaya giren eserlerin sadece şube
birincisi seçilenleri Genel Merkezimize gönderilmiş
olduğundan, diğerleri hakkında fazla söz söyleme
imkânına sahip değilim. Ancak önceki yıllarda yapılan
üç yarışmayı Şube Başkanı olarak takip etmiş biri ola-
rak diğer hatıraların her birinin de çok kıymetli eserler
olduğundan kesinlikle emin olduğumu rahatlıkla söy-
leyebilirim.

Şube birincisi eserlerin tamamını incelediğimde ise
bu yazının girişindeki sözleri söylemekten- yazmaktan
kendimi alamadım. Yanlış anlaşılmayacağını bilsey-
dim, emin olunuz ki; bu yazıyı, sayfa doluncaya kadar
girişteki sözcüklerle donatırdım. Başka da bir şey yaz-
mazdım. Her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum, he-
pinizi can-ı gönülden tebrik ediyorum.

Hatıralarınızı bizlerle paylaştınız. Paylaşılması ge-
rekenlerle paylaştınız. Bizlere açtığınız sevinçlerinizi,
hüzünlerinizi tecrübelerinizi, heyecanlarınızı, duy-
gularınızı, bilgilerinizi, yeteneklerinizi bizler de arzu
eden herkesle paylaşacağız. Çünkü artık, hatıralarınız
hatıralarımız oldu.

İnşallah, onlara gereken en güzel değeri vereceğiz.
Onları kalıcı hale getirerek eğitim çalışanlarıyla, okur-
larla, ilgili çevrelerle buluşturacağız.

Artık onlar gelecek nesillere tecrübe, kütüphanelere
zenginlik, eğitim fakültelerine kaynak eser, eğitim
fakültesi hocalarının öğrencilerine okumaları için öne-

recekleri birer kitap olacak. Hatıralarınızla, gelecek yıldan itibaren Öğretmenler Günü programlarının onur konuğu olacaksınız. Kitap olup okunacaksınız. Edebiyat çevrelerinin ilgi ve araştırma konusu olacaksınız.

Sizi okuyanlar, eğitimci özelliğinizden, mesleğin duygusal yönlerinden, mesleğin acı ve zorluklarından, kişisel deneyimlerinizden, potansiyel yazarlığınızdan-şairliğinizden, verdiğiniz sosyal içerikli mesajlardan, gözlem yapma yeteneğinizden, öğretmen-öğrenci-aile-okul birlikteliğinin ne anlama geldiğinden tutun daha birçok konuda önemli şeyler bulacaklar.

Hatıralarınıza öyle müthiş ifadelerle başlamış, öylesine akıcı anlatmış ve öyle mükemmel tamamlamışsınız ki; gerçekten "Harikasınız, müthişsiniz... Yüreğinize sağlık, bedeninize sağlık, tuşlara dokunan parmaklarınıza sağlık, maşallah".

Düzenleme Kurulu Adına

Esat Tektaş

Genel Eğitim ve Sosyal İşler Sekreteri

Türkiye BirincisiErzurum-2**RUHUMDA SOLUKLANAN MENZİLLER**

Yaşar BAYAR

Mevsim sonbahardı ve o sarı iklimin çıldırtıcı çehresi, Evliya Çelebi'nin dilinden "Gün akşamlıdır devletlüm" demektedir. Yolları garip bir hüzün, ağaçları ziynetsiz bir yakın zaman endişesi, evleri bir telaş, insanları yazdan arta kalan neşenin buruk tadı -çepeçevre-sarmıştı. Düşüncelerim, bu bin bir müşkilin ortasında, her an bir meçhule yollanıyor; bir malumun eşiğinde bin meçhülün ağına düşüyordu. Sararan yapraklar arasında hemen hemen aynı renkte sızan ikinci güneşi vaktinde, tefekkürün sathi olanında bile derinlik buluyordum. Zira, bu zeval vaktiydi. Zeval, aczin eşiğine yüz süren insan düşüncesidir. Hiçliği idrake zorlayan muazzam bir ikazdır. Çok zaman insan, varlıkla yokluk arasında mekik dokuyan şuur çizgisinde, boğazında düğümlenen bir hıçkırık bulur. Dünya bir yerlere gitmekte, zaman, simsiyah gecenin çanlarını çalmaya hazırlanmaktadır. Her an, bizden bir şeyler alıp götürmekte ve yerinde, ne ile doldurulacağı bilinmeyen boşlukları bırakmaktadır.

Otobüse bindim, cam kenarındaki koltuğuma güzelce yerleştim. Otobüs hareket edince dışarıyı seyretmeye başladım. Gün boyunca belleğimde uyuyup duran birtakım sorular, hava kararmaya başladığında birer birer değil, hepsi aynı anda şiddetle saldırıya geçti. Bu, gecenin tılsımıydı. Karanlık basınca kendimi daha bir net görmeye başladım.

İkinci güneşi, artık benim için, bir uykuya sefer eden ve yurdunu-yuvasını bilmediğim bir aşınaydı. Güneş, -bana göre- uzak ve bilinmez bir yoldaydı. Hayatın birden bire oldu zannedilen oluşları gibi, yavaş yavaş, ama mutlaka meçhul ufukları birer birer aşarak gitmekteydi. Dünya kuruldu kurulalı gündüzler geceleri, ışık da karanlığı adım adım takip etmekte; yok olmaları var olmalar, ölmeleri de dirilmeler kovalayıp durmaktadır. Toprağın sinesinde kendini çürümeye salmış bir tohum, kayaların bağırını hayat yatağı edinmiş minik çam çekirdeği, şartların müsamahasızlığına rağmen salkım salkım boy atıp gelişmekte, tıpkı hasmını yenmiş bir gladyatör havası içinde dalların diliyle gerilip varlığını haykırmaktadır. Nice dev çağlayanlar vardır ki membarları küçük birer sızıntı, nice bitip tükenmek bilmeyen ışık kaynakları vardır ki esasları birer zerreden ibarettir. Tomurcuk dudaklarını açıp varlığını haykıracağı güller, çiçekler yüzümüze gamze çakacakları güne kadar onların varlıklarından haberdar bile olmayız. Oysa onlar, İsrail'in Sûr'unu çoktan duymuş ve belli bir tempoyla dirilişe geçmişlerdir bile...

Hâşim'in kızıl gurubuna daha çok vakit vardı. Duygularım, düşüncelerim henüz yuvadan uçurulmuş bir kuş kadar acemiydi; fakat uçmak... Uçmak istiyordum. Öğretmenliğe başlayacağım o coşkulu şehrâyinde hüznü mü, sevinç mi, ayrılık mı, vuslat mı, kaybetmek mi, kazanmak mı.. hâkimdi, bilemiyordum. Ancak, sarı rengin tabiatı boyayan sihri, mutlaka beni bir yerlere götürecekti. Seven, sevdiğince yol gider. Yol giden hasrettir ve hasretin yüzü ezelden sarıdır. Bu vakitte, ufka yaklaşan güneşin yüzü, bir Mevlevi dervişininki kadar sarıydı. "Zehi aşk, zehi aşk!.." diyerek döndüğünü gören gözlerim, bu sözlerin şahidiydi.

Okulu bitirmiş, Muş-Varto Yatılı Bölge Okuluna Türkçe öğretmeni olarak tayin edilmiştim. Yola çıkar-

ken o bölgenin şartlarını ve insanlarını çok iyi tanıyan bir arkadaşım dedi ki:

“Muş'ta ineceksin akşama doğru. Otobüs bulunmaz. Varto'ya ancak açık bir yük kamyonuyla gidebilirsin. Şoförlere kendini yeni tayin edilmiş bir hâkim, bir doktor veya polis olarak tanıtırsan sana şoför mahallinde yer bulurlar, başkasını indirir, seni bindirirler. Rahatça gidersin. Öğretmenim dersin açık kamyonun üzerinde soğuktan mahvolursun.” Ben arkadaşımın bu tavsiyesine gülümsemekle yetindim. Yalan söylemeye ne lüzum vardı?

Otobüsün camından gördüğüm gökyüzü günün ışığını bir örtü gibi çekip almıştı yeryüzünden. Artık bozkırdaki ağaçları ve kuşları göremiyordum. ‘Masal Çağı’ şairi gibi düşünüyor; ben de bozkırın ağacı söğüt, kuşu serçedir diyordum. Bakmasını bilen bir göz için vakûr bir romantizm gizlidir bozkırda. Çıkın Anadolu'ya uçsuz bucaksız bozkırda, uzaktan bir tutam yeşil görürseniz, bu hayat belirtisidir. Bir dere boyunda üç beş söğüt demektir. Bir yerde söğüt varsa mutlaka serçe de vardır; Mehmet de, Ayşe de, toprak evler ve tüten birkaç ocak manzarayı tamamlar.

Söğüt, serçe ve biz asırlardır garip bir ünsiyet peyda etmişiz. Birbirimizle iç içe olmuşuz. Ama diğerleri öyle mi? Çam, yaylayı sever. Kırlangıç, leylek Hind'e, Yemen'e gider; kala kala biz kalırız soğuğu ve sıcakı paylaşan. Serçeler yuvasını duvar kovuklarına, mertek aralarına yapar; evimiz onların da evidir. Kona kalka sergideki buğdayı yarıya durdururlar rızkımız onların da rızkıdır. Dedemin, “Bu nimette kurdun kurşun payı var...” deyip serçelere göz yumduğunu hatırlıyorum.

Yeniden reele dönmek durumundayız. Yani söğüt ve serçeye. Osman Bey'de işe Söğüt'ten başlamadı mı? Söğüt ve Domaniç, bir doğuşun ana rahmidir. O şaha-

ne rüyadaki Osman Bey'in göğsünden yeşerip dünyayı gölgesinde barındıran Ulu Ağaç da söğüttü. Söğüdü ve serçeyi iyi tanımak gerek. Serçenin küçüklüğüne bakıp aldanmayalım. Ebrehe'nin ordularını yerle bir eden ebâbiller de küçüktü. Onlardaki kalenderliği hercailik sanmayın. Onlar kendinden onları çok iyi tanır. Onlarda mujik vasfı arayanlar da yanılmıştır, sürüye sayanlar da. Asıl maharet onları anlayıp onlarla hem-hâl olmakta.

Kof bir bakışla onları tanımak ne mümkün? Zaten tanımak gibi bir dertleri de yok. Onların felsefesi: "Bir çuval tahıl içinde bir tane olmak." Bu hayat tarzını onlara Yunus öğretmiş olmalı...

İşte yeni maceramız yine söğüt ve serçeyle başlayacak! Eğer müyesserse destan doğar. Gün gelir, serçeler kartal, söğütler çınar olur. İğneyle kuyu kazmaya başladığımız gün, yarın bizimdir. Allah kerim!...

Niçin olmasın diyordum? Geleceğin imar edilmesi vazifesini üzerine alan şanlı mimarlar, cemiyetin her kesiminde millî şuuru mayalayıcı istikamette bir seferberlik ilan ederek, yığınları cismanilik girdabından kurtarıp onları kendilerini yenileme, ruhta varlığa erme ve kendi medeniyetlerini kurma yolunda hayat nefhetmeliydiler. Mademki şair: "Velhâsıl o rüyâ duruyor yerli yerinde" diyor, biz de rüyalarımızın kaybolmadığına inanmalıydık. Kaldı ki hayat hiçbir zaman meselesiz ve davasız olmamıştır. Cihanı üst üste karanlıkların sardığı bir dönemde, âdeta kehkeşanlardan yıldızlar derip bununla her gün ayrı bir donanma gecesi teşkil ederek, bununla kendi ülke ve insanına hep başka başka bayram şenlikleri yaşatanlar, üstüreleşen koca bir tarihin ilk rüyalarını cılız bir söğüt ağacının dalları altında görmüşlerdi. Mütevazı bir toprak parçası üzerinde, oldukça basit bir hayat yaşayan bir avuç insanın, hayallere sığmayan müthiş bir patlamayla, denizlerin dev

dalgaları gibi birdenbire belirip ortaya çıkmaları, hangi sebeplerle izah edilirse edilsin, katiyen inandırıcı olmayacaktır. Hayır hayır! Bu ateşin ruhları harekete geçiren, bu çelik iradeleri dünyanın hâkimi kılan sır, ne bunlarda ne de bunlar gibi şeylerde katiyen aranmalıdır. Bence bu sır, onların sağlam inançlarında, tarih şuurlarında ve mukaddes ideallerinde aranmalıdır. Ah, o zevke dalıp özden uzaklaşmalar; firuze ve zebercet yaldızlı tavanlar altında çalım satmalar; zümrüt gibi bağ ve bahçelerde, lale ve zambaklar arasında mest ü mahmûr rahata ve rehavete teslim olmalar!.. Eyvah ki, bütün bunların hepsi oldu! Ne çıkar!..

“Ufuk” denen tabiat ekranı, bütün bir hayat macerasını yaşar ve yaşatır. Her an, bir ümitten bir ümide, bir hayalden bir hayale ve fakat huzuru bulmak ümidiyle koşar dururuz. Her noktada yoldaşımız, bütün tonlarıyla hüzdündür. Yerlere dökülen sarı yaprakların her birinde bir güneş saklı bulunduğunu; Fuzulî'nin “Dehr-i dún her lâhza bir nevres gülü berbâd eder” mısraını tekrarlayarak yağmurlu soğuk bir sonbahar günü Muş'a indim. Çevremde sis ve duman, önümde art arda manialar; hissiyatım sarsık, ruhum yaralı; yer yer aksak karıncalar gibi sekerek, zaman zaman yanıp kül oluncaya kadar ateşin etrafında pervaz eden kelebekler gibi uçarak İl Milli Eğitim Müdürlüğüne ulaştım. Buradaki işlemlerimin uzaması Varto'ya gitmem için minibüs bulmamı zora sokmuştu. Uzun bir soruşturmadan sonra yük kamyonlarının olduğu alana gelmiştim. Etrafta sadece üç dört kamyon vardı. Birinin ön kısmında yer bulmuş, parasını da peşin ödeyerek oturmuştum. Biraz sonra şoför geldi:

“Abi, biz orayı başefendiye ayırmıştık, söylemeyi unutmuşuz. Kendisi geldi. Siz arkaya geçin” dedi. İtiraz faydasızdı indim...

“Başefendi” dediği uzatmalı bir jandarma onbaşı-sı idi. Daha önce söz verdiği doğru olamazdı. Çünkü “baş-efendi” ile Erzurum’dan gelirken aynı otobüste idik ve ben buraya ondan daha önce gelmişim. O anda arkadaşımın kulakları çınlıyordu... Doğrusu, şoföre öğretmen olduğumu “itiraf ettiğim” için pişmanlık duyuyordum. Arkadaşımın sözlerini hatırlıyordum: “Muş küçük bir şehirdi. Herkes birbirini çabucak tanıyabiliyordu. Genellikle kendi aralarında toplanan, kendi aralarında gezip eğlenen memur zümresi içinde bir mertebelenme’yi dile getirmişti. Vali muavinine ‘beye-fendi’, Mal müdürü, Orman müdürü, Cezaevi müdürüne kadar bütün daire amirlerine ‘Müdür-beyefendi’, hükümet tabibi ‘Doktor bey’, Fen memuru ‘Mühendis bey’ idiler. Hepsi de bu yakıştırmalara layık ve onurlu mesleklerdi ama sadece öğretmenlere, evet sadece bizlere ‘bey’siz hitap edilir, ‘öğretmen’ denirdi.”

“Abi, biz orayı başefendiye ayırmıştık!!!...”

Oysa kalbimde vatan ufuklarına ışık saçmak için çalışan bir ideal adamın imanı, ruhunda kendine güvenen insanların azim ve iradesi, kafamda yarının, mamura, müreffeh ve mesut Türk iyesinin altın kapılarını açacak sihirli anahtarlarla... savaş meydanlarına atılan kahramanlar gibi Muş’a gelmişim...

Çanakale’de Aziziye’de Plevne’de şehit düşen Mehmetçiklere has bir gururla ilim, irfan ve ışığın ulaşamadığı uzak yurt köşelerine aydınlık götürecektim. Artık en sıcak yuvam okul, en sevgili çocuklarım öğrencilerim, en vefalı dostlarım kitaplarım ve en büyük yardımcım da kalbimi dolduran öğretmenlik aşkı, gönümü saran yurt sevgisi olacaktı.

Atıldığım bu hizmet ve fedakârlık yolunda, çetin güçlükler beni yıldırılmayacaktı. Önüme dikilecek engeller ürkütmeyecekti. Maddi yoksulluklar, manevi

sıkıntılar ideal yolumdan döndüremeyecekti. Zira kavuşmak istediğim hedefe iştiyakla koşan hangi ideal yolcusu bu çeşit güçlüklerle karşılaşmadı? Hangi ideal adamı, yeşil servilerin gölgeliği serin çimenler üzerinde yürüyerek gayesine ulaşmıştır? İdeal yolu elbette uzun ve zorlu, elbette güçlük ve meşakkatlerle dolu olacaktı.

Ateşli kum çöllerinde, soğuk buz denizlerinde tehlikeli seyahatlere çıkmış ilim fedailerinin hayatını andıran yolculuğum, maddeye değil manaya; paraya değil, ruha ve şerefe değer verenlerin harcıydı.

Bu yol, aydınlık, ışık, hak ve hakikat yoluydu. Bu yol, göğsü imanla, kalbi cesaretle ve gönlü aşkla dolu olanların yoluydu. Bu yol fedakârlıklara katlanmasını, mahrumiyet ve ağırlıklara tahammül göstermesini, tehlikelere göğüs gerip güçlükleri yenmesini bilenlerin yoluydu.

“Abi, biz orayı başefendiye ayırmıştık!!!..”

Dünün bu kutsal mesleği şimdi bütün cazibesini, maddi manevi, bütün itibarını kaybetmişti... Kimsenin intisap etmek istemediği, meslek seçimi listesinde herkesin daima en son bırakıldığı ve parasız yatılı olduğu için, ancak fakirlerin, kimsesizlerin yahut da hiçbir mesleğe giremeyenlerin başvurduğu bir “son sığınak”, bir “cankurtaran simidi” hâline gelmişti... Bir tesadüf neticesi öğretmenlik mesleğini seçmiş bulunanlar, tevekküle boyunlarını bükerek, “ne yapalım hiç yoktan iyi” demekle yetinmekteydiler. Muavinin sesiyle kendime geldim:

“Abi, yere düşen kitaplar senin mi?..”

Neredeyse gün batacaaktı... İçimdeki sıkıntının sebebini çözememiştim hâlâ... Başım âdeta kaynayan bir kazandı. Muavinin ne dediğini, kamyonun egzo-

zundan gelen boğuk sesleri, duymuyor ya da duymak istemiyordum. Açık kamyonun üzerinde sefil bir duruma terk edilmiş, aşağılık duygusu içinde perişan bir öğretmenden değer ölçüleri maddileşmiş bir toplumda hizmet, mesleğin şeref ve itirafını koruyucu davranışlar beklemek mümkün müydü? Bilemiyordum. Oysa Fransa'yı, millî bayramlarından yaşlı bir öğretmenle iki küçük öğrenci temsil edermiş. Törendeki bütün halk, bu tabloyu büyük bir heyecanla "Fransa geçiyor!" nidaları ve alkışları arasında ayakta alkışlarmış.

Öğretmeni hürmetsiz, hor ve zelil, maddi zaruretlerin pençesinde perişan bırakan bir memleketin teali ve inkişafı nerede görülmüştür? Öğretmenlerin, diğer meslek mensuplarına nazaran daha fazla terfi edilip şeref ve itibarının artması gerekirken zavallı bir yaşayışa mahkûm edilmesi esef vericiydi.

Milletler için en tehlikeli anlar, mana ve mefhumların alabildiğine birbirine karıştığı devirler olsa gerektir. Her devirde insan varlığına bitişik, ondan hiç ayrılmayan beşerî değerler, ölçüler vardır. Bunlar insanla birlikte var olmuşlardır. Bu, doğuştan gelen, varoluşun getirdiği bir beraberliktir. İnsanı bunlarsız düşünmeye imkân yoktur. Bu değerler insan varlığının, yaratılışının sırrıdır, hikmetidir. Zaten uzun tarihi boyunca yeryüzünde boy göstermeye başladığı andan itibaren, bu mefhumları ayakta tutmak için insan elinden gelen gayreti göstermiştir. Denebilir ki insan varsa veya başka bir ifadeyle insan yaratışta kendine mahsus bir hususiyet taşıyorsa, hayatıyla beraber ondan hiç ayrılmayan değerlerin, kıymetlerin, vazifelerin bulunması da şarttır.

Muş Ovası zamanın baş döndürücü süratiyle önümden kayarken emindim ki hayatta paradan başka hiçbir şeyi sevmeyen; gösteriş ve şöhretten maddi refah ve konfordan başka hiçbir üstün manevi değere inanma-

yan bedbahtlar elbette buralara gelmek istemezlerdi. Ama daha dün tozlu yollarında neşe ile koşulan, başı mavi dumanlı mor dağlarında çiğdem toplanan, güneşli tarlalarında ekin biçilen bu yerler beni bekliyordu. Ona kollarımı ben açacaktım. Ona ben koşacaktım. Onun yarasını ben saracaktım. Savaşların en hayırlısı, benim yurt ufuklarını saran karanlıklarla yapacağım mücadele, başarıların en verimli; en uğurlusu benim bu meydanlarda kazanacağım zaferler değil miydi?...

Kamyonun üzerinde soğuktan üşüyor olsam bile bir ideal yolcusuydum ben... Henüz derinliğince okunmamış bir masal, zenginliğince açılmamış bir hazine ve zarifliğince işlenmemiş bir mücevher olan Anadolu'yu benim gözlerim "okuyacak" benim ellerim "açacak" ve benim usta parmakların "işleyecek"ti. Her taşı bir yakut olan bu vatanda "can verme sırrına erenlerle" ben olacaktım.

Sabahları ezan sesleriyle uyanacaktım. Eğlencelerim köy düğünleri; dansım halaylar, efe zeybekleri, da-daş barları; musikim Anadolu türküleri olacaktı. Bingöl çobanlarının kaval seslerini duyacaktım. "Ovanın yeşilini", "göğün mavisini" buralarda seyredecektim. Buralarda, "geçmiş zamanın taşlarında gülen sihirli rüyasını" yaşayacaktım. Buralarda "binlerce erin şanlı menkıbesini" ve "sesi arşa çıkan hengâmeleri" yâd eden türbeler, camiler ve eski bahçeler görecektim. "İhtiyar çınarlardan, yedi yüzyıl süren hikâyemizi" dinleyecektim.

Ben, Yaratıcısından sonra en çok hocasını seven bir geleneğin evladıydım. Ben, hocasını camide bile ayağa kalkarak selamlayan Fatih'lerin "ulemanın atının ayağından sıçrayan çamur bizim için bir şereftir" diyen Yavuz'ların çocuğuydum. Böylesine köklü bir gelecekten kuvvet alarak, hocalığı her yerde ve her zaman el üstünde tutulur, baş üstünde taşınır bir haysiyet ve liyakatle temsil etmeliydim.

Hayatta ve bilhassa öğretmenlikte başarının biricik sırrı olan meslek sevgisi ve vazife aşkını gönlümde birleştirmiş kimse olarak yola çıkmıştım. Özü sözüme, sözü tavrıma ve hareketlerime uyan; herkesin benze-meye özendiği örnek insan ben olmalıydım.

Vatanını riyasız seven, milletine sözde değil, iş gö-rek eser vererek hizmet eden; temiz ahlaklı, hür düşün-celi, müspet zihniyetli; hak, hukuk ve adalet kavram-larına bağlı; millî değer ve geleneklerine hürmetkâr; şahsiyet ve karakter sahibi bir nesil yetiştirmek ilk he-defim olmalıydı. Şairin:

“Enbiya yurdu bu toprak, şüheda burcu bu yer;

Bir yıkık türbesinin üstüne Mevla titrer!”

Mısralarıyla dile getirdiği bu vatanda her birimizin elle tutulur birer müspet eseri bulunmalıydı. Bizler, mazinin gür ve pürüzsüz soluklarını, günümüzün en renkli ve canlı besteleriyle seslendirip insanlığa yepyeni bir nağme duyurma mecburiyetindeyiz. Bu nağme, idealizme susamış, boşluktaki nesilleri geçmişin atlas renkli kubbesi altında ve yaşadığımız zamanın aydın ikliminde bir araya getirecek bütün hususiyetleriyle millî ruh nağmesi olmalıdır.

Acı bir fren sesiyle irkildim... Gece olmuş. Kamyon-da birlikte geldiğimiz Saffeti'nin-nevruz utangaçlığıyla gözlerinden sanki sağanaklar inen küçük çocuğun-anesine sorduğu soruyla büyük bir hakikate uyandığı-mı itiraf ettim. Çocuk, 'Anne, binalar niye ağaçlardan yüksek?' diyordu. Yorgunluktan ayakta zor duran bu çocuk, bana 'kral çıplak!' diye haykıran çocuk gibi gel-mişti. Öldürücü bir korku sayesinde ortalıkta yaşanan bir yalanın çocuğun bakışıyla çözülürmesi gibi, kam-

yondaki çocuğun sorusu da, hayatı boğar hâle gelen ama yine de kabul gören bir mimari perspektifin üzerine çizmişti. ‘Anne! Binalar niye ağaçlardan yüksek?’ sorusunda, ağaçlardan yüksek binalar dayatan modern mimarının insana ve varlığa yabancılığını, bu yabancılıktaki gururu ve kibri görmüştüm. Sanıyorum bu fark edişle birlikte insan-mekân ilişkisine daha çok eğilmeye başlamıştım. Bir mekâna doğan insanın kendince bir mekân kuruyor olmasında saklı çok şey olmalıydı. Ev sadece bir barınak, şehir sadece bir yerleşim birimi değildi. Ev ve şehir bağlamında okumalarım arttıkça yolum felsefeye, şiire ve müziğe daha çok düşer olmuştu. Temel bir insanlık durumuyla karşı karşıyaydım. Beni başka disiplinlere götüren bir okumanın içindeydim.

Kamyondan bir sokağın çiğ aydınlığında inip yerini henüz bilmediğim okulunun yolunu tutmuştum. Sonbahar ikindileri ses vermeye başlamıştı artık. Kaldırım kenarlarından akan sular, irili ufaklı artıkları toparlamış götürüyordu. Akçakavaklar, akasyalar, cılız çınarlar yıkanmış, tabii renklerini giymişlerdi. İnsanlar bir yerden bir yerlere koşuşuyorlardı. Evet, yağmur dirilişti. Artık yağmur, hayatla kendisi arasında bir perde olmaktan çıkmış, hayatın bir parçası olmuştu. Beni, almış hayatın tam ortasına koymuştu. Mevsimler, bize kendimizi söylemek imkânını verir. Bu hâliyle sonbahar, sadece bir mevsim adı olmaktan uzaktı. Fakat niçin “ilk, son ve bahar?”

Milletin ümit kâsesini elinde taşıyanlar, her şeyden evvel, nesillerin gönüllerini yüksek mefkûre ve ideallerle donatarak onları, Hızır çeşmesine giden yollara irşat etmelidirler. Dertsiz, davasız, gayesiz ve idealsiz nesillerin önce içten içe yanarak karbonlaşması, sonra da bir alev, bir tufan hâline gelerek etrafındaki her şeyi yakıp yok etmesi tabii ve kaçınılmaz olur. Bizler, şu son bir iki asır içinde, bu türlü ölüm deliklerinin, hem de

en korkunçlarına defalarca maruz kalmış, bahtsız bir milletiz. Dostun vefa bilmediği, düşmanın hıyanet ve cefadan usanmadığı, hasret ve inkisar dolu bu dönemde millet ağacı defalarca ırgalandı; cemiyetin ruh kökü tekrar tekrar baltalandı; yığınlar her dönemeçte başka başka devler ve gulyabanîlerle karşı karşıya kaldı. Eğer bu çeşit çeşit ölüm ağlarına her maruz kalışımızda bir inayet eli imdadımıza yetişmeseydi, milletçe bu cehennem çukurlarından birine gömülmüş ve tarih sayfalarından ebediyen silinip gitmiş olacaktık...

Her rüzgârlı tepesinde bir “Çoban Çeşmesi” çağıldayan ve her köşesi bir “Mavi Dumanlı Bingöl Yaylası” olan bu toprakları, “şoför mahalline” layık görülmemiş olsam da ben, Erzurumlu Öğretmen, ben yeniden fethedecektim. Şayet, bir sual olursa dönüp hâlimizi anlatan bir mısra okuyalım:

“Varsın bulunmasın bilecek nâm u şanını.”

Türkiye İkincisi

Giresun

GÖNÜL FETHİNE DOĞRU

Olgun ALBAYRAK

Zambak ve Nergis

Ben de bu memleketin şehirlerinden ve medeniyetinden uzak, تنها bir köşesinde, kara lastikleriyle hayata tutunanlarından biriydim evvelde... Eminim ki bu yüzden toprağı kavrayışım, yıldızlarla dostluğum, çiçeklere âşıklığıım.

Beş küsur yaşımıdayım...

Okula başlamıştı tüm oyun arkadaşlarım. Bir çocuğun arkadaşı ve oyuncuğı yoksa dünyası da yoktur aslında... İçimdeki sıkıntı gözlerimi buğulandırmış olacak ki güleç yüzlü anacığım arsız bulutları eliyle aralayıp bir dolunay misali doğmuştu kararmış dünyama.

- Üzülme kuzucuğum, ne derlerse desinler, seni yarın okula yazdıracağım!

Beni ikinci defa getirmişti sanki dünyaya...

İşte o gece, ocak başında çıtırdayan gürgen odununun çıtırtısı ve yalazı eşliğinde, az sonra ahşap evimizin çinko tavanlarını okşarcasına, tıpır tıpır başlayan yağmurun huzurlu şarkısı altında, anamın merhametli kanatlarına sığınıp sabahı bir türlü getiremediğimi hatırlarım dün gibi hâlâ...

Ertesi gün, seher kuşlarının taze nağmeleriyle yine güneşten evvel uyanan anam, belki bir anlık dalmış olan yorgun göz kapaklarımı pamuktan elleriyle okşamış, güzelliğini naza çekmeden, tüm haşmetiyle gösteren yeni bir güne uyandırmıştı beni.

Öyle muazzam olmasa da, çocukluğumun en tatlı kahvaltısının ardından, elimdeki elma tekerlekli oyuncak arabayı sürerek, yavaş yavaş girmiştim yola. Belki o hâlde görseydin beni, kabul etmezdin okula. Ama annem akıllı kadındı, uyanıktı. Daha yaklaşımadan, o nergis bakışlarını üzerime dikerek, bazı şeylere veda etmem gerektiğini hissettirmiş ve ilk vicdan azabını tattırmişti bana...

Sonra, üç gözlü küçücük okulumuzun dış kapısından girmiştik bahçeye. Avare zamanlarımızın en müsait oyun alanı olan bu bahçe, o gün ne kadar da resmî gelmişti gözüme. Anacığım da, sınıftan gelen ince ama kararlı bir sesin etkisiyle, akşamki direncini bir parça kaybetmiş, durgunlaşmış, elinde olmadan omuzları düşüvermişti.

Bekledik bir süre...

Kulakları tırmalayan keskin bir zilin irkiltisiyle, daldığımız âlemlerden uyanıverdik. Ardından bir peri asaletiyle, öğrencilerinin arasından sen çıkmıştın. Ne kadar yumuşaktı tebessümün, ne kadar kırmızıydı dudakların...

Öğretmendin...

Adını o gün öğrendim. Küçücük odana kabul ettin bizi. Sordun derdimizi...

Anlattı anacığım, yalvardı, yakardı... Sonra da sen başladın konuşmaya; hiç takılmadan, şarkı söyler gibi. Saçların ne kadar sarıydı, ellerin ne kadar inceydi!..

İşte sen, işte sen öğretmenim; kara önlüğümün üzerinde duran bembeyaz yakalığım ve toparlak yüzümle, yeni açmış bir zambak gibi gönlünün hâkî sularına kabul etmiştin beni.

Menekşe...

Adın Menekşe'ydi, yüzün menekşeydi, tavırların menekşeydi... İşte o günden sonra ihanet ettim arka sıradaki yavukluma...Gülünce güller açardı güzel yüzünde; buket gibi, elvan buketler gibi...

En öne oturttun beni; yaşım küçüktü, boyum küçüktü, ama o arkamda kaynana dili gibi yayılan tombul oğlandan, yüreğim daha büyüktü, eminim. Hatırlar mısınız bilmem, bir gün, köyün bir yerinde karşılaşmıştık da önünüze koca başlı bir köpek çıkıp dikilmişti. Bir hışımla koşturup keskin dişlerinden kurtarmıştım sizi. İşte o, bizim köpeğimiz Zıvgili; anlayacağınız; biraz münasebetsizdi ama bunu size söyleyemedim. Çünkü, şövalyenizdim artık, şövalyenizdim...

Çizgiler öğrettiniz bize; dik, eğik, yuvarlak, kavisli çizgiler... Sonra onları ördük birbirine. "Ali" oldu bir anda, "top" oldu, "tut" oldu. Sesin ne kadar tatlıydı, sesin ne kadar renkliydi...

Ah, öğretmenim!

Kimi zaman iç geçirir, derinlere dalar da anlatırdınız hasta annenizden ve yoksul babanızdan... İşte o zaman anlamıştım sizin de bu dünyaya kara lastikle geldiğinizi... Şimdi daha iyi anlıyorum bastıra bastıra, "Çocuklarım, ne olur okuyun..." demenizi.

Siz, ormanları tarayarak gelen soğuk kış rüzgârlarını o narin yüzünüzde hissederken içimde yepyeni bir bahar filizlendirdiniz.

Siz, değil mi ki bize “Okuyun!” dediniz, saçımı okşadınız, ellerime değdiniz...

İşte ikinci sınıftayım...

Boyum yine kısa, yaşım küçük, en öndeyim hâliyle...

Konuşmasan öğretmenim arkadaki kaktüs ruhlu çocukla!.. Ben ona göstereceğim, ben ona bir gün göstereceğim...

Medeniyetin çoğu zaman kesilen zayıf elektriğini hesaba katmadan bir anne gibi, bir abla gibi takip ettin bizi. Sınıfımız loştu ama gönlünüz pek aydınlı öğretmenim. Hele o gözlerinizdeki pırıltı, hele o pırıltı, dünyalara değerdi...

Sene sonu...

Duvarda yeni okuma grafiği... Birinci sırada isimim. Demedim mi öğretmenim, demedim mi? Kocamandır benim yüreğim...

Bir kitap hediye ettiniz bana. Adı “Yangın”dı. Roman mıydı, yoksa bir hikâye mi bilmem ama sizinle ilgili hiçbir şeyi bitirmek istemedim... Belki bu yüzden bir kutsal emanet gibi sakladım kuytulara, yüreğimde beklettim.

Kaktüs çiçeği

Üçüncü sınıfın başı...

Hediyenle kaderim denk düşmüş gibi elimde ve dilimde bir yangınla, sonraki sene geri dönüş yolunda, içindekilerle beraber ırmağa yuvarlanacak olan kırmızı köy minibüsünün arka camından, o gün, gözü yaşlı arkadaşlarım ve hercai bir menekşe gibi çizgi çizgi olmuş titrek dudakların uğurlamıştı beni... Şehre gidiyordum...

Bir güz sabahı,
Zorunlu oluşlarla,
Yürek yakışlarla,
Ağlayışlarla gidiyordum... uzaklara...
Fazla beklemedim.

Köye dönüşüm, bir kaza ertesindeydi. Musallada iki tabut dizili:

Biri yengem, diğeri...

Kaktüsler de çiçek açar demiştin ya öğretmenim, inanmazdım ama arkadaşımın gözyaşlarından öğrendim...

O bir kaktüstü ama inci gibiydi çiçekleri...

Gitmiştin... Bilmem hangi diyarlara? Her ayrılış, az ya da çok bir yıkımdır aslında.

Demez miydin zaman zaman, hasretlik düştü mü insanın içine, sık sık dalar uzaklara... Ah öğretmenim!

O gün, artık garip kalan eski okulunuza sırtımı dayayıp dalıverdim uzaklara ve söz verdim bir gün, melekşelerin destanını yazıp göklere yollayacağıma.

İçimdeki katar katar turnalarla...

Bilirsiniz; kocamandır yüreğim, sizin kadar olmasa da...

Ben bir zambağım öğretmenim, ıssız diyarların çiçeği,

Hâkî derinliklerinize ara sıra kabul edin beni,

Rüyalarda da olsa,

E mi?

Kardelen

Çiçekler biter mi?

Büyüdüm, kocaman oldum artık.

Ön sıralarda oturmuyorum.

Adım lise öğrencisi; hem bileğim kocaman tıpkı yüreğim gibi...

Sen mi haber edip de buluşturdun zümrüt ovalarda bizi?

Ne kadar da çiçek varmış dünyada öğretmenim; ben yalnız birkaçını bilirdim. Ama tanıdım, sevdim, sevildim. Bilirsin, kocamandır yüreğim. Hem... hem çiçekleri de pek severim.

İşte bakın, şimdi girdi içeri biri. Elleri büyük, iri cüseli... Zor bir sınıf, kalabalık, bazıları şımarık.

Baktı sınıfa hoca, baktı ve hiçbir şey söylemeden terk edip gitti...

Ama ne bilsindi kimlerin etrafı ayırık otları, azaları sarmaşık. Bilseydi eğer bunun babası alkolik, şunun ki başka türlü illetli...

Bilseydi eğer terk etmezdi...

Adı Mehmet'ti...

Sonradan, hatırlattı bize hayat gayemizi... Kitaplar verdi bize, güldürdü, ağlattı ve eğlendirdi. Hangi öğretmenin kapısını gecenin bir yarısı beş kişi varıp da çalabilirsiniz? Memnuniyetle karşılar da alır sizi içeri... Çay içersiniz, sohbet eder, elma yersiniz. Devasa bir kütüphane altında, emrinize amade bir şark köşesi... İşte o günlerde sevdim kitap kokusunu ve kütüphaneleri...

Eski bir takası vardı, gezerdik köşe bucağ. Teklifsiz, gece yarılarda sokak sokak... Ufuk turları, tatlı sohbetler

ve sabaha değin muhabbetler... Şimdi çelik çomak derdinde değil mi yaşitlarımız; analar bihaber, babalarsa kalender?...

Hocam...

Bilirmişsiniz meğer; sarmaşıkları ve bizi...

Bilmeseydiniz eğer, terk ederdiniz, terk ederdiniz...

Şimdi biz, bir Ramazan Bayramı benim evimde; kimimiz koca adam olmuş, kimi rütbeli, kimi rütbesiz... Ama hepsi adam ve beraberiz...

Neler konuşuyoruz bir bilseniz...

Öğretmen olanlar var aramızda tıpkı benim gibi. Kardeşliği tazeliyoruz. Anlatıyoruz hikâyelerimizi.

Sıra bana da geldi; hani derdiniz ya meraklıyı bekletmemeli...

Esmer krizantem

Sene 2000.

Beş Minareli Şehir'de, bir lisedeyim. Elli beş kişilik bir sınıf; gencim, toyum ve meslekte yeniyim... Çocuklar nedense bilenmiş, buzdan kaleler örmüşler etraflarına... Birbirimizi görüyor, ama duymuyoruz, hissetmiyoruz. Duvarlara anlatıyorum sanki dersi. Hele şu sınıfın külhanisi, hele şu sahte psikopatlık delisi... Her türlü, her türlü...

Dersin yarısı:

- Oğlum o elindeki ne?

Önümdeki sıranın parçası.

- Senin sıkıntın ne çocuğum?

Arkadaşımın tokası.

- Soruma kim cevap verecek?

Yok hocam yok, bizden size yâr olmaz; kapılar sürmelidir.

Bu ne imtihandır Allah'ım, bu ne imtihandır!

"At at olana kadar, sahibi mat olur." demez miydi atalar?... Yılmadım. Ne menekşeler tanıdım ben, ne kardelenler gördüm çocuklar... Hem kaktüslere de alıştım...

Siz beni bilmezsiniz beni, kocamandır yüreğim; leylakları da, sümbülleri de, gelincikleri de severim... Ben meşk edemezsem sizinle, Mevlânâ dönsün öyleyse, Yunus söylesin. Dost desin, sevgi desinler... de aydınlansın yara tutmuş yürekleriniz...

Bir ay sonra...

Oyunlar sert oynanır mı buralarda...

Beyazlayan saçlarıma mı yanayım, kindar bakışlar altında yaptığımız sahte dostluk maçlarında, kaval kemiklerime sallanan tekmelerin acısına mı?

Olmayacak mıydı Allah'ım? Kemiklerim ne kadar sızlayacak daha?

Sabrın sonu selamettir ya, biz gemiyi yapalım; suyu felek elbet gönderirdi...

Dersin biriydi...

Yine anlatıyordum buzdan duvarlara... Azıcık bir soluklanma... Derken, kızın biri kalktı ve konuyla ilgili meraklı bir ifadeyle soru yöneltiverdi... Hz. Hatice ruhlu bir kız, tüm asaletiyle, "Ben varım!" demişti, sonunda "Ben varım!"

Hem de bile isteye, bütün zılgıtları göze alarak, öyle bir krizantem çiçeği işte...

Kimisi kin dolu, kimisi şaşkın, kimisi sevinçle izlediler bizi... İşte o kız, o özgür ruhlu kelebek, ipekten kanatlarıyla kocaman bir delik açıvermişti kalede...

“Ne demek kızım, cevap ne demek; önüne içimdeki tüm kitapları sereyim!” diyebilmek geçti içimden, diyemedim. Yarı buruk, yarı mütebessim cevap verdim; oturdu yerine... O günü, meslek hayatımın en değerli dersi kabul ederim hâlâ...

Ertesi gün; karizması çizilmiş bir külhani, bir de psikopat gezinip durdu sessiz sedasız, okulda...

Gelincikler

Sınıfla muhabbetimizi bir nebze düzeltmiş olsak da ikisiyle aramızdaki soğukluk sürdü durdu yıl boyu.

Biri Cahit: Babayiğit; diğeri Selim: Kaçık ve uçarı...

Sabrın tükendiği sıralarda pedagojinin de dışına çıkıldığına, eve gidilirken kirli sakallı, gözü kara kabadayılardan ön yargılı efelenişlerine de şahit oldum buralarda... Geri dönüş hazırlıkları başlayıp da yola koyulduğumda, iri bir elin taşıdığı valizlere uzandığını görünce, saçlarımdaki akların çetelesini tutmaktan vazgeçtim bir anda:

- Hoca nasılsan, gurbanın olam ben taşıyam!..

Karşımdaki Cahit'ti... Gözlerindeki ışıltı ve hareketlerindeki mahcubiyeti yadırgamıştım ama uzatıverdim valizi; utangaç bakışlar ve kaçamak cümlelerle otogara doğru yürümeye başladık. Yol on dakikalık...

Bir buçuk senelik macera, bir film şeridi gibi geçti gözlerimin önünden. Aslında cevabını bildiğim hâlde yönelteceğim çok soru vardı ona. Bunu kendim için değil, kendi kendisiyle yüzleşmesi için istiyordum belki de. “Sana yaban mıydım be Cahit?” diye başlayacaktım; kıyamadım. Havadan sudan bir soru soruverdim. Rahatladı, mimikleriyle karşılık verdi.

Gözler kalbin aynasıdır ya, bakışlarımdaki manayı hissetmiş olacak ki, her adım atışta kolları biraz daha

çöküyor mahcubiyeti bir kat daha artıyordu sanki... Dayanamadı, yükü omzuna ağır gelen bulutlar gibi, önce gözleri buğulandı, dilinden sağanak yağmurlar boşalıverdi sonra. İsyankâr duygular tellendirdi... Nifak tohumlarından bahsetti... İmkânsızlıklardan, kadersizlikten dert yandı... İki arada bir dereye kalmanın ne demek olduğunu anlattı uzun uzun...

Bekledik, ısmarlaştık, helalleştik ve ayrıldık. Otobüs sokakları arşınlarken, arkada bıraktığım birçok anıyı albüm sayfaları gibi hayalimden bir bir geçirmiş, geleceğe dair daha çok ümit beslemeye başlamıştım artık...

Birkaç ay sonra...

Elime bir mektup geçti... Beş minareli şehirden, esmer krizantemden geliyordu. En kalbi duygularla başlıyordu, anlatıyordu...

Mutsuzlardı, gariplerdi ve Allah'ım bu ne saadet: Özlemişlerdi!..

Ve devam ediyordu;

"Baba hoca" takmışlardı adımı. Mektubun arkasına da bir bir kaydetmişlerdi meğer Psikopat Selim'in gizli gizli yazdıklarını; hem Mevlânâ'dan hem de Yunus'tan mı?...

Hangi dertli rüzgâr ruhunuzu aldıydı çocuklarım; gözlerinizi dikiverdiniz uzaklara? Hangi saatlerde bir kıvılcım belirdi dudaklarınızda? Anlatın çocuklarım bana, anlatın bana...

"Hocam, bir de Cahit vardı ya hani, sınıfımızın bayığıdi, saçlarındaki taze akların sebebi..."

İlgilenirseniz... Trafik kazası geçirdi ve vefat etti..."

...

İçime paslı bir hançer soktunuz çocuğum!

Ruhumu bir zelzele yıkıntısının altında bıraktınız çocuğum!

Beni neden mavi hülyalara daldırıp daha kanmadan kara bulutlara saldınız be çocuğum!

Ah, kıraç topraklarımın gelincikleri!

Taze boy vermiş fidanlarım!

Ben, o koca çocuğun mahcup bakışlarıyla, bir akşamüstü okunan ilahî kelamın altında helalleştim ve kucaklaştım doya doya...

Sitem bile etmedim ona, sitem bile...

Hem kaval kemiklerim de acımıyor daha!... Yemin ederim... Yemin...

Ve çiçek tarlası

Şimdi,

Gün gün bakarım karşısına geçip de zümrüt ovaların...

Çiçekler biter mi?

Bitmez...

Ve seslenmek lazım bütün öğretmenlere:

- Anlatın ey kardelenler, menekşeler; fetihlerinizi!..

Yürekler biter mi?

Bitmez...

Türkiye İkincisi

Adıyaman

YÜREĞİMİN VADİSİNDEKİ ÇIĞLIK

İbrahim KAYA

Ayşe'm; seni yazmak, bahar yüzlü memleketimde soğuk bir bıçak yarasıdır, yüreğimin en mahşer yerinde. Tut ki "yitip giden düşünüy" yazdım bir şiirde suyun üstünde çekilmez esintiler bırakır gibi. Olmadı, titrek ellerimle "hatıranı" depreştirdim bu afat, bu yokluk ikliminde yangınlar içinde kalarak. O zaman gelincikler tarlasında, o güleç yüzünle, dönüp koşar mısın bana tüm benliğimle? Yeniden "Öğretmenim!" der misin, öldüren suskunluğunla? Ya da tüm bunlara aldırmadan, süzülüp gider misin yine dağların doruğundan ısıltıyla doğan güneşe kardeşçe göz kırparak?

Biliyorum Ayşe'm; seni yazmak, terli ve yoksul bir coğrafyanın hasretlik çocuklarından yükselen sessiz çığlığa bıkıp usanmadan, yorulmadan kulak vermektir. Dahası başı dimdik hiç utanmadan; üstelik tüm tehlikeleri göze alarak hiç korkmadan zifiri karanlıklarda yola düşmektir; hâlden anlayana...

"Oh be! Artık öğretmen oldum!" diye Anadolu'nun tozlu topraklı yollarına düştüğüm gün, doğanın ve insanların, sıcak olan her şeye yöneldiği mevsimdi. Ben de yüreğimdeki sıcaklıkla uzak, ıssız, yolsuz, susuz, elektriksiz, ha varmış ha yokmuş tadında bir köye doğru hızla yol alıyordum. Zaman, çekilmez ayrılıklar biriktiriyordu genç ömrümün en güzel vaktinde. Sonra akşam karanlığının korkunç yalnızlığında alıyordum

soluğu, yoksulluğu insan yüzüne derin izler bırakan bu harabe köyde.

İlk gün, soğuk taş mektebinin sınırsız çocuklarıyla bulduğumda, yüreğimde rengârenk çiçekler tomurcuklanmıştı, baharın yemyeşil dudağında açan çiçekler gibi. İşte o zaman anlamıştım; kupkuru bir kelimedenden ibaret olan Öğretmen'den öte "umut" olmalıydı adım, Ayşe ve onun gibi binlercesi için...

Sonra naylon kaplı bir pencerenin yırtık yerinden Karacadağ eteklerine mantar gibi yayılmış kara taşlar içinde koyunların, kuzuların peşinde düşe kalka yürümeleri gözüme ilişmişti. O an yüreğimde tutuşan Ayşe'nin hasretlikleriydi. O gün, naylonla kapatılmış pencerenin yırtık yerinden gördüğüm, bu köylü kızının kalem tutacak çatlamış ve ırgalanmış ellerinin süslü hayalleriydi.

- Yıl 2006, aylardan mayıs, günlerden pazardı...

Öğretmenliğimin ilk görev yeri olan, ömrümün en genç zamanında taptaze hayallerimi gerçekleştirme umuduyla yola düştüğüm, devamında beş yıl boyunca bu karanfil yürekli çocuklar için tüm zorluklara katlandığım köyden ayrılalı tam bir yıl olmuştu. Ama daha fazla dayanamamıştım onlardan ayrı geçen günlere... En çok da Ayşe'nin son yalvarmaları yıl boyunca beni bir an olsun yalnız bırakmamıştı. Derinlemesine merak etmişim onu. Çünkü onu kırlarda koyunların peşinde gördüğüm ve oradan alıp sınıfa getirip yaşlılarının arasına kattığım gün, hem dünyalar benim olmuştu hem de yüreğim denizler, ağustoslarda akan nehirler kadar serin olmuştu...

Poyraz esintilerinin hükmettiği bu sert, bu amansız coğrafyada kardeşe berdel olan, dışlanan, değeri başlık parasıyla ölçülen, ezilen, sevdalarına, hayallerine yasak konan, yazın pamuk tarlalarında işçi, kışın kendi

evinde hizmetçiymiş gibi yaşayan binlerce kızıdan yalnızca biriydi Ayşe.

Babasını bin bir güçlkle ikna edip onu karşı yamaçta tek sınıflı, tek öğretmenli, yalnız ve uzak köy okulunun seyrine dalmaktan kurtarıp okulda cıvıl cıvıl bir hâlde kendi yaşlılarıyla oyun oynarken, koşup eğlenirken görmek tarifi imkânsız bir duyguydu. Hele o güneşte pişmiş yanaklarındaki sımsıcak ve gamzeli gülücükle, yuttuğu harflere hiç aldırmadan “örtmenim” deyişini duymak, kulağında ömür boyu çınlayacak olan, umut yüklü bir ezgi gibiydi.

Aradan geçen dört-beş ay sonra Ayşe'nin kurduğu kırık dökük cümlelerle hayallerini, umutlarını ak sayfalara döktüğü günlerini görünce çocuklar gibi sevinmiş, dünyalar benim olmuştu. Sonra bunu, Anadolu'daki binlerce köy öğretmenine anlatmanın benim için ne kadar büyük bir sevinç olacağını düşünüp durdum hep. Hayalleri gerçekleştirmenin ne demek olduğunu kocaman yüreğiyle Ayşe'nden öğrenmiştim çünkü. “O” bana insan olmayı, başkasının derdiyle dertlenmeyi, dahası yoksulla, gariple, çaresizle hemhal olmayı öğretmişti. En önemlisi de zorluklara karşı direnme gücünü kazandırmıştı.

Ne var ki insan hayatla yan yana koşmak zorundadır çoğu zaman, bu tatsız-tuzsuz fâni dünyada. Ya bir adım önde, ya bir adım geride olma koşulunu dayatır en olmadık zamanlarda. Ama hep nefes nefese mi olmalı böyle? Çoğu zaman ayrılık rüzgârları hiç ummadığımız bir anda yakalar sizi, bir anda gelip çalar demir kapılı, taş duvarlı, kırık camlı kör pencerенizi. İşte o zaman başlarsınız yaşadıklarınızı özlemeye ki bu özlem çoğu zaman hasretlerle doludur. Hele güzel anılarınız varsa daha çok özlemeye başlarsınız o sonu gelmez, karanlıklarda güneşi usulca beklediğiniz, ıssız yalnızlıklarınızı.

Evet; köyden ayrılalı neredeyse bir yıl olmuştu ve Ayşe de o olağanüstü gayretleriyle gittiği ilçedeki taşıma merkezi okulunda harikalar yaratıyor olmalıydı. Çünkü daha 1. sınıfta kırdan kopup okula geldiği gün bile, ayazlarda çatlamış ellerinden dökülen kıpkırmızı kandamlacıklarına hiç aldırmadan, söylediklerimin tümünü eksiksiz yerine getirerek kendisine uzatılan bir el bulduğunda ona tutunup neleri başarabileceğini anlatıyordu duru bakışları.

Ondan ayrıldığı âna kadar, “Öğretmenim ne olur babamı ikna edin beni ilçedeki okula göndersin. Belki köyümüzde ilk defa bir kız olarak ben 5. sınıftan sonra 6. sınıfa devam eden biri olacağım. Belki sırf bundan dolayı hem köylüler hem de onları dinleyen babam, geleceğimi, özlemlerimi hiç hesaba katmayıp, ‘Kız çocuğudur. Hiç o kadar erkek içinde aynı arabada ilçeye gönderilir mi? Kim görmüş bugüne kadar bir kız çocuğunun ortaokula devam ettiğini? Allah yazdıysa bozsun, hele bir de maaşı olursa kim bilir başımıza neler getirecek?’ diyecekler. Ne olur öğretmenim, başta babam olmak üzere hepsiyle konuşun. Ne olur son bir kez daha dolaşın köyün içinde kim var, kim yok hepsine anlatın içime düşen bu iflah olmaz okuma arzusunun.”

Ve yalvarmalarına devam ediyordu yüreği okuma aşkıyla dolan Ayşe’ m...

“Ama öğretmemin siz de biliyorsunuz ki bu köyde yabancı hiç kimse yoktur. O dolmuşta gidecek tüm çocuklar akrabalarımıdır. Ya kardeşimdir, ya amca çocukları, ya yeğen, ya hısımlarım, en uzak olanı -çoğu zaman kardeşten öte gördüğümüz- kirvemdir öğretmenim. Buralarda kirve olmak, kardeş olmak gibidir. Kirve kızı alınmaz, kirveye kız verilmez, o kadar yakınınız öğretmenim. Babamı bir ikna etseniz, bir anlasa beni, köyüme birkaç beden büyük gelen hayallerimi bir dinlese. Buralardan uzak, buralardan daha güzel olan, bir kale-

me muhtaç olunmayan yerlerde yaşamaya olan büyük isteğimi. Sahi öğretmenim, var mıdır bu dünyada kim-
senin kimseye el açıp yalvarmadığı bir yer? Bir süslü
eşyaya, bir zengin sofraya değil, herkesin umutlarına
kavuşabildiği bilmediğim bir yer? Ne olur öğretmenim
dönüp son bir kez daha söyleyin babama, köylüme;
mümkünse bu dünyaya” diye nefes almaksızın ardı
ardına sözcükleri sıralıyordu köylü kızı Ayşe. Onun
bitmek bilmeyen çırpınışlarıyla beynimde adını unut-
tuğum şairler dilleniyordu.

“Bir asi at gibi şahlan, vurulan gemleri kır.

Bir kerecik olsun Ayşe’ m, nerede hakkım diye hay-
kır.”

O gün, âdeta tüm hayallerini avuçlarında sımsıkı
tutarak her türlü zorluğa karşı meydan okuyan tavrı,
beni hayli etkilemişti. Oysa ben en olmadık anda ona
çok kötü bir sürpriz yaparak, “Ayrılık vakti gelince
durmak olmaz bu yerde; durduramazsın, içinde yanan
bir ateş gibi alevlenen bu yüreği” deyip, çekip gitmiş-
tim.

Hâlbuki o köy ilk göz ağrımdı. İlk görev yerim, tüm
acemiliğimle, yüzünde yara bere, burnunda akan sü-
mük olsa bile bir sebep aramadan her renkteki çocuk-
ların, insanların sevebileceğini öğrendiğim ilk yerdi.
Ayşe ise köy okulunda dev gibi düşleriyle, üstüne
usulca titrediğim, yoksul ve sevgiye muhtaç öğrenci-
lerimden biriydi. Dahası bu köyde okul bahçesinde beş
yıl boyunca gördüğüm kocaman bir yılanın sokulgan-
lığına, duvarımda akrebin sinsi ısırıcılığına, yaşanan
onca eziyete, karanlık gecelerde yapayalnızlığımın inat,
bir an olsun hiç umutsuzluğa düşmemiştim. Her za-
man bu uzak, ıssız ve soğuk taş mektepte tan ağarırken
Karacadağ doruklarında doğan sımsıcak güneş misali
kırlardan kopup gelen çocukların yolunu gözlemiş; il-

giye, sevgiye, aydınlık yarınlar için bilgiye aç beyinlerle birlikte olmayı hep heyecanla beklemiştim.

Ama dedim ya ayrılık vakti gelmişti ve durmak olmazdı bu yerde... Ardımda bıraktığım onca hayallere basa basa yürüyor gibiydim son bir kez daha, köyün tozlu topraklı yolunda...

İki kilometrelik toprak yolu hızlı adımlarla yürüyüp asfalt yola nasıl geldiğimi bugün bile hatırlayamıyorum. Yürürken Ayşe'nin o çaresiz yalvarmaları boğazımda düğümliyor, kahrediyordu beni. "Bu köyde belki tüm bu zorluklara bir yıl daha katlanabilirdim" diye söylenerek -bu sonu gelmez, uzağa düşenin hatırlanamadığını kanıtlarcasına uzayan toprak yolda- yürüyordum. Hatta gitgide kendime yönelttiğim bu suçlamalar vicdanımda türlü yaralar açmaktaydı. Gerçi babası uzak bir yerde çoban olduğundan, annesini sıkı sıkıya tembihlemiş, "Ayşe okuyacak, okuyarak sizi bu yoksul yerden kurtaracak, sizlere daha insanca yaşama fırsatını sunacaktır" diye uzun uzun anlatmışım. Yine de sanki bir şeyler eksik kalmıştı, görevimi tam anlamıyla yerine getiremediğim hissi sarmıştı her yanıma. Annesi de sadece başıyla onaylayabilmişti kurduğum cümlelerden kendi payına düşeni ya da anlamını bildiği birkaç kelimenin içinden geçtiği cümleleri duyunca...

Yıl 2006, aylardan mayıs, günlerden pazardı...

Unutulur mu bugün? Ya da insan unutulabilir mi böyle yürek kanatan bir günü?

Aradan geçen bir yılın sonunda, köye ziyaret için Fırat'ı -önce önüne çekilen sete hiç aldırmadan bulduğu her vadiye yayılan- derme çatma bir feribotla geçip, tekrar o taşlarla örülmüş coğrafyaya yöneldiğim an yüreğimin derinliklerinde bambaşka bir heyecan yaşanıyordu. Yaklaşık beş saat süren yolculuk sonunda tam bir yıldır uzak kaldığım, o hoyrat bakışlı canların, mes-

lek hayatımın ilk öğrencilerinin köyündeydim... Köy meydanında soluklandığım sırada, her yerden çocuklar akıyordu bana yüzlerinde tarifi imkânsız duygularla. Ama gözlerim Ayşe'yi aradı hep, istem dışı da olsa içimde hep onun adını sayıklar gibiydim. Fakat hayli zaman geçmesine rağmen ne yığma taşlarla örülmüş evlerin duvar diplerinde sırtında kardeşi, ne de çocuklar içinde çocukluğunu yaşayan biri olarak, gözümün görebildiği hiçbir yerde yoktu aklıma takılı kalan güleç yüzlü Ayşe'm. Nedendir bilmem içimde bir anda sevinçten eser kalmadı oturduğum dut ağacı dibinde... Anlam veremediğim bambaşka bir durum hâsıl oldu hem ruhumda hem de tüm bedenimde. Çok yönlü bir duygu yoğunluğu yaşıyordum o anda. Buna belki de korkudan öte endişe diyebiliriz, üzüntüden öte anlamlı bir öfke, bekleyişten öte, sonsuz bir yok oluş hâli...

Dönüş vakti iyice yaklaşmıştı. Ayşe'den eser yoktu. Dönüş hazırlıklarına başlarken köy meydanında annesiyle karşılaştık. Hiç vakit kaybetmeden ve "o" bana yakalanma şaşkınlığını üstünden atmadan ilk hamle benden geldi. Aramızda şu diyalog yaşandı.

-Yenge Hanım, Ayşe 6. sınıfa kaydedildi mi?

-Hocam babası daha çobanlıktan dönmedi. Köye sizden sonra iki hoca geldi ama köyde hiç kalmadıkları için onları tanımıyorum. Onlar da yardımcı olmadı, çaresizlik, sahipsizlik işte hocam...

Gözleri doldu, ağlayacak, çok şey söyleyecek gibi oldu, söylemedi ya da söyleyemedi ama hep alışıktığı şeyi yaptı, ağladı. Orada gördüğüm gözlerden dökülen iri yaş damlacıkları, tüm çaresizliğiyle yoksulluğun ağır, can dayanmaz fukaralığı rengindeydi.

-Ama nasıl olur? Hani giderken size tembihlemiştim. Yapamazsanız beni arayın demiştim. Babası bir yıldır hiç mi gelmedi? Kaydı yapacak başka hiç kimse yok muydu? Hani hem bana hem de Ayşe'ye söz vermiştiniz, niçin bana haber vermediniz?

Giderek ses tonumu ayarlayamaz hâle geldim ve kendimden nefret ettim. Tam ayrılacakken sesi kulağında belki bin yıldır sürüp gelen ağıt yüklü bir türkü misali yankılanan bu köylü anne, nihayet asıl gerçeği yarım yamalak Türkçesiyle ve mağrur bir bakışla dilinden döküveriyordu...

-Şey, Hocam nasıl desem!

-...

Önce yutkunup, söylesem mi, söylemesem mi diye kararsızlık kısılcığında biraz düşündü. Yüreğini basan heyecanı sakinleştirmeye çalıştığı, her hâliyle belli ettiren bir tavırla, söyleyeceklerini toparlayıp:

-“Bu köyde kimse kız çocuklarının okumasını istemiyor, buna razı olmuyor ki” deyip uzaklardaki köy çeşmesinden yüreği kadar berrak akan suyla doldurduğu bidonları yüklediği at arabasını hızlıca sürüp gözden kayboldu.

Evet, aslında dört yanı hüsrana, dört yanı hüzüne, durmadan insan doğuran, çoğu zaman kederi içimize dolan bu köylü annenin dilinden dökülen bıçak yarası tek bir cümle, her şeyi anlatmaya yetmişti. Hiç kimse kız çocuklarının okumasını istemezdi buralarda. Okusun, kendi hayallerini gerçekleştirsin, başlık parası ilkelliği olmadan evlensin, bir meslek edinsin, belki de kendi sevdiğine varsın istemezdi, bu taş gibi katı coğrafyada! Öyle de oluyor zaten.

Şimdi öğretmen olarak her şeyden mahrum bu yerde görev yaptığım süre içerisinde ilk kez bu kadar umutsuz, bu kadar yalnız kalmıştım. Beni tepeden tırnağa ateşler içinde bırakan belki de hiç tadılmamış bir özlem, kelimelere hiç dökülmemiş bir duygu, hayali bile kurulmamış bambaşka bir hayat için bana uzatılan eli, elimin tersiyle geri çevirmiş bir hâldeydim. “Kahretsin! Onun çok istediği hayallerine kavuşmasına nasıl yardımcı olamadım” diye tüm öfkemle kendimi suçla-

muştım. Her şeye göğüs germiştim; belki susuz, çoğu zaman ekmeksiz, sonu gelmez zifiri karanlıklarda yapayalnız kalmıştım ama elimde bağlamam, ezberimdeki lirik türküleri söylemiş, bu kadar sessiz kalmamıştım. Bu kadar yılgın ve yüreğimden kopan bin parçayla bu kadar kanamamıştım.

Bu köydeki öğretmenliğimin beşinci yılı sonunda, tayininin başka bir ile çıktığını, karne dağıtacağım gün, tüm cesaretimi toparlayıp boğazımda tıkanmayı her an ihtimal dâhilinde tutan bir iki kelimelik sözle nihayet söyleyebilmişim. “Hoşça kalın” sözüne tam da hazırlık yaparken, köylü kızı Ayşe, gözlerimin ta içine bakarak biraz ağlamaklı, bir o kadar kızgın bir tavırla, “Öğretmenim bari ilçeye çıksaydı tayininiz, istediğimizde size ulaşabileceğimiz yerde olsaydınız? Niye o kadar uzaklara gittiniz ki?” deyivermişti. Ayşe’nin yüreğimi parçalayan bu sorusu, önce soğuk taş mektebinin dört duvarında, sonra beynimin tam orta yerinde öyle bir yankılandı ki, felaketler yaşadım, dahası bir ağrı her yanıma sarmıştı o an. Pişmanlık desem, ama gitme vakti gelmişti ya da sabır taşı misali, susuz, yolsuz kalma, yaşamdan uzak, yaşayamama dayanıklılığı biraz daha olabilir miydi? Hayır, o da olmazdı, çünkü vakti gelip yola düşmek gerekti, gayrı durmak olmazdı buralarda, durmayı gerektirecek çok şey olsa dahi deyip çekip gitmişim o gün...

Köylü annenin, buğulu gözlerle, tüm kırılğanlığı, tüm incinmişliğiyle bana asıl gerçeği söylediği anda, yüreğim burkulmuş, acı, keder, kalbime kurşun gibi saplanmıştı. Araba lastiklerinin tozu dumana kattığı köy yolunu belki de son bir kez daha ama bu sefer hiç ardına bakmadan geçiyordum.

Tam da toprak yolu bitirip asfalt yola gireceğimiz noktada, arabanın sağ dikiz aynasından uzaktaki dağın yamacında baharda türlü renk tonlarıyla her yeri süsleyen gelincikler içinde, birkaç koyun peşinde öylece

bize bakan, saçları darmadağın bir çocuk takıldı hem yüreğimin kanayan yerine hem de gözlerimin ağlamaklı seyrine.

Birden irkildim, sıcak bir kan tüm damarlarıma aktı, göl oldu ve içimden bir şeylerin koptuğunu hissettim o an. Ağrılar yüzünden mideme kramplar girmişti. Kendimden kaçarken içimde bitimsiz bir ilkyaz çıkmaz sokakları yitirmiş, kendime yakalanmış gibiydim.

Arabayı hemen sağa çekip güçlükle de olsa inebildim. Kim olduğunu tam kestiremediğim, daha küçük yaşında yüzündeki bin yıllık çileyle hayvan otlatan çocuk, durduğu yerde hiç gözünü kırpmadan sebep-sizce öylece bakıyordu bana.

Acaba beni tanıyan öğrencilerimden biri miydi bu? Toprağı çatlatan bu kurak yerde, suyun tadı gibi yüreğimde doyumsuz hatıralar bırakan çocuklardan hangisiydi? Bire bin veren sapsarı buğday başaklarını yara yara biraz daha ilerledim. Evet, gülen gözleriyle, tarumar ama kıvrıkcık saçlarıyla, gözümün dilini bilen, sormadan dinleyen, söylemeden anlayan Ayşe olmalıydı "o".

Hem yürüyor hem kanıyor hem de sesimin çıktığı kadar bağıryordum.

-Ayşe kızım sen misin? Bana ses versene?

Derken bir çığlık tüm vadede yankılandı.

-“Öğretmenimmm...”

Bu çığlık, önce yüreğimin derinliklerinde binlerce kez yankılanıyor sonra dev gibi düşleri yutan bu renksiz coğrafyayı baştan sona boyuyor gibiydi. Yüzü solgun, ruhu kederli ve yaşama küskündü. Öyle içten, öyle gevrek, öyle sevecen, öyle hatırlanmaya muhtaç, öyle çaresiz, bir o kadar da acemiydi bu ses.

Ayşe, tek kelime konuşmadan, suskunluğunda çok şey anlatan hâliyle uzun uzun vadideki boşluğa dikti o güleç gözlerini. Elinin tersiyle gözyaşlarını sildi, kırıpkilerine sinen ıslaklığı eliyle temizledi, burnunu çekti, sildi. Dağların ardında kaybolan koyunları, kuzuları çağırıyordu onu. Ağlamaklı bir hâlde, çalınan hayalleriyle yaşadığı acıyı içinde duyumsadı, yazgısına lanet okur gibi, öylece bana baktı. Sonra tıpkı benim bir yıl önce ona yaptığım gibi, hiç ardına bakmadan güneşin bereketli sofrasını yeryüzünden toplayıp ateş renginde Nemrut'un doruklarında battığı gibi tepenin ardından süzülüp gitti. Dünyasını değiştiremediğim Ayşe'm, kendi dünyasına, kendi ufkuna doğru yol aldı.

Bense yığılıp kalmıştım buğday tarlasındaki kocaman taş dibinde, feci şekilde kanıyordum... Şimdi her yerden akıyordu hayat, rüzgârlara karışıyordu kalbim. Hani baharlarda gökyüzü fırtınalara yakalanır, şimşek çakmalarıyla su olup taşar ya her yer, gözlerimdeki özlem de Ayşe'nin o öksedeki serçeler gibi sessiz çılgına yakalanmıştı o an, ürperiyordum...

Şimdi sisler içinde bulanık bir yanılsamaydı derin vadide gördüğüm her ne varsa. Gözyaşlarım aktı buğday tanesini ıslattı, kim bilir belki daha bir gür yeşermesine sebep olacaktı.

Ayşe'm,

Kalemimi kalbime batırarak yazıyorum bu satırları sana. Bir bilsen, kurduğun düşler kanatırken yaralarımı, senin resmini çiziyorum gözümün görebildiği uzaklara, bulutlara... Şu anda "Mum misali erime pahasına etrafına ışık olduğum" yüzlerce "Ayşe'ye" borcumu ödeyerek kendimi affettirmeye çalışıyorum iç mahkemelerimde, ama ne yapsam hep gözlerin geliyor hatırıma...

Ayşe'm gözlerine yetişemiyorum...

Türkiye Üçüncüsü

Adana-1

PERYAVŞAN

Alişen AVCI

“Bir hırsız girdi çocukluğuma
Kucağımda soğuklar yetiştirdi
Eksildi adımlarım”

Züleyhan derin bir nefes aldı; önünde uzayıp giden uçsuz bucaksız karın göz kamaştırıcı beyazlığına baktı. Bir ürperti yokladı bedenini. Hava puslu ve kasvetliydi. Rüzgâr ürkütücü bir şekilde uğuldarken, gökyüzündeki kalın grilik her an üstüne devrilecek gibi duruyordu. Bu geniş arazide yapayalnız olma düşüncesi daha da korkmasına neden oldu. Yağan karın şiddetine aldırmandan güçlüklerle ilerlemeye devam etti. Gökten pamuk gibi süzülerek önünde santim santim yükselen kar tanecikleri yürümesini bir hayli zorlaştırıyordu. Çok üşüyordu, beyaz elleri soğuktan mosmor olmuş ve çatlaklarla dolmuştu. Arada bir nefesiyle avucunu hohlaması, yenleri içinde ısıtmaya çalışması pek bir işe yaramıyordu. Evden telaşla çıkarken üzerine daha kalın bir şeyler almadığına yakındı. Sirtında çivit mavisi kadife bir elbise, onun üstünde ise zemheri zürefası bir kaban, ayaklarında iğreti bir potin, başında da uzun bir şal vardı.

Züleyhan henüz on üçünde bir kız çocuğuydu; ince, uzun boyu ve güneşin doğuşuyla boyanan kızıl saçları vardı. Işıklı bakışıyla insanlara gülümserdi, zümrüt

yeşili gözlerine bir parıltı düştüğü zaman sağanak yağmurun ardından güneş açtı zannedilirdi. Uzun siyah kirpikleri perçemlerinin altında birer zıpkın gibi açılıp kapanırdı.

Annesi “Peryavşan” derdi ona. Al yanaklarını avucunun içine alır, saçlarını bir karanfilmiş gibi okşayarak yatırırdı geceleri. Ona çok güvenirdi annesi. Çok şeyler beklerdi ondan:

“Peryavşan’ım benim, güzel kızım. Okuyacak, devletin sorunlarını çözecek benim beyaz çiçeğim. Bütün genç kızlara örnek olacak.” derdi.

Annesi Sultan, sarp kayalıkların yamacında kurulan bir köyde doğup büyümüştü. Kız çocuğu olduğu için okula gönderilmemiş, ama okuma yazmayı erkek kardeşlerinin kitap ve defterlerinden öğrenmişti. Kardeşlerinin okul dönüşlerini heyecanla bekler, sonra da onlarla birlikte gaz lambasının ışığında ders çalışırdı. Ailesi küçük kızlarının bu denli inatçı olmasını bir türlü anlayamamıştı.

Okuyamaması bir ukde bırakmıştı Sultan’ın içinde. Onun için ne yapıp edip kızını okutmalıydı. Tüm karşı çıkmalara rağmen kızını okula yazdırmıştı. O sene okullarına atanan başarılı kadın öğretmeni tanıyınca da Züleyhan’ı okutma isteği iki katına çıkmıştı. Her gün derslerini çalışması için onu heveslendirmiş, ona derslerinin dışında başka hiçbir iş yaptırmamıştı. Genç yaşta kanserden ölene kadar da Züleyhan’ın başarılarıyla gurur duymuştu hep. Hiç erkek çocuğu olmamıştı Sultan’ın. Ölmeden evvel kocasına bıraktığı en büyük vasiyeti başta Züleyhan olmak üzere dört kızını da okutması yönündeydi. Ona söz vermişti kocası, kızlarını okutacaktı ama zamanla bu sözünü çok fazla önemsemeyecek ve unutacaktı.

Kanatlı Şahin

Parıltılı zekâsı ve öğrenme azmiyle Züleyhan çok özel bir çocuktur. Bölge yarışmalarında okulunu şampiyonluğa taşır, her sene okulu birincilikle bitirirdi. Hedefine kilitlenen, heyecanla çalışan, tuttuğunu koparan kanatlı bir şahindi okulda; ancak eve gittiği zaman kanatlarını söker ve yastığının altına yerleştirirdi. Ürkek bir güvercin gibi köşesine çekilir, suskunlaşırdı. Babası onun derslerindeki başarılarıyla ilgilenmezdi. Zaten annesinin yoğun ısrarı olmasa okula bile yazdırmazdı. Mutlu, neşeli bir çocuk olan Züleyhan'ın gülüşleri çoğu zaman, üvey annesinin yüzündeki sert bariyerlere çarpıp dağılırdı. Yine de uyumlu bir çocuktur, üvey annesinin her türlü olumsuz davranışına rağmen "arpa samanıyla kömür dumanıyla" deyip kabullenmişti onu. Evin neredeyse bütün işleri onun sırtındaydı. Daha güneş doğmadan uyanır; evi düzenler, sobayı yakar, kahvaltıyı hazırlar ve ailenin diğer fertlerini uyandırır. Üç kız kardeşinin bütün bakımını da o üstlenmişti.

Bulutların gökleri kararttığı çamurlu bir cuma günü, akşam saatlerine yakın, öğretmeni Züleyhan'ı karşısına alıp sevinç içinde müjdeli haberi verdi:

"Çok çalışmanın karşılığını almak üzeresin kızım, emeklerin boşa gitmeyecek. Dün Ankara'daki önemli bir okuldan geldiler, başarılarını duymuşlar. Her türlü masrafını karşılamak üzere seni burslu ve yatılı olarak okullarına almak istiyorlar."

Züleyhan şaşırды, bunun ne anlama geldiğini sordu öğretmenine.

"Bak kızım, bu tür okullar, her türlü olanağa sahiptir, çok özel eğitim verirler, öğrencileri ile birlikte muhakkak başarılı olurlar, yani sen bu okula gidersen ileride istediğin bölümde okuyabilirsin. Senin kapasiteni ancak böyle bir okul karşılayabilir. Geleceğine yön

vermek istiyorsan bu teklifi değerlendirmelisin. Biz de sonuna kadar senin yanında olacağız merak etme.”

Duyduklarına inanamadı Züleyhan, sevinçten ağzı kulaklarına vardı. Artık daha iyi şartlarda okuyabilecek ve rahatlıkla meslek sahibi olabilecekti. Annesinin kendisiyle ilgili beklentilerini hatırladı. Hedefine bir adım daha yaklaştığını hissetti.

“Sen hemen bu hafta sonu ailenle de görüş, çünkü onların onayını almamız lazım, ben yarın şehre gidip daha geniş bilgi alacağım pazartesi yine konuşuruz.” diye ekledi öğretmeni.

Züleyhan sevinç içinde okuldan ayrıldı, kendinden son derece emin bir şekilde ilerledi. Bütün coşkusunu gölgeleyecek olan o hafta sonunu karşılamaya gitti. Okul ile evinin arasındaki o dar sokakları bir çırpıda geçiverdi. Yol boyunca gideceği yeni okulu ve kurmak istediği geleceğini düşündü. Evin sıvasız dış duvarlarına yaklaştığında, avludan gelen gürültülerden evde olağanüstü bir hareketliliğin olduğunu anladı. Bahçe kapısından içeriye girdiğinde, daha önce hiç görmediği, tanımadığı bazı kişilerin sundurmanın altında oturduğunu gördü. Bazı bayanlar onu karşılamak için ayağa kalktı ve onu öptü. Züleyhan tırbzanın başında durdu kaldı, olanlara pek bir anlam veremedi.

Evlerinin küçük mutfağında üvey annesi söyledi olacakları. Hayırlı bir işti olan, hayırlı uğurlu olsundu, Allah tamamına erdirdi, Allah utandırmasındı.

Züleyhan duydukları karşısında bir anda donup kaldı, ne yapacağını şaşırıldı. Yeşil gözlerindeki kırık siyah hareler ışıltısını kaybetti. Ruhunun acıdığını hissetti. O an dünyanın daha hızlı dönmeye başladığını sandı, sersemledi, düşmemek için beyaz kireç badanalı duvara yaslandı. Bir müddet sonra, boğazındaki düğümü çözebilmek için yutkundu ve güçlkle:

“Ama ben okumak istiyorum.” diyebilirdi ancak. Sesinin tonu içinin dalga dalga titrediğini belli ediyordu.

Üst perdeden konuşan üvey annesi, çopurlu yüzünü ekşiterek cevap verdi.

“Al takke ver külah, pazarlık mı edeceğiz kızım olmaz öyle şey! Bak, biz senin iyiliğini istiyoruz, boş ver okulu, bu kısmet kaçmaz. Hem okuyanlar ne yaptı bugüne kadar Allah aşkına, eninde sonunda kocaya varmadılar mı? Hale yola koyduk, bu pazar gidiyorsun.”

Sanca Çiçeği

O gün derste sınıftaki bütün öğrenciler büyük bir dikkatle öğretmenlerinin akıcı konuşmasını dinliyordu.

“Büyük başarılarla ulaşmak için insan asla pes etmemeli. Biliyorum, içinde yaşadığınız şartlar çok zor... Birçoğunuz derslerinin dışında hayatın başka alanlarında da çalışmak zorunda. İklim ve doğa koşulları çok çetin burada... Okulunuzun imkânları da çok sınırlı... Ama unutmayın, şartlar ne denli zor olursa olsun inançla, azimle istediğiniz şeyi başarabilirsiniz. Çünkü insanoğlu istediği her şeyi yapabilmeye özelliğine sahip tek canlıdır. Bir perıavşanı düşünün, nasıl zor şartlarda yeşerir...”

Züleyhan'ın algısı bir anda “perıavşan” kelimesi üzerinde yoğunlaştı. Belleği onu annesinin ses tonuyla buluşturdu.

“Öğretmenim ne demek perıavşan?” diye soruverdi birden.

Öğretmeni bu sorudan memnun kalmıştı; başını çevirip Züleyhan'ın pırıl pırıl parlayan gözlerine baktı. İçtenlikle cevaplamaya başladı:

“Peryavşan açık kahverengimsi, güzel kokulu bir çiçektir. Çoğu zaman zor şartlarda dahi göverir. Mesela taşın üstüne savrulan tohumu bile rüzgârın sürüklediği toplu iğne başı kadar toprağa dahi tutunarak büyür. Mavi ya da beyaz renkli çiçekler açar. Zamanla üstünde yeşerdiği taşın içine nüfuz eder ve incecik kökleriyle taşı çatlatır, hatta bu yüzden “taş çatlatan” da denir. Kimilerinin de “sancı çiçeği” dediği bu çiçek, yara iyileştirici ve ağrı giderici olarak kullanılır.

“Peryavşan umudu kaybetmemenin ve kararlılığın sembolüdür aynı zamanda. En zor, en umutsuz durumlarda dahi bir taşa tutunarak yeşermeyi başardığı ve acılara ilaç olduğu için insanlara ilham kaynağı olmuştur.”

Karda Kına Kokusu

Züleyhan pencereden dışarı bakarken zamanın koyu ve yoğun ağırlığını tüm vücudunda hissediyordu. Yağan kar tanelerinin havada asılı kaldığını ve bütün vücudunu soğuttuğunu sandı. Daha iki gün önce büyük bir hayal kırıklığıyla sarsılmıştı. Her ne kadar babasını ikna etmeye çalışsa da bir türlü başarılı olamamıştı, fazladan bir sürü azar işitmiş ve bütün umudunu kaybetmişti.

Birkaç saat sonra kendisini almaya geleceklerdi; onu alıp hiç bilmediği bir yere, hiç bilmediği insanların arasına götüreceklerdi. Sadece bir günde başka birilerine ait olacak ve bütün geçmişini unutacaktı. Sadece bir günde bütün çocukluğundan kopacak ve başka birisi olacaktı. Davul, zurna ve silah sesleriyle örülmüş töresel bir düğün, kendisinden oldukça büyük bir koca, gelenek ve göreneklerini hiç bilmediği, hiç tanımadığı yeni bir aile ne verebilirdi ki ona. Bunu kabul etmemeliydi, kendisi yön vermeliydi hayatına, çalınmış geleceğini geri almalıydı bu insanlardan. Küçücük omuzlarına yük-

nen bu ağır yükten kurtulması gerektiğini düşündü bir an. Pencereyi açsa, asma ağacının gövdesine tutunup aşağı inse, sonra koşa koşa öğretmenine gitse kurtulur muydu acaba bu sıkıntıdan? Bu fikir beyninde parlak bir kıvılcıma neden oldu. Yüreğinin üstüne çöken ağırlığın biraz olsun hafiflediğini hissetti.

Bir süre pencerenin önünde dolanıp durdu. Hâlen ifildemekte olan beyaz ellerini kaldırarak, uzun parmaklarıyla saçını kulaklarının arkasına attı. Geçmeyi düşündüğü yollara baktı, lapa lapa yağan kar ve pusuda bekleyen soğuk işini biraz zorlaştıracaktı fakat birkaç saatlik bir yolculuktan sonra amacına ulaşabilecekti.

Titreyen elleriyle tahta çerçeveli pencereyi nasıl açtı, uzun asma ağacının gövdesine tutunup ikinci kattan aşağıya nasıl indi kendisi bile fark etmedi. İnerken karların üzerine sırt üstü devrilmişti. Hemen doğrularak briketlerle örülü bahçe duvarını da aştı, çetrefil yolda ilerlemeye başladı. Kuzguni siyah, çamurlu yolda kaymamaya çalışarak enikonu hızlandı.

Evlerden iyice uzaklaşana kadar böyle saatlerce yürüdü, hava gittikçe soğumaya başlamıştı sanki. Bu da işini zorlaştırıyordu. Aslında soğuğun yabancı değil, Züleyhan, az mı damda biriken karları temizlemişti, az mı sabahın köründe uyanıp buz gibi suda halıları yıkamıştı. Ama bu ıssız yerde, vücudunda gittikçe biriken soğuk onu ziyadesiyle etkiliyordu.

Kaybolduğunu düşündüğü bir anda karşılaştığı ayak izlerini takip etmeye başlamıştı. Böyle daha kolay yol alabileceğini sanmıştı ama saatlerdir şu karşıkı tepeyi aşamadığını, hatta tepenin gittikçe kendinden uzaklaştığını düşünmüştü. Kendi izine düştüğünün farkında değildi. Bilmediği bir uzaklığın içinde geniş daireler çizerek yürümeye devam etti. Buraları avucu-

nun içi gibi bilirdi aslında, bilmediği yerler değildi. Baharda nergisler, papatyalar, menevşeler toplardı burarlarda. Yüzünü okşayan serin yayla rüzgârları petunya kokusu taşırdı burnuna. Ebemkuşağının altında koşar, tepelere tırmanırdı. Ne var ki şimdi bir türlü mesafe alamıyordu. Önündeki mesafeler adım attıkça daha da uzuyordu. Şu zorlu tepeyi aşabilseydi tamamdı, ah bir ulaşabilseydi öğretmenine. Açıverirdi kanatlarını öğretmeni, sarar, ısıtırdı onu, kurda kuşa yem etmezdi elbet. Korurdu, kollardı onu, gücü yeterdi tabii ki, Ankara'lardaki okullara yazdıracaktı onu, kolay mı?

Bir toplu iğne başı kadar bile tutunacak toprak yoktu. Her şey kalın kar perdesinin altında sessizce yatıyordu. Ayaklarının gömüldüğü çukurlar, yürüyüşünü bozduğu gibi daha fazla yorulup takatten düşmesine neden oluyordu. Bir süre sonra kara bata çıka artık dizlerinde derman kalmadığını hissetti. Hiç susmayan rüzgârın uğultusu sersemletmişti onu. Yolculuğun başından beri kesilmeyen rüzgâr, ince narin bedenini dövüp duruyordu. Ancak hiçbir şey kararlı duruşunu sarsamamıştı. Geri dönmeyi hiç düşünmemiş, aklının ucundan bile geçirmemişti.

Az ileride boğunuk bir akşamüstü bekliyordu onu, sonra gece inecekti. Belki de biraz dinlenmeliydi, o zaman daha seri yol alabilirdi. Karşılaştığı kuru bir ağacın yosunlu gövdesine verdi sırtını. Belindeki peştamalla yüzünü kapatmaya çalıştı. İşte o an annesinin saçlarından kopan kesif bir kına kokusu yayıldı zihninin içine. Annesi sıcak kollarını açıp sımsıkı sardı onu. Öptü, kokladı. Ama yoğun tipi bir çırpıda dağıtıverdi olanları. Züleyhan o anı tekrar yaşamak için bir kez daha derince soluyup kokuyu ciğerlerine çekti. İçinin biraz olsun ısındığını hissetti. Daha bir umutlandı. Üşüyen bir sesle: "Başaracağım." diye mırıldandı kendi kendine. Göz kapaklarını açmakta zorlanıyordu artık. Doğrulmaya

çalıştığında vücudunun isyanını hissetti. Daha gidecek epey bir yolu vardı, biraz güç toplayıp yoluna devam edecekti. Yaralı bir kuğu gibi kendini karın sıcak kollarına bıraktı. Bir müddet sonra kına kokusunu duymamaya başladı. Derisi kızarmıştı, vücudunda yoğun bir sıcaklık hissetti. Tatlı tatlı ısınmıştı. Birkaç kez daha mırıldandı: “Başaracağım... Başara... Baş...”

Aralıksız yağan kar Züleyhan’ın ince zayıf bedeninin üzerinde toplandı. Kızıl saçları bembeyaz bir duvak gibi kara belendi. Islak pürçekleri al yanağının üzerine düştü. Üstünde uçuşup duran kar tanecikleri beyaz bir gelinlik gibi sarmıştı her tarafını. Karlar saatlerce beyazlar içinde kıpırtısız uzanan ince narin bedenini seyretti. Gece ağır ağır yayılarak üzerini örttü.

Mansiyon

İstanbul - 1

SONSUZA UÇAN UÇURTMALAR

Soner CAN

- *Gittin çocuk, griler giyerek ötelere...*

(*Hüsrev Hatemi*)

Biliyorum duyuyorsun beni.

Başımı öne eğip susunca anlardın beni. Ben de bir insandım. Evet, karanlığa bir kibrit çakmaya gelmiştim. Evet, doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden, güzeli çirkinden ayırmaya gelmiştim. Bir işaret, bir ses, bir yol olmalıydım. Doğru. Fakat yüzümde sürekli gülümseyen bir maskeyle dolaşamıyordum her zaman. Maskemin düştüğü zamanlar oluyordu. Teklediğim, topalladığım, düştüğüm zamanlar oluyordu. Karanlıklara düştüğüm, umutsuzluğa düştüğüm, uykusuzluğa düştüğüm zamanlar... Ve zaman çarkının dişlerinin kırıldığı zamanlar... Kendimle baş başa kaldığım zamanlar... Kendimle kanlı çatışmalara girdiğim zamanlar... Kendimi azarladığım, kendimi küçümsediğim, kendimi kendimden kovduğum zamanlar... Kendime küstüğüm, kendimden kaçtığım ve yine kendime kaldığım zamanlar... Daha düne kadar Salacak'tan Sarayburnu'na bakarken, şimdi denizden bin sekiz yüz metre yüksekte bir dağın yamacındayım. İstanbul yurdun öte ucunda kalmıştı. Dün bir tepeden baktığım aziz İstanbul yoktu artık. Her akşam camlarında yangın çıkan Üsküdar yoktu. Öksüz Eyüp, süslü Kadıköy, kurumlu Moda yoktu. Usulcacık okşayınca Nâzım'ın

ellerini yakan vapurlar da yoktu. Martılar, iskeleler, minareler de...

Gözlerimi açtığımda karanlık bir odanın içindeydim. Kulaklarımın içi bile ter dolmuştu. Lojmanın hemen yakınından geçen derenin şırlıtlısını duyuyordum. Doğruldu. Pencereden baktım. Kocaman karanlık bir yamaç. Yamacın bir kısmında bodur çalılar, tek tük meşeler... Yamacın bittiği yerde bir parça gökyüzü. Ancak, başını pencerenin altına iyice uzatınca görülebilecek kadar ama. O an kapı çalınıyor. İrkiliyorum birden. Bir anlık korkuyla mutluluk karışımı tuhaf bir duygu. Kimi bekliyorum ki?... Kimi tanıyorum burada?... Üzerime montumu alıp kapıya yöneliyorum. Yapay bir normalleşme çabasıyla "Geldim." diyorum yüksek sesle. Ve daha kapıyı açar açmaz:

"Öğretmenim suyunuz var mı?"

Aklım bir an mutfaktaki plastik şişelere gidip geliyor. Öyle ya hepsi de boş. İçecek bir damla su kalmamış.

"Yok" diyorum sanki geleceğini biliyormuşum gibi.

"O zaman kabınızı verin ben doldurup geleyim."

Bu nasıl bir ağız! Ne kadar düzgün bir diksiyon. Bu çocuk İstanbul'dan mı gelmiş buraya diye düşünüyorum bir an. Ben ki on yıl İstanbul'da yaşamama rağmen dikkat etmesem Ege ağzına dönüşüverir konuşmam.

"Bekle. Birlikte gidelim."

İçeri gidip boş su ve kola şişelerini alıp çıkıyoruz.

"Uzak mı gideceğimiz yer?"

"Eh işte biraz..."

Alacakaranlıkta ip gibi bir yoldan gidiyoruz. Sen önde ben arkada. Birçok soru soruyorum sana. Yeni ko-

nuşmaya başlayan bir çocuğun annesine yaptığı gibi. Sen hepsine içtenlikle ve sabırla cevap veriyorsun. Bir annenin çocuğuna yaptığı gibi... Ayağında ayakkabıdan bozma yeşil bir terlik var. Adımların sık ve hızlı. Bir taraftan "Öğretmenim dikkat edin, düşmeyin." diye uyarıyorsun beni. Bir taraftan da "Keşke siz gelmeseydiniz, yorulacaksınız şimdi." diye nazlandırıyor ve şımartıyorsun. Nihayet büyük bir kayanın dibinden fışkıran kaynak suyuna ulaşıyoruz. Bu su beni kendi çocukluğuma götürüyor. Çocukluğumun pınarlarına, kuzu otlattığım dağlarına; kiraz, badem, erik ağaçlarına, anneme, babama... Sularımızı dolduruyoruz. Dönüş yolunda daha çok konuşan ben oluyorum. Az önce geldiğimiz yol kısalmış sanki. Çabucak varıyoruz köyün içine. İçime bir ferahlık, bir rahatlama giriyor. Nasıl desem, canciğer arkadaş oluyoruz sanki seninle.

Okulumuz küçük. İki derslik var. Biri boş, diğer bütün sınıflar bir derslikte. Hepi topu otuz iki öğrenci. İlk gün hepsi pür heyecan okulun önünde sıra olmuşlar. Bir avuç çocuk. Bir tutam umut. Şehre çok uzak, gökyüzüne yakın bir yerdeler... Bayrak törenini yapıp içeri giriyoruz. Öğretmenliğimin ilk yıllarında, ilk derslerimde bile böyle heyecanlandığımı hatırlamıyorum. Otuz iki çift göz bana bakıyor. Heyecanımın sebebi işte bu bakışlar. Sorgulayan, merak eden, hiçbir şey söylemeyip çok şey anlatan bakışlar. Sınıfta çıt çıkmıyor. Güç bela "Günaydın" diyebiliyorum. İlk dersler her zaman olduğu gibi tanışmayla geçiyor. Sonra "Büyüyünce ne olmak istersiniz?" diye soruyorum. Sen bir kez daha dikkatleri üstüne çekmiştin ve:

"Şair" demiştin.

Haritada kaybolmuş bu dağ köyünde şair olmayı da nereden bulmuş bu çocuk, diye düşünerek:

"Şair nasıl olunur ki" diye sormuştum.

“Şiir yazarak.”

“Sen hiç şiir yazdın mı?”

“Evet, hem de çok. Eğer isterseniz okuldan sonra şiir defterimi gösterebilirim size.”

“İyi, göster bakalım.” demiştim gülümseyerek. Sonra da “Madem öyle şiirle başlayalım ilk derse.”

“İssız Bahçe

Çocuktum / Sapanla iki kuş vurdum / Biri düştü,
biri yaralı gitti / Dallarda kuşların şarkısı bitti...(Ali Akbaş)”

“Bu şiiri defterinize yazın. İkinci ders okuyalım. Şair neler anlatmış bir bakalım.”

İkinci ders ikinci şaşkınlığımı yaşatmıştın sen bana. Şiirin tamamını teneffüste ezberleyivermiştin. Ve şiirde anlatılanları öyle güzel açıklıyordun ki. Sen öğretmen, ben öğrencinmişim gibi dinliyordum seni. Sonbaharda kırkikindileri dinler gibi... Akşam karanlığında savrulan karı dinler gibi... Şiir defterini de görünce hak verdim sana. Evet, şair olmalıydın sen. Henüz on bir yaşındaydın ancak farklı duyuyor, farklı görüyor, farklı algılıyordun. O gün Ali Akbaş'ın *Kuş Sofrası* isimli şiir kitabını hediye etmiştim ben sana. Sevinçten gözlerinin içi gülmüştü.

Günler geçiyor ve alışıyordum bu coğrafyaya. Sen ve arkadaşların sayesinde İstanbul'u daha az hatırlar olmuştum. Her gün okuldan sonra yukarılara tırmanır, tepeden Hınıs'ı ve köylerini seyrederdik. Sen ağaçlı, kuşlu, kelebekli şiirler okurdun. Hediye ettiğim kitap-taki şiirlerin tamamını ezberlemiştin. Sonbahar gelmişti. Bingöl dağlarının yücelerinden esen rüzgâr gözlerimize toz toprak doldurarak ovaya doğru süzülüyordu. Kökünden kopmuş gevenler, sağımızdan solumuzdan

yuvarlanıp gidiyor, uzakta bir yerlerde kayboluyordu. Rüzgârla birlikte aklıma bir fikir geldi. “Şimdi bir uçurtma olsa ne güzel uçardı.” dedim. Senin ve arkadaşlarının gözleri parlamıştı. Belli ki bu göklerde hiç uçurtma uçmamıştı.

Hafta sonu ilçeye indim. Yapayalnız bir köy öğretmenin alabileceği şeyleri aldım. Ekmek, saralle, bir kutu peynir, yarım kilo zeytin, bir koli yumurta. Bir de uçurtma malzemesi. Kırtasiyedeki bütün malzemeyi aldım. Marangozdan yeteri kadar çıta. Köylülerin meraklı bakışları arasında köyün minibüsüne koydum. Bir cuma günüydü. Köye varınca haber saldım. Ertesi gün bütün öğrencilerim okuldaydı. Başladık işe. Kutsal bir iş yapıyor gibi kendimizden geçerek uçurtma yapıyorduk. Makas isteyen, ip isteyen, yardım isteyen... Bir hareket, bir kıpırtı, bir telaş... Sandığımız kadar kolay olmadı bu iş. Öğleye kadar sürdü. Tam otuz iki tane uçurtma yapmıştık. Öğleden sonra vakit kaybetmeden yola koyulduk. Köyün yukarısındaki tepeye tırmandık. Burada bir futbol sahası kadar düzlük vardı. Ve uçurtmaları birbiri ardınca havalandırıyorlardık. Her ne kadar gizlemeye çalışsam da, ben de en az sizler kadar eğleniyor, heyecanlanıyordum. Köylülerden genç ihtiyar merak edip gelenler olmuştu. Tam bir şenlik havası vardı ortalıkta. Rüzgâr esiyor, uçurtmalar coşuyordu. Gözlerindeki pırıltı daha dün gibi aklımda.

Akşamüzeri uçurtmaları indirip dinlenmiştik. Siz benim etrafımda halka olmuşsunuz. Uçurtmadan, uçmaktan, gökyüzünden konuşmuştuk. Ben:

“Tamam o zaman ‘uçurtma’ konulu bir şiir ya da yazı yazsın herkes. En güzel şiiri duvar gazetemize asalım.” demiştim. Tabi ki sen yazacaktın en güzel şiiri. Şair olan sendin:

“Senden önce öğretmenim,

Hiç uçurtmam olmamıştı benim,
 Artık olmasa da olur.
 Sen varsın diye sevinçten,
 Uçurtmayım şimdi ben..."

Bu şenlik her gün okul çıkışı devam ediyordu. Bir gün deli bir poyraz çıkmıştı. Uçurtmanın ipi kayıvermişti elinden. Sen bir çığlık atmıştın. Uçurtman hızla uzaklaşmıştı. Göğün maviliklerinde küçülüp küçülüp kırmızı bir noktaya dönüşmüş ve kaybolmuştu. Biz hepimiz ardından bakakalmıştık. Çocuktun nihayetinde. Ağlamıştın. Sana söz vermiştim. Daha güzelini yapacaktım. Ama olmadı. Dağlara kış erken gelir. Sana yeni bir uçurtma yapamadan kar yağmıştı. Doğuda ilk kıyımdı bu benim. O kar aylarca yerden kalkmayacaktı. Karla birlikte özgürlüğümüz iyice kısıtlanmıştı.

Aylardan aralıktı. Karın boyu belimizi geçiyordu. Günlerdir elektrikler kesikti. Öyle bir tipi vardı ki sanki gök yarılıyor içinde ne varsa üzerimize dökülüyordu. Müthiş bir uğultu. Dışarıda nefes almanın imkânı yok. Köylüler hayatımdan endişe ediyor, beni evlerine götürmek istiyorlardı. Ben yine de lojmanda kalıyordum. Son mumun karşısında gölgemle baş başa otuyordum. Birazdan mum sönecek gölgem de gidecekti. Ve ben zifiri karanlığın içinde yapayalnız kalacaktım. Vakit nereyi bulmuştu? Gece ne zaman bitecekti? Niye saklayayım, gözlerimden süzülüp yanaklarımdan damlayan yaşlar, çaresizliğimin açık resmiydi. Ve sanırım uyumuştum.

Uyandığında pencereden odama hafif bir aydınlık giriyordu. Gökler sesini kesmişti. Kar inceden inceye yağmaya devam ediyordu. Sanırım adam boyunu geçmişti. Lojmanla okul birleşikti ama bir haftadır okula gidemiyordum. Öğleye doğru kar durdu. Dışarı

çıkmayı denedim. Kapıyı açtım. İnsanın gözlerini kör eden bir beyazlık. Her tarafta bir ölüm sessizliği. Sanki köyde herkes ölmüş bir ben kalmışım gibi. Tekrar içeri girdim. Birazdan kapı çaldı. Yüzüme hafifçe gülümseyen maskemi taktım ve heyecanla kapıyı açtım. Birkaç adamla birlikte baban gelmişti. Durumumu sordu. “İyiyim” dedim. “Hadi bize gidiyoruz. Hem sıcak bir yemek ye hem de biraz erzak götür.” Hemen kabul ettim. Paltomu alıp çıktık. Evinize ilk defa giriyordum. Ayakkabıdan bozma yeşil terliklerini tanımuştım. Küçük, alçak tavanlı, toprak kokan antreden geçip bir odaya girmiştik. Sen sobanın arkasında üzerinde iri mor güller olan bir yorganın altında yatıyordun. Dört kardeşin toprak sıvası yer yer dökülmüş duvarın dibinde boncuk gibi dizilmişlerdi. Babana baktım. “Hasta” dedi. Hemen yanına geldim. Elimi alınaya koydum. Yanıyordun. Ancak elimi tutabildin, “öğretmenim” diyebildin. Babanla göz göze geldik. Sonra çaresiz bir insanın yapacağı gibi yaptık. Bakışlarımızı yere çaktık. Yapacak tek şey vardı; beklemek ve dua etmek.

Erkesi gün okulu açtım. Sekiz on öğrenciyle eğitime başladık. Birkaç gün sonra senden başka bütün öğrencilerim gelmişlerdi. Soğuktan donan ellerimizle ilk birkaç ders hiçbir şey yazamıyorduk. Sobamız iyice tutuşunca elimize yüzümüze kan geliyordu.

Her gün senin yanına geliyordum. Elimden geldiğince bir şeyler yapmaya çalışıyordum. *Kuş Sofrası*'ndan şiirler okuyordum başucunda.

“Yuvada kuşların uyuduğu an,
Bir yiğit çıkmalı koç burcundan,
Tutmalı geceyi bir ucundan,
Silkmeli bütün korkuları.
Ve elinde bir devin yuları,

Gezmeli kapı kapı,
 Özür dilesin bütün çocuklardan,
 Çıkmasın hiç masallardan dışarı.”

Sen gülümsüyordun. Sen hep gülümsüyordun. Sen gülümseyince dünya biraz ısınıyordu sanki.

Günler böyle geçti. Ocak ayı geldi. Ben karneni sana elimle vermek istemişim. Oysa karnene bakamadın bile. Öksürürken ciğerlerin sökülüyor gibiydi. O gün baban seni ilçeye götürmeye karar vermişti. Ben de sırt çantamı almış yola çıkmışım. Seni babanın sırtına sarmışlardı. Bir ayağın öylece sallanıp duruyordu. Yola çıktık. Önümüzde arkamızda bizi kurtlardan koruyacak silahlı adamlar vardı. Ve yürüdük beyaz bir denize... Akşama doğru ilçeye varmıştık. Seni hemen hastaneye yatırdık. Doktorlar, hemşireler başına üşüşmüştü. İğne yaptılar, serum taktılar. “Henüz belli değil” dediler. Seni o gece hastanede babana emanet edip çıkmışım. Öğretmenevi dolu olduğu için Kent Otel’de kaldım. Yorgunluktan ayaklarımı hissetmiyordum. Yatağa uzandım. Çatlayan dudaklarımdan akan kan çarşafı kirletmesin diye mendil basıyordum dudağıma. Hiç uyumadım o gece. Köye geldiğim ilk gün suya gidişimizi düşündüm. Parlayan gözlerini, simli sarı saçlarını, bir İstanbul hanımefendisi gibi kelimelerin ağzından dökülüştünü düşündüm. Yazdığın ‘uçurtma’ şiirinin mısralarını hatırlamaya çalıştım, hatırlayamadım...

Sabah olunca hemen yanına gitmişim. Gözlerini açmıştın. Gülümsüyordun bana. Baban seviniyordu. Rahatlamıştım. Birazdan memleketime gidecektim. Konuşmuştu oradan buradan. Sana Cemal Süreya’nın *Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi* isimli kitabını bırakmışım. Elini tutmuş, başını sıvazlamışım. Yanağından öpüp vedalaştım. Tam kapıdan çıkarken:

“Öğretmenim” demiştin.

“Efendim!”

“Hiç!”

Bir an duraklamıştın. Tekrar bakışmıştık.

“Güle güle.”

Ve çıktım. Bana neden öyle bakmıştın. Ben giderken niye gülümsememiştin? Bir şey mi diyecektin?.. Ne diyecektin?.. Niye diyemedin?..

Otobüs yavaş yavaş hareket etti. Seni bıraktığım hastane, karşıda beyaz dağlar, ovalar geride kalıyordu. Başım otobüsün camında içimde bir burukluk... Gidiyordum. O sene yarıyıl tatilini seni düşünmekle geçirmiştim. Kardan, tipiden, kurt ulumasından, karanlıktan ziyade senin alnındaki ateş düşündürüyordu beni.

Tatil daha bitmeden dönüş biletimi almıştım. Arkadaşlarım tatilimi bitirmeden dönmeme bir anlam veremiyorlardı. Eli yüzü morartan soğuk bir sabah Erzurum’a inmiştim. Hemen ilçeye geldim. Çok heyecanlıydım. Hastaneye koşup seni sordum. “Taburcu” dediler. Derin bir nefes aldım. Rahatladım. Ne var ki köyün yolları hâlâ açılmamıştı. Öğretmenevi yine doluydu ve yine Kent Otel’e yerleştim. Bir an önce köye gitmek istiyordum. Ancak tek başıma yürüyerek gitmem imkânsızdı. Yolun açılmasını beklemekten başka çarem yoktu. Bu arada sana verdiğim söz gelmişti aklıma. Hatırlıyor musun? Uçurtmayı elinden kaçırdığın gün söz vermiştim sana. “Daha güzelini yapacağım” demiştin. İlçede kaldığım sürede Kent Otel’in kirli odalarında kocaman bir uçurtma yaptım sana. Kocaman bir kuyruk taktım uçurtmaya...

Nihayet yollar açılmıştı. Ben köyün minibüsünü beklemeden otel sahibinin aracıyla yola çıkmıştım. Otel

ve bu uzayan yollar beni 'Han Duvarları' şiirinin mısraları arasında gezdirip duruyordu kaç zamandır. Ve köy gözük müştü işte. Bacalarda hafif hafif tüten dumanlar ve köpek havlamaları... Araçtan indim. Bak tuhaf bir yalnızlığa düştüm yine. Yine yüzümdeki maske düştü asık bir surat çıktı ortaya. Her yanım pus ve duman oldu yine...

Lojmana uğrayıp eşyalarımı bıraktığım gibi sizin eve gelmiştim. Annen açmıştı kapıyı. Açar açmaz boynuma sarılıp ağlamıştı.

Bir çığlık, bir feryat dağlarda yankılanan...

Karşı yamaçtaki meşelikten gürültüyle bir karga sürüsü havalandı gökyüzüne...

Kollarım yana düşmüş, elimdeki uçurtma kayıp kara gömülmüştü.

Anlamıştım.

Sen beni bırakıp gitmiştin.

Sen beni bitirmiştin.

'Griler giyerek' gitmiştin ötelere...

Ve biliyordum.

Elinden kaçırdığın uçurtma gibi bir daha geri gelmeyecektin.

Mansiyon

İstanbul-1

ELMA ŞEKERİ

Ayhan SARI

“Ben böyle hayal etmemiştim. Hayır, düşlediğim bu değildi.” Her güzel başlangıcın sonunda neden söylenir ki bu cümle? Neden küçük büyük tüm hayallerimizin üstüne bir karabasan gibi çöker. O güzelim umutları soldurup toza bular. Ve o an, istediğim bu değildi dersiniz. Bir film olsa hayat, zamanı geri sarıp bir yerlerde durdurma şansımız olsa diye düşünürsünüz.

Ah o çocukluk yok mu? İnsana her defasında ben küçükken dedirten, büyümeyi, büyük adam olmayı düşlerken, ne kadar büyüsünüz de her yaşta kendini özleten o çocukluk. Kâh bir yara izidir bir yerinizde; kâh bir parça salıncak ipidir, bahçedeki yaşlı dut ağacının dalında. Bazen de siyah-beyaz ve solgun bir fotoğraftır, bir yerlerde bakılmak için sırasını bekleyen. Ân olur, hatırlanınca bir tatlı tebessüm ve derin bir ah çekişe döner. Ân olur hıçkırıklara boğar, gırtlığınızı düğümler. Ya da bir elma şekeri veya bir serçe cıvıltısı oluverir çocukluk.

Her defasında tokasından kopan ve annemin dikerek onardığı kırmızı, yeşil ve daha bir sürü renkteki naylon ayakkabılarımızı düşündükçe, kederli bir tebessüm belirir yüzümde. İki katlı, geniş balkonlu ve duvarlarını serçelerin delik deşik ettiği dik çatılı kerpiç evimiz, hemen yandaki boş arsa, kısacası çocukluğumun geçtiği Zafran Mahallesi bir sis dumanı ardında belirir. Ve eski

bir çeyiz sandığı gibi bütün güzel anılarımı saklamak üzere içine alır. Belki de adını safran çiçeğinden almıştı, sokaklarında koşan sefil çocuklar, ne kadar bilmesede de çiçek adlarını...

Neyi bildiler ki onlar, çikolatayı mı? Bisikleti mi? Oyuncakları mı? Hiçbirini... Ama onlar için çikolata olmasa da elmalı şeker vardı. Tahta çöpler saplanmış, kırmızı şeker kaplı elmalar... Elmaları ben ve kardeşim, kısaca mahallenin tüm çocukları sevmezdik, şekerini severdik sadece. Hele bir de sıcacık olursa tadına doyulmazdı; sekerini kemir, elmasını at gitsin. Eee! Her bahçede bir elma ağacı ve en kolay hırsızlık elma çalma olursa elmanın pek de rağbet görmemesi gayet doğaldı bizim için.

En kocaman ve lezzetli elmalar da Arif Amca'nın bahçesindeydi, Muallim Arif derlerdi ona. Yıllarca o kocaman evde yalnız yaşadı. Ona göre Hafize Hanım'ı, biricik aşkını; hayırsız evlatları alıp götürmüştü. Her sabah tekrar gelip evine döner diye beklemişse de ne Hafize Hanım ne de iki oğlu bir daha gelmemişlerdi. Bir trafik kazasıyla her şey yerle bir olmuştu hayatında. Çok sevdiği öğretmenlikten de malulen emekli edilmiş ve hayatındaki tek ailesi olan minik öğrencilerine de veda etmişti. Yıllarca en ücra köylerde öğretmenlik yapmış; fakat bu canı kadar sevdiği mesleğe doyamadan minik yavrularından koparılmıştı. Çok sonra öğrenecektik onun bir aşiret kavgasında araya girdiğini ve kafasına gelen bir taşla bilincini yitirdiğini. Her şeyini almıştı o taş; hatıralarını, canından çok sevdiği Hafize Hanım'ın ve minik yavrularının adlarını bile. Ve gidenler bir daha gelmeyecekti. Yıllar sonra düzelse de Arif Amca, vefasız dünyada hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı.

Hep anlatırdı ya aşkı sevdayı. Nereden bilecektim ben aşkı? Acaba tadı elma şekeri gibi miydi aşkın, sev-

danın? Hele duvardaki Hafize Hanım'la birlikte çekilen gençlik fotoğraflarına bakıp anlatırken geçmişi, o sönmüş gözleri bir acayip parlıyordu. Kalın kaşları düşüyor, bir mutluluk yerleşiyordu gerilen dudakıyla beraber yüzüne. Hikâyelerini en çok Erdem dinler, onu en iyi Erdem anlardı. Ben de büyüyünce bir öğretmen olacağım derdi ona.

Yıllar sonra, kaybettiği yavrularının neşesini bizde bulmuştu. İçindeki öğretme, yetiştirme arzusunu yeniden bizde tatmıştı. O küf kokulu kitaplar arasında; tebeşir yerine, elinde püsküllü, esans kokulu doksan dokuzluk tespihle saatlerce bize alfabeyle öğretmişti. Ve zamanla verdiği hikâyeleri okumaya başlayınca, bir çocuk gibi sevinmişti. Erdem, okuma yazmayı daha dört yaşındayken öğrenmişti. Mahalleli her ne kadar onu deli gibi görse de onda insanı çeken bir âlimlik, bir sıcaklık vardı. İlk kez okuduğum küflü kitapların ardına gizlenmiş, belki de talihsiz bir kazada bir silgiyle silinmişçesine yitirilmiş yarım asırlık bir ömür; kocaman evin tek odasına sıkıştırılmıştı. Bu oda, bana ve Erdem'e bir mabet olmuştu sanki. Arif Amca'nın okuduğu her hikâyede türlü hayallere daldık. Kalın parmaklarına sinmiş esans kokusuyla hipnoz olurduk sanki. Harfleri ezber ederken, bir çeşit huzur içimize akar ve bitmeyen öğrenme arzusuyla dolardık. Bize öğrencilerini anlatırken gözleri, ninemin dua edişindeki gibi yaşarır, ağlamaklı olurdu. İşte o zaman o kocaman kalın parmaklar titremeye başlar ve püsküllü tespihin tanelerinde hızlı hızlı dönerdi. Nedenini bilmediğimiz bir acı dalgası odaya hâkim olurken, o dayanamaz başımızı okşardı.

Arif Amca elmalı şeker yapardı. Her sabah bahçeye kurduğu bir kazanda, o kırmızı bulamacı kaynatırdı. Kardeşim, benden çok severdi elmalı şekeri. Çok kızardım ona; hele bir defasında, "Yalama bu şekerleri, kötü çocuklara benziyorsun. Onlar senin değil, satılık

onlar. Söz, büyüyünce sana bir sürü şeker alacağım, hepsini yersin.” deyince Erdem heyecanla, “Doğru mu söylüyorsun? Alacak mısın? Peki, tamam, yapmam bir daha.” demişti.

Annemden aldığımız birkaç kuruşla, her sabah elimizde alüminyum tepsilerle, şekerleri satmaya çıkardık. Erdem her defasında hepsini satar, bense bir gün bile tümünü satmayı beceremezdim. Kalanların da şekerlerini kemirir, elmalarını atardık. Akşamı ipe çekerdim. Akşamın serinliğiyle, bahçemizdeki kocaman iğde ağacına serçeler gelirdi. Onlara sapanla taş atar; ama bir türlü onları vurmayı beceremezdim. Dedem bani alıştırdı sapanla taş atmaya.

Dedemin serçelere duyduğu nefret o kadardı ki en sevdiği ceviz ağacının canım dalını kesmiş ve bana sapan yapmıştı. Nereden gelirdi bu kini, duvarımıza yuvalar yaptıkları için mi? Kardeşim sevmezdi, sapanı da kuş avlamayı da; o sürekli Arif Amca'nın yanında olurdu. “Vurma ağabey ne olur, Arif Amca onların da anneleri, çocukları var diyor, çok günah olduğunu söylüyor.” diyince ben umursamaz, bildiğimi yapardım. Ben zamanla Arif Amca'nın yanına gidişlerimi seyreltmişken, aksine Erdem zamanının büyük kısmını onunla geçirmeye başlamıştı.

Mahallede günlerimiz hep evimizin yanındaki boş arsada geçerdi. Her günümüz bin türlü yaramazlıkla doluydu, bizim yüzümüzden mahallenin kadınları saç saça baş başa girerlerdi. Çocuk olan biz miydik, yoksa onlar mı? Anlamazdım.

Bahçenin nemli toprağından çıkardığımız solucanları, Fatma Teyze'nin kapısının altından atıp kaçışımızı; her gün elmalı şeker aldığımız Arif Amca'nın kocaman ahşap kapısının gömme kilidine soktuğumuz çöpleri ve tıkadığımız kilit deliğini unutamam. Zavallı Arif

Amca, bazen gece gelir ve kilide anahtarı sokmak ister; ama kilidi o hâlde görünce kim bilir neler yapar, nasıl kızardı. Fakat her defasında kapıyı açmayı nasıl becerirdi, anlamazdık? Yaptıklarımından pişmanlık duysam da mahalledeki çocuklara uyar, onlar gibi davranırdım. Belki de onların beni aralarına almama korkusuna kurban etmiştim Arif Amca'yı.

Güz gelmiş, okullar açılmıştı. Artık arsada çocuk sesleri sona ermiş, sokağa bir ıssızlık egemen olmuştu. Erdem birinci sınıfa yeni başlamış, bense beşinci sınıftaydım. Arif Amca, elinden tutup getirmişti. Erdem o kadar sıkı kavramıştı ki onun kocaman ellerini, öğretmen zorla sınıfa almıştı kardeşimi. Okulumuz bizim mahalleden birkaç kilometre yukarıda, eskiden köy olan bir başka mahallede; şirin, ufak bir okuldu. Arif Amca, annemlerden çok ilgilenirdi Erdem'le. Bizimkiler de ona emanet etmişlerdi sanki çocuklarını. Dedem her zaman kızar, hatta bazen kıskanırdı Arif Amca'yı. "Parmak kadar çocuk ne bulur o yaştaki adamda anlamıyorum. Zaten deli, çocuğu da etkileyecek" dese de evdekiler onu ciddiye almazdı.

Sıcak bir eylül günü okul dağılmış, sırtımızda ağır çantalarımızla, beyaz yakalıklarımızın tek düğmelerini çözmüş, Hüseyin Amca'nın bağının hemen kenarındaki dik yoldan mahalleye iniyorduk. Her zamanki gibi yol kenarındaki eski teneke sobanın içine sakladığımız sapanlarımızı elimize aldık. Fethi içimizde en iyi kuş avlayanımızdı, çok gaddardı.

Sararmaya başlamış yapraklar arasında onlarca serçe dallara tünemişti. Sapanlara hemencecik taşlar konulmuş ve lastikler gerilmişti. Erdem gözlerini yummuş ve arkasını dönmüştü. Rüzgârı yaran sapan vızıltıları arasında kuş cıvıltıları ve havada uçuşan serçe kümesi içerisinde, yere düşen sarımsı, kırmızımsı yapraklar. Fethi "Aha vurdum, valla vurdum, düştü bak." diye

heyecanla bağıırırken, kanadı kırılmış kuş, sekerek kaçıyordu dalların arasından. Erdem gözlerini açmış, bizimle koşmaya başlamıştı. Şaşmışım; her zaman bu vahşetten uzak kalan Erdem, ağaçların arasına bizden önce daldı ve birden elinde kanadı kırık serçeyle çıkıverdi. Heyecandan nefes nefese, “Bak ağabey ölmemiş, canlı hâlâ, kanadı kırılmış sadece.” diyerek geldi. Minik hayvanı o kadar sıkı kavramış olmasına rağmen; zavallı serçecik her nefes alış verişinde, Erdem’in sıkıca yumulan avuçları geriliyor, korku hayvanın nefesinde ve gözlerinde beliriyordu.

Erdem bir hediye almanın sevinciyle yalvaran gözlerle Fethi’ye dönerek: “Fethi Ağabey, benim olsun mu? N’olur.” diyince. Fethi: “Tamam, senin olsun; ama kanadı kırık iyileşmez ki bu.” diye samimiyetsiz bir ifadeyle karşılık verince. Erdem gene bütün saflığıyla, “Arif Amca iyileştirir onu, o her şeyi bilir. Öğle değil mi ağabey? Uçacak bu kuş, tekrar annesine gidecek.” dedi. Ben kardeşimi rahatlatmak için, “tabii ki iyileşecek. Arif Amca’ya götürürüz, sarar yarasını” dedim. Fethi kuşa uzanarak “Bakayım kanadı nerden kırılmış?” diyince, Erdem elinden alınacak korkusuyla, belki de uzun zamandır Fethi’yi tanımanın vermiş olduğu güvensizlikle kuşu uzatırken, Fethi; pençesini iyi kullanan sinsi bir kedi hamlesiyle, iki minik avuçtan dışarı çıkmış minicik başı koparıverdi. O an Erdem’in o sımsıkı kapanmış elleri yavaşça gevşedi ve bir topak kan içinde, başsız bir çift kanat kayarak yere düştü. Erdem kaskatı kesilmiş, avuçlarındaki kana donuk gözlerle bakarken; ben öfkeyle, “Bunu neden yaptın, canlıydı o, hem Erdem’e vermiştin onu” diye Fethi’ye bağırdım.

Fethi gaddar bir ses tonuyla “Hayır yaşamazdı zaten. Hem biz avcıyız, avcı avını yaşatmak için değil, öldürmek için vurur.” dedi. Ben ve Fethi’nin bu bağ-

rışmaları arasında Erdem, eve gidinceye kadar konuşmadı. Evde de o gün hiç konuşmadı, ertesi gün, daha sonraki gün hep sustu.

Okula gitmek istemiyor, sürekli Arif Amca'ya koşup onunla kalmak istiyordu. Arif Amca her defasında onu ikna edip eliyle okula getiriyordu. Annemi ve babamı dinlemeyen ufaklık, onun her dediğini kabul ediyordu. Bir gün okul çıkışı, Arif Amca kocaman bir elma şekeri yaptı. Sevinçle eve geldim ve "Erdem bak sana ne aldım." diye seslendim. Elimdeki elma şekerini görünce birden yüzü sarardı, eliyle ağzını tuttu, koşup bahçe kapısını açarak kasmaya başladı. Yanına gittim, ne olduğunu anlamamıştım ki Erdem bana dönerek, "Ağabey ne olur at onu, sevmiyorum ben elmalı şekeri, kuş kanı var onda, kuş kanı" diye bağırmaya başladı. Şaşırmıştım; elmalı sekeri istememişti Erdem, oysa en sevdiği şeydi. Onun için elmalı şekerin bir kuşun ölümünü anımsattığını zamanla anlamıştım. Ölümün soğukluğunu, acı verici tadını, bir serçenin cansız cesedinde tatmıştı. O çok sevdiği elmalı şekerden bile nefret etmişti. Ben de severdim elmalı şekeri, hiçbir şey elmalı şekeri sevmeme mani olamazdı, hiçbir şey...

* * *

Annemi arayamamıştım birkaç gündür, burada telefon hatlarında sorun vardı ve günlerdir kötü rüyalar görüyordum. Karakoldan ilçeye inmeyeli on üç gün olmuştu. O sabah ilçeye indim ve evi aradım. Annemin her zamanki heyecanlı sesi, "Ne oldu iyi misin? Sesin kötü" ve daha bir sürü sorular, ana yüreği işte. Zavallı annemin TV'de her gün şehit haberleri duyarken benden çok uykusuz kaldığı bir gerçektir. Telefon fazla yazmasın diye her defasında hızlı konuşur, lafları birbirine karıştırırdı.

Asteğmen olarak askere gidişimden bu yana diken üstündeydi. Edebiyat fakültesinden mezun oluşumun üzerinden tam üç sene geçmiş ve atamam yapılmamıştı. Boşta kalmak ve parasızlık ağırıma gitmiş, tecilimi bozup doğuda iyi bir maaşla rütbeli subay olmak istemiştim. Ve kararımı evdekilere bildirince en çok annem üzülmüş, karşı çıkmıştı bu karara. Fakat babam ve dedemin baskın çıkmalarıyla sınava girmiş ve genç bir asteğmen olarak göreve başlamıştım. Kura sonucu Pervari'ye bir dağ karakoluna gelmiştim. Erdem ise sınıf öğretmenliğini okumuş ve çok sevdiği bu mesleğe kavuşmuştu, zaten avı da kanı da sevmezdi, yufka yürekliydi. Bu yıl okulu bitirmişti ve atanmak için gün sayıyordu.

Annem tüm bu konuşmalar arasında o acı haberi vermişti, "Arif Amca'n öldü oğlum, birkaç gün sonra duyduk. Kapıyı zorladılar, kırıp girdiler. Rahmetli sersefil öldü, son günlerde hep sizi sorardı. 'Ajansları dinlerken senin oğlanı düşünüyorum. O eşkıyanın hakkından inşallah o gelecek, merak etme Allah'ın izniyle bir şey olmaz ona' demişti." diye devam ederken annem, Erdem'in üzüntüsünü tahmin bile edemiyordum. Onun için Arif Amca hepimizden önce gelirdi. Elmalı şekerleri düşündüm, Arif Amca'yı, çocukluğumuzu... Ve o huzur bulduğumuz odadaki küflü kitaplar ve karanfiller gözümün önüne geliyordu. Üzgündüm yaptığım yaramazlıklar için, onu üzdüğüm için. O an dudaklarımdan birkaç kelime dökülüyordu. "Affet beni, hakkını helal et Arif Amca. Ruhun şad olsun." Ben bu düşünceler içine dalmışken, annem en başta diyeceğini aceleciliğinden en sona bırakmıştı. "Oğlum, Erdem'in ataması yapıldı, senin oraya geliyormuş."

Şaşırılmıştım birden; yüreğimdeki acı yangını, yerini şaşkınlıkla yüklü bir korku dalgasına bırakıyor ve üzüntüyle endişe yer değiştiriyordu. Nasıl yani, koca

memlekette yer kalmadı da iki kardeşin görev yerleri de mi aynı olacaktı? Telefon kesilmiş, konuşmamız yarım kalmıştı. Sıkıntılı bir ruh hâli ve derin düşüncelerle merkez komutanlığından çıkarken, yanlış mı anladım diye düşündüm. Her şey arka arkaya gelmişti.

Bir sevdiğimi yitirip bir daha görülmemek üzere uğurlarken, başka bir sevdiğimi tekrar görecektim. Ama ne gariptir ki gidene üzülen yüreğim gelene sevinemiyordu, sevinmek istemiyordu. Karakola geldiğimde telefonlar çalışmaya başlamıştı. Akşam ilk işim evi aramak oldu, telefonu Erdem açtı. Sesimi duyunca heyecanlanmış, “Ağabey ağabey, görev yerim belli oldu. Senin ilçeye geliyorum, çok mutluyum, abimle gene beraberiz.” Evde buruk bir sevinç vardı. Babam metindi her zamanki gibi, dedemse telefonu aldığı anda ağlamaklı bir sesle, “Yavrum bak, sen gelmeyince Erdem’i yolladık yanına. Sizi Allah’ın izniyle kimse ayıramaz.” Annem, babaannem ağlıyor, bir sevinç ve hüznün kargaşası yaşanıyor evde. Biricik oğulları okumuş, büyük adam olmuşlardı gözlerinde.

Dedem ve babam için ben bir gurur kaynağıydım, onların komutan olmuş çocuğuydum. “Vatana bin evladı versem kılım kıpırdamaz.” derdi, yaşlı dedem. Zafran’da da bir övünçtü bu, yoksul, bakımsız, gariban insanların yaşadığı bir kenar mahalleden, bir komutan ve öğretmen çıkmıştı. Annemin gözünde Erdem’in yeri başkaydı. Ve o da bir eğitim neferiydi, binlerce filiz yeşerecekti elinde. Belki öğretmen olmasıyla bir nebze teselli olmuşken, bilmediği ve her gün onlarca şehit haberi gelen bir yere göndermişken evlatlarını içi yanıyordu. Dedem kadar metin değildi; evlat, vatan sevgisinin üstündeydi onun için.

Haftalar geçmiş, Erdem nihayet gelmişti ilçeye. Altı buçuk ay olmuştu görüşmeyeli, sanki altı buçuk yıldır. Ne kadar da değişmişti gözümde. Onu bir öğretmen

olarak karşımda görünce büyüdüğünü o an anladım. O kırılğan, hassas Erdem dağ gibi olmuştü gözümde. Arif Amca'ya verdiği sözü tutmuş, ikimizde onun mesleğini seçmiştik. Fakat o, ne benim ne de Erdem'in öğretmen oluşunu görememişti. Ürkek bir sevinç dalgası kaplarken içimi; gururlu gözlerle, belki de Arif Amca'nın gözleriyle baktım ona. En sevdiği işi, en sevdiğinin yanında yapacaktı. O an içimden, "Bana emanetsin ufaklık, bizimkilerin emaneti. Abin seni her zaman korur." diye, sözler veriyordum. Bu cümleler bir teselli meltemi hâlinde yanan yüreğime eserken kendimce belki de biraz ferahlamaya çalışıyordum. Görev yerini biliyordum, birkaç kez o bölgeye operasyona gitmiştik. İlçeden karakola beraber geldik. "Biraz gezelim, okuluna sonra gideriz." dedim.

Gözcüler Köyü Yatılı Bölge Okulunda göreve başlayacaktı. Köy, Pervari'ye yaklaşık beş kilometre uzaklıkta dağlık bir arazideydi. Birçok öğretmen gelip giderdi buraya; ama hiçbiri kalıcı olmamıştı. O sabah, kahvaltıyı karakolun bahçesinde yaptık. Sıcak bir eylül sabahı... Karakolun altındaki dere, dut yaprakları sarı ve kırmızının tonlarına bürünmüş. Derenin şırıltısı karakola kadar geliyordu. Hava bir garipti gene, güzün o buruk tadı her yana sinmiş, bir hüznü kaplamıştı her yanı. Ben de Erdem de sevmezdik bu mevsimi; eylül bizim için yıllarca ayrılık, hüznü olmuştü. Okulların açılışı ve o çok sevdiğimiz tatilden, sokaktan, oyunlardan ayrılmak olmuştü. Birden bu sessiz hüznü bozan bir gürültü oldu, bir serçe sürüsü üzerimizden geçip dutlara kondu. Cıvıl cıvıl sesler derenin sesine karışırken, Erdem'le, bir an göz göze geldik. Bir şeyler demek ister oldu, dudakları titredi ve sustu...

Günler sonra Erdem göreve başlamış, yerine de alışmıştı. Onu hiç bu kadar mutlu görmemiştim. Bazen habersizce köye gider, uzaktan onu izlerdim. Çocuk-

larla oyun oynayışına, başlarını okşayışına bakar, gurur duyardım. Bir keresinde “Ağabey onların başını her okşayışında garip bir esans kokusu elime sınıyor, pamuk saçları Arif amcamın tespih püskülü oluyor.” demişti. İlk zamanlar sıklıkla yanına gelirken, sonraları ben onun yanına gitmeye başlamıştım. Okuluna ve öğrencilerine kendini o kadar kaptırmıştı ki beni de unutmuştu sanki. Minik serçelerim diyormuş öğrencilere, çocuklar çok sevmişti onu. Kıskanmaya başlamıştım. Bana olan ilgisi kaybolmuştu sanki.

Her arayışında okulun, öğrencilerinin sorunlarını anlatıyor, neredeyse hatırı mı bile sormuyordu. Son aradığımda bana kızmıştı, sesinden anlamıştım. “Ağabey sık sık gelme, ben gelirim. Herkes komutanın kardeşi diye çağırıyor beni, ben öğretmenim, komutanın kardeşi değil.” Şaşırmış, biraz da kırılmıştım ona. Fakat sevgisi o kadardı ki yüreğimde. Kerata dedim, taktığı şeye bak. Haklıydı kendince, artık kendi ayakları üzerinde duruyor, kendi kanatlarıyla uçmak istiyordu. Onu buraya getiren ona maaş veren devlete layık olmak istiyordu. Dedem böyle anlatmıştı, ailemden bunu görmüştü. “Vatana en iyi hizmet, görevini en iyi yapmaktır.” derdi Arif amca. Ama bilmediği bir şey vardı. Burada, kendilerini bu toprakların sahibi gibi gören kanlı eller izin vermezdi ona. Bilmiyordu ki her telefon açışım, her gelişimin bir nedeni var. Her gece bir korku ve endişeyle girerken yatağıma, yarın sesini duymak için Allah’a dualar ederdim. Bu dağlarda kanun, kinin, ihanetin barındığını benim kadar bilmiyordu. Korkumu bilemiyordu.

Dolambaçlı yolların etrafında, meşe ağaçlarıyla kaplı, sarp kayalıklarla örülü kalyonların altındaki derin vadiden akan Botan Çayı; yıllarca türkülere, ağıtlara konu olmuştu. Sevda türküsü olup yanmış bir yürekte, ayrılık olup gurbete akmış, ölüm olmuş zılgıtlara karış-

muştı. Ve bu dağlarda bazen hain pusuları görmüş, bir sevdalı yüreğin ihanet kurşunuyla kanadığını izlemiş. Şahadete şahit olmuştu kaç gece.

Tüm hırçınlığıyla kayalara çarparken Botan Çayı, bu doğa harikasını sessiz çığlıklar yarar. Ölüm bazen bir çoban kavalında, bazen bir seher yelinde; sütleğenlere, çoban yastıklarına, dağ sarımsaklarına karışır. Ân olur bir mayın piminde, ân olur bir mermi vızılısında hedefini bulur. Botan Çayı'nın gürültülü sesinde kaybolurdu. Gerideyse yürek dağlayan çığlıklar, yetim kalan bebeler, dul gelinler bırakırdı. Ve bu kalyonlar Botan Çayı'nın haykırışını alır; serçe sesleriyle beraber bir örtü gibi kahpe pusuların, hain saldırıların kanlı izlerinin üzerine örterdi...

Güneş sarp kayalardan henüz doğarken merkez jandarma çatışmayı sonlandırmış ve araziden dönüş başlamıştı. Baskın dün gece olmuştu, önce okul lojmanına girilmiş, sonra sadece bir tek öğretmen çıkarılmıştı. Komutanın kardeşi olduğu için, Erdem okul bahçesine alınmıştı. Çok mağrurmuş, hiç konuşmamış, hiç ürpermemiş, sanki ölümü daha önce tanımışçasına başı dimdik gitmiş ölüme. İçinde olamadığım bir çatışmada vurulmuşum ta ciğerimden; bir parçam, diğer yarım bir şarapnelle gitmişti sanki. Son kez sarılamamış, kucaklayamamışken; soğuk bedenine dokunuyordum şimdi. Emaneti koruyamamıştım. Annemim, dedemin, Arif amca'nın emanetiydi o bana.

Ölümü ilk kez tanıyordum, acımsı bir tat ağzımı yakarken, midem bulanıyordu. Şekeri bitmiş bir elmanın ekşimsi tadı, ağzımda kol gezerken nabzımın kulak altımda iniş kalkışını hissediyordum. Kanadı kırık bir kuş son nefesini soluyordu kulak mememe. Ses tellerim bir sapan lastiği gibi gerilmiş, bir avuç çığlığı fırlatmak isterken karşı tepelere, teller kopuyordu. Dudaklarım bükülüyor, yüreğimdeki çığlık bir damla yaş

olup yanağımdaki alev koruna karışıyor ve Erdem'in kanlı boynuna düşüyordu. Kinim volkanlar gibi taşarken yüreğimde yangınlar başlıyordu. Ve bu yangın kim bilir nereleri yakacaktı daha. Hele zavallı anamın yüreğine nasıl düşecekti.

Son kez dokunurken o güzelim boynuna, bir kan pıhtısı bulaşıyor şahadet parmağıma. Ben böyle hayal etmemiştim; kimin hakkı vardı hayallerimizi soldurmaya, kim vermişti bu hakkı onlara. Umutlarımız vardı seninle, umutların vardı. Öğretmen olmak istedin, bu yüzden bilyeleri seçtin. Vurmayı değil, kırık kanadı sarıp uçurmayı seçtin. Bir sürü öğrencin vardı uçmayı bekleyen, uçmayı isteyen bir sürü serçecik vardı.

Bak gene bir serçe sürüsü geçiyor tepeden, kim bilir belki sen de takılıp onların kanat çırpıntılarına sonsuzluğa uçtun. Şehitler kuşlar gibiymiş, cennette uçarlarmış sürekli, öğle derdi ya Arif amca. Ya ben; ben ne yaparım ki şimdi, bir kanadım kırık artık. Beni kim teselli edecek, bana kim destek olacak, kim anlayacak beni. Benle olmaktansa, öğrencilerinle olmaktansa, uçmayı seçtin. Arif amcayla olmayı seçtin. Hani söz vermiştim ya sana, bir gün elmalı şekerlerin hepsini alacağım diye. Söz verdi Arif amca, hepsini verecek, ama sen sevmiyorsun ki elmalı şekeri. Kan var onda, ben de sevmiyorum, sevmiyorum. Kana bulanmış her şey. Parmağımda, yeni doğan güneşte, serçelerin gagasında...

Mansiyon

Erzurum - 1

GARİBİM GARİPSİN GARİP

Tacettin ŞİMŞEK

24 Kasımlar yaklaştığında sağ avucumda bir yangın başlar. Son yirmi yılım bu muhasebeyle geçmiştir. Ömer Seyfettince söylersem, "...daima ıstırap içinde yaşayan bir adamım... Hatıram sanki yalnız elem için yapılmış."

Toydum elbette. Farz et ki çift çubuk bilmeyen bir çiftçiydim. Sabır eğitimim henüz tamamlanmamıştı.

(Tamamlanmamıştı, sözün gelişi. O eğitimi tamamlamanın zorluğunu iyi bilirim. Eyyüp Peygamberin kıssası hariç tabii.)

Oysa ne denli sınanmıştım öyle. Acıların terbiyesinden geçmiştim. Önceleri suskunluğa sıvanmıştım. Üzerinden Eylül fırtınaları esen bir kuşak içinde kâh isyanlara bulanmış kâh kahırlara boyanmış, ama hepsine inat, yalnkılıç sözcükler kuşanmıştım. Stuttgart, İstanbul, Gümüşhane, Ereğli, Konya, Erzurum, tekrar Ereğli çokgeninde çarmıhlara gerilmiştim. Boykotlar, kavgalar, ölümler, tehditler, sürgünler arasından sıyrılıp çıkmıştım. Okuyabilmek, "adam olabilmek" uğruna oradan oraya savrulmuşum. Okuduğum, yazdığım, konuştuğum için Yunusleyin sığaya çekilmiştim. Beşerî güçle değil, ilahî lütufla aşılabilecek nice engelleri aşmıştım. Olgunlaştım sanıyordum. Vicdan mahkemesinde bu türlü bir yargılanma da mukaddermiş.

Bir öğretmenler günü öncesi. Nöbetçi öğretmenim. İlk dersten teneffüse çıkmışız. Koridorda Garip'i görüyorum. Sırasının altından söktüğü tahta ile arkadaşını kovalıyor.

Bir damla bir bardağı taşırır mı? Taşırır elbette. Zaten aklım fikrim az önceki Edebiyat dersinde. Garip'in tahammül edilmez hâllerinde. *Leyla vü Mecnûn* mesnevisini işlerken dersin huzurunu bozan tavırlarında...

Eruh Lisesinde bir ana başlıktır Garip, bir temel figürdür. Her teneffüs, öğretmenler odasının demirbaş izleğidir. Tarihçi yakınır ondan, Matematikçi yaka silker; Coğrafyacı beddua eder ona, Beden Eğitimi "illallah" der adını duyunca. Herkesin Garip'e dair söylenecek birkaç sözü vardır. Garip, kimseye ders işletmez. "Haylazdır", "serseridir", "küstahtır", "denge-sizdir..."

Az önceki Edebiyat dersindeyim ben. Önümde Banarlı'nın Edebiyat'ı...

(Elinizde ya Ünlü-Özcan olurdu o zamanlar yahut Banarlı. Bizimki Banarlı'ydı. Okuttuğunuz kitap düşüncenizin rengini yansıtıyordu.)

Fuzulî ne diyor?

Gördü ki bir avcı dâm kurmuş

Dâmına gazâller yüz urmuş

Bakın arkadaşlar. Kays, yani Mecnûn çölde avare dolaşmakta. Her kum tanesinde Leyla'nın yüzünü görmekte. Çöle boydan boya Leyla resimleri çizilmekte. Bir yere geliyor Mecnûn, bakıyor ki, bir avcı tuzak kurmuş. Tuzağın başına da ceylanlar üşüşmüş... Tuzak... Garip! Rahat dur lütfen!

(Ah Garip! Sen de bana tuzak kuruyorsun galiba. Biliyor musun, ben de garibim. "Dünyada tıpkı bir garip hatta bir yolcu gibi ol!" buyurmuş Nebiler Nebisi. Bu nasıl bir talihtir,

Garip? O mübarek dudaklardan isminin dökülmesi... Bense garip bir yolcuymum sadece. Buraya gelirken arımda şefkat sultanı bir anne, telefonun diğer ucunda gönlü kırık bir baba bıraktım. Say ki ben de bu dünyada garibim. Olur mu Garip? Garip garibe tuzak kurar mı hiç? Nerede vefa? Boşuna mı okuttum ben size Ömer Seyfettinleri, Necip Fazılları?)

Evet arkadaşlar! Tuzağın etrafına ceylanlar üşüşmüş. Niçin acaba?

- ...

- Bakalım niçinmiş?

Bir âhu esir-i dâmu olmuş

Kan yaşı kara gözüne dolmuş

Boynu burulu ayağı bağlı

Şehlâ gözü nemli canı dağlı

Niçinmiş? Bir ceylan tuzağa düşmüş, zavallı ceylanın kara gözleri, kanlı yaşla dolmuş. Boynu bükük, ayakları tuzağa bağlı, çaresiz. Güzel gözleri nemli, yaralı bir ceylan. Gözlerinizin önüne geliyor mu?

- Evet, hocam, çok yazık.

- Gerçekten de yazık. Ama bir de avcıya sormalı. Neyse... Garip! Ne yaptığını sanıyorsun sen? Nerede kalmıştık? Mecnûn bu gözü yaşlı ceylana bakıyor ve acıyor. Kendi ruh hâliyle ceylanın hâli arasında benzerlik kuruyor. Ceylan avcının tuzağına düşmüş, ya Mecnûn? O da bir tuzağa düşmüş aslında. Ne tuzağıdır bu arkadaşlar?

- Aşk tuzağı, hocam.

- Aferin, Ayşe. Peki, kim kurmuştur bu tuzağı?

- Leyla tabii, hocam.

- Yaşa Vatan! Demek ki neymiş? Leylâ Mecnûn'a aşk tuzağını kurmuş, Mecnûn da bu tuzağa düşmüş.

Öyleyse ceylanla Mecnûn...

- Ahh!

- Ne var? Ne oldu?

Garip'in önünde oturan çocuk.

- Hocam, Garip...

- Bence de... Garip! Bu konu ilgini çekmiyor anlaşılan. Niye rahat durmuyorsun oğlum? Canımı sıkma benim.

(Garip ders dinlemiyor, dinletmiyor da... "Aşk imiş her ne var âlemde, / İlm bir kıyl ü kal imiş ancak" demişti Fuzulî. Doğruydu; aslolan aşktı. Aşkın yorumu da bir "kıyl ü kal" di sonuçta. Yalnız ben zannedirdim ki konu aşk olunca herkes ve her şey susar. Garipler de susar ve dinler. Yanılmışım.)

Devam edelim şimdi... Hay Allah! Zil çaldı. İkinci ders devam ederiz artık.

İşte o teneffüsteyiz. Garip elinde o kocaman tahtayla koridoru boydan boya geçiyor. Önünde can havliyle kaçan bir öğrenci. Tahta, çocuğun başına ha indi ha inecek... Merdiven başında karşı karşıya geliyoruz.

- Ne yapıyorsun Garip?

Garip o kocaman tahtayı arkasına saklamaya çalışıyor.

- Hiiç...

- Ne demek hiç? O elindeki ne?

"Bunu elime kim tutuşturdu?" der gibi bir bakış.

- Allah, kitap, Kur'an... Ben bir şey yapmadım hocam.

O an Garip'in gözbebeklerini görüyorum. "Beni fark ettiniz nihayet..." der gibi bakıyor. İstediyini elde etmiş olmanın gururuyla sinsice gülümsüyor mu, yoksa bana

mu öyle geliyor, bilmiyorum. Öfkeden başım dönüyor, gözlerim kararıyor.

- Gel peşime! diyor, öğretmenler odasına yürüyorum.

Garip niye peşime gelecektir/gelmelidir? Gelince ne olacaktır, ne olmalıdır?

Burnumdan soluyarak hızlı adımlarla öğretmenler odasına giriyorum. Garip de peşimden. Öğretmenler odası hayli kalabalık. Dönüyor, müdür yardımcısı odasına yöneliyorum. Garip de peşimden. Odaya giriyorum; Ali Bey yoklama defterlerine boğulmuş.

- İzin verir misiniz, hocam, bir öğrenciyle görüşmem lazım.

Uzulca kalkıyor Ali Bey, odadan çıkıyor. Garip'i içeri alıyor, kapıyı kapatıyorum.

- Belâ mısın lan? diye bağıyorum.

Ve sağ avucum işte o an tutuşuyor.

- Defol git! Gözüm görmesin seni.

Garip, geldiği gibi yine öyle muti çıkıp gidiyor. Diklenmiyor, dişlerini sıkıp avurtlarını şişirmiyor, derin derin nefes almıyor, gözlerinde öfke ateşleri yakmıyor, kapıyı hızla çarpmıyor... Beni öyle bir başıma bırakıp... Beni bana terk edip... Sağ elimi bana düşman kılıp... Öylece çıkıp gidiyor. O günden sonra kalem tutmak elimin aybını örtmeye yetmiyor.

"Vur, fakat dinle!" uyarılarıyla büyümüştüm oysa. Nasıl da belleğimiz bir anda bir tabula rasaya dönüşebiliyordu. Nasıl oluyor da bildiklerimiz, yapabildiklerimiz olmuyordu. "Gençler bilebilseydi, yaşlılar yapabilsedydi" diyenler bunu mu kastediyorlardı?

Garip bana kızmış olmalıydı. Kızmakta haklıydı. Yerinde olsam ben de kızardım çünkü. İlköğretim dör-

düncü sınıftayken “Tarih neyle başlar?” sorusuna cevap bulamadığım için boş bulunup “T ile başlar öğretmenim” deyince “Benimle dalga mı geçiyorsun?” diye öfkelenip beni tokatlayan Hamdi öğretmene kızmıştım çünkü. Allah biliyor, dalga aklımın ucundan geçmezdi. Çaresizdim. Saatler kadar uzayan dakikalar boyunca sınıftan medet ummuştum. T harfi başvurduğum son çareydi.

Ortaokul 1’de sözlü sınavda istediği cevapları veremediğim için beni döven Sosyalci Mevlüt Bey’e de çok kızmıştım. 12 Eylülün ertesinde Öğretmen Lisesi son sınıf öğrencisiyken saçım üç numara değil diye elime değnekle vuran Okul Müdürü Ahmet Bey’e de çok kızmıştım.

Eli sopalı öğretmenlere hep kızdım. Öğrencilik yıllarımda bir şekilde dayak yemiş öğretmenlerin geliştirdiği iki savunma biçimi vardı. 1. Ben dayakla adam oldum, öyleyse dayak gerekli. 2. Ben dayak yedim. Onur kırıcı bir şeydi. Öyleyse dayak yanlış.

Birinci yolu seçenler, bir bakıma rövanş almış oluyorlardı. Kendi geçmişleriyle ödeşiyorlardı. Birinin suçuyla bir başkası yargılanamazdı ama bu kimin umurundaydı? İnsanlar öç duygusu içinde kendilerince bir arınma gerçekleştiriyorlardı. Neredesin Aristoteles? Hani tragedyanın işleviydi katharsis? Biz ne katharsisler icat etmiştik böyle...

Bir sonraki teneffüste Garip yanıma geldi.

İçten içe keşkelerim çoktan başlamıştı. Keşke kendime hâkim olabilseydim. Keşke daha sabırlı olabilseydim. Keşke... Keşke... İçim böyle keşkeler ormanırken dışım hâlâ zehir zemberek:

-Yine ne var? diye bağırdım.

- Yok bir şey, hocam, dedi Garip, teşekkür için.

Durakladım.

- Nasıl yani?

- Ben, hocam, dayağı hak ettim hocam. Beni dövün diye yaptım, hocam. Ama sınıfta, hocam, koridorda hocam, arkadaşlarımın yanında dövmediniz, hocam. Sağ olun hocam.

Bir öğretmen, bir öğrencinin tuzağına nasıl düşer? Ben düşmüştüm.

Sonra öğrendim ki, Garip evde üç öğün yemek yiyemez ama beş öğün dayak yer. Garip'te tuhaf bir bağımlılık oluşmuştur. O yüzden kara tahtaları yumruklamakta, camları kırmakta, elektrik düğmelerini ayaklarıyla açıp kapamaya çalışmakta, arkadaşlarına saldırmaktadır.

Meslek hayatımın ikinci Öğretmenler Günü'ydü. Garip, elinde gazete kâğıdına sarılmış küçük bir paketle çıkageldi.

- Şey, hocam, dedi, Öğretmenler Gününüz kutlu olsun, hocam.

Elindeki paketi masanın üzerine bırakıp kaçır gibi uzaklaştı.

Gözlerime laf anlatmak ne mümkün! Paketi titreyen ellerimle açtım. İçinden bir kalıp sabun, bir de kırmızı pembe ipliklerle örülmüş bir lif çıktı. Garip, bu hediyelerin simgesel anlamlarını düşünmüş müydü, hiç sanmıyorum. Ben düşündüm. Garip, vicdanımı yıkamam için bir kalıp sabun, ruhumu kirden arındırmam için de lif getirmişti. Ne var ki üstadın mısraları benim için de geçerliydi. *"Seni buldum bulduysam; / Gökten bir davet duysam! / Ben ki suçumu yuysam, / Su biter kurnalarda."*...

Öğretmen arkadaşların "Hayırdır, kötü bir haber mi aldın yoksa?" sorularına cevap olarak bir ara hıçkırıklarımı aralayıp,

- Garip... diyebildim.

- Ne oldu gene? O serseri seni üzecek bir şey mi yaptı?

- El mi kaldırdı yoksa?

- O haylazdan her şey beklenir, hocam.

- Problem yahu, tam problem.

- Ne problemi, hocam, çıbanbaşı, çıbanbaşı...

- Okuldan uzaklaştırmalı böylelerini... Kes tasdiknamesini, ver eline kardeşim... Defolsun gitsin. Ana babasının terbiye edemediğini biz mi terbiye edeceğiz?

- Zannettiğiniz gibi değil arkadaşlar, dedim. Garip, Öğretmenler Günü' mü kutladı benim.

Hediyeyi gösterdim.

- Şaka mı ediyorsun dediler? Garip... Öğretmenler Günü' nü kutlamak... Hediyeye...

- Bir ismi bildirme kipinde çekimleyelim şimdi. Evet Tarık! Sen! "Garip" kelimesini çekimle bakalım.

Tarık, Garip'in sıra arkadaşı. Başlıyor çekimlemeye:

- Garibim, garipsin... Ahh!

- N'oldu Tarık?

Tarık'a kalmadan Garip'in itirazı yükseliyor:

- Hocam, o Garip değil ki... Garip benim...

- Olmadı, diyorum. "Ben Garip'im" diyecektin. Hadi sen devam et şimdi!

- Ben Garip'im, sen Garip'sin, o Garip, biz Garip'iz, siz Garip'siniz, onlar Garipler...

- Aferin sana! Böylece ne olmuş oluyor?

- ...

- Hepimiz Garip olmuş oluyoruz...

Tarık'ın ürkek sesi:

- Allah göstermesin, hocam. Ben Tarık olarak kalayım.

- Peki, nasıl istersen... Yalnız "o Garip" kısmı var ya, "o Gariptir" demek lazım. "Onlar Garipler" yerine de "Onlar Gariptirler." Anlaşıldı mı?

- Anlaşıldı, hocam...

Garip'in de bir kalbi vardır ve siz Garip'in kalbine kalbinizle dokunursanız onu fethetmeniz mümkündür.

Garip, öğretmenler odasının demirbaş konusu olmaktan çıkıyor. Arkadaşları gelip "Hocam, Garip sizi çok seviyor." diyorlar. Gülümsüyorum.

Birinci dönem bitiyor. Bayrak töreni sonrası karne dağıtmaktayız. Garip'in sınıfına karneleri ben dağıtıyorum. Garip'in karnesini uzatıyor, diğer öğrenciye geçiyorum. Kulağım Garip'te. Garip karneyi açıp bakmış, Edebiyat ve Tarih derslerinin zayıf olduğunu görmüştür.

"Hoca, senin kanını içerim." cümlesi dökülüyor dişlerinin arasından. Hızla dönüyorum.

- Ne dedin Garip? diyorum.

Garip telaşlı.

- Yok, hocam, size değil, vallah değil.. Allah, kitap, Kur'an... Size değil, hocam. Tarihçiye...

- Hiçbir hocan için böyle konuşamazsın. Senin Edebiyatın da zayıf. Demek ki benim için de böyle düşünüyorsun.

- Yok hocam. Allah, kitap, Kur'an... Siz deyin ki, hocam, şu emniyet binasına çık atla, deyin hocam, vallah atlarım, hocam.

15 Eylül 1990 Cumartesi. On altı mevsim boyunca, körpe yüreklere sevgi tohumları ekmek ve genç dimağlara bilgi kırıntıları serpmek için çırpındığın Eruh'tan ayrılıyorum. İstanbul rüyası görürken nasibim Erzurum'a çekiyor beni.

Yolculamaya gelenler arasında Garip yok.

- Garip nerede? diyorum. Garip'i bulun bana!

- Hocam diyor, Bülent, Garip, inekleri otlatmaya götürdü. Gitmek istememiş. Sizi yolculamak için. Ama babası yine dövmüş onu. Ağlaya ağlaya dağa gitti.

Ağlamak bahtımıza yazılmış soylu bir kaderdir şimdi. Sen orada ağla Garip, ben burada ağlayayım. "*Gitme ey yolcu beraber oturup ağlaşalım / Elemim bir yüreğin kârı değil, paylaşalım*" diyordu ya koca Âkif. Ağlamak da bir erdemdir. Gözyaşlarımız nasılsa bulur birbirini; karışır birbirine.

Oğlu kızı gibi sevmek, nasıl bir şeydir? Yeni yeni öğreniyordum. Kundakta bir gonca gülüm vardı çünkü. Bülent, Sabahat, Nafiz, Fadime, Nihat, Hayriye, Suat, Ayşe, Behzat, Nurcan, Reyhan, Vatan... Ve Garip... Sanki gonca gülümün öz kardeşiydiler. Ve ben hepsine birden bağrımı açıyordum. Kuşkum yok, onların gönül kapıları da ardına kadar açıldı. Biliyorum ki hâlâ açık...

Ama Garip... Garip, o tokat olmadan sevmeliydi beni...

Jüri Özel

Aydın

ÖNCE ÇOCUK DÜŞLERİ ÜŞÜDÜ

Sevcan POLAT

Erzincan kışa hazırlanıyordu. Sıcak bir yaz ve onu takip eden ılık sonbaharın cıvıl cıvıl ve kalabalık sokakları bomboştu. Sevimsiz bir misafir gibi sokaklara yerleşen sert ayaz, çocukları evlere hapsedmenin cezasını boş sokaklarda eski bir poşeti oradan oraya savurmakla ödüyordu. Giydiğim el dokuması kazak bile bu sevimsiz misafirin tenime konuk olmasını engelleyemiyordu.

Tabelasında “Kurtuluş İlköğretim Okulu” yazan eskimeye yüz tutmuş okulun önüne geldiğimde dışarıdaki ayaza inat ellerimin içi terlemişti.

Birbirine bitişik üç binadan oluşan okulun etrafındaki evler ve okulun bahçesinin dağınıklığı, bu okulun yoksul mahalle çocuklarının okuduğu bir okul olduğunu fısıldıyor gibiydi kulağıma. Kapısında “müdür” yazan kapıdan içeri girdim. Kısa bir tanışmadan sonra müdür bey okul ve öğrenciler hakkında kısa bilgiler verdi. Söyledikleri okulun çevresindeki evleri yalancı çıkarmıyordu.

Demek ki ilk bu okulda okul deneyimimi yaşayacaktım. Demek ki ilk defa bu okulda dokunacaktım çocuk gülüşlerine. Demek ki beni yıllarca esareti altına alacak tebeşir tozunu ilk bu okulda yutacaktım...

Okula başladığımın ikinci günüydü. 5/A sınıfına girdiğimde sınıfın minikleri merak ve sevgi dolu göz-

lerle bana bakıyorlardı. Ağzımdan ilk kelime çıkana kadar heyecandan titriyordum. Titreyerek söylediğim ilk sözcüklerden sonra birbirimizi tanımaya başlamıştık.

Biraz sonra derse başladık. İlk ders Matematik. Ben hem sınıfın durumunu öğrenmek hem de öğrencileri yavaş yavaş tanımak için geçmiş konulardan sorular yazıyordum tahtaya. Çocuklar bu soruları önce defterlerinde çözüyorlardı sonra tahtada. Ben de sınıfın içinde gezerek göz kontrolü yapıyordum.

Orta sıranın en arkasında oturan, esmer, zayıf ve kısa saçlı çocuk defterine hiçbir şey yazmıyordu. Belli etmeden defteri, kalemi var mı diye sırasına baktım. Sıranın üzerinde kenarları kıvrılmış bir defter ve arkasından ısırılarak eskitilmiş bir kalem vardı. Bunlarla yazabilirdi ama yazmıyordu çocuk. “Sanırım bilmediği konular bunlar” deyip daha eski konulara geçtim. Tahtaya yazdığım soru, iki basamaklı sayıların iki basamaklı sayılarla çarpımıyla ilgili bir soruydu. Arka sıradaki çocuğu kontrol etmek maksadıyla tekrar sınıfta gezmeye başladım. Sınıf hemen çözmüş olmasına rağmen o yine yazmamıştı. Sınıfta çocuklar tahtaya kalmak için parmak kaldırıyorlardı. Sınıfa dönüp;

- Parmakları indirin. Ben kaldıracam, deyip en arka sıradaki çocuğun yanına gittim.

- Sen yapar mısın oğlum?

Çocuk hiçbir şey demedi. Yüzüme bile bakmadı. Sorumu tekrarladım:

- Sen yapar mısın oğlum?

Çocuk susuyordu. Sınıf cevap verdi.

- Öğretmenim o hiç tahtaya kalkmaz. Çözemez de, o hiçbir şey bilmiyor, dediler. Zayıf, esmer ve kısa saçlı çocuk en utangaç hâli ile sıranın üzerine doğru eğilmişti.

- Olur mu öyle şey? Tabii ki yapabilir. Neden yapmamasın? Sonra çocuğa dönüp, "Hadi kalk yap da arkadaşların görsün" dedim. Çocuk isteksiz isteksiz tahtaya kalktı. Tahta da yazılı problemi silip kolay olsun diye on bir ile on biri çarpmasını istedim. Elindeki tebeşirle bana bakıyordu. Üstünde çok eski bir önlük ve önlüğün üzerinde kenarları sökülmeğe başlamış kararmaya yüz tutmuş bir yakalık vardı. Gözleri kâh kullanılmaktan eskimiş, burunları açılmış ayakkabılarına kâh bana bakıyordu.

- Adın ne senin?

- Resul

- Hadi Resul, istersen beraber çözelim

Resul önünde dikildiği kara tahtaya dönüp yazmaya başladı. Birden gözüm kara tahtaya beyaz tebeşirle yazı yazan siyah parmaklara takıldı. Resul ayakkabı boyacılığı yapıyordu. Tahtadaki boyalı parmaklı çocuk için yüreğimin en anne tarafından bir merhamet ırmağı akmaya başlamıştı.

Sorduğum sorunun cevabını kendim söyleyip Resul'e yazdırıyordum. Evet, sınıf haklıydı. Çocuk hiçbir şey bilmiyordu. Değil soruyu çözmek yazarken bile zorlanıyordu. Problemi bitirdikten sonra Resul elindeki tebeşiri tahtanın kenarına koyup bana döndü. Sustu... Elimi saçına götürüp başını okşadım.

- Aferin Resul. Bak demek ki sen de pekâlâ çözebilir-mişsin. Aferin sana. Şimdi yerine otur ve bundan sonra sorduğum soruları defterine yaz ve çözüp bana göster. O ders boyunca Resul sorduğum her soruyu defterine yazıp çözümeden bana getirdi. Ve ben her seferinde "Aferin oğlum" deyip sevindirdim Resul'ü.

Günlerden cumaydı bayrak töreninden sonra çocuklar evlerine dağıldığında ben rahatlamıştım artık.

Erzincan'ın kışı çok serttir. Sağlam bir palto ya da montunuz yoksa kesinlikle dışarı çıkamazsınız. Yürüdüğünüzde soğuk sizi geri iter gibi olur. Gözleriniz yaşarır, kulak uçlarınız ve burununuz kızarır, elleriniz dışarıda kalmışsa çatlamaya can atar sanki.

Akşam saat sekiz sularında, eşim ve kızım ile alışveriş yapmış eve gitmek için otobüs durağına doğru yürüyorduk. Tam durağa gelmişim ki biri ayağıma sarıldı. Hoyratça değildi bu sarılış. Sanki kızım sarılmıştı. Şaşkınlıkla ayağıma sarılan çocuğa baktım.

- Öğretmenim iyi akşamlar.

- İyi akşamlar Resul. Sen ne yapıyorsun bu saatte burada. Arkada duvar dibinde duran boya sandığını gösterip,

- Çalışıyam öğretmenim.

- İyi de oğlum bu saate ne işi bu. Anan, baban kızmaz mı sana?

- Babam gitmiş. Annem de kızmaz.

- Baban nereye gitti ki? Bu soru Resul'ü çok mutlu etmemişti.

- Babam çalışmaya İstanbul'a gitmiş daha dönmedi.

- Eve sen mi bakıyorsun?

- Annem de temizlik yapar, beraber bakarız işte.

Elimi çantama soktum. Bozuklukları çıkarıp Resul'e verdim. Resul kafasını yüzüme çevirip paraya bakmadan yüzüme baktı.

- Ben dilenci değilim öğretmenim.

O soğukta, o caddenin ortasında suratımın tam ortasına bir tokat yedim sanki. Yüreğim yandı, utandım,

küçüldüm, içim sızladı . Karşımdaki öğrencim bana müthiş bir hayat dersi vermişti. Yüzüne bakamadım.

- Özür dilerim oğlum. Hadi getir de ağabeyinin ayakkabılarını boya bakalım. Resul hemen sandığı getirip boyamaya başlamıştı. Benimse yüzüm hâlâ kızarmaya devam ediyordu.

O hafta sonunu bu olayı düşünerek geçirdim. Pazartesi günü Resul'e nasıl davranacağımı, onun kalbini nasıl kazanacağımı düşündüm.

Sınıfa girdiğimde çocukların cıvıltıları ve haftanın ilk gününün enerjisi karşıladı beni. Çocuklar yerlerine oturdular. Gözüm Resul'ün sırasına kaydı. Sırada bir kişi oturuyordu ve o da Resul değildi. Çantamı sıraya koyup sınıfa sordum.

- Çocuklar Resul yok mu?

- Öğretmenim o bazen geç gelir bazen de hiç gelmez. Bir taraftan ders anlatıyor, bir taraftan da kapıya bakıyordum. Resul birinci derse gelmedi, ikinci derse de, üçüncü derse de. Son derste çocuklara ödevlerini yazdırıp sınıfa sordum.

- Çocuklar Resul'ün evini bilen var mı içinizde?

- Eren biliyor öğretmenim.

- Eren kim?

Eren, Resul ile oturan, boyca Resul'den uzun, zayıf ve onun gibi esmer bir çocuktur.

- Eren Resuller size yakın mı?

- Evet öğretmenim. Aynı sokakta oturuyoruz.

- O zaman bu gün evlerine git bak bakalım niye gelmemiş Resul.

Sabah derse girdiğimde Resul yine gelmemişti. Eren'e dönüp sordum.

- Eren, Resullere gittin mi?

- Evet öğretmenim. Annesi, Resul hasta dedi. Ben de gördüm zaten, yatıyordu.

- Tamam, sağ ol oğlum. Teşekkür ederim.

Derslerden sonra Eren ile birlikte Resullere gitmeye karar verdim. Eren önde, ben arkada yürüyorduk. Gittiğimiz mahalle oldukça yoksul bir mahalleydi. Evlerinin çoğu eski yapıydı. Evlerin birçoğunun penceresinde teneke çakılıydı. Yürüdüğüm yolda çamur sefa sürüyordu âdeta. İlk başlarda çamurdan kaçmak için çabalarırken sonra bu çabamızın boşuna olduğunu anlayıp kaderime razı oluyordum.

Eren bir evin önünde durdu. Çatısı sac la kaplı, ön duvarları kireçle boyanmış penceresinin sağ alt köşesi teneke çakılı bir ev. Maviye boyanmış ahşap bir kapının önünde durduk. Eren kapıyı aceleyle çaldı. Ben biraz daha geride durmuş kapıya bakıyordum. Kapıyı başında beyaz bir tülbent olan, saçının yarısı açılmış yorgun ve bitkin yüzlü bir kadın açtı. Beni görünce saçının diğer kısmını da kapattı. Tülbendinin çenesinin altından bağlanmış uçlarından birini ağzına aldı. Eren'e baktı, soru sormadan Eren konuştu.

- Fatma Teyze öğretmenim Resul'ü görmeye geldi, dedi. Kadın başını saygıyla eğip içeri seslendi. İçeridekiler hazırlansın diye yavaştan alıyordum içeri girmeyi.

Evin kapısı salona açılıyordu. Girişte yerden yarım metre yüksekliğinde bir sedir vardı. Sedir odanın içinde "U" şeklinde yerleştirilmişti. Resul başı kapıya doğru gelecek şekilde yatmıştı. Beni gördü, sevindi. Evin içi kalabalıktı. Resul'ün yanı başında amcası ya da dayısı olabilecek yaşta bir bey oturuyordu. Misafirler meraklı bakışlarla beni süzüyorlardı. Biraz sonra salon boşaldı.

Önce yaşlı adama sonra da Resul'ün annesine geçmiş olsun, dedim. Geçip Resul'e yakın bir yere oturdum. Resul'ün yanakları kızarmıştı. Elimi alnına götürüp ateşine baktım. Resul âdeta yanıyordu.

- Çok ateşi var. Doktora gittiniz mi?

- Götürdük öğretmenim, dedi annesi. "Bu ilaçları verip gönderdiler" dedi elinde ilaç poşeti göstererek.

- Kaç gündür böyle bu çocuk?

- Pazar sabahından beri böyle yatıyor işte.

- Ateşi hiç düşmedi mi?

- Sanki ara ara düşüyor ama kulak asma.

Resul'ün ateşi gerçekten çok fazlaydı.

- Bir şeyler yiyor mu bari.

- Eh işte, az maz yiyor.

Elimi yorganın altına sokup elini tuttum Resul'ün. Yüzüne bakıp sordum.

- Söyle bakayım Resul var mı benden bir istediğin. Ne canın çekiyorsa söyle alayım ye.

- Sağ ol öğretmenim. Hiçbir şey istemem. Zaten babam gelecekmiş. O zaman her şey alır o.

Babasının gelecek olmasına çok sevinmiştim.

- Tamam, o zaman. Ben şimdi gideyim sonra yine gelirim. Sen de iyileş çabucak okula gel tamam mı?

- Tamam öğretmenim.

Kapıdan çıktım, ayakkabılarımı giyerken annesine dönüp:

- Babası mı gelecek. Çok sevindim valla. Kadın fısıldar gibi konuştu.

- Yok öğretmenim. Babasının yerini bile bilmiyoruz. Resul çok ağlıyordu, ateşi çıkınca babasını sayıklıyordu. Üzülmesin diye yalan söyledim. İyeleşince unuttur nasılsa. Çocuk değil mi?

Derin bir uçurumdan aşağı düştü neşem. Her parçası bir hüznü giydi üzerine.

Çarşamba günü çocuklara, “Çocuklar, Resul bugün de gelmezse ziyaretine gidelim mi?” dedim. Çocuklar sevinçle kabul ettiler. Son derste karar aldık yarın Resul’ü ziyarete gidiyoruz. Müdür ile konuştum son derste gideceğiz.

Dersten sonra Eren ile birlikte sınıfa rehberlik edip Resullerin eve gittik. Eve girmeden önce çocuklarla evde nasıl davranacaklarını konuştuk. Kapının hemen yanındaki pencereden bizi görenler kapıyı açıp bizi karşıladı. İçeri girdiğimde başını kaldırmış kapıya bakıyordu. Bizi görünce başını tekrar yastığa koydu. Garip bir sevinç vardı yüzünde. Sanki beklediği biz değildik. Annesi bana,

- Babası geldi sandı.

- Yaa.

Odanın içini dolduran çocuklar sırayla Resul’e, geçmiş olsun, diyorlardı. Geçmiş olsun diyen arkaya geçiyordu. Odanın içi gerçekten çok kalabalıktı. Öğrencilerime

- Çocuklar hasta ziyareti kısa olur değil mi? Şimdi siz arkadaşlarınızla vedalaşın ve onun için çok dua edin ki Allah onu çabucak iyileştirsin. İnşallah arkadaşlarınız da kısa zamanda iyileşip okula gelecek. Tamam mı?

- Tamaaam.

Odadan çıkarken Resul arkamızdan hüznünlü bakıyordu. Canlı cansız el salladı.

Bu akşam nereye baksam Resul bana bakıyordu. Hem de en yalnız ve zavallı hâliyle. Umudun ve düş kırıklılığının vesikası gibi karşımda duran o bakışlar, beni çocukluğuma götürdü. Babamın sürekli gitmek zorunda olduğu zehir zıkkım gecelere... Ve yaşlı babaannemin perşembe gecesine neden "Bugün cuma akşamı." dediği ve benim hiç anlamadığım gecelere. Başka babalar çocuklarına kavuşsun diye Karayollarında sürekli kar küreyen babam, benim sürekli pencere-mize vuracak bir çift araba farını beklediğim ve babaannemin yüzünü karanlığa dönüp başını gökteki aya yaslayarak mırıldanır gibi sessizce "Ey akşam darları, ey gecenin sahibi! Sen bu gece karda kışta kalanları koru. Sen darda olanın yardımcısı ol, sen herkesin evladını koruya bekleyesin. Ey gece melekeleri! Sen hiç kimsenin boynunu bükük koyma." diyerek dua ettiği geceler geldi yüreğimin ortasına oturdu. Balkona çıktım. Ay gökyüzünde asılı bir tabak gibiydi. Ellerimi açıp Allah'ımdan çaresiz bir çocuk için şifa diledim.

Perşembe akşamıydı, babaannemin cuma akşamı, yani babamın her geri gelişinde şükran duyduğum gece. Şimdi yine ona sığınmış yardım dilenmişim.

İçeri girdim. Kızımın yanına gittim. Başını göğsüme yaslayıp saçlarını kokladım.

Cuma günü ilk saat Resim dersiydi ve dersi branş öğretmeni veriyordu, dolayısıyla ben boştum. Müdür Bey'den izin alıp Resullere gittim. Ev bugün çok kalabalıktı. Resul'ün yanında ilk defa gördüğüm biri daha vardı.

İçeri girdiğimde Resul bu sefer başını kaldırmadı. Başı pencereye dönüktü. Pencereden dışarı bakıyor ama sanki görmüyordu. Yüzü, yanakları al al idi.

- Durumu nasıl, dedim. Başındaki adam sessizce;

- İyi değil, dedi.

Al al olmuş yanaklarında bir tebessüm vardı ama gözleri gülmüyordu. O kadar uzun aralıklarla nefes alıyordu ki korkuyordum. Resul'ün bir eli, ilk kez gördüğüm adamın elindeydi. Annesi sürekli ağlıyor, insanların yüzüne bakıyordu.

Gözümü kırpmadan Resul'ün gülen yanaklarına bakıyordum. İstiyordum ki gözleri de gülsün. İstiyordum ki yine soğuk bir akşam gelip ayağıma sarılsın. Ama ne gülüyor ne de ayağıma sarılıyordu.

Birden yanağında bir serçenin kanat çırpması gibi bir titreme oldu. Gülümsemesi uçtu gitti. Bakışları dondu. Hemen yaşlı adamın yüzüne baktım. Yaşlı adamın dudakları kıpırdıyordu. Gözleriyle odadaki kadınlara Resul'ün annesini işaret edip "Dışarı çıkarın" dedi. Yaşlı adam duayı bitirip elini Resul'ün gözlerine götürüp kapattı. Gözlerim kapandı. Taş kesildim. Uyanmasını bekledim, boşa bekledim... Yaşlı adam;

- Allah rahmet etsin, dedi. Ne kadar kolay dedi. İnamadım elimi uzatıp Resul'ün hâlâ boyalı duran ellini tuttum. Buz gibiydi... Öptüm, dışarı çıktım. Okula doğru hızla yürüdüm. Suların ve çamurların göz bebeğine basıyordum. Okuldan içeri girdiğimde Resul'ün annesinin ağıtı hâlâ kulaklarımdaydı. Müdürün odasına girdiğimde cuma okunmak üzereydi. Ve cumadan önce Resul'ün salasını okudular. Sınıfıma koştum. Çocuklarım ağlıyordu.

- Ama biz çok dua ettik öğretmenim, dedi içlerinden biri.

- Biliyorum çocuklar biliyorum. Demek ki dualarımızla yalvardığımız Allah, onu bizden daha çok sevmiş. Ve daha çok sevdiği için de yanına aldı onu, deyip pencereden dışarı bakmaya başladım. Arkama dönüp

onun sırasına bakmaya cesaretim yoktu. Biliyordum ki dönsem, baksam içimdeki nehirler taşacaktı. Öğretmen olmam set olmuştu içimin deli nehirlerine sustum...

Cuma öğlenden sonra Resul'ü defnettiler.

Erzincan'a kış erken gelmişti, ellerim ve yüreğim üşüyordu.

Erzincan'da çok kalmadım. Birkaç ay sonra atamam yapıldı, Trabzon'a gittim.

Otobüsün koltuğuna oturduğumda yüreğimde derin bir acı, ayaklarım da Resul'ün ellerinin izi vardı. Camdan dışarı baktım, karşımda uzayıp giden Kazan-kaya Dağları kalın bir kar tabakasını yorgan gibi üstüne örtmüştü. Ve o yorganın bir ucunu da Resul'ün mezarının üzerine çekmişti.

Adana - 2

KARA KIŞIN BEYAZ ŞEHİRİ

Hidayet SELİMOĞLU

Ben otları, çimenleri, çiçekleri severim. Ben yeşili severim. Çeşit çeşit ağaçlarla kaplı, bin bir renkte çiçeklerle süslü, şırl şırl derelerin aktığı, çocukların saf, masum ve minnetle baktığı bir köy düşünürdüm hep. Hayalini kurduğum böyle bir köyde öğretmenlik yapmaktı emelim. Öğretmen oldun mu köy öğretmeni olacaksın. Dünyanın bütün çiçekleri senin ellerinde açacak. Suyu, toprağı, güneşi her şeyi sen olacaksın.

Yıl 1989. Bu kutsal mesleğe ilk adımı atışım. Ve bu beyaz şehre. Yer beyaz, gök beyaz. Gerçek ötesi bir şehir. Saçaklardan sarkan metrelerce uzunluğundaki sivri buzlar korkutuyor beni. Bir ok gibi saplanıyor yeşil hayallerime. Üşüyorum, kara kışın beyaz şehri Erzurum'da.

İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Merkez İsmet İnönü İlkokuluna depo tayin olduğumu öğreniyorum. Heyecanla öğretmen olmayı bekliyorum. Kâğıt üzerinde öğretmen olmak tatmin etmiyor beni. Sınıfa girmek, ders vermek istiyorum bir an önce. Nihayet beklediğim haber geliyor. Dumlupınar İlkokulunda görevlendiriliyorum.

Öğretmenevinde kalıyorum. Gideceğim okul oldukça uzakmış. Bilenler tarif ediyorlar yolu. Buzdan aynaya dönmüş yollarda düşe kalka yürüyerek buluyorum okulu. Çok heyecanlıyım. Nöbetçi öğrenciye müdür odasını soruyorum. Gösteriyor. Müdür koltuğunda

sarışın bir bayan oturuyor. “Buyurun” diyor beni görünce. “Müdür Bey’le görüşecektim. Kendisi yok mu acaba?” diyorum. Sarışın bayan gülümsüyor “Müdür benim” diyor. Utanıyorum. Müdürler hep erkek olur diye bir kural mı var. Neden o bayanın müdür olabileceğini düşünemedim diye üzülüyorum. İsmim yüzünden beni hep erkek zannetmeleri geliyor aklıma. Böyle yanlışların olabileceği ve önemsenmemesi gerektiği beliriyor zihnimde. Rahatlıyorum.

Ertesi gün sabah erkenden geliyorum okula. Müdüre Hanım odasında beni güler yüzle karşılıyor. Nöbetçi öğrenciyi gönderip Hülya Hanım’ı çağırıyor. Bana verecekleri dördüncü sınıfın öğretmeni hastaymış. Hülya Hanım diğer dörtleri okutuyor. Tanışıyoruz. O bana yardımcı oluyor. Ünite ve günlük plan yapmayı öğretiyor. Derslerin işlenişiyle ilgili her şeyi ona danışıyorum.

Zamanla öğreniyorum öğretmenliği. Ve öğretmenleri daha iyi tanıyorum. Okuldaki tüm öğretmenler bayan. Sadece numune gibi her devrede birer tane erkek öğretmen var. Bayan öğretmenlerin çoğu Müdüre Hanım’la aynı yaşta. Bir kısmıyla da aynı okulda beraber okumuşlar. Bu yüzden olsa gerek sık sık tartışma çıkıyor aralarında. Aynı sıraları paylaştıkları birinin kendilerine hükmetmesini kabullenemiyorlar. Bahriye Hanım otoriter. Bir yardımcı bile istemiyor. “Kendi işimi kendim yaparım.” diyor. Velilerle arası iyi. Her istediği anında yerini getiriliyor.

Neredeyse her gün bir tartışmaya tanık oluyorum. Öğretmenleri ayıplıyorum. Yöneticilerine karşı saygıda kusur ettiklerini düşünüyorum. Yanımda özellikle bir şeyler söyleyip duyduklarımı Müdüre Hanım’a yetiştirecek miyim diye beni denediklerini biliyorum. Ama söyledikleri her laf, her söz duyduğum yerde kalıyor. Bu yüzden bana güveniyorlar ve yanımda rahat rahat konuşuyorlar.

Bir gün okula müfettişler geliyor. Benim stajyerliğimin kaldırılmasını teklif ediyor Müdüre Hanım. Müfettişler altı aydan önce stajyerliğin kaldırılamayacağını söylüyorlar. Sınıflara girip teftiş ediyorlar. Beşinci sınıfın birinden sinirli bir şekilde çıkıyor müfettiş. Fatma Hanım'ın sınıfı. Müdüre Hanım'la en çok tartışan, sorun çıkararak öğretmen. Müfettiş her neye kızdıysa bağırıp çağırıyor. Müdüre Hanım anında geliyor ve kendinden emin, güçlü bir aile reisi edasıyla haykırıyor. "Siz benim öğretmenime bu şekilde hakaret edemezsiniz. Varsa eksik bir durum lütfen bana iletin." Bu sözler beni şaşkına çeviriyor. Nasıl oluyor da sürekli sorun çıkararak, kendisine ve yöneticiliğine saygı duymayan bu öğretmeni müfettişin hışmından koruyor. Ve dahası hatayı kendi üzerine alıyor. Bahriye Hanım devleşiyor gözümde. Saygım ve sevgim kat kat artıyor. Öğretmenlerin de bakışı değişiyor o günden sonra. Dumlupınar'da buzlar eriyor.

Tanık olduğum bu davranışlar öğretmenlik hayatımda benim yöneticilerde aradığım en önemli özellik oluyor: İçeride ne olursa olsun dışarıya karşı birlik mesajları vermek. Öğretmenini korumak, savunmak, onun yanında olmak.

Bir sonraki eğitim öğretim yılında Aşkale'nin Çiftlik köyüne çıkıyor tayinim. Köyü görmeden, adını duyunca yüzüm ışıyor. Çiftlik kelimesi yeşil hayallerimi tekrar canlandırıyor.

O yıl ilk defa beş öğretmene tamamlanıyor köyün kadrosu. Her öğretmene bir sınıf düşüyor. Ama okulda dört derslik var. Sorun büyük. Bir çare bulamazsak bizim başka köye gideceğiz. İçimizden birini müdür seçiyoruz. Müdür yetkileriyle donatılmış, Müdür vekili öğretmen. Bu görev Cihan öğretmenin.

İki bayan öğretmen lojmanda kalıyoruz. Eşyamız iki yatak, iki tencere ve üç beş tabaktan ibaret. Lojmanın en büyük odasını sınıf yapma kararı alıyoruz. Bu kararımızı İlçe Milli Eğitime bildiriyor müdür yetkili öğretmenimiz. “Tamam” diyorlar. Odayı sınıf yapmaya uğraşıyoruz el birliğiyle. Sıralar yetmiyor. Kömürlüğe atılmış eski sıraları tamir ediyoruz. Tahtayı siyaha boyayıp kara tahta yapıyoruz. Tahtanın üstüne bayrağımızı, İstiklal Marşı’mızı ve Gençliğe Hitabe’yi asacağız. Ama önce çerçevenmesi lazım. Köyün minibüsçüsüne veriyoruz. Akşama çerçeveletip getiriyor sağ olsun. Bitli bezden pano yapıyoruz, arka duvara. Sınıfımız eğitim-öğretime hazır. Ama sınıfın bir köşesi banyo. Komik duruyor. Kapatmaya çalıştıysak da tam olmuyor. Neyse sorunları birlikte çözmek güzel. O sınıf benim oluyor. Kendi evimde, kendi ailem gibi, kendi çocuklarım gibi seviyorum öğrencileri. Görmek istediğim duyguları yansıttıyor bakışları.

Hepimiz müdür yetkileriyle donanıyoruz yeri gelince. Birlikte karar alıp beraber yönetiyoruz okulu. “Artık büyüdü” diye üçüncü sınıfa gelince okuldan alınan kız çocukları beşinci sınıfa kadar devam ediyor. Hatta ortaokula gitmeleri için ikna ediyoruz aileleri. Önce muhtarla konuşuyoruz. O, kızını yazdırınca ortaokula diğerleri de gönderiyor kızlarını. Ve bir ilk yaşanıyor köyde. Kız çocukları ortaokula devam ediyor. Gelen müfettişler övgüyle bahsediyor. Öğrencilerin seviyelerini merkezdeki öğrencilerle aynı gördüklerini söylüyorlar. Müdür yetkili öğretmeni ve her birimizi tebrik ediyorlar. Gururlanıyoruz.

Kışı ayrı güzel köyün, baharı ayrı. Okul çıkışı futbol maçı yapılıyor mutlaka. Buz tutmuş, cam gibi parlayan okul bahçesi oyun alanı. Öğrenciler alışmış buz üzerinde oynamaya. Hiçbiri düşmüyor. Kar çocukları onlar. İncecik bir kazak, lastik bir ayakkabı yetiyor onlara.

Hiç üşümüyorlar. Müdür odasında sobanın üzerinde kaynayan koca bir demlik çay var. Maç sonrası doluyoruz odaya. Kıtlama çay içiyoruz. Hele bir de tandır ekmeğiyle civil (küflü) peynir varsa. En büyük ziyafet bizim için

Evliya Çelebi'nin anlattığı öyküde damdan dama atlarken donan kedilerin varlığına inanmayanlar gelip görsünler Erzurum'da nefeslerin nasıl donduğunu erkeklerin bıyığında. Ellerin yapışıp kaldığını kapı kollarında.

Baharda cemre düşünce toprağa, alttan alta eriyen karların çıkardığı su seslerini duyarsınız. Dört bir yandan akan çağlayanlar gibi büyüler sizi bu sesler. Karlar eriyince yeşil bir halı serilir köyün her tarafına. Üzerine rengârenk çiçekler serpiştirilir. Okul kapısına bir yazı asarız imzalı, mühürlü: "Çiftlik Köyü İlkokulu olarak Dereboyu mevkiine kır gezisine çıkmıştır." diye. Hani arayan soran olursa. En önde bayrağı taşıyan öğrenci, onun arkasında müdür yetkili öğretmen ve arkada sanki bir ordu. Fethedilir Dereboyu mevkii. Bayrağımız en yüksek yere dikilir. Oyunlar oynanır, yemekler yenir, semaverler dolusu çaylar içilir kıtlama.

Komutan, müdür yetkili öğretmendir. Orduyu toplar hava kararmadan. İstikamet okul. Bahçede yoklama almadan dağılmak yok.

Beş yıl geçiyor aradan. Her ânı yaşanmışlık dolu, başarı dolu. Tayin istiyoruz beş yılın sonunda. Birimiz Bursa'ya, birimiz Denizli'ye, birimiz Antalya'ya birimiz Kırıkkale'ye birimiz Adana'ya gidiyoruz.

Adana'nın Feke ilçesine bağlı Çandırlar köyüne çıkıyor tayinim. Köye eşimle gidiyorum (Bu arada evlendim). Kendisi öğretmen değil. Ama herkes onu öğretmen sanıp "Hoş geldin Hidayet Bey" diyor. Oysa Hidayet olan da öğretmen olan da benim. Dört yaşın-

daki bir çocuk kabul etmiyor, “Kızdan öğretmen olur mu?” diyerek benim öğretmenliğimi. Babası, “Olmaz mı oğlum, başbakanımız bile kızdan” diyor.

O yıldan sonra köy öğretmenliği maceram bitiyor. Bütün çocukları çiçek, bütün çiçekleri çocuk olarak görüyorum. Müdür yetkili öğretmenler artık yok. Müdür yetkili müdürler var. Önemli olan yetkileri olumlu yönde kullanmak. Fikirlere değer vermek. Yönetmek güzel ancak öncelikle yöneticilik vasıflarına sahip olmak gerekir. Yetki bir güçtür. Bu güçle neler başarılmaz ki...

Afyon

İNSAN ACELECİ BİR VARLIKTIR

Ayşe TURAN BALKAN

“Irmak ırmaklıktan çıkınca çöle yem olur: Ne çölü doyurabilir, ne başka bir şeyi! Üç beş kervana serap olur; bir tek kuşu bile suya kandıramaz.” der bir yazar. İşte hep bu sözü göz önüne alarak yola çıkmıştım. Amacım benim karşılaştığım, yanlış addettiğim durumlarla öğrencilerimi muhatap etmemektir. Fakat her ne kadar böyle düşünsük de işler bazen hiç bizim düşündüğümüz gibi olmuyor.

Göreve başladığım ilk yıllardı... Onu ilk gördüğümde ‘Ne kadar çelimsiz bir kızcağız, hasta olmalı’ diye düşünmeden edemedim. Yüzü soluk buğday tenliydi. Sanki bir çizgi film karakteri gibi, her zaman gülen gözleriyle yanı başımdaydı. Derse dair anlatılanlar onu hiç enterese etmiyormuş gibi bir havası vardı. Bu umursamaz tavırlarıyla dikkatimi çekmeyi başarmıştı. Derse girdiğimde ilk dakikalar dinlerdi daha sonra kafasını sıraya koyar, ders sonuna kadar uyurdu. Bu tavırlarıyla artık bir sorununun olduğu konusunda diğer öğretmen arkadaşlarla hemfikir olduk. Bu çelimsiz kız bakarsınız çok neşeli, aktif, kabına sığmayan bir hâlde, bakarsınız alabildiğine durgun... Bu öğrenciye mutlaka yardım etmeliydim ama tecrübesizlik... Nasıl yardım edebilirdim ki?

İlk olarak onunla saatlerce konuştuk. O bana neyi nasıl yapmam konusunda o kadar yardımcı oluyordu ki... O an, bir kişiye, gerçekten, samimi bir şekilde Al-

lah rızasını gözeterek yardım etmeyi düşündüğümüzde bize bir yol çizileceğini gördüm. Ailevi problemleri bir taraftan, önüne geçemediği kıskançlık duygusu bir taraftan bu güzel kıızı oldukça yıpratıyor, eğitim hayatını doğrudan etkiliyordu. Eğitim almasını aileden hiç kimse istemiyordu. Oldukça sert bir taşa çarptığımı işin içine girdikten sonra anladım. Ama her şeye rağmen ben bir ırmaktım ve ırmaklıktan asla vazgeçemeliydim. Bu küçük kızın sağlık problemlerini çözüme kavuşturmayla işe başlamalıyım. Böylelikle aileyle de diyalog kurma imkânı sağlayacaktım. Ayrıca her yönden çok hassas bir kızdı. Bu yönüyle kendine oldukça zarar veriyordu. Manevi çöküntü sonucu çevresine de zarar veriyordu. Zaman geçtikçe ümidimi kesmeye başlamıştım. Öğretmenliğimin ilk yılında böylesine bir olayla ve sonuçla karşılaşmak benim şevkimi kırmaya yetmişti. Onunla ve ailesiyle olan diyaloglarım, gidip gelmeler, ikna çalışmalarım devam ederken tayininim çıktığını öğrenmiştim. Oradan ayrılmamın ardından bir daha ondan hiç haber alamadım. Aslında vicdanımla yüzleşmek gerekirse artık bir sonuç çıkmaz bile demiştim kendi kendime.

Zaten insanoğlunun bir özelliği de acelecilik değil midir? Ve sabır... Her zaman güzel şeylere gebe olan ve insanda bulunması gereken güzel hasletlerden biri ve en önemlisi... Özellikle de bizim gibi mesleği peygamber mesleği olanlar için... Bunu düşünerek sabırla her daim hemhal olmam gerektiğini bir an bile aklımdan çıkarmamalıydım. Kim ne derse desin, her zaman kolay olanı tercih ediyoruz. Belki de memnuniyetsizliğimiz hep bundan. Materyalist olan bu hayattan bizler, yani eğitimciler de nasibini almıştı. Benim görüşüm hep bu yönde olmuştu. Fakat gaye bir olunca, birin rızası olunca işler değişiyordu. Çevremdekiler; “şimdiden kendini böyle kaptırırsan”la başlayan cümleleri

değişik biçimlerde tamamlıyorlardı. Akılları sıra bana iyilik yapıyorlardı ama açıkçası hiçbiri benim işime gelmiyordu. Kimse bana şevk vermiyordu... O zamanlar ben de ara sıra bundan bir sonuç çıkmayacağını düşünmüştüm. İnancımı yitirmiştim. Şimdi anlıyorum ki öğretmenliğe başladığımız yıllarda da öğrenme işimiz tüm hızıyla devam etmekteymiş. Ben de o kızcağzın bulunduğu ilçeden ayrılmamın ardından onun adına somut hiçbir şey yapamamıştım. Fakat yine Sevgili Peygamber'imin mesleğini icra etmenin verdiği gururla ve onun güzel hadislerinin ışığında "gaibin gaibe yaptığı duanın yüceliğini" anlayarak dualarımla baş başa kaldım. Onun küçük yüreğinin temizliğiyle ettiği dualar neticesinde pamuk ipliğiyle bağlı olduğu hayata daha sıkı tutunacağını hep temenni ettim. Onun şahsında tüm iyi yürekli öğrencilerim için aynı duayı hâlâ tekrarlıyorum. Evet bir gün benim öğrencim de -o çelimsiz, her an hayattan elini eteğini çekecekmiş gibi iğreti bir şekilde hayata tutunan kızcağz- mücadelesini vermiş, sonucu da mükemmel olmuş olacaktı. Buna inanmak gerekiyordu.

Ve... sekiz yıl sonra telefonuma gelen bir bayram mesajıyla âdeta şok olmuştum. Mesaj sekiz yıl önce kendisinden ümidimi kestiğim N.Ç'den geliyordu. Hemen aradım aradan onca yıl geçmesine karşın sesinden aldığım elektrik aynıydı. Aynı çekingenlik, yanlış yapma korkusu, ezilmişlik... Sesimi duyduğunda onun da heyecanlandığı anlaşılıyordu. Hemen hâl hatır sorduktan sonra nerede ve ne durumda olduğunu sordum. Açıkçası o kasabada evlenmiş olacağını düşünüyordum ki, "İzmir'deyim Hocam, 9 Eylül Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik okuyorum." dedi. Kulaklarıma inanmamıştım. Tarifi imkânsız bir sevinç duydum ama peşin hüküm verdiğim için de bir o kadar utandım. Mesleğinin 10. yılında böylesine bir sonuçla

karşılaşmak bir eğitimci için çok heyecan vericiydi. Bu sebeple bilinmeyen numaralar tarafından yapılan aramaları da her zaman cevapladım. O kızcağız gibi kendisi için endişelendiğim, acaba nerede ne hâldedir diye merak ettiğim birçok öğrencim var. Zannedilmesin ki eğitimciler sadece öğrencilerinin başarılarıyla bir yere varmalarından mutlu olurlar, öğrencilerinin hayatla olan mücadeleleri ve sonuçları da bir o kadar önemlidir onlar için.

Bu olay, bir eğitim mücadelesini ve samimi bir yardımın yıllar sonra da olsa geri dönütünün olabileceğini öğretti bana. İnsanoğlunun ne kadar aceleci bir varlık olduğunu bir kez daha anladım ve bir öğretmenin ne olursa olsun özveriden vazgeçmemesi gerektiğini...

Ağrı

BOYALI PARALAR

Münire ARATLI

“Devlet nereye atarsa giderim!” cümlesi, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası söylediği ilk cümledir çoğunlukla. Ben de bu cümlenin vurgusunun ve ünleminin hakkını vererek söylediğim günleri unutmadan kendimi Konya-Doğubayazıt seferi yapan bir otobüste buluvermiştim.

Elimde bir valiz, valizimden taşmaya hazır umutlar, idealler, bilgiye aç çocuklarımı doyurmaya yetecek miktarda ilim ve yüreğime sığmayan tarifsiz bir heyecanla doğunun doğusu güneşin doğduğu yerde; Doğubayazıt'taydım.

Başında beyaz tülbendiyle evlatlarına kol kanat gercesine dikilmiş Ağrı Dağı'nın eteğinde kurulmuş yeşili az ama değeri yüksek, tarihî yapıları yüreğinde barındıran küçük bir şehirdi burası. Tüm azim ve heyecanımın ayaklarıma dolanması ve titrek adımlarla yürüdüğüm yolları Doğubayazıt'ın değil de mesleğimin yolları olarak adlandırdım hep. Doğubayazıt ve öğretmenliğimin kesişip aynı hedefe ulaştığı, gençliğimin ve ideallerimin birleşip beni çocuklarıma götürdüğü o yolda öğrendim öğretmenliğin kutsal bir yolculuk olduğunu... Hiçbir yolculukta yalnız olmadığını öğrendim öğretmenin. Minik yol arkadaşlarını ya yanlarında ya da yüreklerinde taşırlar ama asla yalnız yolculuk yapamaz öğretmenler.

Benim de hem yanımda hem de yüreğimde taşıdığım birçok minik yol arkadaşım oldu ama onlardan

biri vardı ki bana paranın değerinin rakamı değil rengi olduğunu öğretti o minik yüreği ve boya siyahı küçük elleriyle.

Taşın, toprağın, karanlıkların, cehaletin bembeyaz karlar altında günahlarından arındığı bir kış günü, gözlerimin derininde ilmi, bilimi, Atatürk'ü, Cumhuriyet'i görmek istercesine dikkatle bakışan miniklerimle sınıfımızda yeni ufuklara yolculuk etmekteydik. Dolabımda her zaman bir miktar kalem bulundururdum. Belki unutkanlıklarından, belki henüz kalemlerine sahip olmayacak kadar küçük olduklarından, belki de maddi durumları el vermediğinden genellikle kalemleri olmaz; ben de onların sorumluluk sahibi olmalarını istediğimden, ders sonuna kadar ödünç kalem verir ama bir türlü verdiğim kalemleri geri almaya kıyamazdım.

Miniklerimle "Nine ete nane at" cümlesini yazarken vücudu yanığımsı yaralarla kaplı ama henüz teşhisi konulamamış, maddi durumu oldukça kötü öğrencim yanıma gelip kalemini unuttuğunu söyledi. Ona da diğer öğrencilerime yaptığım gibi ödünç bir kalem verip altıncı derste iade etmesini söyledim. Muhammed -has-talığı sebebiyle olmayan parmaklarına inat- çok güzel yazı yazan elleriyle kalemi kavradı ve yerine geçti.

Altıncı ders bitmişti ve gün içinde verdiğim diğer kalemler gibi Muhammed'in kalemi de iade edilmedi.

Aradan iki hafta kadar bir zaman geçmişti ve bir gün ders çıkışı Muhammed yanıma geldi. Yüzünde gururlu bir gülümseme, belli belirsiz bir mahcubiyetle diğer öğrencilerin sınıftan çıkmasını bekledi. Bir süre sonra sınıfta baş başa kalmıştık ki bana uzanan minicik titrek ellerini gördüm. Yaralı avucunda, siyah boyalardan rakamları çokta seçilmeyen iki metal para gördüm. Biri beş diğeri on yeni kuruş olan paraları bana uzatıp yaşından bekleyemeyeceğim bir gurur ve güvenle

“Öğretmenim, bana bir kalem vermiştin ya geçen gün, ben o kalemin ucunu açıp küçülttüğüm için sana vermedim. O kalemin üç yüz elli yeni kuruş olduğunu biliyorum. Şimdilik bu kadar param var ama kalanını da ödeyeceğim.” dedi. Bir an vücudumdan, alnımdan terlerin aktığını, gözlerim kadar kalbimin de ağladığını, başı dik, gözleri parlak bu miniciğin önünde küçüldükçe küçüldüğümü hissettim. Boyalı paralar avucumda öylece kalakaldım. Muhammed büyüdükçe büyüdü, başı kendi gibi parlak kendi gibi ulu gökyüzüne ulaştıkça ulaştı; ben küçüldüm, utandım, duygulandım ve sadece ağladım...

Miniğimin verdiği paralar avuçlarımda alev alev yarken o eskimiş, erimiş ama tertemiz önlüğünden sarkan, belki ağabeyinin belki de bir komşusunun verdiği kocaman kazağı, borcunu ödemiş olmasının mağrurluğu ve göğşe ulaşmış boyuyla sınıftan çıktı gitti.

Kendime gelip paralara bakarken bir anda şimşekler çaktı. Paralar neden siyahtı ve o siyah lekeler neden küçücük birer parmak iziydi? Aradan birkaç gün geçmişti ve Muhammed bu süreçte okula hiç gelmedi. Sık sık doktora giderdi ama babası her seferinde okula gelip beni de bilgilendirirdi. O gün öğle arası evine uğramaya karar verdim. Ailenin kaderi kadar perişan, duvarına hızlıca yaslansan çökecek kadar bitkin ama aile olmanın sıcaklığının hakkını verircesine samimi evin tam önüne ulaşmıştım ki kapıda Muhammed’in kardeşini gördüm. Miniğimi sordum; “Emminin oğluyla çarşıya gitti.” dedi. Okula döndüm ama ne aklımdan ne de kalbimden küçüğümün gözlerini ve gururlu, aydınlık yüzünü atamadım.

Gün bitmişti. Okuldan çıkmıştım ve çarşı boyu yürüyerek eve gelmekteydim. Yol kenarında eski kırık dökük bir boya sandığının yanında iki çocuk durmaktaydı; bunlardan birisi tüm pişkinliğiyle gelip geçen

herkesin peşine düşmekte ve onları bezdirip azarlanana kadar “Ağabey boyayayım mı?” diyordu. Diğer çocuk yağın altında kazağına bürünmüş, çekingen, utangaç ve mahcup bir ifadeyle boya sandığının kenarına sinmiş etrafa bile bakmadan saklanmaktaydı. Biraz daha yaklaştım, ben yaklaştıkça çocuk daha da eziliyor, daha da saklanıyordu. Hiç yabancı değildi o minik eller ve çatık kaşların altındaki utanan gözler. Bir süre sonra onu göremediğimi, amacına ulaştığını sanarak rahat bir nefes aldı miniciğim.

Bütün gün aklımda asılı durdu o minik surat. Ertesi gün okula gider gitmez onu aradı gözlerim. Gelmişti! Elinde iki metal, boyalı on yeni kuruşla işte tekrar karşımda devleşmekteydi. Bana kalan borcunu ödeyecekti. Önceden verdiği, cüzdanıma koyup dokunmaya kıyamadığım iki boyalı parayı da alıp ona verdim.

“Sen bana borcunu çoktan ödedin de ben sana borcumu nasıl ödeyeceğim yavrucuğum” diyecektim düğüm düğüm oldu boğazımda sözcükler. “Sen de öğretmen olmak istemiyor muydun? İleride bir öğrencine kalem hediye edersin o zaman ödeşiriz. Anlaştık mı?” diyebildim.

Aksaray

YEDİVEREN BAŞAKLAR

Rıdvan ŞAHİN

Onları anlatmalıyım... Yediveren Başaklarımı anlatmalıyım. Öğrencilerimden, “ilk aşk”larımdan söz etmeliyim. Onlar toprağın bağına gizlenmiş, filizlenip salınmaya hazır tohumlar gibiydi. İşte onları anlatmalıyım.

Öğretmenliğe atandığım ilk günlerdi. Fizik bitirmiştim ama sınıf öğretmeni olarak atanmıştım. Bu sebeple büyük bir hayal kırıklığı içindeydim. Yediveren Başaklardan da habersizdim o günlerde. İçimde bir heyecan, bir coşku da yoktu. Nokta tayini için kura çekecektik ve sıra bana gelmişti. Kürsüye çıkıp elimi kâğıtlara uzattığım sırada, kaderin benim için nasıl bir sürpriz hazırladığını kestirmek imkânsızdı. Elimdeki üçe dörde katlı kâğıdı yavaş hareketlerle açtım. İri harflerle görev yapacağım köyün ismi yazıyordu. Adının hiçbir anlamı yoktu o zamanlar. Sonraları nasıl bir anlam ifade edeceği ise meçhuldü o an.

Kuradan sonra ilçe milli eğitime gidip göreve başladım. Köyde tek öğretmen olduğumu ve okulun yedi yıldır kapalı olduğunu öğrendim. Okulu eğitim-öğretime benim açmam gerekiyordu. Defterler, dosyalar, kayıtlar, ihtiyaçlar ve daha neler. Bütün bunları ben nasıl yapardım?...

Göreve başladıktan sonra sırada köye gidip okulu görmek vardı ve sanki ayaklarımda prangalar, yollarımda uçurumlar, omzumda tonlarca yük vardı. İlk hafta

gitmemiştim köye hatta mümkünse hiç gitmeyecektim ama mümkün değildi. Çalışmalıyım ve yapabileceğim tek iş öğretmenlikti. Ama bir fizikçiydim ben; en kral fen liselerine, en iyi Anadolu liselerine yakışırdım. Özel okullar peşimden koşacaktı benim. Uzun uzun formüller yazacaktım tahtada, ispatlar yapacaktım. Sinüsler, kosinüsler havada uçuşacaktı. Fizikçiydim ben; sınıf öğretmenliği bana göre değildi. Üstelik bu bir köy öğretmenliği ise asla ve asla bana göre değildi. Fizik anlatmalıyım ben; çünkü beni ancak mekanik keserdi, elektrostatik beni kendime getirirdi. Kuantum fiziğiyle coşmalı, termodinamikle doruğa ulaşmalıyım. “Öğretmenim karnım acıktı”, “öğretmenim şu benim saçımı çekti”lerle uğraşamazdım. Çizgi çizdirmek, “yağ satarım, bal satarım” oynatmak, sayı saydırmak benim işim olamazdı. Ya da ben öyle zannediyordum.

Soğuk bir kasım gününün akşamüzeri görev yapacağım köye doğru yola çıktım. Komşu köye giden bir dolmuş bulabilmişim ancak. Akşam geç saatlerde köye geldik. Dolmuş şoförü muhtarın evini gösterdi ve yoluna devam etti. Dolmuş uzaklaşırken ben yorgun adımlarla muhtarın evine yürüdüm ama muhtar evde yoktu. Bu ne biçim bir işti? Bir köyde muhtar yoksa ben nereye gider kimin kapısını çalardım? Zaten canım burnumdaydı, şu öğretmenliğe atanma macerasında hiçbir şey beni mutlu etmemişti. Şimdi de bu aksilik, olacak iş değildi. Akşam saati ortalık yerde kalakalmıştım ve köpekler havlıyordu her yandan. Anlaşılan benim bu köyü sevmeyişim gibi, köyün köpekleri de beni sevmemişti. Bir süre kararsız bekledikten sonra ışığa uçan kelebekler gibi ben de en yakın ışığa doğru yöneldim. Dışarıda bir genç karşıladı beni. Durumu anlattım. Kendisinin muhtarın kardeşi olduğunu ve evin babasına ait olduğunu söyledi. Bir haftadır beni beklediklerini de eklemeyi unutmamıştı. İçeri geçtik...

Neyse ki geceyi geçirecek bir ev bulabilmişim. Bir süre havadan sudan konuştuk, tanıştık. Genç, köylerinin durumundan bahsetti. Sonra kan davalarından ve terör olaylarından konuştu. Okulun yedi yıldır kapalı olduğunu, komşu köyde bir öğretmenin lojmanında şehit edildiğini üzülererek anlattı. Kendi köylerinde böyle bir olay yaşanmayacağını da ekledi. “Biz öğretmenimize sahip çıkarız” dedi. Dedi ama benim korkudan kalbim çıkacak gibiydi; kendi kendime mırıldanıyor, yalvarıyordum: “Allah’ım benim buralarda ne işim var”, “Allah’ım nasıl bir yere düştüm” ...

Genç, köye yeni gelen birisine bunların anlatılması gerektiğini düşünememişti. O, kendince köylerini övüyordu, öğretmenlerine hep saygılı davrandıklarını anlatıyordu...

Ama ben o geceyi korkular içinde geçirdim. Her an birileri gelecekmış ve sanki: “Bu köye neden geldin! Biz köyümüzde öğretmen istemiyoruz!... Al sana, al sana...” diye beni kurşuna dizeceklermiş gibi bir korku vardı içimde. Korkularım sabahın ilk ışıklarına kadar devam etmişti.

Ve nihayet sabah olmuştu. Kaçak çay, koyun peyniri, yoğurt ve az pişmiş yumurtadan oluşan ve bana özel hazırlandığı her hâlden belli olan bir kahvaltı sofrası konmuştu önüme. Bana karşı eziklikleri, beni el üstünde tutmaları, hizmette kusur etmemeleri gösteriyordu ki bu insanlar okula ve öğretmene hasret kalmışlardı. Az değil yedi yıllık bir özlem vardı. Ve genç hep şunu tekrarlıyordu;

- Hocam yumurtadan ye!... Senin için yaptık, az pişmiş... Önceki öğretmen böyle severdi... Yedi yıldır okulumuz kapalı Hocam, ben okuyamadım. Hocam, yumurtadan ye!...

Ama ben az pişmiş yumurta sevmiyordum delikanlı, koyun peynirini de sevmiyordum. Kaçak çayı da hiç içmemiştim o güne kadar, acı ve sertti. Ve bir gün tutkunu olacağım tandır ekmeğinin tadı o gün çok garip gelmişti bana.

Sonra genç şöyle demeye başladı,

- Hocam hiç yemedin!

- Ben sabahları fazla yemem.

-Yumurta yeseydin Hocam, senin için yaptık, az pişmiş... Biz diploma alamadık

Hocam bize de diploma verebilir misiniz?... Okulumuz kapalı kaldı Hocam! Biz okuyamadık. Kaç yıldır okul açılıns diye bekliyoruz...

Ama sizin beklediğiniz kişi ben değildim. Oysa siz çoktan başınızı pencerelerden uzatmıştınız. Köyünüze uzanan o daracık yolda beliren her karaltıya "bu odur" deyip yollara düşmüştünüz. Yediveren Başaklar gibiydiniz. Ama ben içimdeki ayazı taşımıştım köyünüze. Bir akşam vakti sessizce gelmişim ve sabah hemen kaçmayı düşünmüştüm. O perişan okulu ben açamazdım yani, üzgünüm. Köyün dertleriyle ilgilenemez, size diploma vermek gibi bir yükü de yükleyemezdim omzuma...

O günlerde işte böyle düşünüyordum. En azından merkezde görev yapmalıydım. Bunun için değişik yolları denedim ama olmadı. Artık köyde çalışmaktan başka yol kalmamıştı. Gidiş geliş imkânım olmadığı için lojmanda kalacaktım mecburen. Ufak tefek eşyalarla lojmanı döşedim. Birkaç gün sonra köye taşındım. Ama ne köye, ne köylüye, ne okula, ne de lojmana alışmamıştım. Piknik tüpünde yemek yapmaya, çeşmeden bidonlarla su taşımaya ve elde çamaşır yıkamaya alışmak ise pek mümkün görünmüyordu. Yalnızlık ise

dayanılır gibi değildi. Ve zaman zaman şu soruyu soruyordum kendime: “Benim buralarda ne işim var?” ... Soruyordum ve cevabını bir türlü bulamıyordum.

Henüz derslerin başlamadığı bir günün akşamıydı. O gece, o derin yalnızlık içinde bir an önce hazırlamam gereken defter ve dosyaları, planları, köşeleri, panoları, kırık kapı ve pencereleri, susuz tuvaleti, akan çatıyı düşünüyorum, bunalıma giriyordum. Bütün bunları ben nasıl yapardım? Bunun için mi dört yıl fizik okumuştum...

İşte buhranlarda olduğum o gece yatsıdan sonra, dışarıda sanki ölüm sessizliği vardı. Yatağa uzanmış düşünürken, aniden elektrikler kesildi. El fenerini alıp pencereye çıktım. Acaba tüm köyün elektrikleri mi kesilmişti? Bunu merak etmiştim. Birkaç saniye dışarıyı izledim. Tek damla ışık yoktu, zifiri karanlıktı her yer. İşte o anda oldu her şey. Elimde fenerle pencereden dışarı bakarken iki el silah sesi duyuldu. Mermiler gecenin karanlığında kayan yıldızlar gibi parlayarak bana doğru gelmişti. Hemen kendimi yere attım. Evet, silah bana sıkılmış olmalıydı. Ben elimde fenerle pencereden baktığım sıra sıkılmıştı silahlar. Yerde sürünerek lojmanın en kuytu köşesine çekildim. Korkudan ve heyecandan ne yapacağımı şaşırılmış bir hâldeydim. Dizlerimin bağı çözülmüştü. Ölüm korkusu dedikleri bu olsa gerek... Soğuk bir şey... Parmak uçlarınız donuyor ve titriyorsunuz.

İşte o korku içinde bir köşeye çekilmiş beklerken, muhtarın kardeşinin anlattıkları aklıma geliyordu: kan davaları, terör olayları, komşu köyde bir öğretmenin lojmanında vurulmuş olması... Aynısı benim de mi başıma gelecekti? Allah’ım ben şimdi ne yapacaktım? Bildiğim bütün duaları okudum. Annem belirde gözlerimin önünde. “Yolun açık olsun oğlum” demişti, “Allah’a emanet ol”. Elini öpüp düşmüştüm yola, ilk

maaşımla ona inek alacaktım. Bizi okutmak için sattıkları sarı ineklerini ödeyecektim. O ineği sattıkları gün çok dokunmuştu bana. Benim hüzne büründüğümü görünce, "Maaşını alınca geri ödersin oğlum!" demişti annem. İstedüğinden değil de beni teselli etmek için öyle söylemişti. Ama ben yine de ödeyecektim. Hele bir maaşımı alayım ödeyecektim... İşte o sahne film şeridi gibi geçmişti gözlerimin önünden. Şimdi annemden çok uzakta bir köşeye çekilmiş kaderimi bekliyordum. Ağlamak geliyordu içimden ama o kadar da zayıf değildim, ağlamadım. Üzülüğüm tek şey, annemin üzülecek olmasıydı.

Bu sırada silah sesleri artmış, çatışma iyice şiddetlenmişti. Daha fazla bekleyemezdim, hemen harekete geçmeliydim. Önce, el fenerini diğer odada açık bıraktım ve öteki odaya geçtim. Bunu bir şaşırtmaca olarak düşünmüştüm. Demek ki aklım hâlâ başımdaydı. Sonra kapıyı kontrol ettim, arkasına bir şeyler sıkıştırdım. Ben bunları yaparken silah sesleri susmuştu ama bağrışmalar duyuluyordu. Kadın sesleriydi bunlar. Acaba birileri mi vurulmuştu? Bir hareketlilik oldu, araç sesleri duyuldu ve birden ortalık sakinleşti, sessizlik oldu. Bu sessizlik beş dakika kadar sürdü ama ne beş dakika!. Bu sırada iki rekât namaz kıldım ve dua ettim.

Sessizliği lojmana yaklaşan ayak sesleri bozdu. Evet, sıra bana gelmiş olmalıydı. Belki de yolun sonuydu. Birisi kapıma gelmişti çünkü. Nefesimi tutmuş beklerken, kapı çalındı. Bu kadar kolay teslim olmamalıydım, mutfağa geçtim ve ekmek bıçağını elime aldım. Hiç olmazsa cesurca ölürdüm. Kapı tekrar çalındı:

- Kim o, dedim. Ne istiyorsunuz?

Tok bir ses duyuldu,

- Hocam, beni muhtar gönderdi. Sizi eve bekliyor.

- Sen kimsin? dedim.

İsmi söyledi.

- Beni ne yapacakmış, dedim öfkeyle.

- Hocam, dedi. Elektrikler kesik, hava da soğuk, muhtar onun için çağırdı.

Bu bir tuzak olabilirdi. Tedbirli olmalıydım,

- Yanında kimse var mı? dedim.

- Hayır! Yok, dedi.

- Elinde silah var mı? dedim.

Yine "yok!" dedi. Ama bir türlü inanasım gelmiyordu. Bu kadar silah sesi duyduktan sonra kimseye güvenemezdim. Beni dışarı çıkardıktan sonra ıssız bir yere götürüp vurabilirlerdi. Fakat başka çarem de yoktu, çıktım. Cesurca bir çıkıştı bu. Gençle birlikte muhtarın evine gittik. Muhtar mahcup ve tedirgindi. Aralarında husumet olan iki kişinin elektrik trafosu yüzünden birbirlerine silah sıktıklarını söyledi. Olay bir terör olayı değildi ve benimle hiçbir ilgisi yoktu ama olsun, ben yine de böyle bir köyde kalamazdım. Arkama bakmadan çıkmalıydım bu köyden ve asla geri dönmemeliydim. Hele şu yaşadıklarımın sonra, şu korkunç çatışmadan sonra bu köyde görev yapmamı gerektirecek olumlu tek bir sebep yoktu. Ya da ben öyle sanıyordum...

Ertesi günün sabahı kaymakamlığa gidip yaşanan olayı anlatmayı ve can güvenliğim yok diye köyden ayrılmayı düşünürken beni bu kararımın vazgeçiren bir gelişme oldu. Dışarıdan yine sesler geliyordu ama bunlar akşamki seslere hiç benzemiyordu. Çocuk sesleriydi bunlar. Bahçeye çıktım. Aman Allah'ım gözlerime inanamıyordum. Köye renk gelmişti. Çocuklar cıvıl cıvıldı. Beni görünce hepsi sustu ve bana doğru geldiler.

Hâllerinden anlaşıldığına göre, onlar akşamki çatışmadan hiç etkilenmemişlerdi, hiç umurlarında değildi silah sesleri. Bugün onların bayramıydı, ilk filizlenmelerdi bunlar. Köye bir öğretmen gelmişti ve okul açılmıştı, daha güzel ne olabilirdi. O an ilk defa bir öğrencinin gözlerine baktım. Daha doğrusu ilk defa kendimi bırakıp öğrencilerle ilgilendim ve şöyle bir etrafıma baktım. Köy bir anda nasıl bu kadar değişebilmişti? Bu renksiz, bu neşesiz köy bir anda nasıl böyle rengârenk ve cıvıl cıvıl olabiliyordu? Yağmur mu yağmıştı, yoksa gökkuşağı mı açılmıştı? Kıştan önce bahar mı gelmişti? Melekler mi inmişti okulun bahçesine? Sonra bu sesler, bu gülen yüzler, bu koşuşturmalar, bu neşe!.. Akşam ölmüştüm de cennete miydim?..

Hayır! Hiçbiri değildi. Yedi yıl sonra okul açılmıştı, okul!.. O sırada bir öğrenci gördüm, üzerinde siyah önlük vardı. Ama siyah önlükler kaldırılalı da belki yedi sekiz yıl olmuştu. Çocuğa yaklaştım baktım önlük yepyeniydi. Dayanamadım sordum,

-Oğlum, bu önlüğü nereden aldınız?

Örtmenim abimin önlüğü... Annem bana verdi.

Sen ne güzel anneydin. Şu kapalı okulun açılmasını bekledin hep, ümidini hiç kesmedin. Okuma yazma bilmiyordun, belki Türkçe de bilmiyordun ama çocukların öğrensini istedin. Sonra şu küçük çocuğun için siyah önlüklerin kaldırıldığından habersiz o önlüğü yedi yıl sakladın. "Bir gün olur okul açılır, yavrum giyer bu önlüğü" dedin. Duygulanmamak elde değildi. Bu duygu yoğunluğunu yaşarken bir başka çocuk elinde bayrakla geldi. Bu bayrağı muhtara emanet etmiştim, "okul açılınca gönder" demiştim. Burada gönderler garipti, burada bayraklar rüzgârı değil, rüzgârlar bayrağı bekliyordu. Hemen çocukları sıra yaptım. İstiklal Marşı'mızı okuyup anlı şanlı bayrağımızı göndere çek-

tik. Sadece bu onur bile yeterdi aslında; kapalı bir okulu açmak, bayrağı dalgalandırmak. Tek başına meydan okumak cehalete...

Bu duyguları yaşadktan sonra, okulu böyle bırakıp gitmek istediğim için kendimden utandım. Sonra içeri aldım öğrencileri. Ne yapacağımı, nereden başlayacağımı bilmiyordum. "Açın defterleri dedim, çizgi çizeceğiz" defterlerini açıp o küçücük eleriyle, o minicik parmaklarıyla çizgi çizmeye başladılar. Ellerinden tutup yardım ettim onlara, doyumsuz bir şeydi bu, tarifi mümkün olmayan bir sevinçti. Demek ki sınıf öğretmenliği de yapabilimişim. Coşkuyla dersimi işledim. Bir kız öğrenci parmak kaldırdı ve "Öğretmenim!" dedi. "Şu benim saçımı çekiyor." Belli ki sıkılmışlardı, biraz da oyuna ihtiyaçları vardı.

Mademki öğretemdim, çocukların her türlü sıkıntısıyla ilgilenmeliydim. Bunlar öğretmenliğin en tatlı yanıydı aslında. Köye geldiğimden beri ilk defa gülümsemiştim. "Hadi çocuklar oyun oynayalım" dedim. "Hangi oyun öğretmenim!" diye sevindiler.

Bahçeye çıktık. Elbette ki "yağ satarım, bal satarım" oynayacaktık. Bildiğim başka oyun yoktu çünkü.

O gün öylece bitti. Sonra yine şu genç geldi. Hani şu terör olaylarını anlatan, diploma isteyen genç... Yine bir sürü şey anlattı ve ben anladım ki; dertti onu konuşturan, okuyamamanın verdiği ıstıraptı. Beni bir kurtarıcı gibi görüyor; ekmek gibi, su gibi diploma dileniyordu. Sonraki günlerde halk eğitim aracılığıyla kurs açıp onlara ilkokul diploması yerine geçen ikinci kademe okuma yazma belgesi verebileceğimi öğrendim. Ve orada kaldığım süre içinde o gençle beraber kırka yakın kişiye o belgeden verebildim. Belgelerini aldıklarında gözlerindeki ışıltıyı görmek mümkündü.

Oralarda öğretmenlik sadece sınıfta ders anlatmak değildir. Çünkü köylü sıkıntılarını anlatıp çözüm bu-

lacağı, akıl danışacağı biri olarak görür öğretmeni. İşte bu sebeple köylünün tüm sorunlarıyla ilgilenmeye çalışıyordum. Köyde hiçbir sosyal etkinlik yoktu, insanlar bir araya gelmiyorlardı. Buna bir çözüm olmalıydı. Okulun yanındaki boş araziye bir futbol sahası yaptık. Her gün ikindi serinliğinde maçlar oldu. Tüm köylü orada olurdu. Kadınlar ve kızlar örgülerini alır karşı tepeye çıkar maç izlerlerdi. Sonra değişik etkinliklerimiz oldu. Bütün köylü birlikte pikniklere gittik. Bir gün, silah seslerinin yankılandığı korkunç gecede birbirine kurşun atan gençlerin aynı maçta bir araya geldiklerini gördüm. Buna kimse inanamıyordu. O iki kişinin de içinde bulunduğu bir köy takımı kurup komşu köylere maçlara gittik. Ve komşu köyler bize maça geldiler.

Yine bir gün köyün ileri gelenlerinden birisi bana şu soruyu sordu,

-Hocam bu yaptıklarınız devlet politikası mı?

-Nasıl yani!

-Yani köyün gençlerini toplamanız... Onlara maç oynatmanız, diploma vermeniz.

İlk önce çekindim, cevap vermedim. Belki de rahatsız olmuştu adam. Ama konuşmaya devam edince anlaşıldı gerçek.

-Hocam çok iyi oldu, dedi. Eğer bu gençler sahipsiz olsaydı, her yola girerlerdi...

Yani adam şunu demek istiyordu: "Hocam! Eğer bu çocuklara sahip çıkmasaydınız, onları etrafınıza toplamasaydınız bu çocuklar dağa bile çıkardı!" Ne büyük bir sorumluluk üstlendiğimin farkına varmıştım. Öğretmenlik ayın on beşlerinde maaş almak değildi. "Benim buralarda ne işim var?" diyordum ya, cevap belliydi: "Eğer bir öğretmensen buralarda yapacak çok işin var!" ...

Ve şimdi ben şöyle diyorum: İyi ki de terk etmemişim o köyü... İyi ki o gece yaşadıklarımın sonra, o kurşun seslerinden sonra köyde kalma cesareti göstermişim... İyi ki o okulu ben açmışım... İyi ki o bayrağı ben dalgalandırmışım... İyi ki o gençlere diploma vermişim, sahip çıkmışım... İyi ki tanımışım Yediverenleri...

İşte Diyarbakır'ın Mardin sınırına yakın ücra bir köyde filizlendi Yediveren Başaklarım. Onlar benim ilk öğrencilerim, ilk aşklarımdı. Ve ben o gün bu gündür kahvaltılarında kaçak çay içiyor, az pişmiş yumurta yiyorum. Tandır ekmeğinin tadını da çok özledim. Piknik tüpünde yemek yapmayı, çeşmeden su taşımayı ve köylere maça gitmeyi de özledim. Ve en önemlisi Yediveren Başaklarımı özledim, onlarla "yağ satarım, bal satarım" oynamayı özledim...

Şimdi bir Anadolu lisesinde fizik öğretmeniyim... Burada da yapacağım çok şey var.

Amasya**EĞİTİM SÜRÜYOR**

Selim SAZLI.

Mayıs başı ya da Nisan sonu;

1987 yılıydı yanlış hatırlamıyorsam. Mesleğimin, çiçeği burnunda derler ya, tam da o dönemlerindeydim. Sevgili kardeşim Azmi Kayum Bey'in ifadesiyle eğitim sürüyordu. Amasya İmam Hatip Lisesi ile okul mescidi arasında bayrama hazırlık çalışmaları yapıyorum. 9/A sınıfıyla hareketleri çalışıyoruz. Dersi boş olan diğer 9. sınıf öğrencileri de dersi izliyorlar.

O yıl eşli hareket grubu öğrencilerini okulumuzun öğrencileri oluşturuyordu. Öğrenciler tam ortasından ikiye katlanabilen merdivenleri kâh havaya kaldırıyor, kâh yere koyuyorlar; bazı hareketlerde merdiveni ters duran "V" harfi gibi yere koyup kimi merdivene çıkıyor, kimi amut hareketi yaparken bazıları da merdivenin üzerinden amut yapan arkadaşlarının ayaklarından tutuyordu. Okurken basit gibi görülen bu hareketlerin ne denli zor olduğunu ancak beden eğitimi öğretmeni kardeşlerim ve 9/A sınıfında o yıl öğrenci olma talih-sizliğini yaşamış öğrencilerim bilir. Çünkü bu zor hareketler belli sayıda ve ritmik olarak tam 16 merdivende 10'ar öğrenciyle yapılıyordu. Bu kadar ayrıntılı bilgiyi ise hareketleri ben hazırladığım için verebiliyorum. Hele bir hareket var ki öğrencilerin 6 tanesi merdiveni omuzlarına alırken bir kişi yerde bir kişi de merdivende amut yapıyorlar, diğer iki kişi de amut yapanların ayaklarından tutarak arkadaşlarının dengede kalmasına yardımcı oluyorlardı. Ben o hengâmede müziğin rit-

mine göre sayıyorum Bir merdivene çık. İki merdiveni kaldır, düzgün kaldır oğlum arkadaşların düşecek.

Hocam onlara üzülmeysin düşünce bizim üstümüze düşüyorlar nasılsa.

- Oğlum müziği kaçırdık başa sar. Yeniden başlıyoruz. Bir merdivene çık. İki kaldır. Üç amut yapanlar eğilin. Dört amudu göster. Çabuk bacağına yakala arkadaşının oğlum neden bıraktın arkadaşını. Kahkahalar...

- Anam bacağı kırıldı. Kahkahalar.

- Oğlum gülmeyin arkadaşlarınızın dikkatini dağıtıyorsunuz. Bir an sessizlik arkasından kahkahalar.

Bütün ikazlarıma rağmen diğer 9'ların bu gülüşmeleri artık dayanılmaz bir hâl almıştı. Tamam, onlarda bu hareketleri bir gün sonra yapacaklardı, izlemeleri bu yüzden yararlıydı ama bugün iş yapmamıza engel oluyorlardı. Daha önce defalarca yapılan ikazların bir faydasını göremeyince verimliliği artırabilmek için son bir ikazın zamanı artık gelmişti: "Arkadaşlar şimdiden sonra kim ben dayanamam gülerim derse bizi izleyip güldüğünde sesini duyamayacağımız bir mesafeye çekilsin." Bu ikazı hangi ses tonu ve yüz ifadesiyle yaptığımı tahayyül edebilmeniz için beni tanıyor olmanız gerekir. Üç yıl ortaokulda öğretmenleri olan Selim Sazlı'nın bu ikazının ciddiye alınmasının gereğini bilen öğrencileri hemen ciddi bir havaya girer bir bölümü de okulun karşısında sesin gelemeyeceği kadar uzak sayılabilecek çimlik alana çekilir. Eğitime devam.

Evet, müzik başlıyoruz. Bir merdiveni tut. Arkadan oldukça yüksek bir sesle bir kahkaha

Ha hah hah ha bir an afallıyorum. Bu nasıl olabilirdi? Bu nasıl bir terbiyesizlikti? Bir İmam Hatip Lisesi talebesi bunu nasıl yapabiliirdi. Hem de bana. Şimdiler

de böyle bir durumu anlamak gerçekten zor. Bu ifadeleri mübalağalı bulan okuyucular o yıllarda öğretmen ya da öğrenci olanlara özellikle imam hatipli talebe ve öğretmenlere sorsunlar. Hırsla dönüyorum.

- "Kim ulan o gülen? Gelsin buraya." Osman oldukça sakin, mütebessim, samimi bir edayla:

- Benim Hocam, buyurun.

Peki buyurayım. Çat! Çat! Bu çatlar Osman'la benim ellerimin temasının sesleri. Bu Osman'ın eğitilmesi gerekiyordu. Bir de gülerek "Benim Hocam, buyurun" diyor. Eğitime devam.

"Hocam bana neden vuruyorsunuz?"

Bir de utanmadan soruyor.

- Hocam ben size hiç saygısızlık yaptım mı? Neden beni dövüyorsunuz?

Gerçekten de Osman o güne kadar kendisinden en ufak bir saygısızlık görmek bir yana bana ve bütün hocalarına karşı olumlu davranışları olan bir öğrenci idi.

Oğlum ben sizi biraz önce gülmemeniz hususunda uyarmadım mı?

"Hayır hocam ben buraya yeni geldim." dedi. Osman'ın başına geleni her an yaşama ihtimalinin isyanıyla diğer öğrenciler de Osman'ı doğruladılar. Özellikle okulun önünden Osman'la gelirken anlattığı fıkrayla onun gülmesine vesile olan Hasan daha sert bir ifadeyle:

- Hocam arkadaşımızın hiçbir suçu yok, biz onunla dersimiz boş olduğundan şakalaşarak geziyorduk. Köşeden çıktık siz o gülen kim diye sordunuz.

Ne yapacağımı, ne diyeceğimi şaşırılmışım. İşin kötüsü eğitim şarttı ve devam ediyordu ve daha da kötüsü ben bir öğretmendim.

Osman kolumu kanadımı kırmıştı. Bende haksız bir suçluluk... Onda haklı bir mağdurluk... Kendimi çok kötü hissediyordum. Bana neler diyordu biliyor musunuz?

“Hocam ben size hiç saygısızlık eder miyim?”

“Siz bana gülme deseniz ben güler miyim? Benden böyle bir saygısızlığı nasıl beklersiniz?”

“Siz benim dört yıldır öğretmenimsiniz. Hocalarımı hele sizi (Bana karşı özel bir muhabbetinin varlığını itiraf ediyorum.) incitecek bir davranışımı hiç gördünüz mü ki? Hemen beni düğdünüz.”

Ben derin bir mahcubiyet içinde özürler diliyorum. Osman, hocasının düştüğü durumun âdeta keyfini çıkarırcasına sorularına devam ediyor. Eğitim sürüyor, ama benim ders bitiyor.

Teneffüsten sonra Osman'ın sınıfına çıktım. Osman'dan bütün sınıfın önünde olayın öncesini de anlatarak özür diledim. O yıllarda öğretmenleri tarafından komik buldukları şeylere gülmeme konusunda eğitime çalışın arkadaşlarının da desteğini alan Osman beni affetmedi. Son darbesini de bana hakkını helal etmeyeceğini, kıyamet gününde bu iki şamarın karşılığını alacağını söyleyerek vurdu. Sonra da sustu. Ne dedimse cevap vermedi. Sınıftaki bütün öğrenciler Osman'la beraber dayak yedikleri bütün öğretmenlerin intikamını benden alıyorlardı.

Birkaç meslek dersi öğretmenine ne yapmam gerektiğini sordum. Bazıları Osman'ın ukalalık yaptığını söylediler, içim rahat değildi. Kamil Büyükbayraktar adında değer verdiğim Türkçe öğretmenimiz vardı; kendisi elimden geleni yaptığını, Allah'ın yaptığımız hatalardan pişmanlık duyarsak bizi affedebileceğini söyledi, derin bir pişmanlık duyduğum için biraz rahatladım.

Bayram geçti. Bu arada çocuklar hareketleri gayet güzel yaptılar ama aralarında Osman yoktu.

Temmuz da geçti ağustos da...

Sıcak bir yaz gecesiydi. Okuyordum. Kul hakkından, Allah'ın haklarından, ölümden, ölüm meleği Azrail'den (as).

Geldi. Evet, Azrail geldi, canımı aldı. Önce her şey nötr gibiydi. sonra beni sorguladılar durumum çok parlak değildi ama ümitliydim; sonuçta içimde bir ferahlama hissettim galiba, Rabbim bana merhamet etti, diye seviniyordum. Terazi âdeta dengede kalmıştı. Tam o sırada Osman karşıdan gözüktü. Aynı sınıftaki sert tavrıyla "Ben hakkımı helal etmiyorum, benim hiçbir suçum yoktu." Diyordu. Terazinin kefesinin yavaş yavaş düştüğünü görüyordum. Terden sıırsıklam ve dehşet içinde uyandım.

Eylül... Okullar açıldı. Başka okullar nasıldı, şimdi nasıl bilmiyorum ama o zaman yatılı öğrenciler okulların açıldığı ilk hafta okula gelmez hatta bir hafta önceden de okulu kapatırlardı, diğer öğrenciler de onlara uyardı. Bu durum öğretmenlerin de işine gelirdi. İdareciler de kızıyormuş gibi yaparlardı.

Okula ilk hafta kim gelir? Osman gelir. İlk günden gelmiş idareci arkadaşlar da onu nöbetçi yapmışlar daha kapıdan girer girmez karşıma çıktı. Osman gel dedim. Merdivenlerden spor salonu olarak kullandığımız okulun bodrum katına indik. Osman, benden para istiyorsan meblağını söyle anlaşalım, arabamla seni bir süre köyüne taşıyayım. Ne istersen söyle ya da aha yanağım ya şimdi ya da arkadaşlarının yanında iki tanede sen vur. Bu davayı öbür tarafa bırakırsan ben rabbime diyeceğim ki "Allah'ım ben bunun hakkını dünyaday-

ken verdim almadı. Ben de bunun hocasıydım benim de hakkım varsa ona saysın. O zaman kimin terazisi ne olur görelim ya nasip.” dedim.

Rüyamı dinledi hocasına kıyamadı, ağlaştık, helal-leştik. Eğitim sürüyordu.

Sevgili Osman şimdi nerede ne ile meşgul olduğunu bilmiyorum. Senden sonra güldüğü için hiçbir öğrencime vurmadım. Şimdi öğrenciler bazen ağlanacak şeyler yapıyorlar ama ben onlara vurmuyorum. Ve eğitim hâlâ sürüyor.

Bana hayatı, insan olmayı, öğretmenliği öğreten bütün öğretmenlerimi hayırla anıyorum. Bu konuda en az öğretmenlerim kadar katkısı olan meslektaşlarımı da saygıyla anıyorum. Teşekkürlerin en hesapsız en masum ve çocukça olanıyla kendimi geliştirmeme katkıda bulunan öğrencilerime Osman’ın şahsında teşekkür ediyorum. Yirmi beş yıldır bana öğrettikleriniz için bu yıl emekli olacak ve eğitimini başka zeminlerde sürdürecektek olan öğretmeninize hakkınızı helal ediniz.

Bu yirmi beş yıl benim anım ve bütün anılarım benim.

Ankara - 1

İNSAN YETİŞTİRMEK

Hanifi GÜZEL

Eğitim yılı 2001-2002; yer Çorum ili, İskilip ilçesi, Cumhuriyet Pansiyonlu İlköğretim Okulu.

Çok şükür, Kayaagzı köyündeki sıkıntılı geçen öğretmenlikten sonra evimin yakınında ve çocuklarımın yanında olacağım artık. Çok seviniyorum. Her sıkıntının bir sonu, her yokuşun bir inişi vardır derler. O kadar heyecanlıyım ki anlatamam. Okulların bir an önce açılmasını, öğretmen arkadaşlarla tanışmayı, öğrencilerimi tanımayı çok istiyorum. Büyük bir ihtimalle birinci sınıfı okutacağım.

Nihayet beklenen gün geldi. Mini mini birler kimi, korkarak, kimi sevinerek, kimi kaygılı, okul bahçesinde sıra oldular. Velilerin bazıları bir köşede okul müdürünün konuşmasını dinlerken bazıları ellerine sıkı sıkı yapışmış çocuklarını ikna etmeye çalışıyorlardı. Veliler bizden, biz velilerden daha heyecanlı, bol bol gülümsüyoruz karşılıklı. Bilinen manzaralar. Okul müdürü konuşmasını bitirdi. Veliler evlerine biz sınıflara yöneldik.

Birinci sınıfı okutmak üzere iki öğretmen bir hafta belirli bir sayı oluşuncaya kadar aynı sınıfa girdik. Bir haftanın sonunda A ve B şubesi olarak ayrıldık. Ben B şubesini okutacaktım. İdare, öğrenci seçimini bize bıraktı. Arkadaşım İskilip'in yerlisi olduğu için akrabası ve tanıdığı olan ailelerin çocuklarını almak istedi. Bu ailelerin genellikle maddi durumu iyi, sosyo-kültürel se-

viyeleri diğerlerinden yüksekti. İtiraz etmedim. Geride kalan üç yıl köyde görev yaptığım için köy çocuklarına karşı içimde karşı konulmaz bir koruma duygusu gelişmişti. Her şeyden mahrumdular. Mahrum oldukları şeylerden habersiz kendi dünyalarında mutluydular. Sizin en küçük bir sevgi gösterinize onlar bütün kalplerini açıyorlar, şehir çocukları gibi sevgilerini açıkça belli edemiyorlar ama beden dilleri hiçbir şeyi gizlemiyor.

Kaçamak bakışlar, sevgisinin karşı tarafça kabul edilmeyeceğinden korkan ve gözleriyle kontak kurmaktan kaçınan, mahcup, ezik fakat sevgiyi verirken kendilerinden beklenilmeyecek kadar cömert, kocaman yürekli çocuklar.

Sınıfımın gerekli araç gerecini tamamladıktan sonra, büyük bir şevkle eğitim-öğretim işine başladım. Üç yıl görev yaptığım muhtarlık binasından bozma dar ve havasız, havalandırmak için penceresini açınca dışarıdan içeriye dolan yaş gübre kokuları ve içerideki sobada yanan tezek kokusu arasında seçim yapmak zorunda kaldığım köydeki sınıfla kıyaslanırsa bu sınıf sanki sarayda bir salondur benim için. Duvarlardaki renk uyumundan temizliğine, içeriye dolan güneş ışığına kadar her şey büyük bir nimetti sahip olamayanlar için. Köydeki çocuklarım geldi aklıma. Gözlerim doldu. Hasan orta kulak iltihabından kurtulmuş muydu? Tam üç hafta farklı zamanlarda babasıyla Hasan'ı doktora götürmesi konusunda görüşmek için evleriyle okul arasında mekik dokumuştum. Her seferinde beni babaannesi karşılıyor, annesi Hasan'dan dert yanmaktan başka bir şey yapmıyordu. Hasan'ın babasından çok dayak yediğini, okula gelmediği günler ve okul saatleri dışında da ona çobanlık yaptırıldığını öğrendim. Bir taraftan sürekli akan, etrafı rahatsız eden bir kulakla dolaşmak ve bu yüzden çevresi tarafından dışlanmak yetmiyormuş gibi bir de sınıfta kaldığı için aile fertleri tarafından,

özellikle baba tarafından horlanmak! Hasan'ın neden sınıfta kaldığını az çok tahmin ediyordum. Birçok neden vardı. Bu gidiş gelişler sayesinde Hasan'ın sınıfta kalmasında sağlık faktörünün en az öneme sahip olduğunu gördüm.

Sonunda tedavi edilmeyen orta kulak iltihabının ileride menenjitte neden olabileceğini, çocukları sakat kalırsa ne mallarının ne de mülklerinin onu kurtarmak için yetmeyeceğini, yaşlılıklarında sakat çocuklarına bakamayacaklarını, bu yüzden hayatlarının zehir olabileceğini anlatmaya çalıştım dilimin döndüğünce.

Ertesi gün Hasan okula gelmemiştir. Tedavi için Çorum'a gittiğini öğrendim. Bütün sınıf onun adına sevinmişti. Daha sonraki yıllarda ilaç tedavisini aksatınca yine rahatsızlık nüksetmişti. Geçen yıl fena değildi. İnşallah tamamen iyileşmiştir. Özlemiştim hepsini. Bu sınıfta da farklı yüzler, benzer karakterler, hepsi geçmiş yıllardaki öğrencilerimden bir iz taşıyordu sanki. En kısa zamanda köye ziyaretlerine gidecektim. Çok kısa sürede kaynaştık sınıfımla. Sıcak bir aile ortamı oluşturmaya çalışıyordum. Özgüven bana göre çok önemliydi. Herkese kendi frekansına göre yaklaşmaya çalışıyordum. Orijinalliklerini bozmadan onları şekillendirmek istiyordum

Aynı kalıptan çıkmış seri üretim kişilikler olmaları ise en büyük korkumdu. Onlara hayvanlarla ilgili masallar okuyor, masalları anlatıyordum. Fişlerin yazım konusunda çocukların hiç kasılmadan zevkle, yardımlaşarak çalışmalarını beni mutlu ediyordu. Bir hayli yol almıştık. Okuduğum fabllar dramatize edilmekle kalmamış, verilmek istenen mesaj da artık tartışılır hâle gelmişti. "Bana göre" diye söze başlamaları, kendilerinden emin, konuşanın sözünü kesmeden saygıyla dinlemeleri beni oldukça gururlandırıyor. Hemen her gün sabah ilk saat ders konularıyla ilgili veya ilgi-

siz konuşturuyordum onları. Bir nevi deşarj olurlarken dertleri ve kederleri paylaşmak gereğinin insana mahsus özellikler olduğunu işlemeye çalışıyordum. Bütün kanallar çalıştırılıyordu. İletişim yolundaydı.

Ekim bitti. Kasım bitti. Sınıfta bir kişi hariç okuma yazma işi iyi gidiyordu. Çocukların hayal güçlerini çalıştırıcı çalışmalar yaptırıyordum. Okulun yakınındaki kütüphaneye gidiyor, masal ve hikâye kitaplarındaki renkli resimlere bakarken yüzlerinden neler hissettiklerini anlamaya çalışıyordum. Kütüphanede nasıl davranılması gerektiğini de erkenden öğretmeye çalışıyordum. Evde eski dergi ve masal kitaplarından keserek getirdiğim resimleri masanın üzerine diziyor, tek tek tahtaya çağırdığım öğrencilerden istediklerini seçip almalarını ve resimlere bakarak birkaç cümle yazmalarını istiyor, yazıları toplayıp kendimce çocukları tanımaya çalışıyordum. Dışadönük, içedönük, karamsar, iyimser, maceracı, gerçekçi, hayalci, mutlu, mutsuz, lider, bağımlı vb. İlerleyen zamanlarda bunu geliştirip “Resme bakarak masal yazma” yöntemiyle noktalama ve yazım kurallarını kavratmaya çalışacaktım.

Her şey yolunda gidiyordu. Sınıf bana göre istediğim seviyenin de üstündeydi. Fakat bir öğrencim kafama takılıyordu. Okuyamaması değil, kişiliği beni endişelendiren. Ezik, korkak, ürkek, bakışlarını saklayan, kimseyle iletişim kuramayan yapısı beni çok mutsuz ediyordu. Ailesini, yetiştiği atmosferi tahmin edebiliyordum. Ailesiyle görüşmelerim sonucunda da tahminimde yanılmadığım ortaya çıkmıştı. Altı çocuklu, okuma yazma bilmeyen baba ile annenin beşinci çocuğu olan Mustafa, doğarken hiç ağlamamış, oldukça düşük kilolu doğmuş, yetersiz beslenme neticesinde ise yaşlılarına göre ufak kalmıştı. Artık bu zamandan sonra Mustafa’ya yoğunlaşacaktım. Bu tarihten itibaren onunla ilgili bir dosya tutacaktım. Yaptığı resim-

den, teneffüsteki davranışına kadar, her şeyi not edip dosyalıyordum. Bu onun kişisel gelişim dosyasıydı. Konuşmayı pek sevmiyor, resim derslerinde ise hep aynı tip resim yapıyordu. Bacasından duman tüten bir ev, bir çocuk ve bir kadın resmiydi yaptığı. Bir gün sordum “Mustafa bu resimdekiler kim? Bu sizin ev mi?” dedim. “Bu okul, bu benim, bu da sen” dedi. “Eviniz nerede?” diye sorunca cevap vermedi, utandı.

13 Ocak 2002 tarihinde okula müfettiş geldi. Sınıfı inceledi. Çocuklara sorular sordu. Tahtaya baktı. “Fişler kalkmış, erken değil mi Hocanım?” dedi. Teftiş bitti. Müfettiş güler yüzle sınıftan memnun ayrıldı. Kısa bir süre sonra müfettişin tavsiyesi üzerine İl Milli Eğitim Müdürlüğünden “takdirname” geldi. Bütün bunlar sevindirmiş, güdülemişti beni. Kim mutlu olmazdı ki? Ama içim buruktu.

Bir sabah sınıfa girdim. Mustafa'nın eli yüzü kıpkırmızı burnunu çekerek ağlıyordu. Ellerinden tuttum yün eldivenlerimle ısıtmaya çalışırken ellerini, ayakkabısının tamamen su alıp çoraplarının ıslanmış olduğunu gördüm. Derhal müdür yardımcısından izin istemeye gittim. Tam beş dakikada kendimi çarşıda sürekli çocuklarıma ve kendime ayakkabı aldığım mağazada buldum. Mağazadan bir çizme alıp sonra hesaplaşıyoruz diyerek ayrıldım. Hemen yandaki çorapçıdan da bir çorap alıp koşar adım okula döndüm. Mustafa'yı elleri kaloriferin üstünde sırada oturuyor buldum. Elleri hâlâ kıpkırmızı ve soğuktu. Eski ayakkabılarını çöpe attım. Yeni çorabını ve çizmesini giydirdim. Kantinden sıcak bir çay ve kek geldi. Mustafa utanarak keki yedi. Çayı bir türlü içemiyordu. Elleri hâlâ ısınmamıştı. Eldivenlerimi ellerine taktım. Sevindi. Utandı. Sürekli ayağına bakıyordu. Zil çaldı. Mustafa dışarı çıkmak istemedi. Sürekli gülümseyerek ayağına bakıyordu. Tekrar kaloriferin üzerine oturdu.

Güzel bir gündü. Günlük güneşlik, dışarıda pamuk gibi kar, çocuklar sürekli dışarı bakıyor, derse bir türlü konsantre olamıyorlardı. “Öğretmenim ne olur biz de dışarı çıkıp kartopu oynayalım.” diyorlardı.

“Bugün beden eğitimi dersimiz yok. Ama uzun teneffüste sizinle kartopu oynayacağım söz.” dedim. Bu arada Mustafa tuvalete gitti Çocuklarla anlaştık. Kartopunu hep bana atacaklardı. “Neden?” diye sordular. Sebebini sormayın ama kartopu büyük olmasın dedim. Bahçeye çıkar çıkmaz kartopu bombardımanından gözümü açamaz oldum. Rol yapmıyor gerçekten bağıryordum. Çocuklar yapmayın! Biraz nefes alayım! Kurtaran yok mu? İmdaaat!... Hiç aldırış etmiyorlardı. Mantomu çıkarıp başıma sardım. Birden bire köşeye çekilmiş, yeni çizmeleriyle yürüme provası yapan, oyuna katılmaya hiç niyeti olmadığı her hâlden belli olan Mustafa'nın yere eğilip kartopu yapmaya çalıştığını gördüm. Dişlerini sıkarak kartopunu arkadaşlarının üzerine atıyordu. Hareketleri arkadaşları kadar pratik değildi. Kartoplarından kaçamıyordu. Ama beni koruyordu. “Kurtar beni Mustafa!” diyerek Mustafa'nın arkasına saklanmaya çalıştım. Bütün gücüyle, eliyle, ayağıyla karşı koyuyordu. Herkes bizi seyrediyordu. Mustafa'ya yardıma gelenler olmuştu ki zil çaldı. Mustafa'yı oyuna katmayı başarmıştık. Çocuklar, zil sesini duymalarına rağmen oyunu bırakmıyorlardı. Kaçarak kurtuldum ellerinden. Islak mantom herkesin dikkatini çekmiş olmalı ki arkadaşlar ben telaşla sınıfa giderken laf atıyorlardı. “Hayrola Hocanım, çocukların intikamı acı olmuş!”

Sınıfa girince beni bu zalimlerin elinden kurtardığı için Mustafa'ya teşekkür ettim. Elini sıktım. Gülümsedi. Utanıp başını eğdi. “Beni en çok kimin sevdiğini şimdi anladım” derken çocuklar hep bir ağızdan bağırılmaya başladılar. “Ben daha çok seviyorum! Ben de ben de!”

Uzun teneffüs saatlerinde ve öğle yemeği saatlerinde Mustafa ile özel çalışmalar neticesinde ikinci dönemin ortalarına doğru o da okuma yazmayı sökmüştü. Öğrendiğini çabuk unutup, artık benim de sabrım taşıyor, zaman zaman yorgunluğuma esir olup sınırlarıma hâkim olamayarak kızılıyordum. Yorulmuştum. Artık sağlığımla sinyal vermeye başlamıştı. Akşamları oturduğum yerde uyuyup kalıyordum. Onunla ilgilenemediğim veya özellikle kendi hâline bıraktığım zaman ise sıfırdan başlamak zorunda kalıyordum. Her şeyi çabuk unutup, fazla üzerine düşünce de rahatsız oluyor, hasta olduğunu söyleyerek ağlıyor, eve gitmek istiyordu.

Bir gün okula geldim Mustafa yok. Çocuklar onu sabah okulda gördüklerini sonra eve döndüğünü söylediler. Yedinci sınıfta okuyan ağabeyini çağırarak nedenini sordum. Hasta olduğunu okula zorlanarak geldiğini söyledi. Öğleden sonra Mustafa'nın eve de gitmediğini, annesinin gidebileceği her yeri aradığını fakat bulamadığını öğrenmiş, deliye dönmüştüm. Mustafa'nın evine yakın oturan öğrencilerden gidebileceği yerler hakkında bilgi alıyordum. Ders biter bitmez araştırma grubumla birlikte yollara düştük. Dar taş döşeli sokaklardan, üzüm asmalı ahşap evlerin önünden son sürat, telaşlı telaşlı konuşarak geçtik. Çocukların her söylediğini değerlendiriyor, aynı yerlerden birkaç kere geçtiğimiz oluyordu. Etraftan meraklılar ve yardım etmek isteyenler de katılınca kalabalık bir grup olduk. Toplantısını bitiren eşim de kafileye arabasıyla katılınca balkonlardan meraklı bakışlar, karşılıklı birbirlerini bilgilendirmek için pencereden, balkondan bağırان insanlar, derken ortalık bir hayli karışmıştı.

Arabaya doluşup Mustafa'nın evine gittik. Annesi üzgün ve yorgun bizi karşıladı. Biraz konuştuk. "Hiçbir yere gitmezdi. Bakkala gitmek istemediği zaman

kömürlüğe saklanırdı. Hep buralarda oynardı. Sabah hasta olduğunu, okula gitmek istemediğini söyledi. Keyfine bırakmadık. Babasıyla kızdık. Okula yolladık kardeşiyle!" diyordu. "Kömürlüğe baktınız mı?" dedim. "Hayır!" dedi. Aynı anda kömürlüğe yöneldik. Kapı gıcırdayarak açıldı. Yerde otlar, üzerinde oyuncaklar! Mustafa'nın çantası! Ekmek kırıntıları! Mustafa yok! Tam avludan çıkarken ağabeyi önde Mustafa arkada eve doğru geliyorlardı. Herkes ona doğru koşmaya, sarılmaya başlamıştı. Ağabeyi olayı özetleyerek anlattı. Mustafa okuldan kaçmış. Sabah çantasına koyduğu oyuncaklarıyla kömürlükte oynuyormuş. Acıkınca da annesinden gizli mutfaktan ekmek alıp yemiş. Okuldan dönüş saati yaklaşınca da sokağa çıkarak okuldan geliyor izlenimi vermek istemiş.

Mustafa ile biraz konuşup ertesi gün okula gelmesi konusunda anlaşış ayrıldık. Eve geldik. Yorgunluktan erkenden uyuyan ben sabaha kadar uyuyamadım. Çocuk yorulmuştu. Üzerine fazla düşünce de sıkılmış, keyfince bir gün oyun oynamıştı. Hata etmişim. Yorgunluktan onun özel bir çocuk olduğunu unutmuş, emeklerimin karşılığını artık görmek istemişim. Bu arada bildiğimi sandığım ama bilmediğimin şimdi ortaya çıktığını gördüğüm bir şey vardı: "Sonsuz sabır!"

Sene sonu geldi. Kuru boya ve pastel boya resimlerle sınıfın duvarlarını süsleyip herkesi sergiye davet ettik. Mustafa'nın dosyasındaki resimler de sergilenmişti. Resimleri dikkatle incelerken önceki resimlere kıyasla daha renklenmiş olduğunu fark ettim. Evlerin bacasından çıkan duman bile artık yeşil olmuştu. İkinci yılımız da aynı tempoyla geçti. Çocukların büyüdüklarini, duygu ve düşünceleri dünyalarının geliştiğini görmek sevindiriyordu beni.

Bu yıl üçüncü sınıfı okutacaktım. İki yıl güneş gören güzel bir sınıftan sonra kuzey tarafta karanlık bir

sınıfa geçmem gerekiyordu. Eylül ayında seminer zamanı sınıfı inceleyerek iyi bir tadilat gerektiğini tespit ettim. Okul müdüründen sıraların köşeleriyle, duvarlarda açılan dört beş santimlik oyukların kapatılarak badana yapılmasını istedim. Okul müdürü henüz ödenegin gelmediğini, beklemem gerektiğini söyledi. Bu rutubet kokan karanlık sınıfa çocukları nasıl sokacaktım? İki kilo alçı aldırıp duvardaki delikleri hizmetliye kapattırdım. İki kutu boya aldım. Sınıfın üç duvarını yerden 1,5 metre uzunluğunda boyadım. Ama sınıfın pis kokusunu gideremedim. Duvarları silmeye çalıştım olmadı. Hizmetliden hortum istedim. Sınıfın sigortalalarını arttırdım. Tazyikli suyla tavanı, köşeleri, örümcekleri güzelce yıkadım. Biriken suyu pencereden atmak için tam dört saat çalıştım. Islak sıraları silerken birden eşimle göz göze geldik. Öfkeli ve şaşkın bakışlarla aşağıdan yukarı yukarıdan aşağı hiçbir şey demeden beni süzüyordu. Üzerimde mutfak önlüğü, ayakkabılarım topuklarıma kadar ıslak, sınıfın ortasında kovalar, fırçalar, paspas, kürsünün üstünde çantam, kollarım katlı, elimde bez sıraları kurulum.

Sinirden konuşamıyordu. “Saatten haberin var mı?” dedi. “Saate bakmaya fırsatım olmadı.” dedim. “Ya seni okulda unutup gitseler ne yapacaktın?” diyordu. Nihayet sesimizi duyup gelen hizmetli de eşimin öfkesinden nasibini almıştı. Eşimi güçlkle yatıştırarak ıslak ayaklarla yürüyerek eve döndük.

Ertesi gün açık bıraktığım pencerelerden yeterince havalanan sınıf sanki yeni badana edilmiş gibi kireç kokuyordu. Okullar açılıncaya kadar sınıfımı bir gelin gibi süsledim. Bütün arkadaşlar sınıf yıkadığımı duymuşlar bakmaya geliyorlardı. O yıl kasım ayında beklenen ödenek bir türlü gelmedi. Sınıfların hiçbiri badana olmadı.

Çocuklara sene sonuna doğru Ankara'ya tayin iste-yeceğimi, dördüncü yıl birlikte olamayacağımızı söyle-dim. Hemen her gün masamın üzerinde evde yazılmış, kalplerle süslenmiş bir zarf buluyordum. Gitmek mi zor, kalmak mı zor? Evde mektupları okurken boğazı-ma bir şeyler düğümleniyordu, yine de Ankara kelime-si heyecanlandırıyordu beni.

Eylül 2004 kararnameyi bekliyorum. Çocukların gözüne bakamıyorum. Nereden nereye geldiler. Kibar Rüveyda'nın denizde yelkenli, koyu mavi gökyüzü resimlerini, Mahmut'un sakın sessiz otururken en zor matematik problemlerini çözüşünü, Şevki'nin kendin-den emin lider tavırlarını, Şenay'ın sözel zekâsını, diğer Mahmut'un hantallıktan pantolonunu bile çekemezken şimdi ateş gibi tez canlı bir çocuk oluşunu, Gizem'in Gonca'yı kıskanırken bana öfkeli bakışını, Seda'nın hırsını, köyden ikinci yıl sınıfımıza katılan Neslihan'ın sınıfa adaptasyon süreci içerisinde küfürler savurarak herkesin şikâyetine neden oluşunu, lohusa annesine yardım etmek için okula gelmeyip incecik bilekleriyle çamaşır yıkarken teneffüste tarafımdan yakalanışını, Mustafa'nın okuldan kaçıp kömürlükte oyun oynayışını nasıl unutacaktım? Kimse bana bir ilkokul öğretme-ninin öğrencilerini kendi çocuklarından daha az sevdi-ğini söylemesin...

Her geçen günü artık daha duygusal yaşıyoruz. He-pimizin içine bir hüznün çöktü. Ne kadar hissettirme-sem de ayrılık duygusu sardı ruhumu. Teneffüslerde Mustafa'yı gözlemliyorum. Ya bir ağacın altında yal-nız, ya da duvara yaslanmış ürkek bakışlarla etrafı sey-rediyor. Yanına gidip konuşmaya çalışıyorum. O sınıf-ta yokken arkadaşlarına onu emanet ediyor, koruyup kollamalarını istiyorum.

Kararname geldi. Son gün çocuklara çikolata, meyve suyu ve küçük hediyeler alıp dağıttım. Mustafa

bir şeyi başarınca ona sorardım. “Mustafa sana ne alayım?” “Kamyon” derdi. Kocaman kırmızı bir kamyon aldım. Çok sevindi. Ağladı. Masanın üzerine kapanıp ağladı. Kendimi tutamıyordum. Gözlerimden akan yaşlara hâkim olamıyordum. Silmeye çalıştıkça daha çok akıyordu. Herkes koşup sarılıyor, bazıları da hıçkırarak ağlıyordu. Toparladım kendimi. Uzun bir konuşma yapıp ayrıldım sınıfımdan.

Ankara’da bir yıl Şükrü Acar İlköğretim Okulunda görev yaptım. Beşinci sınıfı okuttum. Burada da her teneffüste koşup belime sarılan, dokunmak isteyen, sevgiye, ilgiye susamış çocuklarımla güzel dopdolu bir yıl geçirdim.

2005 yılında Anadolu liselerine sınavsız geçiş yaptım. Artık esas branşım olan Fransızca öğretmenliğini yapacaktım. Bir dil öğrenmişim. Çok emek vermişim. Unutmak olmazdı. Büyük bir heyecanla göreve başladım. Sanki üniversiteye yeni başlamış gibi sıfırdan başladım çalışmaya. Girdiğim birçok sınavı kazandım. Okulun kültürel ortamı iyinin de iyisiydi. İstedığıme kavuşmuşum. Mutlu olmamam için hiçbir sebep yoktu. Peki beni ilköğretim okullarının önünden geçerken hüznülendiren, bahçede öğrencileriyle oyun oynarken seyrettiğim öğretmeni kıskanmama neden olan şey neydi? İstedığıme kavuşmuşum. Eksik olan şey neydi? Hasta olan bir insanın yediklerinden tat alamaması gibi bir şeydi bu. Bir şeylerin tadını alamıyordum. Şimdi o kadar yoğun çalışmamama rağmen sağlığım da iyi değil. Şimdi düşünüyorum da yorgunluktan koltukta uyuyakaldığım günlerin sabahları nasıl bir şevkle okula koşardım. Kimse üç gün boyunca sınıfı boyayıp yıkamam için beni zorlamamıştı. Köyde teneffüs saatlerinde herkes sıcak öğretmenler odasında oturup çayını yudumlarırken kimse beni kahvehaneden atılan izmaritleri toplayıp gizlice içen çocukları takip edip uyarmak

için zorlamamıştı. Bütün bunları gönüllü yapmıştım. Görevini tam anlamıyla yapmış olmanın huzuru muydu? Yoksa gençliğin verdiği enerji miydi? Yoksa çocukların riyasız sevgisi miydi beni besleyen?

Galiba bunların hepsi ve daha fazlasıydı bana güç veren. Şimdi vitamin eksikliği yaşayan ruhum, metabolizmadan harcamaya başladı.

İnsan her geçen gün yeni bir şeyler öğrenerek kendini keşfeder. Bazen bu keşfetme işi bir ömür sürer. Kendisini erken keşfedenler şanslıdır. Bu keşfin az zahmetlisi var mıdır? Bana sorarsanız vardır: "İnsan yetiştirmek."

Bu keşif süresince öyle kutsal lezzetler alıyorsunuz ki bunu ancak bu lezzetin tiryakileri anlar. Bu keşif süresince öyle çok yorulup gücünüz tükeniyor ki mükâfatı sizin de içinde yaşadığınız erdemli insanlardan oluşan bir toplum oluyor. İşinizin önemini kavramayarak yormadıysanız kendinizi yeterince, o zaman yaşıyorsunuz şikâyet ederek biçare kendi cehenneminizde.

Geriye baktığımda ben de bu toplumun geleceği için bir şeyler yaptım diyebiliyorum çok şükür. Ne mutlu tarlasını sürüp de ekebilene! Ne mutlu ektiğini fazlasıyla biçebilene! Ne mutlu her yürekte bir iz bırakabilene!

Ankara - 2**BİR ÜRPERİŞ, BİR ÖĞRETMEN**

Necati İŞLER

Bir sonbahar günüydü, 17 Ağustos'un yaraları yeni yeni sarılıyordu. Yaşanan yaşanmıştı artık. Toprağa da sekînet inmişti. Bir daha deprem olmayacağı ümidiyle yavaş yavaş çadırlar kaldırılmaya, prefabrik konutlar da boşaltılmaya başlanmıştı.

O gün öğretmenliğimin ilk günüydü. 5 Kasım 1999 Cuma sabahı... Ağustos depreminde hafif hasarlar görmüş bir apartmandan çıktım. Sokak ve caddelerden geçerek çayın kenarına kurulan okuluma ulaştım. "Allah'ım! Sen işlerimi kolaylaştır ve Sen hayırla tamamla" diyerek Düzce Anadolu Öğretmen Lisesinin merdivenlerinden çıktım. Hasarlı bir binada eğitim devam ediyordu, yine aynı güven hissiyle... İlk meslektaşlarımla ve ilk öğrencilerimle tanıştım. Sıralar ilk anda çok farklı gelmedi gözüme. Ama bir öğrenciyle bir öğretmen ne kadar aynı gözlerle bakabilirdi o sıralara... İlk günün heyecanıyla saatler çabucak geçiverdi ve gün bitti.

Devam eden günlerde, hayatıma yeni giren bu şehri tanımaya çalıştım. Deprem etkisi, canlı cansız her şeyde aşikâr duruyordu. Yaşanan acılara rağmen zihinlerde ve yüzlerde yeni bir deprem ihtimali çok zayıf görünüyordu. Ama kendisinden kaçtığımız ölüm, hayatımızın karşısında bütün ihtişamıyla, hayat kadar doğal duruşuyla, en büyük ihtimal olarak, işte gözlerimizin önündeydi. Göremeyeceğimiz kadar yakın ve göremeyeceğimiz kadar hayatın içindeydi... Ve bir hafta sonra

beklenmeyen deprem, bu defa merkezinden vurmuydu Düzce'yi. Dünyamız, yüzlerce insanı bağrına çeken hafif bir ürperiş yaşamıştı. O muazzam hızı ve hareketi yanında çok hafif bir ürperişti bu. Ama ardında büyük acılar bırakan bir ürperiş...

Sonra çadırlı günler başladı. Ev çadır, hastane çadır, okul çadır... Depremden dolayı eğitim-öğretime ara verilmişti. Mehmetçiklerin kurduğu sahra çadırında beş öğrencimle tekrar derse başladım. Sobamızın çevresinde gençlerle halka yaparak bazen konuştuk bazen sustuk. Gözlerindeki sönmeyen ışığı takip ettim sustuğumuz zamanlarda. Okulu özlemişti gençler; çadır da olsa "Okulumuz" diyerek gelmişlerdi. Zor geçen ilk günlerini, fırtınalı akşamlarda uçan çadırlarını anlatıyordu bir öğrencim. Bir arkadaşlarının on sekiz saat enkaz altında yardım beklediğini söylüyordu. Sınıfımızın kapı aralığından görünen ve artık ağır hasarlı hâle gelen okul binamızı göstererek "Ya sınıfta olsaydık Hocam!" diyordu bir diğeri. Bir başka sınıfta, bir gazete kupürünü paylaşıyordu bir diğer öğrencim: "Deprem bölgesindeki öğretmenler bundan sonra 'ev ödevi' yerine 'çadır ödevi' verecekler." diye yazıyordu.

Her şeye rağmen öğrencilerimin ve öğretmen arkadaşlarımdan gözlerinde ümitli bir ışık vardı. Sahra çadırlarımız ilerleyen günlerde yerini, daha kullanışlı olan tünel çadırlara bıraktı. Ben de bir sınıfın hemen arkasına yaptığım küçük çadırımda kalmaya başladım. Yazı tahtasına komşu olmuştum o sınıfın. Dersimin olmadığı kimi zamanlarda yatağıma uzanıp diğer öğretmen arkadaşlarımdan derslerinden faydalandım. Matematiğe, Tarihe, biraz da İngilizceye ait lise yıllarımdan kalma küçük bilgilerim tazelandi.

Çadır sınıflar kendi yaşam tarzını da beraberinde getirmişti. Öğrencilerimizin eğlence anlayışlarında da hayli değişiklikler olmuştu. Öğrenci, yine öğrenciydi...

Yine aynı kıpırtı, yine aynı heyecan... İşte 11 Fen-A'nın geleneksel eğlence ve oyunlarından mezuniyet yıllığına girmiş birkaç satır:

“Çadır Akrobasisi: Yaşadığımız iki büyük depremin şartlarımızı çok fazla değiştirmesi, sınıfımızda yeni eğlenceler türemesine neden olmuştur. İşte bunlardan biri de ‘Çadır Akrobasisi’dir. Bu eğlence, sınıf çadırımızın kapısındaki demire asılarak değişik jimnastik ve akrobasi hareketlerinin yapılmasıyla gerçekleşir. Bu oyun hem çok zevkli hem de en çok seyirci toplayan oyundur. Fakat çadır demirinin bu ağırlıklara dayanamayarak kırılması bu oyunun beklenmeyen bir şekilde son bulmasına neden olmuştur.”

Zekâlarıyla yaramazlıkları doğru orantılı olan bu gençler, bazı öğretmenlerinin Fen ile A'yı birleştirerek yaptıkları özel vurguyu gerçekten hak etmeye çalışıyorlardı belki de, kim bilir...

Depremin ikinci yılında yine Düzce'deydim. Küçük çadırımdan ayrıлып prefabrik bir konuta geçtim. Daha sonra bir konteynıra yerleştim. Bu arada okulumuz da daha konforlu diyebileceğimiz prefabrik sınıflara kavuştu. Yeni sınıflarımızda derse başladığım ilk gün bir öğrencim çadır günlerimizi özlemle anarak şunları söylemişti: “Geçen yılın gerçekten farklı bir güzelliği vardı Hocam... Yağmur yağdığı zamanlarda derse ara verirdiniz, başımızı sıralara yaslar hep beraber yağmur sesini dinlerdik... Şimdi bu yeni sınıfımızda o günlerin tadını çok arıyoruz...”

Soğuklarında titrediğimiz, sıcaklarında bunaldığımız o günler, bütün güzel ve biraz da hüznü anılarıyla geride kaldı... Göçenlere rahmet dilendi, kalanlar çalışmaya devam etti. Yeni evler, yeni okullar yapıldı. “Candan açtık cehle karşı bir savaş” diyerek nura koşan kırmızı süveterli bu gençler de şimdi öğretmen oldular.

Ayaklarına ve ellerine batan dikenler yıldırılmayacak onları. Anadolu'nun dört bir yanını gül bahçesine çevirecekler. Gönüllerinde büyüttükleri öğretmenlik aşkını şimdi öğrencilerine verecekler...

Bir şehirde yaşayıp oradan ayrılmak, bir kitabı bitirip kütüphanemizdeki yerine koymak gibi tıpkı... O şehirden, yani hayatımızın o sayfalarından bizde kalanlar her geçen gün azalıyor. Bazen tekrar bakıyoruz kimi sayfalarına, bazen sadece adı takılıveriyor gözlerimize ve kütüphanemizdeki yerini de unutabiliyoruz zamanla... Yılların geçmesiyle, sadece bazı çağrışımlar ve umulmadık bir anda karşılaşmalar o hatıraların yardımına koşabiliyor. Bazen bir yıllığın satırlarında, bazen bir metro durağında, bazen bir kitabevinde, bazen de bir okulda yeniden tazeleniyor anılar...

Şimdi Ankara'dayım. "Sıraların rahatlığına elveda!" dediğim o ilk günlerin üzerinden altı yıl geçmiş... Öğrenci olarak yaşadığım bu şehre, öğretmen olarak tekrar döndüm. Kale'de öğretmenim, Ankara'nın belki de en muhkem yerinde. Hisar Mahallesi'nin çocuklarını okutuyorum. O ilk günlerimin yıldönümünün arifesindeyim, evimde masamın başında çalışıyorum. O günlerden, o şehirden ve o ürperişten uzakta olmanın aldatıcı rahatlığıyla beş katlı bir apartmanın dördüncü katında, yarına hazırlık yapıyorum, sabahın ne getireceğini bilemeden ve her şeye rağmen umutlarımı yitirmeden...

Ankara - 3

CANSIN

Ayhan KILIÇ

O gün sadece derslerden, havadan sudan bir sohbet yapmıştık... Sonrasında aylarca bekledim. Öğretmenleriyle diyaloga geçtim. Neredeyse her gün bir araya geliyoruz olabildiğince, okul içinde dışında... Evime götürüyordum; yemek yiyip çocuklarımla oynuyor birlikte zaman geçiriyorduk. Aramızdaki ilişki artık tamamen öğretmen öğrenciden çok, abi kardeşe, baba kıza dönmüştü. Bu zaman diliminde asla konuşması için zorlamıyor onun bana inanmasını, anlatmasını sabırla bekliyordum. Dönüşüm noktası ona yazdığım şiir oldu. Yine bir gün evimde sohbet ederken şiiri ona verdim. Aldı okudu gözleri doldu, sarıldı boynuma: "Öğretmenim sizi çok seviyorum. Keşke siz benim babam olsaydınız." dedi. Beni de ağlatmıştı. O anda kızım ve oğlum da bize eşlik ediyorlardı. Onlar da ağlamaklı onlar da sarıldılar bize. "Bizim babamızın bizim ve senin gibi bir dolu çocukları var. Çünkü o öğretmen..." Artık her şeyi benimle paylaşıyor, yeri geldiğinde her şeyi çekinmeden uzun uzun anlatıyordu. Hem ona, hem anneye her konuda rehber ve yardımcı olmaya çalışıyordum. Kız bazı şeyleri anneye anlatmış, tanışmaya gelmişti anne. Anneye de olması gerekenleri anlatıyordum. Anne boşanmak için mahkemeye başvurmuştu. Bu arada Cansın'a her şeye rağmen direnen, ayakta kalan birini anlatmıştım: anneyi. Fedakârlıklarından, ayakta kalma çabasından ve evlat büyütme telaşından bahsediyordum... Cansın, gülüyor arkadaşlarıyla oy-

nuyordu artık. Dersleri çok iyi duruma gelmiş okuldan, hayattan zevk alıyordu. Kendine gelecek adına hedefler bile koymuştu. Annesi sık sık okula gelip bana teşekkür ve dua ediyordu. İki kez de evimi ziyarete gelmişti. "Hocam çok çok teşekkür ediyorum size, nasıl minnettarım bilemezsiniz. Allah sizden razı olsun kızımı kurtardınız. Lütfen bir isteğiniz var mı? Ne olur söyleyin! Lütfen, yalvarıyorum!" Oysa ben çoktan emeklerimin karşılığını almıştım. Cansın'ın dersleri düzelmiş, turizm ve otelcilik okulunun yatılı bölümünü kazanmış, her şeyden önce umutları olan, geleceğe mutlulukla bakan ve kendine güvenen, gülümseyen bir Cansın vardı artık. Benden mutlusu mu var? Daha ne isteyebilirdim ki? Emeklerimin karşılığını fazlasıyla almıştım...

Cansın, doğduktan birkaç yıl sonra babasını vurdıkları için babasız kalıyor. Anne hem çocuğa bakıp hem de değişik yerlerde çalışarak hayatta kalmaya çalışıyor. Üç yaşından altı yaşına kadar anne çocuğun önüne yemeğini suyunu bırakıp aman komşular görüp şikâyet etmesin diye perdeleri kapatıp işe gidip geliyor. Çocuk hayatı artık tek başına yaşamaya başlıyor. Sözde çocuk yemek yiyor, doğru düzgün su vereni yok. Bir gün masanın, bir gün kanepenin altında ağlaya ağlaya sızıp kalıyor. Bazen kolunu bacağını düşüp bir yerlere vuruyor ki acı sonsuza kadar uzuyor. Çünkü yanında acısını dindirecek, sarılacak ne anne var ne de baba. Sadece köpeği ve tavşanları. Sonra anne memur oluyor, çocuğu okula yazdırıyor. Okul idaresine rica minnet Cansın sabah bir öğretiliminde öğleden sonra başka bir öğretiliminde, anne öğlen uğruyor yemek veriyor ve akşam gelip alıyor. Bu şekilde okul hayatı, dersler devam ediyor. Baba sevgisinden yoksun anneden böyle uzakta. Çocuk köpeğine sarılarak ona dokunarak büyüyor. Hayatı köpeğiyle tavşanlarıyla paylaşıyor. Ekmeğini bile...

Hiç unutmam ilk dönemler ne zaman konu anne babaya gelse “Öğretmenim ben köpeğimi onlardan daha çok seviyorum.” derdi. Üçüncü sınıftan sonra sık sık ağlamaya başlıyor: “Benim babam nerede? Ben babamı istiyorum.” Bir parça sevgi, bir parça sıcaklık adına, belki de kurtuluşu babada görüyordu... Biraz baba özlemine azaltmak çocuğun, biraz da annenin isteğiyle bir eş bulup evleniyor anne. İlk dönemler bir sorun yok, her şey gayet güzel görünüyor. Yıllar ilerledikçe çocuk büyüyor. Baba dönem dönem rahatsız ediyor kızı, tacizler başlıyor. Bir müddet kimseye söyleyemiyor, daha sonra annesine açıldığında biraz korkudan, biraz çevreden çekindiğinden, birazda inanmak istemediğinden anne, babadan yana tavır alır. Ve çocuk için tekrar kâbus dolu günler başlıyor. Uykusuz, yalnız ve yine acı dolu günler... Yetmişli yılların siyah-beyaz Yumurcak filmlerinden daha kötü bir hayat. . . Yapayalnız, güçsüz ve zayıf...

İlk telefon edip okuluna yerleştiğini öğrendiğimde sessizce yanaklarımdan yaşlar dökülüyordu. O ise nefes almadan konuşuyordu. Uzun zaman görüştük; ne zaman telefonda görüşsek ya da bir araya gelsek koşar sarılır “Cansının” “Asıl sen cansın.” Uzun süre sohbet ederdik. Belki de hayatını değiştiren bu cümle, sevgimizi ifade ettiğimiz bize özel slogana dönüşmüştü. “Cansın” “Asıl sen cansın” ...

Müdür yardımcılığı görevime yeni başlamıştım ve alışmaya çalışıyordum... Hatta genç olmam nedeniyle, sıklıkla idari kadroda olduğumu ispatlamam gerekiyordu velilere. Bazen anlaşılmaz bir ısrarla “Gerçekten okulumuzun yeni müdür yardımcısı siz misiniz?” diye soruyorlardı. Yeni görevimi canla başla yapmaya çalışıyordum. Okulumuzun öğrenci sayısı çok fazlaydı.

O gün yine sabah erkenden okula gelmiştim. İkinci dersin teneffüsünde bir kısım öğrenciler dışarı çıkmış

bir kısmı da koridorda dolaşıyordu. Ben aceleyle ikinci kattaki odama yapılacak işlerimi tamamlamak üzere geçiyordum ki odamın hemen yanında bulunan sınıfın kapısında dolu gözlerle etrafı seyreden biraz topluca ama temiz ve sevimli bir yüze sahip kızımı gördüm. Gözlerindeki acı, gözlerinin şişliği “Ben uyuyamıyorum, sorunlarım var, yalnızım!” diye bas bas bağırdı. Onu bu şekilde görmek, gözlerindeki sessiz ve acı çığlığın yaydığı enerjiye şahit olmak beni olduğum yere çivilemişti. Bu güzel, bu şirin insanı kim ya da kimler nasıl ve niçin üzebilirdi ki? Ne olmuştu, nesi vardı acaba? Canımın yandığını hissederek titredim. Bu hâlimi gizlemeye çalışarak ve sesimi olabildiğince yumuşatarak “Yavrum ne oldu?” diye sordum. Acıyla dolu bu bir çift gözün sahibinden hiçbir yanıt gelmedi. “Yavrum ne oldu?” diye tekrarladım. Nihayet beni ağlamaklı ve derinden bir tonla “Bir şey yok öğretemdim!” diye yanıtladı. Biraz onu seyrettim, ne olduğunu mutlaka öğrenmem gerekiyordu. Onu öyle yapayalnız ve çaresiz bırakamazdım. Onlar bizim parçamızdı, canımızdı, geleceğimizdi... Çenesinden yumuşak bir şekilde tuttum, başını yumuşak şekilde yukarıya kaldırdım, gözlerinin içine baktım. “Ben dördüncü ders sınıfı öğretmeninden izin alacağım, benim odama gelir misin, seninle biraz konuşup dertleşiriz olur mu?” Uzun sürmeyen suskunluğun ardından kocaman kahverengi gözlerini koridora çevirdi, yolculuğa çıkarcasına “Olur öğretmenim, peki” dedi. Ben ağır adımlarla odama girerken bir kez daha dönüp baktığımda o hâlâ öylece duruyordu...

Dördüncü derse kadar kendi işlerimi yaparken yüreğimdeki hüznün, aklım hep o öğrencideydi. Nedense bugün işler uzadıkça uzuyor, bir türlü bitmiyor, zaman geçmiyordu... Bütün işleri bıraktım, koltuğu geriye çektim, iki elimi başımın arkasına atıp ayaklarımı uzat-

tım düşüncelere daldım. Neydi, ne oldu, ne olabilirdi, onu bu kadar üzen ne vardı ki? Farklı bir şeyler olduğunu hissediyor ama sorulara asla cevap bulamıyordum. Öyle dalmıştım ki ancak zilin sesiyle irkildim, kendime geldim. Merak heyecanla beklemeye başladım önce ayak sesleri ardından birkaç kez tıklayan kapı sesi, işte gelmişti. “Gel, hoş geldin şöyle otur bakalım. Ne yersin ne içersin, istediğin herhangi bir şey var mı? Tost veya simit yer misin, ayran içer misin?” Ardı arkasına cümleleri sıraladım cevaplar kısa ve netti “Hayır!”. “Sadece bir bardak su.” diye ekledi. Hemen ona bir bardak su doldurdum ardından biraz bekledim. Ona ve kendime zaman tanıdım. Bulabildiğim en sıcak en samimi, ev sevgi dolu tonlamayla ama içten bir şekilde “Senin adın ne yavrum?” dedim. “Cansın öğretmenim.” “Asıl sen cansın.” diye cevapladım hemen. Yüzüme baktı, gülümsedi. Yakalamıştım onu. Gözlerini kaçırdı suyundan birkaç yudum aldı ve sonra ikimizde bekleme-ye geçtik. Sözde fark ettirmeden birbirimizi süzüyorduk. İkimiz de aynı ortamı paylaşmaktan bayağı mutlu olmuştuk. O gün sadece derslerden, havadan sudan konuştuk...

Ankara - 4

HAZIM

Adnan ÜNAL

Yıl 1991. İstanbul Galatasaray Lisesinden annemin ve babamın sağlık sorunları nedeniyle Ankara Ayaş Lisesine tayin oldum. Ankara Sincan ilçesine yerleştim. Ertesi gün Sincan, Ayaş Kavşağı'ndan Ayaş otobüsüne bindim, Ayaş Lisesini buldum; Müdür Bey'le tanıştım ve kararnamemi ibraz edip göreve başladım.

Sınıflar İngilizce ve Fransızca olarak iki ayrı grupta ders görüyorlardı. Bodrum katta küçük bir dersliğı Fransızca dersliğı olarak tahsis etmişlerdi. İlk dersim 9/A sınıfındaydı. İçeri girdim; öğrenciler ayakta. "Bonjour mes enfants!" dedim. Öğrenciler hep birlikte "Bonjour mon professeur!" dediler. "Asseyez-vous!" dedim, oturdular. Yoklamayı aldım. Akabinde, öğrencilere kendilerini tanıtmaya çalışması yaptırmak istedim. Öğrenciler hem "Comment-appelle-tu?" diye soracak hem de "Je m'appelle (Ahmet, Mehmet, ...)" şeklinde cevap vereceklerdi.

Kendini tanıtmaya sırası üçüncü sıradaydı. Hafif sarışın bir erkek öğrenci:

- Je m'appelle Hâzım, dedi.

Çocuğun omuzları sıranın üstüyle aynı hizadaydı, sanki oturur gibi. Oturduğu yerden konuşuyor zannettim:

- Ayağa kalksana oğlum! dedim.

Çocuk:

- Zaten ayaktayım, hocam, dedi.

Tüm öğrenciler Hâzım'ın ayaklarına bakıyorlardı, sanki bana bir şey ima eder gibi. Ben de Hâzım'ın ayaklarına baktım. Aman Allah'ım! Ben ne yaptım? dedim içimden. Çocuğun bacaklarının dizden aşağısı yoktu. Dizlerinin üzerinde öylece ayakta duruyordu.

"Özür dilerim oğlum." cümlesi düğümlenen boğazımdan zor çıktı. Aferin, diyerek diğer bir öğrenciye geçtim. Gözlerim dolmuştu. Öğrenciler fark etmesinler diye pencerenin yanına gittim, dışarıya bakmaya başladım. Zil imdadıma yetişti. Son bir gayretle:

- Çıkabilirsiniz çocuklar, dedim.

En son ben çıktım sınıftan. Doğruca lavaboya gittim, gözümdeki yaşları silmek için. Öğretmenler odasına uğramadan bahçenin kuytu bir yerinde biraz dolaşım. Derken zil çaldı. Dersim yine aynı sınıftaydı. Öğrencilerden ailelerini tanıtmalarını istedim, babalarının mesleklerini sordum. Öğrenciler teker teker ailelerini tanıtıyor, babalarının mesleklerini söylüyorlardı. Sıra Hâzım'a gelmişti:

- Üç kardeşiz öğretmenim, iki kardeşim okuyor, anem ise tarlada gündeliğe gidiyor, dedi.

Ben:

- Baban ne iş yapıyor? diye sordum.

Hâzım:

- Benim babam yok öğretmenim; ben altı aylıkken rahmetli olmuş, dedi. Bu söz beni perişan etti. Ok yemiş gibi sınıfın orta yerinde kalakaldım. "Başın sağ olsun, oğlum." diyecek hâlim kalmamıştı. Hiçbir şey diyemeden âni bir hareketle kapıya doğru yöneldim. Öğretmenler odasına gittim. Sandalyeye yığıldım kaldım. Üç

beş dakika sonra kendime gelir gibi oldum. Kalktım, tekrar sınıfa girdim.

- Özür diliyorum çocuklar, önemli bir iş için gitmek zorunda kaldım, buyurun oturun, devam ediyoruz, dedim.

Hâzım'ı izlemeye aldım. Zeki bir çocuktü, futbol hastasıydı. Onun dizlerinden aşağısı olmayan ayaklarıyla futbol oynaması, beni teselli eden tek şey oluyordu. Bazen rakip takımlarla maç yapardık. Hâzım'ın beni çalımlamasına göz yumardım, suçluluk duygusuyla. Hâzım'la ileriki günlerde bol bol sohbet etme imkânım oldu. 18 yaşına gelince bacaklarına protez takılacağını söyledi. Niçin şimdi takılmadığını sordum. Büyüme döneminde olduğu için doktorun gerek duymadığını, hem bu yaşta hem de 18 yaşında iki ayrı protez taktıracak imkânlarının olmadığını söyledi. Hâzım ile üç yılımız geçmiş, Hâzım'ı mezun etmiştik.

Aradan beş yıl geçmişti. Sincan İş Bankasında kuyruktaydım. Önümdeki bir gence 50 yaşlarında bir adam, bir fatura verip onu da yatırmasını istiyordu. Müdahale ettim, kuyruğa girmesini rica etim. Başkan'ın Sincan Belediyesine ait bir ödemesini yatırması gerektiğini söyledi. Ben de Başkan'ın kendisinden böyle bir saygısızlık yapmasını istemiş olamayacağını, herkes gibi kuyruğa girip faturayı yatırması gerektiğini kendisine söyledim. Adam üstelemedi ve kuyruğa girdi. Vezneye parayı yatırdım. Kapıya doğru yöneldim. Arkamdan bir ses:

- Hocam! diye seslendi.

Döndüm, baktım. Karşımda 1.80 boyunda bir delikanlı gülerek bana bakıyordu.

- Beni hatırladınız mı Hocam? Ben sizi sesinizden tanıdım, dedi.

Sesinden ve gözlerinden tanımuştım onu:

- Tanımaz olur muyum, Hâzım? dedim. Âni bir hareketle elime sarıldı, elimi öptü. Ben de ona sarıldım, yanaklarından öptüm, hatırını sordum. Ayaklarına protez takıldığını, üniversiteyi bitirdiğini, şimdi bir muhasebe bürosunda çalıştığını söyledi. Hâzım'ın ayaklarına bakmamak için konuyu değiştirdim. Sekiz yıl önce kırmış olduğum pot aklıma geldi. Ben de ona, Sincan Osman Ünyazıcı İlköğretim Okulunda Türkçe öğretmeni olarak görev yaptığımı söyledim. Hâzım'ı öğle yemeği yemeye davet ettim. Teşekkür etti, büroya evrak yetiştirmesi gerektiğini söyledi. Vedalaşırken Hâzım tekrar elimi öpmek istedi. Müsaade etmedim, elini sıktım, yanaklarından öptüm. Hâzım gidiyordu ve ben ardından bakıyordum. Yürüyüşünden ayaklarının protez olduğu hiç de belli olmuyordu. Ne bileyim, sanki Cüneyt Arkın yürüyordu yolda, hayata meydan okur gibi. Hâzım'ım, Hâzım'larımız...

Artoin

NÖBET Mİ SOĞUK RUSYA MI?

Aytekin SÜCÜ

(“Nöbet” sözcüğünü ne zaman duysam soğuk bir rüzgâra maruz kalmışım gibi bir his uyanır içimde. Öyle bir rüzgâr ki kısmen Almanya tarafından ama en çok Rusya coğrafyasından esiyor. Aslında “soğukluk” mefhumu Almanlarla özdeşleştirilmesine rağmen bana hep Rus memurlarını çağrıştırıyor. Hele bir de okul toplantılarının üçte birlik bölümünü kaplayan idarecilerin nöbet tutma telkinleri yok mu, Kızıl Ordu Senfonisini aratmıyor. Benim gibi nöbet meselesine bu önyargılarla yaklaşanların nöbet günleri ise migren nöbetlerini tetiklemenin ötesine geçmiyor.)

Akşam saat ilerledikçe Kahveci Ekrem’in sıcak çayını içerken koyulaşan arkadaş muhabbetinin ortasında, ertesi gün nöbetçi olduğumun aklımın ucundan geçmesi mümkün değildi. Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu. İçtiğimiz demli çayların peşine birkaç şehir turundan sonra eve gitmeyi planlıyorduk. Yerde hafiften kar birikmişti. Karın üzerinde yürüyorduk ve her adımımızda kardan çıkan seslere kaptırmıştık kendimizi. Derin bir sessizlik içinde karın sesini dinliyorduk. Ağaçlar bembeyaz kesilmiş, yeni görüntülerine alışmaya çalışıyorlardı.

Eve gelince sıcak sobanın yanında televizyon kanallarındaki birkaç programa bakıp bilgisayarımın başına geçtim ve yazma saatimi bekledim. (Aslında benim nöbet meselesiyle anlaşmazlığımın en büyük sebebi, gece iki ile sabah dört arasındaki yazma tutkumdur.) Yazma

saatimin geldiğini düşünerek bir türlü bitiremediğim, başlamış bulunduğum için de kendimi bitirmek zorunda hissedip yarıda bırakmadığım öykümü yazmaya devam ettim. Öyküyü bitirmeyi bir türlü beceremiyordum. Bilgisayarın başında ne zaman ve nasıl uyduğumu hatırlamıyorum. Uyandığımda başımı masanın üzerinde buldum ve uyanır uyanmaz günlerden perşembe olduğu ve benim nöbetçi olduğum aklıma geldi. Üşümüştüm, nöbeti düşündükçe daha da üşüyordum.

Elbiselerimi giymeye çalışıyordum. Bütün elbiseleirim üzerime yabancı duruyordu. Evden çıkıp ayakta-bılarımın bağlarını bağlamak için evimizin önündeki ara sokağın kenarında bulunan yarım metrelik çıkıntı-yı gözüme kestirdim. Sokağın bitiminde park hâlindeki bir arabanın camını ayna diye kullanıp kravatımı ve saçımı düzelttim. Yüzümde anlamsız bir ifade vardı. Caddelerde kimsecikler görünmüyordu. Bir fırın işçisi, bakkalın ekmek dolabına sıcak ekmek dolduruyordu. Çaycı Mustafa ile çay ocağının önünden geçerken selamlaştık.

- “ Hocam, çay içelim” dedi.

Nöbete yetişmem gerektiğini anlatan bir el işaretiy-le yanından uzaklaştım. Gitmem gerekiyordu, etrafta kimseler yoktu, hava da soğuktu; ama gitmem gereki-yordu.

Benimle birlikte aynı gün nöbet tutan nöbet arka-daşlarımın gelip gelmediğini merak dahi etmiyordum. Kesinlikle gelmişlerdir. Onların soğukla ve nöbetle aralarında özel bir ilişki olduğunu düşünüyordum. Su sızmıyor desek yeridir. Ben de nöbetin kutsiyetini onlar nöbet tutarken yüzlerine baktığımda daha iyi an-lıyordum. Anlıyordum anlamasına; ama aklıma takım elbiseli ve kafalarında bol yünden kalpaklarla Rus me-murlarının gelmesine engel olamıyordum.

Okulun bahçesi karlarla kaplıydı. Ayak izlerinden anladım ki nöbet arkadaşlarım çoktan gelmiş. Kar hafif hafif yağmaya devam ediyordu.

Okuldan içeri girdim. Birazcık ısınıp nöbet yerime geçmeyi planlıyordum. Öğretmenler odasına yaklaştığımda koyu bir sohbetin başladığına şahit oldum. Bir an sohbette ismimin geçtiğini duydum. İçeri girip ses çıkarmadan, kapının yanındaki koltuğa oturdum. İçeride nöbet arkadaşlarım ve nöbetçi idarecimiz vardı. Bir arkadaşımın dışında herkes beni görüyordu. Beni göremeyen arkadaşım, arkası bana ve kapıya; yüzü de idareciye dönük oturmuş beni nöbetçi müdür yardımcısına şikâyet ediyordu. İçeride bulunan beş kişiden yalnızca o, beni göremediği için hararetli bir şekilde sürdürüyordu konuşmasını. Herkesin yüzünde hafif bir gülümseme vardı. Parmağımı dudaklarıma götürüp “susun ve dinleyin” işareti yaptım. Talihsiz arkadaşım devam ediyordu konuşmasına:

- “Olmaz ki sayın müdürüm! Bu adam hep geç kalıyor. Bir kere olsun zamanında nöbete geldiğini görmedim. Biz enayi miyiz? Bu iş 07.30’da başlıyorsa herkes 07.30’da burada olmalı.”

Nöbetçi idareci, “adam burada, sus” gibi birtakım işaretlerde bulunuyorsa da talihsiz arkadaşım bunu fark etmiyordu. Artık herkes için o dakikadan itibaren işin eğlenceli kısmı bitmişti ve ben biraz sonra düşeceği kötü durumu düşünüp ona acımaya başlamıştım. İdareci, adamı bu durumdan kurtarmak için son bir hamle yapıp yüksek sesle benim orada olduğumu söyledi. Nöbet arkadaşım geriye doğru âni bir hareketle dönüp beni gördü. Biz yüzünün kızarmasını, utanmasını beklerken; oldukça cüretkâr ve bir o kadar da soğuk şu cümleler döküldü dudaklarından:

-“ İşte, yüzü de burada ortağımın! Kendi söylesin yalanım var mı?”

Kahkaha sesleri odanın duvarlarında yankılanıyordu. Ben de hafif bir gülümsemeyle onaylıyordum arkadaşımı ve sarılıyordum ona. Şöyle bol yünlü, boz renkli, kulaklarına kadar inen bir Rus kalpağı bulup takasım geldi başına.

Kalkıp nöbet yerime doğru ilerledim. Öğretmenler odasından hâlâ gülme sesleri geliyordu. Ben de uzun yıllar hafızamdan silinmeyecek, soğuk bir yüz ifadesinden çıkan o sevimli cümleyi tekrar hatırlayıp gülümsüyordum:

- “İşte, yüzü de burada ortağımın! Kendi söylesin yalanım var mı?”

Nöbet yerindeydim, kendimi Rus memurları gibi hissediyordum, ortalıkta hiç kimse yoktu, boş koridorların bekçiliğini yapıyordum. Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu, üşüyordum...

Balıkesir

PORTAKAL KABUKLARI

Salim NİZAM

İlk tayinim Ardahan ilinin Çıldır ilçesine bağlı Horozöttü köyüne çıkmıştı. Çıldır'ın en uzak köylerinden biriydi. Köy minibüsüyle Gürcistan sınırı boyunca yol alırken, gittikçe arazi daha sarp bir hâl alıyordu. Kura Nehri, gelişimle coşmuş olmalıydı, alabildiğine çağlayarak Gürcistan'a doğru akıyordu. Kura Nehri üzerindeki tarihî köprüden geçtikten sonra tırmanmaya başlamıştık. Yılan gibi kıvrılarak uzanan sert virajlardan, erik bahçeleri arasından, yüksek kayalıklardan geçiyorduk.

Küçük bir nahiyede taştan yapılmış caminin önünde arabamız durmuştu. Köy çocukları arabanın etrafında toplanmış, inen yolcuları seyrediyorlardı. Yolun bundan sonraki kısmına traktörle devam edecektik. Bir adet sünger yatak, battaniye, naylon leğen, güğüm, piknik tüpü ve gıda malzemelerinden oluşan eşyalarım minibüsten alınarak traktöre yüklenmişti. Yaklaşık bir saattir traktör üzerinde böbrek taşlarımı düşürecek kadar hopluya zıplaya yol almamıza rağmen henüz köye varamamıştık. Buraları da vatandı ama kendimi doğduğum yerlerden çok uzaklarda hissediyordum.

Kısa bir süre sonra köy görünmüştü. Neredeyse yerle birleşik taş evlerin bacalarından çıkan dumanlar, köyün varlığından haberdar ediyordu. Köydeki taş binaların arasında tek çatılı bina, köy okuluydu. Traktör stop ettiğinde uzun bir süre sesi kulaklarımda çınlamaya devam etti. Eşyalarım köy okuluna gelişigüzel

birakıldıktan sonra beni muhtarın evine götürdüler. Muhtarının taştan inşa edilen misafir odalarına girdik. Odanın içerisinde saten bir yastığın kılıfına kaz tülelerini dolduran, çemberinin altından kınalı saçları dökülen, beli iki büklüm, yaşlı, ihtiyar bir kadın gözüme ilişmişti. Muhtarın annesi olduğunu öğrenip elini öpmek istediğimde önce tedirgin olmuş, elini uzatmak istememiş, ısrarına dayanamayıp ürkekçe elini öptürürken dışsızlığından dolayı peltek bir konuşmayla “Ömrün uzun olsun kurban” demişti. Aman Allah’ım, hayatımda ilk kez duyduğum ne güzel bir kelime, ne güzel bir duaydı bu.

Duvar boyunca uzanan sedirin üzerine yatağım yapılmış, yüksek bir yastıkla kalın bir yorgan hazırlanmıştı. Uzun bir süre misafir odası olarak kullanılan bu odada pencere aramıştım. Yan duvarlarında tek penceresi olmayan bu odanın tavanında küçük bir pencere vardı. Yatağıma yattığımda içim daralıyor, uyuyamıyordum. Dört duvar arasında mezarda gibiydim. Kendimi annemden çok uzakta ve yalnız hissediyordum. İçim sıkılıyor ve daralıyordu. Dışarıya çıkmak için misafir odasının ahıra açılan kapısından geçerken çıkardığım sestem muhtar uyanmış yanıma gelmişti.

- Hocam ahıra yapıver.

O an beynimden sıcak sular dökülmüştü. Ahırdaki ağır koku burun deliklerimi sızlatıyordu. Ahırın arkasına yığılmış destekler tek tek kaldırılarak kapı açılmıştı. Kendimi dışarıya nasıl attığımı bilememiştim. Uzun bir süre yıldızların uzak ışıklarını seyrederek bir nebze ferahlamıştım. Yıldızları görmesem belki de dört duvar arasında çıldıracaktım. Az sonra muhtarın sesiyle irkilmiştim.

- Hocam üşüyeceksiniz, haydi içeri gelin.

Sabah kaz sesleriyle uyanmıştım. Bugün kazların kesim günüyümüş. Köydeki kazlar kesilecekti. Yukarıdaki küçük pencerecikten içeri loş bir ışık sızıyordu. Pıtırıtı ekmeği, çeçil peyniri, çançur eriği reçelinden oluşan kahvaltının ardından okula gittim. Okulun kapısından girdiğimde gözlerime inanmadım. Sınıf ve müdür odası darmadağındı. Bütün kitaplar, dosyalar ve evraklar birbirine geçmişti. Okul lojmanı kullanılmayacak durumdaydı. Okulun müdür odasını lojman olarak kullanmaktan başka çarem yoktu. Sıralarının üzerine köylülerin getirdiği tahta bir kapı konularak yatağım yapıldı. Yatağımın tam karşısına ince saç bir soba kuruldu. Sobaya baktığımda şaşkınlığımdan küçük dilimi yutacaktım. Bu kış burada, bu sobayla soğuktan donar ve kesinlikle ölürdüm.

Geceyi, sıraların üzerine konan tahta kapının üstüne döşenen yatağımın üzerinde geçirmiştım. Sabah yatağымda böbrek ağrılarımı ve üşüdüğümü hissettim. Allah'ıma şükrediyordum, en azından yana açılan bir pencere vardı.

Bugün yirmi hanelik küçük köyü dolaşarak öğrenci kaydetmeye çalıştım. Öğrencilerin çoğunun nüfus kâğıdının olmaması işlerimi güçleştiriyordu. Kızıyeter, Hatice ve Atilla ilk kaydettiklerimden di. Yurduşen hayvan otlatmış, okula gelmezmiş. Tamara kaz otlatmaya ara vermezmiş. Zehra çamaşır yıkamaya Kura Nehri'ne inermiş. Serhat ve Murat'ın evi okula yakındı, gece beni beklerdi. Deniz, uzaklara özlem di.

İkinci günüm kullanılamaz durumdaki lojmanın tuvaletine foseptik kazmakla geçmişti. Köydeki okuldan mezun öğrenciler kazım işlerinde bana yardımcı olmuşlardı. Sonuç olarak lojmanın tuvaleti artık kullanılabilir hâle gelmişti. Akşam o kadar yorulmuştu ki içimden bir ses alıp başımı gitmemi söylüyordu.

Okulun ilk gününde dağ kırlangıçları, kır çiçekleri sınıfı doldurmuş, tüm gözler ıslıl ıslıl bana bakıyordu. İstiklal Marşı'mız serhat boylarında söyleniyor, ay yıldızlı bayrağımız özgürce dalgalanıyordu. Bu ışıltılı gözleri bırakıp gidemezdim, sitemkâr olup "Aman" diyemezdim.

Öğrencilerin çoğunun defteri, kalemi, kitabı olmadığı gibi; önlükleri de belli ki büyüklerinden kalmaydı; üzerlerinde ya uzun duruyordu ya da kısa. Anladım ki sınıftaki süt ve yumurta kokulu kırlangıçlarımı bırakıp da gidemezdim.

Kızıyeter öğle teneffüsünde bana elma getirmişti. Örgülü saçlarıyla dağlar kızı Heidi'den ne farkı vardı. Melek'in Polyanna'dan eksik değildi hiç neşesi. Olgun, hiç konuşmazdı, belli ki daha okula alışmamıştı. Yurduşen hâlâ davar otlatıyordu, okulla henüz barışamamıştı.

Okulumuzun ayaklı küçük tahtasında dersler büyük bir heyecanla ve neşe içinde geçiyordu. Hayat Bilgisi dersleriyle hayata tutunuyorlar, matematik dersleriyle güven kazanıyorlar, Türkçe dersleriyle saygıyı, sevgiyi ve güzel konuşmayı öğreniyorlardı. Hazan mevsiminin çöktüğü dağlardan, teneffüslerde bana kır çiçeklerinin her çeşidinden getiriyorlardı. Belli ki sevmişlerdi beni.

Kazların kesildiği gün Özlem ve Deniz okulda yoktu. Yurduşen hâlâ devamsızdı. Son derste anlattığım masallar büyük bir sessizlik içinde dinlenmişti. Kır çiçeklerim yeni dünyalar keşfediyorlardı. Denizin saçları karaydı, belli ki hiç deniz görmemişti. Kızıyeter bugün de saçını örmüştü. Atilla biraz yaramazdı. Yurduşen'in yokluğuna herkes alışmıştı ki kimse onu aramazdı.

Köyde Cumhuriyet Bayramı yürüyüşü coşku içinde geçmişti. Önde Serhat, Türk Bayrağı'nı taşıyordu, ardında Esin ve Murat, Atatürk'ün Resmî'ni. Herkes

öğrendiğimiz marşlardan söylüyordu. Sesimizi dağ taş dinliyordu. Okulun uçsuz bucaksız bahçesi bugün bütün köy kadınlarını ve erkeklerini ağırlamıştı.10 Kasım'da Ata'mızı saygıyla anmıştık. 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde sabah okulun kapısını açtığımda sevinçten ağlayabilirdim. Okulun merdivenleri çiçeklerle süslenmişti. Her öğrencinin elinde çiçekli ya da kırmızı dağ yemişlerinden oluşan bir dal bulunuyordu. Sınıfa girdiğimizde bu ıssız köy okulunda Ata'm tam karşıımızdaydı ve mavi gözleriyle bize güven veriyordu.

Kasımın sonlarıydı. Sabah okulun kapısı hızlı hızlı vuruluyordu. Kapıyı açtığımda karşımdaki tezek çuvalını yüklenmiş öğrencim kadar, yerdeki bembeyaz karlar şaşırtmıştı beni. Kış erken geleceğe benziyordu. Önce dağların tepelerine, şimdi de buralara kar yağmıştı. Okulda hademe olmadığı için sobayı sırayla veliler yakıyorlardı. Sınıfa girdiğimde daha da şaşırmıştım, Yurduşen okula gelmişti.

Kurtkale nahiyesinden gelen atlılar, bana yakınlarımdan, arkadaşlarımdan mektup ve yarınki toplantı yazısını getirmişlerdi. Mektupları okurken, heyecanım tüm sınıfa yansımış olacak ki öğrenciler tebessümle ve şaşkınlığa yüzüme bakıyorlardı. Resmî yazılar genellikle iki haftada ya da ayda bir geliyordu. Cevap yazmada geciktiğim yazılar oluyordu.

Ertesi gün daha güneş doğmadan kalkmıştım. İlçeye, Serhat ve Murat'ın babası Şeref Bey'le birlikte gidecektik. Önce köyden aşağıya doğru inmeye başladık. Sarp yokuşlardan indikçe ayağıma, ya çalılar dolanıyor ya da altımızdaki taşlar kayıyordu. Sabahın seher vakti Kura Nehri'nin sularından içmeme rağmen içimdeki hararet sönmemişti. Yorulmaya başlamıştım; Şeref Bey şimdi de yokuş tırmanmamız gerektiğini belirtiyordu. Vadideki erik, elma ve kavak ağaçlarına paralel yükseliyorduk. Sarp kayaların arasındaki patikalardan geçerek Kura Nehri'nin üzerindeki köprüde durduk.

- Neden durduk Şeref Bey?

- Kurtkale'den gelen minibüsü bekleyeceğiz.

Yerler karla kaplı olmasına rağmen köy minibüsü sarp tepelerden usta şoförlerin elinde, zincir takmadan kazasız ilerliyordu. Minibüsteki köylüler gibi koltukların altındaki kazlar, ördekler ve koyunlar da ilçe pazarına doğru erkenden yola düşmüşlerdi.

Arabadan indiğimde Çıldır'ın sağlı sollu dükkânlarının önündeki tezgâhtaki portakallar gözüme ilişti. İlçeye portakal gelmişti. Akdeniz çocuğu olmamdan mıdır bilmem sanki o an memleket kokusu almış gibi oldum. Toplantı salonuna girdiğimde, millî eğitim müdürümüz en uzak köyden geldiğim için, salondakilerden beni alkışlamalarını istedi. Alkış sesleri arasında yerime otururken herkes göz ucuyla bu kahramanı inceliyordu.

Çıldır'a akşam erken düşüyordu. Köyde bakkal olmadığı için, köye dönmeden önce küçük bir dükkândan bazı ihtiyaçlarımı aldım. Satıcıya iki kilo portakal almak istediğimi söylerken Şeref Bey;

- Hocam yokuş yukarı fazla eşya taşıyamayız, bir kilosu kalsın, dedi.

Köye gecenin hangi saatinde döndüğümüzü hatırlamıyorum ama lojmana vardığımda başım dönüyordu. Midem bulanmaya başlamıştı. Yatağında bir süre yattıktan sonra ağrı kesici almıştım. Odam oldukça soğuk olmasına rağmen sobayı tutuşturacak gücü kendimde bulamıyordum. Yatağında ne kadar uzandım bilmiyordum, kapının hızla vurulmasıyla irkılmıştim. Gecenin bu saatinde kimdi gelen? Köylülerin, geldiğim günden beri buralarda terörist olmadığını belirtmelerine rağmen korkularımı yenemiyordum. Okulun giriş kapısının ardına her gece yığdığım barikatı oluşturan demir yığınlarını kaldırırken seslendim:

- Kim o?

- Hocam korkmayın benim, Gürsel.

İçime nane şekeri ferahlığı dolarak kapıyı açtım,

- Hocam limon var mı? Babam çok fenalaştı.

- Limon yok ama portakal versem olur mu?

- Olur tabi hocam!

Sabah çocukların şen çığlıklarıyla uyandım. Okulun bahçesinde karlarla oynuyorlardı. O gün çocuklarla beraber kartopu oynamış, kızak kaymışım. Çocuklar kadar ben de sevinçliydim.

Akşamüzeri okulun kapısı çalınmıştı gelen Atilla'ydı. Elinde bir tabak vardı ve üzeri bir bezle örtülmüştü. Kara üzüm gibi gözleriyle gülümseyerek elindeki tabağı uzattı.

- Öğretmenim bunu size annem gönderdi.

Açlığımı hazır çorbalar içerek patates kızartmalarıyla da yatıştırıramamışken bir tabak dolusu sıcak kaz etli pilav. Belki de şu âna kadar yediğim en tatlı yemektir. Taş pencereimin önündeki tabakta duran portakallar burada o kadar değerliydi ki her gün bir tane yiyebilirdim ancak.

Köyde cami olmadığı için, yatsı ezanı Himmet Hoca tarafından evinin çatısından okunurdu. Yatsı ezanının ardından kapım yine vuruldu. Önce, akşamları yanıma çay içmek için gelen köy gençlerinin geldiğini sanmışım. Gelen Olgun'un babası Süleyman Bey'di ki yanıma ilk kez geliyordu. Sessizce içeri geçerek tahta sandalyeye oturdu ve okulun sıralarıyla tahta kapının üstüne serilen döşekten oluşan yatağıma gözü takıldı. Daha sonra köy delikanlıları geldi. Gelirken yanlarında mutlaka birlikte yememiz için, elma, ceviz ve erik pekimesi getirirlerdi. Onlara çay demlemiş ve gece boyunca

ca sohbet ettik. Olgun'un babası fazla konuşmadı, köy gençlerinden bile sonraya kaldı, Çok geçmeden konuşacak konu bulamadı ve yerinden kalktı. Paltosunu giyerken ağzında bir şeyler gevelediğini sezinliyordum. O gün Olgun'a karşı hatalı bir davranışım da olmamıştı. Kapıdan çıkarken ağzındaki baklayı çıkarmıştı.

- Hocam portakal kabuklarını çöpe atmayın.

Ardahan'ın sert ayazında yüzüme, Akdeniz'in çöl rüzgârları çarpmıştı sanki o an. Gözden kaybolana kadar ardından bakakalmıştım. Köydeki tüm evlerin bacalarından çıkan dumanlar yıldızlara doğru elif elif yükselirken ağlıyordum. Ben bu hataya nasıl düşebildim? Portakal kabuklarını hiç düşünmeden nasıl karlarla kaplı çöplüğe düşüncesizce atabildim? Şimdi tüm yorgunluğumu üzerimden atıp, Çıldır'a pazara gidebildim. Dik yokuşlardan, patikalardan, teröristlerden bile korkmadan aşağılara kadar inebilirdim.

Portakal kabukları içimde o kadar yer edinmişti ki ne zaman ilçeye doğru giden bir atlı görsem ona mutlaka birkaç kilo portakal ısmarlıyordum. Ne zaman atlılar ilçeden portakal getirse sınıfımız portakala kokuyordu. Köyde artık herkes bende portakal ve limon olduğunu biliyordu, hastası olan soluğu okulda alıyordu.

Olgun içimde bir yanardağdı hâlâ yanıyordu, onu portakal yerken görsem bile ciğerim kanıyordu...

Şimdi Akdeniz'i selamlayan portakal bahçeleriyle kaplı Finike'deki evimin bahçesinde ne zaman portakal ağaçları olgunlaşsa aklıma Ardahan'ın ayazında bir tane portakala hasret Olgun gelir. Tutumlu oluşumdan mıdır, cimriliğimden midir bilmem, bahçemde birçok portakal ağacı bulunmasına rağmen o günden beri portakal kabuklarını çöpe atmaya hiç kıyamam.

Bartın

AZRAİL'İN SİYAH YÜZÜ

Ahmet Faruk ATEŞ

- Abii Burdur'a gidiyorsuun!

Küçük kardeşimin sesini duyduğumda, iki katlı yeşil evimizin önünde akan suyu seyrederek daldığım hayallerden sıyrıldım.

- "Neden?" dedim.

- Asker öğretmenlik çıkmış.

Gerçek dünyaya döndüğümde her şeyi hatırladım. Askere gidecektim. Küçüklüğümde beri hayranlık duyduğum, imrendiğim, gitmek için sabırsızlandığım asker ocağı beni bekliyordu.

Siyah önlüklü köy yolu yorgunu çocukluğum... Kekik kokulu ortaokul yıllarım... Lisede ilk sıra özlemim... Evliyalar diyarı Kastamonu'daki üniversite yıllarım... Düzce'nin bir dağ köyünde ilk çiçeklerime kavuşmam... Bir yıl süren sınıf öğretmenliği maceram... İlk tayinimin çıktığı cennet şehir Bartın...

Mesleğime kavuşup işlerimi yoluna koyduktan sonra nihayet sıra askerliğe gelmişti.

- Çok şükür, dedim. Tam istediğim gibi...

Mesleğimden kopmadan, ülkemin başka bir köşesinde vatan hizmetimi yapabilme imkânı veren Allah'a şükrettim.

İlk heyecanla -daha sonra arkadaşlarımla muzip gülümsemelerine maruz kalmama sebep olan- valizimi

en az üç aylık ihtiyacımı karşılayacak şekilde doldurup on sekiz gün sürecek eğitim dönemime başlamak üzere Burdur yollarına koyuldum. Her arkadaşım gibi tıraşımı olup kendime çekidüzen verdikten sonra birliğime teslim oldum. Yirmi gün sürecek olan eğitim bizi bekliyordu. Hemen kıyafetlerimiz verildi, yerlerimiz gösterildi. Yürüyüş eğitimi, atış talimleri, yemek kuyrukları derken tatlı bir yorgunluğun ardından dinlenmeye çekildiğimiz bir öğle molasında, dinlenme alanında yeşil bir dalgalanma meydana geldi. Görev yerlerimiz belli olmuş. Tek haberleşme imkânımız olan telefonların başına koştuk. Yerlerini öğrenenler, hemen görevlendirildiği ilde yaşayan veya görev yapan arkadaşlarla tanışıyor ve bilgi edinmeye çalışıyorlardı. Bir arkadaşımın yardımıyla ben de görevlendirildiğim okulun ismini öğrenebildim; Erzincan Çayırılı Yaylakent İlköğretim Okulu... Arkadaşlarımdan yerimin çok iyi olduğunu bildiren tebrikler aldım. İlköğretim çağlarında okuduğum, Ermeni mezaliminin anlatıldığı *Nefret Köprüsü* (Şirzi) isimli kitap sayesinde tanıdığım Erzincan'da 11 ay görev yapacaktım. Doğu illerimizi tanımak için önüme çıkan ilk fırsattı.

Nihayet yemin töreni günü gelip ailelerimizin gururlu bakışları altında yeminimizi ettik. Artık tam bir Mehmetçik olmuştuk. Tek silahımız olan kalemimizle, mürekkebimizin son damlasına kadar milletimize hizmet edecek, ücra köşelerde devletimizin temsilcisi olacaktık. Altı günlük iznimin ardından, can Erzincan'a beni ulaştıracak ilk otobüse binip ilk defa göreceğim yerlerle ilgili tatlı heyecanlarımla birlikte sabah ezanının ardından Erzincan otoparkına indim. İlçeye gitmeliydim. Hemen yol gösterdiler yabancı olduğumu anlayan hemşerilerim. İlk günden Erzincanlı hissetmiştim kendimi. Ne farkı vardı ki benim memleketimden; vatan aynı vatan, bayrak aynı bayrak... Endişelerim

geride kalıp içim huzurla doldu. Tarif edilen yerden Çayırılı minibüsüne binerek üç saat sürecek yolculuğa başladık. Yol boyunca Doğu Anadolu'yu öğrencilerime daha iyi anlatabilmek için gözlemler yaptım. Karasu kenarından, Sansa Boğazı'ndan geçerken sarp geçitlere bakıp hayallere daldım. Bir grup nefer üzerlerinde ince kıyafetleriyle, yüzlerinde inanç ve azim pırıltılarıyla Erzurum yolundan Sarıkamış'a gitmek üzere yol alıyorlardı. Tutamadığım gözyaşlarımla birlikte bir Fatiha da onların peşinden yüksek tepelere doğru gitti. Kim demiş Sarıkamış bir felakettir diye? İşte aynı amaçla kuzeydoğuya doğru ilerleyen bir asker, Sarıkamış için mücadele vermek zorunda olmadığını biliyor ve on iki saatlik yoldan bu sefer hizmet etmek için geliyordu.

Çayırılı'ya indiğimde, okuduğum romanlarla beynimde daha önce resimlenen bir kasaba görüntüsü gönlümü aldı. İlçenin eski adı Mans imiş ve Ermenice kökenli olduğu için değiştirilmiş. Gideceğim Yaylakent köyünün eski ismi de Gülebağdı imiş. Bugün köylüler her iki ismi de kullanmaktaymış. Köylerde Ermenilerden kalan mezarlıklar da mevcutmuş. Bütün bunları Çayırılı minibüsünden indikten sonra bindiğim Yaylakent köyüne giden minibüsün şoföründen öğrendim. Ermenilerin soykırım çığlıkları ve bir mezar taşı çok görülen toplu Türk mezarları geldi gözümün önüne. Türk-İslam kültürünün engin hoşgörüsü, mezar taşlarından intikam almayı hiçbir zaman düşünmemiştir. Ermeniler ise bölgenin kendilerine ait olduğunu ispatlayabilmek için, değil canlı bir varlık, bir mezar taşı bile bırakmak istememişler. Böylece büyük ağabeylerine "bakın burada nüfus olarak çoğunlukta olan biziz, inanmazsanız sayın" demekmiş niyetleri. Düşman güçlerinin bu yalana inanmaya dünden razı olduklarını Mondros'un yirmi dördüncü maddesinden zaten anlıyoruz. Elviye-i Selâse denen altı büyük doğu ilimizi

işgale zemin hazırlayan bu madde, Ermenileri daha da iştahlandırmış. Hay Allah! Sosyal bilgiler öğretmeni olduğumu yazmış mıydım daha önce?

Yol boyunca yoksul köyler gördüm. Çorak topraklar, çıplak tepeler... Karadeniz Bölgesi'nden çıktıktan sonra bu ağaçsızlık pek şaşırttı beni. Yollar topraktı. Asfalt çok yakında dökülecekti...

Köye vardığımda, şoför bey küçük bir köy gezintisi yaptırdı bana. Toprak evler, tezek yığınları, hayvancılığı her yönüyle hissettiren köy kokusu karşıladı beni. Yeni okulumun yanında arabadan indiğimde iki öğretmen arkadaşım beni bekliyordu. Geçen yıl atanmışlar. Bir yıldır bu köyde görev yapıyorlarmış. Kısa zamanda çok eskiden tanışan dostlar gibi olduk.

Okulun ayrı iki lojmanı vardı. Fakat lojmanlardan biri anasınıfı olarak tahsis edildiği için öğretmenlerin yerleşeceği yalnızca bir lojman kalmıştı. Şimdilik üç arkadaşlık ve aynı evde kalmak durumundaydık. Okulumuz sekiz yıllık bir ilköğretim okuluydu ve öğretmen sayımız son derece yetersizdi. Beni en çok sevindiren husus, köyümüzde bir jandarma karakolunun bulunmasıydı. Kısa zamanda karakol yetkilileriyle de kaynaştık. Yemek konusunda yardımcı olabileceklerini söylemeleri benim için bulunmaz bir nimetti. Zira köyümüz ilçeye yirmi kilometre uzaklıktaydı ve ders saatlerinde ilçeye gidip gelen köy minibüsleri dışında ulaşım imkânımız yoktu.

Okul açılana kadar lojmanımızı temizledik ve yıl boyunca rahat edebileceğimiz bir ortam hazırlamaya çalıştık.

Okulumuz beş derslikliydi. Birinci kademe için birleştirilmiş sınıf uygulamasıyla iki sınıf, ikinci kademe içinse üç sınıf ayrılmış. Sınıfların küçüklüğü dikkatimi çekti. Sorduğumda öğrenci sayılarının beş ile on dört

arasında değiştiğini söyledi arkadaşlarım. Okul tadilat-taydı ve henüz eğitime hazır değildi. Boya ve tadilat işlerini -kendi çocuğu da okulumuzda okuyacak olan-karakol komutanının emriyle askerler üstlenmişti. Gece gündüz çalışıyorlar ve okulumuzu her geçen gün daha güzel bir hâle getiriyorlardı. Okula ait bütün eşyalar bahçede gelişigüzel istiflenmişti, bütün evraklarla beraber... Geçmiş yıllara ait belgeler dağınık bir vaziyette sağa sola bırakılmıştı. Okul eşyaları dışarıya taşınırken bu hususa dikkat edilmemiş olmalıydı.

Göreve başlama yazımı yazacak bir okul müdürü olmadığı için, yazımı kendim yazıp arkadaşlarla beraber ilçe milli eğitim müdürlüğüne gittim. Okul müdürünün tayininin çıktığını ve yeni bir görevlendirme yapacaklarını söylediler. Ben yabancı olduğum için bu işin üzerinde durmadım. Okulda tecrübeli olan, köyü tanıyan iki arkadaşım varken bu konu beni pek ilgilendirmiyordu. Bir yıl boyunca kendi branşımda çalışıp elimden geldiğince öğrencilerime faydalı olduktan sonra asıl görev yerime dönecektim. Diğer arkadaşlarım ise okulun kadrolu öğretmeniydiler ve gelecek yıllarda da bu okulda hizmet edeceklerdi. Fakat bütün bunların sadece kendi kafamda mantığa büründürölmüş düşünceler olduğunu ve ilçe idaresini ilgilendirmediğini, binadan müdür vekili olarak çıktığımda anladım. Geriye dönerken okul dışında her şeyi kafamdan silip atmıştım. Sadece iki yıllık görev tecrübem vardı ve nispeten büyük bir okulda göreve başladığım için, idari işler konusunda hiçbir bilgim yoktu. Köye döndüğümde her şey gözümde daha da büyüdü. Okulun açılmasına sadece iki gün vardı. Henüz işler bitmemiştir. Askerlerle beraber çalışmaya başladım. Okulun açılmasına bir gün kala boyama işleri bitti. Eşyaları içeriye taşımaya başladık. Öğretmen arkadaşlarım acele etmeye gerek olmadığını, bu köyde eğitimin iki hafta geç başlaya-

çağını anlatarak telaşlanmamamı söylüyorlardı. Fakat yarın tüm ülkedeki okullarla birlikte bizim okulumuz da açılıyordu ve öğrencilerimi güzel bir okulla karşılamalıydım. O gece saat dörde kadar çalıştım. Tam anlamıyla hazır olmasa da öğrencilerin oturup ders dinleyebilecekleri bir sınıf düzenlemesi yapabilmıştık.

Hâlâ üç öğretmendik, hepimiz ikinci kademedeydik ve otuzar saat derse girecektik. Birinci kademenin dersleri ise öğretmen görevlendirilene kadar mecburen boş geçecekti. Her gün altı saat derse giriyor, mesai saatlerinden sonra da evrak işleriyle ilgileniyordum. Evrakları geçmiş yılların örneklerine bakarak hazırladığım için bu iş normalden daha uzun sürüyor ve tüm vaktimi alıyordu. İlçeye gidiş gelişler ve boş geçen derslerim de cabası...

Bir süre sonra bir anasınıfı öğretmeni, iki sınıf öğretmeni ve bir Türkçe öğretmeni kadromuza katılarak yükümüzün hafiflemesine yardımcı oldular. Ders saatim azalmış, kadromuz tamamlanmıştı. Fakat lojman sıkıntısı baş göstermişti şimdi de. Erkek arkadaşlarımız için kooperatif lojmanını kiraladık. Bayan arkadaşları da kaymakam beyin talimatıyla oturulabilir bir yer hâline getirilmeye çalışılan sağlık ocağı lojmanına yerleştirdik. Yeni arkadaşlarımız da ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra tam anlamıyla çalışmaya başladık.

Okulumuzun fiziki imkânları son derece kısıtlıydı. Altıncı sınıf; hem sınıf, hem kütüphane, hem de laboratuvar olarak kullanılıyordu. Bilgisayar sınıfımız ise hem öğretmenler odası hem de müdür odasıydı.

İşimize yoğunlaşınca zaman daha hızlı geçiyor ve kış yaklaşıyordu. Ormanı olmayan bu dağ köyünde, yakın köylerden yakacak temin etmeye çalıştık. Artık soğuk Erzincan kışına hazırдық. Köyü kendilerine mesken tutan kargalar yavaş yavaş göç ederek kışın yaklaştığını haber veriyorlardı.

Soğuk kış gecelerini sıcacık yapan arkadaş sohbetleri, kısa zamanda kardeşten öte olan Uzman Çavuş İbrahim, her daim çayımızı hazır, sobamızı yanar hâlde bulunduran Uzman Çavuş Serkan... Erzurum'un soğuşundan farkı olmayan Erzincan gecelerinde donan musluklarımız, çatırdayan okul fayanslarımız, sık sık kaynayıp tehlikeler yaratan, bir türlü dikiş tutmayan kalorifer kazanımız, donmaması için gece yarılarında uyanıp kömür atmak için seferber oluşumuz... Derken bahar ilk müjdelerini vermeye başladı. Artık sularımız donmuyor, kar toprağın görünmesine izin veriyor ve kargalar geri dönüyordu...

Bahar dönemi başlarken bayan öğretmenlerimizden birinin Afyon'a tayini çıkmış, diğeriye yerine kadrolu öğretmen geldiği için okulumuzdan ayrılmıştı. Anasınıfı öğretmenimiz sağlık ocağı lojmanında yalnız başına kalmıştı. Ufak tefek, hamarat, kendi hâlinde bir bayandı. Fazla konuşmaz, evraklarla ilgili bir iş olduğunda bana danışır, sonra yine kabuğuna çekilirdi. Mesleğini seviyordu. İşlerini itinayla yapar, hafta sonları Erzincan'da bulunan evine giderdi. Erzincan'a gidebildiğimiz nadir hafta sonlarından birinde bizi evine davet edip ailesiyle tanıştırmıştı. Babasının emekli maaşıyla almış olduğu evleri dışında varlıkları yoktu. Anadolu insanının engin misafirperverliğiyle bizleri karşılayan ailesi, gönül zenginliğiyle hoşnut ettikleri bizleri, yine beklediklerini belirten samimi duygularla uğurlamışlardı. Ailemizden uzakta yaşayan bizlerse Erzincan'da da bir evimiz bulunduğuna inanarak ellerini öpüp evden ayrılmıştık. Bu eve bir kez daha geleceğimizi hiçbirimiz bilmiyorduk.

Güzel bir bahar sabahıydı. Güneş tüm cömertliğiyle dünyayı aydınlatıyor; fakat kalın giysilerimizi çıkarmaya ikna edecek ısıyı yaymaktan aciz kalıyordu. Öğretmen arkadaşlarla okulun önünde öğrencile-

rimizin girişini izlerken anasınıfı öğretmenimiz Şenda Hanım'ın rahatsız olduğunu fark ettim. Sebebini sormadan söylemezdi. Yanına gidip iyi olup olmadığını sorduğumda; dün akşam sobayı yakmakta zorlandığını, bu yüzden üşütmüş olabileceğini, fakat önemli bir rahatsızlığının olmadığını söyledi. Ben ise dikkatli olmasını, gerektiğinde istediği konuda yardımcı olabileceğimizi söyleyip fazla üzerinde durmadım. Ertesi gün hafta sonuydu. Cuma günü okulumuzu kilitleyip evlerimize gittik. Hafta içi yoğunluğuyla zaman bulamadığımız ihtiyaçlarımızı görebileceğimiz, askerlerle futbol müsabakası yapabileceğimiz, az da olsa dinlenebileceğimiz bir hafta sonu daha gelmişti. Ben çoğu zaman olduğu gibi karakol görevlisi arkadaşlarımla zaman geçirmeyi tercih etmiştim. İki odalı, kalın duvarlı, kışın şiddetli rüzgârından korunmak için çerçevelerine kalın naylonlar çakılmış, boya bulunamadığı için her duvarı farklı renklerle boyanmış evimizde oturup televizyon izliyorduk. Uzman Çavuş Serkan her zamanki gibi çayımızı demlemiş, sobamızı yakmıştı. Sıradan bir gündü; daha doğrusu biz öyle sanıyorduk... Akşama doğru kilidi bozuk olduğu için her daim açık bulunan evin tahta kapısı kırılırcasına açıldı. Kapıda karakol komutanımız vardı. Hâlimden kötü bir haber alacağımızı anlamıştık. Şen şakrak bir adam olan komutanı hiç bu hâlde görmemiştik. Hepimiz ayağa fırladık ve ağzından çıkacak kelimeleri duymak için dikkat kesildik. Komutan yutkunarak odanın havasını buza kesen o cümleyi söyledi.

- Şenda'yı kaybettik.

Ahh şu karakol komutanı; hep böyle şakalar yapar. Şenda öğretmen ölümüne o kadar uzaktı ki... İnanmadım.

- Böyle şaka yapılmaz, dedim. Daha dün beraberdik, hem o Erzincan'a gitmemiş miydi?

Ne çare ki komutanın tavrında değişiklik olmadı. “Nasıl şaşırttım sizi” demedi. Haber doğrudu...

Koşarak sağlık ocağı lojmanına ulaştık. Çevrede toplananlar sessizce ambulansın ve savcının olay yerine gelmesini bekliyorlardı. İçeriye girmeye yüreğim elvermedi...

Onun köyde olduğunu bilen öğretmen arkadaşlarım akşama kadar dışarı çıkmadığını görüp şüphelenmişler, kapısını çalmışlar, açan olmayınca kapıyı zorlayıp açmışlar ve o elim manzarayla karşılaşmışlar...

Şenda öğretmen kadrosuz usta öğreticiydi ve belki de parası yeterli olmadığı için o hafta sonu köyde kalmıştı.

Ertesi gün yapılan incelemede, lojmanın bacasının, köyümüze bir kâbus gibi çöken kargalar tarafından getirilen ağaç ve çöp parçalarıyla tıklandığı ve bu yüzden bacadan çıkamayan dumanın, Şenda öğretmeni aramızdan aldığı anlaşıldı. Arkada bıraktığı beş-altı yaşlarındaki minik öğrencileri pazartesi günü onu göremediler. Eğitim bir gönüllüsünü daha uğurlamıştı...

Batman**KIRILGAN ANILAR:**

Aytan KAR

1) Kırılan Hayaller:

Üzerinde hüda'yı nabit biten tek tük alıçların, güneşin amansız hücumlarıyla kevgire dönmüş, incecik -âdeta gölgenin sureti hükmündeki- gölgelerinin, diplerinde gezeleyen kertenkelelere bile hayrının dokunmadığı; göze yapışan her şeyin sarı ve sıcak olduğu bu eğrisiz büğrüsüz ovada bir saattir yol alıyor bindiğimiz köy servisi. Hava gerçekten çok sıcak. Ovanın başına güneş geçmiş sanki; cayır cayır yanıyor, sarı sarı tütüyor ova.

Bizim oraları düşünüyorum. Çanakkaleliyim ben. Kaz Dağları'nı hayalleniyorum. Mürverleri, Saçlı Meşeleri, Gürgenleri, Akçaağaçları, Kayınları, Titrek Kavakları... Jölesi bol dimdik saçlı Köknarları, Lâdinleri, Kızıl Çamları...

Meyveleri, avize benzeri dalından sarkmış Gilâburu'ların parlak kırmızı ışığının aydınlığında, dumanlı siyaha çalan kıyafetiyle Çakal Eriği'nin, şık mı şık Yabangülü Hanım'ı takip koluna gezindiği patikaları... Anîden, yılan gibi, yolumuzdan kıvrıla kıvrıla geçen küçük dereciklerin çevresinde öbeklenmiş böğürtlenleri...

Hava gerçekten çok sıcak. Ovanın başına güneş geçmiş sanki; cayır cayır yanıp, sarı sarı tütüyor ova. Memleketim burnumda tütüyor.

Çanakaleli bir öğretmenim ben. Güneydoğu'ya, Batman ilinin Beşiri ilçesinin Bilek köyüne ataması çıkmış bir öğretmen. Galiba, evinden gurbete düşünce, yurtsamanın etkisiyle duyarlığı pekleşiyor insanın; bir hâller olmuş gibiyim. Sıla özlemi, kâğıt parçasının ortasına bırakılan köz gibi, yüreğimi çevreden yöne sinsi sinsi yakıyor, kemiriyor; içimdeki boşluk da habire büyüyor, semiriyor. Zaman, çok sürmez tuz basar üzerine yaramın, biliyorum bunu. İşte o âna değin, için için tüterek, yarı esrik yarı ayık beklemek düşüyor bana da...

...

Bitimsiz sapsarı bir ova. Ovanın ortasında bir saz benizli köy. Köyün ortasında kerpiçten evler. Evlerin ortasında, evlerden tek farkı, bir tabela olan, okul.

Garipsiyorum.

Sonra aklıma geliveriyor, üzerinde ekin bitmeyen bir vadide dünyanın en güzel çiçeğinin açtığı.

Çocuklar!

Bana doğru koşuyorlar.

2) Kırılan Önyargılar:

Şemsihan.

İlk gördüğümde ürküyorum ondan. Zebella gibi... bir dev anası. Galiba iki metre var boyu. İçine bütün köyün kadınlarının doluştukları bir Truva Atı gibi geliyor bana.

Uzun süre yaklaşamıyorum yanına Şemsihan'ın. Bir çocuğu benim sınıfımda. Zehra. Hani demin dev anası demiştim ya Şemsihan için ama kuzusu dev yavrusu falan değil, diğer çocuklar boyunda, capcanlı, şipşirin bir kız. Benim, sınıftaki gözdem o.

Okul açılalı üç hafta kadar olmuş. Öğle arası. Canım sıkılıyor biraz. Köyü dolaşmaya çıkıyorum. İleriden, hemcinslerimin, hangi dilde konuşurlarsa konuşsunlar rahatça anlayabildiğim dedikodu mırıltıları geliyor. Mıknatısın çektiği bir topluiğne gibi çekiliveriyorum oraya. Köyün kadınları Zehraların avlusunda toplanmışlar bulgur kaynatıyorlar, bu arada muhabbeti de koyultuyorlar usuldan usuldan. Kapının eşiğinde beni fark edince önce susuyor hepsi -bir saniyeden daha az- sonra hep beraber benden yana koşturup neşeli neşeli buyurluyorlar içeriye. On, belki on beş kadın; on, belki on beş çene, on, belki on beş dil ve yüzlerce ses teli demek. Bir hindi sürüsünün içine düşmüş hissediyorum kendimi.

Zehra içeriye koştu hemencecik; çok geçmeden elinde bir tabak ve tuzlukla döndü. Kaynamakta olan bulgurdan bir kepçe aldı. Tuzladı. Bana uzattı.

Mevsim sonbahar. Bizim oralarda yağışlar çoktan başlamış, hava soğumuştur şimdi. Buradaysa hala kavurucu bir güneş var tepemizde.

Elimde sımsıcak bir tabak bulgur aşısı, tepemde kızgın güneş; gölgelik bir yer bakınıyorum; nafile. Avluda bir tek ağaç yok. Çaresiz olduğum yere çömeldim. Bulgur buram buram tütüyor yüzüme yüzüme; ben boncuk boncuk terliyorum. Birden ne olduysa oldu, herhalde bir bulutçuk halime acıdı; gölgeleniverdim. Oh serinledim! Hımm aş da pek güzelmış!

“Were!” dedi kadınlardan biri ben tabağımı sıyrırırken benden yana. İlk öğrendiğim sözcük bu: Gel!

Tam tepemden bir gümbürtü işittim karşılık olarak. Anlamadım. Başımı kaldırdım. Şemsihan. Meğer bizim bulutçuk koca bir çınarmış.

“Were, were!” dedi aynı kadın. Şemsihan daha bir gümbürdedi. O dediğini de anlamadım.

Şemsihan’ı çağıran kadın bir şey demedi bu gümbürtü karşısında; döndü, bir işle işlenmeye koyuldu. Ben bir kedi yavrusu gibi siniverdim Şemsihan’ın gölgesine. Ne yapsaydım ya? Bana da mı gümbürdeseydi?

...

Öğleden sonraki ilk dersin teneffüsünde Zehra’ya sordum annesiyle komşu kadın arasında geçen konuşmayı. Anlattı: Meğer komşu kadın, “Bulaşık sinileri birlikte yıkayalım.” diye çağırmış Şemsihan’ı; Şemsihan’sa, “Gelemem!” demiş, “Gelirsem Hoca hanım’ın gölgesi kaçır.”.

O iri gövdesi ulu bir dağa dönüşürken Şemsihan’ın ve ak tülbentli başı erişilmez bir zirveye, içimde yağmur yağdığını hissettim. Ah Şemsihan’ım benim ah!

3) *Kırılan Sevinçler:*

Kış bitmek üzere. İkinci yarıyla başladık. “Hayırdır!”, diyorum kendi kendime; “Dört-beş aydır her şey iyi gidiyor. Ufacık olsun bir aksilik yok.”.

Acılarım, kedilere benzer benim. Hani ne yapıp etsen; götürüp uzak diyarlara, hatta başka kıtalara, henüz acı eli değmemiş yerlere bıraksan ve sonra, ohh!, rahatlar gibi olsan...dönüp, miyaaauuv, geliveren istenmeyen kedilere...

Miyaaauuuvv! İşte geldiler!

Martın başlarında köyün servisçisiyle bozuşuyoruz. Bizim servisle gidip gelen komşu köyün şamatacı öğretmenlerine -ki hem sayıca bizden fazla, hem de kafaca servisçinin tam dengi, bu velveleciler göre düzenleniyor hep yolculuğumuz. Onların kaprislerine göre ha-

reket ediliyor. Canları çekiyor efendilerin, oturup yol üzerinde ciğer yiyorlar; keyifleri öyle istiyor, kahvenin önüne çektirip minibüsü, çay yanına geyik muhabbetini katık ediyorlar. Her gün belki bir saatimiz böylece heba olup gidiyor. Oysa evde bakıcı eline bıraktığım küçük çocuklarım var benim; içeri girer girmez eteklerime sarılıveren ufaklıklarım... Defalarca uyarıyorum şoförü; uyarıyoruz...kâr etmiyor. Çantada kekligiz ya, bir kulağından girip öbüründen çıkıyor adamın. En sonunda iki arkadaşıyla birlikte, kendi arabamızla gidip gelme kararımızı bildiriyoruz. Küplere biniyor. "Ekmeğimle oynatmam!" diyor, "Siz beni bilmiyorsunuz daha!!" diyor, "Burası sizin oralara benzemeez.! Varsayalım birileri çıktı keleşle önünüze, ne yapacan Hoca hanım o zaman haa? Dil bilmezsin, iz bilmezsin." diyor. Valla biraz da doğru diyor. Buraları hassas yerler. İnsanların kafaları allak bullak. İki tarafın da aşırıları var ve onlar ellerindeki çomaklarla karıştırıp durdukça bulanıklık durulmaya dönemiyor bir türlü. Ama ok yaydan çıktı bir kez. Ayrılıyor servisten.

...

Yüreğimiz ağzımızda gidip geliyoruz yarısı çakıl kaplamalı bozuk köy yolunda. Arabamız, bereketli yağmurların ardından iyice balçıklaşan yolla boğuşurken, biz de servisçinin köyde oluşturmaya çalıştığı bataklıkla boğuşuyoruz. Adam köyün ekâbirinden. Bu fukara köyde kimde var neredeyse yüz milyarlık gıcır minibüs?

"Onlar bize hep tepeden baktılar." demiş köylüye; "Bakmayın siz o kadının şirin görünmeye çalışmasına, onun da diğerlerinden farkı yok." demiş; "Onu buradan attıracağım." demiş.

Köylü, sağ olsun pek uymuyor onun dediklerine ama kulağıma kar suyu kaçtı bir kere, moralim bozuk. Belki geçici görevlendirmeye...

...

Bugün öğleden sonra sınıfa girdiğimde yedinci sınıflardan hiçbirini sınıfta yoktu. Hayırdır inşallah! Müdür Bey sekizinci sınıfların da olmadığını söyledi. Diğer derslerde de gelmediler. İçim sıkılıyor. Acaba servisçinin sözlerine mi...

Biz üç kişi ağzımızı bıçak açmadan gittik o akşam evlerimize.

...

Gecenin geç vaktinde Müdür Bey aradı. Sesi titriyordu. Muhtar da onu aramış demincek. Çocuklar ellerinde pankartlarla gelmişler bugün kendisine; üzerlerinde, "Biz Hocamızın gitmesini istemiyoruz!", "Onu çok seviyoruz!!" yazan pankartlarla...dut dalından sopalara kartonları Şemsihan'ın iğnelediği pankartlarla...

...

Şemsihan.

Ah ulu dağım benim!

Ah o dağın serin gönül sularından içe içe büyüyen esmer çocuklarım!

Yahu ne güzelmiş meğerse buralar!!!

Bayburt**HAYATA BAĞLAYAN KAHKAHALAR**

Bayram GEDİK

Yıl 1990. Aralık ayındayız. Bayburt'un soğuk günlerinden birini yaşıyoruz. Günlerdir beklediğim haberle içim bir anda ısındı. Çocukluğumdan beri hayal ettiğim öğretmenliğe başlayacaktım. Bu gelen haber tayininin Erzurum'a çıktığını bildiriyordu. O akşam evimizde büyük bir sevinç vardı. Hepimiz seviniyorduk ama galiba en çok, rahmetli babam seviniyordu. O anda aklıma amcam gelmişti. O da benim öğretmen olmamı çok istiyordu hatta öğretmen olursam benimle birlikte geleceğini bile söylüyordu ama bu haberden bir sene önce o da rahmetli olmuştu.

Ertesi gün hazırlıklara başladım. Eşyalarımı hazırlayıp Erzurum'a gittim. İlk durağım Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğü olmuştu. Görev kâğıdını aldığımda inanamamıştım. Kâğıdın üzerinde görev yeri "Venedik" yazıyordu. Bir anda kendimi o meşhur Venedik'teki gondolların üzerinde hissettim. Bu tatlı hayal çok kısa sürmüştü. Görev yerimin yazılı olduğu kâğıda dikkatimi yoğunlaştırdığımda, asıl yerimin, tatlı hayallerini kurduğum, gondollarıyla meşhur Venedik değil de Erzurum ili, Çat ilçesi, Bardakçı köyü, Venedik mezarası olduğunu anladım.

Milli Eğitim Müdürlüğünden karışık biraz da belirsiz duygularla, gideceğim yere giden araçların bulunduğu durağa doğru yol almaya başladım. Biraz belirsiz biraz karışık diyorum; çünkü hayallerini kurduğum ve bugün için âdeta yanıp tutuştuğum mesleğimi icra etmeye başlayacaktım ancak hiç bilmediğim hatta adını

bile duymadığım bir yere gidiyordum ve beni nelerin beklediğine dair en ufak bir fikrim bile yoktu. Bu duygularla yürürken Çat ilçesine giden minibüslerin kalktığı durağa vardım. Minibüsle Çat'a doğru yolculuk yaparken meslek hayatımın ilk heyecanlarıyla ilk belirsizlikleri içimde, aklımın bir köşesinde çoktan kardeş olmuştu bile. Derken Çat Milli Eğitim Müdürlüğüne vardım. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne vardığımda, oradaki görevli memurlar bana gideceğim yeri sordular. Venedik cevabını duyduklarında memurların yüzlerindeki ifadeyi ömrüm boyunca unutamam. Yüzlerindeki ifadeyi anlamlandırmama gerek kalmadan bana sırayla oranın olumsuzluklarını anlatmaya başladılar.

Hocam Venedik mi? Oranın elektrikleri yoktur. Oraya araç gitmez. Kış boyu mahsur kalacaksınız. Bu göreve talip olduğuna emin misiniz?..

Bütün bu olumsuzluklar, hayatı boyunca bu mesleği hayal etmiş, ömrü boyunca âdeta bugün için yaşamış birini yıldırabilir miydi sizce? Tabii ki yıldırılmazdı, yıldırılmazdı da.

Söylenenlere hiç kulak asmadan ama biraz da etkilenmiş olarak gideceğim köyün araçlarının kalktığı durağa doğru ilerlemeye başladım. Daha önce aklımda ve gönlümde yer etmiş olan karışık, belirsiz ve heyecan dolu duygular daha da sıkı fıkı olmaya, âdeta tüm bedenimi sarmaya başlamıştı; ancak yılmadım. Ne olursa olsun pes etmeyecektim.

Minibüs duraklarına geldiğimde beni bekleyen durumlardan habersiz, masum bir çocuk gibi araca oturdum ve minibüsün kalkmasını bekledim. Minibüs hareketlendi. Vakit akşam saatleriydi. Hava karardıkça ortalığı kaplayan sessizlik ve hüznün, benim de üzerime çökmüş gibiydi; ama meslekteki ilk günümün heyecanını bastıramamıştı. Nihayet minibüs bir köyde durdu

ve tüm yolcular araçtan inip birer birer evlerine doğru gitmeye başlamışlardı. O heyecanı ve karışık duyguları her yanında taşıyan ben, araçta yapayalnız kalmıştım. Şoför aracın kapılarını kapatırken bana karşılaşacağımla güçlüklere ilkini bir anda söyleyiverdi.

- Hocam burası Bardakçı köyü. Son durak burası.

Bir anda ne olduğunu anlayamadım. Gideceğim köye bile varamadan orada öylece kalakalmıştım. Şoför inerken bana,

- Bugün benim misafirim olursun eğer yarın hava iyice soğur da don olayı gerçekleşirse seni gideceğin köye götürürüm, dedi.

O anda kendimden geçmiş bir vaziyette ve mecburen şoförün teklifini kabul etmek zorunda kaldım. Gerçeği kabul etmekten başka bir çarem de yoktu. Çaresiz bir şekilde şoförün evine doğru yola koyulduk.

O gecemi belki de ilk defa, normal hayatta asla istemeyeceğim ancak köyüme gitmek için mecbur olduğum bir doğa olayı için dua etmekle geçirdim. Göreve yeni başlayan ve eğitim-öğretim aşkıyla yanıp tutuşan idealist bir öğretmenin ilk gününde böyle bir dua etmesi ne garip değil mi?

Sabah uyandıgımda duamın da kabul olup olmayacağı merakıyla yattığım odanın kapısının açıldığını duyarak uyandım. Şoför,

- Hocam hadi yine şanslısın. Don olayı gerçekleşmiş. Seni köyüne götüreceğim, dedi.

Aman Allah'ım! Don olayı olması için dua eden bir öğretmenin don olayı nedeniyle şanslı olduğu bir günü daha öğretmenliğimin ikinci gününde yaşıyordum. Tezatlar hayatımı sarmıştı ama bir tek şey tezat değil gerçeğin ta kendisiydi. O da köye ulaşarak öğrencilerime kavuşacağım ve mesleğimim en iyi şekilde icra etmeye

başlayacağım ânın heyecanı. Sanırım bu heyecan hiç eksilmeyecekti...

Nihayet görev yapacağım köye doğru yola koyulduk. Gideceğimiz mesafe üç kilometreydi ancak yolların bozuk ve buzlu olması sebebiyle bayağı bir vaktimizi almıştı. Sonunda köye ulaştık. Şoför köyün girişinde bulunan okulu gösterdiğinde, okul diye gösterilen yerin çok bakımsız ve derlenip toparlanmaya ihtiyacı olan bir yer olduğunu fark etmem çok sürmedi. Köye ulaştığımda okulun anahtarımın kimde olduğunu birkaç küçük çocuğa sordum. Çocuklar anlamsız bir şekilde benim yüzüme doğru bakmayı sürdürdüler ve çocuklarda herhangi bir hareketlenme olmadı. Çocukların niye böyle davrandıklarını kestirmeye çalışırken şoför araya girdi.

- Hocam seni anlamazlar, dediğinde çocukların beni neden anlamadıklarını anlamıştım.

İşim artık çok daha zordu. Öncelikle okuldan başlamalıydım. Okulun anahtarının bir köylü vatandaşta olduğunu öğrendim ve anahtarı ondan aldım. Okul perişan bir hâldeydi. Camları kırık, suları ve tuvaleti olmayan, sıraları ve masaları darmadağınık, eşyası araç ve gereci olmayan bir okulla karşılaştım. Bu okuldaki eksikleri gidermem ve okulu bir düzene sokmam yaklaşık bir ayımı aldı.

Gel zaman git zaman kış iyice bastırdı. Çevre köylerle iletişimimiz tamamen kesildi. Ayın 15'i yaklaşmıştı. Sevinçliydim. Maaşımı almak üzere önce yürüyerek Bardakçı'ya oradan da araçla ilçe merkezine gittim. Maaşımı aldım. Listem kabarıktı. Çeşit çeşit gazeteler, yemeye hasret kaldığım meyveler, gaz lambam için gaz, tek arkadaşım ve can dostum olan radyomun tek ihtiyacı olan piller...

Köye dönüş vakti gelmişti. Bardakçı'ya minibüsle akşam saatlerinde vardığımız için görev yaptığım köye

gidemedim. O geceyi o köydeki öğretmenin arkadaşlarının yanında geçirdim. Ertesi sabah çuvalım sırtımda gaz yağ tenekem elimde, erkenden yola koyuldum. Yol uzun, çetin ve tehlikelerle doluydu. Yolda giderken sadece erzaklarımı değil canımı da türlü tehlikelerden korumalıyım çünkü yolda çığ tehlikesi olan bir yerden geçecektim. Derken yola koyuldum. Yolda ağır ağır ilerlerken aklıma daha önce bana anlatılan ve korunmam gerektiği ısrarla söylenen çığ tehlikesi geldi. Bu tehlikeden korunmam için donmuş bir dere yatağını kullanmam gerekiyordu. Yolda ilerlerken çığ tehlikesinin bulunduğu mevkie yaklaşmışım. Buraya ulaşmadan oturup soluklandığım bir kaya vardı. Oraya oturdum ve aklıma gelen ve benim durumumu tamamen anlattığını düşündüğüm bir türküyü mırıldanmaya başladım.

Anam yok ki derdim bilsin

Bacım yok gözyaşım silsin

Kalmışım gurbet ellerde

Yalnızım şimdi.

.....

Hareketlenme vakti gelmişti. Yerimden doğrulup çuvalımı sırtıma attım elimde de gaz yağ tenekemi alıp tehlikeli bölgeye doğru ilerlemeye başladım. Oradan kurtulmam için geçmem gereken dere yatağına doğru yöneldim. Derken dere yatağında buz üstünde yürümeye başladım. Ağırlıktan olsa gerek yürürken birden bir ayağım kırılan buz parçasından içeri düştü ve bir ayağım tamamen buz gibi suların içinde kaldı. Çırpınıp bulunduğu yerden kurtulmaya çalışırken diğer ayağım da suyun içine girdi ve belime kadar buz gibi suyun içinde kaldım. Sırılıklam olmuşum. Buradan tek başıma kurtulabilmem için üzerimde ve elimde bulunan yükleri bir kenara bırakmalıyım. Ya canım ya erzaklarım. Birini seçmeliydim. Ya bin bir türlü hayal-

lerle satın aldığım erzaklarımı bırakacaktım ya da canımı. Olayın şokunu atlattıktan sonra mantıklı bir biçimde düşündüm. Canım daha önemliydi. Belki erzaklara aldırış etmiyor olabilirsiniz ama o durumda erzaklarım da belki hayatım kadar olmasa da benim için önemli bir yer teşkil ediyordu.

Derken gaz yağı tenekemi ve çuvalımı bir kenara bıraktım ve dere yatağında düşmüş olduğum yerden uzun uğraşlar sonucunda çıkmayı başarmıştım. Başarmıştım ancak erzaklarla yürümeme imkân yoktu. Çaresizce onları oracıkta bırakıp hızlı hızlı eve doğru yola koyuldum ne var ki donma tehlikesiyle karşı karşıyaydım.

Eve vardım. Sanki olacakların önceden habercisi olmuş gibi hazır tuttuğum sobamı ateşledim. Acil bir şekilde kurulanmaya ihtiyacım vardı ama aklımın bir köşesinde erzaklarım duruyordu. Onları aklımdan çıkarmam mümkün değildi. Çünkü evdeki tek can dostum canım radyom bana âdeta “Neden benim ihtiyacım olan pilleri getirmedi?” der gibi bakıyordu. Belki de bunları bana düşündüren radyo değil de içimdeki yalnızlığın sesiydi.

Evde iyice ısındıktan sonra tekrar erzaklarımı almak üzere yola koyuldum. Erzaklarımın bulunduğu yere vardığımda sanki erzaklarımı bir emanetçiye bırakmışçasına aynı yerde buldum. Belki de bir emanetçiye bırakmıştım... Erzaklarımı bulunduğu yerden aldım ve eve ulaştım.

Eve geldiğimde huzurlu dünyama açılan kapılar beni mutlu etmeye yetmişti. Sıcak yuvamdaydım ve bir ay boyunca bana yetecek olan erzaklarım da yanımdaydı. Vakit kaybetmeden aldığım gazete ve mecmuaları karıştırmaya, aylardır yemeye hasret kaldığım meyvelerin tadına bakmaya başladım. Huzursuzluğum huzura, tedirginliğim güvene, mutsuzluğum mutluluğa dönüşüvermişti bile. Derken gece vakitlerinde aklıma

tek dostum, can yoldaşım, biricik arkadaşım radyom geldi. O da bana âdeta “Hadi, kendi ihtiyaçlarını karşıladın neden benim ihtiyacımı da karşılamıyorsun?” der gibiydi.

Radyomu açtım ve onu dinlerken tüm gün boyunca yaşadıklarım ve buraya gelişimden itibaren yaşadığım zorluklar geldi ve içimi tekrar bir hüznün kapladı.

Tam bu sırada radyodan bir ses sanki benim tüm yaşadıklarımı bilirmişçesine ve sanki beni görüyormuşçasına söze başladı. Bu ses “Gecenin İçinden” radyo programının spikerinden başkası değildi. Sözler aynen şöyleydi:

“Şu an yalnız başına bir odada oturuyor olabilirsiniz. Hayat size tüm acımasız yüzlerini birer birer göstermiş olabilir. Kendinizi moralsiz, güçsüz ve çaresiz hissediyor da olabilirsiniz. Şimdi sizden bir şey yapmanızı istiyorum. Haydi kalkın ayağa. Hayata, yaşadığınız tüm olumsuzluklara ve güçlüklerle inat, güçlü olduğunuzu haykırın hayata ve aynanın karşısına geçip kahkahalar atın. Gülün, sebepsizce ve çıkarsızca gülün. Sadece hayata karşı ayakta olduğunuzu, yenilmediğinizi, yenilmeyeceğinizi, sizi hiçbir şeyin yıldıramayacağını haykırırcasına gülün!”

Bu ses belki de hayatım boyunca bana bir daha asla yaptıramayacak bir şeyi yaptırmaya yetmişti. Yerimden doğrulup sanki beni anlattığını düşündüğüm sesin dediklerine kulak verdim. Duvarda asılı duran küçük aynamın karşısına geçtim. Sebepsizce güldüm, kahkahalar attım. Kahkaha attıkça morallendiğimi hissettim. Morallendiğimi hissettikçe daha fazla kahkaha atmaya başladım.

Şu an on dokuzuncu yılımı çalışıyorum. Geriye dönüp bakıyorum da yaşadığım zorluklara göğüs germem, yılmamam gerektiğini bana o gece o spikerin attığı o kahkahalar öğretti.

Bilecik**DÖRDÜNCÜ AZA 1 - ÖĞRETMEN 0**

Erhan DÖŞ

Şubat 1989 tarihinde Sinop ili, Durağan ilçesi, Yemişen köyünde göreve başladım. Bir yıl sonra eşimin de göreve başlaması dolayısıyla eş durumundan Emirtolu köyüne atandık. İlçeye 47 km uzaklıkta bulunan bu köy, Durağan'ın en uzak köyüydü. 1991 yılında askere gitmem dolayısıyla eşimi ilçeye yirmi üç kilometre uzaklıkta bulunan Çerçiler kasabasına verdiler. Ben de Amasya Alakadı köyünde er öğretmen olarak askerliğimi tamamladım. Daha sonra beni görev yerim olan Emirtolu köyüne gönderdiler. Eşim Çerçiler kasabasında kaldı. 29 Aralık 1992 tarihinde eski görev yerimde göreve başladım. Bana eş durumundan 31 Aralık tarihine kadar tayin isteyebileceğimi, eşimin bulunduğu kasabada öğretmen ihtiyacı olmadığını ancak eşime 12 km uzaklıkta olan Sarıyer köyüne atamamı yapabileceklerini, bunun için de 31 Aralık tarihine kadar dilekçemi mutlaka vermem gerektiğini söylediler. 29 Aralık günü köyde göreve başladım. Beni bu köye Kazım adında cipi olan bir ağabeyimiz götürdü. Kazım Ağabey'e yarın sabah 8-9 arası gelip beni köyden almasını ve Durağan'a götürmesini tembih ettim.

Kış mevsimi olmasına rağmen hava çok güzeldi. Köyde eş durumundan atamamın yapılabilmesi için yazımı yazdım ve gerekli evrakları hazırladım. Sonra lojmana yakın olan Şükrü Eker adında bir vatandaşa oturmaya gittim. Fakat akşamüzeri olduğu için hava biraz serinlemiş ve tek tük kar atıştırmaya başlamıştı.

Şükrü Bey'in çocukları ormanla ilgili bir davalarının olduğunu ve onların da sabah Durağan'a gitmesi gerektiğini söylediler. Ben de sabah benimle beraber ciple gidebileceklerini belirttim. Sabah 8'de lojmanın önünde hazır bulunmalarını söyledim. Bir iki saat oturduktan sonra lojmana geldim. Gelirken yerler bembeyaz olmuş ve 10-15cm civarında kar yağmıştı. Ben lojmana geldikten bir saat sonra dışarıda gök gürlemeleri... Sonra lojmanın balkonuna çıktım; 3-5 dakika aralıklarla gök gürüyor, gök gürledikçe kar daha sık yağıyor ve kar taneleri daha da büyüyordu. Sabah kar çok yağar da gidemem endişesiyle o gece gözümü uyku tutmadı. Gün ağarmasıyla birlikte dışarıya baktığımda 1,5-2m kalınlığında karın yağdığını görünce şoke oldum. Tabii ki bu karda cipin gelmesi imkânsızdı. Komşunun, yaşları 15 ila 22 arasında olan 3 tane oğlu da az sonra lojmana gelmişlerdi ama 100 m ilerideki evlerinden buraya çok zor geldiklerini söyleyip bu işten vazgeçelim diyorlardı. Fakat ben kafaya koymuştum evrakı mutlaka yetiştirmem gerekiyordu. Yanımdakileri de ikna ederek yola çıktık.

Ayağımda kara lastik ve lastikle pantolonun arasına kar girmesin diye de bir çorabın topuk kısmını kesip paçalarım taktım, kışlık montumun ceplerine 5-6 tane çıra parçası, bir çakmak ve evde bulunan 2-3 tane çikolatayı koydum. O yöreler hep dağlık ve ormanlık olduğu için bulunduğumuz yerden ilk gideceğimiz Akçaalan köyünün uzaklığı 4km idi. Normalde 45 dakika ya da bir saatte yürüyerek gidebildiğimiz köye 3 saatte düşe kalka zor gittik. Bu köyde muhtarın oğlunun cipi vardı. Akçaalan köyünden sonra yolların düzgün olabileceği düşüncesiyle muhtarın oğluna parasını vererek bizi götürebileceğini ümit ederek muhtarın evine doğru yöneldik. Kapılarının önünde bizi gören köylüler "Hocam siz delirdiniz mi? Bu karda kıyamette ne işiniz

var? Nasıl gelebildiniz buraya kadar” diye şaşkınlıklarını belirtiyorlardı. Daha sonra muhtarın evine gittik. Durumu muhtara anlattık. Fakat 1,5-2 m kalınlıktaki kardan yolun bile belli olmadığını, arabanın evin önüne dahi çıkamayacağını ve bizim de orada kalıp birkaç gün sonra gidebileceğimizi söylediler. Fakat biz mutlaka gitmek zorunda olduğumuz söyleyip yaya olarak yola çıktık. Ama ne yol belliydi ne iz. Gelişigüzel tahminler üzerine ilerliyorduk. Kar kalınlığı fazla olduğu için ellerimizde büyük birer sopa ve ben önden giderek benim bastığım yerlere arkamdakilerde basarak ilerlemeye çalışıyorlardı. Birkaç yerde kara saplandım kaldım. O üç delikanlı ellerindeki sıyrıkları uzatarak beni çekip saplandığım yerden çıkardılar. 4-5 saat gibi bir sürede ancak 5 km kadar yol alabildik.

Dağların başında orman içinde yönümüzü bilmeden ilerlemeye çalışıyorduk. Yanımızda bulunan on beş yaşındaki Şenol adlı çocuk ağlamaya başladı. Ben gidemeyeceğim çok uykum geldi, diyerek kendini karlanın üzerine bırakmıştı. İyice yorgun ve bitkin düşmüştük. Daha öncesinde filmlerde gördüğümüz donma tehlikesi geçiren insanların başına gelen olayları bizzat yaşıyorduk. Donmayalım diye her 10 dk’da bir yanımdakilere vermiş olduğum çikolatadan birer lokma ısıtıyorduk. Her 15 dakikada bir de ceplerime aldığım çırılardan birini yakıp onun isiyi ve ateşiyi ellerimizi birazcık olsun ısıtıyorduk. Bu arada yanımdaki gençlerden ortancası Nevzat, “Hocam bir hafta önce öldürülüp parçalara ayrılan kişinin parçalarının atıldığı mağaranın önünden geçiyoruz” dedi. Bir anda ürpermişim. Çünkü olayı bilmiyordum. Sorduğumda Nevzat “Sarıyer köyünde akli dengesi bozuk 20 yaşında bir gencin, ona bağırıp çağıran ve eziyet eden kişilerin bağına, bahçesine, evine geceleri gizlice zarar verdiğini ve Kara Nafiz adında bir adamın onu dövdüğünü, gencin de bu

dövülmenin hırsıyla ertesi gün Kara Nafiz'in evine 200-300 m uzaklıkta bulunan samanlığını gece gizlice yaktığını, aradan biraz zaman geçtikten sonra da Kara Nafiz'in yanında çalıştırdığı adamlardan iki tanesine bu genci takip ettirip gece silahla vurdurduğunu ve huzar motoruyla da vücudunu 5 parçaya ayırttığını, bir çuvalın içine koyarak bu mağaraya attıklarını, bunu da bir hafta önce bir çobanın mağara önündeki kanı görüp köylülere söylediğini ve jandarmanın gelerek cesedi burada bulduğunu" anlattı.

Bu olaydan çok etkilenmiştim. Ama yaşam mücadelesini sürdürürken bu olayı duymak hem üzmüş hem de çok sevindirmişti. Çünkü bu mağara Sarıyer köyü yolu üzerindedeydi. Doğru yolda ilerlediğimiz için hepimiz sevinmiştik. Yarım saat kadar daha yürüdüktan sonra ikinci vakti karla mücadele ettiğimiz yetmezmiş gibi bir de tipi başlamıştı. Tipide beş metre önümüzü bile göremiyorduk. Aynı zamanda da iyice bitkin düştüğümüz ve vücudumuzun donmaya başladığını uykumuzun gelmesinden anlamıştık. Karı kartopu yapıp zaman zaman yiyerek zaman zaman da yüzümüze sürerek ilerlemeye çalışıyorduk. Bazı küçük ağaçların gövdeleri görünmüyor sadece dallarından bir kısmı görünüyordu. Ağaçların dalları arasında kalan donmuş ve buz hâlini almış kar tanelerini alıp yüzümüze sürtüyorduk. Çünkü yüzümüze sürttüğümüz buz parçaları yüzümüzü yakıyor ve nispeten uykumuzu dağıtıyordu. Bir saat daha mücadeleden sonra, yanımda bulunan üç kişi daha fazla gidemeyeceklerini, yaklaşık 1 km kadar aşağıda Topal Şükrü'nün yumru ağaçlarından yapılmış yayla evinin olduğunu, (gerçi bu bölgede bütün evler yumru ağaçtan yapılmıştır) oraya gidip orada iyi kötü yakacak bir şeyler bulabileceklerini söylüyor ve aynı zamanda da ağlıyorlardı. Ben ise gitme taraftarı değildim. Az bir yolumuzun kaldığını, biraz

daha gayret edersek Sarıyer köyüne ulaşabileceğimizi söyledim. Fakat onlar da kendilerince haklılardı. Topal Şükrü'nün yayla evi 1 km kadar aşağıda olduğu için iniş aşağı daha kolay gidebileceklerini ve tipiye arkalarına alacaklarını belirtiyorlar, Sarıyer köyüne ulaşabilmek içinse yokuş yukarı ve tipiye önümüze alarak gitmemiz gerektiğini ve hava kararmak üzere olduğu için buraya ulaşmadan ölebileceğimizi söylüyorlardı.

Ben onlara ha gayret biraz daha dayanın deyip onlara yol açmak için biraz daha öne geçtiğimde tipinin uğultusundan zaten birbirimizi zor duyduğumuz bir anda yanımdaki kişilerin seslerinin gelmediğini benim seslenmeme cevap vermediklerini fark edince arkama dönüp baktığımda kimseyi göremedim ve şoke oldum. Tipi iyice şiddetini arttırmış, ben tek başıma kalmıştım.

Korku içinde ağlayarak bir an evvel Sarıyer köyüne ulaşmaya çalışırken sürekli iki yaşındaki kızımın hayali gözümün önünden gitmiyordu. Kızım için, eşim için dayanmalıyım diye bağırıyor, aynı zamanda da bir video kameram olsa da ancak filmlerde gördüğüm şu sahneleri çekebilsem ve ölmeden bunu bakanlığa gönderebilsem diye aklımdan geçiriyordum bir yandan da Allah'a dua ediyordum. 15-20 dakika sonra, ileride tek tük evlerin ufacık pencerelerinden, belli belirsiz yanan gaz lambalarının loş ışığını fark edince çok sevinmiştim. Fakat 300-400 m kalan köye ilerlemekte o kadar güçlük çekiyordum ki içime köye ulaşmadan öleceğim korkusu düşmüştü. Derken 50-60 m kadar ilerledim. Tipide, hayal meyal bir adamın bir atın yularından tutup bana doğru geldiğini fark ettim. Sadece adama "Amca misafir alıyor musun?" dediğimi hatırlıyorum. Bir müddet sonra gözlerimi açtığımda, kendimi bir köşesinde meşe odunlarının yandığı yumru ağaçtan yapılmış bir evde buldum. Giysilerimi çıkarmışlar, üzerimde atlet ve

eşofman altı olduğunu gördüm. Adam bana hoş geldin dedikten sonra, ben buraya nasıl geldiğimi sordum.

Adam, alaca karanlıkta atını sulamaya giderken beni gördüğü an korktuğunu, ayrıca çok şaşırdığını çünkü bu havada insanın yola çıkamayacağını tahmin ettiği için benden çekindiğini ama "Amca misafir alıyor musun?" dedikten sonra benim bayıldığımı, bunun üzerine 50-60 m ileride bulunan evine gidip bir iple naylon bir çuval aldığını, hanımıyla beraber gelip beni naylon çuvalın üzerine yatırıp iple ayaklarımdan bağlayarak kar üzerinde çekerek eve getirdiklerini anlattı.

Ben bu olaya çok şaşırmıştım. Adama Emirtolu köyünden geldiğimi, oranın öğretmeni olduğumu, yanımda köyden 3 tane daha gencin bulunduğunu ve Topal Şükrü'nün yayla evine sığındıklarını söyledim. Bunun üzerine adam, üç gencin bu havada orada donup ölebileceklerini bu yüzden köyden beş altı kişi ve bir iki hayvan bularak oraya gitmeleri gerektiğini söyledi. Bana "Hocam sen burada otur ben bir iki saate kadar gelirim" dedi.

Elli yaşlarındaki evin hanımı ve 3. sınıfa gittiğini söyleyen dokuz yaşındaki kızı Fatma ile birlikte evde kalmıştık. Kadın hiç konuşmuyordu. Fatma ise ara sıra sorduğum sorulara cevap veriyordu. Kadın bana bir bardak süt, biraz mayalı ekmekle közde pişirilmiş iki üç tane patatesten oluşan bir tepsi getirdi. Ben onları yedim. Kadına eline sağlık, kesenize bereket dedikten sonra kadının sadece diliyle dişi arasında afiyet olsun dediğini duyabildim.

Bir-bir buçuk saat sonra 5-6 kadar köylüyle benden ayrılan yol arkadaşlarım gelmişlerdi. Ev sahibi adam onların da donmak üzere olduğunu söyledi. Onlara da birer bardak süt, patates ve ekmek verdiler. Biraz sonra köylüler adamın evinden ayrıldı. Adamlar biz soh-

bet ederken adam bir anda hiddetli bir şekilde bağıra bağıra Kara Nafiz'in oğlunu öldürtüp parçalara ayırıp mağaraya attığını anlatmaya başladı. Daha önce duyduğum bu olayı, ikinci kez öldürülen çocuğun ailesinden dinlemek ve böyle bir tesadüfün olması beni oldukça tedirgin etmişti. Adam, durup durup ikide bir "ben de onları öldüreceğim!" diyordu. Karısının hasta olduğunu, kimseyle konuşmadığını, geceleri kalkıp dışarıda dolaştığını ve sürekli oğlunun adını sayıkladığını adam anlattıkça biz iyice korkmaya ve tedirgin olmaya başlamıştık.

Ev tek odalıydı. Adam bir yatak serdi bir köşeye. Biz dört kişi enlemesine yatağa yattık. Bir yatağa da adam, karısı ve çocuğu yattılar. Aynı odanın içinde yatmanın ve duyduğumuz öldürme olaylarının ürpertisiyle sabaha kadar uyuyamadık. Bir yandan da sabaha kadar yatakta pirelerle mücadele ettik.

Sabah gün ağarırken adamın karısı, ocakta küçük, kara bir tencerenin içerisinde bir şeyler kaynatıyordu. Sabah bize o kaynattığı "ayranın içine atılmış bulgurdan oluşan çorba" ve ekmek ikram etti. Çok kötü tadı olduğu için içemiyordum ve ekmek yemekle yetindim. Sonra adamdaki müsaade isteyip yola koyulduk. Köyün içine geldiğimizde bizim yolumuz üzerinde bulunan diğer köyden bu köye 30-40 kişilik bir grubun yaya olarak düğüne geldiğini ve tek kişi yürüyecek şekilde bir yol açıldığını görünce sevindik. Bu yolda hızla yürüyorduk. Köpek saldırılarına karşı elimizdeki tek silah, birer ikişer metre uzunluğundaki sopalardı. İki saat kadar yürüdüktan sonra bir araba gürültüsü duyduk. Araba geliyor sanmıştık. Çünkü kar yağmıyor ve hava güneşliydi. Bu nedenle yolun açılmış olabileceğini düşünmüştük. 300-400m ilerledikten sonra kar makinesini gördük. Çocuklar gibi seviniyorduk. Kar makinesinin üzerinde iki tane orman muhafaza memuru ve ellerinde hızar motorlarını görünce şaşırmıştık.

Sorduğumuzda müthiş bir afet olduğunu, ilk kez gök gürültüsüyle birlikte kar yağdığını duyduklarını ve 10-15 m uzunluğundaki köknar ağaçlarının devrildiğini, kar makinesinin önüne gelen ağaçları kesip yolu açtıklarını belirttiler

Biz kar makinesinin açtığı yolda ilerleyeceğimiz için çok sevinçliydik ve altı yedi kilometrelik bir yolumuz kalmıştı kasabaya.

İlk tepeyi çıktıktan sonra artık, kasaba yoluna doğru iniş başlamıştı. Biz koşa koşa, zaman zaman da karda düşse kalka sevinçten deliye dönmüşçesine kasabaya geldik. Kanter içinde kaldığımızı gören kasabalılar şaşırılmışlar ve nereden geldiğimizi sorduklarında şaşkınlıklarını gizleyememiş ve "Deli misiniz bu havada yola çıkılır mı?" diyerek şaşkınlıklarını dile getirmişlerdi.

Evime elli metre kalmıştı. Kasabada 5-6 tane dükkân vardı. Bunlardan bir tanesi Hilmi Amca'nındı; onun dükkânına girip bir şeyler aldıktan sonra yanımdaki arkadaşlarla birlikte eve geçecektim. Fakat ayaklarımın altında müthiş bir yanma vardı. Hilmi Amca'ya bunun nedenini sorduğumda benden ayağımdaki kara lastiği ve çorabı çıkarmamı istedi. Lastik ve çorabı çıkarınca ayağımın taban kısmının mosmor olduğunu görmüştüm. Hilmi Amca, bu yanmadan kurtulmak istiyorsan biraz canın acıyacak dedi. Bir tane yorgan iğnesinin ucunu çakmakla yaktı ve gözlerimi kapamamı söyledi. Hızlı bir şekilde her iki ayağımda 8-10 yerde iğne battığını hissettim. Hilmi Amca, ayağımın tabanını sıkarak pis kanı ayağımdan akıttı.

Evime, eşime ve çocuğuma ulaşmanın sevinciyle eve uğradıktan sonra bir cip tutup ilçeye gittik. Dilekçem zamanından önce ilçeye yetişmişti. Artık çok sevinçliydim. Eş durumundan eşimin yanına atamam yapılıyordu. Durumun bir hafta sonra belli olacağını İlçe Milli

Eğitim Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile görüşüp bana söylediğinde sevincimden, çektiğim bütün acıları ve sıkıntıları bir nebze olsun unuttum.

Sonra sevk alarak doktora gittim. Ayaklarımın ağrısı hâlâ geçmemişti ve çektiğim çileyi doktora anlattım. Bir hafta rapor istedim. Sağ olsun doktor arkadaş anlayışla karşılayarak bana rapor verdi. Milli Eğitimin söylediği gibi atama sonuçları bir hafta sonra belli oldu.

Fakat yeni göreve başlayan ve siyasilere torpili olduğunu söyledikleri bir genci benim eş durumundan geleceğim köye atamışlardı. Dünyam kararmıştı. Çektiğim çileler, verdiğim ölüm kalım mücadelesi, geçirdiğim donma tehlikesinden kimin haberi vardı ki?

Kirencik köyünün dördüncü azasının il encümenine yaptırdığı bu torpilli atama, bizim arkamızda kimsenin olmadığı ve aile bütünlüğü esasına uygun maddeye göre hareket etmemiz, bir dördüncü aza kadar torpelimizin bulunmaması beni yıkmış, ailemizi parçalamış ve benim eski görev yerim olan köyde 8 ay daha çalışmama neden olmuştu.

Sonuçta kutsal bildiğim 20 yıldır severek isteyerek kendimden ve ailemden çok büyük fedakârlıklarla yaptığım öğretmenlik mesleğini hâlen dördüncü azaya 1-0 mağlup olmanın verdiği üzüntüyle birlikte severek sürdürmekteyim.

Bingöl

NEHİRLER DÜŞLERİM GÖL KENARINDA

Ferhat ÇİFTÇİ

“...İşte betimleme budur. Şimdi herkesten bir paragraflık betimleme örneği yazmasını istiyorum. ...sessiz olalım! ... arkadaşlar, sessiz! ...”

Kâğıtlara karışan kelimeler eşliğinde, böyle seyrediyordu 6-F sınıfının o günkü Türkçe dersi. Kara tahta, masa, sandalye... önümdeki küçük insanlarla zamana akıyordu. Sahiplerinin ellerinde sınıksız kavranmış koca kurşun kalemler, bozuk, sessiz bir ritm tutmuştu. Kiminde koşturuyor, kiminde sarkıyordu. Gözlerini tavana dikerek düşleyen çocukları seyretmek, bana masum, acemi balıkçıları andırdı birden. Bir çuval yazı yazmak yahut bir kelimeyi yontmak dedim içimden. Yine dalmıştım. Bu geceden kalma bir arayış, şimdi olmamalı, dedim. Kelimelerini geceye sakla diyerek kendime kızdım. Hepsini değil, bir kısmını sakla. Gece koca ağaçların kollarına sığınmalı, gündüz fidanlara kol kanat olmalı, dedim. Bu karşılaştırma hoşuma gitti. Bunu kendime birkaç kez söyledim. Daha dün gece deftere düştüğüm “Sırtımda ağır kelimeler/ çocuklara bakıyorum” dizelerini hatırladım. Tam önümdeki sıradan yükselen “Hocam, ben anlamadım, ne yazacağız?” sorusuyla kendime geldim.

Şairin biri değil, öğrencinin biri soruyordu. Kalın kitapların içinde değil, kalın kitapların anlattığı yerdeydim. Dalgınlığıma çomak sokmuştu İbrahim. İyi de yapmıştı İbrahim. Bastığım mozaik, elimdeki kalemi

bana hatırlatmıştı. Sınıf içinde, denizin enginliği değildi mesele. Kürek çekmeli, kas yapmalıydı öğrenciler. Ben hisarı kuşatmanın hemen gerçekleşmesini istiyordum. Kendimi bundan alamıyordum. Bunun doğru olmadığını bildiğim halde alamıyordum. İşte yine öyle bir zamanı yaşıyordum sınıfta. Bir defasında da sıralar arasında başını kaldıran şu çocuk, küçük Cahit Zarifoğlu olsa, şu kâğıdını saklayan çocuk, Akif İnan olsa diye geçirmiştim içimden. Hele bu, affedilmezdi. Buna en çok onlar kızardı, yanlış olduğunu anlatmalarına bile gerek kalmazdı. Elbet çıkar; sevinmeyi, ağlamayı bilen her çocuktan bunlar çıkar. Bunu düşünüp buna uymamak yanlış, dedim. Gözlerim İbrahim'e kaydı ve öylece kaldı. Tam bu durumda zamanı kaybetmek, bir öğretmen için çok acıdır. Sorusunu önemsemediğimi düşünmüş bir hali vardı. Başını okşayarak:

“İbrahim, şey yazacaksın. Dedim ya. Betimlemenin diğer adı tasvir etmektir, kelimelerle resim çizer gibi. Düşün ve yaz. Gittiğin bir yer ya da tanıdığın bir insanı anlat. Yaşadığın yer de olabilir bu. Ben hiç görmedim sizin evi, sokağınızı, öyle bir anlat ki ben oranın nasıl bir yer olduğunu görmüş gibi olayım.” dedim. Gözlerinin içi parladı İbrahim'in. Buluş en çok çocuklara yakışıyor. Heyecanla yerine oturarak yazmaya koyuldu. Uzaklardan bahsedilmemeli çocuklara, bu hataya çok düşülüyor. Kendilerinden, kendi sokaklarından bahsedilmeli, diye düşündüm. Son sözlerimle bunu oluşturmak istemişim. Başarılı olduğumu düşünerek sevindim. Uçurtmalardan önce uçaklar, kuzulardan çok develer... bu olmazdı herhalde.

“Hocam ben bitirdim.” “Hocam ben de.” sözleriyle bitmişti sessizlik. Sınıf, sınıf halini almıştı. Zaten hep bu haller sessizlikle başlardı bende. Öğrenciler, nihayet çekiverdi beni oradan. Zil çalmadan öğrencilerin betimlemelerini dinlemeliydim. Ok gibi yerinden fırlayan her zamanki gibi Hasan'dı. *“Evet, Hasan, başla, sen.”* dedim.

"Biz o gün annemle alışveriş için çarşıya gitmiştik. Siyah kazağımı, mavi pantolonumu giymiştim. Elimde bir poşet, çok ağır." diyerek bitirdi Hasan. "Yalnızca bu kadar mı?" dedim. "Öğretmenim olmamış mı?" diye sordu. "Hayır, olmamış demedim. Daha geniş değinebilirsin diye bekliyordum. Neyse bir dahakine biraz daha geniş tutmaya çalışırsın." dedim. Daha Hasan bitirmeden parmağını kaldıran İbrahim'e: "Sen oku İbrahim, seninkini merak ediyorum." dedim. Başladı İbrahim:

"Bizim evin karşısında bir dükkân, onun yanında bir dükkân, onu yanında bir dükkân daha, sonra bir tabela. Bunlardan sonra da benim çok sevdiğim bir ağaç..."

Koptu sınıf... Bu anlatılamayacak kadar zor bir kesit. Kahkahalara karıştı öğrenciler. Şaşkınlığını ve utangaçlığını gizleyemedi İbrahim. Sırasında eridi, dayanılacak gibi değildi, kendimi zor tutuyordum. Belli etmemeye çalıştım. Anlamamıştı anlattıklarımın hiçbirini. Aslında biraz geriden takip ediyordu. Betimlemeyi en ayrıntılı bir şekilde anlatayım, kavrasın bütün öğrenciler diye bu kadar üzerinde durmuştum. O, herhalde "ayrıntı" kelimesine takılıp, bütün ayrıntıları anlatmak gerektiği kanaatine varmıştı. Yoksa sıralamazdı bütün bunları. Üstelik kendi yaşadığın yerden bahset deyişimdeki göz parlayışı, onu buraya taşımıştı. Hemen toparladım; "Arkadaşlar!" diye bir çıkış yaptım. "İbrahim, harika bir şey yakalamış, bu çok önemli." dedim. "Kafamızdan resim çizmek demiştik ya, kim bir resmi olduğu gibi, hiçbir ayrıntısını kaçırmadan anlatabilir ki?" diye sordum. Cevaplarcasına öğrencilere bakındım. "Üstelik betimlemenin sonuna çok iyi bir şey koymuş: en sevdiği ağacı. Bu, onun ağacı ne kadar iyi bildiğini, ne kadar çok sevdiğini göstermez mi?" diye bastırdım. Nihayet İbrahim, sırasında birazcık olsun büyüdü, kendini göstermeye başladı ve ben de nefes almaya başladım. Döndüm karşı sıraya,

hafif bir tebessümle parmağını kaldırmıştı Ayşe. Sınıfın havasını değiştirmek için hemen Ayşe'ye, "Ayşe, evet." dedim.

"Sınıfta sessizce yazıyordu öğrenciler. Aralarında dolaşıyordu Ferhat Hoca. Adımlarını ağır ağır atıyordu, her zamanki gibi derinlere dalmıştı. Bir ara yanımdan geçerken başıma dokundu. Dönerken de önümde oturan Ali'nin başına dokundu. Bunu ders anlatırken zaman zaman yapıyor. Yaparken de kendisine döndüğümüzde hafiften gülüyor. Bu defa hiç gülmedi, aslında ona baktığımı bile fark etmedi."

- *Aaa, evet!*

- *Aaa, evet!*

- *Sen bizi, sınıfı yazmışsın!*

Usul bir ses, tam betimleme havasında sokuldu paragrafa, oradan yayıldı sınıfa, yakaladı beni. Şimdi şaşılır mı, gülünür mü, düşünülür mü diye geçirdim içimden. Sınıfta avuç kadar bir serçeydim sanki. Küçük, temiz avucuna konduruvermişti beni Ayşe. Ne yapacağımı bilememiştim. "Çok güzel!" Şaşkınlık dolu bir "çok güzel!" çıktı ağzımdan. Usul sesli Ayşe, kim kime öğretmen? Siz yazarken halden hale girdim. Neye bak-sam, neye yönelsem; o, eğiliyor hemen içimdeki yaraya. Sen bunu yazmıştın. Benim sınıf ile kesişen dünyama, sen de bir sınıf açmıştın. Bana kimlerin nerelerde gezindiğini hissettirdin. Dünya içinde dünyayı hatırlatın.

Bu, o derste, o sınıfta, o gün bitmedi. O gecenin son demlerinde, yastığa kafasını koyan öğretmenin önüne düşüverdi. Bunun da öncekilerden pek farkı yoktu, olamazdı da. Gecenin şahitliğinde "göl"e bir başka "nehir" akmıştı.

Bitlis**BAYRAK DİREĞİ**

Nebi ERGÖREN

Evet... Nihayet öğretemdim işte... Uzun süren bir eğitim hayatı, “Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarını öğretmen olarak almayacağız” teranesi ve sonunda bir yumuşama... Ve, ve takvimler Ekim 1993’ü gösterdiğinde, ben Giresun’a öğretmen olarak atanmışım!.. “Kutsal Sevgiliye” kavuşacaktım işte!... Gerçekten sevinçliydim ve hemen Giresun’a doğru yola çıktım... Giresun denilince aklıma ilk önce Karadeniz daha sonra fındık ve de Topal Osman geliyordu. Evet, Topal Osman: Biz genç tarihçilerin, Yakın Tarihimizde karanlık noktaların sembol ismi olarak hatırladığı “Zat-ı Muhterem” ... Tarih öğretmeniydim, fakat sınıf öğretmeni olarak göreve başlamışım. O zamanlar böyle nokta tayini uygulaması ne gezer? İl emrine atama yapılıyor, orada bir torpil buluyor ve birbirimizin sırtına basarak en gözde yerlere tayinimizi yaptırıyorduk. Ben de kendi çapımda bir torpil ayarladım! Ve Alucra Tepeköy/ Mutaflı Mahallesi’ne (mezraya mahalle deniyordu) doğru yola çıktım.

04 Ekim 1993 Salı günü bir yarım otobüsle yola koyulduk. Benimle birlikte Alucra’ya kutsal görevi yapmak için beş öğretmen adayı daha hareket etti. Şunun şurasında 135 km’lik yoldu ve biz en fazla 2-3 saat sonra Alucra’ya varmış olurduk! 30-35 dakika sonra 25 km içeride olan Dereliye ulaştık. Ulaştık ama, yolun şekli semaili bir anda değişti. Yol, kobra yılanı gibi kıvrılıyor, önce Karadeniz sahillerinden güneye, Karadeniz

Bölgesi'nin iç kısımlarına doğru uzanıyor, daha sonra kuzeye doğru kıvrılıyordu. Ben Bitlisliyim ve böyle bir yolla ilk defa karşılaşıyordum. Bu arada doğanın güzelliği, ormanın ihtişamı bizi mest ediyor, yolun sıkıntılarını unutturuyordu. Bir buçuk iki saat sonra Eğriboz Dağı'na doğru tırmanmaya başladık. Orman örtüsü, artık gitgide kayboluyor, bozkır bitki örtüsü bizi karşılıyordu... Biz saat 10.00 sularında Giresun'dan yola çıkmıştık ve saat on iki olmasına rağmen yolu hâlâ yarılayamamıştık.

Eğriboz Dağı; Giresun ilini tam ortasından ikiye bölen, yüksekliği iki bin civarında, soğuk yayla sularının şarıl şarıl aktığı, ıssız görüntüsüyle yolculuğumuz müddetince gördüğümüz o güzelim orman örtüsünden çok uzak bir ortam... Aman Allah'ım! biz nereye gidiyoruz?... diye derin düşünceler içindeyken kaptan şoförümüzün:

- Yarım saat yemek ve ihtiyaç molası, yemekler şirkettendir?!... sesiyle irkilip kendime geldim. Saat on üç ve biz yemek ve ihtiyaç molası vermiştik, o güzelim yayla havasının tam ortasında!... Demek ki aşağı yukarı yolu yarılamıştık. Kaptan şoförümüzün ikramı olan ekmek, peynir ve soğuk yayla suyuyla bir güzel karnımızı doyurduk. Bu arada;

- Yolu yarıladık, 60-70 km yolumuz kaldı (!) diye yolcuların birbirleriyle yaptıkları konuşmalara kulak misafiri olduk ve ooh! diye derin nefes alarak, o güzelim yayla havasının ciğerlerimize dolmasını sağladık.

Evet... aradan yaklaşık üç buçuk saat geçmiş ve biz hâlâ Alucra'ya ulaşamamış ve "Kutsal Sevgiliye" kavuşamamıştık. Yolu daha yeni yeni yarılamıştık. Bu seferde iniyor ve kıvrılıyorduk. Başımız dönüyor, midemiz bulanıyor ve biz kıvrılmaya devam ediyorduk. Biraz daha indikten sonra tekrar o güzelim orman ör-

tüsü bizi karşılıyordu. Bu sefer sahil ve civarında olduğu gibi, her çeşit ağaç yoktu. İğne yapraklı ağaçlardan olan çam ağaçları bize eşlik ediyordu. Demek ki aynen bizim Doğu'da olduğu gibi soğuk iklime doğru yol alıyorduk. Bir süre sonra tarihî Şebinkarahisar ilçesinin kuzeyinden saat on beş sularında geçtik. Ve biz, o kutsal mesleğe bir an önce kavuşmak için kalbi çarpan öğretmen adaylarının heyecanları bir kat daha arttı. Hem uzun süre sonra bir yerleşim merkeziyle karşılaşmak hem de kollarını açıp bizi bekleyen "Kutsal Sevgiliye" yaklaşmış olmak bizi oldukça heyecanlandırmış, telaşlandırmış ve de sevindirmişti! Kısa bir süre sonra Balcana denilen Şebinkarahisar'a bağlı bir yerleşim merkezinden geçtik ki daha sonra hayatımda önemli yere sahip oldu. Yaklaşık yarım saat sonrada "Kutsal Sevgiliye" ilk kavuşacağımız Alucra, ufukta nazlı nazlı yaşmağını açıp nihayet bize kendini gösterdi.

Evet, evet... Biz Alucra'ya varmıştık artık. Bedenimizi 2-3 saatlik bir yolculuğa hazırlayıp yaklaşık 6 saat süren bir yolculuktan mı, yoksa "Kutsal Sevgiliye" kavuşuyor olmaktan ötürü mü bilmem ama, bedenim oldukça yorgun düşmüş ve başım şiddetli bir şekilde ağrımaya başlamıştı. Bu arada Tepeköy Mutaflı Mahallesi'ni sordum. Tepeköy tamam ama, Mutaflı'dan haberi olana rastlamadım! Amaaan dedim, şimdi bunları düşünmenin zamanı mı? Sabah ola, hayrola! diyerek diğer arkadaşlardan ayrılıp Öğretmenevi'nin yolunu tuttum. Sabah oldu, ilçe milli eğitim müdürlüğüne gittim, göreve başladım. Orada hayatım boyunca unuttuğum ve de unutamayacağım Osman Sertbaş adlı şube müdürümle karşılaştım, tanıştım!... Bana Tepeköy Muhtarının dükkânının yerini tarif etti. "Her hâlde Mutaflı'yı bilen bir o vardır," diye düşünürken,

- Sana Mutaflı'nın yolunu tarif eder, dedi.

Teşekkür ettim ve muhtar'ın dükkânına gittim.

- Mutaflı'yı biliyorsun, değil mi muhtarım?! diye sordum.

- Tabi ki biliyorum, ya ne zannettin? diye, kendinden emin bir şekilde cevap verdi...

- O hâlde nasıl gideceğim, oraya?

- Bekle, dedi.

Yerinden kalktı ve oğlunu bir yere gönderdi. Bir süre sonra Alucra'da ikinci Tepeköylü şahıs olan "Cipci Ekrem" ve muhtarın oğlu dükkâna geri geldiler.

- Aha seni Mutaflı'ya Ekrem götürecektir, dedi ve "Cipci Ekrem ile pazarlık etti.

Daha sonra alacağım maaşın 1/8'i kadar bir ücrette anlaştılar ve biz Mutaflı'ya doğru yola çıktık. Önce Balcana'ya geldik. Yani Alucra'ya gelirken geçtiğimiz, Şebinkarahisar'a bağlı bir yerleşim yeri... "Cipci Ekrem" bana Mutaflı hakkında bilgi veriyordu. Tabi ki moralimin bozulmamasına dikkat ederek... Topal Osman'ın mekânlarına doğru gittiğimizi, Mutaflı'nın Şebinkarahisar sınırında olduğunu, Alucra'ya resmî işleri dışında gelmediklerini, cumaları Balcana'da pazar kurulduğunu ve Mutaflıların buraya geldiklerini, vs., vs... Ben, köyde minibüs olup olmadığını, sordum. O, mahcup bir şekilde;

- Yok!.. Atla iki saatte Balcana'ya geliyorlar, dedi.

Ben, bana gereken bilgileri almıştım. Daha sonra uzun süre konuşmadık. Ve Ben de bu arada kafamı kurcalayan sorulara cevap aramaya başladım... "Karım hamileydi, acaba onu buraya getirmeli miydim yoksa memlekette kalması mı daha iyi olurdu?" diye düşünürken Aksu Çayı'nın kollarından bir derenin kenarından kuzeye doğru 1-1,5 saat yol aldıktan sonra derenin

içinden geçerek doğuya doğru üç kilometre daha gidip Mutaflı'ya vardık. Cipci Ekrem,

- İlkbaharda olsaydık, derenin suları oldukça kabardı ve biz derenin içinden geçemezdik, dedi.

Ben de Allah'a ilkbaharda olmadığımız için hamdettim...

Köye vardık. "Okul (!)" dedim eski bir ev gösterdiler. "Ben nerede kalacağım?" diye sordum, başka bir yıkık ev gösterdiler. Yani köyde iki tane boş ev vardı, ikisinin de sahipleri kışın İstanbul'a gidiyor, mayısın sonunda köye geliyorlardı. Biz de oraları idareten kullanacaktık. İyi güzel, "peki öğrenci?" dedim.

- Yedi öğrenci bu mahallede var, üç öğrenci iki kilometre doğuda Alamacan'dan gelecek, altı öğrencide Balcana'nın Darıbüküm Mahallesi'nden gelecek.

Tamam, güzel, dedim 1993-1994 Eğitim-Öğretim sezonunu iki odalı bir evde açtım. Bir hafta sonra eşimi de memleketten getirdim. "Kutsal Sevgiliye" kavuşmuştum ya! Gözüm hiçbir şeyi görmüyordu.

Başından beri içimde bir boşluk vardı, bir şeyin eksikliğini hissediyordum. Ama ne? O eksikliği, 1981'den beri Mutaflı'ya gelmeyen müfettişlerin ilkbaharda zorlayarak köye getiren ve herhalde ilk defa köye gelen Osman Sertbaş çıkageldiğinde anladım. Evet... O eksiklik: "Bayrak Direği" idi. Evet, evet... Ben, müdür yetkili öğretmen olarak adamın evine "Bayrak Direği" dikmediğim için suçluydum... Soruşturma geçirip ceza almalıydım. Ve nihayet, ben hak ettiğim cezayı almıştım...

Bolu

GÜLEN YÜZÜN SOLMASIN KÜÇÜĞÜM

Fatma GÜREL

Ocak 1994, içim içime sığmıyor. Takvimler ideal ruhların gurbetle buluşmasına hazırlanırken insanın nasibine merak düşüyordu. Meraklar ve sorular aynıydı. Belli oldu mu, açıklandı mı, acaba neresi? Bütün bu soruların cevabı ocak ayının son günlerinde belli oldu, çünkü atamalar açıklandı. Sevinçten ailecek gözyaşlarına boğulduk. Görev yerim Niğde. Peki ya arkadaşlarım? Onların çoğunluğu Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki yatılı bölge ilköğretim okullarına atandılar. Herkes benim onlara göre daha şanslı olduğumu söylüyordu. Ben de aynı şeyi düşünüyordum.

Şubatın ayazı yüreğimin çırpıntısıyla birleşince yol gittikçe uzuyor, iklim daha da sertleşiyordu. Buralar bizim yöreye göre çok farklı, daha soğuk, orman ve ağaçtan eser yok. Ürperiyorum biraz. Annem de farklı duygular içinde ama belli etmemeye çalışıyor. Niğde Milli Eğitim Müdürlüğü atama bölümünde elimize tutuşturulan bir kâğıt ve üzerinde Çiftlik ilçesi, Azatlı kasabası İlköğretim Okulu yazıyor. Birkaç kişiden yol tarifi aldıktan sonra yeniden yola koyuluyoruz. Kayseri ayrımından dönerek ilçe yolunu buluyoruz. Uzayan yollar sabır meleke mi zorlarken hayallerimi anımsıyorum, zira bu bana güç veriyor. Yol üzerinde mezarları aratmayacak görüntüler. Annem "buralar terk edilmiş, kimse yok gibi" diyor. Ama az ileride birkaç evcil hayvan buralarda insanların varlığını kanıtlayveriyor.

Önce ilçe, sonra kasaba. Hepimizde hayal kırıklığı, annem artık gözyaşlarını saklayamıyor ve babama dönerek 'Bu kızı burada nasıl bırakacağız?' sözleri dökülüyor dilinden. Ana yüreğinin merhametinde buluyorum cesareti. Babam, anneme göre daha sakin etrafa göz gezdirerek okulu arıyor. Kasaba sakinlerine sorulan birkaç sorudan sonra okul müdürünün evini bulduk.

Kapıyı üç yaşlarında küçük bir kız çocuğu açıyor. Adı Nazlı. Kendisi de adı gibi nazlı. Daha sonra okul müdürümüz Üzeyir Bey bizi içeri davet ediyor. Çekingen bir hâlde odada sobanın başına oturuyoruz. Sohbet sırasında annem biraz rahatlıyor ama "Kalacak ev var mı, yakacak olarak ne kullanılıyor?" sorularını da ardına soruyor.

Pencereden bakınca gözüme beş altı çocuk ilişiyor. Bu soğukta ayaklarında çorap, üstlerinde kaban olmaması beni ciddi şekilde düşündürdü. Ertesi gün annem ve babam müdür beyle birlikte ilçeye giderek benim için alışveriş yaptılar. Kalacak evim, benden bir ay önce kasabaya hemşire olarak atanan Kezban'ın kaldığı ev. Kezban sessiz, gözleri kömür karası, güler yüzlü hanım hanımcık bir kız. İlk tanışmada Adanalı olduğunu öğrendim. Benimle yaşıt olması beni sevindirdi. Üstelik kasabaya bir ay önce gelmiş, ondan çok şey öğrenebilirdim.

17 Şubat 1994'te müdür beyle birlikte okulun yolunu tutuyoruz. Kalbim yerinden çıkacakmış gibi hızla atıyor. Okul tek katlı ve bahçesi kocaman. Önce okul geziliyor ve sonra müdürümüz "işte senin sınıfın" dediğinde merak ve heyecan birbirine karışıyor. Sanki dilim tutuluyor, ancak kısık bir sesle teşekkür ediyorum. Birlikte sınıfa giriyoruz. Bana ikinci bir şok daha. Bu kadar kalabalık bir sınıf olur mu? Aman Allah'ım yanlış saymamışsam yetmiş seksen civarında öğrenci. Mü-

dürümüz gülümsüyor, “Korkmayın hoca hanım, bunlar dördüncü sınıflar. Başka öğretmenimiz olmadığı için bir aradalar” diyerek öğrencilere beni tanıtıyor ve ayrılıyor. Öğrencilerle tanışmam iki ders saatini alıyor. Hepsisi de parlak bakışlı, mahcup, güler yüzlü öğrenciler. Zamanla birbirimize alışıyoruz. Sanki aramızda sihirli bir bağ oluşuyor.

İki ay sonra okula bir bayan öğretmen daha atandı. Onun da ilk görev yeri idi. Heyecanla bekliyoruz ve sonunda Hülya öğretmen geliyor, tanışıyoruz. Onun kaderi de aynı. Üçümüz Kezban’ın evinde kalıyoruz. Eğlenceli ama zor. Tezek yakmak hatta sobayı tutuşturmak bir eziyet olsa da birbirimize destek oluyoruz. Hülya kısa zamanda bize alıştı ve onunla ortak yönlerimiz çok fazla. Bu bizim kısa zamanda dost olmamızı sağladı. Artık her şeyi birlikte yapar olduk. Kasabalılar bize ayrılmaz ikili adını vermişti. Hülya’nın sınıfı da kalabalıktı, aynı zorlukları o da yaşıyordu.

Zaman ilerlemiş ve bahar gelmişti. Beni şaşırtan olaylar zinciri bu dönemde başladı. Her gün erkek öğrencilerimden birkaçının gelmediğini fark ettim. Bu sayı artarak devam etti. Önce hasta olabileceklerini düşündüm ancak sayı daha da arttı, otuz beş erkek öğrenciden sadece yedi tanesi okula gelir olmuştu. Durumu hemen müdür beyle paylaştım. Bana çok ilginç gelen bir açıklama yaptı. Yılın bu zamanlarında kasabadaki erkek öğrenciler aile bütçesine katkı olsun diye çevre köylere çoban olarak gönderilmiş. Yapacak hiçbir şeyin olmadığını, kendisinin de birçok çalışma yaptığını ancak sonuç alamadığını söyledi.

Öğrencilerimin eğitiminin eksik kalacağını bilmek beni çok rahatsız ediyordu. Öğrencilerim arasında en çok da Mehmet’i düşünüyordum. O, parlak bakışlı, zayıf, sık sık hasta olan bir çocuktur. Nasıl çobanlık yapardı? Daha çok küçüktü. Ailelerle konuşmam sonuç

vermedi. Bunun bir gelenek olduğunu söylediler. Sorunu muhtar ve belediye başkanıyla paylaştık ama nafile. Okul müdürünün bile çözemediği bir sorunu daha üç ay önce göreve başlayan bir öğretmen nasıl çözecekti.

Gece gündüz bunu düşünür olmuştum. Sonunda ilçe milli eğitim müdürü ile konuşmaya karar verdim. Beni sabırla dinledi ve bu sorunun diğer kasabalarda da olduğunu birçok kez soruşturma açtığı hâlde sonuç alamadığını söyledi. Ancak bu yıl kaymakam ve karakol komutanıyla bir çalışma başlatılacağını, ailelerin tespit edilerek tek tek görüşülüp ikna edilmeye çalışılacağını belirterek duyarlılığım için teşekkür etti.

Sabırla beklemeye başladım. Bu esnada Mehmet'i birçok kez rüyamda gördüm. Sürekli benden yardım istiyor "öğretmenim beni kurtar" diye yalvarıyordu. Bir gün annesini yolda gördüm. Mehmet nasıl diye sordum. Kadın ağlamaya başladı, ağlamaktan sözcükler boğazına düğümleniyordu. Kendimi hiç bu kadar çaresiz, kötü hissettiğimi hatırlamıyorum. Kadının ağzından güç bela "Mehmet çok hasta hoca hanım, çalıştığı bey onu getirdi, evde yatıyor ve sürekli sizi sayıklıyor" sözleri döküldü. Onu hemen görmek istediğimi söyledim. Mehmet gerçekten çok hastaydı idi. Onu okul müdürü ile birlikte ilçedeki sağlık ocağına, oradan da Niğde'deki Devlet Hastanesine götürdük. Mehmet'in gözlerindeki o pırıltı yavaş yavaş sönüyordu sanki. Bir ay boyunca hayatımın en zor günlerini geçirdim. Mehmet iyileşemedi ve gözlerindeki pırıltı söndü. Bir süre hep kendimi suçladım. Yapacak bir şeyler bulmalıydım ama geç kalmıştım. Üzüntümü ancak diğer öğrencilerin evlerine dönmeleri ve okula gelmeleri hafifletebilirdi.

Gereken her yere yazılı başvurumu yaptım: Devlet daireleri, dernekler vb. Çabalarım sonuçlandı. Ailelerle yapılan toplantılar sonunda araya hatırlı insanlar da konularak küçük yaştaki çocukların çobanlığa verilme-

leri birazda olsa önlendi. Çocukların büyük bir kısmı okula ve evlerine döndüler.

Çok acı bir deneyimle de olsa öğretmenliğin sadece kara tahta başında olmadığını artık öğrenmişim. Bunu bana Mehmet öğretmişti. Ben ona yaşamayı öğretemesem de o bana öğretmenliğimi hatırlattı. Ben Mehmet'i unutmadım ve hiç unutmayacağım. Ne zaman bir çoban görsem, Mehmet bana gülümsüyor uzaklardan. Mehmet'lerin gözlerindeki pırıltılar hiç sönmessin ve okullarında mutlu olsunlar. Onlar sadece çocuk olsunlar...

Burdur**ŞEHRE HÂKİM BİR YER**

Osman ADATEPE

Trabzon'un Araklı ilçesinin bir köyüne ilk atama olarak tayin edildim. İçim kıpır kıpırdı. Âdeta bir kuş gibi sevinçten uçuyordum. Ama bir yandan da nereye gideceğim, neler yapacağım, nasıl yapacağım konusunda tereddütlerim vardı. Milli eğitime gittiğimde şoförün, yani daha sonra tanıyacağım Ali Ağabey'in, milli eğitime uğrayacağını söylediler. Ben de beklemeye koyuldum. Uzun süre bekledim. Fakat ne gelen vardı ne de giden. En sonunda öğrendim ki Ali abi, o gün milli eğitime uğramadan köye gitmiş. Her neyse Taşgeçit köyüne kalkan dolmuşların nereden kalktığını öğrendikten sonra hemen oraya hareketlendim. Ne bir araba ne de dolmuş vardı. Çaresizce etrafa bakınıyordum, hava kararmak üzereydi. Tam ümidimi kesmek üzereydim ki yaşlı bir amca,

- Sen yabancı mısın? diye sordu bildik Karadeniz şivesiyle.

- Evet, yabancıyım. Taşgeçit köyüne gideceğim ama arabalar gitmiş galiba.

- Öğretmen misin?

- Evet, yeni atandım.

- Bu saatten sonra araba falan bulamazsın. Ama şanslısın ki benimle karşılaştın. Atla bakalım.

- Tamam amca, çok sağ ol.

Kendimi hemen arabaya attım. Yol bilmem, iz bilmem. Ama yine de sorayım dedim.

- Amca, Taşgeçit'in içinden geçer değil mi?
- Geçmeyecek olsa seni niye alayım.
- Yok amca öylesine sordum.

Soru sormaya korksam da dayanamıyordum.

- Yalnız bir de mahallesi varmış galiba.
- Evet, biliyorum.

Cebimdeki kâğıdı çıkardım.

- Taşgeçit-Haşılı İlköğretim Okulu.
- Golaşa.
- Amca Golaşa değil, Haşılı.
- Benden iyi mi bileceksin.
- Yok da hani kâğıtta öyle yazınca...
- Eski adı Golaşa'dır.

Amca az tuhaf biriydi ama iyi bir adam olduğu her hâlinden belliydi. Benim yapmam gereken tek şey vardı o da susmaktı galiba.

Bindiğim araba küçük bir kamyonetti. Amca da saçlı sakallı, yaşlıca biriydi; tüm haşmetiyle arabayı kullanırken ben de etrafımdaki güzelliklerin tadını çıkarmaya çalışıyordum. Kolay değildi İç Anadolu'nun o kel tepelerinden sırma saçlı Karadeniz'e gelmek ve buna alışmak. Yanı başımızdan şırl şırl akan bir dere, etrafını çevirmiş; âdeta çerçeveye almış uçsuz bucaksız bir yeşillik, manzara resmi gibi öylece bana bakıyor. Yol yılan gibi kıvrılsa da en azından asfalt.

"Vay be!" dedim kendi kendime "Bizim oralardaki köylerde böyle asfalt olacak. Nerde? Gelişmiş yer tabii." diye düşündüm.

Sonradan öğrenecektim bu yolun Gümüşhane yolu olduğunu ve de o yüzden asfalt olduğunu.

40-45 dakikalık bir yolculuğun ardından amca yavaşladı, sağa yanaştı.

- Bak evlat, şu alabalık tesislerine git, öğretmen olduğunu söyle sana yardımcı olurlar. Burası Taşgeçit köyü. Yalnız senin mahalle biraz ileride.

Ben şuralarda bir yerlerdedir diye sağa sola bakınırken,

- Oğlum ne bakınıp duruyorsun sağına soluna, parmağımın ucuna baksana, dedi yaşlı amca.

Parmağının ucu kuzeyi gösteriyordu. Epeyce bir kuzeyi. Kafamı gökyüzüne doğru kaldırdım.

- Ne orası mı? diye şaşkın bir şekilde sordum.

- Ne o, beğenemedin mi?

- Yok canım gayet iyi hem köye de hâkim bir yerdeymiş, dedim tabi başka ne diyebilirim. Daha sonra öğrenecektim yalnızca köye değil şehre (neredeysen Trabzon'a) hâkim bir yerde olduğunu.

- Amca, buranın yani bu güzel, tabiat harikası köyün yolu nerede?

- Ne yolu?

- Ne? Yolu da mı yok? diye orta şiddette bir çığlık attım.

- Ne o? Yoksa beğenemedin mi?

- Yok canım beğenmeme değil de... Kem küm...

Amca arabaya bindi gitti, giderken bana pek de iyi bakmıyordu. Bir daha beni arabasına alacağını da pek sanmıyordum.

Balıkhaneye gittim.

- Selamun aleyküm.

- Ve aleyküm selam.

- Ben yukarı mahallenin öğretmeniyim.

- Hocam hoş geldiniz, buyurun şöyle oturun. Birazdan çocuklar gelecek sizi köye götürecekler.

- Şey, bir şey soracağım da.

- Buyurun hocam.

- Köyün gerçekten yolu yok mu?

- Yok ama dert etme yürüme daha yakındır.

Yüzüm biraz buruşmuş olacak ki, dükkân sahibi:

- Ne o, beğenemedin mi?

- Ben bu soruyu bir yerden hatırlıyorum ama...

- Hangi soruyu?

- Yok yok ben öylesine kendi kendime konuşuyorum.

Çok geçmedi, üç tane öğrencim geldi. Yaşları 10-11 civarında olmalıydı. Üçü de tek tek, "Öğretmenim hoş geldiniz!", dediler. İşte o an yüreğim cız etti. "Öğretmenim" kelimesi ne güzel bir kelimeymiş. İlk olması belki de beni bu kadar heyecanlandırmıştı. Çocuklar elimdeki küçük çantayı da aldılar. Başladık yürümeye. Hava iyiden iyiye kararmıştı. Dik bir yamacı tırmanıyorduk. Çok geçmeden yorulduk,

- Çocuklar daha çok var mı?

İçlerinden hafif tombul sarışın olanı,

- Az kaldı öğretmenim, dedi.

Uzun bir süre yürüdüktan sonra ya da bana öyle geldi bilmiyorum, benim bacaklarımda hâl kalmadı. Çocukların maşallahı vardı, kedi gibi tırmanıyorlardı. Ben daha fazla dayanamadım.

- Çocuklar daha çok mu?

Aynı çocuk cevap verdi,

- Az kaldı öğretmenim.

İçimden, ben senin öğretmenin olursam ilk işim sana az-çok, uzak- yakın kavramlarını öğretmek olacak dedim.

Köye vardığımızda bacaklarımı hissetmiyordum. Hayatımda hiç bu kadar dik bir yamaca tırmanmamıştım. Kendi kendime düşünüyordum; şimdi köy kahvesine gideriz, muhtar da oradadır. Köylüyle tanışırız. Bir çay içtikten sonra muhtarın evine gider bir yemek yeriz. Oradan da öğretmenlerin kaldığı lojmana geçeriz. Tabi bunları düşünürken ben çocukların peşinden yürümeye devam ediyorum. En önde giden çocuk ya-vaşladı.

- Öğretmenim, işte burası okul, okulun önündekiler de Ali öğretmenle, Sinan öğretmen.

- Tamam çocuklar, teşekkür ederim, dedim.

Ali Hoca, Sinan Hoca ve Ali abi teker teker hoş geldin dedikten sonra Ali abi bizi evine götürdü. O gün akşam yediğim hamsi tavayı hiç unutamam. Bir de gözlerinin içi gülen çocukların 'öğretmenim', 'öğretmenim' diyen şen seslerini...

Hoş beşten sonra Ali abiye teşekkür ettik ve evden ayrıldık. Sinan Hoca evliydi ve okulun epeyce uzağında oturuyordu. Ali Hoca'yla birlikte kalacaktık.

- Ali Hoca'm lojman okula yakın mı?

- Evet, çok yakın.

Bu, bugün duyduğum en güzel haberdirdi. Ya lojman da olmasaydı.

Okulun önüne geldik. Ali Hoca'm, "Sana okulu gezdireyim." dedi. Çok yorgun olmama rağmen "Tamam" dedim. Aslında okulu da merak etmiyor değildim. Kapıyı açtı, yukarıdaki sınıfları gezdirdi. Aşağıya indik. 5. sınıfları da gösterdi. Tam karşısındaki kapıyı da açtı.

- Burası ne hocam?

- Lojman...

- Ne, lojman burası mı?

- Evet.

- Hani okula çok yakındı.

- Daha ne kadar yakın olsun Osman Hoca'm.

Sınıfımla kaldığım oda (lojman) karşı karşıyaydı. Odamdan çıkıp üç-beş adımda sınıfıma girebiliyordum. Ne dolmuş stresi, ne yol stresi, ne de ısınma problemi? diyeceksiniz okul alttan ısıtılmalı mıydı? Hayır, çocuklar her gün bir tane odun getiriyorlardı.

Derse ilk girdiğimde doğal olarak heyecanlandım. Ama çocukların o gülen güzel yüzleri, masumane soruları heyecanımı çabucak atmamı sağladı. Tabi önce tanıştık, biraz sohbet ettik. Ne yapayım, ne yapayım derken aklıma bir fikir geldi. Ucu açık bir soru sora-yım, çocukların hayal dünyası ne kadarmış bir görevim istedim.

- Çocuklar cennete gittiniz. İlk üç isteğiniz ne olurdu?

Tabi bütün parmaklar havada.

Cevaplar genelde aynıydı.

- Çikolata, elma, halley.
- Karpuz, çubuk kraker, bisiklet.

Artık dayanamadım, müdahale ettim. Çocuklar biraz daha büyük düşünün, ne isterseniz olacak. Çocuğun biri ısrarla parmak kaldırıyordu. Söz verdim:

- Öğretmenim ben bakkal dükkânı isterim.

Hani daha kapsamlı düşünün dedim ya çocuk da böyle bir cevap verdi.

Başka bir çocuk:

- Öğretmenim onların zaten bakkalları var.
- Oğlum sizin bakkalınız varmış ya.
- Öğretmenim bizim bakkal benimle birlikte cennete gelecek mi?

Başka bir çocuk:

- Öğretmenim onların bakkal dükkânı cennete giderse Sinan Hoca da cennete gider.

Ben şaşırđım tabi.

- Niye ki oğlum, ne alakası var?
- Öğretmenim, bakkalın üst katında Sinan Hoca oturuyor.

Bursa

AMELLERİN EN GÜZELİYLE ÖDÜLENDİRİLMEK

Nuri CELEPÇİ

Yıl 1993 mevsimlerden sonbahar... Ekim ayının ilk günlerini yaşıyorduk. Fakülteden mezun olup yüksek lisansa başladığım yıldır. Haftanın iki günü derslere devam ediyordum. Haftanın geri kalan günlerini bir şekilde değerlendirmek istiyordum.

Bir vesileyle Kayseri'nin Sarız ilçesinde bir okulun açıldığını ve öğretmene ihtiyaçları olduğunu öğrenmiştim. Orada öğretmenlik yapıp yapamayacağımı sordular. Yapmak istediğim takdirde ilçenin müftüsünü bulmamın yeterli olacağını söylediler. Daha önce ismini duymuştum ancak hiç görmemiştim. Birkaç gün düşündükten sonra gidip görmek istedim.

Sarız; Kayseri'ye yüz kırk kilometre uzaklıkta, Kayseri-Kahramanmaraş yolu üzerinde merkeze uzak bir ilçedir.

Bir pazartesi günü, her gün saat 14:30'da kalktığını öğrendiğim bir otobüse atlayıp Sarız'a ulaştım. Müftülüğün kapısını vurup içeriye girdiğimde tahmin etmediğim kadar güler yüzlü bir müftüyle karşılaştım. Selam ve tanışma faslından sonra asıl konuya girdik. Müftü Bey okulun yapım aşamasından bitim aşamasına gelinceye kadar olan her şeyi bir çırpıda anlatıverdi. Kimi zaman heyecanlandığını, kimi zaman gözlerinin yaşardığını hissettirmemeye çalıştı. Son cümlelerini şu şekilde bağladı: "İşte hocam bu hâle getirmeye çalıştığımız okulu bu yıl içinde açmayı planladık. Bir hayli

de öğrencimiz var. Ne var ki, öğretmenimiz yok. Öğretmen ihtiyacımızı karşılayamazsak bu yıl okulu faaliyete geçiremeyeceğiz. Bu öğrencilerimize de yazık olacak...”

Müftü Bey okulun yapım aşamasındaki yoklukları, zorlukları ve yapılan fedakârlıkları bir bir anlatırken, satır aralarında;

“Gitme ey yolcu oturup ağlaşalım

Elemim bir yüreğin kârı değil paylaşalım.”

der gibiydi. İşin bu aşamasının tek yürekle baş edemeyecek kadar zor olduğunu, yüreklerin gerekli olduğunu anlamak hiç de zor değildi. Öyle ya, zihnin mesajı sözle, yüreğin mesajı özle iletilirmiş. Mesajını almıştım güler yüzlü müftünün. Allah’ın yardımını duaya kalkan ellerle beraber olurdu elbette. Anlaşılan o ki Müftü Bey’in elleri hiç inmemişti aşağıya. İşte o zaman anladım ki, kişinin bittim dediği yerde, yettim diyen birileri olurmuş mutlaka.

O gün Müftü Beylerde misafir oldum. Sabah olunca okulu görmeye gidecektik. Heyecanlı olduğumu gizlemeye çalışıyordum. Sarız halkının çorak arazileri, verimsiz tarlaları ama mümbit gönülleri vardı. Böyle olduğu için de ellerindeki sınırlı gönüllerindeki sınırsız imkânlarıyla, fedakâr insanların imrenilecek gayretleriyle, sisli ve puslu vadiler arasında şehrin girişindeki tepenin yamacına yapıvermişler bir okul, elleri ve yürekleri birleştirerek. Kimisi ineğini satıp vermiş, kimisi kavağını kesip.

Okul üç katlıydı. Kimi kapı ve pencereleri henüz takılmamıştı bile. Okulun üçüncü katını gezerken yirmi metre karelik bir odaya ilişiverdi gözüm. Burada kalabileceğimi ifade ettiğimde, Müftü Bey’in “Hayır hayır ben seni, burada kaldığın sürece misafir ederim” ısrarına rağmen okulda kalmaya karar verdim. Bütün bunlar olup biterken sevgi meleşim hep yanımdaydı.

Ertesi gün bir ranza, bir yatak, bir yorgan ve birkaç parça kilimle odamı döşemişti bile güler yüzlü Müftü. Kışın soğuşundan korunmak için borusunu pencereden dışarı verdiğimiz bir de soba.

Okulun eğitim ve öğretime devam edebilmesi için en az dört öğretmene daha ihtiyaç vardı. Bu sorunu halletmek de bana düşüyordu.

Benimle birlikte mezun olan ve çeşitli dallarda yüksek lisansını yapan arkadaşlarıma açtım konuyu. İkna etmek kolay olmadı onları. Kimi uzaklığından, kimi şartların zorluğundan şikâyet etti haklı olarak. Kendimizce haklı gerekçelerimiz vardı. Ancak, sorunun bir parçası olduktan sonra haklı gerekçeler bizi mazur göstermeyecekti elbette. Bir yanlış, mazeret var diye doğru olur muydu hiç?

..... “Yapmalı mı? Yatmalı mı?”

Bizler; eğitimci olarak, öğretmen olarak “ben” demenin ancak “sen”in ve “o”nun olduğu yerde anlam kazanabileceğini bilen kimlik ve kişilik sahibi insanlarız. Bir “ben” “başkası” olmadan nasıl idrak edilebilir? Öyleyse bizler, “sen”ler inşa etmeliyiz hem de kimlik ve kişiliği olan “sen”ler.

Bizler ya bir şeyler yapmak isteyenleri yanımıza çağıracağız ya da bir şey yapanların yanına koşacağız. Bugün bir şey yapanların yanına koşma zamanıdır. Şayet bunu yapmazsak gözyaşlarımızla söndüremeyeceğimiz bir ateşi öz ellerimizle yakmış oluruz, şeklinde bir konuşmayı şu şekilde bitirmiştik: “Arkadaşlar! Bugün mazeret ileri sürme günü değildir. Başınızı dizlerinizin arasına, elinizi vicdanınıza koyun, gözünüzü gönlünüze döndürün ve söyleyin: İnşa etmediğimiz bir nesilden gelecek beklenir mi? Başkalarının imha ettiği bir zihinden gelecek beklenir mi?” Bu konuşmanın akabinde onlar da bu gönül seferberliğinin içinde yerlerini almaya karar verdiler.

“Karşında ziya yoksa, sağından, ya solundan
 Tek bir ışık olsun buluver, kalma yolundan
 Âlemde ziya olmasa halk etmelisin halk
 Ey elleri böğründe yatan şaşkın adam kalk!”

diye seslenen millî şairimizin mısralarını hatırlayıverdim o an. Yaşamının anlamın ne demek olduğunu, yaşamının ne anlama geldiğini sorguladım o an. Yaşamının, yaşatmak olduğunu, yaşamının, hayat yolculuğunda çöle dönmüş gönülleri yeşertmek olduğunu anladım o an.

İşte o an anladım ki, oturduğu yerden konuşmak kolay. Nasıl olsa bedeli yok. Ama bedel ödemeye gelince...

Bütün bunlar olup biterken sevgi meleğim hep yanımdaydı.

Sarız, benim öğretmenlik anlayışımın şekillendiği, öğretmenlik felsefemin oluştuğu yerd. Sarız, benim ilk öğretmenlik yaptığım yerd.

Aşkın iğnesiyle dikilen dikiş

Kıyamete değin sökülmez imiş

Benim öğretmenlik aşkımın dikişlerinin atıldığı yıl ve yerd burası.

Hayatımızda hiç unutamadığımız günlerimiz vardır ya, doğum günümüz gibi, evlendiğimiz gün gibi, çocukların karşısına geçip ilk dersimizi anlattığımız gün gibi. Ne zaman Sarız'ı düşünsem ilk dersimi anlattığım gün gelir aklıma. Ne kadar da heyecanlanmıştım. Yüreği avucumda titrek bir kuş gibi.

Ne zaman sınıfa girip selam versem bu ilk selamım gelir aklıma, aradan on beş yıl geçmiş olsa bile. Ve ben o an hep Sarız'ı düşünürüm.

Ne zaman tatil dönüşleri ilk dersime girsem, Sarız'daki ilk dersim geliverir aklıma ben o an hep Sarız'ı düşünürüm.

Okulda yatılı kalan öğrencilerimiz vardı. Kışın soğuk gecelerinden bir geceydi. Pencereleeri henüz tamamlanmamış okulun yatakhanesinde yatan çocuklarımız da vardı. Kontrol amacıyla yatakhaneeye indiğimde battaniyenin altında titreyerek uyumaya çalışan öğrencilerimle karşılaştığım o geceyi nasıl unutabilirim ki? Nerede üşüyen bir çocuk görsem o gece soğuktan uyuyamayıp da odamda yatırdığım Ali'ler, Ahmet'ler gelir aklıma. Ancak görenler anlarmış, ancak anlayanlar ağlarmış! İşte o an anladım ki, "her şey görene, köre ne?"

Bilmek acı verirmiş, bilmek rahatsız edermiş. Biliyordum, çocuklarımızın kendi kendilerine yetişmelerine izin veremezdi Peygamber mesleğine talip olanlar. Biliyordum, kendi kendine yetişenler, şartların çocuğu olurlardı bir gün, denetimsiz, kontrolsüz ve plansız. Biliyordum, şartların oluşturduğu nesiller, şartların ortadan kalkmasıyla yok olacaktı bir gün. Çünkü onların varlığı şartlara bağılıydı. Biliyordum, şuurlu öğretmenler; şartlarını kendilerinin oluşturduğu nesiller yetiştirmeliydi.

Hep söylüyordum; şuurlu öğretmen, şartların oluşturduğu insanla şartları kendisinin oluşturduğu insan arasındaki farkın, "özne" ile "nesne" arasındaki fark kadar büyük olduğunu bilen öğretmendir.

Günler haftaları, haftalar ayları kovalıyordu. Mevsim kışa dönmüştü bile. Yeryüzü şekilleri gibi hayat yolu da dümdüz ve pürüzsüz değildi. Zaten öyle olsaydı yürümek bu kadar cazip olur muydu? Her şey birbirinin aynı olsaydı, öğrenmenin temel taşı olan merak tahrik olur muydu? Tüm insanlar aynı planyadan çıkmış gibi birbirinin tıpkısı olsaydı, birbirimizi tanımak için küçük parmağımızı oynatmaya gerek alır mıydı?

Her yolun düzü olduğu gibi yokuşu da vardı. Zaten hangi yol sürgit düzdü ki? Hangi yol yokuşsuz, hangi gül dikensiz, hangi güzel bedelsiz, hangi iman sınavsızdı ki? Mevsimler de böyleydi Sarız'da. Kışları çok sert geçerci bu bölgede. Kışın soğuşu ve haftanın iki günü yaptığımız yorucu yolculuklar çekilmez olmaya başlamıştı. Hayat ırmağımın akış yatağı üzerindeki dönüm noktalarından birisiydi o gün. Sarız'a gitmemeye ve öğretmenliğı bırakmaya karar vermiştim.

O gece yatağıma yattığımda rahat bir uyku uyuyacağıma düşünmüştüm. Ama ne mümkün? Düşünceler, düşünceler... O gece rüyama girmişti Sarızlı çocukların şehirden okula gelirken iki kilometrelik yol boyunca tespah taneleri gibi yollara dökölüşleri, kimi ayakkabısız, kimi ceketsiz. Kiminin elleri ve yüzleri çatlamıştı, soğuktan kuruyan yaprak misali.

İç dünyamla irtibata geçip sesleniverdim kendime: Sevgili dostum, dünyanın her yanında iyiler kıt değil, aksine çoğunluktadırlar. İnsan özünde iyi bir varlıktır, bu yüzden asıl kıt olan aktif iyilerdir, çünkü insanların çoğı pasif iyilerdendir. Kalkmalısın Nuri, kalkmalısın ve gitmelisin Sarız'a. Yalnız, yoksun ve susuz bırakmalısın tazecik fidanları. "Pasif iyiliğın" olduğu yerde, kötülük kendiliğinden aktif hâle gelir. Çünkü kötülük karanlık gibidir. Bizatihi varlığı yoktur. Aydınliğı yokluğunda çıkar ortaya. Kalk, yarınlarımızın aydınlığı için kalk. Yarasaların kümelenip de zavallıların kanını emecekleri ortama zemin oluşturmadan kalk!

Öyle sesleniyordu ilk inen surelerden olan Müdde-sir Suresi, Rahmet Peygamberi'ne "Ey yatan kişi, kalk ve uyar!"

Ne zaman öğretmenlik hayatımda sıkılısam veya sıkılanları görsem, yakınsam ve yakınanları görsem, bıksam veya bıkanları görsem, hem kendime hem de

karşımdakilere derim ki: “Unutmayın yakınmak ve sı-kılmak, sabretmek ve direnmekten daha çok yorar in-sanı.”

Sahi sabretmenin manası neydi? Hayatın karşılaşı-lan zorluklarına Nasıl sabredilirdi?

Sabır, omuzladığımız mukaddes yükü götürürken rüzgâr tersinden esmeye başladığında ökçelerimizin üzerine geri dönmek değildi. Sabır, yüklendiğimiz mu-kaddes emanetlerle çıktığımız yola yatmak olamazdı. Sabır hele hele bu mukaddes yükü sırtımızdan atmak hiç değildi. Anladım ki sabır, sırtını yüke verip göğsü-nü rüzgâra siper etmiş.

Elleri ve ayakları soğuktu. Lakin yüzleri güleç, ruh-ları temiz, gönülleri sevgi yüklüydü Sarızlı çocukları-mızın.

Sarız’ı her düşündüğümde bir şişeye konmuş süt, bir tabağa konmuş peynirle sabahları okuldaki odamın kapısını çalan elinde yok gönlünde çok olan Sarızlı öğ-rencilerim gelir aklıma.

Dedemden bazen de babamdan dinlemiştim şart-ların zorluğundan, imkânların sınırlılığından dolayı, kışın soğuşunda, soğuk sularla banyo yaptıklarını. So-ğuk suyla, kışın soğuşunda, soğuk mekânlarda banyo yaptığım günler gelir aklıma Sarız’ı her düşündüğüm-de.

Bilirsiniz, eller vardır hiçbir taşın altına girmek is-temez, eller vardır, nasır tutmuş. Beller vardır hiçbir yükü yüklenmek istemez, beller vardır iki büklüm ol-muş. Ne zaman, beli iki büklüm olan birilerini görsem, kendi yükünü taşıma sorumluluğundan kaçan insanlar yüzünden olduğunu düşünürüm. İşte o an, eğitime gö-nül vermiş, yetmemiş omuz vermiş güler yüzlü müftü gelir aklıma.

Sarız'ı her düşündüğümde nasırlı eller gelir aklıma, bükülmüş beller gelir aklıma başkalarının taşıması gereken yükü de taşımak zorunda kaldığı için.

Öğrendim ki öğretmen eli; çapak gördüğü gözü bir ana, bir baba şefkatiyle alan eldir. Anladım ki öğretmen beli, iki büküm olan beldir, her ağır yükün altına girdiği için, her hayırlı teşebbüse omuz verdiği için.

Sarız'ı her düşündüğümde yollar gelir aklıma, kardan kapandığı için saatlerce açılmasını beklediğim, kimi zaman günlerce açılmadığı için derse gitmeme izin vermeyen yollar. "Yol name"ler gelir aklıma; ömrün kısa, yolun uzun, yükün ağır olduğunu anlatan.

İşte o zaman sorarım, var olmak nedir? Var olmak nasıl gerçekleşirdi? diye. Var olmak Nietzsche'nin dediği gibi Tanrı'yı öldürüp yerine geçmek mi? Yoksa J.P. Sartre'da olduğu gibi Tanrı'yı hayatımızdan çıkarmak mı? Acaba var olmak için Albert Camus'nün dediği gibi, isyan mı etmeliydi insan? Yoksa Descartes'ın söyleminde olduğu gibi sadece düşünmek yeterli olur muydu? Kierkegaard'ın dediği gibi var olmak paradoksal bir şey miydi? Ya da Yunus Emre'nin dediği gibi:

"Ben yürürüm yane yane

Aşk boyadı beni kane

Ne akilem ne divane

Gel gör beni aşk neyledi"

Mısralarında olduğu gibi aşktan yanmak mıydı?

Evet! Var olmak yanmaktı, var olmak vermektir. Kendini vermektir. Kendinden vermektir. Var olmak adamaktı. Kendini adamaktı, en sevdiğini adayabilmektir. Var olmak öğretmen olabilmektir, öğreten eğiten olabilmektir. Öğretmen olmak, öğretmen olabilmek, varlık sancısını ta yüreğinden hissedebilmektir. Öğretmen olmak, sancısız doğum olmayacağını bilebilmektir. Öyle

ya sancısız doğum olur muydu? Olsa da gerçek bir doğum olur muydu?

İşte ben nerede yol kenarında bir okul görsem Sarız'ı hatırlarım, Sarız'ı her hatırladığımda var olduğumu anlarım. Anlarım ki var olmak, aktif olmaktır. Var olmak özne olmaktır. Var olmak hayatın aktif öznesi olmaktır. Kısaca var olmak, insan sancısı çekebilen öğretmen olabilmektir.

Bedelini ödmeden öğretmen olunur muydu? Bedeli ödenmeyen her değer, insanı zehirlermiş. Zehirlenen öğretmenlik dönüp bir gün kendimizi, ailemizi, milletimizi de zehirler miydi? Öyleyse öğretmen olmanın bedeli nasıl ödenirdi? Ben öğretmen olmanın bedelini nasıl ödeyebilirdim? Anladım ki öğretmen olmanın bedeli, bir insanın tüm dünyayı omuzlayabileceğini hem bilen hem gören hem de bildiren ve gösteren olabilmekle ödenebilirdi.

Anladım ki var olmanın yolu, öğretmen olmanın bedelini ödemekten geçiyordu.

“Bağbansız bahçenin gülü derilmez

Aşk yaşanır ama mana verilmez.”

imiş. Bahçenin güllerini derebilmek için Zekeriya Peygamber gibi, gülü için yanan bir bahçıvan olmak gerekir. Öğretmen olmak, bahçıvan olabilmektir. Yüzlerce, binlerce Meryem'ler yetiştirebilmektir. Bu ise emek ister, yürek ister, alın teri ister. Yürek ırmaklarından kopup gelen gözyaşı ister. Öğretmen, alın terinin ve gözyaşının iki kutsal yaş olduğunu bilen ve bildirir.

Sarız'ı her düşündüğümde, yatılı öğrencilerimizin yiyecek ihtiyacını karşılamak için esnafın kapılarında dolaştığımız günler gelir aklıma, o zaman anlarım ki Zekeriya Peygamber gibi bir bahçıvan olabilmek için sıkıntılara dayanacak yürek, zorlukları aşacak bilek gerek.

Sahi, siz Sarız'ı bilir misiniz? Sarız'ı/Sarız'ları bilmeyen Anadolu'yu nasıl tanısn, Anadolu'yu tanımayan tarihine nasıl sahip çıksın? Tarihine sahip çıkmayan...

Sarız, harabeye dönmüş yürekleri imar edebilirsek harabeye döndürülmüş topraklarımızı da imar edebileceğimizin umudunun filiz verdiği yerdir.

Ben Sarız'ı, sevgilerle hatırlarım. Yüreğime hayat veren duygularıyla hatırlarım. "Hatıralar da kuşlar gibi dal istermiş konacak." Ben de Sarızlı çocuklarımı işte böyle hatırlarım. Sonbaharda meyve bulmak için dallara konan kuşlar misali.

Ben Sarız'ı her düşündüğümde yurttan kalan öğrencilerimizin yiyecek ve giyecek ihtiyaçlarını karşılamak için akşam beşten sonra köy köy dolaştığım günleri hatırlarım. Tek varlığı olan iki koyunundan birini veren, kimi oğlunu evlendirmek için, kimi kızının düğününü yapmak için diktiği kavakları bağışlayan ve "Kişinin sahip olduğu şey, verdiği şeydir" diyen insanları hatırlarım. Bir insanın yüreğinin aydınlanmasına vesile olduğu için, dünyanın tapusunu kendisine vermişler gibi sevinen, eli kârda, gönlü Yar'da olan insanları hatırlarım.

Mevsimlerden ilkbahar, aylardan mayıs, günlerden çarşambaydı. İlkbahar güneşinin insanın içini ısıtan ışıklarının parladığı bir gündü. Dersimin olduğu sınıf bana gelerek "Öğretmenim okulumuzun karşısındaki yamaçlarda çok güzel çiçekler ve kardelenler var. Dersimizi onların yanında işleyelim mi?" diye istekte bulunmuşlardı da ben de "evet" diye cevap vermiştim.

Oturuverdim dağın yamacına ve bir an seslendim sessizce öz benliğime, gerçek kardelenler hangileri diye? Kara inat toprağın üzerinde bir gelin gibi süzülener mi, yoksa hayatın tüm zorluklarına inat torağın üzerinde huzur içinde gururla yürüyenler mi? İşte o

zaman anladım ki Kardelenler ÷lkemizin sadece Şu ve ya bu bölgesinde değil, ÷lkemizin her coğrafyasında varmış ve zamanı, zemini gelince de ağarmış. Ama "her Şey görene, kre ne?"

Ben bir ğretmenim biliyordum ki, "bir damla; le düşerse çöl, gle düşerse gl olur" du.

Sarız'ı her düşündüğümde gle dŐen damlaları hatırlarım. Bu damlalar ki birleşerek bir gl oluŐturmuŐlar içinde balıkların büyüdüğü, üzerinde kayıkların yüzdüğü. O an hatırlarım sevgi meleğimin yanımda olduğu o kutsal zamanları.

Ben Sarıız'ı her düşündüğümde, beni yolcu etmek için okulun tahta merdivenlerinden koşup çamurlu yolları aşarak okulun hemen karşısında otobüsü bekle-diğim yolun kenarına gelen ve soğuktan elleri titreyen gl yzlleri hatırlarım.

Ne zaman yolların ayırımında bir okul görsem; yarınları omuzlarında bayraklaŐtıracak irade gücü yüksek, kimlik ve kişilik sahibi nesiller hayal ederim.

Ben Sarıız'ı her düşündüğümde yol paramı çaktırmadan cebime koyan güler yüzlü mftm hatırlarım.

Sakin kimse dağı taşı dolduran bıtırakları gösterip "bu arazide gl m yetişir?" demesin. Unutmayın ki bıtırak ekilmez kendiliğinden biter. Ekilmeyip boş bı-rakılan yerde biter. Bıtırakın yetiŐmesi için fazladan bir Şey de gerekmez, boşluk yeter. Fakat gl öyle mi? Gl kendi kendine yetiŐmez. Mutlaka eken, diken, sulayan biri olmalı. Mutlaka adam eli değmeli, bahçıvan gerek-li.

Ben Sarıız'ı hep düşünürüm. Çünkü Sarıız, bir ğ-retmen olarak bana, pıtırak tarlasına döndürülmüş bir dünyada baharı müjdeleyen güller yetiŐtirilebileceęini öğreten yerdir.

Ne zaman teneffüs aralarında öğretmenler odasına insem, teneffüs aralarında konuşmalarını ve ayak seslerini duyduğum Sarızlı öğrencilerimi ve soğuktan korunmak için camına muşamba çektiğim odamı hatırlarım.

Kimi zaman gözlerimi kapayarak iç dünyama yöneldiğimde hayatımız boyunca yaptığımız işlerin, söylediğimiz sözlerin ve içimizden geçirdiğimiz duyguların hepsinin bir olmadığını, kiminin niyetinden, kiminin usulünden, kiminin amacından, kiminin de hepsinden kusurlu olduğunu fark ederim. Kırık dökük amellerimin içinde nadiren de olsa eli yüzü düzgün olanlarını görürüm. Hele şu pırlıl pırlıl parlayana var ki, keşke ondan çok fazla olsaydı diye hayıflanırım. Ne olurdu yaptıklarımın, söylediklerimin hepsi böyle defosuz, eksiksiz ve göz kamaştırıcı olsaydı diye iç geçirdiğimde, şu Kur'an ayeti yetişir imdadıma:

“Kesinlikle onları, yapageldiklerinin en iyisiyle ödüllendireceğiz.” (Nahl, 96)

Yapageldiklerimin en iyisini düşündüğümde, söylediklerimin en hesapsız olanlarını düşündüğümde, niyetlerimin en hasbisini düşündüğümde Sarız gelir aklıma. Sarız'ı her düşündüğümde yaptığım ilk öğretmenlik anılarım gelir aklıma. İşte bu yüzden ben Sarız'ı hep düşünürüm.

Tohum saç bitmezse toprak utansın

Hedefe varmayan mızrak utansın

Hey gidi küheylan koşmana bak sen

Çatlarsan doğuran kısrağın utansın.

Böyle diyordu ya şairimiz işte ektiğimiz tohumlar yeşerdi. Toprağımız utanmadı, mızraklarımız hedefine ulaştı. Küheylanlarımız kendilerini doğuran kısrağın utandırmadı.

İşte ben ne zaman yüreğime dönsem bir köşesinde Sarız olduğunu görürüm.

Bu kutsal mesleği ifa ederken maddi ve manevi sıkıntılarla boğuşan meslektaşlarımdan, Allah katındaki makamını merak eden dostlarla, eskilerin eskimeyen şu sözünü bir müjde olarak paylaşmak isterim: “Allah katında makamım nedir? diye merak eden birisi, Allah’ın onu dünyada nerede istihdam ettiğine baksın.”

Sarız, “Soysuzlukların, yolsuzlukların, üçkâğıtçılıkların, hırsızlıkların bile ödenen bir bedeli varken, mukaddes görevi yapmanın bir bedeli olmasın mı?” sorusunu sormayı öğrendiğim yerdir. Öğretmenlik sevdanın ateşini canlı ve harlı tutmak için Sarız’ı hep hatırlarım ben.

Ey kutsal mesleği ifa eden fedakâr öğretmenlerim! İnsan yüreğinin acımasızca kundaklandığı, kuzuların, sadece kurtlar tarafından değil çobanlar tarafından da yendiği, değer krizine girmiş şu dünyamızda ne zaman çıkmaza düşsem, ne zaman anlamlandıramadığım olaylar olsa, ne zaman öğretmenliğin bin bir türlü sıkıntılarıyla karşılaşsam, Sarız’ı düşünürüm. Derim ki: Bırak otçuların gözü otta, etçilerin gözü ette olsun. Sen öğretmensin senin gözün insanda olsun.

Rakamların değil, değerlerin hâkim olması uğruna yaptığımız ve yapacağımız fedakârlıklar varsa gözümüze fer, gönlümüze ışık, dizimize derman, dilimize ferman olarak yansısın.

Çanakkale**HAYATA YÖN VERMEK**

Murat ARSLAN

1979 yılında Çanakkale ili, Bayramiç ilçesi, Gedik köyünde müdür yetkili öğretmen olarak çalışıyordum. O yıl yaşadığım bir olay ve verdiğim bir karar, bir öğretmenin insan hayatına nasıl yön verebildiğini gösteren bir kanıttır.

Birinci sınıftan beri okuttuğum bir öğrencim vardı. Ailenin tek oğlu. Birinci sınıfa kadar çocukluğunu iyi şartlarda yaşamış bir öğrencim. Adı Şenol.

Şenol, ailenin uzun süre doktor tedavisinden sonra doğmuş. Bu nedenle kıymetli olduğundan, iyi bakılmış. Şenol, birinci sınıfta pırıl pırıl tertemiz, çalışkan bir öğrenciydi. İkinci sınıftan itibaren Şenol sefil bir hayat yaşamaya başlayınca çok şaşırđım. Önlükleri yıkanmıyor, kayış gibi kirli. Söküğü dikilmiyor, her yanı dağılıyor. Pantolonunun arkası delik, önlüğünün cebini yırtık, ayağındaki lastik ayakkabının yarısı yok. Çocuğa defter kalem alınmaz oldu. Babasını okula çağırđım, gelmedi. Şenol'dan bilgi almaya çalıştım, tatmin edici bilgi alamadım. Araştırma yaptım. Muhtara ve köy halkına sorular sordum. Yaz tatilinde Şenol'un babası, annesini evden kovmuş. Köyde, kocasından ayrılmış, Şenol ile yaşit bir kızı olan dul bir bayan vardı, onu almış. Evden kovulan kadın, Şenol'u da yanına alarak yakın bir köye kocaya gitmiş. Üvey baba Şenol'u istemeyince Şenol, Gedik köyüne, babasının yanına gelmiş. Bu defa da üvey anne Şenol'u istememiş. Şenol, yaşlı dedesinin ya-

nına sığınmış. Şenol bu şartlar altında ikinci sınıfı okudu. Üçüncü sınıfa geçtiği yaz, temmuz ayında Şenol'un dedesi de ölmüş. Kimsesiz kalan Şenol, üvey annenin işkencelerine rağmen babasının yanında kalmaya mecbur kalmış. Üvey anne, baba evdeyken ona iyi davranıp baba işe gidince çocuğu dövüp dışarıya atıyormuş. Şenol üvey anne korkusundan eve gidemeyince sokaklarda, eşek damlarında yaşamaya başlamış.

Okullar açıldı. Şenol üçüncü sınıfa başlayacak. Başlayacak ama çocuğun üstü başı kir-pas içinde. Defteri, kitabı, kalemi yok. Gittim Şenol'a ayakkabı, pantolon, önlük ve okul gereçleri aldım. Çocuğu, eşimin de yardımıyla temizleyip giydirdim. O gün Şenol çok mutlu oldu. Çok zeki ve uyumlu bir çocuk olduğundan, arkadaşları tarafından da çok seviliyordu. Paydos zamanı geldi, çocukları eve gönderdim. Şenol da diğer arkadaşları gibi sevinçle evine gitti. Ertesi gün sabah zil çaldı, çocukları sıra yaptım, andımızı okuduk. Çocuklar içeriye girerken Şenol'un hâli dikkatimi çekti. Üstünde yırtık önlük, eski pantolon yarısı kopmuş lastik ayakkabı. Kan beynime sıçradı. Öfkeyle 'Dün aldığım yeni giysilere, ayakkabıya ne oldu' diye sordum. Çocuk korkudan başladı ağlamaya. Hıçkırıktan boğulacak. O kadar emeğimin boşa gittiğini görünce çok öfkelenmiştim. Oflayıp puflayıp sakinleştikten sonra durumu anlamaya çalıştım. Üvey annesi yeni giysilerini, yeni ayakkabısını elinden almış, eskilerini giydirmiş. Hayretler içinde kaldım. Bir insan nasıl bu kadar zalim olabilirdi, bir baba nasıl bu kadar duyarsız olabilirdi, aklım ermiyordu. Babasını gittim buldum, durumu anlattım. Bana pişkin pişkin, "Kendisi çıkarıp atmıştır, ne yapacak benim garı onun elbisesini pabucunu..." deyince pes ettim. Sonradan öğrendiğime göre, komşular Şenol'a yardım yapınca, üvey ana el koyuyormuş.

Yani Şenol'a yardım yapılmasını istemiyormuş. Bunun üzerine mücadeleden vazgeçtim, aileyi kendi hâline bıraktım.

Aradan iki ay geçti. Kasım ayı geldi, havalar iyice soğudu. Şenol, eski elbiselerle, kir pas içinde gelip gidiyor. Aıştık artık. O zamanlarda okulda seksen öğrenci var. Köyümüz büyük. Isınma sorunumuzu, çocukların evlerden getirdiği odunları sobalarda yakarak sağlıyorduk. Temizlik işini ise öğrenci anneleri sıra usulü yapıyordu. Temizlik yapan öğrenci annesi sabahları sobaları da yakıyordu. Gün boyunca yanan sobaların sıcaklığı, gece geç vakte kadar etkisini sürdürüyordu. Sabah sobayı yakan nöbetçi, sınıf içinde insan pisliğiyle karşılaşmış. Yıkayıp temizliyor, birkaç gün sonra gene insan pisliği görülüyor. Bu böyle birkaç defa tekrar edince, gece okulda birisinin yattığını, dışkının da onun işi olduğunu tahmin ettim ve takip etmeye başladım. Akşam hava kararınca okul kapısından birisi içeriye girdi. Hemen ben de girdim ve el feneriyle aramaya başladım. Sıraların arasında korkudan titreyen bir çocuk. Yüzünü görmek için ayağa kalkmasını söyledim, kalktı. Korkudan ağlamaya başladı. Okulda yatan öğrencim Şenol'muş. Ağlamamasını söyledim ve onu teselli ettim. Neden okulda yattığını sordum. Üvey annesi uzun zamandan beri Şenol'u eve sokmuyormuş. Babası da arayıp sormuyormuş. Şenol, eşek damlarında yatıp kalkmış. Havaların soğumasıyla üşüdüğü için okulda kaçak olarak yatıyormuş. Karanlıkta dışarıya çıkamadığı için de okulun içine kakasını yapmak zorunda kalıyormuş. Şenol'un bu hâline çok üzüldüm. Boğazım düğümlendi, ağlamamak için kendimi zor tuttum. Soğuktan buz gibi olmuş ellerinden tutup köy kahvesine götürdüm. Köy halkı biz içeriye girince dikkatle bize bakmaya başladılar. Kahvede Şenol'un babası da vardı. Köylülere durumu anlattım. Köylüler

Şenol'un babasını yuhaladılar, yüzüne. 'Tüh sana, bir çocuğuna sahip çıkamıyorsun' diye tepkilerini gösterdiler. Şenol'un babası öfkeyle geldi, çocuğu elimden aldı, döverek yerde sürükleyerek eve götürdü. Köylüler arkasından bağırıyorlar ama o zalim baba çocuğunu sürükleyerek eve götürdü.

Şenol'un bu hâline içim acıdı. Onu nasıl kurtarabilirim diye düşünmeye başladım. O yıl Dünya Çocuk Yılı ilan edilmişti. Bundan cesaret alarak, Çanakkale Çocuk Esirgeme Kurumuna dilekçe yazdım ve Şenol'un yaşadığı hayatı anlattım. Bu çocuğu kurtarmamız gerektiğini vurguladım. Sağ olsunlar, dilekçeme olumlu cevap verdiler ve çocuğu kuruma getirmemi istediler. Çok sevindim. Bu sevincimi köylülerle de paylaştım. Köylüler de çok sevindiler ve aralarında para toplayıp Şenol'a yardım ettiler. Hazırlığımızı yapıp Şenol'u Çanakkale Çocuk Esirgeme Kurumuna teslim ettim. Şenol'u sevdim, okuması için nasihatte bulundum, çektiği çileyi unutmamasını söyledim, vedalaştık.

Şenol'u birkaç defa ziyaret ettim, harçlık verdim. Daha sonra Şenol'u Gökçeada Yetiştirme Yurduna göndermişler. Bana oradan mektup yazdı, bana Baba diye hitap ediyordu. Aradan yıllar geçti, Şenol Turizm ve Otelcilik Yüksek Okulunu bitirmiş. Danimarkalı bir bayanla evlenip Danimarka'ya yerleşmiş. Şimdi orada anaokulu öğretmeni olarak çalışıyormuş. Her izne gelişinde beni soruyormuş. Uzun zamandır görüşemiyorduk. Bu yaz tatilinden dönerken İstanbul arabasında tesadüfen yan yana yolculuk yaptık. Elimi öptü, boynuma sarıldı. Hasret giderdik. Ben mücadele edip Şenol'un hayatına yön vermiştim, onu topluma kazandırmıştım. Zaten öğretmenlerin görevi: *İnsan hayatına yön vermek değil mi?*

Çankırı**ÖĞRETMENLER YAŞADIKÇA**

Pınar ÇALIŞKAN

“Öğretmenlik mi?” derdim ilk yıllarda soranlara. Öğretmenlik benim çocukluk aşkımdı da ondan seçmiştim. Ondandı elli kişilik sınıflarda, bir adım yol almak için bin adım yürüyüşüm. Yoruldum mu? Yorulmadım ama zaman zaman umutsuzluğa düştüm. Elimi tutup beni düştüğüm boşluktan çıkararak, yine onlar, öğrencilerim, tomurcuklarımdı. Onların hatırıneydi gittiğim her yeni okulda, ilkokula yeni başlayan bir çocuğun heyecanıyla kalbimin çırpınışı.

İnsanın hayatındaki kilometre taşları gibi benim de öğretmenlik hayatımın unutulmayacak anıları oldu. Her hatıra, yaşanan her olay, irili ufaklı taşlarsa, onlardan bazılarını hiç silmedim zihnimden. Onlar, hayatımın anı defterinin en unutulmaz sayfaları oldu. Geriye dönüp okuduğumda, bazısı mutlu bir gülümseme kimi hüzünlü bir bakış bıraktı yüzümde. Hatıralarımdan bir ders çıkarıp geçmişi değiştiremesem bile, geleceğe daha güvenli yol alabilmek için kullandım hepsini.

Anı defterimin sayfalarını şöyle bir karıştırdığımda, ilk yıllarım gelir hatırıma. İlk yıl mesleğime tutunmaya çalışmanın şaşkınlığı, ikinci yıl mutluluk dolu bir gülümseyiştir yaşamımda. O zaman Bursa'daydım; okulumda genç öğretmenlerden ziyade, orta yaşlı arkadaşlar görev yapmaktaydı. “Yıllar ilerledikçe insanın öğretmenlikle ilgili düşünceleri değişiyor.” derlerdi hep. “Öğrenci milleti nankördür.” Bu söz zaman za-

man yankılanırdı kulaklarımda. Nankörlük, büyük bir suçlama. Ben de kısa süre önce öğrenciydim ama edebiyat öğretmeni olmam için bana ön ayak olan ortaokul öğretmenim Emin Yüken'i hiç unutmamıştım. Hatta kendisini fırsat buldukça arar, müteşekkir olduğumu unutturmazdım. Ben aksini savunsam da öğretmen arkadaşlar deneyimlerini anlatırlardı. İnanmak istemezdim bu sözlere; fakat söylenecek söz, tecrübe isterdi bu meslekte. Ama o yıl, başka sözler söyledi okulumdaki tüm öğretmenlere. 24 Kasım 2003, bu tarihin altını kalın bir çizgiyle çizmişimdir. Okulun, öğretmenler için düzenlediği yemekte herkes yerini almıştı. Ufak hediyeler, saçımızı okşarcasına birkaç güzel söz... Sonra bir çocuk belirdi kapıda, birini arıyor gibiydi. Elinde kır çiçeklerinden bir demet vardı. Kimeydi bu çiçek bahçesi? Meraklı gözler, hızlı hızlı çarpan kalpler... Ben üzerime hiç alınmazken müdür yardımcısı, çocuğa beni işaret etmişti. Genç çiçek elçisi: "Pınar Hanım mı?" dedi. "Bu çiçekler sizin. İçinde bir de not var." Masadaki öğretmenlerin gözleri bendeydi ve gözlerde bir merak. Geçen yıl mezun olan, çok sevdiğim ve üniversiteyi kazanması için epey emek verdiğim öğrencim Doğan'dan gelmişti çiçekler. Doğan şimdi öğretmenlik bölümünü kazanmış genç bir üniversiteliydi. "Öğretmenim, sizin bana hayat adına kazandırdıklarınızın yanında bu çiçekler solgun kalır ama sizi asla unutmayacak, öğretmenlik yolunda ilk adımını sayenizde atan bu öğrencinizi, hep hatırlayın lütfen." Kartı sesli okuduğumda, belki geçen yılların akıllara kazıdığı nankörlük ithamı bir nebze silinmiştir arkadaşlarımla akıllarımdan. Böylece, masadaki öğretmenler, insanın öğretmenlik adına her yaşta öğreneceği bir şeyler olduğunu da anlamıştır. Yıllar ilerledikçe mesleğim kim bilir daha ne güzel tatlar bırakacak yaşamımda.

Ne yazık ki her zaman gülümsetmiyor anılar insanı. Bir parmak bal yanında, bolca acı da çalıyor ağızlarımıza. İki yıl önce, Doğubayazıt'ta öğretmenlik yaptığım sırada yaşanan talihsiz olay gibi. Bir yanlış anlaşılmayla başlayan ve aşiret kavgasına dönen, "Lüften arkadaşlar, karışmayın, gitmeyin!" dediğimiz hâlde, sınıf öğretmeni olduğum 10-B'den bir öğrencimi koşar adım eceline götüren o gün, o olay. Keşke önünde daha sağlam dursaydım, izin vermeseydim gitmelerine. Belki de demiştim de, o hengâmenin içinde sesim kaybolup gitmişti. Hâlbuki güzel başlamıştı gün; ancak saatler ilerledikçe okulda bir hareketlilik baş göstermişti. Deneyimlerimizden, bu kıpırdanışın, koridorlardaki fısıllama konuşmaların kötü sonuçlar doğuracağını biliyorduk. Ve o gün başladığı gibi güzel bitmeyecekti. Belki öğretmen, her çıkmaz yol için küçük bir çıkış açabilen, bir ışık tutup yolun sonunu gösterebilen insan olmalıydı; fakat bazı yerlerde ve anlarda öğretmenler de ellerinde hiç ışık kalmadığını fark edebiliyordu. O gün de öyle olmuştu. Çok üzüldük. Üzülme, hatta kahrolme, zamanı geriye sarmamıştı. Hiç silinmedi zihnimden bu üzücü olay, ama bir şey öğretti bana: Keşkeleri üst üste koyunca yükseltmiyor insanı. Aksine "keşke" çürük tahtalardan yapılmış bir köprü. O köprü, kendine bel bağlayanları asla ileri taşımıyor.

Öğretmen "iyi ki" diyen insandır. İyi ki aşkımdan peşinden koşmuşum, her şeye rağmen, tüm güzel ve tatsız yanlarını da terkime koyup bu yola koyulmuşum. İyi ki öğretmen olmuşum.

Çorum

MENEKŞELER AÇINCA

Ertan YILDIRIM

Sonbaharın hüznü veren atmosferi ruhumu hiç beklemediğim bir şekilde sarmış, mevsimin tatlı-sert esintileri beni bilinmezlikler denizinin ortasına atmıştı. Sürgün olmuşum, bütün sevdiğim topraklardan ve yüreklerden sanki. Bunun hüznünü taşıyordum, tıka basa doldurduğum bavullarımda. Arabadan indim, uzakta kalmış bir Anadolu kasabasının -Vezirköprü ilçesi, Mezra kasabasının- küçük, mahrum kapısından içeri adımımı attım. Okulun önündeydim. Okulun bahçesinde eski zamanlardan kalmışçasına esrarlı, yorgun, bir o kadar da inadına gürül gürül akan bir çeşme ilişti gözüme. Faruk Nafiz'in "Çoban Çeşmesi", evet tanımuştum onu. Yabanda eski bir dosta rastlamanın heyecanı ve mutluluğuyla yaklaştım hemen. Uzun uzun bakıştık. Bir şeyler anlatırcasına, bunca yıllık hüznünü bir dostla paylaşırcasına akıyordu oluşuna. Gece gündüz içini döktüğü oluk, çeşmenin dört bir yanını saran kavak ağaçlarının yapraklarıyla süslenmişti. Elimi uzatıp suyuna dokundum, yüreğimi sızlatan bir soğukluk beni kendime getirdi. Ben kimdim? Niçin gelmişim buralara? Tok bir sesle irkildim:

- Hoş geldiniz.
- Hoş bulduk, diyerek karşılık verdim.
- Ben okulun müdürüyüm. Siz de yeni atanan öğretmen olmalısınız.

- Evet, yeni atandım.
- Gelin eve geçelim.

Okulun hemen üstünde küçük mütevazı bir lojmandı burası. Evin hanımıyla da selamlaştıktan sonra, iki kanepenin ancak sığabildiği bir odaya geçtik. Sohbet ettik, oradan buradan, mezun olduğumuz okuldan, memleketlerimizden, okulun öğrencilerinden... Okul bina olarak gösterişliydi. YİBO olarak planlanmıştı; ama eğitim sistemimizin kararsızlığı burada da kendini göstermiş bu büyük okul, kasabanın 46 öğrencisiyle yetinir olmuştu.

Evin hanımı telaşlıydı. Ne de olsa köylük yer, öyle sağanak yağmur misali beklenmedik misafir ağırlamak zor olsa gerekti. Kapının camında telaşlı gölgeler gidip geliyordu. "Zahmet etmesin yenge" dedimse de, bir meslektaşına yapılan hizmetin adı olmazdı.

Yemeklerimizi yedik. Üstüne sıcak tavşankanı çaylarımızı içtik. Arkadaş:

- Siz yatın isterseniz hocam, yorgunsunuzdur, deyip kalktı. Biraz sonra kucağında yorgan ve yastıkla içeri girdi. Anlaşılmıştı, bu odada yatacaktım. Kanepenin biri açıldı, yatak yapıldı. Temiz çarşaf serildi. İyi geceler temennilerinde bulunan arkadaş odadan çıktı. Işığı söndürdüm, çantamdan pijamalarımı çıkardım. Pijamalar daha annemin katladığı gibi duruyor, mis gibi annem kokuyordu. Annem beni şimdi görse, gurur duyardı diye geçirdim içimden. Yatağa uzandım, yorgunluktan dalmışım...

Kuş sesleri ve pırıl pırıl bir güneşle uyandım, pencereyi açtım. Tertemiz bir hava yaladı yüzümü. Mutfaktan sesler geliyordu. Çabucak giyindim. Ev halkı çoktan uyanmıştı. Köy peyniri ve sıcak çöreklerle güzel bir kahvaltı yaptık.

- ‘Hadi Hocam, öğrenciler gelmiştir’ dedi Müdürüm. Evet, benim Müdürüm olmuştu akşamki arkadaş. Sakin adımlarla okula doğru yürüdük. Küçük bir öğrenci grubu bahçede toplanmış bizi bekliyordu. Beni gören birkaç öğrenci, merakla ve heyecanla fısıldaşmaya başladı. Galiba kıyafetimden öğretmen olduğumu anlamışlar, haberi arkadaşlarına muştuluyorlardı.

Okulun önüne geldik, bir arkadaş daha vardı. Müdürüm bizi tanıştırdı. Adı Ahmet’miş. Kasabanın Çınar Mahallesi’nde oturuyor, öğretmen sayımız yetersiz olduğundan bazı derslere dışarıdan giriyormuş. Müdürüm beni öğrencilere de kısaca tanıttı. Ben de onları başımla selamladım. Bütün gözler bana çevrilmişti. Heyecanlandım. Sevimliydim, küçükken tiryakisi olduğum ‘Şirinler’e benziyorlardı. İstiklal Marşı, Andımız derken, annelerine kavuşan kuzular misali, bu körpeler de dersliklere doluştular. Sınıf sayısı azdı. Üç sınıf vardı 6, 7 ve 8. Dolayısıyla her sınıfın dersine girecektim. Zil çaldı 8-A sınıfına heyecanla girdim. İlk dersime giriyordum. Hiç unutmayacağın ders diye düşündüm içimden, heyecanlıyım; ama bu heyecanımı yansıtmamalıyım. Ben bir öğretmendim.

Sınıf ayağa kalktı. “Günaydın arkadaşlar!” dedim. ‘Arkadaşlar’, bu sözcük hoşuma gitmişti, “hep böyle sesleneyim” dedim içimden. Kendimi tanıttım. Türkçe öğretmeni olduğumu, memleketimi falan anlattım. Beni dikkatlice ve merakla dinlediler. “Beni tanıdınız, şimdi de ben sizi tanımak isterim” diyerek derse başladım. Ayşe, Veli, Suna hepsi tanıttı bir bir kendini. Sıra, giriş kapısına yakın olan sıranın arkasında oturan öğrenciye geldi. “Sen de tanıt bakalım kendini” dememle diğer öğrencilerin “O konuşmaz öğretmenin, adı Menekşe” demeleri bir oldu; ama o hiç konuşmuyor önüne bakıyordu. Şaşırdım. Önce ağız yapısıyla veya kulakla ilgili bir sorunu olabileceğini düşündüm.

- Hiç mi konuşamıyor? dedim.

- Hayır öğretmenim, bazı arkadaşlarıyla konuşuyor, öğretmenlerle konuşmuyor, dedi Suna.

Şaşkındım. Öğretmenliğimin ilk gününde böyle ilginç bir olayla karşılaşacağım hiç aklıma gelmezdi. Menekşe'nin yüzü kızarmaya başlamıştı. Tanımıyordu beni. Tepkimin ne olacağını kestiremiyordu. Onu daha fazla sıkıntıya sokmamak için, "sonra tanışırız Menekşe'yle" deyip diğer öğrencilere verdim sözü; ama Menekşe'nin bu tavrı beni rahatsız etmişti. Acaba neden konuşmuyordu? Beni sevmedi ondan konuşmuyor desem, daha önceki öğretmenlerle de konuşmamıştı. Demek ki sorun ben değildim. Öğretmenlere genel bir kızgınlığı mı vardı? Bu suskunluk bir tepki miydi? Derslerden nasıl geçmişti? Sorular, sorular... O ilk gün bu olayın üstümde bıraktığı tesirle gelip geçti. Zil çalmış, öğrenciler dağılmıştı. Müdürümün yanındaydım.

- Nasıldı ilk gün? diye sordu.

- İyiydi dedim. Heyecanlıydım ama belli etmedim.

Gülümsedi:

- Heyecan olur ilk günler, sonra geçer nasılsa, dedi.

- Şeyy, dedim, Menekşe...

- Haa! O konuşmaz Hocam. Nedenini biz de çözemedik. 8. sınıfta. Bir yıldır konuşmuyor öğretmenleriyle. Biz de idare ediyoruz. Yazılıları iyi, geçiyor vesselam. Çok uğraştık olmadı. Sen de boşuna kendini yorma. Onu öyle kabullen, dedi.

Müdürüm, kasabada kalacak yer sorunumu halletmiş, jandarma karakolunun boş olan, iki odalı, döşenmiş lojmanında kalabilmem için, komutandan benim adıma ricada bulunmuştu. Komutan da uygun görmüştü. Müdürüme ve hanımına gösterdikleri misafir-

perverlikten dolayı da minnetlerimi sunup bana verilen lojmana yerleştim. Biraz temizlik yaptım. Odadaki yatağı ve halıyı dışarı alıp havalandırdım, kafama göre odayı düzenledim. Bu telaşla, akşamı etmişim. Üstümü değiştirdim. Lojmanım yüksekçe bir yerdeydi. Lojmanın önüne çıktım. Gökyüzü açıktı, gözümün gördüğü her noktada ışıl ışıl yıldızlar parlıyordu. Alt tarafta da kasabanın ışıkları... Bir an kendimi dünyanın en yüksek noktasındaymış gibi hissettim. “Kader” dedim içimden. Nerelere geldik, neler yapıyoruz? Birden aklıma Menekşe geldi. O neden konuşmuyordu ki? Ben onu konuşturabilir miydim acaba? Neden konuşmadığını bir öğrensem, bir anlatsa kolay belki de. Konuşmuyor ki hiç. Sebebini de söylemiyor. Allah’ım nasıl bir kısırdöngüydü bu. Küçücük çocuğun derdi ne olabilirdi ki? Neden küskündü öğretmenlerine. Neyse “çözeceğim bunu” dedim içimden, geçtim içeri. Bir su içtim, yattım, sabahı ve Menekşe’yi düşünerek.

Artık o sınıfa dersim olduğunda gözüm hep Menekşe’deydi. Arada bir söz verdimse de, konuşmadı hiç benimle. Ayağa kalkıyor, öylece bekliyordu. Bir iki defa teneffüste konuşmak istedim, bahçede yanına gittim; ama o susuyor, yüzüme bile bakmıyordu. Bir defasında pencereden bakarken, samimi olduğu arkadaşıyla fısıldaştığını gördüm, o kadar.

Bir gün ders çıkışında Menekşe’yi yalnız gördüm. Hemen yanına gittim. Konuşmak istedimse de hayretmedi. Az çok tanıyordu, sevmiştii de beni farkındaydım. Gülümsüyordu, sessiz de olsa bir iletişim başlamıştı aramızda. Yine de Menekşe, bana cevap vermemekte direniyordu. Müdürüm, haklıydı galiba. Onu öyle kabullenmek gerekti, uğraş uğraş olmuyordu işte. Çaresiz lojmana döndüm.

Günler geçiyor, kasabada kış kendini iyice hissettiriyordu. Zirvelere kar bile yağmıştı. Odun aldım biraz.

Bir odun sobası getirdi köyden bir amca. Gerçi yakması zor oluyordu ama alışacaktık artık. "Soğuğa yiğitlik olmaz." derdi dedem hep.

Menekşe bir gün okula gelmedi. Merak etmiştim. Çocuklara sordum, onlar da habersizlerdi. Bunu fırsat bilip ailesiyle tanışmak, konuşmak istedim. Okul çıkışı, Menekşe'nin arkadaşı Zehra'yı yanıma alıp Menekşe'nin evine gittim. Küçük, bahçeli, yorgun ahşap bir evdi burası. İki katlıydı. Altta hayvanlar, üstte aile kalıyordu. Duvara yanaşık tahta merdivenlerden dikkatlice çıktık, kapıyı vurduk. Beyaz yaşmaklı, hüznü bir yüz bizi buyur etti. Anlaşılan evde yalnızdı.

- Ben Menekşe'nin öğretmeniyim, onu ziyarete geldim, diyerek kadının şaşkınlığını giderdim.

- Ben Menevşe'nin anasıyım, dedi bizi karşılayan kadın, etrafa eliyle çekidüzen verirken. İçeri girmek istemediysem de ısrarla içeri aldı beni. İzbe loş ışıkla aydınlanan bir odaya buyur etti. Sonra odadan çıktı. Sobanın yanındaki sedire iliştim. Zehra da utangaç bir tavırla yerdeki mindere oturdu. Odada bizden başka kimse yoktu. Acaba Menekşe neredeydi? Babası hâlâ eve gelmemiş miydi?

Biraz sonra kadın elinde birkaç odunla içeriye girdi. Sobanın üstündeki güğümü, kendinden beklenmeyecek bir çeviklikle yere indirdi. Sobanın kapağını açtı, odunları sobaya attı, güğümü tekrar yerine koydu. Yüzüme pek bakmıyordu. Odanın içinde, yanan odunların sesinden başka ses yoktu.

- Menekşe nerede? Neden okula gelmedi, diye söze başlayarak sessizliği bozdum.

- Şeere gitti örtmen bey, dedi kısık bir sesle.

- Hayırdır, hasta falan mı, diye, sürdürdüm konuşmayı.

- Yo yo öle bişey yok, Allah'a şükür öte beri alacaklar da.

Kasabadaki çocuklar, pek şehre götürülmezdi, bunu derslerimden biliyordum. Bir keresinde metin işlerken cadde sözcüğünü sormuştu da öğrencinin biri, zor anlatmışım caddeyi onlara.

- Hayırdır, dedim.

- Bi hayır işimiz var da.

- Eeee, dedim.

- Sorma örtmen bey, dedi kadın mahcup ve üzgün bir edayla.

- Menekşe! Menekşe! Körpe kuzum benim, demesiyle ağıtı koymasına bir oldu.

Şaşkınlıktan ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemedim. Ne ağlama diyebildim, ne soru sorabildim. O küçük kız mı, Menekşe mi evlenecekti? Aman Allah'ım bu nasıl olurdu. Maddi durumları kötüymüş, başlık alacaklarmış, emmisinin oğlu Menekşe'yi seviyormuş, muş muş... Kadının, neden beni ısrarla içeriye aldığını şimdi daha iyi anlamışım. Ağlama ve ağıtla karışık içini dökecekmiş bana. Bu da dışarıda olmazdı kendince...

Dinledikçe, küstüm insanlara bende. Kırıldı, burkuldu yüreğim. Sonra Menekşe'yi düşündüm; o ne çekmişti minicik yüreğiyle, nasıl dayanmıştı bir yıldan beri bu duruma. Menekşe'nin küskünlüğü bunaydı, sessiz bir protestosu vardı. Anladım, anlamaya çalıştım onu. Mindere iyice büzüşmüş, kendini unutturmuş olan Zehra da konuşulanlara şahit olmuş, zeytin gözleri nemlenmişti. Zehra'yı da alarak, içimdeki kırgınlık ve öfkeyle ayrıldım o izbe evden. Zehra'nın evi hemen bitişikteydi, öncelikle onu evine bıraktım.

Hava soğuktu, rüzgâr yüzümü bıçak gibi kesiyordu sanki. Uzaklardan gecenin sessizliğini bozan köpek ulumaları duyuluyordu. Paltoma bir arkadaş gibi sarılıp mağlup savaşıtlara has bir çöküntüyle lojmana doğru yöneldim. Kapıya geldiğimde artık iyice üşümüştüm; fakat en çok da 'yüreğim üşümüştü'. Sobayı yakıp kendime geldiğimde, o minik yüreğin susturulmasını düşündüm. Hayatının elinden alınışını... Onun yerine koydum defalarca kendimi. Bu çağda bu zulüm, bir şeyler yapmalıydım. Bu kilitli yüreği açacak bir şeyler... Böyle bir evlilik yasal değildi. Resmî kurumlara mı iletsem durumu, diye düşündüm; ama yine bu durumdan Menekşe zarar görecekti. Sonuçta ceza alan babası olacak ve aile sıkıntılar yaşayacaktı. Konuşarak, doğruyu anlatarak ikna etmeliydim babasını. Bunun için eğitim almamış mıydım? İnsanlara, doğruları anlatıp bir şeyler öğretecek, onları yanlıştan döndürecektim. Gerçi 'Nadan ile sohbet etmek, âkile cehennem azabından beterdir.' diyordu atalar ama ben bu nadanlığın üstesinden gelmeliydim, gelecektim. Menekşe benim öğrencimdi, onu bu durumdan kurtarmalı, geleceğini karartmalarına izin vermemeliydim. Yoksa bu hassas vicdanla nasıl yaşardım, nasıl öğrencilerimin yüzüne bakardım bir daha.

Ertesi gün okul çıkışı, babasıyla görüşmem gerektiğini, okulla ilgili bir durum olduğunu söyleyip Menekşe'den babasını okula çağırmasını istedim. Müdürüm ve Ahmet Bey'i uğurladıktan sonra, öğretmenler odasına geçip beklemeye başladım. Yarım saat sonra esmer, bıyıklı, siyah paltosuyla bir adam göründü bahçede. Okula doğru geliyordu. Dışarı çıktım karşıladım. Odaya buyur ettim. Tanıştık. Adı Rüstem'miş. Üç beş hayvanı varmış, küçük bir de arazi "ekip biçiyorduk, kıt kanaat yetiyordu" diye söze başladı Rüstem. Daha sonra "kredi çektim, kooperatiften ödeyemedim, çok

zordayım” diye devam etti lafa. Tam o esnada bütün kızgınlığımla ve sert bir şekilde:

- Borcun için mi? Başlık parası için mi kızının hayatını karartacaksın, deyiverdim.

Rüstem şaşırды, irkildi. Sanki savunmaya geçer gibi kendini geri çekti, elinde tuttuğu sigarası yere düştü. Hiç böyle bir tepki beklemediği belliydi.

- Her şeyden haberim var Rüstem Efendi, yazık! Yazık! Senin babalığına, dedim. “Küçücük kızı, para için mal gibi kullanacaksın haaa! Yazık! Yazık!”

Benim tepkimden mi, yoksa içinde yaşadığı muhasebenin ağırlığından mı bilmiyorum, suratı sapsarı oldu ve gözleri yaşardı. Ağlamaklı bir sesle:

- Beni yanlış bildin örtmen bey, ben kızıma kıyar mıyım sanıyorsun? Fakirlik işte, gariplik, haciz gelecek para yok, borç çok çaresiz kaldım. Geçen sene bi cahillik ettik. Günlerdir uyku uyumuyorum, baktıkça Menekşe’me içim eriyor. Ne yapayım, ne edeyim çaresizim, diyebilirdi.

Rüstem Efendi’yi öyle görünce yüreğim burkuldu. İster istemez sakinleştim. Ne de olsa bir babaydı o “anlat bakayım” dedim. Anlattı, anlattı... İyi bir insan Rüstem, ama şartlar mecbur etmiş gibi. Bir de cahillik ah! O cahillik!... Bir sigara da ben yaktım dinlerken. Aman Allah’ım anlattığı şeyler bu yüzyılda mı yaşanıyordu? Anadolu bu kadar mı sefil, çaresiz ve cahil kalmıştı? Suçlu kimdi? Sonra suçu paylaştırdım kendimce: Rüstem Efendi görünen yüzdü, ya biz öğretmenler, ülkeyi yönetenler hiç suçumuz yok muydu? O anlattı içini döktü, sıra bendeydi, onu etkilemeli, doğruları zihnine yerleştirmeliydim. Rüstem Efendi’ye uzun uzun anlattım yaptığının yanlış olduğunu, vicdanının ömür boyu ona sıkıntı vereceğini, kızının geleceğini kararttığını,

onu mutsuzluğa ittiğini... Anladı sanırım ya da ben öyle hissettim. Vakit geç oldu ayrıldık.

Biraz rahatlamıştım. İçimdekileri dökmüştüm en azından. Şimdi sıra asıl çözüme gelmişti. Ne yapabiliirdim? Rüstem Efendi'nin borcunu nasıl halleder de, Menekşe'yi kurtarırdım. Maaşım yetse verirdim, ama yetmezdi ki...

O gece uyuyamadım. Yıldızları seyrettim. Bir şeyler karalamaya çalıştım. Sonra da yırttım attım yazdıklarımı. Çaresizlik ne kötüydü, gece yüzü okyanusun ortasında dalgalarla boğuşuyor gibiydim. Sabaha karşı dalmışım.

Kuş sesleriyle uyandım. Üstümü giyip çarçabuk çıktım lojmandan. O gün, akşamı nasıl edecektim, bilmiyordum.

Biraz ilerleyince ne görsem beğenirsiniz: Rüstem Efendi hızlı adımlarla bana doğru gelmiyor mu? Şaşkınlık içindeydim, duraksadım. Hoca! Hoca! Sesleriyle yaklaştı. Soluk soluğa kalmıştı. Soğuktan burnu kızarmış, gözleri sulanmıştı.

- Hoca! Artık vermiyom kızı, bozdum o işi. Senden Allah razı olsun, aklımı başıma getirdin, ben ne yapmışım aman Allah'ım! Allah senden razı olsun, bitirdim o işi...

Afalladım, şaşkınlığımı üzerimden atar atmaz:

- Anlamadım. Hayırdır, ne oldu?

- İnekleri satacam, şehirde iş bulup çalışacam, evermicem kızı, onu da okutacam sonuna kadar, senin gibi olsun, biz cahillerin gözünü açsın, vatana millete hayırlı olsun... Rüstem Efendi'nin sevinçten gözleri parlıyordu. Sanki evladına yeniden kavuşmuş gibiydi.

- Hah şöyle, dedim. Sevincini elini sıkarak paylaştım. Yüreğimin ısındığını hissettim.

- Tamam, Rüstem Efendi, ben de sana yardımcıyım, dedim. "Yurt bahçesinin en nadide çiçeklerinden biri daha açtı", diye geçirdim içimden. Sırtını sıvazlayıp Rüstem Efendi'yi yolladım.

Birden gözümün önü aydınlanmış, kuşlar neşeli şarkılar söylemeye başlamıştı.

- Şimdi öğretmen oldun oğlum! "İşte şimdi!" dedim, kendi kendime sevinçle.

Okula iyice yaklaşmıştım. Menekşe'yi aradı gözlerim. Bayrak direğinin yanında buldum onu. Yüzüme bakıyor, gözleri gülüyordu. Konuşacak diye düşündüm, yaklaştım.

- Nasılsın? dedim. Yine cevap vermedi. Üstelemedim, kısa adımlarla ilerledim. Okula girerken arkamdan kısık bir ses:

- Ben de senin gibi öğretmen olacağım öğretmenim, dedi.

Yavaşça, arkamı döndüm. Tebessümle: "İnşallah! Menekşe, inşallah!" dedim

Denizli

ÜŞÜYEN HAYATLAR

Ayhan ÇANKAYA

Soğuk...

Çok soğuk...

Sekiz yıldır ülkemizin buram buram tarih kokan bu şehrinde yaşamama rağmen soğuklar sanki ilk yıllardakinden daha fazla üşütüyor. Eylül ayındayız; ama bu ayda bile Erzurum ülkemizin birçok ilinin ocak veya şubat aylarına göre daha soğuk olur.

Heyecanla yeni eğitim yılının hazırlıklarını tamamlamaya çalıştığımız günlerden biriydi. Eğitim-öğretim için yapılacakları ve yapılabileceklerle alakalı verimli bir toplantı yapmış, toplantı sonrası kararları gözden geçirmek için odama geçmiştim. Yirmi dakika kadar sonra:

- Kim buranın yetkilisi, diye koridorda bir ses duydum. Odamdan hızlıca çıkıp koridora yöneldim.

Koridorda yerel kıyafetler içinde, kaşları çatık, elmacık kemikleri belirgin, gözleri derin bir kuyuyu andıran altmış yetmiş yaşlarında bir teyze vardı. Yine sert bir sesle:

- Kim buranın yetkilisi, diye seslendi.

- Buyur teyze ben yardımcı olayım, dedim ve odamı işaret ederek içeri davet ettim.

Bir süre odayı süzdükten sonra sert bir şekilde karşındaki koltuğa oturdu.

- Hoca, benim çocuk buraya kaydını yaptırabilir mi? diye sordu.

Teyzenin çocuğu eğitimine son sınıfa geçtiği yıl ara vermiş, eğitimine kaldığı yerden devam ettirmek istiyormuş. Niçin, diye sormadım; çünkü o zamanlar bu bölgede çok karşılaştığımız durumlardan biriydi bu. Sadece şartlarının uygun olup olmadığını incelemem gerektiğini söyledim. Eğer bir mani yoksa kayıt yapabiliriz, dedim.

Biraz bekledi. Biraz dalgın, biraz düşünceli gibiydi. O hâlden hiç beklenmedik bir şekilde bana dönerek:

- Peki, üniversiteyi kazandırabilir misiniz, diye sordu.

Biraz duraksadım. Çünkü çocuğunun eğitime devam etmesini istemesi anlaşılır bir durumdu ancak uzak köylerden geldiği her hâlden belli olan annemizin bir anda üniversiteyle ilgili soru sorması, pek alışık olduğumuz bir durum değildi. Şaşırmıştım.

- Biz elimizden geleni yaparız. Çocuğumuz da ilgiye cevap verirse neden olmasın, dedim. Ancak işi çok ciddiye aldığını hissettiğim için olumlu ve olumsuz her şeyden uzun uzun bahsettim.

Dinledi, dinledi, bir kelime bile etmedi. Çok derin bakıyordu. Kaşlarını iyice çattı. Bir şey söyleyecekti; ama boğazında sanki kelimeler düğümleniyordu. Derin bir nefes aldı:

- Hoca! Ben size tek oğlumu vereceğim. Köylüyüm ama beni bu ilçede birçok kişi tanır. Çocuğumun babası yok. Öldü. Çok sıkıntılı bir hayatımız var. Nasıl geçiniyorsunuz dersen, bir tek ineğimiz var. Onun sütünü satarak geçiniyoruz. Araştır istersen. Ama bu çocuğun okuma işi benim için çok önemli. Gerekirse ineği satarım, aç kalırım bu çocuğun masraflarını karşılarım.

Allah katında da bir hakkım doğarsa bundan dolayı sizden hak talep etmem. Hakkımı şimdiden helal ediyorum. Ancak biliniz ki vatan hainleri oğlumu neredeyse kandırdı kandıracak. Kandıramasalar bile baskılarla, tehditlerle yıldıracaklar. Oğlumu doğru okutmaz üniversiteyi kazandırıp buralardan gönderemezseniz oğlum dağa çıkacak. Allah korusun, böyle bir şey olursa Allah katında iki elim yakanızda olur bilesiniz. Buna razı iseniz yapın kaydını, dedi.

Bu sefer nefesi kesilen ben olmuşum. Hiçbir şey diyemedim. Buz kestim. Oda o an dışarıdan daha soğuktu sanki. Tabii ki hemen gelsin diyecektik. Ancak sözleriyle omuzlarımıza yüklediği manevi ağırlık beni çok zor durumda bırakmıştı.

Çocuğun okuması tamam ama üniversiteyi kazandıрма düşüncesi beni allak bullak etmişti. Bu iş iki tarafı keskin bir bıçaktı. Kendimi toparlamaya çalıştım. Hızlı düşünmeliydim. Ya iyi ilgilenemezsek, ya başarı yakalayamazsak... O zaman köyüne dönecek ve büyük bir ihtimalle de dağa çıkacaktı. Zaten durum ciddi olmasa bu eşi ölmüş yalnız kadın, aç kalma pahasına bize gelir miydi? Başka alternatifler var mıydı? Doğunun bu ücra ilçesinde bizden başka bir seçenek de mümkün değildi. Kafamın içinde fırtınalar koparken sesimi biraz yükselterek:

- Teyze! Kendim değil ama arkadaşlarım adına söz veriyorum. Onlar şimdiye kadar çok zor şartlarda Allah'ın izniyle çok güzel şeyler yaptılar. Burada da elinden geleni sonuna kadar yapacaklarına inanıyorum, dedim

Teyze memnun olmuştu. Sanki bataklıkta tutunacak bir dal bulmuş gibiydi. Yine de o sert ifadesini bozmadan:

- O zaman kaydını yapın hoca, dedi.

Yaşlı Teyze okuldan ayrılırken,

- Ben bugün kayıt için araştırmasını yaparım. Çocuk evraklarıyla birlikte hemen gelsin, geç kalmayalım, dedim. O da:

- Tamam, dedi ve çıkıp gitti.

Ertesi gün saat altı. Telefon acı acı çalıyordu. Terörün yoğun yaşandığı günlerdi. Zamansız çalan telefonlar her zaman bizde biraz endişe, biraz da korku uyandırır. Telefonu açtım. Telefondaki, hizmetli arkadaşımızdı. Daha ben soru bile sormadan:

- Hocam hemen gelir misiniz, dedi.

- Eyvah, yine bir olay var diye düşündüm. Açıklama beklemeden telefonu kapatıp koşarak okula gittim. Nefes nefese kalmıştım.

Kapıdan girer girmez dünkü teyzeyi gördüm. Rahatladım. Yanında çok iri, omuzları geniş, boyu iki metreye yakın, siyah saçlı, siyah gözlü bir delikanlı vardı. Teyze, oğlunu getirmişti. Yaklaştım. Hoş geldiniz demeye kalmadan:

- Hoca hem oğlunu hemen getir diyorsun hem de saat kaç olmuş ortalarda yoksun, dedi.

Çok utandım biraz da mahcup oldum. Gerçi saat daha çok erkendi ama doğuda hayat her zaman erken başlardı. Ben, "oğlunu hemen getir" deyince sabah erkenden kapımıza gelmişti.

- Helal olsun teyze her müesseseye senin gibi biri lazım, dedim.

Beraber oturduk. Sabah çayı ve simit ikram ettim. Teyzeye dönerek:

- Sen git. Ben öğrencimizin seviyesine bakmak istiyorum, dedim.

Daha önce öğrencilerimizin bilgi seviyelerini tespit için temin ettiğimiz sınavlardan birini öğrenciye uygulamaya karar vermiştim. Öğrencimizi bir sınıfa aldım ve sınav yaptım. Üç saat sonra sınavı bitirdi. Sonucu hemen kendi elimle değerlendirdim.

- Aman Allah'ım!

Sonuç korkunçtu. Delikanlı çok az sayıda soruya cevap verebilmişti. Bir an teyzenin dedikleri aklıma geldi. Ürpordim.

Öğrencimi çağırdım sonucun bu kadar kötü olmasının nedenlerini öğrenmeye çalıştım. O koca yiğit delikanlı eğildi eğildi ufacık oldu.

Sonra bir anda içimden eyvah dedim. Yoksa... yoksa... Kitapçığı masanın üzerine koydum.

- Gel, şu soruyu oku, dedim.

Korktuğum başıma gelmişti. Öğrencim Türkçe okumakta zorlanıyordu.

Bu kez yıkılmıştım. Nasıl olacaktı ki. Dokuz on ayda okuma gibi en temel bilgilerini geliştir. Hem de üniversiteyi kazandır.

Delikanlı durgunluğumu fark etti. Titrek bir sesle:

- Hocam! Biliyorum, benim işim biraz zor; ama ben yapacağım. Benden ümidi kesmeyin, dedi. Bu içten, yürekten kopup gelen sözler karşısında tebessüm ettim. Hoşuma gitmişti. Belli ki o da anacığının bahsettiği durumun farkındaydı ve bu işi asla onaylamıyordu. O da canilerin baskılarından kurtulmanın ancak bu şekilde olacağını düşünüyordu.

- Tamam ama anlaşma yapacağız, dedim. Her şeye var mısınız?

- Hocam, öl de öleyim, dedi.

- Biz senin ölmeni değil yaşayıp bu topraklara hizmet etmeni istiyoruz, dedim.

O gün durumu arkadaşlarıma anlattım. Sağ olsunlar tüm öğretmenler el birliğiyle bu işi başarabiliriz merak etmeyin, gerekirse gece gündüz çalışırız dediler. Bundan hiç şüphem yoktu; çünkü daha önce de bunu defalarca yapmışlardı. Ancak bir arkadaşımızın dedikleri kafama takılmıştı. Arkadaşımız haklı olarak öğrencinin köyden gelip gitmesi durumunda daha çok baskıyla karşılaşabileceğini belirtti. Hemen yetkililere başvurduk. Resmî işlemleri başlatarak öğrencimizi bir yurda yerleştirdik. Bu milletin hamiyetperver evlatları çoktu. Başvurduğumuz herkes öğrencimizin eğitim masraflarını seve seve karşılayacağını söyledi. Hem yurt hem de maddi problemlerin çözülmesi bizi çok rahatlatmıştı.

Günler birbirini kovalıyordu. Öğrencimize bir yandan Türkçe öğretmenimiz ders veriyor, bir yandan eski konular için branş öğretmenlerimiz ek ders veriyordu. O da bize verdiği sözü tutuyordu. Ne zaman yurda gitsem onu ders çalışırken buluyordum. Bir kere olsun izin istemedi. Bir gün bile tatil yapmadı.

Bir öğretim yılı su gibi akıp gitmişti. Tüm öğrencilerimizi sınavdan bir gün önce topladık. Son tavsiyelerimizi yaptık. Dualarla öğrencilerimizi uğurladık. Ama aralarında biri vardı ki onun durumu farklıydı. Dokuz ay neredeyse günde on-on iki saat çalıştı. İşlenmemiş maden gibiydi. Ne verirsek alıyordu. Bir gün sonra sınava beraber gittik. Sınava gireceği okula ellerimle götürdüm. Sınav başladı. O üç saat geçmek bilmedi. Kendi hayatımda hiçbir sınavda bu kadar heyecanlanmamıştım. Öğrencim sınavdan çok bitkin çıkmıştı. Sınavın nasıl geçti, diye sormadım. Uzun süre suskun kaldık. Sonra bana döndü.

- Hocam, merak etmeyin inşallah kazanacağım. Anam merak etmiştir. Müsaade ederseniz köyüme gidebilir miyim, dedi.

- Tabi git, dedim. Köy arabasına bindirip yolcu ettim. Minibüsün arkasından bakarken hem birçok soru kafamı tırmalıyordu hem de karmaşık duygular içindeydim. O an yaşadığım duyguları yıllarca bir daha hiç hissetmedim.

Köyüne gitmişti. Endişelerim her geçen gün artıyordu. Acaba şeytana uyar mıydı? Kafasını bulandırıp kandırabilirler miydi? Ara ara telefonla ulaşmaya çalışıyordum. Konuşabildiğimiz dönemlerde tavsiyelerimi eksik etmiyordum. Onun yanında olduğumuzu her defasında ona hissettirmeye çalışıyordum.

Ve o gün.

Güneş pırl pırl.

Sınavın açıklanmasını bekliyoruz.

O zamanlar internet yoktu. Sınav gazetesi yayımlanıyordu. İlçeye gazetenin gelmesi geç oluyordu. Sınav gazetesi gelse bile ona ulaşmak oldukça güçtü. Hatta gazeteyi alabilmek için bir arkadaşımıza rica edip gazeteciye nöbete bırakmıştık. O gün bazı resmî işler için devlet dairesindeydim. Ama aklım hep sonuçlardaydı. İşlerimi hızlandırıp bir kısmını da erteleyerek okula gittim. Hızlı adımlarla öğretmenler odasına yöneldim. Odaya girdiğimde öğretmenlerle birlikte o büyük kadın ve öğrencimiz de vardı.

Ama bu sefer anamız sert değildi. O Anadolu kadınının, o fedakâr ananın, hiç yıkılmayacak kadar dik duran o kadının gözyaşları sicim gibi yanaklarından süzülüyordu.

Beni fark etmedi. Yanına yaklaştım. Bir şeyler söylüyor gibiydi. Kulağımı yaklaştırdım. Kısık sesle ağzından şu sözler dökülüyordu:

- Kurtardınız... Kurtardınız... Oğlumu kurtardınız...

Öğrencimiz 9 Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesini kazanmıştı.

Akşam oluyordu. Güneş dağların arkasına yavaş yavaş çekilirken bir yandan çayımı içiyor bir yandan da neyi başardığımızın farkında mıyız, diye düşünüyordum.

Ve bir kez daha bir büyük insanın sözleri kulağında çınlıyordu: Acele etmeliyiz, acele etmeliyiz, acele etmeliyiz...

(Öğrencimiz 2004 yılında mezun oldu. Şimdi ilçesinde doktorluk yapıyor.)

Diyarbakır

GİZEMLİ SÖZCÜK

Seyhan KARAKOÇ

Yine bir sonbahar, yeşil kalmaya çalışan son yapraklar... Kim bilir ömrümün kaçınıcı son hazanı, son yaprakları bilmiyorum; ama her sonbahar bana öğren-cilerime kavuşacağımı hatırlatıyor onu biliyorum. Do-ğayı ısıtan güneşin son çabaları, açsa da ısıtmıyor artık! Huşu veren bir yalnızlık, mistik bir melodi hışırtılar, çı-tırtılar, sararıp titreye titreye her iki yanıma düşen yap-raklarla rüzgârın dansı... Her sonbahar bir ilk yaşatır hazan yapraklarının arasından. Üç noktayla biter her son, her hazan; çünkü devamı gelecektir, bitmemiştir yaşanması gerekenler ve nedense hep sonla başlayan kelimelerde başlar tüm başlangıçlarım.

Lise yıllarındayken herkesin elinde illa bir defa gör-düğüm bir kitabı merak edip ben de okumuştum: *Sim-yacı*. Beni de çok etkiledi hatta şekillendirdi diyebilirim. Sanki romanı yaşıyordum, benim hayatımda da ilginç tesadüfler oluyor, romanın kahramanı Santiago'da buluyordum kendimi. Ben de onun gibi "Kişisel Men-kibemi" gerçekleştirecektim yani her zaman gerçek-leştirmek istediğim şeyi, Türkçe öğretmenliğini kaza-nacaktım. Lise sona kadar sınava hazırlanmamıştım üstelik çok başarılı da sayılmazdım. O yıl sınav sistemi değişmiş, büyük bir kargaşa, zaman az ve ben sıfırdan başlıyorum. Olsun şöyle demiyor muydu kitap? "Bir şeyi gerçekten istediğin zaman, arzunu gerçekleştirmeni sağlaman için bütün evren işbirliği yapar." Benim parolamdı bu. Nitekim kazandım hem de istediğim

bölümü. Büyük zorluklar, ilginç tesadüfler ve kolaylıklarla bitirdim.

Eylül 2003

Sarıdan kırmızıya, kırmızıdan kızıla dönüşen güneşin soğuk gülümsediği bir bahar, bir son, bir ilk... Karşımda tarihe ve sonbahara inat tüm canlılığıyla Diyarbakır Surları. Taşın asilliği, Hevsel Bahçeleri'nin son meyveleri, renk cümbüşü, yeşilin bin bir tonu, bitirilmemiş bir destan, yarım kalmış bir ağıt, birçok zafer, pek çok uygarlık, Suzi'nin Adil'e aşkı, Diyar-ı Bekir'in Dicle'ye aşkı, Dicle'nin suya, suyun insana, insanın insanlığa, benim de Diyarbakır'a aşkım... Yerimin belli olması için kurayı bekliyorum, biraz heyecan biraz tedirginlik... Kulp çıkmasın diyorum; çünkü çok uzak, yolu kötü, kışın çoğu zaman kapalı. Yakın bir yer: Bismil, Ergani hele Çınar olsa ne iyi olur. Diyarbakır merkeze 20-25 dakika.

Ah *Simyacı!* Seni okumasaydım, bilmeseydim yine bunları yaşar mıydım, İlahî Güç'e, tesadüflere bu kadar inanmasaydım katlanabilir miydim her güçlüğe? "Kulp Vali Nafiz Kayalı İlköğretim Okulu" Bir an öylece elimdeki kura kâğıdıyla kalakaldım, yıllarca öğretmenlik yapmış kadar yıprandım, olgunlaştım; sonra utandım kendimden yıllarca bunun hayalini kurmamış mıydım, bu hayallerimin gerçekleşmesi için tüm evren yardım etmemiş miydi? Hem buralı sayılırdım, neydi endişem? Hayır, endişelendiğim bir şey yok. Uzak, kimseyi tanımıyorum, kalacak yerim yok...

Senin dediğin gibi her şey bir simge mi Santiago?

Öğretmenevinin bahçesinde kara kara düşünürken Kulp'ta görev yapan biriyle tanışıyorum. Şule içimi rahatlatıyor, çok yardımcı oluyor, yeni atanmış biriyle daha tanışıyorum, ev arkadaşı oluyoruz.

Tam iki buçuk saattir yoldayız henüz varmadık hat-
ta Kulp tabelasını bile göremedik. Kaç defa kimlik kont-
rolü oldu saymıyorum. İşte Lice'den sonra bir dönüş
"Kulp 40 kilometre" Bir daha arama "kimlikler". Bir ta-
raftan dağlara bir taraftan uçurlara teğet geçiyoruz.
Ama bu olağanüstü güzelliğin, az yeşilin çok kayaya,
dağların bir kente bu kadar yakıştığı manzaraların bü-
yüsüne kapılıp stresi ve yorgunluğu uçurlara he-
diye ediyoruz, kent belirirken günbatımında. Heyhat!
Mezopotamya'nın gizemli simetrisi... Tıpkı Dicle'yle
Fırat gibi iki can, bu topraklara iki koldan can veren iki
ten, ayrılmak zorunda kalmış iki sevdalı gibi iki ırmak
arasında yerleşmiş bir kartal yuvası... Tertemiz hava-
yı içimize çekerek son durağa, son kimlik kontrolüne,
mesleğimizin ilk durağına varıyoruz.

Acaba herkes için her şeyin ilki ayrı bir anlam taşır
mı, her öğretmenin ilk öğrencileri farklı bir yer mi alır
payına düşen bir defter yaprağından?

Çok seviyorum öğrencilerimi, arkadaş gibiyiz, on-
lar da beni çok seviyor. Zaman zaman uyarı alıyorum:
"Yanlış yapıyorsun, çok samimi oluyorsun, çok yüz ve-
riyorsun." Bazen kızıyorum kendime beklide haklılar,
derste çok konuşuyorlar, beni dinlemiyorlar. Çok çare-
sizim, umutsuzum. Buralara yabancı değilim. Kürtçeyi
biliyorum, sıkıntıları, sürekli kabuğu kaldırılarak kana-
tılan yaraları da... Açlığı, parasızlığı, bayramlık alama-
yan bir babanın gözlerindeki acıyı, alınamayan yeni bir
ayakkabı için -önce sesli bir gece sonra sessiz ömrün-
ce- ağlanıldığını. Bu tür sorunlarla okumaya çalışan
öğrencilerimin çoğunlukta olacağını da biliyordum.
Onun için hiç tozpembe hayaller kurmadım; aksine
kendimi hep zorlukların içinde hayal ettim; ama ger-
çekler hayaller kadar yumuşak ve çabuk değiştirilebilir
değil maalesef. Bu kadar aciz kalacağımı, üzüleceğimi
bilmiyordum.

Şans mı, şansızlık mı? Sonradan şans olarak değerlendirecektim, Türkçe dersinde ihtiyaç olmadığını, İngilizce bildiğim için bu derslere girmek zorunda olduğumu. İstifa etmeyi bile düşündüm. Allah'ım bu sefer yeniliyorum! Tam olarak Türkçeyi bilmeyen çocuklara İngilizceyi öğretmek... Evde hazırlanıyorum, en kolay nasıl anlatırım diye saatlerce çalışıyorum, küçük oyunlar, komiklikler katıyorum, fiilleri büyük kartonlara yazıp sınıfa asıyorum, kapının arkasına sıfatları... Başkan sınav kâğıtlarını dağıtıyor, ben teybi çalıştırıyorum. "Yedi Karanfiller" in tınısı rüzgârın uğultusunu bastırırken bu sözsüz müziğin onları sınav ortamının gerginliğinden kurtarmasını umuyorum. Sevdirmek için büyük çabalar, her türlü yöntem; ama her seferinde aynı soru:

-Hocam ne işimize yarayacak? Ne LGS' de ne ÖSS' de çıkıyor.

- Her şey sınav için değildir gençler! Öğrenmenin, yeni şeyler bilmenin mutluluğunu tatmalısınız. İnanın öğrendiğiniz bir harf bile bir gün hayatınızda bir sınavdan daha büyük bir dönüş almanızı sağlayabilir, en gereksiz bilgi zannettiğiniz şeyler bile. Ben Anadolu Lisesi okurken bir Türkçe öğretmeni olacağımı fakat İngilizce derslerine gireceğimi tahmin edemezdim ve sizin gibi şikâyet ederdim. Ama bakın şimdi bir işe yarıyor. Hem İngilizce artık evrensel bir dil, her yerde karşınıza çıkar, inanın iyi bilerseniz aç kalmazsınız.

Söylediğim sözler, ikna çabaları boşuna. Hiç inandırıcı gelmiyor onlara. Yine benzer şeyler:

- Erdal, Engin lütfen İngilizce derslerinde matematik çalışmayın!

- Hocam son sınıftayız, matematik daha önemli.

- Kızlar konuşmayın, dersi dinleyin!

- Hocam anlamıyoruz.

Gözlerim doluyor. Çok mu yüz verdim, ben mi anlatamıyorum? Zaman zaman hak vermiyor değilim. Daha birinci sınıfta 4-5 öğretmen değiştirmek çoğu defa öğretmensiz kalmak, boş geçen birçok ders ve fiilin, sıfatın, öznenin... Türkçede ne olduğunu bilmezken İngilizcesini öğrenmek! Zor, çok zor, anlıyorum ama onları anlamakla bitmiyor işim. Bir çözümü olmalı!

- Tamam kapat kitap defteri, geleceği hayal edelim.

Çok mutlular, hepsinin büyük hayalleri var, aslında hepsi okumak istiyor. Ne kadar saf ne kadar tatlılar. Bunlara kızmak mümkün mü? Hayır, sert davranamıyorum; belki de bu mesleği beceremiyorum. Bir şeyi çok sevmek başarmaya yeter mi?

Kitabı takip etmiyor ilk baştan başlıyorum İngilizceyi anlatmaya. Ilık bir ilkbahar rüzgârı, bu sonbaharda sallıyor ağaçları. Yağmur bulutlarının arasından süzülen kaçak güneş ışınları, sanki yeşertmeye çalışıyor birkaç yaprağı. İlk ya da son! Bahar değil mi bu mevsimin adı?

Beni gerçekten çok sevdiklerini, bir şeyler öğrenmeye, İngilizceyi biraz sevmeye başladıklarını hissediyorum. Beni üzmemek için ellerinden geleni yaptıklarını görüyorum, en azından artık derste matematik çalışmıyor, gürültü yapmıyorlar. Ne İngilizcede ne Türkçede bu mutluluğu tanımlayacak bir kelime var mı, sanmıyorum. Onlarla iç içeyim çünkü evim okula yakın. Okul çıkışlarında evlerine gidiyorum, onlar yanıma geliyor, yemeğe çağırıyor, gidemezsem eve getiriyorlar. Düğünlere, doğum günlere, taziyelere, kardeşlerinin "diş hediği" kutlamalarına, misafirliklere gidiyorum. Samimiyet, insanlar arasındaki en güzel iletişim, sorunlar için en güzel çözüm bence. Tüm velilerle tanışıyoruz, gerçekten çok misafirperver çok iyi insanlar.

Kültür Edebiyat Kulübü'ndeğim.

-Bir şeyler yapalım gençler: Bir etkinlik, şiir dinletisi olabilir mi?

- Eeveet!

Sosyal faaliyetlere çok meraklılar. Öylesine bir fikirdi benimkisi. Doğrusu bu kadar ciddiye alacaklarını, hevesleneceklerini zannetmemiştim. Çok mutlular, sabırsızlanıyorlar. Resim hocamıza açıyorum konuyu, çok olumlu bakıyor “yapalım” diyor. Haydi yapalım! Öğrencilerin heveslerini kursaklarında bırakmayalım. Önce şiir okutup dinleyelim, yetenekli öğrencileri seçelim.

Aman Allah'ım! En duygusal şiiri bile belirli gün ve haftalarda okunan şiirler gibi bağıra bağıra, hiç değişmeyen, etkilemeyen bir ses tonuyla okuyorlar; zaten çoğu heceliyor, okuyamıyor. En iyisi yol yakınken vazgeçmek. “Hayallerinden asla vazgeçme!” Yaşlı kralın Santiago'ya söylediği söz geliyor aklıma.

“Tamam yaşlı kral hayallerimden asla vazgeçmeyeceğim.”

Çok zorlanıyoruz. Büyük bir cesaret bu öğrencilerle bir etkinlik yapmak. Hele de etkinlik denilince, komik skeçlerin sadece gülmenin akla geldiği bir ortamda, şiir dinletisi yapmak. Öğrenciler şiirleri ilk okuduklarında, daha doğrusu okuyamadıklarında şiire dair tüm duygularım ölüyor, duygusallığım yitiyor, hüzün kalıyor geride. Hepsini eve götürüyor, bilgisayarımdan çok beğendiğim şairlerin şiir okuyuşlarını dinlettiriyor, onlar gibi okumaları gerektiğini söylüyoruz. Seçtiğimiz öğrencilerin çoğu derslerde fazla başarılı olmayan, kendine güvenmeyen öğrenciler; ama her çalışmamızdan sonra özgüvenlerinin daha da arttığını, güçlendiklerini aynı zamanda derslerine de bağlandıklarını, başarma

mutluluğunu derslerde de tatmak istediklerini sevinçle izliyorum. Şiir dinletisi başarılı olur mu, beğenilir mi? Umurumda değil bu sonuçlar bile bütün emeklere değer.

Farklı bir şey, tamamen kendi emeğimizin ürünü olan bir şey hazırlamak istiyoruz: "Tiyatrolaştırılmış Şiir Dinletisi". Dünya Şiir Örgütü, güzel şiirlerin yazıldığını duydukları bir kasabaya gelir. Bu kişileri bulup şiirlerini dinleyecek, beğendiklerine çeşitli ödüller vereceklerdir. Amaçları; yetenekli kişileri keşfetmek, sanata ve sanatçıya hak ettiği değeri ölmelerini beklemeden vermektir. Ama yine geç kalırlar. Tesadüfen ölümüne tanık oldukları kadın, çok güzel şiirler yazan keşfedilmemiş bir şairdir aslında. Şiirler yer yer komik ama mesaj veren bu kurguyla dinlettirilecek. Şiirlerin tümü, kendi yazdığımız şiirler. Hissettiklerimizi, yaşadıklarımızla topluyoruz, umutsuzlukları çıkartıyor, inançla çarpıyoruz! Geriye sadece yazmak kalıyor. Remziye "Köy Çocuğu" şiiriyle Kulp'un çetin şartlarında yaşamının o kadar da kolay olmadığını, umutlarının, gelecek hayallerinin iki taraftan akan ırmaklarla birlikte meçhule aktığını anlatacaktı. "Yağmur Meleği" Fidan'ın pencesine konacaktı elindeki sihirli değneğiyle. Şiir bu ya! Her isteği yerine getirilecekti Fidan'ın. Önce sokak çocukları, yaşlılar, hayvanlar, kimsesizler için sıcak biri yuva... Mutluluk dağıt tüm insanlara, Yağmur Meleği! Hep gel dünyamıza... Erdiñç aşkı anlatacaktı; hem de mahlasıyla. Fatma Zümrüd-ü Anka kuşuydu. Dünyadaki her savaşı bir tüyünü dökerek durduracaktı kendi ölümü pahasına. Betül "ufaklık" kelimesine kızgınlığını haykıracaktı. Murat, Müzeyyen, Sibel, Vesveddin... Tam 20 şiir. Bazen hüzün, bazen dram, bazen düşler, bazen gerçek anlar, biraz komedi, çokça sevgi. Aslında bu kadar özenle ve aşkla yazılmış ama tanınmamış şiirleri okumak bayağı riskli. Dikkat çekebilecek miyiz,

daha önce hiç duyulmamış bu şiirleri sıkmadan aktarabilecek miyiz? Olsun zaten vermek istediğimiz mesaj da yetenekleri keşfetmek. Belki bu sayede yetenekli öğrencilerim keşfedilir. Bir de işin içinde tiyatro var. Bu farklı format çok zorluyor bizi, parçaları bir araya, uygun sıraya getiremiyoruz. 20 kişi şiir okuyacak ve tiyatroya uyarlanacak. Bir sonbahardan bir ilkbahara kadar süren büyük bir emek.

“Meryem her seferinde aynı yeri unutuyorsun ya o gün de unutursan! Dilek, sesin çıksın biraz! Vesveddin senin ablan ölmüş, hastanede yere yığılıp şiir okuyacaksın, ağıt yakacaksın, insanların yüreğini yakacaksın, kırılma noktasısın! Daha duygusal, daha içten oku. Herkes acını seninle paylaşmalı. Faruk! 23 Nisan şiiri okumuyorsun, bağırma bu kadar!”

Elimizden geleni yapıyor, çok çalışıyor ama çok zevk de alıyoruz. Okul çıkışlarını dört gözle bekliyoruz. Şartlar zor, merkeze uzağız, sınırlı imkânlar... Fon müziği bulamıyoruz. CD, internet bu kadar yaygın değil hele de Kulp'ta! Bilgisayar, ne zaman lazım olsa çöküyor, yazıcı bozuluyor...

Kış geldi her şey iyice zorlaştı. Rüzgârı ve karı ünlüdür zaten Kulp'un. Evim kötü, damlıyor, çok rutubetli, çukurda olduğu için duvarlar yarıya kadar nemli, baca problemlili, bir türlü çekmiyor. Öğrencimin şiir dinletisinde okuyacağı ve kendi yazdığı şiir, zorlukların sanatı beslediğini kanıtlıyor bana. “Giymiş buralar beyaz bir yelek, örtmüş dağları beyaz bir gelinlik, insanın ruhunu okşayan beyazlık, karlar yağar bizim burada.” Haklısın Dilek, çok kar yağıyor. Neyse ki öğrencilerim var, gelip damdaki karı atıyorlar. Okul bir hafta tatil. Evet, Dilek! Bu beyazlık ruhunu okşuyor insanın. Benim ruhum da doğayla birlikte sükût bulmuş, kara düşüncelerin üstünü beyaz hayaller örtmüş, kardelen de yeşerecek yakında inanıyorum. İngilizce dersleri daha

problemsiz, en ufak başarılarını ödüllendiriyorum. Hayal kurmayı çok seviyorlar, sıkıldıkları an geleceğe dair hayaller kuruyoruz, tabi hayallerin arasına İngilizceyi sıkıştırmayı unutmuyorum. Birbirimize alışık çünkü birbirimizin dilini çözdük. Sevgi! Çok basitmiş aslında çözüm. Biraz esneklik, anlayış, bazen görmezlikten gelme, emek, üretim ama her zaman sevgi! “Basit şeyler olağanüstü şeylerdir.”

2. dönem İngilizce hocası geliyor, ben de yatılı bölge okulunda açık olduğu için oraya gönderiliyorum. Artık derslerine branş öğretmenini girecek. Onların adına seviniyorum, tabi onlardan ayrılacağım için üzgünüm. Olsun çoğu şiir dinletisinde görevli. Ders çıkışları birlikteyiz. Karlar erirken biz de sona yaklaşyoruz.

Az kaldı, çok ilerleme var ama hâlâ çok tedirginiz. Mevsimlik işçi sezonu başladı, birkaç öğrencim işçi olarak çalışmaya gitti. Yerlerini doldurmaya çalışıyoruz. Allah’ım ya o gün de böyle bir aksilik olursa, biri gelemezse, hastalanırsa! Yok yok, iyi olması için iyi düşünmeliyim. Fon müzikleri çok sorun. Her şiire ayrı ayrı ve uygun fon müziği bulunacak, saatlerce kaset dinliyoruz, her birinden beğendiklerimizi boş bir kasete kaydedip CD’ye aktarılması için Diyarbakır’a gönderiyoruz. Olmuyor, eksik çekiliyor, yanlış çekiliyor... Neyse hallettik. Sergileyeceğimiz salonda (yatılı bölge okulunun yemekhanesi) prova yapmamız gerekiyor. Her şiirin ayrı fon müziği, sırası, ses düzeni... Ancak son 2-3 gün prova yapmak için izin alabiliyoruz. Bir gün öncesinde bile çok eksiklikler var. Kimisi sırasını karıştırıyor, kimisi rolünü unutuyor, kimisi şiirini, kimisi fon müziğine uyamıyor... Ama herkes çok yoruldu, çok zahmetler çekildi. Heyecan-endişe, umut-umutsuzluk, duygular birbirine karışık. Resim öğretmenimizle davetiyelerimizi, fon kartonundan kendimiz hazırladık, dağıttık, her yere afişlerimizi astık. Ve o gün herkes

dua ediyor. Akşam sergilenecek. Bizim hâlâ telaşlı çırpınışlarımız. Sabah saatlerinden 5-6'ya kadar aralıksız prova... İlginç ne acıkan var ne susayan ne yorulan ne hâlimden şikâyet eden, herkes aynı şey için dua ediyor. Allah'ım çok emek verdik lütfen her şey yolunda gitsin, emeğimizin karşılığını alalım. Her şey hazır. İzleyiciler geliyor, güzel epey kalabalık: Protokol, öğretmenler, öğrenciler, halktan da bayağı gelen var. Ben bilgisayara başındayım. Şiire göre fon müziğini vereceğim, resim hocası perde arkasında. Ve perde!

Çok güzel gidiyor. Aferin Erdinç! Herkesi gülmekten kırıp geçiriyor oysa derste fazla konuşmaz, kendine güvenmezdi. Bu yeteneğini değerlendirmelisin. Şiirler okunuyor. Marş gibi okudukları şiirlerden sonra böyle profesyonel okumaları gurur verici. Meryem yine aynı yeri unuttun. Olsun çok iyi okudu. Jir neredeyse sahnede görünmüyorsun. İlkokul 2. sınıf öğrencisi, çok sevimli. Sevinç "Anneciğim" şiirini okurken ağlıyor, hayır yapmacık değil etkilemek için de yapmıyor, içten gözyaşları... Birçok öğretmen annesinden uzakta. Sessiz gözyaşları süzülüyor. İşte Vesveddin! En büyük kozumuz. Hastaneye ablasını ziyarete gelmişken, hemşire ablasına ait bir şiir defteriyle birlikte acı haberi veriyor. Yere çöküyor, ışıklar söndürülüyor, etrafına mumlar konuyor harika bir fon müzik İbrahim Sadri'yi aratmayan ses tonu! Şu dizelerle bitiyor şiir: "...Ne zaman bir hastane görsem boş odan gelir aklıma / Yani yolunu gözlerken sonsuzluğa gidişin / Yani gelişini beklerken bir daha hiç hiç gelemeyişin!" Bu sefer ağlamalar sessiz değil. Hıçkırıklar duyuyorum salondan. Ufak tefek hatalar ve son perde, ben okuyorum sahnenin arkasından. Perde kapanıyor, açılıyor. "Biz dünyayı çok sevdi, ölüm bizden uzak olsun, âşık olduk heveslendik kader bizden yana dursun" kapanış müziğimiz çalıyor, sahneye çıkıp selam veriyoruz. Herkes ayakta alkışlıyor,

birbirimize defalarca sarılıyor mutluluğumuzu paylaşıyoruz, salondakiler yanımıza gelip tebrik ediyorlar. Bu mutluluk hangi zahmeti unutturmaz ki?

“Bir şeyi gerçekten istediğin zaman, arzunu gerçekleştirmeni sağlaman için bütün evren işbirliği yapar.” Santiago’nun da bizi alkışladığını hissediyorum.

İlk öğrencilerim, son sınıf öğrencilerim mezun oldu liseye geçtiler. Beni ziyarete geliyorlar. Hocalar, Vali Nafiz’den gelen öğrencilerin İngilizcelerinin daha iyi olduğunu bir de iyi şiir okuduklarını, söylüyorlarmış. Ders aralarında onlara şiir okutuyorlarmış. Doğrusu gurur duydum...

“Sözcüklerin ötesinde bir dil var sözcüklere gereksinim duymayan bir çözümlemeyi öğrenmeyi başarırısam dünyayı kavramayı başaracağım” diyordu Santiago. Yani “Evrenin Dili”ni, gizemli bir sözcüğü arıyordu. Birlikte bulmuştuk cevabı. “Evrenin Dili” aşktı. Hiçbir sözcüğe gereksinim duymadan aktarılan, yazının belki konuşmanın bile keşfedilmediği çağlarda hatta insanın oluşumundan önce var olan, tüm kapıları açan, en kötü durumları yaşanabilir kılan, imkânsızlıkları imkânlı kılan Gizemli Sözcük! Bir dervişin kayıtsız şartsız Allah’a aşkı, bülbülün güle, mumun pervaneye, sonbaharın güneşe, ilkbaharın yağmura, iki çift gözün birbirine aşkı...

Bir öğretmenin, öğretmenliğe aşkı!

Düzce

YÜREĞİMİN FAY KIRIKLARI

Canan DİNÇ

“Depremiın çocuklarına”

Beni o dağlar çekiyor...

Dalgalar...

Kıyılara vuran hırçın deli dalgalar...

Bozkırda sular basıyor düşümü, derin bir ormanda ceylanlar pınardan su içmeye iniyor. Irmaklar görüyorum, avuçlarımdan Karadeniz’e dökülüyor. Garip bir ürpertiyle uyanıyorum gece yarısı...

Duvardaki haritada kuzeye bakıyorum, yağmurlar çekiyor beni, gümüş yakamozlar, takalar geçiyor hayalimden, balıkçı motorları ve martılar...

Kurak topraklarımı tutuyorum denize karşı...

“Fikrinde su olan derya görür düşünde” derdi büyükbabam. Fikrimde ovalar, deniz, yağmurlar vardı. Düşümü hayra yoracak yıllar uzaktı henüz. Bozkırdı vatanım, yağmura hasret topraktım ben.

Karadeniz sevdasını, Köroğlu destanıyla kundağıma sarmış meğer annem.

99’un sonbaharıydı.

Ayrılıkların mevsimi. Hüzne müptela gönlüme, turuncu bir eylül perdelerini geriyordu. Elimde eskimeye yüz tutmuş valizim. Yarısı kitap dolu, yarısı hüzün...

Düşlerimi hayra yoracaktı yürüdüğüm yollar, idrakimde biriktirdiğim ne varsa ülkemin çocuklarına adayacaktım. Yoldaydım, yolun başındaydım.

Yağmurun bile elleri başka vuruyordu otobüs camına, yağmuru ilk kez böyle telaşlı, böyle ürkek, böyle savruk görüyordum. Yağmur giyinmiş bir ulaktı sanki gördüğüm, pürtelaş bana bir şeyler anlatıyordu. Fakat ben henüz yakaza bir anı toparlayıp anlatamıyordum. Sustum, müphem bir sese karşılıksız sustum. Yağmur kuşlarını canhıraş havalanırken gördüm sonra...

Sonra alnımda dalgalanan nazlı al bir bayrak... Ömrümü o naza adıyordum.

"Şimdi sıra bende!" diye atan bir nabız sağ bileğimde.

Denizi, yağmuru ve ırmakları coşkun bir cennet köşesine gidiyordum. Sisi taç eylemiş bir durakta Bolu Dağı'nı gördüm. Bozkır düşümün ilk bölümü ayan oldu bana. Kırklara karışmış, sır olmuş Köroğlu'nu aradım. Elbet göremezdim, çünkü kalp gözüyle görünen dünyaların henüz farkında değildim.

İnsana berrak bir nefes veriyor bu dağ, yüreğime bir heybet... Fırından yeni çıkmış simit kokusu ve karşı sandalyede müşfik bir dostun yüzüne bakmak gibi, dağların dumanı, yeşilin bin bir tonu ruhuma öyle rayihalar bahşediyordu. Otobüs dik, virajlı bir vadiden, kollarını kocaman açmış bir ovaya doğru süzülüyor. Eylülün hüznünlü gözlerine akşam çöküyordu.

İçimdeki Anka Kuşu, kanatlarını kuzeye çevirdiğinde bilmiyordum, beni bekleyen gerçekleri. Bilmiyordum, dudak uçuklatan kıyıları, devasa bir ahtapot gibi yorgun yatan denizi bilmiyordum, yakamozları yaralı, martıları susmuş; deprem gecesinden sonra karararan dimağlara sabah güneş doğsa da, gri yıkık du-

varlar arkasında kalmış gülüşleri, gözyaşlarının yanaklarda açtığı derin vadileri, depresmin esaslı yarayı hafızalarda açtığını bilmiyordum.

Yıkılan gönüllermiş, hayaller, umutlar... Gece sıfır üçte en tatlı yerinde giyotin hızıyla bölünen yarınlar-mış. Kırk beş saniyede dumura uğramış ne varsa. Kırk beş saniye, yılların birikimini silmiş süpürmüş. Evler barınak değil, birer zindan olmuş gözlerde, hayatlar son hız giden bir trenin raydan çıkışı gibi pervasız bir çığığa bürünmüş. Acının siyah örtüsü kaplamış sokak-ları.

En çok çocuklar üşümüş. Onların papatyaya elleri...

Nasıl ısıtmalı?... Nasıl?...

Korkudan gözbebekleri kocaman olmuş bu minik eller, gri gölgeler yerleşmiş bakışlar ne olacaktı?... Son-ra sobalı çadırlar, sonra çadırlarda yangın, sıcak bir yastıkta mışıl mışıl uykuya hasret gözler... Çıgıklarını duymamıştım, karanlıkta yitip gidenlerin. Geride ka-lanlar ispatıydı; yumuşak yastıkta pıtraklı uykuların.

İlk gün, evet herkesin heyecanla başladığı o ilk gün, ben içimde ağlayan bir bozlak sesiyle üç katlı, duvarla-rı esmer bir suskunluğa duçar olmuş okul koridorlarını arşınladım. Mahir dalgıçları bile alıp götüreren bir gir-dap geçmiş hayallerin, hafızaların üstünden. Düşünce-lerde kaos, rüyalarda kâbuslar başlamış. Her ateş düş-tüğü yeri yakmış, kızıl ve mor bir anı kalmıştı geride. Manen yaşanan çöküntü hesaplansa, yekûnu yürekler parçalar... Çadırlar, battaniyeler, sıcak bir tas çorba be-denleri ısıtsa da yürekler üşümüş bir kere...

Kırk beş saniye...

Bir dakikadan da az...

Mamur bir ülke, hak ile yeksan...

Dersin tam ortasında ellerini başının arasına alıp bağıra bağıra ağlamaya başlıyordu Hatice...

Birden aklına düşmüş babası... Gözlerinde bir ayrılık ağlıyordu. Sıfır üçte yıkılırken duvarlar, babasına seslenmiş; baba duymamış, sesini yutmuş dev gibi bir gürültü, sabah, AKUT, babasını sedyeyle götürmüş.

Özlemiş Hatice... Çok özlemiş babasını...

“İyileşince gelecek” demiş annesi... “Öğretmenim” dedi, “biliyorum bir gün okul çıkışında sürpriz yapacak babam, beni kucağında götürecektive.” Babası toprak olmuş. Hatice’ye, hangi dilden anlatabilirdim, gidenin asla dönemeyeceğini. Yutkunup sustum. Saçlarındaki poyrazı okşadım.

Çadırlardan bir gece yarısı yükselen sancılı bebek ağlamaları... Çaresiz annelerin üşümüş çocuklarına gelmişim meğer. Henüz yanakları süt kokan bu çocukların gözlerindeki ışığı söndürmüştü deprem... O çakmak çakmak gözler yoktu karşımda. Hepsinde soru işareti, hepsinde korku, hepsinde kuşkunun siyah kanatları ve çaresizliğin kavruk kokusu...

Ezan sesinden sonra sokaklara en çok yakışan sesler susmuştu bu şehirde. Bağıra çağıra koşan çocuklar, az sonra yıkılmasından korkulan duvarlardan nasıl kaçabileceğinin hesabını yapıyordu. Molozlar temizlenmemiş, her an gözler önünde viran olmuş bir şehirden geriye kalan küller, savrulup duruyordu.

Yeşilliğin içinde, heybetli dağlara bakan pencerele-
rim vardı her girdiğim sınıfta. Cennetten bir bahçede Türkçe dersi vermek kaç kişiye nasip olur? Hele yağmuru bol, toprakları mümbit bir coğrafyada. Fakat karşımda donuk bir cennet duruyordu. Yeniden yeşermeliydi bahar. Yeniden bülbüle naz eden mayıs gülleri kızarmalıydı bahçelerde. Nisan yağmuru inciler düşürmeliydi istiridyenin kabuğuna.

Sene 2000.

Kış sert geçti. Hiç olmadığı kadar kar yağmış, herkes şaşkındı. İçimden, bozkırın kışını beraberimde mi getirdim diye geçirirken gülümsedim kendime, severdim karı da yağmur kadar. Ne güzel yakışmıştı yemyeşil çam ormanlarının üstüne kar... Belki ondandır gurbet içime hemen çökmedi o kış.

Okul, bir köyün sınırına kurulmuş, taşınmalı bir ilköğretim burası. Köy çocukları hepsi. Kimi Laz, kimi Abaza, kimi Çerkez... Hepsinin ortak bir marşı var, bağıra bağıra okuyorlar, andımızı bir yemin gibi anıyorlar.

Onlar okuyor, ben dalgalanıyorum...

Tüylerim her sabah diken diken...

Kalemimin ucundan geleceğe uzanan bir yolun başındayım. Siyah meşin kaplı bir defter önümde... Elimde mürekkepli kalemim. Bir ömür sürecek bir yola, bir ahde sargın yüreğim ve işte o an... o an...

Nikâhım kıyılmıştı öğretmenlikle, hem de gönülden bir nikâh...! Kalemi daha sıkı kavradım, yüreğine kazır gibi sayfanın, ilk dersimi yazdım. Evet, evet kabul ediyorum; her taşın altına ben elimi koyacağım, ahdım olsun diye attım imzayı. Tereddütsüz, el yazısıyla 'Canan' yazdım.

Kafamı kaldırdığımda gözlerimin etrafı terlemişti biraz...

Yeni açılmış kalem kokusu...

Evet diyorum, evet... Okuldayım...

Kitap, defter tamam...

Tamam olmayan bir şey var, muhakeme olmayan bir şey var, dikkat.

Medeniyetlere yön verecek, insanlığa meşale tutacak bu beyinlere, yüreklere rehber olacağım. İşim zor, yüküm ağır, vebalim büyük. Bir neslin kulaklarında çınlayacak sesim. Her sözüm akıllara yazılacak, her hareketim yüreklerde iz bırakacak. En son pencerede saçları örgülü kızın gözlerindeki tereddüdü güvene çevirmek işim. Öğretmenim, gönül işçisiyim ben. Ellerim başaklar gibi uzanmalı her birinin omzuna... Tebessüm dudağında 'günaydın' demeliyim, derken gözlerinin içine bakmalıyım.

"Nasılısınız öğretmenim?"

"Şimdi seni gördüm daha iyi oldum" dersem gönül fethim daha kolay olacak biliyorum. Üşümüştü bakışlara sıcacık bakmalı, ısıtmalıyım Ayşegül'ün ellerini, Merve'nin atkısını alıvermeliyim; şaşırmalı bu şakama "öğretmeniiii!!!" diye ışık saçmalı dişleri.Cüneyt'in omzuna dokunup; "Bugün de geldin ya, okul ne güzel göründü gözüme be Cüneyt" demeliyim... Yoksa... Yoksa uyandıramam kırk beş saniyelik kâbustan... Yanından annesi birazcık uzaklaşan ve uykusu kaçan bebekler gibiydi öğrencilerim de.

Yükünü almış ve ufuklar aşacak bir gemiydim artık. Bulanık bakan gözler, bir korkunun teslim aldığı gözler... Kelimeleri yüreğinde korkmuş, dudakları bir ayrılığın eşiğinde hüznle kavrulmuş, bir kapı çarpmasında başını çığlık çığlığa kollarının arasına alan bu güzelim çocuklar...

Dikenli bir yolda yürür gibi çetin...

Unutmuyorum cepheyim...

Her an teyakkuz...

Cam fanus elimde kırmadan Karadeniz'e dökmeliyim. Ve onlara tekrar karşıdaki dağların ne kadar güzel ve mağrur; yağmurun ne kadar bereketli ve cömert ol-

duğunu hatırlatmalıyım. Çağırmalıyım yiten ve giden ümitleri, korkunun hapsettiği yürekleri kınından çıkarmalıydım. Kuşanmalıydılar sonra bilgii.

Cennet bir vatan köşesinde, cennetin farkında olamamak...

Göremeyenden daha bedbaht kim vardır ki... İçten içe üzülüyorum fakat hep o mısra aklımda:

“Sen tohumu saç, bitmezse toprak utansın...”

Bir metin okuduk, heceleyen Zeliha’ya gülümседim, Nusret henüz yazmayı bile öğrenememiş gülümседim... Âdem içine yerleşen panik duygusunu atamamış saçlarını oksadım... Henüz Dedem Korkut’u bile duymamış, bir masal sıcağında uykulara dalmamış bu çocuklara bozkırın kollarını açmak her şeyden öncelikliydi benim için. Metinleri izah ederken Cin Ali-ler, dağlar, ormanlar çiziyor; dersimiz resim dersine dönüşüyordu âdeta. Amacım sözcüklerle görüntüyü birleştirmek ve geri çağırmaktı muhakemeyi. Derenin kıyısında köprü kuran Deli Dumrul’u, Çanakkale’de vatan aşkını, destanlaşan tarihimizi, şiirleri, yanık halk hikâyelerimizi, hele hele Köroğlu’nu ekmeliydim yüreklerinin merkezine. Depremin nesnesi olmuş ve hayata edilgen bakan bu yüreklere tekrar ya tozu yutan ya tozu yutturan olursun, başka seçenek yok çizgisine getirmeli, içlerindeki kanı, doludizgin akıtmalıydım. Öznesi olmalıydılar kendi hayatlarının.

Bakışlar ısınmalı, duvarlar kalkmalı aradan ve gökle birleşmeliydi zaman.

Neden sonra zil çaldı ve zilin sesi bizi başka bir dünyadan sınıfa getirdi o an.

Uyandık.

Hadi dedim, hadi... Ben en çok teneffüsü severim!!!

Koşa koşa çıktılar, akılları kaldı Köroğlu'nda biliyorum.

Gülümsedim.

Haliç'e bir gemi daha indirmiş kadar sevindim.

Sesimi mesnevi yumuşaklığında ezerek derslerimizi tebeşirin eşliğinde anlatırken alınlarında parlayan ışığı görmek tarifsiz duygudur. Dillerini bağlayan düşümünü çözmek, söyleneni algılamak büyük iş...

Derslerin hasat zamanı sınavlar geldi sonunda. Soruları görünce sevindiler. Gözlerime müteşekkik bakıyorlardı. Her zamanki bakışlarımla, kahve tonunda gülümsedim onlara. Başarılar diledim. Masama geçtim. Ajandamı çıkardım. Gülbeyaz'ın hikâyesine devam ettim. Başımı hiç kaldırmadım. Kimseyi uyarmadım, arada bir 'buradayım manasında' öksürüyordum o kadar. Kırk dakika bitti, zil çaldı.

Tamam, mı çocuklar? Coşkuyla: "Tamam öğretmenim" dediler. Aldım elime 36 kâğıdı ve onlara o güne kadar bakmadığım bir ciddiyetle bakıp:

- Çocuklar ne sınavı oldunuz siz?

- Türkçe sınavı dediler hep bir ağızdan.

- Emin misiniz? Kırk bir eveetti çıkan ağızlarından.

- Hayır dedim hayır...

-Türkçe sınavına daha zaman var.

- Ben sizi bugün dürüstlük sınavı yaptım!!! Şimdi bu kâğıtları alın ve kendinize notu verin bakalım. Kâğıttaki bilgilerin kaçta kaç siz; kaçta kaç yan sıradaki arkadaşınızın?

Sınıf sustu. Kalemler sustu...

Bakışlar dondu... Nefesler kısıldı...

Bunu sizden beklemezdim, diyen bir bakış attım sonra. Başım önde oldukça düşünceli, biraz da hayalleri yıkılmış, çok üzgün bir edayla sınıftan çıktım. İstiyordum ki parlayan düşlere, canlanan hafızalara, açılan zihinlere edep libası giydireyim. Başkalarının omzuna basarak yükselmenin kötülüğünü göstereyim. Ektiği tohum, toprak altında çürümüş rençper gibi üzgün bakıyordum, şaşkındılar, utanmışlardı ve pişman... İstedğim olmuştu, tam bir baraj yapacak noktaya gelmiştim.

- Özür dileriz öğretmenim, dediler.

- Hepimiz sıfır verdik kendi kâğıdımıza.

- Biliyordum, siz asla bir başkasının ekmeğine tahmah etmeyecek kadar mağrursunuz.

Çakır'ın gözlerinde ışık yandı o an, Musa'nın elindeki kalemi daha sıkı kavradığını, Sevd'e'nin gözlerinin bulutlandığını, Hale'nin ruhundaki Nene hatunlara dokunduğunu hissediyordum... Kâğıtları dosyamın içine yerleştirip ilk sınavı haftaya bıraktım.

...

Kış bitiyordu...

Neden, niçin, nasıl, ne zaman, nerede....?

Metinleri, gramer bilgilerini süsleyen sıcak bir hikâyemiz muhakkak vardı. Ders yetişmese de olurdu. Sonra sonra şiirler, şairlerin hayatlarından anekdotlar, sardı o güzelim yürekleri... Yavaş yavaş parlayan zekâlar bana öyle sorular sormaya başladı ki terledim karatahta başında. Üç yılım bitmişti. Artık hikâyeler Yusuf'tan, fıkralar Hüseyin'den, destanları Ahmet'ten dinliyorduk... Ben arada bir karşıdaki dağlara dalıyor, gururla onları dinliyordum.

Elif:

- Öğretmenim "Gülbeyaz" dedi...
- Gene yazdınız mı Gülbeyaz'ı?
- Okur musunuz?

Ajandamı açtım.

Gülbeyaz -12. bölüm:

"Nöbetçiyim o gün. Okulun ilerisinde bir bahçe var. Cüneyt'i oradan gelirken gördüm. Ne işi vardı orada? Altıncı sınıflara dersim var ama çözmeliydim bu işi. Derse girdik. Cüneyt iki arkadaşıyla sıvışıyor pencere altından. Arkalarından baktım, istikamet yine orası. Beş dakika sonra, geleceğimi söyleyip çıktım sınıftan. Bahçeye yaklaştım, çitin hemen dibinde ellerinde poşet, nefes alıp veriyorlardı. Ciğerimin yandığını hissettim! Yavaş yavaş ağaran güneşler kalbimde gurup etti o an... Bakışlarımda kahve gülüşüm soldu. Karardı sanki gökyüzü.

- Cüneyt!..dedim
- Bu ne?..

Korkuyla kalktılar, ceplerine atmaya çalışıyorlardı suç aletlerini.

- Hayır dedim oturalım. Derin bir nefes aldım, o ter-temiz masum yüzlerine baktım bir süre.

- Şimdi ben ne yapacağım söyler misiniz?...

- Ben ne yapacağım? Size dair içimin bahçesinde boy veren gülleri soldurdunuz, işte bakın burada, tam da şu anda, yeşeren vadilerimi çöle verdiniz; uykularım küsecek kirpiklerime, her gece kovalayıp tutamayacağım güneşi sizin yüzünüzden. Söyleyin bakalım, ben ne yapacağım? Bir çare düşünün bana ve geri verin size dair ümitlerimi!...

Elleri ceplerinde, bakışları soru dolu, çokça mahcup ve kararsız üç kafadar duruyordu karşımda.

- "Beni teselli edin, çözün bu işi!" diyordum.

- Yani siz şimdi bizi disipline vermeyecek misiniz, dediler bulanık bir bakışla.

- Ailemize söylemeyecek misiniz öğretmenim?

Tabi ben kolay olanı seçmeyecektim. Tam kaleyi fethedeceğim bir anda feda edemezdim bir azara, üç beş tokada bu ânı. Kararlı ve emin duruşumla:

- Ebetteki hayır... Benim derdimi çözecek mi sizi disipline vermek ya da siz vazgeçecek misiniz? Sanmam, dedim...

Cüneyt ağlamaya başladı.

- Öğretmenim özür dileriz ne olur affedin bizi!.. Sizin bu kadar üzüleceğinizi bilseydik bunu yapmazdık. Yemin billah ediyorlardı. Benim başım önümde,

- Ne yapacağım şimdi çocuklar ne yapacağım... diye ritmik aralıklarla psikolojik baskı yapıyordum.

Böyle bir tepkiyi ilk kez gören çocuklara "Fırat'ın kıyısında bir koyun kaybolsa Allah bunu Ömer'den sorar." diyen sahabenin hikâyesini anlatmaya başladım.

- Kaldı ki sizi ben koruyor, gözetiyor sanıyordum... Oysa ne kötü bir öğretmenmişim, haberim yokmuş. Ben görevimi yapamamışım. Siz burada kendinize kıyarken, benim ruhum duymamış. İyisi mi ben bu mesleği bırakayım, madem yapamıyorum...

Nasıl tutuştular... Nasıl... Yeminler... Sözler... Çete çöktü; ülkemin en önemli kalesini fethetmiştim. Fatih'in İstanbul'a girişi gibi onurla girdik okula. Kavgacı grup artık okulda ağabeylik yapıyor, kendilerini affettirmek adına her iyiliğe koşuyorlardı.

...

Aradan dört yıl geçmiş, üç tane delikanlı beni ziyarete gelmişti. Yanlarına doğru yaklaştıkça bunların Çakır, Cüneyt ve Yusuf olduğunu anladım. Bana veda etmeye gelmişler... "Hocam" dedi Cüneyt, "Biz askere gidiyoruz elinizi öpmeye geldik." Müthiş bir duyguydu bu!.. Tarifsiz bir sevinç ânu!.. "Hocam Mehmetçik olacağız... Vatan borcu namus borcu... ne olur kaçmasın uykunuz, namlu elimizde düşmana dur, diyeceğiz..." Boğazıma bir şey saplandı. Sevinç, mutluluk ve hüznün karışımı bir tat... Bulutlandı gözlerim, "Yolunuz açık olsun." dedim. Tezkerenizle gelin hayırlısıyla bir daha...

Gittiler...

Birkaç ay kaldı dönmelerine...

...

Yıl 2008.

Lisedeyim dört yıldır. Geleceğin anneleri, geleceğin insan mimarlarına edebiyat dersi anlatıyorum. İlk konum illa edep! Sonra edebiyat.

Esin ajandasına Cemil Meriç'ten notlar almış. Betül Mevlana'dan çok etkilenmiş, *Mesnevi*'nin ikinci cildini istedi dün sabah. Gamze Yunus'un hayatını okumuş, Pınar dün gece şiir yazmış yağmura... Merve düşünde bir deniz görmüş martıları çığlık çığlığa... Büşra Yahya Kemal'den bir rubai ezberlemiş, Hülya bu sabah ilk derse Yavuz Bülent Bakiler'in "Cebeci İstasyonu ve Sen" şiirini hazırlamış.. Bugün Gülay Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Sanat" şiirini o kadar güzel tahlil etti ki nihayet kitap kurdu oldu Sevgi...

Ha, bir de Cüneyt bir mektup yolladı bana, sonuna bir şiir yazmış, Necip Fazıl'a bir kez daha hayran olmuş.

“Mehmed’im sevinin başlar yüksekte,
Ölsek de sevinin geriye dönsek de,
Sanma kalır bu tekerlek tümsekte,
Yarın elbet bizim, elbet bizimdir!!!
Gün doğmuş, gün batmış ebed bizimdir!!!”

Edirne

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA ÖĞRETMENLİK

Kezban KERMAN

Onu ilk gördüğümde öğretmene hiç benzetememiş-tim. Ürkek, çekingen tavırlarıyla, kılığıyla kıyafetiyle daha çok saf ve masum bir köylüyü andırıyordu. Saygılı, efendi, ne dersin “peki” demeye hazır, bu dünyadan olmayan bir hâli vardı. Velimdi ve kendisini, bir kavgaya karıştığı için oğlu hakkında konuşmak üzere okula çağırılmıştık. Ben de öğretmen çocuğu olan bir öğretmendim ve bu yüzden öğretmen çocuğu olan öğrencilerime bakışım her zaman garip bir şekilde farklı olmuştu. Onlara sanki daha çok kıyamazdım; çünkü onlar öğretmen anne ve babalarını yüzlerce kardeşle paylaşmak kaderiyle biraz bana benzerlerdi ve biraz da geçimlerinde sıkıntıyla... İşte bu bakımdan öğretmen velimle oğlu hakkında konuşmamız kısa ve pek çok ‘peki’den oluşan zarif bir konuşma olarak geçti.

Yıllar sonra yine duruşundaki aynı masumiyet ve gözlerindeki aynı teslimiyetle onu bir başka okulda, diğer oğlunun öğretmeni olarak karşıladığımda bir öğretmene, öz evladının eğitimi için bir meslektaşından yürekten beklediği ilgiyi vermek için elimden ne gelirse yapacağımdan emindim. Benim de evladım için en büyük güvencem diğer öğretmen arkadaşlarımdı çünkü.

Ancak, ortada garip bir durum vardı. Yaptığı olağanüstü güzel mesleğe rağmen bu meslektaşım sürekli olarak hüznünlüydü. Her ne kadar büyük maddi gelir getiren bir meslek olmasa da öğretmenlik, sağladığı

manevi doyum bakımından diğer mesleklerle kıyaslanamayacak bir üstünlüğe sahipti. Geçinecek kadar imkânınız varsa sırf zevk için, sevgiye boğulmak için yapabiliydiniz bu mesleği. Yüzlerce insanın hayatında başrol oyuncusu olmak, her kula nasip olacak şey miydi? Öyleyse bu öğretmen arkadaşımı böylesine melil mahzun dolaştıran ne olabilirdi? Aradan geçen bunca yıl, onun hüznüne hüznün katmış, içindeki ne yarası olduğunu kestiremediğim yarayı büsbütün kanatmıştı sanki.

Doğrusu çok merak ettim bu duruşun arkasındaki derdi ve bunun cevabını bulmaya kararlı bir şekilde onu sudan bir sebeple okula çağırdım. Ona yardım edebilirdim. Ne de olsa o benim meslektaşım, aynı zamanda velimdi.

Öğretmen arkadaşımı gördüğümde eski bir tanıdığı görmenin garip sevinci ve yoğun hüznünü duymanın sıkıntısıyla selamladım. İçeri buyur ettim. Şuradan buradan konuşmaya başladık. Çocuklar, iş gücü derken esas konuyu hafif hafif kurcalamaya başladım.

- Nerede öğretmensiniz?
- Hastane okulunda hoca hanım.
- Hastane okulu mu?
- Evet.
- A, öyle bir okul mu var? Nerede? Nasıl?
- Üniversitesinin bünyesinde hoca hanım.
- Hasta çocuklara mı öğretmenlik yapıyorsunuz?
- Evet...
- Nasıl yani? Biraz anlatsanız. Nasıl oluyor?

Keşke sormasaydım dedim sonra uzun zaman. Bu sorunun cevabı, beni öğretmenliğin üçüncü boyutuyla

tanıştırdığından beri o büyük hüznün bir parçasıyım artık...

Öğretmen velim sıkıntılı bir şekilde yüzünü buruşturdu önce. Ne anlatacağını, nereden başlayacağını bilemeyen bir adamın hâliyle kopuk kopuk anlatmaya başladı. O anlattı, ben yaşadım. İşte bu yüzden, onun bilgisi ve izniyle size, onun ağzından anlatmak istedim duygu dolu hatıratını...

Kelebeğin Ömrü

Ayşe'nin 13, Furkan'ın 35 gün,

Mehmet'in 2 ay öğretmenim oldum...

Bu büyük dünyanın küçük tiyatro sahnesindeki rolüm 8 yıl önce başladı. "Hastanede öğretmen olur musun?" dediklerinde daha böyle bir şeyin olduğundan bile haberdar değildim.

2001'in 10 Aralığında hastane okulu açıldı. Beni orada göreve çağırdılar. Az ders vardı, az da öğrenci. Maaşı da normal öğretmenliğe göre % 25 daha fazlaydı. Üç çocuğumu tek maaşla okutuyordum, köy okuluna gidip geliyordum, masraf fazlaydı, cazip geldi, "peki" dedim ve başladım.

Bir sınıf var hastanede her şey orada. Yalnızca sınıfta değil, yatak başı eğitim de yapıyoruz. Bütün gün hastanedeyim. Ders veriyorum, aralarda da velileri dinliyorum. Kolay değil, ilk zamanlarda çok zor oldu. Şimdi ne yaptığımı ben de bilmiyorum, bütün bildiklerimi unuttum...

Doktorların izin verdiği hasta çocuklarım sınıfa geliyor, tabii ailelerin de izniyle. Bazıları ücretli sanıyor eğitimi ondan gelmiyormuş ama biz bunun devletin hizmeti olduğunu ve tamamen ücretsiz olduğunu söy-

leyince geliyorlar. Bir öğretmen arkadaşım ile birlikteyiz. O benden daha hassas. Bazen çocukların öldüğünü saklıyorum ondan...

Önce sınıf tespiti yapıyoruz, sonra kendisi hangi derisi istiyorsa o dersi yapıyoruz. Hastalığını unutturmak, okuldan kopmamalarını sağlamak maksat. Burada ne isterlerse onu öğretirsin çocuklara... Yazılı yok, sözlü yok. Ödev bile veremezsin. Kızamazsın bilemedikleri zaman bir sorunun cevabını, kızamazsın ki... Tek ayak üstünde de durduramazsın. Disiplin cezası filan yok! Ödevler testler, sınavlar yok burada... Öğrenciler, her dertten âri kelebek gibidirler aslında, biraz sonra uçacak...

Burası, özgürlükler ve esaretler ülkesi...

Hastanenin 9. katı, Mehmet'in odası, sınıfımız. Meraklı yan bakışlar, camlı kapının önünden geçen ayak sesleri, boğucu bir kalorifer sıcağı, her türlü ilaç ve dezenfektan kokusu, gır gır tekerlekli sedye gıcırtiları, hasta iniltileri, ziyaretçilerin soran sesleri, refakatçilerin yorgun yüzleri eşliğinde Mehmet'in yatak başı eğitiminin bir günü daha...

3 ay sonra ilk çocuğum öldü: Mehmet... Bir gün önce benden cetvel pergel istemişti. Sabah benden istediklerini getirdiğimde çocuğumun eks olduğunu söylediler. Ne anlama geldiğini bilmiyordum. Ölüm anlamına geldiğini öğrenince günlerce kimseye göstermemeye çalışarak ağladım.

2 ay sonra bir çocuğum daha öldü... Bunalıma girdim, başka bir yere tayin edilmek istedim, yapmadılar. Sonra bir de 5. sınıfta bir çocuğum öldü. 8. sınıf üç öğrencim birer ay arayla öldü. Başka çocukların öldüğünü söylemiyorduk kalanlara, yalan söylüyorduk, "Onlar başka hastaneye nakledildiler tedavileri orda sürüyor."

diyorduk.

2. Ölen çocuğumun babası “Öldüğüne biraz da seviyorum.” deyince çok şaşırılmışım. Ama çocuğun çektiği acıların ölümden beter olduğunu anlatınca...

Ne anlatırsam ömürleri uzar, acıları azalır diye düşündüm günlerce, ne kitaplar okudum, ne felsefeler yaptım hayat üstüne. Bütün ölümcül hastalıklara çareler buldum gecelerce... Doktor oldum yavrularıma... Mademki onlarla birlikte ölemiyordum, onları ebediyen yaşatacak çareleri bulmak istiyordum.

Her gün yeni bir can yaratır Hak bende

Er geç yeşerir kupkuru yaprak bende

Son meyvesiyim ben bir ölümsüz ağacın

Bin bir tohumun sürdüğü toprak bende.*

Ne dünyalar kurdum onlara. Güya ki bütün ömrü tüm insanlığın, zaten onların yaşadığı kadarmış. Haydi bakalım nehir kenarında sabah doğup akşam ölen sinekler gibi olsaydı insanlar da nasıl yaşarlardı, neler yaparlardı bil bakalım öğretmenim. Ee madem biliyorsun haydi anlat bakalım. Hayat, sanıldığı gibi uzun bir maraton değildir, kısa koşulardan oluşur derler, koş bakalım... Dünyanın ne yaman bir yer olduğunu göster bakalım...

Enez'den bir öğrencim vardı. Bisikletle giderken arkadaşı itiyor, düşüyor, bisikletin tutamacı gözünden kafasına giriyor. Beyninin yarısını götürüyor. Kafatasının yarısı da yoktu. Şimdi kalan kısma kafatası yapacaklar. Yarım tarafına pamuk, bez doldurup file geçiriliyor. Normalde lisede olmalı, şimdi ilkokul beşe gidiyor. Bu olaydan sonra karı koca çocuklarımızı bir yıl bisiklete bindirmedik. Bu çocuk buraya geldiğinde bildiklerinin tamamına yakını unutmuştu, kapının kapı olduğunu, hatta adını bile bilmiyordu. 4. sınıftay-

* Ümit Yaşar Oğuzcan

ken kaza geçirmişti oysa. Her şeyi yeniden öğrettim ona. Ara ara hafızasından görüntüler geliyordu. Durup dururken hiç alakasız bir şeyi söyleyiveriyordu.

Bir çocuğuma ilik nakli yapılacaktı, Ankara'ya gitti, oradan döndükten bir ay sonra öldü. İlik kanseri, lenf kanseri olan çocuklarım vardı, beyinde tümör olan çocuklarım... 2. Sınıfta olan kızımın babası da daha önce kanserden ölmüştü, o da öldü. Çok kötü oluyor insan. Gözlerine bakıp hayatın kısa da olsa bir kısmını paylaşıp sonra ölümlerinin ardından bakmak çok kötü, dayanılır gibi değil. Hastalıktan çökmüş omuzları, kocaman gözleri, titreyen, kimi zaman mermer kadar soğuk, kimi zaman kor demir gibi sıcak elleriyle tutarlarken kalemi, sizi bin diyara götürecek derinliğe sahip oluyor gözleri.

Onları alkışlayamıyor arkadaşları bir başarı gösterdiklerinde. Onlar, yaramazlık yapıp birbirlerine tebeşir, kalem, silgi de atamıyorlar. Tenefüslerde çok koşup oynayıp terli terli su içemiyorlar. Kapıların zillerini çalıp kaçamıyorlar...

Bir epilepsi hastam vardı, derste kriz geldi bayıldı, yalnızdık çok korktum. Bir daha derse annesiyle birlikte girdik hep.

Başka hastane okulunda bir arkadaşım var, yazın ders yapılmış,/yaparken çocuğu sınıfta ölmüş, uzun süre toplayamamış kendini; benim de başıma böyle bir şey gelir diye çok korkuyorum.

Karaağaç'tan hemofili hastası çocuğum gelmişti. En ufak bir çarpmada iç kanama oluyor. Çok dikkatli olmam lazım.

Cam kemikli çocuklarım hep kucakta yaşıyorlar, çok küçükler zaten baktığın zaman 3 yaşında gibi ama 8. sınıfa gidiyor. Kelebek gibiler, zarar görecekle diye dokunmaya korkuyorsun.

Hormon bozukluğu olan bir çocuğum vardı 1. sınıfa gidiyordu ama sakalları çıkmıştı. 17 -18 yaşındaki çocuğa benziyordu. İkiz kardeşi normal okula gidiyordu...

Bir çocuğum, tedavisinin son aşamasında, 6. kürü aldıktan sonra öldü. Kanser. İki çocuğumu böyle kaybettim. İyileşip gidip tekrar gelenlerin hiç şansı olmuyor. Mutlaka ölüyorlar. Onların ölümüyle benim de bir parçam ölüyor sanki. Hep derslerim yarım kalıyor. Verdiğim eğitimin yaradığını, çocuklarımın meslek sahibi olduğunu göremiyorum. Bu çok ağırıma gidiyor. Her ölüm başka bir anlam arayışında boğuyor beni. Çoğu zaman gizli gizli ağlıyorum.

Bazıları iyileşiyor, onlara sınıf geçme belgesi vererek okula gönderiyoruz. Burada öğretmenliğe ilk başladığımda 4. sınıfta aldığım öğrencim şimdi lise 2'de. Bu çocuğum, kendini pencereden atmaya bile kalkmıştı. Pencerele kilit takmıştı. İlaç aldığı ilk zamanlarda kimseyi tanımıyordu. Annesine bile: "Sen kimsin?" diyordu. Hâlâ tedavi için geliyor. Kan değerleri normalse yatış yapmıyor, değilse yapıyor. Onlara normal kan verilmiyor. Bazı değerleri yüksek kan veriliyor. Benim için büyük bir teselli onun yaşaması.

Çoğu zaman onlara yardım etmek, nasıl hissettiğinden daha önemli oluyor. Tıpkı doktorlar gibi. İki çeşit doktor vardır, bazıları duygularını başından atar, bazıları korur. Duygularını korursan onların bazen seni üzmelerine izin verirsin. Öğretmenlik bu noktada doktorluktan kesin bir çizgiyle ayrılıyor. Tecrübelerimle sabittir ki öğretmenlikte duygularını başından atamazsın... Bana, "Alıştınız mı?" dersiniz hayır derim, hayır alışmadım. Nasıl olduğunu bilmediğim bir şekilde gidiyor. İçimde büyük bir volkan birikiyor, bir gün mutlaka patlayacak ama nasıl ve ne zaman bilmiyorum...

8. Sınıfta hemofili hastası olan bir kızıma başkasının kitabını vermiştim, bilmiyordum, meğer onlara hiç kullanılmamış kitap veriliyormuş. Çocuğum bir ay sonra öldü. Acaba verdiğim kitaptan mı mikrop kaptı diye yıllarca vicdan azabı çektim, hâlâ da çekiyorum.

Onların bağışıklık sistemleri çökmüş oluyor, en ufak bir şeyden mikrop kapabiliyorlar. Bu yüzden maskeyle dolaşıyorlar, bizim de önlem için maske taktığımız oluyor. Bizim onlardan hastalık kapma ihtimalimiz çok düşük, onlar bizden mikrop kapabiliyor. Bazen üç beş çocuk sınıfta bir araya gelince garip durumlar yaşanıyor, korkuyorlar birbirlerinin hastalıkları bulaşacak diye. Bu yüzden sınıfta bulunan 12 sıraya birer arayla oturtuyoruz öğrencileri. Gerçi sınıf bugüne kadar bir kez doldu. Hep yeterince yer oldu uzak uzak oturacak...

Lalapaşa'dan bir öğrencim vardı Ayşe, annesi de kanserden vefat etmişti, ona babası refakat etti 10 ay. Herkese annesi bakıyordu, ona babası. Sonra o da öldü.

Aileleri çok etkileniyor. Çocuklarına bakmak için her şeyi bir kenara bırakıyorlar, işlerini, hayatlarını... Daha çok dine sarılıyorlar. Çocukların bir şeyden haberi yok, onlar melek gibi. Bu hâllerleriyle, ölümün ne olduğunu küçücük yürekleri ve bedenleriyle anlayamazken onların yerine can vermeye çoktan hazır olan, analar, babalar, teyzeler, halalar, babaanneler, anneanneler, öğretmenler, yaşıyoruz acısını evlatlarımızın...

Her insana zannetme ömür yâr oldu
Er geç kimi toprak, kimi rüzgâr oldu
Dilsiz ve sağır kubbenin altında, inan
Kim sevmeyi sevmişse biraz var oldu.*

* Ümit Yaşar Oğuzcan

- Öğretmenim, bu ilaç canımı çok acıtıyor. Bunun içinde ne var?

- Seni iyileştirecek her şey diyelim kısaca...

- Büyüyünce doktor olacağım ama can yakmayan ilaçlar bulacağım çocuklar için. Bunları büyüklere versinler, çünkü onlar büyük...

- Evet, aferin sana! Demek doktor olacaksın, aferin oğluma...

- Az kalmış iyileşmeme, doktorlar bugün öyle söylediler, yakında bu serumdan da kurtulacağım, hastaneden çıkıp doğru eve...

- Okul hani?

- Öğretmenim eve gitmeden okula gidemem ki?

- Doğru ya...

- Hastaneden çıkınca da benim öğretmenim olacak mısınız öğretmenim? Ben sizi çok seviyorum...

- Her zaman oğlum... Sen iyileş hele... Haydi bakalım derse başlayalım...

Mekânı hastane olan bu tiyatro sahnesinde, değişmeyen dekor; doktor, hemşire ve hastabakıcıların kostümleri, ezberlenmiş roller, farklı hasta oyuncularla daimi oynanan oyun... Oyunun adı da Kelebeğin Ömrü.

Ne zamana kadar sürecek bu yaman oyun? Bıktım artık bu oyunu oynamaktan. İçim kan, cerahat, yara dolu. Sonsuz gurbete uğurladığım bu kaçınıcı yolcu... Öğrencilerimi özledim. Onlarla dersim henüz bitmedi. Öğretmek nedir ki öğrenen olmasa? Öğrencilerimi istiyorum... Hepsiyle birlikte bitmeyen dersimi tamamlamak istiyorum...

Son ver ulu Tanrı'm bana küskünlüğüne
Ben çoktan inandım senin üstünlüğüne
Bambaşka bir âlem yarattırdım yine de
Versen o büyük kudreti bir günlüğüne*

Öğretmenliği seviyorum, öğretmenliği tüm ruhumla tüm bedenimle seviyorum. Öğretmenlik her haliyle mukaddestir insan için. Allah'a en yaklaştığımız, biraz da "O" olduğumuz andır...

Öğrencilerini Mezun Eden Öğretmenlere Sesleniş

Ne mutludur öğrencilerini mezun eden öğretmenler!

Ey öğrencileri ölmeyen meslektaşlarım, sevin çocuklarınızı dünyalar kadar, onları kırmayın en ufak yaramazlıklarında. Ödev yapmadıklarında, çok hareketli olduklarında onlara kızmayın. Onlar bize bir nimet, emanet. Ekmek kadar, su kadar aziz onlar... Onlar bizim devamımız...

Bilseniz ne kadar şanslısınız onlara sahip olduğunuz için... Bu insan tarlasının en güzel meyveleri sizde... Bir kez gelip görseniz burayı, ne demek istediğimi anlarsınız... Allah'ın lütfunu yabana atmayın, bu gerçeği bir an bile unutmayın...

İşte böyle, onun anlattıkları, birlikte yaşadığımız gerçekler... Öğretmenliğinin ilk yıllarını İstanbul'da yapan, okuluna gitmek için 5 vesait değiştiren, geçimini sağlamak için öğretmenliğin yanında türlü işler yapan, burada geçinemeyeceğini anlayınca doğuya tayin isteyen ve terörün en yoğun olduğu zamanlarda Batman'da öğretmenlik yapan, bin bir zorluktan sonra memleketinde bir köy okuluna gelebilen meslektaşım, velim, bu hastane okulundaki yaşadıklarıyla öğretmen-

* Adı geçen şair

liğini noktalamak üzere... Hastanede öğretmenlik yapmaya başlamadan önce ne kadar gaddarmışım. Burada öğretmenlik yapmaya başladığımdan beri hayatım muazzam değişti diyor ve benim merak ettiğim tüm sorularımı böylece hayat boyu unutmayacağım şekilde cevaplıyor.

Kendimi anlatacaktım aslında, utandım onun yaşadıklarını duyunca kendimi anlatmaya. Öylesine derinden hissettim ki içindeki yaranın acısını, bir parça merhem olmak istedim ona...

Sevenleriz, sevmeyi yaşamak bilenleriz
Yaşarken bile her gün bin defa ölenleriz
Bizim can pazarında ölümden korkumuz yok
Biz herkesin gittiği o yerden gelenleriz. *

* Adı geçen şair

Elazığ

ŞEMSIYEMİN ALTINDA TOPLADIKLARIM

Gülten ASLAN

Yağışlı bir kasım günüydü. Hava o gün hiç açmamıştı. Sabahtan, okuldan çıkacağımız saate kadar yağmur yağmıştı. Son ders zili çalınca hazırlanıp çıktım. Şemsiyemi açıp yağmurdan korunmaya çalışıyordum. Öğle yağıyordu ki herkes ıslanmamak için bir şeyler yapıyordu. Kimi servise koşturuyor, kimi şemsiye açıp koşuyordu. Yağmur damlaları öyle hızla yere vuruyordu ki, üstümüz, ayaklarımız hızla çamur oluyordu. Bir süre sonra bunları da umursamadan yürümeye başladım. Okuldan bayağı uzaklaşmıştım. Önümde giden öğrenci dikkatimi çekti. Formasından bizim okulun öğrencisi olduğu belliydi. Herkes koşuyor o öyle yavaş yürüyordu ki sanki inadına sırlıklam olmak istiyor gibiydi. Yaklaşıp eğilip yüzüne baktım. Evet, bu bizim öğrenciydi. Benim sınıfımdan Sunay'dı.

Sunay öyle ıslanmıştı ki saçlarından yüzüne seller akıyordu. O başını eğmiş yüzünü dahi silmiyordu. Aklima bin bir türlü şey geldi. Hey gözünü sevdiğimin gençliği o mu yaptırıyordu, yoksa duygusallığı mı? Bu düşüncelerle uğraşırken, yavaşça yaklaşıp içimden hafiften gülümseyerek şemsiyemin altına aldım. O ani bir hamle yaparak, bir adım yana ayrıldı. Sunay yine ıslanmayı tercih etmişti. Gülümseyerek, ne de olsa gençti, böyle duygular beslemesi oldukça normaldi deyip ikinci hamleyi yaparak yine şemsiyemin altına aldım. O yine yağmuru seçmişti. Elimi yüzüne uzatarak yüzüme çevirdim. O gözler yağmurla birlik olmuş ağlıyordu.

Manalı meraklı ifadeyle neden der gibi bakıyordum. O yutkunuyor, başını eğip kaldırmaya utanıyordu.

Sunay çalışkandı, fazla konuşmazdı ama haksızlığa rahatlıkla baş kaldırabilen cesurluğa sahipti. Ama o gün cesur değildi. Tekrar şemsiyemin altına aldım.

- Anlatmak istersen dinlemeye hazırım, dedim.

Başını hiç kaldırmadan. Bu teklifi bekliyormuşçasına anlatmaya başladı.

- Ailemin tek çocuğuyum. Annemin benden başka hiç çocuğu olmadı. Babam sürekli annemi suçlar dururdu. Maddi durumumuz iyi değil. Yoksul bir aileyiz. Küçük bir evde bir oda bir mutfağımız var geçinip gidiyoruz. Babam ancak karnımızı doyurabiliyor. Kirayı çoğu zaman dayılarım veriyor. Bu okulu da bu yüzden seçtim kısa yoldan ekmek sahibi olmak için. Babamdan mümkün olduğunca pek bir şey istemem, durumunu bildiğim için onu zora sokmak istemiyorum. Ama geçen yılda çok yağmur yağmıştı biliyorsunuz, bu yüzden ondan bir şemsiye istedim. Arkadaşlarımla yanında mahcup oluyordum. Alırız dedi. Bekledim, almadı. Bahar geldi yine hatırlattım. Alırız dedi. Hep alıyordu ama ben nedense hep ıslanıyordum öğretmenim. Dikkatimi bir şey çekiyordu, ben bir şey istedim mi fatura anneme kesiliyordu. Bu yüzden babama bir daha hiçbir şey söylemedim. Nasıl olsa ben onun evladı değil miydim, parası olunca alacaktı.

Bir gün yine bugün ki gibi yağmur yağıyordu. Kapı çalındı. Koşarak kapıya gittim. O da neydi babam elinde bir şemsiyeyle gülerek bana bakıyordu. Canım babam nasılda düşünüyordu kızını. Kırmızı şemsiyemi aldım hemen açtım mutluluktan ne yapacağımı şaşırılmışım. Artık bir şemsiyem vardı. Hem de yeni ve çok güzeldi. Biz hep ikinci el kıyafetler ve eşyalar kullandığımız için bu şemsiye bana çok iyi gelmişti. Yeni şemsiyemi

yastığının yanına koyup öğle uyuyacaktım, ona doya-
caktım. Nasıl olsa yağmur yağıyordu, yarın da açarak
okula gidecektim. Yağmur yağmasa da yanımda gö-
türecektim. Hepsinin bir çırpıda hesabını yapmışım.
Ama hesaba katmadığım bir şey vardı. Annemin göz-
yaşları, annem daha mı çok sevinmişti o yüzden mi ağ-
lıyordu. Ağlamasın istiyordum. O ağlayınca mutlulu-
ğuma gölge düşüyordu. Oysa bu sihirli an bozulmasın
istiyordum. Neden sonra kendime geldim, bir anneme
bir babama baktım, o da neydi babamın yanındaki bu
kadın da kimdi?

Babam, bana şemsiye alamayan, kiramızı ödeye-
meyen, karnımızı bile zor doyuran, babam ah babam,
benim güzel, melek, tatlı, iyi kalpli, yoksulluğu çeken
anamın üzerine imam nikâhlı evlenmişti. Şemsiyem
elimden düştü, bir daha da kimse elime aldıramadı.
Öğretmenim ben anamı bir şemsiyeye satar mıyım hiç?
Satmadım. Parası olmayan babam evi bir perdeyle ikiye
böldü. Perdenin bir yanında o ve yeni eşi, diğer tarafta
ben ve her gün ağlayan annem. Yıllarca acı çekerek ya-
şayıp gittik. Perdeye baktıkça hep yeni şemsiyemi ha-
tırladım. İşte bu yüzden öğretmenim ıslanmak istiyο-
rum: Annem için, kendim için, yıllarım ve en önemlisi
mutluluğunu doyasıya tadamadığım şemsiyem için.

Şemsiyemi yavaşça eline tutuşturdum. Hiç konuş-
ma der gibi yüzüne baktım, o da ağlıyordu ben de,
birbirimizden gözyaşlarımızı saklıyorduk, yağmur da
bize yardımcı oluyordu.

- Öğretmenim, bunu şemsiyenizi veresiniz diye an-
latmadım.

- Ben de o yüzden vermedim zaten, diyebildim.

Aradan bayağı zaman geçti. Sunay'la okulda çok
karşılaştık. Her karşılaştığımızda hikâyesi kanattı ya-
ramı. Ama bu konuyu bir daha hiç konuşmadık. Ben

onu o da beni görünce gözlerimizle selamlaşıp ne demek istediğimizi anlıyorduk. Okudu, azmin elinden bir şey kurtulamıyordu, okulu bitirdi ve mezun oldu. Giderken elimi öptü ve gözlerimizle anlaşmış birbirimizi selamladık. O yoluna devam etti ben öğrencilerimin arasına döndüm. Yeni meslekçiler yetiştirmek için.

Aradan koskoca on yıl geçti. Yine yağmurlu bir gündü. Pazarda dolaşıyordum. Yağmurdan önümü zor görüyordum ki, önümden giden bir bayanın şemsiyesi çok dikkatimi çekti. Lacivert üzerinde sarı yazıları vardı (1998 yazardı). Hafifçe gülümsedim. Aklıma içim burkularak Sunay'ın gözyaşları ve şemsiyesi gelmişti. Birden birinin "Öğretmenim!" değişiyiyle irkildim. Başımı kaldırdığımda başımın üstünde o lacivert şemsiye yanımda da Sunay vardı. Gülen gözleriyle bana bakıyordu. Kafasıyla şemsiyeyi işaret ederek,

- Sizin şemsiyeniz, yağmurda sadece onunla ko-rundum, dedi. Tayinim çıktı çalışıyorum, evlendim bir oğlum var. Sizi ve o yağmurlu günde elime tutuşturduğunuz, kinimi silen, şemsiyenizin üstüne başka şemsiye almadım.

Gözlerinde yaşlar vardı.

- Annemi de o perdeli evden aldım. Perdeli evimiz yok artık. Şimdi mutluyuz. Her şey için, içimdeki kiri o zaman yıkadığınız için sağ olun, dedi ve yavaşça ayrılıp gitti. Hiçbir şey aklıma gelmedi ve hiçbir şey konuşmadım zaten o da bu fırsatı vermedi. Sunay'ın hayat hikâyesinden midir nedir uzun süre şemsiye kullanmadım. Şimdi yavaş yavaş şemsiye kullanmaya başladım. Bu kez şemsiyem yeşil üzerinde pembe gülleri var. Lacivert şemsiyeme inat bu şemsiyem oldukça neşeli.

Pembe şemsiyemle okula doğru ilerliyordum. İçim kıpır kıpırdı. Sunay'ı görmüştüm ve mutluydu. Ben de mutluydum. Artık ıslanmıyordu, üzülüyordu, perde-

leri kaldırmıştı, geleceğe umutla koşuyordu. Bir umutla koşan daha vardı bana doğru, Merve. Bu öğrencim bu yıl okulumuza yeni başlamıştı. Hava yağışlı olduğu için koşarak şemsiyemin altına sığınmıştı.

- Günaydın öğretmenim davetsiz geldim çünkü çok islandım. Kusura bakmadınız değil mi?

- Hayır çok sevindim.

Merve ile okula kadar konuşarak gittim. Bu tanışmanın üzerinden bir yıl geçti. Daha dün gibiydi şemsiyemin altında oluşu. Daha dün gibiydi Merve'nin okula başlayışı. Siyah saçlarını palmiye gibi bağlayışı. Dünyaya baktığında geceyi aydınlatan güneş gibiydi gözleri. Neşe doluydu, canlı kanlıydı, etrafına hayat enjekte edecekti. O bir hemşire olacak hastalarına umut, şifa dağıtacaktı.

Bir ay önce hastalandı. Okula gelemedi. Biz arkadaşlarıyla onu ziyarete gittik. Merve solmuş bir gül gibiydi karşımızda. Ona dokunmaya kıyamadım. Kopacaktı sanki yaprakları ben dokununca. Zalim bir kansere tutulmuş ve ondan kurtulmak için çabalıyordu. Ders kitabını da götürmüştüm ben ve arkadaşları haricinde. Merve kitabını almış ve onun hastane yatağında her ünitenin özetini çıkarmıştı; bir daha okula dönemeceğini bile bile... Çıkardığı her özette, her satırda çektiği acıların sesleri vardı. Merve aslında o acılarıyla hayata yavaş yavaş veda ediyordu.

Tek istediği tekrar okuluna gelmekmiş. Annesi öyle diyordu. Getirmelerini söyledim. O gün okula geldi. Okulun her köşesini gezdi. "Bir de kantine ineyim" dedi. Merve sessizce tüm okulla vedalaştı, gitti ve bir daha da geri dönmedi. Merve aynı zamanda hayatla da vedalaşmıştı. On dört yaşında bir fidan toprağa çıkmadan gömülmüştü. Sınıf arkadaşları da kendilerini sınıfa gömmüşlerdi, kaderi sessiz protesto ediyorlardı.

Şimdi bütün öğrencilerimi, sanki Merve olup gidecekler sanıyorum. Bu yüzden korkuyorum ve kadere kırılıyorum. O bizimle biliyorum, oturma planındaki yeriyle, eğitsel kollardaki ismiyle, panodaki resminde sessizce, gizlice aramızda.

Bu yıl Mervesiz geçecek. Zor geçecek.

Merve'nin gidişi değildi beni yıkan biliyorum ki o bir melek olmuş cennetin en güzel köşesinde oturuyor, beni yıkan benden istediği son arzusunu yerine getirememek. O hep bir gecede olsa geziye gidip orada kalmayı istiyordu. Ben onu bir geceliğine ailesinden alamadım ama o hayat boyu bizden ayrı kalmayı inadına tercih etti. Bu yıl ona onun anısına bir şey yapmak istedim ve gönlümü herkese açtım. Kendimi affedebilir miyim bilmem ama o beni inşallah affetmiştir.

Şemsiyemin altına topladıklarım her hâlükarda bir yolunu bulup çıkıyorlardı. Yolları açık olsun.

Erzincan

HAKKINI HELAL ET

Sema Yıldız YILDIRIM

Bazen yaşadığımız acı olayları, sanki yüreğimizden de derin ve gizli bir yer vardır da oraya saklar, üstüne mutlu günlerimizin çimentosunu döker, bir meçhule gömeriz. Geçmişimize ait anı defterlerinin suya yazılmış satırları olsun; suya yazılsın ki ne başkası, ne de biz o satırları yeniden okuyup da o vurgunu bir daha yemeyelim diye. Deyim yerindeyse ömrümüzün hasıraltına saklarız.

Zaman deriz, zaman geçsin de o vakit dokunuruz kapanan yaralara. Sanırız ki canımızı daha az acıtacak. O umutla geçmişimizle yüzleşmeye hazırız deyip yaranın kabuğuna uzatırız elimizi. İşte o an gerçekle yüzleşiriz, yürekteki yaraların her dem taze olduğunu, kapanmadığını ve canımızı ilk günkü kadar yaktığını anlarız. Ve biliriz ki geçen süreç içinde başka başka adlar koyduğumuz hayal kırıklıklarımız, yaşanmışlıklarımızın satır aralarında ve gözyaşlarımızın damlalarında ruhumuzun derinliklerine sürgün ettiğimiz o büyük acıların izi vardır.

İşte Mustafa'm, küçüğüm. Ben bugün sana ait yarmanın kabuğunu kırmaya yeltendiğimde yaşadım bu yazdıklarımı. Aradan yıllar geçti ama bana sorarsan kalbimin diyeceği: "Bugün, o gündür."

Sınıf kitaplığımıza çerçevesi gülümseyen resmini koymuştuk, sıranaya bir demet çiçek. İki hafta kadar kaldı resmin dolapta. Bizim gözlerimizdeki yaşlara inat

sen gülümsüyordun. Ve her çocuk gibi sana da yakışıyordu gülümsemek. İki hafta kadar dayandı kalbimiz senin gülümseyen yüzüne bakabilmeye. Yokluğunu hatırlatan varlığın o fotoğrafla yüreğimize düştükçe seni kaybetmenin acısı iyice yenik düşürüyordu bizi gerçeklere. O nedenle kaldırdık resmini ve sırandaki çiçekleri. Yoksa kaybedilen bir insanın ardından yaşanan sıradan matem günlerini yaşayıp, gerekeni yapmanın rahatlığını taşımadık, buna emin olabilirsin. Çünkü gerekeni yapamamanın rahatsızlığı inan içimizden hiç çıkmadı.

Sınıfça gelmiştik seni uğurlamaya. Ağaçlarla çevrili, bahçeli, derme çatma evinizin bahçesinde yakılmıştı ateşin. Kim bilir belki bir ay önce, mısırları közlediğin ateşin korlarında hayale dalan gözlerinle geleceğini düşlediğin o yer ocağında şimdi senin suyun ısınmaktaydı. Seni yıkayacaklardı birazdan. Annenin; “Evimin direği, Mustafa’ m” kelimeleri hıçkırıklarla bölünüyor; bir daha bir daha tekrarlanıyordu. Biz bir yetişkinin cenazesinde değildik. Belki başka bir çocuk olsa “evimin direği” kelimeleri acıyla söylenmiş bir kelime, abartılmış bir söz olarak kalacaktı. Ama sen gerçek anlamda o evin direğiydin.

Seninle hiç uzun sohbetlerimiz olmamıştı. Sana hiç nasılsın diye sormamıştım. Pencere önündeki dördüncü sırada cam kenarında sessizce dinlerdin dersi. Ödevini yapardın; defterin, kitabın hep tam olurdu.

Seni okul dışında bir de cumartesi pazarında görürdüm. At arabasının üstünde sebze taşırdın. Beni görünce “Hocam” diye el sallar gülümserdin.

Ben sana hiç “nasılsın” diye sormadım Mustafa. Ne yapayım be çocuk, hiç problem çıkarmadın ki. Hep gülümsedin. O gülümseyen yüzün yavaş yavaş kül rengine dönerken bile hep gülümsedin.

Ne bilirdim o küçücük omuzların vaktinden çok önce ağır sorumluluklarla ezildiğini, ne bilirdim baban yatalak diye at arabasında pazarlara sebze taşıyarak evi senin geçindirdiğini. Ne bilirdim ben o kül renginin ten rengin olmadığını ve kan kanserinin seni yavaş yavaş bitirdiğini. Üstüme vazife miydi benim. Ben senin Türkçe öğretmenindim, sınıf öğretmenindim. Dersimi anlatır çıkardım. Nerden bilebilirdim ben ders anlatırken senin ekmek kavgasının tam ortasında olduğunu, nereden bilebilirdim her cumartesi bana sallanan o ellerin soğuktan üşüdüğünü...

Evin direği Mustafa, biz beklerken yıkadılar seni. Öğle ezanına yakındı. Biraz sonra o küçük bedeninin omuzlardaydı. Sen giderken, seni uyandırıp içimdekileri söylemek isterdim. Hani biz insanlar hep öyle yaparız. Yaşarken, yanımızdayken hâlâ fırsat varken susarız da kaybettikten sonra, o dönülmezlik acısı sarınca yüreğimizi, iş işten geçince nasıl da akar yüreğimizden kelimeler. Nasıl da çaresizce kıvrılır, gözyaşlarımızla teselli buluruz. Yürek haykırır o zaman dile; kime söyleyeceksin, kime diye. İşte bu soruya cevap veremez. Susarız. Hem de öyle bir susarız ki yüreğimizden de derin bir yere hapsederiz tüm kelimeleri.

Sana nasılsın diye sormadım Mustafa, çünkü sen hep gülümsüyordun! Ben senle öğrendim acılar ne denli büyük olursa olsun gülümsemenin tek çare olduğunu. Ve seninle öğrendim kaybetmeden önce kazanmak için elinden gelen her şeyi yapmanın sevmenin gereği olduğunu.

Sen ölmeden bir gün önce sana kan ararken, hepimiz canla başla sarıldık telefonlara. Seni kurtarmak için inan ki herkesi aradık. Ve sen ölmeden üç saat önce bulunan kan seni kurtarmaya yetmedi.

Hep içimde kaldı Mustafa. Keşke sana bir kerecik olsun "nasılsın" diye sorsaydım. Belki o zaman bana

hastalığından, babanın durumundan, geçim kavgandan bahsederdin. Eminim anlatırdın Mustafa. Belki de her cumartesi sallanan o el bir kere uzanıp da tutmamı bekledi. Belki o küçücük omuzların “Evin direği, aslan Mustafa” diye sıvazlanmayı bekledi. Belki hastalığını iyileştiremezdim küçüğüm ama yanında olurum. Ders anlatırken o sessiz duran küçük bedeninin çok yorgun olduğunu bilir, başını sıranın üstüne koydurur dinlendirirdim seni. Ne anlamı kaldı ki Mustafa. Sana öğrettiklerimin ne anlamı kaldı...

Biliyorum, şimdi mutlu ve huzurlusun. En güzel yaşında gittin gülümseyerek. Tek tesellim bu.

Ama içimde hâlâ cevaplanmamış ve cevaplanması içimi acıtacak bir soru var? Kim bilir kaç Mustafa gitti avuçlarımdan, kim bilir kaç hayat, kaç umut?

Gönül isterdi ki sizlere kitaplar dolusu bilgileri öğretmeden önce kendime “nasılsın” demeyi öğretebilseydim. Hakkını helal et Mustafa!

Eskişehir

UNUTULMAYAN ÇALIŞMA

Sultan KÜÇÜKKÖR

1986 yılında Diyarbakır ili, Kulp ilçesi, Narlıca köyünde göreve başladım. Acı tatlı birçok olayla dolu dört yılı tamamladıktan sonra, aileme daha yakın olmak düşüncesiyle Uşak iline tayin istemeye karar verdim, fakat Uşak ili sınıf öğretmenliğine kapalı olduğundan aileme en yakın il olarak Afyon'u tercih etmek zorunda kaldım.

İstemeyerek de olsa Afyon ili, Emirdağ ilçesinin Davulga kasabasında 1990 yılında göreve başladım. Öğretmeni başka bir ile tayin edilmiş olan dördüncü sınıfları okutmak için görevlendirilmiştim. Sınıfa ilk girdiğim gün bana bakan otuz dört çift gözü hâlâ hatırlıyorum. Hepsi merakla beni bekliyordu. Sırayla onlarla tanıştım ve yepyeni bir eğitim-öğretim yılına başladık.

Hepsi de öğrenmeye çok meraklıydılar. Araştırmayı çok seviyorlardı. Sosyal Bilgiler dersinde "Yurdumuzu Tanıyalım" ünitesiyle ilgili çalışmalara başlayacaktık. Yurdumuzu daha iyi tanıyabilmek, öğrencilerimin çoğunun görmediği, gezmediği, bilmediği şehirlerini resim, broşür, kartpostal vb. materyallerle daha iyi anlatabilmek için aklıma bir fikir gelmişti. Üniteyle ilgili çalışmalara başlamadan bu fikrimi öğrencilerimle paylaştım. Bu fikir öğrencilerimin çok hoşuna gitti ve sınıfta sevinç çığlıkları duyuldu.

O dönemde Türkiye'nin altmış yedi ili vardı. Her öğrencim merak ettiği, hakkında bilgi edilmek istedi-

ği bir veya iki ili seçti. Öğrencilerim, seçtiği ilin Valiliğine ilinin özelliklerini anlatan resim, broşür, kart vb. dokümanları istediğini belirten bir mektup yazdı. Türkiye'nin altmış yedi iline yazılmış olan mektuplar yola çıkmıştı.

Her biri heyecanla mektuplarına cevap beklemeye başladılar. Sabırsızlıkları her hâllerinden belli oluyordu. Her gün postaneye uğrayıp cevap gelip gelmediğini soranlar bile vardı. Bir hafta sonra beklediğimiz cevaplar ayrı ayrı gelmeye başlamıştı. Mektubuna cevap gelen, mutluluktan sanki bir kelebek gibi kanatlanıp uçuyordu. Gelen mektup hemen açılıyor, içindeki dokümanlar birlikte inceleniyordu. Sınıfımızın bir köşesine sergi açmıştık. Gelenleri inceledikten sonra, alfabetik sıraya göre buraya yerleştiriyorduk. On beş günün sonunda hemen hemen yazdığımız her mektuba cevap almıştık. Elimizde illeri tanıtan bir sürü doküman ve kartpostal olmuştu. Kartpostalları boydan boya sınıfımızın duvarına yerleştirip yapıştırmıştık. Bu çalışmayı yaparken öğrencilerimin aldıkları haz hâlâ gözümün önündedir.

Aradan on altı yıl geçmişti.

Eskişehir... Sami Sipahi İlköğretim Okulunda göreve devam ediyordum. 2006 (Yoksa 2007 mi?) Mayısının son günlerinden biriydi, o günün son dersin teneffüsüne çıkmıştık birden cep telefonum çalmaya başladı. Numara tanıdığım birine ait değildi. Telefonu açtığımda karşıdan gelen ses hiç yabancı gelmemişti. Hemen kendini tanıttı.

- İyi günler öğretmenim, ben Davulga'daki öğrencilerinizden Songül Yücesan diye söze başladı. Çok şaşırmıştım bunca yıldan sonra bir öğrencim tarafından unutulmayıp aranmak beni çok mutlu etmişti. Eskişehir ili, Beylikova ilçesinde öğretmenlik görevi yaptığı-

nı, Eskişehir Öğretmenevinde bir sergi açtıklarını, bu sergiye davet etmek için beni aradığını söyledi. Seve rek bu teklifini kabul ettim.

O gün il dışından misafirlerim olmasına rağmen eşimden rica ettim. Eşim misafirlerle birlikte bizi öğretmenevine götürdü. Sergi salonuna girdiğimizde bizi, Songül'ün eşi olduğunu söyleyen Ali Bey karşıladı. Songül geldiğimizi görünce koşarak yanımıza geldi. Elimi öpüp boynuma sarıldığında ikimizin de gözle rinden mutluluk ve özlem gözyaşları akıyordu. Çevre sindeki insanlara beni tanıttı.

Bu benim ilkokul öğretmenim, aynı zamanda da bu serginin fikrini yıllar önce yaptığımız bir çalışmayla benim beynime kazıyan kişi deyince çok şaşırdım. Bana dönerek yıllar önce "Yurdumuzu Tanıyalım" ünitesinde yaptığımız çalışmayı hatırlattı.

- Öğretmenin yıllar önce siz bizimle güzel bir çalışma yapmıştınız. Bu yıl bende bu çalışmayı öğrencilerimle birlikte yaptım. O kadar çok VCD, DVD, kitapçık, kartpostal, afiş illere özgü eşyalar geldi ki anlatamam, biz de bunları tüm Eskişehir'deki eğitim camiasıyla paylaşmayı düşündük ve bu sergiyi hazırladık, dedi.

Sergiyi birlikte gezmeye başladık. Sergi salonu buram buram Anadolu kokuyordu. Her ile ayrı bir köşe ayrılmıştı. Bu köşede o ilin özelliklerini anlatan her türlü dokümanı görebilmek mümkündü.

Denizli'nin Buldan bezi, Giresun'un fındığı, Rize'nin çayı, Diyarbakır'ın karpuzu, Eskişehir'in lüle taşı, Adana'nın pamuğu, Sinop'un keteni, Uşak'ın kilim motifleri, Van'ın minyatür Van kedisi, Afyon'un haşhaş kozalakları, Konya'nın Mevlânâ'sı bu köşelerde yerini almıştı, ben de buradayım der gibi kurulmuşlardı köşelerine. Sergiyi gezip bitirtince bir de slayt gösterisi izledik. Her ili tanıtan bir slayt hazırlanmıştı. Bu

gösteriyi izlerken sanki yurdumuzun dört bir köşesini gezmiş gibi oldum.

Gösteri bitmişti mutluluktan sanki ayaklarım yerden kesilmişti. Dizlerim titriyordu, kalbim yerinden çıkacakmış gibi çarpıyordu. Ağlamamak için kendimi zor tutuyordum. Sarılarak Songül'ü öptüm, tebrik ettim. Kapının girişine konulmuş deftere birkaç satır yazı yazdım. Heyecandan ve mutluluktan titreyen ellerim ve sulu gözlerim sayesinde şu anda neler yazdığımı hatırlayamıyorum. Oradan ayrılırken o güne kadar tatmadığım bir mutluluk ve bir tebessüm vardı yüzümde. Alnım açık, başım dimdik, gururluydum.

Gaziantep

SİZE BAHARLAR BIRAKTIM

Osman DURAK

Söğüt dallarından çelenkler yapacaktım size. İğne yapraklı çam ağacını gösterecektim. Orman yolunda sıra olup *Yedi Cüceler Şarkısı* eşliğinde kuşları dinleyecektik. Sizin beşiğiniz, benim ilk göz ağrım Yarımca köyünde, orman değil tek bir ağaç olsaydı, yapacaktım bunları.

Atama sonuçlarının açıklanmasından itibaren düşlerini kurduğum, bir masal ritmi içinde kendimce bezeyip büyüttüğüm bu uzak coğrafyada, padişahlar, saraylar, Anka kuşları olmadığı gibi ağaç da yoktu.

(Varsın olmasın.)

Ne umdum ne buldum yakınmalarımдан kurtulur kurtulmaz, içinde orman ve ağaç olmayan planlar yapmaya başladım. Buralar, boyumca çimenlerin, belimce taşan derelerin meskeniydi, ama ağaca hasretti.

Etiniz bana emanet edilerek başlamıştı verniği dökmüş sıralardaki ilk yolculuğumuz. Ve ben yüreğimi yoldaş etmiştim ışıldayan gözlerinize. Bir yanda uzun soluklu okul maratonunun biraz korkutucu bilinmezliği, diğer yanda kravatlı tebessümümde büyümek için can atan çocukluğunuz... Heyecan, kaygı sarmalında gidip gelirken, griden hâkî renge dönen bezgin duvarlara düşerdi gölgemiz ilk. Yerle bitişik sınıfımızın renksiz kapısını aralayarak içeri girdiğinizde, parmak uçlarım-

dan başlayan ve bir nefeslik göz temasınızla buluşmak isteyen çocuk/su sevincim başaklanırdı. Ve hâlâ çocuk yüreğimin coşkulu tül perdeleri boydan boya çekilir, eksik düğmesinden kayıp düşerdi kornişteki yatağın-
dan. Güneş, çehrelerinizde doğardı göz bebeklerime. Ve heyecanım, son turna katarının peşine takılır, yeni türküler öğrenirdi; sizlere öğretmek için.

Hani insan çok şey yapmak ister de hiçbir şey yapamaz ya, ilk günlerim tam da böyle başladı. İlçe Milli Eğitim Müdürü:

“Hocam, sen önce kendini sağlama al, buralara kış erken düşer. Tedarikli ol, gerisi hallolur.” demişti. Kaf Dağı kadar uzak, okuduğum romanlardaki kadar özellikli olan Şarktaki görev yerimle ilgili ilk izlenimlerim bunlardı.

İlk günlerdeki çekingenliğim sona erince, günler de aldığımız nefes hızında geçmeye başladı. Her şey heyecanımın terkisinde mutlu mesut geçiyordu.

Gündüzleri, kırağılarla selamlaşıyor, akşamları sert soğuklarla karşılıyordum. Henüz aylardan eylülüdü.

Kara kışın, beyaz karın bağrında, kimisi çorapsız kimisi çelik gibi sağlam giyinerek okula gelen öğrencilerimi sevmiştim. Onlar da sevmişlerdi beni. Bunu anlamak için her sabah kapımın önünde uzayıp giden, çeçil peyniri, yoğurt, taze lavaş ekmeği ve bir parça cendek* sunma kuyruğunu görmek gerekirdi.

Dört yıllık zaman içinde buradaki mahrumiyetin ara renkleri de netleşmeye başladı. Lojmana beş yüz metre-

* Cendek: Bütün olarak kurutulmuş kaz eti.

deki “Kani-yi sar” dan* su taşımak, hiçbir akşam randevusunu kaçırmayan elektrik kesintileri, sıkça yaşanan tipiden dolayı içeriye tepen dumanı çıkarma mesailerini, başlıca ara renkleri. Bu diyarın cilveleri de bunlardı anlaşılan...

Bin dokuz yüz doksan sekiz yılının mart ayında bu alışıldık düzen bozuldu. Üç gün aralıksız yağan kar, köylülerin olağan bulduğu, benim ise şok olduğum; çığ altında kalmışlık hissi yaşadığım bir tablo meydana getirmişti. Okullar on gün tatil edilmiş, köyün dışarıyla bütün iletişimi kesilmişti. Bu mahrumiyetin bana özel tek avuntusu, okuduğum kitaplar oldu. Bir masal kuşağının tam orta yerinde bulunuyor, titrek mum ışığının yoldaşlığında gözlerim yanıcaya kadar kitap okuyordum. Tatilin devam ettiği günlerden biriydi ve öğle saatleriydi. Biri bana sesleniyor gibiydi.

- Osman Hoca! Osman Hoca!

Önce kitabın sayfalarında unutulmuş bir ses sandım bunu. Lojmanın, kullandığım tek odasının kapısı vurulunca gerçek dünyaya döndüm. Kapıyı açar açmaz karın turkuaz beyazlığını gözümde hissettim. Bir an tuhaf bir körlük yaşadım. Bakamadım karşımdaki sese. Selam verdi. Ardından mahcup ve heyecanlı bir ifadeyle konuştu.

- Hocam ben Rıza Dayı'nın oğluyum. Zihnimdeki insan harmanından savrulan Rıza Dayı'yı hatırladım. Bahar'ın babasıydı. O, konuşmasına devam ederken ben gözümde Bahar'ı canlandırmaya çalışıyordum. Dört yıldır öğrencimdi. Bu yıl beşinci sınıftaydım. İnanılmaz bir zekâsı olduğu hâlde derslerde fazla ön plana çıkmayan, öğrenciler üzerinde de sahiplenmeci tav-

* Kani-yi sar: Soğuk çeşme

rı ve ağırlığı olan bir kızdı. Nöbet, temizlik ve sınıfın ısınması konularını ben söylemeden ustaca hallederdi. Sağ yanağının gözüne yakın kısmında kavisli, belirgin bir damar çıkıntısı vardı. On iki yaşındaki bir öğrenciye göre fazla vakarı; upuzun sarı saçlarıyla, diğer öğrencilerden hemen ayrılıyordu. Az konuşan, özellikle benimle konuşurken hep yere bakan koskocaman yeşil gözler, ciddi, mesafeli ve durgun bir yüz.

- Buyur Civan, dedim.

Civan, ezile büzüle:

- Hocam Bahar dört gündür hastadır, yatıyor, dedi. Çok öksürüyor, ateşi de hiç düşmüyor.

- Hastaneye niye götürmediniz, diyecektim ki bu havada, böyle bir manzarada hastaneye götürebilseler bana neden gelsinlerdi? Durumu telafi etmek adına bir şeyler söyleyecekken o benden önce davrandı:

- Babamın çok selamı var. İşi yoksa bir zahmet eve kadar geliversin. Civan, ellerini birbirine bağlamış, çenesi göğsüne düşmüş benden cevap bekliyordu. Zaman, konuşmayla kaybedilemeyecek kadar kısıtlı görünüyordu. Lojmandan ayrıldık. Dışarısının bu kadar soğuk olduğunu düşünmemiştim. Lojmandan ince montuyla çıktığıma çok pişman oldum. Günlerdir ilk kez çıkıyordum dışarıya. Kar kesilmişti, ama her taraf buz olmuştu. Kestirmeden gitmek için donmuş dere yatağını izledik. Birkaç kez derenin ince buzlu yerlerine battım. Ellerimize hohlayarak eve vardık. Ev halkı, açlığın ve soğuğun asabileştirdiği köpeklerden zarar görmemem için âdeta seferber oldu. Tahta dış kapıya yanaşmamla birlikte nefes, buhar ve sigara karışımı bir havaya yakalandım. Oda tıklım tıklımdı. Erkeklerin ağırlıkta olduğu bu toplulukta dumandan göz gözü görmüyordu. Oturmamla birlikte, tabakları Şahmeran resimli bardaklarla çay ikram edildi.

Kapının bulunduğu duvar hariç diğer duvarlarda divanlar diziliydi. Ben sobanın yanındakinde oturmuştum. O, karşımdaki divanda yatıyordu. Annesi Bahar'ın yatağına sokulmuş, yavrusuna kaynatılmış pekmez içirmeye çalışıyordu. İçerideki kalabalık -oda da olağandışı bir durum yokmuş gibi- günlük konuları tartışmaktaydı. Pekmez içirmeye çalışan annenin çabalarına karşılık Bahar takatsiz görünüyor, bin bir zahmetle ağzına aldığı pekmez genzine ulaşınca sarsılarak öksürmeye başlıyor, öksürürken yukarıya doğru yay gibi bükülüyordu. Müdahale ettim. Pekmez içirmelerini engelledim. Yatağına yaklaştığımda karşılaştığım görüntü gerçekten iç acıtıcıydı. Terden saçları yapış yapış olmuş, alnında ve burnunun üzerinde terler birikmişti. Gözaltları çürümüş, gözleri solmaya yüz tutmuş gibiydi. Ve göz yuvarlağı bakır rengine dönmüştü. Bakanın acıma hissini güçlendiriyordu. Yüzüne bakarak gülümsemeyle karışık,

- Geçmiş olsun, dedim. Bana döndü. Gerçekten çaresiz görünüyordu. Annesi:

- Bahar'ı bildin mi hoca? dedi. Kadersiz kızım benim. Rıza dayı, duman yarışına bir tütün daha sararak devam edecekti ki uyardım. Sigarayı tabakasına koydu. Dışarıya gelmesini işaret ettim.

Beni neden çağırdığını, maddi manevi yapacak bir şeyin olup olmadığını sordum. Uzun ve derin bir soluk aldı:

- Sen köyümüzün önderisin, devletin memurusun hocam, dedi. Bu sabi kaç gündür burada işte böylece yatıp duruyor. Bize bir akıl ver, bir yol göster, bir büyüklük yap Allah için, dedi. Düşünmeye başladım. Ağır bir vebal yüklemişti bana. Onların yapamayacağı benim yapabileceğim şey ne olabilirdi ki? Düşünmeye başladım. Ne yapabilirdim?

Yollar günlerdir tepeleme kardı. Elektrikler, telefon yoktu. İki seçenek vardı görünürde. Ya ağır bir risk alıp kızı hastaneye kızaklarla götürecektik ya da ilçe jandarmaya gidip kar aracı isteyecektik. Her iki seçenek de sonuç açısından pek umut vaat etmiyordu. Bunları anlattım Rıza Dayı'ya.

- Evden çıkarsa saniyede ölür hocam, dedi. Gördün, ne canı var ne cürmü. Benden ne istediğini anlamam geç olmadı. Köylünün öteden beri askerden bir şey istemeye cesareti yoktu.

- Seni kırmazlar hocam, dedi. Yalvararak:

- Kulun kurbanın olayım, yap bir babalık bize.

- Tamam, Rıza Dayı, elimden geleni yaparım, en-dişelenme sen, dedim. Ter ve tütün kokan gövdesiyle boynuma sarıldı. Sırtını sıvazladım, tekrar ettim:

- Meraklanma...

Çok geçmeden biri benim diğeri de Civan için olmak üzere iki at hazırlandı. Bere, yün eldiven ve içi yünlü meşin kabanları giyinerek yola düştük Civan'la beraber. Dualar kuşağı altında atları kırbaçladık.

Kendimi o an çok farklı, çok kutsî bir yolun yolcusu sayıyordum. Çünkü avuçlardan kaymak üzere olan genç bir hayat söz konusuydu. At binmeyi öğrenmem için bana verdikleri emekten dolayı müteşekkirdim çocuklara. Yol arkadaşım sessizdi. Sorduğum sorulara 'evet' ya da 'hayır' türünden kısa cevaplar veriyordu.

Zifti bir akşamüzeri ilçeye ulaştık. Civan, atlarla birlikte garnizonun dış avlusunda beni bekleyecekti. Niyet hayırlı olunca kudreti sonsuz olan Rab'de yardımını geciktirmiyordu. Aracına binmek üzereyken komutana rastladım. Karakol komutanı, daha önce keşifler için köye gelen, gelişlerin bir defasında misafirim

olan ve bu ziyaretten ötürü muhabbet kurduğumuz satranç meraklısı Metin Üsteğmen'di. Beni gördüğüne şaşırmış ve memnun olmuştu. Biraz işi olduğunu, kısa bir süre içinde döneceğini söyleyerek içeride kendisini beklememi istedi. Hemen durumun nazikliğini anlattım. Yardım istedim komutandan.

Paletli bir kar aracı. İşimizi ancak o görürdü. Bir tane kar aracı vardı, ama Erzurum yolunda kardan mahsur kalan otobüs yolcuları için görevdeydi ve ne zaman geleceği belirsizdi. Çaresiz bekleyecektik. Köydeki hastanın durumu, Rıza Dayı'nın beklentisi, Civan'ın sessiz sabırsızlığı büsbütün sarsıyordu. Ama bir umut vardı artık. Bel bağladığımız kapıdan ret cevabı almamıştık. Yatsı namazıyla birlikte beklediğimiz araç geldi. Civan, atları ilçedeki akrabalarından birine bırakacak ve orada hastanın ilçe hastanesine naklini bekleyecekti. Metin Komutan hiç bekletmedi bizi. Bir şoför, bir sıhhiye eri, bir de çavuş tahsis etti. Bu erdemli davranışı çok sevindirdi beni. Bir insanın kurtarılmasına katkıda bulunmanın hazzını kaç şey verebilirdi zaten?

Olayın üzerinden epey bir süre geçti. Bu arada yollar açıldı. Karın eski şatafatı kalmadı. Karın bıraktığı yapışkan çamuru saymazsak şikâyetim yoktu durumdan. Konuyu takip ediyordum. Bahar on beş gün kadar okula gelemeyecekti, raporluydu. Kendisi gelemese de sağlığı hakkında güzel haberler geliyordu okula. Bir süre sonra kendi de gelecekti.

Karların yumuşadığı bir gündü. Bayrak töreninden sonra okulun bahçesine atına binmiş hâlde Rıza Dayı geldi. Bakışları ve vücut diliyle minnet duygularını ifade ediyordu.

- Hocam eğlenme, bize gidiyoruz, dedi. Atın dizginlerini bana verdi. Yumuşayan karlar üzerimi çamur etmesin diye getirmiş atı. Öyle söyledi. Üstümü değiştirmeden eve geldik. Ben hastaneye gitmediğim için o gece yaşanan bütün ayrıntıları, hastanede yaşananları anlattı. Her cümle arasında beni fazlasıyla öven şeyler söylüyordu. Doktorların söylediğine göre Bahar hastaneye o gece getirilmeseymiş kesin ölmüş. Defalarca sarıldı bana. Bahar'ı sordum. Rıza Dayı bir süre yere baktı ve başını kaldırmadan:

- Bahar, İstanbul'da; bizim yeğenlerin yanındadır, dedi. Yemek ve çayın ardından kalkmak üzere davrandım.

- Az bekle hocam, ben de bir emanetin var, dedi. Meraklandım. Elinde bir av tüfeğiyle döndü. Bu senin, dedi. Ananın ak sütü kadar helal olsun. Reddettim. Bir kolumu mengene gibi kavrayarak;

- Hiç zorlama hocam, dedi. Bu senindir...

Sözünü ettiğim bu kar mahkûmiyeti, bir ay kadar devam etmişti. İşin garip tarafı, Bahar, o günden sonra okula hiç gelmedi. Rıza Dayı'ya her sorduğumda ya konuyu değiştiriyor ya da kaçamak cevaplar veriyordu. Ben onun okula İstanbul'da devam ettiğine kanaat getirmiştım. İstanbul'da akrabalarının olduğunu biliyordum. Ama hastaneden çıkar çıkmaz hakkında ölüm fermanı çıkacağını, daha baharı göremeden kış cehennemine atılacağını nereden bilebilirdim?

İlkbaharın munis ve ışıltılı yüzü, çayırırlarla, şırıldayan derelerle ve sayısız güzellikteki çiçeklerle ortaya çıkarken, iliklerime kadar yaşama sevincini ve dirilişi hissediyordum.

Mayıs ayıyla birlikte köyün yayla zamanı başladı. Bir şölen içindeydi köy. Yayla zamanı, çayırların çiğdem çiçek boy attığı buna bağlı olarak sütlerin bereketlendiği dönemdi. Köylüler birer ikişer yayla yollarına düşüyordu. Tahminimce Rıza dayı da *zavotuna** dönmüş, köylülerden aldığı sütleri kaşar yapıyordu. Görüşmeyeli epey olmuştu onunla. Bu uzun süren ayrılık molası ve Rıza Dayı'nın sessizliği beni tedirgin etmeye başladı.

Yarıya yakını okula devam eden öğrenci ve birkaç ihtiyar dışında köyün boşaldığı günlerdi. Dersteydim. Sınıfın kapısı aralıktı. Arkamda bir gölge hissedip döndüm. Gelen Civan'dı. Elinde ağırlıktan yere değen büyük ve siyah bir poşet vardı. Ben bir şey söylemeden o da babası gibi yere bakarak konuşmaya başladı:

- Bunları babam yolladı Osman hoca, çok selamı var. Devam etti.

- Yaylaya gelmek istiyorsa atı göndereyim, dedi. Teşekkür ederek poşeti elinden alıp dolabın kenarına koydum. Bahar'ı sordum.

- Hocam Bahar İstanbul'da, dedi. Nişanladık onu. Rıza Dayı tevekkeli sıkça yeğenlerinden bahsetmiyordu demek ki. Kulaklarımdaki uğultuyla baş başa kalmıştım artık. Bu, nasıl olabilirdi? Okuyacağına en çok umut bağladığım Bahar bunu nasıl kabul ederdi? Anlayamıyordum.

Hani sekizinci sınıfı bitirip liseye devam edecektin? Öğretmen ya da hemşire olacaktın. Hemşire olursan uzak yakın demeden şifa dağıtıcaktın yoksul köyündeki insanlara. Cahillik kader değildi hani? Ne çabuk unuttun Bahar? Neden hiç direnmedin kardelenleri solduran bu hoyrat ayazlara? Neden benim bin bir emekle kurduğum hayallerimi parçaladın?

* Zavot: Kaşar peyniri üretilen küçük işletme

Neden Bahar?

Neden?

Sonu gelmeyen nedenlerin çaresizliklere hapsedildiği bir zindanda hissetmişim ruhumu. Oysa o zindana ebedî fırlatılmak üzereydi zavallı Bahar...

Hayır! Buna izin veremezdim. Bu kadar değildi. Bu, *kader* değildi. Aileye yabancı biri girmemeliydi. Tamam. Mal mülk bölüşülmemeliydi. Buna da eyvallah. Ama on iki yaşındaki bir kızcağz, âdeta kurbanlık koyun gibi satılamazdı. Ve ben, öğretmeni buna engel olmak için her şeyimi koyacaktım ortaya. Hiç zaman kaybetmedim. Aynı gün Civan'la yaylaya gittim. Rıza Dayı'yı buldum. Meselenin içinde başlık parasının olduğunu da öğrenmişim. Kanıma dokunan hususlardan biri de buydu zaten. Öfke içinde sordum Rıza Dayı'ya;

- Bahar'ı kaçattın!

Hiddetlenerek bana döndü.

- Ne diyorsun hoca sen? İlk defa *hoca* diyordu bana. O an yıpranmış sinirlerimden savrulan akortsuz ifadelerle saymaya başladım ona. Savunduğu gerekçelerin makul bir tarafı yoktu. Güya buralarda kızlar biraz serpilince, ilkokul beşi bitirince yerini bulması gerekirmiş. Yıllardır bu düzen devam ediyormuş. Bütün kozlarını oynamaya çalışarak:

- Sen ne karışıyorsun hoca, dedi gene o soğuk tavıyla. Anası var babası var, sana ne oluyor?

- Ben öğretmeni oluyorum, dedim. Onda emeğim var. Evlenmek isteyip istemediğini ona sordun mu hiç?

Rıza Dayı kestirip attı:

- Bu konu kapandı hoca.

- Bu konu kapanmadı Rıza Efendi, dedim. Kapanmayacak, göreceksin. Devam ettim:

- Seni karakola şikâyet edeceğim. Bu yaşta bir kız çocuğunu zorla evlendirmek neymiş, orada anlarsın. Bunu söyleyip ayrıldım. Ardımdan savurduğu tehditler umurumda değildi.

Oysa dört yıl içinde çok alışmıştım öğrencilerime, ailelere. Zihnimde tasarladığım manzarayla hiç keşismeyen bu farklı coğrafyayla bütünleşmişim âdeta. Sabahları dizlerimi okşayan gümrâh çayırları, yıllık atlarını, “Kani-yi sar”ın bal şerbet tadını çok benimsemiştim. Ve türküleri keşfetmişim yeni baştan. Saz çalmayı öğrenmişim. Onlarca yılda okuyamayacağım kadar kitap okumuştum. Okula su getirmiş, etrafını duvarla çevirmiştik. Çeyrek asırdır sürmekte olan kan davası sorununu çözmüştük. Futbolu sadece televizyonlarda izleyen köyün gençleriyle köyler arası futbol turnusuna katılmış ve *Kaymakamlık Kupası*’nı kazanmıştık. Bunları hep birlikte yapmıştık. Ama Bahar’ın kaybını hangi ‘kazanma’ telafi edebilirdi ki? Bu devran böyle devam edecek idiyse ben neden buradaydım?

Bir mayıs fırtınasında oradaki görevimden ayrıldım. Her gün dört mevsimi yaşamıştım ayrı ayrı. İçinde başarılar, hayal kırıklıkları, özlemler... İçinde sonuna nokta koyamadığım birçok cümle olan öyküler...

Umut saçan hayallerinin enkaz olmasına mı üzülüyüm şimdi?

Gidişine mi, sessiz sedasız?

Gidişindeki bu eğretiliğe mi?

Tam sekiz yıl sonraydı. Bu *yenilgi* uykusundan telefonumdaki bir ileti sesiyle uyandım. “Hiç unutamadığım öğretmenimin Öğretmenler Günü’nüz kutlu olsun. Bahar Ö., Yoğun Bakım Hemşiresi. Hasköy-Ardahan.”

(Çile, sabır harmanında dövülünce, umutlar hasat ediliyordu ter-ü taze.)

İşte şimdi mevsim güz ama günlerden *ilkbahar*dı.

Beni güz yağmurları emanet etmişti size, ben de arkamda Bahar’lar bıraktım. O iletiyi aldığım günden beri içimdeki yenilmişlik duygusundan eser kalmadı. Ve o günden beri yaşadığım mevsimler hep bahar, hep ilkbahar...

Bir gün yolunuz başı dumanlı dağlara, yeşil nefesli yaylalara düşerse; nazlı çiğdemler okşarsa ayaklarınızı ve bir gün *Ziyaret Tepesi*’nin çisesinde ıslanırsanız, Bahar Hemşire’nin kapısını çalın. Kekik kokulu ve keklik kanı demindeki çayını için. Ama suyu mutlaka ‘Kani-yi Sar’ın suyu olsun.

Gümüşhane

UMUDUN RENGİ BEYAZ

Fatih DEMİREL

En acımasız yerinden yakalandım yalnızlığa.
Pişmanlığın en dehşetlisi sardı dört bir yanıma.
Yüzümde tuz tanecikleri,
Gözyaşından arta kalan
Kurda kuşa ve toprağa ezberlettim adını.
Şimdi yanımda olsun,
Sıcaklığıyla sarsan beni.
Şefkatinin kucağında sabahlasam,
Öpmeye doymasam ellerini.
Avuçlarına ağlasam,
Yüreğinin aleviyle yansam, kavruksam, kül olsam
Canım annem.
27. 11. 2002

Pazar

Kucak dolusu selamlar hepimize buralardan. Bir öz-
lemin en yalın ifadesiyle sana da selam anacığım. Şimdi
oralarda yapraklar yeni yeni sararıp toprakla kucakla-
şıyor, kuşlar gökyüzünde elveda şarkılarıyla başka sı-
cak diyarlara uçuyor, güneş daha bir nazlı, yaz ayının o
serin, o tatlı rüzgârı insanı artık üşütmeye başlıyordur.

Buralarda ise soğuklar başladı. Kara boranmış dağlar duvaklı gelin misali. Bu yıl, önceki yıldan daha erken gelmiş kış. Tezek getiren Cafer Emmi söyledi. Hani yedi dağa bir bağa derler ya, daha iki demeden indi bağa. Tabi buna en çok da çocuklar sevindi. Bu sabah, ördüğün kazağı giydim, ellerin dert görmesin ne sıcak tutuyor bir bilsen. Ayrılırken ıslattığın avuçlarımda gözyaşların hâlâ sıcacık. Buralarda varlar yok, yoklar da çok anacığım. Ve buna rağmen herkes hâlinden memnun gibi. Hem hayal kurmak da yok. Yaşamın ta kendisi var tüm çıplaklığıyla, bembeyaz. Geçenlerde yazdığım mektubum elinize ulaşmıştır umarım. Satırlarıma başlamadan az evvel bavulu yokladım tekrar. Nasırlı ellerinle koyduklarını kokladım bir bir. Gözyaşlarından arta kalan tuz tanecikleri hâlâ üzerlerinde. Bir de kuşburnu kuruları ilişti gözüme. Toplarken eline batan dikenler hâlâ ellerindedir kim bilir!

Beni düşünme anacığım. Öğütlerin hep aklımda. En çok da “Oğlum sakın ha en çaresiz anında bile ümidini kaybetme. En çorak toprakta bile bitecek ot vardır, yeter ki sen ekmesini bil.” deyişini unutmuyorum.

Öğrencilerimi görsen anacığım. Birisinin yakalığı yok, ötekinin önlüğü, kalem tek tük, silgi de; kalemıraş mı, nafile. Ama, ama yürekler tam anacığım.

Okulun tuvaleti de yoktu. Öğrenciler ya en yakın evin tuvaletini kullanıyorlar ya da tabiat ananın her zamanki şefkatinden yararlanıyorlardı. Öğrencileri de yanıma alarak okulun biraz arkasına tahta parçalarıyla bir tuvalet yaptık. Önceki mektubumda Samet adlı öğrencimden bahsetmiştim hani. Yoklukla özdeşleşen çocuk. Geçenlerde bir teneffüs vakti okulun bahçesine çıkmış, oyun oynayan çocukları seyrediyordum. Öğrencilerden biri bir kartopu fırlattı, diğer öğrenci eğildi... Şangır şungur! Sesin geldiği tarafa döndüğümde sınıfın camındaki Samet’le göz göze geldim. Bu çocu-

ğün çevreye göre daha yoksul bir ailesi var. Bu durumun ezikliğini hissettiğinden, kimseyle arkadaşlık edemiyor. Çünkü arkadaşlık, paylaşmak bu diyarda. Onunsa yoksulluktan başka paylaşacak neyi var ki? Ders zili çaldı oyun bitti, öğrenciler yarım kalan oyunlarının galibini konuşa konuşa derse girdiler. Samet ise aynı mahcubiyetle yerine oturdu. Derste arada bir silgi ihtiyacı hâsıl olunca, geri dönerek diğer öğrencilerden silgi alıyordu. Her silgi alışında arkasındaki fizikçe büyük olan öğrenciden ensesine ağır bir şamar iniyordu. Yine inen bir şamar sonrası bana baktı ve göz göze geldik. Ezikliğini belli etmemeye gayret gösterdiyse de buğulu gözleri sanki bana: "Yoksulluk işte bu." der gibiydi. Sonra yoksulluğun verdiği mahcubiyetle başını önüne eğdi. Ders ortasında tekrar silgi lazım oldu, döndü arkadaki çocuktan silgi almak istedi. Her zamanki gibi arkadaşından amansız bir şamar daha geldi. O an kendi ensemde hissettim bu darbeyi. Yoksulluk sadece elinde olmamak değildi. Ezilmek, horlanmak... Ben kendimi onun yerinde düşünürken o hangi duygulardaydı acaba, kim bilir hangi uçurumun kenarındaydı? Doğduğuna pişman olmuş gibiydi. Belki de şu an en çok istediği, hiç olmamaktı. Zaten alışkın olmalıydı yokluğa. Sonra ona vuran diğer çocuk geldi gözümün önüne. Samet silgiyi izinsiz aldığı için müdahale etmek istemedim acımasızlığına ama büyüdükçe büyüdüyüm zalimliği gözümde. Bir sonraki gün cumaydı. Bayrak törenini yapıp tatile girdik. Birçok kez tanık olduğum dersteki trajediye son vermeye karar verdiğim için ilçeye indim. Uğradığım ilk kırtasiyeden bir kalem, defter ve pelikan marka bir silgi aldım. Bugünse pazar anacağım. Aldıklarımı Samet'e vermenin heyecanı ile yarımla ipe çekiyorum. Lapa lapa kar yağıyor dışarıda, gök ve yeri beyaz bir sessizlik kapladı alabildiğine. İyi ki akıl etmişsin kıl çoraplarını da koymayı. Sabah öğrencile-

rin geldiği okul yolunu açacağım; giymem gerekecek her hâl. Yarın devam ederiz anacığım, ellerinden öperim...

28.11.2002

Pazartesi

Umudun Rengi Ayaz

Anacığım silgiyi, belki de Samet'in yokluğunu silecek bir umut ışığı olarak elimin içinde tutarken, verilebilecek tek bir tebessümün varsa onu dahi paylaşmamız gerektiğini belirten söz geldi aklıma. Akşam başlayan yoğun kar yağışı yolu izi kapatmıştı. Gün yüzünü yeni göstermiş sabah güneşin ilk ışıklarıyla ortalık ıslıl ıslıldı. Beyaz kar taneleri sert ayaz sayesinde birer kristale dönünce, etraf ışıklar ülkesine dönüşmüştü. Bu soğuk diyarlarda insanın içini sıcak tutan böyle manzaralar da vardı demek. Ders zili çaldı, sabah töreninden sonra öğrenciler sırayla sınıfa çıkarken Samet'i odama çağırdım ve aldıklarımı ona uzattım. Bilgiye aç insanların gözlerinde keşfettiğim ışıltı, ustura gibi keskin ayazın soğuşunda sıcacık bir sobanın ve de çorbanın insana verdiği hazdan çok daha değerliydi. Yüzündeki sevinç kim bilir kaç tutsak ruhu özgür bırakacak güce, gözlerindeki ışıltı kaç yolda kalmışa yol gösterecek ışığa sahipti. Mutluluğu hep uzaklarda ve büyük şeylerde arayanların ömürlerinde bir kez olsun bu sevinçli duy- mak için her şeylerini feda edeceklerinden eminim. Akşam paydosuna kadar onu takip ettim. Ders bitti, dışarı çıktık. Ben duvar kenarında dikilmiş onu gözlerken, yokluk burada da yanındaydı Samet'in. Ne bir arkadaşı vardı, ne de onu oyuna alan. Bu acımasızlık, hissiyatını yeterince zedelemiş olacak ki yenik düştü sonunda; gözyaşları sel olup aktı. O kadar sıcak ve içtendiler ki düşen her damla beyaz karlar üzerinde derin yaralar

açılıyordu. Gündüzler, yoksullukla verdiği mücadele yüzünden daha çileliydi onun için, her kötülüğü gizleyen gecelerse daha rahat. Akşam oldu, evin yolunu tuttu.

Buralarda mutlu bir gün geçmeyecek mi, bilmiyorum anacığım. Çarşambanın sabahında bir ağlama sesiyle uyandım. Yüzümü bile yıkamadan kapıya koştum. Gelen Emine adlı öğrencimdi. Katırcılık yapan babası köyde olmadığından hastalanan annesine yardım için benden medet ummuştu. Uygun olmayan bir yardım konusuydu fakat Emine'yi de gözü yaşlı geri çeviremezdim. Bize lazım olan ilçeye inmek için bir araçtı ve köyün tek ulaşım aracı da muhtarın eski püskü traktörüydü. Hanımı, muhtarın hasta olduğunu, traktörü bu yüzden sürececek hâlde olmadığını belirtti. Kafam ellerimin arasında çaresizlik içindeyken Samet geldi: "Öğretmenim babam sürmesini biliyor, isterseniz bir söyleyelim." dedi. Belki de ömründe onu ilk defa önemseyen birisine karşı borçlu kalmak istemiyordu. Köyün çobanı olan babası vaktiyle bir toprak ağasının yanında çalışırken öğrenmişti araç kullanmayı. Vakit öğleyi bulmak üzereydi ve babası köyün hayvanlarını otlatmak için karşı tepelere doğru yol almıştı. Uzun geçen kış mevsiminden ötürü hayvanlara hazırlanan kışlık yiyecek tez tükenirdi. Neyse ki bu durumu bilen köylü keçi beslediğinden öğleye kadar içeride bakar; öğleden sonra karın örtemediği otlardan ve kardan yemesi için dışarı çıkarırlardı. Sürü köyden tamamen uzaklaşmamıştı. Samet çabucak gidip babasına durumu anlattı. Babası yapması gerekenleri sıkı sıkı tembih ettikten sonra sürüyü ona emanet edip geri döndü. Bizden traktör, arkasında römorkuyla okulun önünde belirdi. Kadını apar topar bindirdiler. Emine annesine yardımcı olmaya çalışıyordu. Ben de Emine'nin küçük kardeşi Hasan'ı yanıma aldım mecburen. Endişeli göz-

lerle bir ona bakıyordum, bir de ufukta siyah bir noktacak hâlini alan traktöre. Küçük çocuk “Annemi nereye götürüyorlar?” diye sordu. Anacığım ben de senin bize küçükken söylediğinin bir benzerini; “Sana Aras Nehri’nden kardeş tutacaklar.” dedim. Hâlbuki sen de biliyorsun ki ifadesi namahrem sayılan bir durumu örtbas etmek için uydurulan beyaz bir yalandı söylediğim. Bazı yerlerde leylekler getirir derler. Hasan, sürü iyice uzaklaşmadan gidip Samet’e yardımcı olmak istediğini söyleyip yanımdan ayrıldı. Ben de okula dönerek yarım bıraktığım çalışmaları yapmaya koyuldum. Traktör gideli uzun bir zaman olmuştu, dönen yoktu. Hava kararmak üzereydi. Soğuk ve sert bir tipi başlamıştı. Samet ve Hasan da hâlâ dönmemişti. Köylü başlarına bir şey geldi düşüncesiyle köyün gençlerini peşlerine yolladı. Aradan bir saat geçmişti ki meraklı bakışlar bu kez yerini korku ve endişeye bıraktı. Samet ve Hasan’ı aramaya gidenler, gittikçe artan tipi yüzünden geri dönmüşlerdi. Zaten akşam karanlığı da kara bir çarşaf gibi çabucak düşmüştü köyün üstüne. Herkes evine çekildi. Elden bir şey gelmiyordu. Gözüm ikide bir pencereden dışarıda, devam eden tipide; bir de geçmek bilmeyen saatteydi. Bir ara sobaya tezek atmak için dışarı çıktığımda bir uğultu ilişti kulağıma. Gittikçe artan, yaklaşan. Bu muhtarın tek gözlü traktörüydü. Hastaneye gidenler mutlu ve bir kişi fazla geri döndüler. Lafı eveleye geveleye durumu Samet’in babasına anlattığımda dışarıdaki havanın bir o kadar soğuduğunu hissettim. Teselli etmek zordu ama umudu yitirmemek gerekiyordu. Emine ve annesi de aynı hüznü giydiler Hasan’ın da olmadığını öğrenince. Onları kelimelerin kifayetsizliğiyle uğurladıktan sonra sabaha dek sürececek can çekişmelerin içine attım kendimi. Ara ara köpek sesine benzer hırıltılar da duydukça aklıma türlü türlü senaryolar geliyordu. Karlar altında mı kaldılar, soğuktan mı dondular?... Geçen yıl kurtların bir köye kadar inip

bir çobanı parçaladıklarını duymuştum. Aklıma muhtarın televizyonunda izlemiş olduğum bir film geldi. Filmde çocuk kurtların saldırısına uğruyor, dedesinin önceden tembih ettiği gibi bir odun parçasını alıp kafasının üzerinde tutarak kendini kurtlara olduğundan daha büyük gösterip kurtuluyordu. Fakat aklıma gelen bu senaryodan kurtuluşun eğer olduysa Samet'in aklına gelme olasılığı yoktu; benim de tek tesellim dua etmektir. Kangren bir gecenin sabahında paltomu giyip köylünün toplandığı meydana geçtim. Samet'in babası ve benim de aralarında bulunduğumuz yedi kişi aramaya koyulduk. Yanımıza üç de köpek aldık. Nerede olacaklarını bilmeden yürümeye koyulduk. Yükseldikçe tepelerde artan kar fırtınası, sesleri uğultusuyla boğuyordu. İki gruba ayrılmıştık her geçen saniye soğukla cebelleşen telaş, vücutlarımızdaki kanı daha hızlı çeviriyordu. Rüzgâr dağ eteklerinden, oyuklardan ısıklararak çıkıyor; bizi haber almış gibi olur olmaz heyecanlandırıyor. Nihayet beyinlerimizdeki vehim düşünceleri bozan gerçek sesler kulaklarımızda çınlamaya başladı. Salınan köpeklerin havlamaları "Taş ağılı" denilen bir mevkiden geliyordu. Burası, etrafı taşlarla kaplı ortasında küçük bir düzlük olan yerdi. Sadece iki çıkışı vardı. Vardığımızda karşılaştığımız manzara içler acısıydı. Muhtemelen sürü bu tarafa doğru gelmiş, vakit ilerleyince de sürüyü buraya koymuşlardı. Çıkış yerlerinden birini civarda bulabildikleri çalılarla zar zor kapatmışlardı. Sürü çıkmasını diye Samet diğer tarafın çıkışında durmuştu. Hasan daha küçük olduğu için soğuğa fazla dayanamazdı ve üşümek için sürünün içine girmişti. Fakat bu soğuğa daha ne kadar dayanacaktılar? Samet için çok geçti. Diz boyu karın içindeki keçilerin en dış halkasından yedi tanesi soğuktan donmuştu. Fakat iç kısımlardaki dilsiz ağızsız hayvanlar bekle de Hasan'ın donmaması için yüce yaratıcının

emrine uyup bir mucize eseri çıkışa doğru hareketlenmediği için bütünlük bozulmadı ve Hasan donmaktan kurtuldu. Samet...!

Allah'ım bu ne büyük fedakârlık? Bu ne masumiyet? Küçücük yüreğine rağmen utandıran yücelik. Varlık içinde yüzen nice bencil ruhlara verilecek ne büyük ders. Bu hazin manzaraya ait ne varsa alıp köye döndük. Feryatlar, ağıtlar bozdu köy meydanındaki sessizliği. Analar kara perçemlerini çektiler yüzlerine, hüznü saklamak için. Yanık yüreklerden önce bir lodos yükseldi göğe doğru, ardından sağanak sağanak gözyaşı sel oldu aktı, Söğütlü köyüne. Samet'e silgi vermeyen çocuk bile ağlıyordu. Evet taşıyamamıştı bu yükü Samet'in küçük bedeni. Aradan iki gün geçmişti ki bir akşam kapı vuruldu. Gelen Samet'in babasıydı, içeri buyur ettim. Zaten zar zor duruyordu ayakta. "Hocam Sanırım bunu siz vermişsiniz Samet'e, cebinde bulduk." dedi ve elini uzattı. Bu benim Samet'e verdiğim silgiydi. Aynı akşam iş olsun diye yenen yemekten sonra can sıkıntımı gidermek için sınıfa çıktım. Buğulu gözlerle Samet'in oturduğu sıraya sürüklendi sünepe ayaklarım. Silgiyi sıranın üzerine koydum. Samet sanki yanımdaydı; başını okşuyordum. Sonra sınıfın penceresinden dışarıya baktım. Gece bir kurt sessizliğinde çökmüştü köyün üzerine. Uzak köylerde tek tük yanıp sönen ışıklara takıldı gözlerim. Samet'in gözlerinde son zamanlarda gördüğüm, küçük ama sıcak bir ilgiyle parlayan yıldızlar gibiydi hepsi. Basit bir silgiyle umuda dönüşen beyaz yolculuk, yerini ayaza bırakmıştı tekrar. Yine başlamıştı yokluk illeti ama Sametler oldukça bir gün mutlaka kan kırmızısı güller açacaktı buralarda.

Hakkari

ŞU BİZİM AKİF

Süleyman KARATAŞ

Durdu, boynunu büktü. Yüzünde mahcubiyet ve hüznün karışımı bir tebessüm belirdi. "Hocam, ben hiç teşekkür almadım." dedi, gözleri doldu, sözleri boğazında düğümlendi; Bir iki yutkundu, elleri, dudakları titredi. Ağlamaklı bir ses tonuyla "Ben geri zekâlıyım hocam." dedi. "İlkokulda da ortaokulda da ben hep böyleydim, hiçbir dersi anlayamıyordum." demeye çalıştı yarım yamalak Türkçesiyle. "Öğretmenlerim hep beni azarladı, hep dövdü... Ah hocam!"

Boynu bükük, gözleri yerdeydi, kıpkırmızıydı yüzü. Sustu... Hiçbir şey diyemedi. Başını hafifçe kaldırıp öğretmen yüzüne baktı. İnce bir tebessüm yayıldı çehresine. Utandığında hep böyle olurdu zaten. Yüzü kızarır, sonra başını eğdi önüne. Öğretmeni ona kızdığında, gülümserdi. Belki de anlamıyordu ama öğretmeni azarladığında, karşılık verdiği hiç duyulmamıştır. Sınıf arkadaşları çok kızdırdıklarında sinirlenir, sonra da ağlardı. "**Son günündür.**" derdi, ağlama-gülme karışımı bir ses tonuyla. Öğretmen derse girdiğinde herkesten önce ayağa kalkardı. Oturduğunda tatlı bir gülümsemeyle bakardı öğretmenin yüzüne. Öğretmen yoklama listesinde ismini okuyunca, ayağa kalkar, gür bir sesle "Buradayım!" derdi.

Ön sırada otururdu, tek başına. Öğretmenin sorularına kendince cevap vermeye çalışırdı, yarım yamalak Türkçesiyle. Bir türlü kavrayamadı şu Türkçeyi, ama

öğrenmeyi ve konuşmayı ne çok isterdi. Konuşurken arkadaşları gülerdi. Bu durum arkadaşlarında alışkanlık halini almıştı. Düzgün konuştuğunda dahi gülüyorlardı kendisine. O da öğretmenin yüzüne bakar, hafifçe gülümser, kızarır sonra da otururdu yerine. Asla cevap vermezdi. Başını bir çocuk edasıyla, masumca sıraya dayardı. Bu durumu her gün tekerrür ederdi. Arkadaşları onun bu haliyle daima alay ederler, o daima tatlı bir gülümsemeyle karşılık verirdi.

Teneffüste tek başına koridorun bir ucundan bir ucuna yürür, sonra bekler koridorun başında, camdan dışarıyı seyreder, derin hayallere kapılır. Kim bilir ne düşünürdü? Bilmediğimiz hangi diyarlarda dolaşır, hangi hülyalarda gezinirdi? Belki kendini; başarılı, çalışkan, Türkçesi düzgün, saygın, öğretmenleri tarafından takdir edilen bir öğrenci olarak düşlüyordu. Belki, arkadaşları arasında aktif, önemli bir rolde görüyordu kendini. Kim bilir belki de bir filmin başrolünde.

İşte yine orada! Hayaller âleminde...

Ders zili çalmış, arkadaşları sınıfa girmiş, koridor boşalmış. O neden sonra ayıldı. Etrafına bakındı, kimse yok. Derin bir sessizlik... Daldığı âlemde huzur bulunduğu her halinden belli. Çehresindeki tebessüm hâlâ duruyor. Elleri cebinde koridorda zikzaklar çizerek sınıfa doğru yürüdü. Kalbi küt küt atıyor, dizleri titriyor. Şimdi ne cevap verecekti öğretmenine? Hangi mazeret? Hangi diliyle? Hangi Türkçesiyle? Nasıl? Bütün bunda ne kadar suçluymuş acaba, Türkçe bilmemek bir suç muydu, o bir suçlu muydu? Ve bu bir suçsa eğer, kim bilir ne kadar suçlu Akif vardı! Ne çok Akif!

Hatırladığı kadarıyla, yıllar önce okula başladığında, içeriye tanımadıkları bir adam girivermiş ve anlamadıkları, ilk defa duydukları bir dilde konuşmaya başlamıştı. Kendileri tanımadıkları bu adamın yüzüne

aval aval bakmış, neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Dilinden anlamadıkları bu adam her gün gelir, bir şeyler anlatır, çıkardı. Ne o adam onları anlardı, ne de onlar o adamı.

Bir anlaşmazlık içinde günler günleri, günler ayları kovalayı durmuş ve gökyüzünün şarıl şarıl aktığı bir günde sessizce çekip gitmişti. Geride ne bırakmıştı, kendi eseri olacak neyi, hangi güzelliği? Acaba, bir gün Akiflerin büyüyüp, öğretmenlerinin huzurunda, boynu bükük ve mahcup: “Hocam ben hiç teşekkür almadım.” deyip gözlerinin dolacaklarını, kendilerini geri zekâlı ve yetersiz hissedeceklerini düşündü mü? Bütün alayların konusu olacaklarını, her şeyin ötesinde; bir gün ansızın yarım yamalak bir Türkçeyle: “Hocam ben gidiyorum, okulu bırakıyorum.” diyeceklerini düşündü mü acaba? Neden suçlu olan hep Akiflerdir? Neden?

Kapıyı bir iki çalıp, ürkekçe girdi içeri. Ders başlıyalı birkaç dakika olmuştur. Ve yine azarlanacaktı ama o nasılsa alışmıştı buna. Az mı azarlanmış, az mı incinmişti şimdiye kadar?

Yüzündeki tebessüm hâlâ duruyordu. Öğretmen kızgın bir ses tonuyla: “Oğlum Akif nerdesin, niye geç kaldın?” diye sordu. Ellerini iki yana açtı: “Ben dedi hocam... devamını getiremedi. Gülümsedi... Sustu, hiçbir şey diyemedi. Hem ne diyebilirdi ki? Hangi diliyle? “Geri zekâlı, geç yerine otur! diye bağırdı öğretmeni. Zavallı Akif, garibim, sessizce ve o bütün ezikliğiyle geçip yerine oturdu. Evet, o bir geri zekâlıydı, o bir özürliydi, bir işe yaramazdı o (!)

Yine ağlamaklı olmuştu. Bir iki yutkundu. Ağzını açtı. Bir şey diyecekti sanki, ama diyemedi. Sustu. Kitabını açacaktı. Lakin öğretmenin “geri zekâlı” sözleri kulaklarında çınladı. Bıraktı kitabı. Yine iç âlemine daldı. Mutlu olduğu tek yere, huzur bulduğu tek âleme, alay

edilmediği, küçük görülmediği tek mekâna: hayaller âlemine, derin hülyalara, gerçekleşmeyecek rüyalara!

Gideceği gece Mehmet Hoca sordu, “İmam olmak istiyor musun?” diye. Anladı zannettim ilkin, anlamadı, Kürtçeye çevirdim; derin bir of çekti, boynunu büktü. Hafifçe gülümsedi; o gülümseyişte, küçük yaşta olmasına rağmen, yılların acısını gördüm. O an o durumdan daha iyi, hiçbir şey anlatamazdı onu. Kaldırdı başını, bir derin soluk daha aldı. “olamıyorum hocam” dedi. Elini başına götürdü, “kafa” dedi, sustu. Gözleri yaşardı, gözyaşları görülmesin diye, tavana dikti gözlerini. Ürkek bir yaş yanaklarından süzülüp düştü yere. Bir süre öylece kaldı, boğazı düğümlendi, hiçbir şey diemedi, bir iki yutkundu, iki eliyle gözlerini sakladı, sonra sildi gözyaşlarını.

“Hocam, ben çok isterim imam olmak.” dedi. O an nasıl da içim acıdı. Nasıl da yandı yüreğim. Hiç kimseye o kadar acıdığımı hatırlamıyorum. Yutkunmakta bile güçlük çektim. “Yeryüzündeki acıların hepsini, hepsini bir anda tattım.” Yüreğimin derinliklerinde kan delta-ları birikiyordu sanki. Bir sancı gelip boğazımda düğümlendi. Bir anda yaşlandığımı hissettim. Onu teselli edecek tek sözcük bulamadım, dilim tutuldu. hislerim tutuldu, kalbim tutuldu. Her yerim tutuldu. Bütün diller yoruldu. Bütün kelimeler sustu ve söz mağlup oldu. Hiçbir söz kifayet edemezdi, onu ve beni teselliyeye. Gözlerim yaşardı. İçimden hüngür hüngür ağlamak geçti. Tuttum kendimi... Keşke tutmasaydım. İçimde birikmiş bütün acıları, bütün kederleri, birikmiş bütün nefretleri, bütün korkuları, hasretleri, özlemleri damla damla dökseydim!

Zavallı Akif! Benim de gözlerimin yaşardığını görünce, kendisine hâkim olamayarak sesli sesli ağlamaya başladı. Hıçkırıklara boğuldu. Bir süre öylece ağladı. Ağladı, ağladı...

Ağla Akif ağla! Yaralı yüreğim Akif, kanadı kırık kuşum Akif, kadersizim, çaresizim, ümitsizim... Ağla Akif ağla, durmadan!

Yüreğim artık bunu kaldıramazdı. Daha fazla tutamazdım kendimi. İçimde yıllardır biriken gözyaşları, önündeki seti yararcasına akmaya başladı. Ve beraberinde neler akmadı ki... Ne kederler, ne ıstıraplar, ne kahırlar... Kimse görsün istemedim gözyaşlarımı. Ben bile. Yo hayır, ben görmek istiyordum, kurduğunu zannettiğim gözyaşlarımı. Gözlerimi ilk defa bu kadar seviyordum. İlk defa fıtratına uygun davranıyordu gözlerim. Yıllar sonra ilk defa görüyordum gözyaşlarımı. Yanaklarımın ıslandığını hissettim, sıcacık gözyaşlarıyla. Ve şimdi biteviye önüme düşüyordu yaşlar. Masum bir çocuk gibi ağlıyordum. Gözyaşlarını gizlemeye çalışan ve bunu başaramayan Mehmet Hoca odayı terk etti. Ben de Akif'in başını göğsüme dayayıp, hıçkırıklarına hıçkırık, sesine ses kattım. Ağlıyorduk. Hüngür hüngür...

Ağla Akif ağla!

Ağla yüreğim ağla, durmadan...

Hatay**NADİR NADİRELER**

Sabit KALABAZ

Yağmur, çiftçi için bereket; odun, kömür satan kişi için kazanç; sokakta yatıp kalkanlar için ise üşümek demektir.

Kara değil, kapkara bulutlar bütün gece gözlerinden ateşler yayarak, avazları çıktığı kadar bağırarak sabaha kadar ağladılar. Şimdi okul yolundaydım. Yağmur durmuştu. Saatler ders vaktinin yaklaştığını söylese de sabah olmuş muydu? Çünkü gökyüzü hâlâ kurşun rengeydi.

Sel sularının kaldırımlarla asfalt arasında açtığı derin yarıklar, gecenin şiddetli yağmurunu anlatmaya yetiyordu. Her şey ıslaktı: Toprak, yapraklar, ağaçlar, evler, poşetler...

Hani bazı geceler yağmur yağar da sabahları berrak bir güneş açar ya... İşte o güneş yoktu. Hani o berrak güneşin ışıkları değdiği her yerden yıldır yıldır yansır ya... İşte o ışıltı yoktu. Hele o berrak güneşi gören, neşeyle kanat çırpın, cıvıldaşan kuşlar hiç yoktu... Yol boyunca gördüğüm, okula çocuklarını götüren ne anne-babaların, ne de okula giden çocukların yüzlerinde sabahın tatlı gülümsemesi vardı.

İlk derse girecektik. Neden bilmiyorum karşılaştığım arkadaşlarla sadece selamlaştık. Hâl hatır bile sormadık. Oysa diğer günler...

Küçük sınıfın kapısını açtım. İçeri girdim. Dolu dolu olmaya canı gönülden istekli yürekler hemen ayağa kalktılar. Yalnız o yüreklerden biri okul kıyafetiyle değil, günlük elbiseleriyle sırasındaydı. Ben “Ne oldu? Niçin böyle geldin?” demeden, o, utangaç gözlerini benden kaçırdı, kömür saçları yüzünü örtecek şekilde başını yere eğdi. Sesi hiç duyulmasa da, saçlarının altından yüzü görülmese de, kömür gözlerinden akan sıcak billur gözyaşları sanki bütün gece yağan yağmur yaşlarına karıştı. Ne yapmam gerekti? Hemen karar veremedim. Sınıf da sessiz bir hüznle susuyordu.

Nadire... Nadire... Zeki, güzel kızımız... Acaba neler yaşamıştı bu kapkara gecede?

Nadire, annesi ve kardeşleriyle birlikteydi. Baba, çalışmak için Arabistanlara gitmiş, gidiş o gidiş... Sağ mı, ölü mü bilen yok. Aile, sosyal güvenlik yoksun. Gelir yok, ev yok...

Barındıkları ev bodrum. İşe yaramayan bu güneş görmez, rutubet eksilmez yer, sahibi tarafından, bedava olarak Nadirelere verilmiş. Bu tabloyu hatırlayınca durum aydınlanır gibi oldu kafamda.

- Nadire, gelir misin yanıma?

-

Nadire sessizce yanıma yaklaştı. Güzel gözleri kıpkızıldı. Belli ki bütün gece uyumamıştı.

- Önce lavaboya gidiyorsun, elini yüzünü yıkıyorsun. Sonra aşağıya, kantine iniyorsun. Benim gönderdiğimi söylüyorsun, çayını içiyorsun, sevdiğin yiyeceklerden yiyorsun. Bendensin.

Yanına sıra arkadaşını da veriyorum. Teşekkür ediyor, arkadaşıyla sınıftan çıkıyorlar. Onlar çıkar çıkmaz sınıftakiler:

- Hocam, Nadirelerin evini sel basmış...
- Az kalksın boğuluyorlarmış...
- O yağmurda akrabalarının yanına sığınmışlar...
- Akrabalarına gidene kadar da bütün yağmuru yemişler... Sırtlarında kuru iplik kalmamış...

Zaten konu komşunun yardımlarıyla ayakta durmaya çalışan aile, eminim iyice yıkılmıştı.

Olayı Nadire'den de dinleyecektik; ama ne zaman? O buna şimdi hiç de hazır değildi.

Teneffüse yakın, arkadaşıyla tekrar sınıfa geldiler. Belki açlığı bir nebze gitmişti. Gecenin şoku ise devam ediyordu.

- Geçmiş olsun kızım, arkadaşların az çok olayı anlattılar.

- Teşekkür ederim hocam!

Aradan üç dört gün geçti. Olayı duymayan kalmamıştı.

Bazen çok kötü olarak yorumladığımız olaylar, sonradan güzellikleri getiriyor. Nadirelere yardımın ardı arkası kesilmiyor. Ev dâhil, her şey yenileniyor. Bu sefer de bir apartmanın son katı... Eşyalar yeni. Güneş bol, rutubet yok. Nadire'nin kitapları bile yeni... Anne taşındıkları binanın kapıcısı... Şimdilik sosyal güvence yok. Yalnız dertlere bir dirhem merhem olacak düzenli gelir de elde etmişler.

Okul bahçesinde turluyoruz. Nadire yanımda. Öğretmenlerden, derslerden konuşuyoruz, notlardan konuşuyoruz... Sonra bahçede bir sıraya oturuyoruz, Nadire sözü o güne getiriyor:

- Akşamdan belliydi hocam. Annem de yağmurun çok yağmasından korkuyordu. "Evimizi sel basar, bu

bina çukurda.” deyip duruyordu. Ben derslerime bir süre çalıştıktan sonra yatağıma uzandım. Bulutlar gürleyip duruyordu.

Biraz susuyor. Bundan sonrası daha acı olmalı.

- Ne zaman uyumuşum, ne kadar uyumuşum bilmiyorum. Hafif bir ıslaklık hissederek uyandım. Yorganı üzerimden atmaya kalktım, su sesi işittim. Ayaklarımı yere basayım dedim, ayaklarım suya gömüldü. O zaman anladım suya gömüldüğümüzü. Meğer sular içeri dola dola yatağımın hizasına kadar yükselmişti. Elektrik yoktu. Annem ve kardeşlerim zeminden biraz daha yüksek olan diğer odadaydılar. Bağıra çağıra onları da uyandırdım. Annem o karanlıkta hemen evi terk etmemiz gerektiğini söyledi. Bir yanıp bir sönen çakmağın kör ışığında alabildiğimiz elbiselerle dışarı çıktık. Ama dışarıda da kızılca kıyamet kopuyordu. Şimşek, gök gürültüsü, yağmur... Akrabalara kadar sıırıslıklam olduk. Geceyi orada geçirdik.

Ben susuyorum. Kendisi anlatsın, içini döksün, rahatlasın istiyorum. O da hikâyenin bu kısmında susuyor. Yalnız bu suskunluk biraz uzun sürüyor. Bakıyorum, gözleri nemli, söylemek istedikleri eminim ki çok zor...

- Sonra sabah oldu hocam. Ben okuluma gelmek istiyordum. Annemle akrabaların yanından ayrıldık. Güya okul kıyafetlerimi giyecek, kitaplarımı alacaktım. Eve ulaştık. Bodrumun küçük penceresinden odama baktım. Bütün kitaplarım, defterlerim suyun yüzüne yayılmış yüzüyordu. Sular pencereye bir karış kalana kadar evimizi doldurmuştu.

Bundan sonrasını anlatamadı. Söylemek istediklerini yuttu. Gözlerindeki nem, yaş; boğazındaki ses, hıçkırık oldu. Sonra birden:

- Bütün bunların üstesinden geleceğim, başaracağım, aileme babamı aratmayacağım, dedi.

Ağıt gitti, hıçkırık bitti. Yanımdan okul binasına doğru koştu.

Biraz sonra elini yüzünü yıkamış olarak tekrar yanımdaydı.

- Söz veriyorum, başaracağım, başaracağım, hocam!

O günden sonra o Nadire bir daha ağlamadı ya da ben görmedim. O günden sonra o Nadire bırakın devamsızlık yapmayı, derslere hiç geç kalmadı; her gün bir iki soruyla her pınardan ballar balını topladı. Sınavlardan da pek iyiden başka not almadı ya da ben görmedim. Daha kararlı, daha bıçkın bir Nadire geldi karşımıza. Öğrenme isteğiyle dopdolu...

Derken son sınıf... ÖSS...

* * *

Ben okuldan ayrılıyorum. Başka bir okuldayım. Araya yıllar giriyor. Yeni okulum, işler, öğrenciler bize Nadire'yi unutturamıyor; ama eskisi gibi aklımıza o günler, o olaylar sık sık gelmiyor.

Bir sivil toplum kuruluşunda çalışan öğretmen arkadaşım ile beraberiz. Sohbet ediyoruz.

Ayrılırken yarın tekrar buluşmaya karar veriyoruz. Arkadaşıma işlerinde yardım edeceğim.

Arkadaşım, gönüllü olarak çalıştığı dernekte üniversitede okuyan öğrencilerin burs işleriyle ilgileniyor. Çok yorulduğunu, bazı konularda karar vermekte zorlandığını anlatıyor. Burs almak için başvuruların çokluğundan, imkânlarının ise sınırlı olmasından yakınıyor.

Ertesi gün dernekteyiz. Arkadaşım bana kalın bir dosya uzatıyor. Dosyayı açtığımda burs başvurularıyla karşılaşıyorum. Başvuruları tek tek inceliyoruz. Ailesini tanıdıklarımızla ilgili görüş bildiriyoruz. Burs vermeye uygun olanları tespite çalışıyoruz.

Uzun uğraşların ardından son başvuruyu değerlendiriyoruz. Yalnız dosyada son bir liste daha var. Listede isimler, isimlerin karşısında adresler, telefon numaraları ve en son olarak da bir miktar para yazılmış. Arkadaşıma soruyorum:

- Bu liste de neyin nesi?

- Listedeki isimler öğrencilerimize burs için katkıda bulunanlara ait.

Liste şimdi daha çok dikkatimi çekiyor. Kimleri tanıyorum diye bakmaktan ziyade, kim daha çok katkıda bulunuyor diye merak ederek listeyi inceliyorum. Karınca kararınca gönül sahipleri her ay yapacakları katkıyı belirtmişler. Kendilerine ulaşılsın diye de adres ve telefonlarını bırakmışlar.

Listenin bir yerinde diğerlerinden daha kabarık bir rakam dikkatimi çekiyor. Kim yapıyor bu yardımı demeye fırsat kalmadan okuduğum isimle şok oluyorum: Nadire...

Eski günler yeniden kafamda canlanıyor: Gece, yağmur, şimşek, sınıf, sınıfta günlük kıyafetleriyle oturan Nadire...

"Demek Nadire başardı... Şimdi de yardım eli uzatıyor, ihtiyacı olanlara... Ne mutlu sana, ne mutlu sana Nadire!" diyorum kendi kendime.

- Ne diyorsun sen öyle?

Daldığım hatıralardan arkadaşımın sorusuyla kendime geliyorum.

- Listede bir isim gördüm, sizin çalışmalarınıza katkıda bulunan... Bir zamanlar öğrencimizdi...

- Bakabilir miyim o isme? Evet, hatırladım, bizi telefonla aradı. Buralıymış, yeni öğretmen olmuş. Maaşının bir kısmını bize gönderiyor. "Bir zamanlar ben de sizden böyle yardım aldım. Şimdi yardım sırası bende." diyor. Keşke herkes böyle, böyle duyarlı olsa da biz de daha çok muhtaç ele sıcaklığımızı ulaştırabilsek...

- Bazı şeyleri yaşamak empatiyi hızlandırıyor, diyorum.

Arkadaşıma Nadire'yle ilgili bildiklerimi anlatıyorum. İlgiyle dinliyor. Ben Nadire'nin telefonunu alıyorum. Çalışmamızı sonlandırıyoruz.

Yolda öğretmenevine uğruyorum. Tavşankanı çayı içerken Nadire'yi arıyorum. Sesimi duyar duymaz 'Kimsiniz?' bile demiyor. "Hocam!" diyor, "Tanıdım sizi." diyor. Ellerimden öpüyor. Ben de kendisini tebrik ediyorum. Görevinde başarılar diliyorum. Dernekte olanları anlatıyorum. Derneğin çalışmalarına katkısından dolayı teşekkür ediyorum. Telefonda bir sessizlik oluyor. Kapattı mı acaba diyorum. Az sonra:

- Sıra bizde hocam, diyor. Acıları azaltmak için varız artık, diyor.

Nadire, nadir bulunanlardan sın. Herkes senin gibi düşünse keşke... Ama herkes senin yaşadıklarını yaşamıyor ki... Herkesin senin gibi düşünmesi için kötü bir şeyler mi yaşaması gerekiyor? Ama sen ve senin gibi düşünenler bizlerden bu bayrağı teslim aldıkça paylaşan mutlu toplumu sonsuzluğa kadar yaşatacağız.

Isparta

ON PARMAĞINDA ON MARİFET

Hatice COŞKUN

Halk arasında duymaya çok alıştığımız “on parmağında on marifet” sözüne uygun bir kişinin varlığına pek inanmazdım. Ta ki onu görene ve tanıyana kadar!

Öğretmenliğimin ikinci veya üçüncü yılı. Çalıştığım lise merkezî bir lise. Liseye geleli henüz bir yıl oluyor. Öğrencilerim bana alışmış ben de öğrencilerime alışmışım. Okul oldukça büyük bir okul. Ama ihtiyaca karşılık vermiyor. Okulun gerek merkezde olması gerekse disiplinli ve başarılı olması çevre köy ve kasabadan okula öğrenci gelmesine sebep oluyor. Bu yüzden sınıflarımız çok kalabalık. Bu kalabalık sınıflarda derslerin daha verimli geçmesi için birçok yöntem deniyoruz. Bu yöntemleri uygularken, biz öğretmenlerin en büyük yardımcısı öğrencilerle göz teması kurmamızı sağlayan sınıftaki öğretmen kürsüleri. Kürsüdeyken öğrencilerin nelerle meşgul olduğunu rahatlıkla görebiliyorum.

Eğitim-öğretim yılının başı. Yılın ilk derslerine girip öğrencilerle tanışıyorum. Geçen yıl lise birlerin dersine girmediğim için bu yılın lise ikinci sınıf öğrencilerini tanımıyorum. Günün ilk dersi 10/Sos sınıfına. Sınıfa giriyorum. Sınıf otuz sekiz-kırk kişilik. Öğrencilerle selamlaşıyorum. Sessizce oturuyorlar. Yoklama ve defter imzasından sonra sıra geliyor tanışmaya. Önce kürsüden meraklı gözleri kartal edasıyla süzüyorum. Ne çok seviyorum bu kürsüyü diye düşünüyorum. Öğrencileri teker teker tanıyorum. Sınıfın yarısından fazlası erkek.

Öğrencilerin çoğunluğu çevre köy ve kasabadan geliyor. Tanışma faslı bitiyor. İlk dersin konusu edebiyat dersinin nasıl işleneceği ve ders kitabımız. Kitabı öğrencilere gösterip uzun uzun, vurgulu cümlelerle konuların özelliklerini anlatıyorum. O an bir şey oluyor. Duruyorum, bekliyorum. Çünkü gördüklerime inanmakta zorlanıyorum. Arka sıralarda bir çocuk, daldırılmış parmağını burnuna karıştırıyor karıştırıyor. Sonra çıkarıyor parmağını, uzun uzun bakıp çıkardıklarını iki parmağının arasında ovuşturup yere atıyor. Nasıl davranacağımı bilemiyorum. İlkokul çocuğu değil ki onu tuvalete göndersem, onu azarlasam, ona bağırısam. "Yok yok olmaz" diyorum içimden. En iyisi yönümü değiştirip derse devam etmek. Öyle de yapıyorum. Ama çocuk kürsünün tam çaprazında. İlk kez kürsünün varlığından rahatsız oluyorum. Çocuk dünyadan uzak, kendi hayal âleminde o çok değer verdiği işle meşgul. O ders nasıl bitti bilemiyorum. Zil çalar çalmaz lavaboya koşup elimi yüzümü yıkıyorum. Bunu yaparken sanki çocuğun elini, yüzünü yıkıyor gibiyim.

Ertesi gün 10/Sos'a iki saat dersim var. Dersler gayet güzel geçiyor. Konuya uygun şakalarla dersi daha keyifli hâle getiriyorum. Arada bir gözüm arka sıraya takılıyor. Çocuğun elleri sıranın üstünde sessiz sessiz dersi dinliyor veya dinliyor gözüküyor. İçimden "Alahtan dün sınırlarıma hâkim olmuşum. Çocuğu arkadaşlarının içinde utandırmamışım. Bugün güzel güzel ders dinliyor." diye geçiriyorum. Çocuk hep yalnız oturuyor. Onu hem tanımak hem de anlattığım konu hakkında fikrini sormak amacıyla çocuğu ayağa kaldırıp ismini soruyorum. Çocuk sessizce "Hasan" diyor. Sınıf gülüyor. Sınıfı susturup çocuğun vereceği cevabı bekliyorum. Çocuk yine sessizce "bilmiyorum hocam" diyor. Öğrencilerden biri atılıyor ve "dinlemiyordur hocam, çünkü başka şeyle meşgüldür o" diyor. Bütün

sınıf bu kez kahkahayla gülüyor. Ne olduğunu anlamıyorum. Sınıfı susturup derse devam ediyorum. Hasan'a bakıyorum. Hasan kafasını masanın üzerine koymuş, duvara bakıyor. Ve eli yine burnunda. Çok sinirleniyorum. Ama içimden bir ses Hasan'ın bir sıkıntısı olduğunu, susmam gerektiğini söylüyor. Öyle de yapıyorum. Hasan'ın yaptığı hareketten iğrensem de azarlamıyorum, aşağılamıyorum onu. Susuyorum. Derin derin nefes alıp derse devam ediyorum.

Okullar açılalı iki, üç ayı geçiyor. İkinci yazılılar da bitiyor. Çok iyi öğrenciler de var, çok kötüler de. Yazılı yapmak zor gelmiyor da okuması zor oluyor. Hasan'ın kâğıdını elime her alışımında duraklamadan edemiyorum. Aklıma hep o elleri ve ellerin yaptıkları geliyor. Yazılı kâğıdı çok kötü koktuğu gibi çok da zayıf. Hasan'ın başarı durumunu sınıf öğretmenine ve diğer ders öğretmenlerine soruyorum. "Ailenin çok fakir olduğunu, annenin temizliğe gittiğini" öğreniyorum. Veli toplantılarına ne annesinin ne de babasının gelmediğini söylüyor sınıf öğretmeni. Durumu hep aynı: Çok zayıf. Birinci yarıyıl bitiyor. Karne günü. Hasan'ın edebiyat notu bir.

İki haftalık tatil çok çabuk geçiyor. Ben bu iki haftalık zamanda Hasan'ı ve Hasan'ın ellerini unutmaya çalışıyorum. 10/Sos'a girdiğimde gözüm Hasan'ı arıyor. Yine aynı yerinde. Gözleri dalgın dalgın bakıyor. Dersin başında iyi. Dersi dinliyor gözüküyor. Seviniyorum. Ama sevincim uzun sürmüyor. Dersin ortalarına doğru o parmaklar yine yerlerine gidiyor. Ve dersin sonuna kadar da oradan çıkmıyor.

Bir iki hafta böyle geçiyor. Yine dersim 10/Sos'a. Dilbilgisi anlatıyorum. Öğrenciler benim dilbilgisi dersinde şakaya bile izin vermediğimi bildiklerinden, se-

sizce ders dinliyorlar. Kürsüdeyim. Tahtadakileri hızlı hızlı, bağıra bağıra tekrar ediyorum. Gözüm Hasan'a takılıyor. Hasan yine çok meşgul. Daldırmuş parmağını karıştırıyor karıştırıyor.

Yeter diyorum kendi kendime. Bu böyle devam edemez. Hoşgörüyü, sevgiyi, saygıyı bir yana atıp bütün saldırganlığımınla işaret parmağımla kapıyı gösterip, Hasan'a bağıyorum:

- Hasan! hemen kalk. O işine tuvalette devam et!

Öyle sinirliyim ki kalbimin atışını duyabiliyorum. Ellerim titriyor. Kendimi sorguluyorum. İyi mi yaptım, yaptığım doğru muydu? Kibrim, gururum "evet evet, doğru yaptın" diyor. Evet diyorum evet! Bunca zaman iyi sabrettim. Burası bir sınıf.

Hasan şaşırıyor. Ayağa kalkıyor, utancından kızarmış yüzünü gizlemeye çalışarak sınıftan çıkıyor. Öğrencilerden biri izin almadan ayağa kalkıp: "İyi yaptınız hocam. Mide bırakmadı bizde." diyor. Bir diğeri onu destekliyor: "Bu hareketi yüzünden hiç kimse onunla konuşmuyor hocam" diyor.

Çocukları susturuyorum. Tam derse başlayacakken kapı vuruluyor. Gelen Hasan. Elini, yüzünü yıkamış. Ağlamış ki gözleri kıpkırmızı. Sessizce yerine oturuyor. Üzülüyorum. Rahatlıyor muyum? Hayır! Az evvel Hasan'ı aşağılarken beni takdir eden gururum, kibrim yok oluyor, yerine "Neden yaptın, sabretseydin ya! Neden onu arkadaşlarının içinde aşağıladın. Eline ne geçti?" sözleriyle beni sorgulayan merhametimin sesi geliyor.

O günden sonra Hasan düzeliyor mu? Evet artık ellerine, parmaklarına hâkim olabiliyor. Ama derslerden tamamen kopuyor. Önceden fazla konuşmasa da kitabını, defterini getirirdi. Ama şimdi sadece başını sırasına koyup yatıyor.

Gönlünü almak için, o günün o günde kaldığını ispatlamak için Hasan'a nasıl olduğunu soruyor, değişik konularda fikrini öğrenmeye çalışıyorum. Ama nafile. Her defasında bilmiyorum diyip oturuyor. Çok üzülüyorum. Artık Hasan'dan ümidimi kesiyorum. Ta ki o güne kadar!

O gün konu erken bitiyor. Öğrencilerden biri elini kaldırıp resimden ödevleri olduğunu söyleyip izin istiyor. İzin veriyorum. Öğrenciler resim malzemelerini çıkarıp çizmeye boyamaya başlıyorlar. Resme olan ilgim ve yeteneğim beni öğrencilerin arasına sürüklüyor. Resimleri teker teker inceleyip az da olsa öğrencilere yardım ediyorum. Kendimi Hasan'ın oturduğu sıranın yanında buluyorum. Tam adımlarımı hızlandırıyordum ki şaşkınlıktan bakakalıyorum. Hasan'ın sırasında muhteşem bir resim duruyor. Resim bir kış manzarası. Ama buna bir resim demek haksızlık olur diye düşünüyorum. Bu bir şahaser. O renkler, o renkler arasındaki uyum, ayrıntılardaki o kusursuzluk muhteşem. Büyülenmiş gibiyim. Konuşamıyorum. Gözlerimi, beynimi, ruhumu o güzellikle dolduruyorum. Öyle etkileniyorum ki gördüklerimden resmin Hasan'ın sırasında olduğunu unutuyorum. Farkında olmadan ağızımdan "ne muhteşem bir resim bu" sözleri dökülüyor. Hasan belki ilk defa gülümsüyor ve "sağ olun" diyor. Şaşırarak Hasan'a bakıyorum: "Sen mi yaptın bu resmi?" diye soruyorum. Sonra sorumdan utanıyorum. "Tabi ki yapabilir, neden küçük görüyorsun ki?" diye düşünüyorum. Ama Hasan buna aldırış etmeden evet anlamında başını sallıyor. Hiçbir şey söylemeden resme ve o resmi yapan ellere ve parmaklara bakıyorum. Hâlbuki birkaç dakika önce bu parmakların sadece burun karıştırabilme özelliğine sahip olduğunu zannediyordum. Aman Allah'ım diyorum bu parmaklarda bu yetenek, diyorum kendi kendime. Bu yetenek övülme-

li, bu yetenek ödüllendirilmeli diye düşünüyorum ve “Aferin Hasan! Ne muhteşem bir resim bu” diyorum. Diğer resimlerine bakıyorum. Hepsi harika. Bütün öğrenciler merakla etrafımızı sarıyor. Hepsi hayranlıkla bakıyor resimlere. İçlerinden biri kendi resmini uzatıp soruyor “Hasan! Şu evin çatısını yapamadım. Yardım eder misin?” Hasan’ın gözleri parlıyor. Sevinçle yardım ediyor arkadaşına.

Zil çalıyor. Duymuyorum. Öğrenciler uyarıyor. Kapıya doğru yürüyorum. Ellerimde diğer öğretmen arkadaşlarımla paylaşmak için aldığım Hasan’ın resmi. Öğretmen arkadaşlarıma fikirlerini soruyorum. Hepsi çok beğeniyor. Resmin Hasan’a ait olduğunu söylediğimde hepsi çok şaşırıyor. Tek şaşırmayan resim öğretmenimiz: “Ah hocanım! Neredeyse Hasan’ın yaptığı her resmi alıyorum. Gerçekten müthiş bir yetenek. Çocuğun on parmağında on marifet var sanki” diyor. Son cümleyi söylerken manalı manalı gülümsüyor. Öğretmenlerden biri Hasan’ı çağırıp para karşılığı resmi alıyor. Bundan Hasan pek memnun olmuyor, parasız vermek, hediye etmek istiyor. Ama öğretmenimiz bunu kabul etmiyor. Diğer bir öğretmen bu yetenek geliştirilmeli diyerek ertesi gün Hasan’a kaliteli bir resim boya seti hediye ediyor.

Hasan artık çok mutlu. Dersleri çok iyi, arkadaşları var ve yalnız oturmuyor artık. Annesini de veli toplantılarında görüyoruz nihayet. Derslerinin yanında sınav içinde sorular çözdüğünü öğreniyorum arkadaşlarından.

Son sınıfta Hasan’ların dersine girmiyorum. Ama öğretmen arkadaşları Hasan’ın derslerdeki başarılarını anlatıyorlar. Seviniyorum. Hasan mezun olduğu yıl herhangi bir üniversiteye yerleşemiyor. Ama yaptığı resimleri satarak ve gazete dağıtıcılığı yaparak dershaneye gittiğini öğreniyorum. Bir yıl sonra kız kardeşi

mutlu haberi getiriyor bize. “Hasan Kayseri’de iki yıllık bir okul kazanmış. Üstelik hâlâ resim yapıyormuş. Ve okulun futbol etkinliklerine katılıyormuş.” Buna hepimiz çok mutlu oluyoruz. Resim öğretmenimiz gülerek bana bakıyor ve “Gördünüz mü hocanım Hasan’ın on parmağında on marifeti olduğunu söylemişim.” diyor.

Evet! Resim öğretmenimizin dediği gibi on parmağında on marifet. Ben bu olayla bir insanın tek bir parmağıyla, yani sahip olduğu tek bir özelliğiyle değerlendirilmemesi gerektiğini öğrenmişim. İnsanın on parmağı var. Tıpkı özellikleri gibi. Hepsisi birbirinden farklı. Hasan’ın parmakları gibi. Yeter ki o parmakları sevgiyle ve en önemlisi hoşgörüyüyle görüp değerlendirebilelim.

İstanbul - 2

KENDİ ŞARKIMIZI SÖYLEMEK

Ömer BALTAŞ

Minik Melekler Korosu

“Öğretmenlik sevgisini yüreğime solmaz nakışlarla işleyen

Sadreddin Hoca’ma ithaf ediyorum.”

Okulun ilk gününde yüzüme müşfik gözlerle bakışın, minik yüreğime ekilen bir tohumdu âdetâ. Sizi ilk gördüğümde öğretmen olma duygusu bir tohum gibi yerleşti. Günler geçtikçe sizi daha iyi tanımış, tanıdıkça da bu duygu daha bir depresmişti bende. Naif gülüşünüz yüreğimizi ısıtan bir güneş, sözleriniz susuzluğu gideren tatlı bir pınar, yumuşak başlılığınız yüreğimizi serinleten bir meltem, şefkatli elleriniz başlarımızda gezinen rahmet yüklü bulutları andırırdı. Sizinle yaşadığım günler, beni masallar ülkesinde yaşamışım gibi bir his uyandırırđı. Yüreğime ektiğiniz tohum yıllar sonra meyvesini verdi. Şimdi öğretmenliğin beşinci yılında olan bir öğrenciniz olarak sizi hayırla yâd ediyor pamuk misali ellerinizi bir daha öpme bahtiyarlığına erişmek için dua ediyorum. Sizi kendime örnek edinmiş bir öğretmen olarak, minik öğrencilerimle yaşadığım tatlı anılar gözümde bir bir tullenirken bir yandan tebessüm ediyor bir yandan da yaprağın üstünde yeşeren çiğ taneleri gibi gözyaşları damlatıyorum defterime.

Öğretmenliğimin ilk günü, ilk göz ağrım 2-L sınıfının minikleri. Bendeki heyecan onlarınkinden daha fazla. Aman Allah'ım ne büyük bir mutluluk. Bir âşığın maşukuyla hemhâl olmasından, bir bülbülün güle konuşundan, bir ceylanın yavrusunu koklayışından daha çok haz veren bir mutluluk hâli. O gün öğrencilerime bakarken sanki kendimi gördüm. Öğrencilerim karşımda ürkek bir ceylan, nazenin bir kelebek, heyecanlı bir sincap, muzip bir tavşan gibi duruyorlardı. Zamanla birbirimizi tanımış ve kaynaşmıştık kısa sürede.

Okul çıkışında ekmek fırınına uğradığım bir gün karşılaştığım durum beni hayaller ülkesinden dünya zindanına geri döndürmüştü âdeta. Bir öğrencim dünden kalan bayat ekmekleri doldurduğunda poşetine beynimde şimşekler çakmış, dilim tutulmuş, öylece çakılı kalmıştım. O akşam ekmeksiz yedim yemeğimi yavrucuğum. Taze ekmek geçmedi boğazımdan nede-yim. Taze ekmeği çöpe atan bedbahtların yaşadığı şu dünyada bayat ve küflü ekmeği katık edinenleri düşündüm ve ağladım o gece. Ertesi gün fırıncıya taze ekmeğin farkını vermiştim. Bir günlüğüne de olsa taze ekmek yemen, senin için çok şey değiştirmese de gece-mi rahat bir uyku geçirmeme yetmişti.

Üç dönemlik bir beraberlikten sonra ayrılık vakti gelmiş, Ağrı'nın bir köyüne asker öğretmen olarak atanmıştım. İlk göz ağrım olan öğrencilerimle, ayrılık öncesi, sınıfta derin bir sessizlik içinde geçirdiğimiz son ders. Üzüntülerini hafifletmek için müzik dersi işliyoruz. Birkaç öğrencim şarkı, türkü söylüyor. Sınıfın hüznünlü havası dağılmıyor oysaki. Hıçkırıklar düğümlemiş boğazımızda, gözlerimiz doymuş bulutlar misali sağanak yağmura gebe. Bir öğrencim sınıf için yazıp bestelediğim şarkıyı söylüyor. Sınıf koro hâlinde eşlik ediyor şarkıya.

Biz birer yıldız gökyüzünde,
 Biz birer çiçek yeryüzünde,
 Sevgi dolu, şefkat dolu yüreğimizle,
 İkinci sınıftayız adımız "L" e.

Nehir olup akarız biz,
 Çiçek olur açarız biz,
 Tembelliğe düşman olur,
 Arılar gibi çalışırız biz.

Öğretmenimiz ay gibidir,
 Işık saçar gecemize,
 Umut kokan, sevgi kokan, gül kokan,
 Masal ve hikâyeler okur bize.

Şarkı bir şimşek oluyor bulut yüklü kalplerimize.
 Öğrencilerimin inci gibi gözyaşlarına, başımı eğerek
 avuçlarımı yüzüme kapatarak eşlik ediyorum.

Tabelasındaki yazıların silindiği, müdür odasının
 bele kadar tezek kırıntılarıyla dolduğu, lojman kepenk-
 lerinin kuş yuvası hâline geldiği, soba bacasının tıkan-
 dığı, on yedi öğrencilik küçük bir köy okuluna atanmış-
 tım. Okul, cami ve değirmen arasında yapılmıştı. Okul
 akli, cami kalbi, değirmen mideyi doyurmak için yapılmış-
 tı. İnsanın en önemli ihtiyaçları bunlar değil miydi?
 Akıl, kalp ve beden. Düşünce, ruh ve madde. Biri diğere-
 rinden ayırlamayacak derecede üç önemli unsur. Akıl
 olmasa kalp duyguların, kalp olmasa akıl duyuların
 kölesi olur. Beden ise akıl ve kalp gibi soyut kavramları
 mücessemleştiren bir unsur. Bu üç faktörü bünyesinde
 eksiksiz bulunduran bir beşer tekâmülleşmiş ve insan
 payesine erişmiştir. Köye bu düşünceler içinde girdim.

Köy şirin mi şirindi. Lakin başka bir köyün sakin-
 leriyle kan davalı olduklarından köylüler huzursuz-

du. Ve yeni öğrencilerim... Öylesine masum, öylesine içten, öylesine berrak yürekleriyle ve sıcak tebessümleriyle karşılaşmışlardı beni. Kısa zaman içinde birbirimizle kaynaşmıştık. Açlığımı çoğu zaman bir beze sarılı olarak getirdikleri sıcak tandır ekmeği ve yoğurtla giderirdim. Köy çeşmesinden su taşıdığımda "Hocam, biz getiririm." diyen Mahmut'un dersleri iyi olmasa da her konuda maharetli bir öğrencimdi. Minik okulumuzun âdeta hademesiydi. Kışın tezekleri yakmak için geven toplamaya çıktığımızda içimizde en çok geven toplayan oydu. Geven toplamanın inceliklerini bana o öğretmişti. Çoğu kez sobayı o yakar sınıfı ısıtarak beni beklerdi.

Kar fırtınasının yaşandığı günlerde öğrencilerimi sınıfta beklerken, okulun tahta kepenkli pencerelerinden dışarıyı gözler, uzaktan gelen öğrencilerimin karda açtıkları dar bir koridorda, tek sıra hâlinde, başlarını eğmiş bir vaziyette, birbirlerine tutunarak, okula gelişlerini hayranlıkla izlerdim.

Okul bahçesindeki telefon direğine ucuzluktan aldığım basketbol potasını taktığım gün, plastik topla toprak üstünde sevinç içinde basketbol oynayışlarını haz içinde izler arada bir bende onlara katılırdım.

Eskiden atlar ve eşeklerle köye gelen çerçiler kalkmış yerini minibüslerle kap-kacak satanlar almıştı. Bunlar köy kadınları için tabak-çanak, çocuklar için ise sadece sakız getirirlerdi köye. Çocuklar çok nadiren şehre inerlerdi. Ben ise yolların kapalı olması ve sabah erkenden şehre giden köy minibüsüne yetişememe dışında hafta sonları muhakkak şehre inerdim.

Bir gün bir öğrencim avucuma beş kuruş sıkıştırmıştı. "Yavrum bu ne için?" diye sorduğumda "Öğretmenim yarın şehre inerseniz bana çikolata alır mısınız?" dediğinde yüreğim tarif edilemez bir hüzne boğulmuş

“Al kızım, paranı sakla, biriktir, bir gün şehre indiğinde kendine bir şeyler alırsın. Ben sana çikolatayı alırım.” dediğimde sevinçten ısıldayan gözlerini mahcup mahcup yere eğmiş ve avucuna tutuşturduğum beş kurusunu sıkıca tutmuş, koşarak evin yolunu tutmuştu. Ne bilsin yavrucuğum hayatın pahasını, beş kuruşa bir çikolatanın alınamadığını.

Bir yıl kaldığım bu köyde, okulun lojmanında soğuk kış geceleri tezekle ısınır, yalnızlığın ve ayrılığın acısını mum ışığında okuduğum kitaplar ve demlediğim çayla gidermeye çalışırdım. Derken zaman gelmiş çatmış ayrılık vakti gelmişti. Vuslat acısı ikinci kez bağrımı yakmıştı. Öğrencilerimle kendileri için yazdığım şarkıyı son bir kez titrek dudaklarla söyledim.

Yağmur olup yağarız,
En kurak çöllerde.

İlim bizim gücümüz,
Sevgi bizim sözümüz,
Daim açar gülümüz,
En güzel bahçelerde.

Ay gibi doğarız,
Karanlık gecelerde.

Kardeşliktir aşımız,
Çalışmak ilacımız,
Merhamet baş tacımız,
En güzel gönüllerde.

Köy dönüşü beşinci sınıfı vermişlerdi bana. Beraberliğimiz kısa sürse de birçok acı tatlı anı yaşamıştık yeni sınıfımla.

Günlerden bir gün, dersimiz Türkçe, konu “Fiiller”. Öğrencilerim konuyu ders boyunca sessizce dinlemişlerdi. Anlatım sonunda konu hakkında anlamadıkları noktaların olup olmadığını sorduğumda bir öğrencimin ayağa kalkarak “Öğretmenim dersi çok iyi anlattınız ama ‘fil’lerin Türkçe dersiyle ilgisini bir türlü anlamadım.” demez mi. Sınıfta ben başta olmak üzere herkes kahkahaya boğuldu. Bu olaydan sonra ‘fiiller’ konusunu ne zaman anlatmaya başlasam bir gülümseme konar dudaklarıma.

Gül kokusuz olur mu?
Gece Ay’sız olur mu?
Esentepe Okulu
5-H’siz olur mu?

5-H’nin kızları,
Gül gibi simaları,
Meleklerle benziyor.
Sanki cennet kuşları

Bal tatsız olur mu?
Yaz güneşsiz olur mu?
Esentepe Okulu
5-H’siz olur mu?

5-H’nin erkekleri,
Parlıyor hep gözleri.
Meleklerle benziyor,
Nurlu güzel yüzleri.

diye başlayan ve bütün öğrencilerin isimlerinin geçtiği bir şarkı da bu öğrencilerime yazıp bestelemiştim. Okulların kapanmasına az zaman kala bir program tertiplemiş ve bütün öğrencilerimi sahneye almış bu

şarkıyı söyletmiştim. Şarkı koro hâlinde söylenmiş ve perde kapanmıştı. Benim içinse yeni perde açılmıştı.

İlk defa birinci sınıfları okutacaktım. Beş yıllık öğretmen olmama rağmen heyecanlıydım. Sanki yeni başlamıştım öğretmenliğe. Kalem tutmayı bilmeyen minik ellere kalem tutmayı, yazı yazmayı öğretmenin erdemliliğini tadacaktım. Minik gözlere Rabbimin inayetiyle okumayı öğretmenin sonsuz rayihalarını koklayacaktım. Değil mi ki her şey okumakla başlamıştı. Ve okumak insana verilen ilk emir değil miydi? Âdet edindiğim üzere yeni öğrencilerime de bir şarkı yazmıştım.

Bir yaşımda ağlıyordum.
İki yaşımda yürüyordum.
Üç yaşımda kekeliyor,
Dört yaşımda konuşuyordum.

Beş yaşımda oynuyorken,
Altı yaşımda koşuyordum.
Yedi yaşıma bastığımda,
Okulumu gidiyordum.

Minik minik ellerim.
Yazmayı öğrendi.
Boncuk boncuk gözlerim,
Okumayı öğrendi.

Çocuklar, kendilerine özel bir şarkıya sahip olmanın sevinci içindeydiler. Arada bir şarkının sözlerini karıştırırsalar da güzel sesleri bu eksikliği gideriyordu. Ve ben, öğrencilerim kendileri için bestelediğim şarkıları söyledikçe minik melekler korosuna şarkı yazmaya ve bestelemeye devam edeceğim.

İstanbul-3

KARA GÖZLÜM

Meral KURULAY

Sabahın ilk ışıklarıyla uyanır kent yepyeni güne, gri kış günlerine inat ve yağan kara bakmadan. Bu iki farklı rengi kent buluşturur. Çünkü yağan bembeyaz kar, kentin tüm gri gerçeklerini örten sihirli bir mucizenin ta kendisidir. Kimsenin başaramadığını başarır ve kentin örtbas edilmeye çalışılan tüm çirkinliklerini bir süre de olsa gözlerden saklar.

Koskoca kentte hangi yaşam tarzları gizlenmektedir? Ara sokaklarda, kuytu köşelerde, temiz mahallelerde, zengin ve gösterişli semtlerde? Kişinin gözünde beton kutucuklar, tüm kenti baştan başa sarar. Bu kutucuklarda değişik, zorlu yaşam mücadelesi verenlerin ve çok çeşitli yaşantıların sınırsız hayalleri barınır.

Her kutucuk bir yaşam, her yaşam bir mücadele, her mücadele ise kimi zaman gerçekleşebilen, kimi zamanda gerçekleşmemek üzere rafa kaldırılan hayaller taşımaktadır.

Hayal kuranlar ve yaşam mücadelesini sürdürenler, günle beraber uyanırlar ve kendi köşelerinden dışarı adım atar atmaz kente katılırlar. Kimi işine gider, kimi iş bulmaya, kimi okula ya da başka bir yere... Gittikleri yer farklı olsa da, hepsinin o an yaptığı aynıdır. Hayat adına bir yerlere koşturup dururlar; ben de bir gün, o koşturma ile Kadıköy'deki okuluma gitmiştim.

Kayışdağı'nda bir ilköğretim okulunda, müdür yardımcısı olarak çalışıyordum. Öğrencilerimden karakaş-

lı, kara gözlü bir kız, hep ilgimi çekerdi. Hiç gülmeyen o kara gözler beni gördüğü zaman sanki ışıldıyordu. Nöbetçi olduğum bir gün, başka bir öğrenciden onun sınıfta bayıldığını öğrendim. Koşarak sınıfa çıktım. Tanrı'm! O her zaman göz göze geldiğim, yüzü hiç gülmeyen, kara gözlüm bayılmıştı! Yerde yatıyordu, simsiyah saçları darmadağın, yüzü ise bembeyazdı. Acaba aç mıydı? Başı mı dönmüştü? Ne olmuştu bilmiyordum.

Ayılmaya çalıştım. O kara gözler, gözlerini açtı ve gözlerime kitlendi sanki yardım istercesine. Sordum... Cevap vermedi. Terliyordu. Hasta olduğunu anladım. Onu eve götürebileceğimi söyledim. Gözlerini kapattı. Kaldırdık, arabaya taşıdık. Arabamla eve doğru yol alırken bütün halsizliği içinde doğrulmaya çalışıyor, iki de bir, "Ben burada inip yürüyeyim öğretmenim." diyordu. "Hayır eve bırakayım." dedim, ısrar ettim, onu eve götürmekte kararlıydım. Sokağın içinde bir gecekondu gösterdi bana; "İşte burası" dedi.

Arabadan beraber indik. Ev berbat görünüyordu. Evin aralık duran ahşap kapısını parmaklarımın ucuyla itip yılın hiçbir günü güneş görmeyen küçük odasına girdik. İçeriye zar zor sığdırılmış mobilyalara mobilya denirse, çarpmadan geçmeye, ip üstünde yürüyen bir cambaz gibi daracık bir aralıkta ilerlemeye çalışıyor; bir yandan da hiçbir zaman tam olarak kapanmayan pencerenin aralıklarından ılık sesi çıkartarak odaya giren ürpertici rüzgârla üşüyordum. Bu öyle bir rüzgârdı ki, insana kendini sokaktaymış gibi hissettiriyordu. Dışarıya baktım, etrafta birkaç ağaç dışında binalardan başka bir şey görünmüyordu. Rüzgârla sağa sola sallanan, sallandıkça yaprakları ve ince dalları kırılıp kopan, beton kutucuklar arasına hapsedilmiş zavallı ağaçlar. İşte şimdi, kara gözlüm de onlar gibi, dört duvar arasında hapsolmuş yapraklar gibi, soğuktan titriyor ve sallanıyordu.

1

Annesi olduğunu sandığım bir kadın, hemen “Ne oldu, niye geldin?” diye bağırdı. O ise yaprak gibi titriyordu. Ben “Korkmayın bir şeyi yok, biraz üşütmüş herhalde” dedim. Belki de karnı açtır. “Tamam, tamam, siz gidin!” diye bana çıkıştı kadın. Bırakıp gidemiyordum. O anda yüzüme bakıp ilk defa gülümsedi ve “Teşekkür ederim öğretmenim.” dedi. Aklım onda, evden ayrılıp okula döndüm. Evin sefaleti beni çok etkilemişti. İki göz oda, kırık dökük bir çekyat, kenarda bir soba, duvarda bir asker resmi, yerde berbat, pis bir halı...

Kara Gözlüm ertesi günü okula gelmedi. Ama bir sonraki gün biraz daha iyi olarak okula geldi ve yine asık bir yüzle odama gelip bana teşekkür etti.

Üç yıl boyunca, hiç gülmeden, kimseyle konuşmadan, kimseyle arkadaşlık etmeden okula devam etti. Sekizinci sınıftan diploma alırken bana “Beni okutmayacaklar, paramız yok, ama ben okumak istiyorum.” dedi. Ona okumak istiyorsa destek olacağımı söyledim. “Babam benim çalışmamı istiyor.” dedi. “Evimizi gördünüz, o evde yedi nüfus yaşamaya çalışıyoruz, babam işsiz.” dedi. Merak etmemesini, masraflarını karşılayacağımı, babasını da bu konuda razı edeceğimi söyledim.

Bu konuşmanın ardından Kara Gözlüm’ün babasını okula çağırıp ikna ettim. Ve Kara Gözlüm’ü Ticaret Lisesine yazdırdım. Kıyafetlerini ve kitaplarını aldım. Çok mutlu görünüyordu. O gün, minnettar bir ifadeyle elimi öpüp yanımdan ayrıldı. Zaman su gibi aktı. Eylül ayı geldi, okul açıldı. Aslında onu merak da ediyordum, okula gidiyor muydu, bilmiyordum.

Bir akşam okulda çalışırken Kara Gözlüm gelmez mi? Telaşlı telaşlı “Sizinle çok önemli bir şey konuşacağım.” dedi. Gel, elbette; anlat, dedim. “Öğretmenim,

annem beni ve ağabeyimi iki yaşındayken terk etmiş. Başkasıyla evlenmiş, bizi hiç arayıp sormadı. Hiç görmüyoruz, kısacası bizi hiç istemedi. Amcam ölünce dul kalan yengemi babamla evlendirmişler. Amcamın da üç çocuğu var, o gördüğünüz gecekonduya yaşamaya çalışıyoruz. Ama ağabey dediğim amcamın oğlu, beni beşinci sınıftan beri taciz ediyor! Yıllardır elimde bıçakla yatıyorum, ama artık dayanamıyorum! Onu öldüreceğim!” dedi.

Bu kadar önemli bir şeyi bana söylemek için, neden bu kadar zaman beklediğini sordum. “Utandım” dedi. Yengesine ve babasına da durumunu söyleyememişti. Beynimden vurulmuşa dönmüştüm. “Ben artık o eve gidemem, evi terk edeceğim, annemi aradım. Ona söyledim, yanına gelmek istiyorum, dedim. Ama kabul etmedi, evden kaçacağım artık.” dedi. Sakin olmasını, bir çözüm bulacağımı söyledim. Anneyengesini, arayarak Kara Gözlüm ile kızımın arkadaş olduğunu, onu birkaç gün evimde misafir etmek istediğimi söyledim.

Bu arada, ne yapabilirim, diye düşünüyordum. O gün hemen Yeldeğirmeni Yetiştirme Yurduna gittim. Ancak Yurt, artık erkek yurdu olmuş. Yurdun müdürüne durumu anlattım. Bahçelievler’de bir kız yurdu olduğunu söyledi. Hemen orayı aradım; “kabul edemeyiz” dediler. Öz annesini buldum, durumu anlattım; “alamam” dedi.

2

Ne yapacaktım? Doğruca evime götürdüm. Eşim yurtdışındaydı. Kara Gözlüm ile yaşıt kızıma durumu anlattım. Kızımın kıyafetlerini ona verdim. Kara Gözlüm bana sığınmış, sessiz ve üzgün, evimizin bir köşesinde büzülmüş oturuyordu. Ona, rahat olmasını, evimizin onun da evi olduğunu, söyledim. Çok şaşkıncıydı. Lüks bir sitede, iki katlı bir evde oturuyordum. Hiç

böyle bir ev görmediğini söyledi. “Demek öğretmenler iyi para kazanıyorlar.” dedi. Ona, evin benim değil, eşimin kazancı nedeniyle alındığını belirttim.

Ertesi günü onları evde bırakarak okula gittim. Bir çıkış, Kara Gözlüm için en uygun ve kalıcı çözümü arıyordum. Onu, artık o eve geri gönderemezdim. Okulda gelen resmî yazıları okuyorken bir de ne göreyim? Çözüm elimin altında değil miymiş? Vakıflar Yönetimi, pansiyonlu okullarına öğrenci almaktaydı!

Hemen Vakıfları arayıp müdürle görüşüp durumu anlattım. Konuyla ilgilenen müdür, kontenjan hakkını kullanacağını, Kara Gözlüm’ü pansiyona sınavsız alacağını, ama bazı belgelerin hazırlanması gerektiğini söyledi. İş aileyi razı etmeye kalmıştı. Sevinçten âdeta uçarak eve gelip haberi Kara Gözlüm’e verdim. Çok sevindi. Ardından da, “ama beni yollamazlar ki!”, “Babam izin vermez.” diyerek ağlamaya başladı. Ben konuşur, onu razı ederim, dedim. Ağlıyordu. “Babam birini vurdu, hapiste” dedi.

Aman Tanrı’m! Bir bu eksikti. “Hangi hapishane-de?” diye sordum. Söyledi. Cezaevinin telefonunu buldum. Önce cezaevi müdürüyle görüştüm. Ardından babasıyla konuşup kızının parasız ve yatılı okuyabileceğini, kimseye yük olmayacağını, bütün bunların Kara Gözlüm’ün hayatının gecekonduda geçmesinden daha iyi olacağını anlattım. Kabul etti!

Hemen tüm işlemleri bitirerek Kara Gözlüm’ü okula ve yurda yerleştirdim. Müdürle ve rehber öğretmenle konuştum. Kara gözlüm çok mutluydu. Evinden ayrılırken yengesi, yani üvey annesi bana “Allah senden razı olsun” diyor; ama amcaoğlu, beni öldürecek gibi bakıyordu. Onunla göz göze gelmemeye çalışarak, hızla evden ayrıldık. Kara Gözlüm yine üzgün benden ayrıldı ama gözlerindeki minnet ifadesini unutamam. İlk günlerde, amcaoğlu beni arayarak telefonda tehditler

savuruyordu. “Onu kötü yola düşürdün, bunun hesabını vereceksin!” diyordu. Ben de ona “Asıl senin elinde kötü yola düşecekti. Yüzsüz, ahlaksız! İyi insanlar da var, devlet kurumları da var. Asıl sen davranışlarına dikkat et!” dedim.

Hiçbir şeyden korkmuyordum. Çok rahat ve huzurluydum. Kara Gözlüm emin ellerdeydi artık. Amcaoğlu ise bana “bunun hesabını senden soracağım” diye tehdit telefonları etmeye devam ediyordu. Onun için hiçbir şeyden korkmazken, içten içe kendim için korkuyordum. Evdekiler ve arkadaşlarım bana kızıyor “durup dururken başına iş aldın” diyorlardı. Olsun, bir hayat kurtarmıştım, fena mı olmuştu?

Kara Gözlüm’ün sık sık ziyaretine gidiyordum. Okul müdürü ve rehber öğretmen ondan çok memnundu. Kara Gözlüm gülmeye başlamıştı artık. Okulda ve yurttaki çok uyumluydu. Derslerine çalışıyor, yurttaki hizmetlilere bile yardım ediyordu. Çok sevinçliydim. Üç yıl çabucacık geçti. Kara Gözlüm üniversite sınavında Konya Selçuk Üniversitesini kazandı. Aileyi razı etmek yine bana düştü. Ama artık babası, “sen ne dersin o olur hocam!” diyordu.

3

Kara Gözlüm’ün üniversite hayatında da onun üzerinden elim ve kalbim hiç eksilmedi. Bir gün onu Konya’ya görmeye gittim. Mevlânâ Türbesi gezisinde bir otelde buluştuk. Çok değişmişti. Kendine güvenen, yüzü gülen, bahar gibi bir kız olmuştu. Bazen iş bulup çalıştığını, para bile biriktirdiğini söyledi. Çok sevindim. Kara Gözlüm benim yüzümü kara çıkarmamıştı. Sonunda bir gün üniversiteyi de bitirdi. İş arama telaşımız başladı. Epeyce iş aradıktan sonra, bir işe yerleşti.

Şimdi düşünüyorum. Ömür nedir ki? Şair Behçet Necatigil’in dediği gibi; “İkisi arasındır yaşadığın, ne zaman başladığını bilemezsin ve nasıl biteceğini de.

Başlamaya yüreğin, bitirmeye gücün olsun.” Evet, kesinlikle öyleydi. Ancak, insan insanla insanlaşır. Birbirimizin elinden tutmalıyız.

Kara Gözlüm işe başladığı zaman bana, “Sevgili öğretmenim. Sen benim karnımı ilk doyuran annem, elimden ilk tutan babam, acılarımı paylaştığım ilk arkadaşım, dertleştiğim ilk dostum, danıştığım ilk büyüğüm; küçüğüm, sevdiğim, aradığım herkessin! Sen, geceleri gördüğüm mavi düşsün, yazdığım mektubum, dinlediğim müziğim, izlediğim filmlerim, içtiğim çayın sıcaklığı, ekmeğimin buğususun... İlk tökezlediğimde bir el doğrulttu beni, çok el uzattıysam bundandır. Bu yoldur, bu da yokuş, diye gösterdiğindendir tepeyi fethim. Bununla birlikte içimde taşıdığım yaralardan canım yandı, tepeyi fethederken, her koşuda soluğum kesildi; her hayalin umudu, her hayal kırıklığının yalnızlığına büründü. Kol kola olmalıydı yürürken üstüne üstüne, omuz omuza olmanın adı güvendi; her sesleniş var olmaktı ve her bakış bir ses; dünya o anda avucunun içi kadardı. Hayat ne uzun ne kısadır, bunun fazla da önemi yoktur. İkisi arasındır yaşadığın, ne zaman başladığını bilemezsin ve nasıl biteceğini de. Canla başla öğrendim, kanla terle sınadım, şimdi senin içindir buyruk gibi dileğim. Senin de her zaman, başlamaya yüreğin, bitirmeye gücün olsun.

Kara Gözlüm işe girdi ve ilk aylığını aldı ya! Beni yemeye davet etti. Beni ağlattı. O da ağladı. Bana bir armağan düşünmüş, düşünmüş... Sonunda, Annem ve Babamın ruhlarına Fatih Camii'nde bir mevlit okutmaya karar vermiş. Ona baktım. Tanrı'm! Emeğim, sevgim nasıl da berekete durmuş, etrafa nur saçan üzüm bağları olmuştu... Ağladım, ağladık.

Kara Gözlüm! Ben seni hep seven ve sevecek olan öğretmenim... Yolun açık, alnın berrak, yüreğin hep sakın ve serin olsun. Işığınla yürü...

İstanbul - 5**KAYBOLUŞ**

Hakan ÖZER

*Gökyüzünde, / Kayan bir yıldız gibiydin,/ Benim için.
Doyamadım seyrine, / Alışamadım sessizce gidişine, / Kay-
boluşların da bir anlamı vardır ama / Senin gizemli gidişin-
le,/ Başladı benim için kayboluş...*

(1) Umut...

Çılgın bir yol kıvrımıydı hayat. Çaresizliğe gömül-
müş, kara saplanan, kaygan bir yol... En kıvrımlı döne-
mecinde rastladım sana. Her rastlantı bu kadar güzel
olsa keşke dedim içimden. Seninle tanışmanın hazzıyla
uyuduğum gece rüyalar gördüm allı pullu. Masmavi
bir gökyüzüne uzandı ellerim. Hüzünlü şakakla-
rımın altında bir çift yaralı göz ve gözyaşlarıyla dolu
hayatımı şenlendiren en güzel tılsımdın. Kaybolman
için o kadar erkendi ki... Kaybolmamalıydın, kaybola-
mazdın...

Hiçbir rastlantı sebepsiz değildir dedim kendi ken-
dime. Rastlantıların doğurduğu sonuçlara bakmak
lazım. Bir yalnızlık uçurumunun kenarında, hüzünlü
bir mevsimin başucunda kaybolduğumu zannederken
karşıma çıkan eşsiz bir isim tanıdım. İsminin yüceliği
hakkında fikrim pek yoktu o güne dek. İsminin yüce-
liğini zamanla kavrayacaktım. Doğru insanların za-
manından gelmiş büyük bir isim ve bu ismi, karakteri
günümüze dek taşımayı becermiş büyük bir şahsiyeti
Fatih Öğretmen. İsminden olsa gerek, gönülleri fethet-

decek, zamana eşsiz imzalar atacak biriydin sen... Kaybolmamalıydın, kaybolamazdın...

Okulun bahçesinde gördüm ilk kez seni. Gri takım elbisenle ve siyah kravatınla aşındırmış gibiydin köy yolunu. Ayakkabılarından belliydi bu. Tozlu ve çamurlu yollarında gezen bir çift ayakkabıdan belliydi çok yürüdüğün. Yorulmuştun, yorgunluğunu belli etmezdin. Oysa ben anladım hemen bahçede.

Arkadaşlarım top oynuyorlardı formalarıyla. Rengârenk formalarıyla bağrışıyorlardı. Pas verme telaşına düşmüşlerdi. Kim gol atarsa o kahraman olurdu. Top kiminse o kaptanı olurdu takımın. Çünkü güç ondaydı, top onundu ve söz de onundu. Kuralları buydu hayatın...

Büyük adımların ne demek olduğunu, seni gördüğümde anladım. Okula yeni gelen bir öğretmenin telaşı ve yabancılığı yoktu yüzünde. Bizim hınzır arkadaşlar, nasıl olduysa, hızla teptiler topa. Yüzüne gelmek üzereyken büyük bir refleksle karşıladın topu. Ellerine tutarak tebessüm ettin. Beni gördün sonra. Yalnızlıktan bunalmış gözlerimle izlerken hayatı, o kareyi hayat boyu aklımdan çıkarmayacağıma söz verdim. Benim yalnızlığımı ve mahzun gözlerle bakışımı yakaladığından olsa gerek, bana attın topu. Korktum o an üzerime gelen toptan. İrkildim. "Tut topu ve sen de oyna arkadaşlarınla." dedin. Kendinden emin tavrınla beni de şaşırttın arkadaşlarımı da. Arkadaşlarım gülüştüler bu duruma. İçlerinde söylenenler de vardı: "Onun spor ayakkabıları yok, o oynayamaz, forması yok." diye fısıldaşanlar oldu. Tekrar çekildim köşeme. Bu köşede maç izlemek bile bana büyük bir lütufmuş gibi düşündüm. Bu köşeden hiç kalkmamalıydım. Okulun bu gizemli köşesinde sakladığım anılar denizinde ulaşmalıydım başarıya.

Gün geçti, dersler başladı. Öğretmenlerimiz birer birer girmeye başladı derslerimize. Bu sene güzel geçecek gibi bir his uyandı içimde. Güzel geçeceği belliydi. Bütün öğretmenlerimiz genç ve espriliydi. Dersler işlenirken yapılan küçük şakalarda bile derse dair bilgiler saklıydı. Onları kapmayı, o bilgilerden hesabımıza düşenleri ayıklamayı şart koştum kendime. Böyle okulu ve böylesine özverili öğretmenleri hiçbir yerde bulamazdım. Bulamadım da...

Sonraki güne rastladı seninle tanışmamız. İlk dersimiz Türkçeydi ve Türkçe dersini çok severdim. Aklıma yazdığım şiirler geldi. Şiirlerimi paylaşacak, okuyacak, değerlendirecek birini arıyordu gözlerim. Tam da yeni öğretmenin kim olacağını merak ediyordum ki girdin içeri. İlk karşılaşmamız bahçede olmuştu. Anımsıyorum. Büyük bir inançla attığın topu almaya yeltenememiştin. Zira benim oynamam yasaktı. Oynamam için bazı kuralları yerine getirmeliydim. O kurallar olmazsa oynayamazdım. Oynamamalıyım.

Kararlı ve mütebessim bakışınla sardın sınıfı. Uçakların uçurulduğu, yerlerin çöple dolduğu, camların ve kapıların her daim kırık olduğu, tahtada çeşitli bulmacaların izleriyle dolu çevrene bu duruma zıt bir tasvir ekledin: Sessizlik. Sessizlik zemininin üzerine daha kim bilir neler ekleyecektin. Kaybolmasaydın...

İlk dersimizde tanıştık seninle. Alışıldığı üzere ilk dersler tanışma dersleridir. Herkes tanıttı kendini. Sıra bana geldi. Heyecanlı dudaklarımla kekeleyerek: "Adım Halil soyadım Kara" diyebildim. Ne olmak istediğimizi sordun sonra. Avukat olmak istediğimi söyledim. Sınıftan yine kıkırdamalar yükseldi. İçlerinde biri: "Olursun olursun avukat bürosuna çaycı olursun." dedi. Kızardım bir an, üzüldüm hâlime. Tam bu esnada o arkadaşımızı çıkardın tahtaya. Ve ona öylesine yürekli üç cümle söyledin ki bütün sınıf sustu

ve seni dinledi: *“Hiçbir mesleğin kötü yanı yoktur. Sadece kötü yapılan ve kötüye kullanılan meslekler vardır. Bu durumda öğrencilik de bir meslektir, onu kötüye kullanma...”* Sınıfın içinde özlediğim bir sessizlik ve huzur havası oluştu. Herkes bu cümlelerin anlamını çözmeye çalışırken, ben de büyük bir çarpınıyla gizemini kaldırmaya çalışıyordum sözlerin. mütebessim gözlerle baktı bana Fatih Öğretmen. Evet, avukat olabilirdim ama bunu başarmam için çok çalışmam gerektiğini anlatır gibiydi gözleriyle. Ama imkânsız da değildi.

Dersten çıktı herkes büyük bir hızla. Sona kaldım ben. Nasıl olsa dışarıda yapılacak pek bir şey yoktu. Yine köşeme çekilip izlemekle yetinecektim arkadaşlarımı. Hazırlandım ve koridoru adımlamaya başladım. Sanki orada beni bekler gibiydin. Hep orada, o aydınlığın içinde beni bekler gibiydin. Sana yaklaştığım her an kalbim hızla çarptı. Nöbetçiydin ve bu işi de zevkle yapıyor gibiydin. Hayatı yaşamak senin için bir zevkti. Bu zevkli işte görevini tam yapmayı bilenlerdendin. *“Halil!!!”* diye seslendin bana. Yanına gelmenin ne kadar zor olduğunu hâlâ anımsıyor gibiyim. Ayaklarım iki ileri bir geri gider gibiydi. Heyecanlanıyordum ve bu heyecanımı bastırmak için sarf ettiğim çaba beni daha da heyecandırıyor. Yanına geldim:

- Buyurun öğretmenim.

- Sınıfta söylediğin meslek çok güzel Halil, bunun için yapılması gereken ne varsa yap, dedin. Adımı söylemen beni çok mutlu etti.

- Tamam öğretmenim, yapmaya çalışacağım, diyebildim.

Ben sözlerinin bittiğini düşündüm Fatih Öğretmenin. Oysa yeni başladığını daha geç anlayacaktım.

- Neden arkadaşlarınla oynamıyorsun teneffüste, diye sordun.

- Topum ve ayakkabılarım yok, dedim onları gösterecek. Ayak başparmağım ayakkabımın ucundan çıkıyordu. Utancımдан kapatmaya çalıştım diğer ayağımla. Tebessümle baktı bana ve omuzlarımı tuttu:

- Bunlar değersiz şeylerdir. Bunlara kolayca sahip olabilirsin. Ama yüreğindeki kıvılcımı gördüm Halil. Bu kıvılcımı alevlendirip daha başarılı olursan sahip olduğun daha önemli şeyler olacaktır, dedin.

Bu söylemlerin zihnime bir mıh gibi saplandı. Akıldan çıkaramayacağım cümlelerin hiç bitmedi. Tam 4 ay boyunca devam etti. 4 ay boyunca bana rehberlik eden bir psikolog gibiydin. Kimi zaman da arkadaşım oldun. Benim diğer arkadaşlarımla oyun oynamama, onların içlerine girmeme sebep oldun. Ama ta başından beri diyorum ya, kaybolmamalıydın kaybolamazdın.

(2) Kayboluş...

Aylardan aralıktı. Bizim buralara çok kar yağar. Her yer o kadar beyaz olur ki gözlerimiz kamaşır beyazlıktan. Yollar da kapanır ve buz tutar her yer. Gelmesi zordur bu köye. Gelen belki bir daha gelmek istemez. Dağ köyüdür ya, dağların ardında kalmıştır ya unutulur böyle kış aylarında. Ama ilkbahar mevsiminde hele bir çiçekler açsın, hele bir kar suları eriyip kayaları aşındırsın, yeşillensin bağ, bahçe. O zaman gör sen bizim köyü. Çevre köyleri geçtin, başka illerden bile gelinir buraya. Ama kış işte bu. Geceler uzun ve soğuktur. Fatih Öğretmenin sözü var, bahar olunca gideceğiz sınıfça geziye. Ona dağlar ardındaki gizemli ve ıssız güzellikleri göstereceğiz. O da başımızda duracak, kolayacak bizi. Söz verdi bize.

O hafta sonu Fatih Öğretmen, öğretmenlerle birlikte oturduğu lojmanın ihtiyaçlarını karşılamak için ilçeye gitti. Her hafta sonu sırasıyla bir öğretmen gidiyordu. Bu hafta Fatih Öğretmen'e gelmişti sıra. Cumarte-

si günü hazırlanıp düştü yola. 2 gün kalacaktı ilçede. Aynı memleketten olan bir arkadaşı da varmış ilçede. Fatih Öğretmenimizin çok yakın arkadaşıymış. O gece orada, o arkadaşıyla kalıp pazar günü dönecekti geriye. Hafta sonları gitmesi bile üzüyordu beni. Sanki içimden kan çekiliyormuşçasına bir duygu kapladı içimi. Onu beklediğim günler ve onu görmediğim günler kendimi en şanssız hissettiğim günlerdir her zaman. Öyleyse bugünler de şanssızlık uçurumunun içindeyim... Kaybolmasaydı, hiçbir ayrıntıyı atlamadan anlatacağı eşsiz hikâyeleriyle ve dersleriyle bize gelmeye devam etseydi kim bilir neler olurdu...

Pazar günü yola çıktım ve köy yolunda beklemeye koyuldum Fatih Öğretmen'i. Günde bir defa gelebilen minibüsle aşındıracağı 35 km vardı. Onu karşılamalı ve elindeki ağırlığı yakalayıp taşımalıydım lojmana. Beklemek hiç sıkılmıyordu beni. Hani güzel şeyler beklerken sıkılmaz insan, sade sabırsızlanır ya öyle bir his vardı içimde. Ellerimin titremesi de soğuktan değil heyecandan. Öğretmenimize kavuşacağım anı hayal ediyordum. O kaybolmasaydı hayallerim de kaybolmazdı...

Oturduğum kütüğün üzerinden kalktım. Karlara barksarken ki ses hoşuma gitti. Her "kırt" sesinde bir adım daha ilerisini düşündüm. Böylece yaklaşık 750-800 metre yürüdüm. Artık hava da kararmaya yakındı. Geç kalacaktı minibüs, kar yolları mı tıkadı yoksa. İlerleliydim biraz daha ve sonra geri dönerdim nasıl olsa. 500-600 metre daha yürüdüm. Yürürken sol tarafımdaki uçurumda -Ayı Deresi derlerdi oraya- bir beyazlık ve inilti duydu. Yavaş yavaş gitmeye alışık ayaklarım, hızlanmaya başladı. Derenin kenarına geldiğimde hayatımda unutamayacağım bir sahneyle karşılaştım. Köyümüzün minibüsü şarampolden yuvarlanmış ve aşağıda 10-15 kişi de acıdan kıvranıyordu. İnmeye çalıştım. "yardım edin, yardım edin, sıkıştık burada" diye

bağrısmalar geliyordu. Hemen geri döndüm, koşarak köyün muhtarının evine doğru yöneldim. Hızla koşarken gözlerimden akan damlalar donacakmışçasına bir iz bıraktılar yüzümde. Ama aldırımyordum. Yetişmeliydim ve traktörlerle köylüyü çağırmalıyım. Önce muhtara sonra da bütün köylüye camiden yapılan ilan vasıtasıyla haber verdim. Köy bir anda hareketlendi. Lojmandaki öğretmenlere de haber ettim. Onlarla bir traktöre atlayıp bölgeye gittik. Çok kalabalık olmuştu Ayı Deresi. İnsanlar toplanmış yardım etmeye çalışıyordu diğer insanlara. Ben de indim öğretmenlerimle. Kimi sıkışmış kimi ise yaralanmıştı. Bembeyaz karların üzeri kıpkırmızı olmuştu. Çılgık feryat ve figanlarla bir bir çıkarılıyordu minibüsün içinden köylüler. Kaybolma zamanı gelmişti artık kimileri için hayattan. Kaybolmamaları gereken zamanlardı bu anlar...

Zaman ilerlerken ayın ışığı vurdu Fatih Öğretmen'in yüzüne. Karların üzerindeki uzun boylu ve gösterişli cüssesinin arkasında, hani sınıfa ilk girdiği anda oluşturduğu sessizlik var ya... İşte tam o tarife uyan bir sessizlik yatıyordu. Kalabalığın arasından gelen seslere kulak vermek istemiyordum. Zira kayboluş öyküsünü hemence bitirmek beni üzerdi. "Fatih Öğretmen ölmüş" demelerinin sadece bir sanı olduğunu düşünmek istiyordum. Böylesine erken olamazdı. Böylesine bir kayboluş öyküsüne bulanmak ve çekip gitmek hayattan, yıpratırdı herkesi. Öğretmenlerimiz Fatih Öğretmen'in yanına doğru gittiler. Nabzını dinlediler. İçlerinden biri "Maalesef arkadaşımız ölmüş!" diyerek dizlerini büktü ve yığıldı. Gördüklerime inanmak nankörlük olurdu. Ben de yaklaşmalıyım ve yakından izlemeliydim öğretmenimizi. O daha gençti, pırıl pırıl dünyasında sakladığı nice umutlar vardı. Memleketinden uzaklarda yaptığı bu görevi devam ettirmesi gerekiyordu. Sessizce yardım kalabalığı ve yaklaştım Fatih

Öğretmenimizin yanına. Baktım gözlerine, açıldı gözleri yaşıyor olabilir. “Yaşıyor olabilir!” diye bağırdım, “Gözleri hâlâ açık!” dedim. Ama dinletemedim. Nabzının durduğunu söylüyorlardı ve ellerinden bir şey gelmiyordu kimsenin. O an hüznümlere bulanmış bedenimi daha da yaklaştırdım öğretmenime. Ellerinin arasında, saklar gibi tuttuğu eşyalara baktım. Bir kutu vardı, içinde 34 numara bir spor ayakkabı ve bir futbol topu. “Bu hediyeler benim içindi.” dedim içimden. Bana mutlaka bir gün ayakkabı ve top alacağını söylüyordu. O gün bu günmüş demek ki diye düşündüm. Düşüncelerimin beni her an yıpratmış bir aralık gecesi ve korkular çörelendi yine üzerime. Kayboluşlar bu kadar hızlı ve apansız olmamalıydı. Kaybolmamalıydı erken vakitte böyle güzellikler.

(3) Yeniden Umut...

Ertesi gün minibüsten çıkan yaralıların sayısının 14, ölü sayısının ise 1 olduğu haberini aldık. Kaybolmuşluğun gölgesinde kaldığım yıllar boyunca sakladım o hediyeleri. Şimdi avukatlık büromun başköşesinde, cam çerçeveler içinde sakladığım 34 numara bir çift kanlı ayakkabı, bir meşin top ve hayatım boyunca unutamayacağım o gizemli sözleri saklıyorum hep:

“Hiçbir mesleğin kötü yanı yoktur. Sadece kötü yapılan ve kötüye kullanılan meslekler vardır. Bu durumda öğrencilik de bir meslektir, onu kötüye kullanma...”

Kaybolduğum andan bu yana öğrencilik mesleğimi hiç kötüye kullanmadım ve her zaman senin gibi olmak için, seni kaybetmemek için yaşadım Fatih Öğretmen'im.

İzmir**HOŞGÖRÜ**

Yılmaz GÖÇMEN

29 Ekim 1981 günü iki günlük tren yolculuğundan sonra Almanya'nın Münih garına ulaşmıştım.

Milli Eğitim Bakanlığının açtığı sınavları kazanarak yurtdışındaki Türk işçi çocuklarının eğitim ve öğretimiyle görevlendirilen iki yüz öğretmenden ikisi de eşimle birlikte bizdik. Görev yerimiz Münih yakınlarındaki Augsburg şehrinin Bobingen kasabasıydı. Bu kasabaya aynı dönemde gönderilen altı Türk öğretmeniydik.

Sevinçliydik, gururluyduk, heyecanlıydık. Çünkü on bir bin kişi içinde ilk iki yüze girmiştik.

Yeni bir düzen, yeni bir kültür, yeni bir yaşam tarzı, yeni bir dil, yepyeni bir çevre...

Münih'ten sonra Augsburg ve Bobingen... çok güzel bir doğa, yolların iki tarafı çam ormanları, evlerin balkonlarında, bahçelerinde yüzlerce çiçek; temiz, bakımlı evler ve dolayısıyla şehirler... Yol boyunca, bir düzen içinde uzayıp gidiyordu.

Bobingen'de bizi, Türk Derneği yöneticileri karşıladı. Altında yemek yenilen, akşamları eğlenceler yapılan ve üzerinde yatak odaları bulunan otel gibi bir yere yerleştirildik. Ertesi günden itibaren, çevreyi tanımak ve kiralık ev aramak için kasabayı dolaşmaya başladık. Karşılaştığımız olaylar bizi şaşkınlığa sevk etmişti. Almanlar birbirlerine selam vermeden geçmiyorlardı. Ancak, birbirlerine selam vermeden geçmeyen Almanlar, ne hikmetse

bizden bunu esirgiyorlardı. Bütün büyük binaların duvarlarında, kilise kulelerinde herkesin, her yerden görebileceği yerlerde, hep saat vardı. Saatlerin çokluğunu konuştuk. Saatlerin, niçin şehrin muhtelif yerlerine konduğunu, acı bir tecrübeyle öğrendim.

Göreve başladıktan birkaç gün sonra bulunduğum ilde eğitimden sorumlu bir müdürlükten- Ülkemizdeki Milli Eğiti Müdürlüğünün karşılığı- bir işi görüşmek üzere, sabah 08.30'a davet almıştım. Randevuya yabancı olmam, dil ve yer bilmemem yüzünden, altı dakika geç kaldım. Bu yüzden görüşmeye alınmadım. Bir hafta sonraya randevu verdiler. Bu olay niçin çevrede bu kadar çok saat olduğunu anlamama yetmişti. Ama o oranda da üzülmemeye sebep olmuştu.

Okuldaki yaşantıya gelince; okul müdürü ve öğretmenler, bize karşı hep mesafeliydiler. Öğretmenler odasında, oturduğumuz bölüme hiçbir Alman öğretmen yaklaşmıyordu.

Karı koca Pellmanlar hariç! Herr Pellman okulun ikinci müdür yardımcısı, eşi Elizabeth ev ekonomisi öğretmeni idi. Bize yakınlık gösteriyorlar, her derdimize, zamanları elverdiği oranda, yardımcı olmaya çalışıyorlardı. Okul müdürü, birinci müdür yardımcısı bürokratik anlamda çeşitli zorluklar çıkarıyorlardı. Okulun büyük ve modern spor salonunda Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'yla, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramımızı kutlamak istedik, buna mani oldular. Bizler de mecburen kiliseye ait küçük ve ilçenin en eski salonunda bayram törenlerimizi yapmak zorunda kaldık. Bütün okul öğretmenleri davetli olduğu hâlde törenlerimize sadece Pellman'lar geldi.

Bayram kutlamalarından sonra, bir hafta sonu Pellmanlar (ki ben onlara Pele ve Eli diye hitap ediyordum) ve oğulları Feodor, bizleri evlerinin bahçesinde, pikniğe

davet ettiler. Türk öğretmenleri için neler hazırlamamışlardı ki? Bir ara Elizabeth, bizim çocukları toplayarak evlerinin yanında uzanan çam ormanına, böğürtlen toplamaya gitti.

Pele, eşinin arkasından dalgın dalgın bakarak:

- Herr Göçmen, bu neşeli ve canlı insan çok hasta. Kendisi bilmiyor. Sizleri seviyor, bu günü sizlerle geçirin istedim. Yüzündeki mutluluğu sizlerde gördünüz, sizlere çok teşekkür ediyorum. Sık sık uğrarsanız bizleri sevindirirsiniz. Bunun üzerine ben:

- Nesi var? diye sordum.

- Çok hızlı yayılan mide kanseri, dedi. Ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi şaşırdım. O gün akşamı zor ettim.

O günden sonra, Pellman'lara, sık sık uğrar olmuştuk. Eli, günden güne eriyordu. Bir defasında, eşime ve bana:

- Hastalığımı bilmediğimi sanıyorlar, hâlbuki her şeyi biliyorum. Âdeta evcilik oynuyoruz, dedi.

Eli, bir süre sonra hastaneye yattı. Bir iki defa ziyareti-ne gidebildik. Sonra ziyaretçi kabul etmemeye başladılar. Bir sabah müdür, Frau Pellman'ın dün gece öldüğünü söyledi. Çok üzülmüştüm. Akşamüzeri tüm Türk öğretmenleri Pellmanlar'ın evine gittik. Baba oğul karanlıkta yalnız oturuyorlardı. Bizi görünce biraz canlandılar.

Pele :

- Ne güzel âdetleriniz var, siz geldiniz acımız hafifledi. Bizde taziye sadece mezarlıkta olur. Ziyaret yoktur. Eli'yi çarşamba günü toprağa vereceğiz, dedi.

Bir süre daha onlarla kaldık.

Çarşamba günü, kadın erkek, yedi Türk öğretmeni, cenazeye gittik. Kilisede bütün resmî kişiler ve okulun

öğretmenleriyle, ilçe halkı toplanmıştı. Cenaze töreni kilisede bittikten sonra, beraberce mezarlığa geçildi. Bu sırada Pele'ye:

- Müsaade edersen, Eli için kendi dilimizce, kendi dinimizce, kendi usulümüzce dua yapmak istiyoruz, dedim.

Çok memnun oldu. Papaza söyledi. Papaz:

- Türk dostları, Türk meslektaşları Eli için dua yapmak istiyorlar diyerek; orada bulunanlara duyurdu.

Bunun üzerine öğretmen arkadaşımız, Ahmet Bey, yanık bir sesle Yasin-i Şerif'i okumaya başladı. Biz yedi Türk öğretmeni dua için ellerimizi açtık. Bizimle birlikte bazı Almanların da ellerini açtığım gördüm.

Ve Eli'yi son yolculuğuna uğurladık.

Ertesi gün sabahleyin okula gittiğimde, Almanların bize karşı tutumlarının değiştiğini gördüm. Hepsi güler yüzle bakarak, "Günaydın" demeye başladılar. İlk dinlenmede, okul müdürü, elinde yerel bir gazeteyle geldi. Gazetenin kapak resmi bizdik. Ellerini açmış, duada, ikisi bayan toplam yedi Türk öğretmeni. Resmin altında açıklaması vardı. Müdür gülerken önce, ne içmek istediğimi sordu. Çok şaşırmışım, bu ilk defa oluyordu.

- Herr Göçmen, bayramlarınız için ne zaman isterse-niz, okul salonu emrinizdedir. Ayrıca törene katılacak tüm öğrencileri her türlü kazaya karşı sigorta yapacağız. Masrafları okul sigortamızca ödenecektir, dedi.

Karışık duygular içerisindeydim. Bir yanda Eli'nin üzüntüsü diğer yanda yeni kazanımlarımızın sevinci...

Onları hoşgörümüzü, sevgimizi göstererek etkilemiş-tik. Eğitim birbirini etkileme sanatı değil miydi?

Her şeye rağmen onlara kucağımızı açmıştık. Başkasına kucağını açmayanın açık kucak bulmasının mümkün olmadığını bilerek...

Kahramanmaraş

“SESSİZ GEMİ” ANLATIR SENİ

Mahmut GÜVEN

Yahya Kemal’in anıldığı bir yılda onunla ilgili bir hatıra anlatmak istedim. Hatıralar paylaşıldıkça güzeldir, derler ya. Ben de paylaşmak istedim, tüm bahçıvanlarla...

Akdeniz’in şiir kokan ya da iki kişiden birinin şair olduğu mümbit toprağa çıkmıştı tayinim. Necip Fazıl’ın, Yedi Güzel Adam’ın memleketine. Hayal etmişim çiçeklerim olsun, şiir okusun, şiir yazsın bal tadında. Meğer Allah kabul etmiş duamı, erdim muradıma.

Tayinim Maraş’ın şirin bir köyüne çıktı. Düştüm yollara, hayallerimi süsleyen köyün okulunu bulmaya. Şapkalı, siyah saçlı, gözlüklü bir adama sordum: “Şu (Olur ya yanlış anlaşılabilir diye ismini veremeyeceğim.) köy nerede” diye.

- Ben oralıyım, takıl peşime gardaş, götüreyim seni oraya.

Bindik iğne atsan yere düşmeyecek kadar dolu bir minibüse. Başladık sohbeta. Öğretmen olarak oraya atandığımı söyleyince hemen kendine çeki düzen verdi garibim. Konuşmasını hemen değiştirdi. Öğretmen hâlâ değerliymiş dedim, içimden. Gazetelerde hep haberler çıkıyordu, “**Öğretmenlik yitirdi değerini**” diye, ama bitmemişti köylümün dağ gibi kalbinde. Şapkalı adam dedi ki:

- Yüklenmişsin devletin kambur yükünü, çekemezsin her çocuğun nazını, aldanma her öğrenciye, sonra üzülsün niye öğretmen oldum diye...

İndim köyün ortasında, tarif etti Ahmet Ağa. Gönümde çarparken gül sevdası yürüyordum, ağır aksak adımlarla köyün en tepesine. Büyük bir heyecan içinde okul bahçesinden içeri giriyorum. Tüm öğrenciler koşuyor beni görünce, kalbimin atışları iki kat artıyor, bir o kadar ürkek adımlarla giriyorum. Özlediğim, yıllarca burnumda buram buram tüten, ilkokuldan üniversite son sınıfa kadar hayallerimi süsleyen büyük an gelmişti. Büyük buluşma gerçekleşiyordu. Burcu burcu kokan güllerle karşılaşıyorum daha ilk adımında. "Sen bizim öğretmenimiz misin?" diyen muhabbet dolu seslerinde. Yıllarca "hasret kokan gül sevdası" buluşmuştu gülleriyle. Aman Allah'ım ne büyük heyecandı, kelimelerle anlatılmazdı. Gönül sofraları o kadar geniş ki, sevgi kokan kelimelerinde benimkisi bir sevda mustusuydu. Şehirden uzak memleketlerde, yol arayan kardelenlere rehber olmak, yoldaş olmaktı sevdam...

Beni, öğretmen olduğumu düşündüğüm güler yüzlü bir kişi karşıladı. Hemen niçin geldiğimi sordu. Ben de bu okula atandığımı söyledim. Meğer müdürmüş tanışınca anladım. Kısa, hoş sohbetten sonra resmî işlere başladık. Hocam ilk görev yeriniz hayırlı olsun, diyerek bir dizi tavsiyelerde bulundu: "İlk nasıl başlarsan öğretmenliğe hayatın hep öyle gider. O yüzden her zaman düzenli ve planlı gir derslerine. Çocukları sev. Okşa yüreklerini sözlerinle. Sınıfta asla hiçbirini küçük düşürme. Öğrenciyi ödev yapmadı diye azarlama, belki aç gelmiştir. İlk derse girdiğinde aç olan var mı diye sor. Onlarla arkadaş ol, ama mesafe koymayı da unutma. Bilsinler senin öğretmen olduğunu. Giyimine dikkat et, aynadır onlar. Not vermede ve ilgi göstermede adaleti elden bırakma. Ayırım yaparsan yalnız

kalırsın, sevgi verirsen büyürsün buralarda. Özellikle bir ricam olacak, ne olur en az bir tane öğrencimin Anadolu lisesini kazanmasını istiyorum. Çünkü 1971 açılan bu okulda şimdiye kadar hiçbir öğrenci kazanamadı. Hep açım buna. Bu hayalimi gerçekleştirirseniz mutlu olurum bundan.” Müdürümün bu tavsiye ve önerileri daima mesleğimde düsturum oldu. Öğretmenliğimin demirbaşına ölene kadar kayıtlı kalacak bu prensipler, daima beni aydınlatacaktır.

Okul müdürü sözlerini bitirip benimle birlikte 8/A sınıfına girdi. Tanıtarak bıraktı hemen beni gül bahçesine. Kimi sarı, kimi kırmızı, rengârenkti bahçemin gülleri. İlk dersimde dinledim bir Merik Türküsü, hoşuma gitmiştir yavrucakların dokunaklı türküsü. Güller köprü kurmuştu daha ilk derslerinde bahçıvanlarıyla. Bir öğrenciden fazlası varmış meğer utangaç çiçeklerimde, dokunsam yüreklerine anlatamazlar sevdalarını. O kadar ürkektiler. Kolay taşımak zordur bahçıvan sevgisini kalpte. Adam gibi sevdiler. Sevgimiz karşılık buldu yeni tomurcuklanmaya başlamış güllerin kalbinde...

Yunus’un şiiri, ta üniversite yıllarımda bana ilham ve gaye olmuştu:

“Ben gelmedim davi için
Benim işim sevi için
Dostun evi gönüllerdir
Gönülleri yapmaya geldim.”

Bu dizlerde ifadesini bulan gerçekler, mesleğimde her zaman şiar olmuştur. İşim kavga değil, sevmekti. Gönülleri hoş etmekti. Kiminin kravatu, kiminin kitabı yoktu. Bakışlarında bile büyük bir masumiyet vardı, sevgileri saftı. İşte dedim tam bana göre bu yer. Büyük bir aşkla başladık eğitime. Kiminin abisi, kiminin babası hatta annesi bile olduk sevgiye, ilgiye muhtaç çocuklarımla. Zil çalar savrulur güller her bir yana. İnşılı çıkışlı yollardan gelir, hatırlatır Susam Sokağı’nı yeni fi-

lizlenmiş güller. Her ev bir gül vermiştir, gül bahçesine. Sorarlar arada bir güllerin hâllerini, anlatırdım efendiliklerini... Güllerim gibi aileleri de aynı güzellikteydi. Ne zaman gelseler boyunları büküktü, büyük bir saygı içinde konuşur, öyle dururlardı karşımda...

Gül-ü zardaki güller gibi gülleri çevreleyen mekânda benim için ayrı bir mana ifade ederdi. Duvar, her bakıştımda zamandan bir şeyler anlatırdı bana. Kaç öğretmen gelmiş geçmiştir dört duvar içinde. Duvarlara işlenmiş nice öğretmen seslerini okudum. İçerideyse güneşin sıcaklığı kadar yüreğimi yakan güllerin sevgileri alır götürürdü beni başka diyarlara. Teneffüse çıktığımda etrafım bir arı yumağı gibi olurdu. Bahçıvanlarında abı hayat görüyorlardı o kutlu bahçede çiçeklerim. Her çiçekte bir sır vardı, dinlesem ayrı bir sızısı olurdu. Yine de güller taptaze açmak istiyorlardı. Her şeye rağmen bu güller benimdi. Tüm fedakârlıkları gösterip azılı dikenlerden korumalıyım, bal yapmak için.

Ellerimde bir tılsım bekleyen müdürüm ve köylülerim bana destek oluyor, içime her gün yeni bir heyecan katıyordu. Ben de "bin emeği bir dantele işleyen kızlar gibi işlemeliyim çiçeklerimin körpe yüreklerine sevgi ve umudu" diye çırpınıyordum.

Yurdun en ücra köşesine gidecek, tutsaklığa boyun eğmeyen öğretmenleri yetiştirmeliyim. Bazen bunlar yaparken yükselir yeri geldiğinde sesim ama menzile tam isabet ulaşır sözlerim. Hayatı ve dersi anlatırken bin bir renge boyanırım hiç küçülmeden... Bu duygu ve düşünce içerisinde her güne yeni bir gün eklerken altı ay geçmiş birçok öğrenciyi ailesiyle birlikte tanıştım. İşte onlardan biri de 6. sınıflardan Gülnarın'dı. İsmi kadar gül ve gerçekten çok narin bir kızdı. Bir gün yanıma gelerek "Bir erkek öğrenci bana bir mektup yazdı, hocam." dedi. Ben de öğretmenlik hayatımda ilk defa böyle bir durumla karşılaşıyordum. Gülnarın o ar-

kadaşından şikâyetçi olduğunu, müdüre bildireceğini söyledi. Ben de konuşarak bu meseleyi çözebileceğimizi ifade ettim. Mektubu veren arkadaşıyla konuştum. “Gönlüme söz geçiremiyorum, elimde değil” deyince ne yapacağımı şaşırđım. Bu yaşta aşkın platonik olması gerektiğini anlattım. İleride bunların gayet doğal olacağını ama şimdi ise bunun uygun karşılanmayacağını söyledim. Bunun üzerine söylediklerimi kabullenir göründü. “Artık sevgimi kalbimde taşıyacağım.” dedi ve ayrıldık. Bu erkek öğrencim daha sonra Anadolu lisesini kazanmış, aşk konusundaki uyarılarım için bana teşekkür etti. İyi ki karanlığıma bir mum yakmışsınız, dedi. Bu arada Gülnarin her teneffüs yanıma geliyor, sohbet ediyorduk. Beni çok sevmişti. Simsiyah uzun saçları, masmavi gözleri, şiire çok iyi giden bir ses tonu vardı. Bazı derslerde ya kendi okurdu şiiri ya da ben okurdum. Adım çoktan şiirci hocaya çıkmıştı. Ama gerçekten şiir dinlerken kendilerinden geçiyorlardı. Şiiri ben de çok seviyordum, tabi ki bir de şiir dinleyenler olursa iliklerime kadar yaşarım okurken o şiiri...

Şiiri çok seven Gülnarin, bir gün okula gelmedi. Meğer çoktan beri hastaymış, kimseye anlatmamış hastalığını. Hastaneye gitmişler annesiyle. Hafta geçti dönmedi okula. Araştırdık kötü bir şey var mı diye. Meğer Adana Balcalı Hastanesine sevk edilmiş, orada yatıyormuş. Yarıyıl tatilini geçirmek için Adana’ya gittiğimde durumunu öğrendim. Ne yazık ki, lösemi olduğunu duyunca içimde bir depresyon oldu. Büyük bir şok içine girdim. Ama Gülnarin’e hâlâ söylememişler hastalığının ne olduğunu. Hâlâ güçlü görünüyordu. İçin için ağlıyordum ama bir şeyler söyleyemiyordum. Gülnarin:

- Hocam “Sessiz Gemi” şiirini okumuştunuz çok hoşuma gitmişti, onu ezberledim. Okumak istiyorum, dinler misiniz?

Ben de “oku kızım” deyince okudu o kalbimi param parça eden sesiyle. Ne muhteşem sestiydi o. Artık belki de “son mahni miydi?” bilmiyorum. Oradan ayrılıp ağlaya ağlaya geri döndüm, bir hafta kendime gelemedim. Beraber şiir okuduğumuz o gül solacak mıydı? Arada bir telefon ediyor durumunu annesine soruyordum. Şiir sevgisi, her şiir okuyuşumda aklıma getirirdi kendisini. Altı aylık bir tedaviden sonra eve göndermişlerdi. Çok hızlı ilerlemiş hastalığı, bulunamamıştı çaresi. Eve geldiğini duyunca ziyaretine gittik birkaç öğretmenle. Gülnarin çok bitkin görünüyordu. Solmaya yüz tutmuş bir çiçek gibiydi. Bizi görünce yüzünde büyük bir gülümseme belirdi. Yanına oturdum. Hâl hatırını sordum. Hemen, daha önce okuduğumuz “Sessiz Gemi” şiirini hatırlatarak “Hocam bu şiir meğer beni anlatıyormuş. Yanımda kalan bir ağabey bu şiiri bana ne ifade ettiğini anlattı. Şimdi bana hayatımın en anlamlı, en zevk aldığım, beni en çok mutlu eden isteğimi yerine getirir misiniz?” deyince düşünmeden evet dedim. “O zaman hocam beni okula götürüp bu şiiri sınıfta bir kez okutur musunuz?” ricasında bulundu. Ben de büyük bir zevkle kabul ettim. Okula getirdik ve okuttum:

“Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.”

(Yahya Kemal)

dizeleri, onun okuyuşunda daha da bir anlam kazanmıştı. Okuldan eve doğru yol aldı Gülnarin. Birkaç hafta sonra bir haber yollamış “Mahmut hocam ne olur bir gelsin” diye. Hemen gittim yanına. Ziyaretine gittiğimde artık dünyadan göçme vakti gelmişti bu gülün. Konuşması yavaşlamıştı. Kelimeler o kadar yavaş dökülüyordu ki ağzından, bir anda altmış yaşındaki bir

insan gibiydi. Son kez bu şiiri okumamı istedi ve gözlerini yumdu. Dinlemeye koyuldu, yüzünde bir mutluluk vardı. Bir daha açamadı. Ve dua ederek yanından ayrıldım. O gece veda etmişti gül bahçemin bir gülü, bu geçici mekâna. Haber geldi cenazesi öğle kalkacakmış diye. Ağlayarak kaldırdık "Sessiz Gemi"yi ebedî istirahatgâhına. Yahya Kemal ne güzel anlatmıştı o güzel gülün hâlini. Bir gülün kuruması ne de zormuş meğer. Yıllar geçti o geçmedi her şiir okuyuşumda kalbimden. Binlerce gül yetiştiriyorum ama onun yerini tutması nafil. Şiirlerim gülmedi gitti gülüm, mekânın cennet olsun.

Bir daha hiçbir gül solmasın dileğiyle.

Karabük

MEMUR DEĞİL ÖĞRETMEN

Kenan TUNÇER

1999 yılının ekim ayıydı galiba. Hatırlamak bile istemiyorum. Ama unutmak da kolay mı o kadar? Öğretmenlik hayatımda daha 1 yıl ancak dolmuştu. Henüz ilk yılda bir öğretmenin başına daha kötü ne gelebilir merak ediyorum.

Bir sonbahar günü. Okul kısa bir süre önce açılmış. Okulumuz taşınmalı bir köy ilköğretim okulu. Öğrenci sayımız da öyle fazla değil. 120-130 civarında. Okulumun bulunduğu köy Kastamonu'nun Araç ilçesine bağlı, ben ise Safranbolu'dan geliş-gidiş yapıyorum. Kimi zaman otobüsle kimi zaman babamın arabasıyla. O gün de arabayla gelmiştim okula. Herhangi bir terslik yoktu her zaman olduğu gibi. Okulumuz klasik bir Anadolu köy okulu. Çevre, öğretmenleri seviyor. Öğrencilerimiz de öğretmenlerine çok saygılılar ve değer veriyorlar. Hepsi köy çocuğu, benim gibi... Okulun üçüncü katından, beden eğitimi dersi yapan, üstte başta doğru dürüst bir şeyleri olmayan öğrencilere bakınca, "öğretmenlik burada hakikaten zevkli" deyip gözlerim hafif yaşararak dersime devam ettiğim çok olmuştur. Öyle olmasa bir matematik öğretmenin asla 2 yıldan fazla kalmayacağı bir yerde 9 yıl kalır mıydım? Çok da mutluyum orada ilk öğretmenlik hayatıma başladığım için. Merkez okullarda öğretmenliğin hiç tadı yok! Konuya geri döneyim. O gün arabayla gelmiştim okula demiştim. Normal bir okul çıkış zamanı, eve dönecektim. Öğrencilerimiz servislerine binip köyelerine doğru

yola çıktılar. Ben de arabaya binip çıktım yola. Yol üzerinde yakın bir köydeki öğretmen arkadaşı da aldım. Çok ilerlemedim. Belki 1,5-2 kilometre kadar. Yol kenarında bizim servisin biri öğrencileri indirdi. Bazıları karşıya geçecekler... Ben geçerken hepsi el salladı. Ben de onlara... İlerliyorum. Beş yüz metre oldu olmadı. Öylesine dikiz aynasına bakıyordum arabanın. O da ne! Bir öğrenci otobüsün altında... Sanki televizyonda izler gibi izliyorum aynadan. Önce çarptı. Sonra ön tekerlek üzerinden geçti. "Alaaddin Abi çocuğu araba çığnedi" diye bağırđım. Hemen bir U dönüşü yaptım yolda. Hızla gittim yanlarına. Çocuk kanlar içinde yerde. Otobüsün şoförü aldı kucağına bindirdik bizim arabaya. Ben korkudan ne yapacağımı bilemez hâldeyim. Küçük çocuk bu yahu. Daha yarım saat evvel derimde ön sırada oturuyordu. Bir taraftan diğerk çocuklar ağlıyor. "Öğretmenin ne olur yetiştirin hastaneye" diye bağırıyorlar. Hızla çıktım yola. 30 km'lik yol... Hayatımdaki en uzun yol oldu. Gaza yükleniyorum... yol azalmıyor bile. Dönüp soruyorum, "yaşüyor mu, nefes alıyor mu?" yaşıyor dedi. Hâlâ basıyorum gaza. Bir ara hız göstergesine takıldı gözüm. 170 km/h. Bir daha bakamadım zaten korkudan. Ama hâlâ bitmedi yol. Bir türlü bitmiyor. Uçuyoruz sanki yolda ama hâlâ gelemedik. Sürekli soruyorum yaşıyor mu? diye. Artık son sorduklarımda yaşıyor lafı gelmez oldu. Nihayet şehre girdik. Şehir bu ya kırmızı ışık... Önümde araç durdu. Korna çalıyor, selektör yakıyorum gitmiyor. Camı açtım seslendim. Çekil diye. Yine hızlandım. Şehir içinde de uçuyorum. Nihayet geldik hastaneye. Acil servise yanaştık. Görevliler koşturdu, aldılar içeri. Bekliyoruz kapıda. Ortalıkta bir telaş. Doktorlar hemşireler. Girip çıkıyorlar. Ben ağlıyorum durmadan. Herkes soruyor, sen babası mısın? "Hayır öğretmeniyim." Bir zaman sonra hareketlilik azaldı. Hemşirenin birini tuttum kolundan. "Kan lazım mı?" içimden de dua ediyο-

rum, inşallah A rh (+)'tır diye. Benim de arkadaşımın da A rh (+)... Hayır, kan lazım değil dedi. Düşünüyorum nasıl lazım olmaz kan. Arabanın içinde o kadar kan var ki neredeyse vücutta hiç kalmamış. Hayır, lazım değil dedi bir kez daha hemşire. O zaman anladım artık kana gerek olmadığını. Az sonra hemşire geldi içeriden. "Yaralının yakını kim?" "Ben öğretmeniyim hemşire hanım. Durum ne?" "Başınız sağ olsun!" Çöktüm kaldım oraya. Az sonra amcası geldi. Ne oldu diye sordular. Cevap veremedim. Savcı geldi. Sordu adını. Amcası "Sebahat" dedi. Ben, "Hayır onun adı Suna, dedim." Amcası kızın adını bilemedi... Yüzünde çilleri vardı. Küçüktü, 6. sınıf öğrencisiydi...

Yarın okula gittim yine. Cenaze kalkacaktı öğle namazına müteakiben. Okul müdürümle beraber gittik. Ne kötü bir manzara. Yaşlı insan cenazesi değil ki bu. Hiç beklenmeyen bir anda, aniden! İki ailenin tek kız çocuğu. Herkes perişan... Tabut minnacık... Mezar kısacık... İki kişi sığamıyor mezara. Benim hayatımda da bir ilk çocuk cenazesi. Kimseye baş sağlığı dileyecek cesaretim yok. Ağzıma düğümlü kelimeler. Hâlimi gören İlçe Milli Eğitim Şube Müdürümüz 3 gün izin kullandı bana kendini toparla biraz diye. Allah razı olsun. Birkaç günde unutulacak bir şey değil. 10 yıl oldu, yazarken hâlâ ağlıyorum...

O günden sonra anladım ki biz, sıradan birer "Memur" değilmişiz. Bizler "Öğretmenmişiz" Anneymişiz, babaymışız, yüzlerce evladımız varmış. Hem de öz evladımız. Bütün öğretmenler bunun farkında. Ben bunu çok acı bir anıyla anladım. İnşallah ömür boyunca böyle kötü anılar yaşamaz hiçbir öğretmenimiz. Tüm meslektaşlarıma Allah'tan kolaylıklar diliyorum.

Karaman

GÖNÜL MEKTEBİ

Burhan MEMİŞ

*“Mektebin bacaları / Ders verir hocaları
Kim yarimi sorarsa / Odur birincileri”
(Muş Türküsü)*

20 Mayıs 2001

Yunus Hoca, nesli tükenen adamlardan. Okulun müdürü. Erzurumlu. Anadolu yadigârı... Kaybolmayan Anadolu'dan.

Başka yerde çalışmamış. Öğretmenliğe başladığı günden beri Cimide'de. Emekliliği gelmiş geçmiş. Saz çalıyor. Türkü söylüyor. Hak ona oğul vermemiş; o da aramamış. İki kız büyütmüş: Biri Züleyha, diğeri Zeliha... Cennetlik adam vesselam...

Ne ehliyet almış ne de araba... “Dert ağrı, emmi dayı, hastane postane, derken bitimiz kanlanmadı... Kıymetimiz bilindi mi? Nerdeee. İyiliğe iyilik olsaydı, koca öküze bıçak olmazdı. Ama nasip. Razıyım. Bir abam var atarım, nerde olsa yatarım. Kelleimiz sağ ya! Ona da şükür, bir külâh bulunur elbet.” diyor.

Çok değil, iki de dostu var. Biri Burunucu'nun Müdürü Necati Bey, diğeri İnanca'nın Müdürü Kemal Hoca... Hafta sonunu birlikte geçiriyorlar. Kemal Hoca'ya Kot Kafa diyorlar... Yunus Hoca, onun olur olmaz projelerden bahsetmesine, hayaller kurmasına kızıyor. “Köpek kulübesinde padişah rüyası görmenin ne lüzumu

var Kot Kafalı Kemal! Boş iş seninkiler. Dandini beyim, hoppala paşam demeyle iş olacaksa olmasın daha iyi. Ne davul görünce oynarım ne mihrap görünce ağlarım.” diyor. Çoğu kez gülüp geçse de bazen alınıyor Kemal Hoca... “Senin sakalın kara mı ki köseyle alay ediyorsun? Ben menzil beygiri gibi koşuyorum sen bey devesi gibi yatıyorsun...” deyip surat asınca; Yunus Hoca, postu sudan çıkarıyor. Kemal Hoca’ya demli bir çay koyuyor, sırtına bir şaplak indiriyor. “Her şeyin yenisi dostun eskisi.” diyor. Necati Hoca, bir konuşup pîr konuşanlardan. “Ayının kırk türküsü varmış kırkı da ahlata üstüne. Kesin şu muhabbeti. Herkes işine baksın. Salın gitsin kilimi suya!...” diyor.

Gülüştürüyorlar.

Çömlekçi Deresi’nde küçük, mutlu bir dünya...

Yunus Hoca, okulun lojmanında kalıyor.

Lojman, okulun hemen yanı başında. İki penceresi Çömlekçi Deresi’ne bakıyor.

Yunus Hoca o pencerelerden birine oturur her zaman. Tütün düşkünü. Çayını kıtlama içer. Bir de muhabbet kuşu var: Adı Dadaşım! Yeşil mi desem, sarı mı desem... Rengârenk bir kuş işte. Konuşmayı bilmiyor. “Herkes, kendi dilinde konuşur...” diyor Yunus Hoca. 9 yıl olmuş onu alalı. “Yaşlandı” diyor. Belli ki ölmekten korkuyor. “Kırk yıl kıran olsa, eceli gelen ölür canım...” diyerek teselli ediyor kendini.

Hafta sonu dostlarıyla dereye balığa iner. Pantolonunun paçalarını çemrer, bir kayaya oturur. Bir ayağını suya salıp diğerini karnına çeker. Çaysız gitmez. Ya isten mavisini kaybolan eski çaydanlık ya da Almanya işi dediği termos... Çayı hep Kemal Hoca’ya demletir. Bazen muhabbet kuşunu da götürür. Ne kireç dökerler dereye ne de sepet atarlar. Onlar eski bir oltayla arar-

lar nasiplerini. Çoğu kez boş dönerler; ama aldırmazlar. Üzek gibi adamlar. “Bizim başımız ne taşlara değdi...” diyor Yunus Hoca. “Bir balığa ağlayacaksak vay hâlimize...”

*Sen geldin benim deli köşemde durdun
Bulutlar geldi üstünde durdu
Merhametin ta kendisiydi gözlerin
Merhamet saçlarını ıslatan sessiz bir yağmurdu*

(Sezai Karakoç)

Hediye kısa boylu, yuvarlak yüzlü, hanım hanımcık bir kız.

3. sınıfa gidiyor.

Yeşil gözleri var. Sesi de huyu gibi incecik.

İki örüğünün ucunda iki çiçekli toka.

Babası rahmetli olmuş. Annesi ırgatlık ediyor. Elbisesinden bir iplik çeksen kırk yama dökülür.

Sık sık okula geliyor.

“Hediye’ m...” diyor. “Aydan arıdır, gündendurur. Hediye’ m, Cimide’ nin yosun tutmaz suyudur öğretmen bey. Onu okutun başka bir şeycik istemem...” Çoğu kez elinde bir yayla çiçeğiyle geliyor. Çiçeğin adı dudiye. Sarı, güzel kokulu, yükseklerde yaşayan bir çiçek... “Bunu asın bir yere hem güzel kokar, hem uğur getirir...” deyip bırakıyor masaya.

O gelince içimde bir umut...

“Bu memleketin sırtı yere gelmez.” diyorum içimden.

“Bu memleketin sırtı yere gelmez...”

Hediye kısa boylu, yuvarlak yüzlü, hanım hanımcık bir kız.

İki örüğünün ucunda iki çiçekli toka.

Hep güler.

Hep gülümsetir.

Bir de plastik bardakta çiçekleri var Hediye'nin.

Ali Hoca Fen Bilgisinde ödev vermiş.

Gözü gibi bakıyor onlara.

Bir kuş konmaz, bir paşa kalbi.

İkisini de seviyor; ama kuşkonmazın yeri ayrı.

İlk onu çıkarıyor pencereye.

İlk onu okşuyor.

İlk onu seviyor.

- Kuşları özledin mi sen? ... Kuşlar küs mü sana?...

Bu memleketin sırtı yere gelir mi?

Anasına bak kızını al demişler...

Besbelli saçlarının okşandığı.

Besbelli ninniler söylendiği...

"kapanmaz yağmurun açtığı yaralar çocuklarda"

(İsmet Özel)

Yer demir, gök bakır...

Ali Bey'le arkada durmuş, kıs kıs gülüyoruz.

Yunus Hoca kaşığı gözü devirmiş.

Öğrencilerde çıt yok. Okulun bahçesindeki güller koparılmış.

- Kaç defa söyledim size. Kaç defa... Bir tane kopardın anladık. Bir saçına tak, bir cebine koy... Oğlum-kızım!... Bayram koçu musunuz da süslenip duruyorsunuz. Şahı şahbaza çevirdiniz be... Şahı şahbaza çevirdiniz... Ben ne yapayım size? Söyleyin... Ne yapayım... Tatlı tatlı söylemedim mi kaç defa. Ama yok... Arabın yalellisine döndü bu iş... Yapma oğlum, etme

kızım... Kim kopardı; ortada kimse yok! Yel üfürdü, sel götürdü... Ben diyorum bayram haftası, sen anlıyorsun mangal tahtası... Ne istiyorsun güzelim çiçekten... Bundan sonra bir tane koparmak da yok... ”

- Yunus Hoca aldı sazı eline, diyor Ali Bey.

Bu sırada Hediye yumuk, tombul elini havaya kaldırıyor. Ayak parmaklarının üstüne kalkıyor. Zıplıyor. Bir telaş, bir telaş... Gözü pencerede...

Yunus Hoca köpürmüştü:

- Ne var? diye kestirip atıyor.

- Şey, şey öğretmenim! Kuşkonmazıma kuş konmuş.

- Ne olmuş! Demek ki kuşkonmaza da kuş konabiliyormuş, diye bağıyor.

Öğrencilerin içinden kikirdeyenler oluyor.

Yunus Hoca sadece bakıyor.

Kaşları çatılmış.

Ağzının kenarına tükrük birikmiş.

Hediye ürkek:

- Ama sizin kuşunuz... Dadaşım, diyebiliyor.

Sessizlik...

Yunus Hoca ani bir hareketle dönüyor.

Elinde tuttuğu gözlüğü takıyor.

Başını sıvazlıyor.

Kesik kesik bakıyor.

Sonra ciddiyetinden hiç beklenmeyecek bir şekilde yukarı doğru koşuyor.

Arkasından Hediye...

Hediye'nin arkasından Ali Bey...

Ali Bey'in arkasından ben...

Hediye tırnaklarını yiyor.

Yunus Hoca işaret parmağını uzatmış.

- Haydi Dadaşım! Haydi gel bana!... diye yalvarıyor âdeta.

Koca adam bir çocuğa dönüşüyor bir anda. Bir neyzen gibi dudağını yuvarlamış ince ince ıslık çalıyor.

- Haydi Dadaşım! Hadi...

Kuş, yan yan bakıyor.

...

Kuş uçuyor.

Plastik bardaktaki çiçek bir iki kez sallanıp ikinci kattan düşüyor.

Aşağıda bir gürültü.

Çıglıklar... El çırpmalar... Sağa sola koşuşanlar.

Yunus Hoca pencereye çıktığında herkes olduğu yerde taş kesiliyor.

Bir süre bakışlarını gökyüzünde gezdiriyor.

"Yaşlandıydı zaten. Yerin altında olduğunu bilmek-tense dağın ardında olduğunu bilmek daha iyi..." diyor.

Ağlamaklı...

Başını sıvazlıyor.

Hediye'nin yeşil gözleri dolmuş.

Koca bir deniz, bir küçük göze sığmış...

Ne büyüksün Allah'ım!

Kuşkonmaz düştüğü yerde.

Hüsamettin Hoca çiçeğin toprağını bardağa dolduruyor.

Çömlekçi Deresi susmuş. Sanki Hediye'nin gözle-rinde birikiyor.

Hediye Ali Bey'e sarılmış.

İçli içli hıçkırıyor.

Ali Bey'in de gözleri dolu dolu...

Konuşmuyor.

Konuşamıyor...

"Olsun! Ben sana yeni bir kök getiririm." diyemiyor...

"Susun...! Sıraya geçin..." diyen kimse yok!

Sessizlik.

Yok yok! Bu sessizlik değil.

Bunun adı sükût!

Öğretilmemiş, öğretilemeyecek bir samimiyet...

Aradan zaman geçiyor.

Yunus Hoca, hâlâ bakışlarını gökyüzünde gezdiriyor.

Hediye, Ali Bey'in getirdiği yeni çiçekleri sıralıyor pencereye.

- Bu kez hepsi saksıda. Artık kuş konsa da düşmezler öğretmenim, diyor.

"Sen hiç melek gördün mü Hediye?" diyorum.

Şaşkın şaşkın bakıyor.

"Ben gördüm!" diyorum. "Ben gördüm..."

Elindeki şişeyi doldurmak için koşa koşa gidiyor.

İki örüğünde iki çiçekli toka.

İki örüğünde iki bahar...

6 Haziran 2002

"Herkes öğrenebilir balık tutmayı

Bana denize bakmayı öğret anne" (M. Ruhi Şirin)

Akşamı gelmek bilmeyen bir yaz günü.

Öğle arası.

Gün tepeye çıkmış, gölge bile kaçacak yer arıyor: Kısaldıkça kısalmış. Bumba Dayı'nın sığırı, salkım söğüdü'n altında geniş getiriyor. Ara sıra Soğukpınar tarafından, teselli niyetine, hafif bir esinti geliyor. Tarlada testiye tepesine diken ırgat gibi, derin bir "oh" çekiyor salkım söğüt.

Ayran, patatesli bulgur pilavı, bir de baş soğan...

Rehavet çöktü.

Dereyi gören bir gölge bulmalı.

Kuşların cıvıltısı, derenin şırıltısı...

Ağaç, su, gölge...

Sessizlik. Bu Karadeniz bildiğin cennet!

Kirpiğim kirpiğime değdi derken, Muhtarın pejosu bas bas bağırmaya başlıyor. Ağustosta suya girdik, balta kesmez buz oldu. Minibüs değil kamyon sanki mübarek. Belli ki Muhtar, Paşa Dayı'nın rampasına vurmuş...

Dilim damağım kurumuş. Kalkmalı, gidip bir su içmeli, abdest almalı.

Hocalar çoktan yerini bulmuş. Postu cevizin gölgesine sermişler bu kez.

Yunus Hoca, lojmanın önünde. O, cevizin gölgesinde oturmaz. Makbul olmadığına inanır.

Eski adam.

Eski; ama eskimeyen hatta eskitilemeyen...

Ellerini ense köküne kenetlemiş, sandalyesinin iki bacağı havada, düşünüyor.

Gülümsüyorum.

- Atını şaha kaldırmış bir yiğit gibisin Müdürüm!

- Heyyt, diyor. "Benden selam söyle Bolu Beyi'ne..."

Gözüm Vedat'a takılıyor.

6. sınıfta. 122 Vedat! İyi uşak, has uşak Vedat.

Gülpınar köyünden. Yürüyerek gidip geliyor okula. Babası Çaykur'da mevsimlik işçi. Tam bir Anadolu köylüsü. Kendisi yarım yaka, yırtık pabuç ama Vedat'ın yanaklarından kan damlıyor.

Yamaçtaki kayaya çömelmiş. Başı ellerinin arasında. Bu sıcakta ne yapıyor acep!

Gidip bakmalı. Gidiyorum.

- Ne yapıyorsun Vedat?

- Seyrediyorum.

Baktım önünde bir karınca yuvası, sığağın yamacında sersem sersem dolaşan karıncalar...

- Ne yapıyorlar, anlat bakalım.

Kitaptan okuyormuş gibi, onlardan biriymiş gibi, en ince ayrıntısına varıncaya kadar anlatmaya başlıyor:

- Şu karıncanın adını Toprak koydum. Şunun adı Sevinç. Şunun adı Dursun... Şu bizim sınıftaki Ramazan'a benziyor. Sabah beri daha hiçbir iş yapmadı. Hasta desem hastaya benzemiyor, boş boş dönüp duruyor. Semeri devirmiş anlaşılın. Sanki "Çalışıp da ne yapacağım!" diyor. Bu yüzden onun adını Ramazan koydum. Şu ikisi aynı insanlara benziyor. Sabah beri bıraktığım kırıntıyı paylaşamadılar. Biri bir tarafa asılıyor, öbürü diğer tarafa. Bazen yiyeceği bırakıp birbirlerine kanca atıyorlar. Hayret! Birisi fedakârlık edip başka bir yiyecek aramaya çıksaydı şimdiye kadar çoktan bulurdu.

...

Yuvanın yakınında gezen küçük karıncaları gösteriyorum.

- Ya bunlar...

- Onlar daha çocuk hocam, diyor.

Keyfi geldi keratanın. Yere bıraktığı şeftaliyi eliyle bir iki sıvazlayıp ağzına götürüyor.

Şapırt!

Dudaklarımı yaladığımı hissediyorum.

İnsanın ağzının suyunun akması böyle oluyor demek ki!

Gülümsüyor.

Beyaz dişlerinde şeftali lifi.

Sanki, onlarla oynuyormuş da, daha yeni oyundan çıkmış gibi, derin bir nefes alıyor. Elinin tersiyle alnını silip, ağzındaki lokmayı yutmadan anlatmaya başlıyor:

- Saklambaç oynuyorlar.

...

- Peki bunların içinde şair olan yok mu?

Gözlerime bakıyor.

- Şu diyor.

Bir yaprağın üzerinde kımıldamadan öylece duran bir karınca...

Bu kez gülümseme sırası bende.

- Nereden bildin şair olduğunu?

- Biz dostuz, diyor kasıla kasıla.

Susuyoruz.

- Söyle dostuna bir şiir okusun bize, diyorum.

Tevafuk.

Karınca kıpırdıyor.

Vedat gözlerini kıstı. Alnında incecik bir çizgi peyda oldu. Sesini inceltti.

"- Beşikten başlayıp

Mezara kadar

Allah'ım

Yol boyunca

Bırakma ellerimi

Düşerim sonra

Allah'ım

Niçin halk ettinse beni

Kalbime iyice söyle..." (Cahit Zarifoğlu)

Her şeyi unutuyorum bir anda. Konya'nın Giresun'a uzak oluşunu, bir köyde çalıştığımı, iki odalı bir evde yaşadığımı... Bu şiir, ona hediye ettiğim kitaptan. Öğretmen olmanın keyfine varıyorum. Ben öğretmenim!...

Giriş zili çalıyor.

Kalkıyoruz.

Şeftalinin çekirdeğini yuvanın yanı başına bırakıyor.

Ağzını silip, ellerini pantolonuna kuruluyor.

Ayakları uyuşmuş besbelli. Seke seke yürümeye başlıyor.

Bir bulutu işaret ediyor neden sonra.

- Şu bulut aynı bir kaplumbağaya benziyor hocam, Durup başımı kaldırıyorum.

Gök mavi... Masmavi...

- Dikkat edin hocam, deyip koluma dokunuyor.

- Ne var, ne oldu?

- Karıncaya basacaksınız hocam... Bu saklambaç oynayanlardan biri olmalı. Belli ki saklanayım derken yolunu kaybetmiş...

"Sen Süleyman'sın Vedat" diyorum içimden. "Sen Süleyman'sın! Yarın da kuşları anlat bana..."

14 Ekim 2003

Ramazan:

Ramazan'ın sarı saçları vardı; ama saçlarını okşayacak bir annesi yoktu. Tek odalı bir damda sekiz kardeş yatarlardı. Yine de hiç umutsuz bakmazdı... Hayret ederdim. Nasıl olur da bir çocuk, bu yaşta, yoksulluğun bir imtihan olduğunu anlardı.

Songül:

Songül, konuşmazdı. Bana hep sonbaharı hatırlatırdı onun adı. Songül, son gül... Güz gülü... Konuşmazdı; ama gözlerinden anlardım; yüreği hiç susmazdı...

(...)

9 Nisan 2003

"Çocuk öldü mü güneş

Simsiyah görünür gözüne

Elinde bir ip nereye

Bilmez bağlayacağını anne" (Sezai Karakoç)

Gülpınar'ın en dik yamacına gelmişler.

Minibüsün içinde tertemiz on iki çocuk.

On iki günah değmemiş kalp...

Alinyazılarında sadece sevinçler var.

Şoförün bir anlık dalgınlığı... Araba geri geri gitmeye başlamış.

Dalgınlığın adı aslında kader.

O anda ne yapılırsa boş...

Kaderin karşısında fren tutmazdı.

Minibüs yan yatarken, Reyhan'ın saçlarının savrulduğunu görmüş diğer on biri.

Ama kimse çılgınlığını duymamış. Kimse Reyhan'ın korktuğunu görmemiş.

Niye korksun ki?

Daha günah değmemiş bir kalple, sevinçten başka yazı tanımayan bir alinyazısıyla gitti Reyhan.

Minibüste hiçbir şey yok. Diğer çocuklarda da.

On iki kişiden yalnız onu aldı Yaratan!

On birine ağlamak kaldı.

Bize de...

Sırasına güller koyduk. Ali Hoca ardından acı dolu satırlar yazdı okul dergisine:

“Var mı ki dünyada fâni olmayan... Var mı ki bitmez denilen bu rüyadan uyanmayan. Güneşin bereketli ışıkları Sis Dağı’ndan süzülerek Gülpınar’ın eteklerine dökülürken, kim bilebilirdi bizim hayatın en karanlık gecelerinden birini yaşayacağımızı. Kim bilebilirdi ki o gün Gülpınar’ın bütün güllerinin solacağını. Kim bilebilirdi Çömlekçi Deresi’nin senin için ağlayacağını. Sen ecel cevheriyle hayatın yegâne iksirini buldun. Sonsuzluğa adım attın. Ardından hepimiz çok ağladık; ama “topraktan olanı toprağa vermek gerek” diyerek seni Gülpınar’ın yamacında, rüzgârların kucağına koyduk. Toprağına güller koyduk. Eminim sen gülümsüyorsun bize cennette. Bizse sana ağlıyoruz dünya denen gurbette... Mekânın cennet olsun Reyhan! Mekânın cennet olsun!”

Bir yıl olmuş Reyhan sen gideli.

Sensiz koca bir yıl yaşamışız.

Biz gülüşünü özledik. Toprak gölgeni...

Kars

ÖĞRETMENİMİN HATIRA DEFTERİNDEN

Faruk KUNDU

17 Temmuz

Kuşlar, şehrin insanlardan uzak kanatlarına doğru uçmuş, yeryüzünü karanlık basmıştı. Havada insanın yüzünü okşayan tatlılıkta bir esinti, gökyüzünde umut ile hüznü bir arada taşıyan bulutlar vardı. Toprağını yitiren bu şehre karşı gökyüzünün biraz kırgın davrandığını bilmeseydim eğer; az sonra yağmur yağacak diye bilirdim. Şehrin kokuşmuş havasına, tozlu caddeleri ve sokaklarına, göğü ve birbirlerini unutmuş insanlarına karşı bir yağmur özlemi kabarmıştı içimde.

Caddelerde, sokaklarda, yollarda koşuşturan, kendisini tüketime adanmış ya da açlığını gidermek için çaba harcayan, umut ya da karamsarlık taşıyan, genç ve yaşlı, birbirinin aynı ya da zıt düşünceler taşıyan insanlar telaş içindeydiler. Bu insanlara yakından bakabilmek mümkün olsaydı eğer, yüzlerinin derin ve gizli bir acıyla kasılı olduğu görülecekti. Bu telaş ve acı, insanları birbirine karşı duyarsızlaştırmış gözüküyordu; insanlar bir diğerinin varlığından habersiz gibiydiler. Gökyüzü ve ya bulut, yağmur ve ya toprak, kimseyi ilgilendirmiyordu sanki.

Uzun zamandır oturup insanları izlediğim bu parktan ayrılma zamanım gelmişti artık. Pamuk şekeri, kâğıt helva, uçan balon satıcıları evlerinin yolunu tutmuşlardı. Üç saatlik aramadan sonra ancak bulabildiğim tarhana ve reyhanı anneme götürmeliydim, yoksa o beni aramaya çıkabilirdi. Doğal bir duygu olan şef-

kat ve sevgi annemde, babamın ölümünden sonra beni kaybetme korkusuna dönüşmüştü.

Eve vardığımda, beni annemin güler yüzlülüğüyle birlikte bu şehrin yabancı olduğu otlu peynir ve kekik kokusu karşıladı. Annem sevinçle gülümsüyordu, çünkü ben eve varmışım ve bana iletceği müjdeli haberleri vardı. Anlamışım. Bana gökyüzünü, yıldızları, yeryüzünün renklerini ve çocuklarımı hatırlatan bu kokuyu özlemişim. Mutfaktaki masanın üstünde kargo ambalajına sarılı bir koli vardı. Annem koliyi ve kolinin yanında duran, açıldığı ve içindekinin okunduğu anlaşılan mektup zarfını göstererek:

- Sana bir müjdem var, dedi. Ben de bilmezlikten gelerek:

- Ne olabilir ki anacığım? diye sordum.

Aslında bana verilecek müjdenin ne olduğunu biliyordum. Çoktandır annemin köyden beklediği cevap nihayet gelmişti. Annem yalnızlığından kurtuluyordu artık, ben ise onu yalnız bırakmış olmanın sıkıntısından. Fatıma'nın abisi kardeşini göndermeyi kabul etmişti.

Sevindim. Anneme baktım. Yüzünde kaybettiği parasını bulmuş bir borçlunun sevinci vardı.

- Haydi, üstünü değiştir gel, dedi. Yemek hazır. Bir de sana tarhana yapayım.

- Gerek yok anacığım, dedim. Bu akşam peynir yemek istiyorum.

- Tamam, o zaman.

Odama geçtim. Günün yorgunluğunu unutmuşum. Odamın penceresine yağmur damlacıkları düşüyordu. Hemen dibinde bir serçe kuşu vardı. Alışkın değildim hiç. Şaşırmışım.

22 Şubat

Buraya geldiğimden bu yana bir ay geçti; gelmemek ya da buradan hemen gitmek için ne çok nedenim vardı aslında. Bir aydan bu yana hiç yazmadım. Neyi yazacağıma bir türlü karar veremedim çünkü. Fakat şimdi çıldırmamak için yazıyorum.

İki günlük otobüs yolculuğundan sonra varabildiğimiz Sarıkamış'ı sonu görünmeyen bir beyazlık içinde gördüm; şehir tarifi mümkün olmayan bir soğukla karşıladı bizi. İlçe Milli Eğitim Müdürü, beni tayin ettikleri köyün ulaşım imkânlarının iyi olduğunu, köylülerin öğretmenlerine değer verdiklerini söyleyince sevinmiştim. Ancak, ilçeden köye beş saatlik kızak yolculuğundan sonra varınca içimden geçenleri sıraladım. Beni getiren kızakçı ve diğer köylülerle birlikte muhtarın evine gittik. El ve ayak parmaklarımı hissetmiyordum. Bu beyazlık, soğukluk, bu yolculuk şekli aşına olduğum şeyler değildi. Gün boyunca sönmediğini daha sonra anladığım sobayı alevlendirdiler. Hemen yemek hazırlandı. Yanan odunların çıtırtıları bana mistik bir zikir kadar tatlı gelmişti. Yemekten sonra çay geldi. Çay içilirken muhtar tütün tabağını çıkardı. Bu tütün tabağı önce bana uzatıldı. Sigara içmediğimi söyleyince diğer bütün misafirler sırayla birer sigara sardılar.

Hava iyice kararınca lojmana ve okula gitme vaktim geldiğini düşünerek okulu sordum. Bir anda herkes birbirine baktı. Bu bakışmanın nedenini anlamamıştım. Muhtar köyde okul ve lojman olmadığını söyleyince afalladım kaldım. Ben de anlamsız ve şaşkın bir bakışla herkese baktım. Bu ne biçim şeydi acaba, benimle dalga mı geçiliyordu yoksa. Bu doğruysa eğer hiç vakit kaybetmeden buradan gitmeliydim. Okulun, öğretmene ait bir lojmanın olmadığı bu yerde ne işim vardı? Ah

anacığım ah! Şimdi burada olmak, güya ideallerimi gerçekleştirmek için buraya kadar gelmiş olmak seni yalnız bırakmaya değdi mi? Nedir bu başıma gelen?

Pişmanlık, çaresizlik, yılgınlık, bir anda bütün benliğimi sardı. Kalkıp ilçeye gitmeyi geçirdim içimden. Ancak buraya beni getiren yolculuğu hatırlayınca bunun şu an için mümkün olmadığını düşündüm. En iyisi sabah beklemektir. Kendimce sabah kalkıp araç-gereç almak bahanesiyle ilçeye gidecek, ilçeden başka yere görevlendirmemi isteyecek, bu olmazsa öğretmenlikten istifa edip evime dönecektim.

Sabah korkunç bir fırtınayla uyandım. Değil ilçeye gitmek, evden çıkmak bile mümkün görünmüyordu. Beklemekten başka çarem yoktu. Ama beklemekte çare olmadı. Çünkü kar yağışı durmadı, fırtına bir türlü dinmedi. Umutla uyandığım her günün sabahında bir önceki güne göre işimin giderek daha zorlaştığını, kar kalınlığının arttığını ve bunun karşısında hiçbir şey yapamayacağımı gördükçe delirecek gibi oldum. Çıldırıktan korkar oldum. Bu nedenle eğitime başlamak zorunda kaldım.

Muhtarın evinin bir odasını bana lojman olarak verdiler, bir odasını da derslik olarak. Her öğrenci evinden bir minder getirdi. Böylece eğitime başladık. On dört öğrencim vardı. Bunlardan birisi Fatıma, ilk dört sınıfı ilçede okumuş, dayısı İstanbul'a göç edince geri dönmek zorunda kalmıştı. Diğer öğrencilerim ise yeni başlayanlardan. Ama bazı çocuklar askerde okuma-yazma öğrenen köylülerin öğrettikleri kadarıyla çat-pat yazmayı ve okumayı öğrenmişlerdi.

Gündüzleri derslik olan oda, akşamları köylülerin toplandığı, çayların ve sigaraların içildiği, köyde yalnızca bir tane olan ve muhtara ait radyodan haberlerin dinlendiği, haberler üzerine tartışmalı yorumların ya-

pıldığı bir köy evi olmuştı. Okuma-yazması bile olmayan bu köylüler, dünya siyaseti üzerine tartışır, siyasetçilerin durumlarını değerlendirirlerdi. Bazen kendi aralarındaki ihtilafli konularda bana hakemlik yapayım diye danışır, ancak ben sadece sabah kalkıp gitmeyi düşündüğüm için ses çıkarmaz, anlamaz görünürdüm. Bazen de, muhtarın annesi sohbete katılır, o zamanda türküler söylenir, öyküler anlatılır, bazen hüzün sarar ortalığı, bazen de neşe ve kahkahalarla herkes evinin yolunu tutardı. Şimdi ben de böyle bir gecenin ortasında odama çekilmiş, yağışsız ve fırtınasız bir sabaha uyanmanın hayaliyle yatağa uzanıyorum.

15 Mart

Bu eve tıklıp kalmış olmak beni çıldırma noktasına getirmişti. Şimdi benimle aynı dili konuşmayan, beni anlamayan, buraya gelişime sevinen bu köylülere iyice sinir olmaya başladım. Her birisini firar etmemem için elinden geleni esirgemeyen birer gardiyan gibi görüyorum. Bu sabah azıcık yazmayı öğrenen öğrencilerimle kendini ifade etme becerisi üzerine çalışma yapacaktım. Herkesin okuma ve yazmayı öğrenmiş olmakla ilgili duygu ve düşüncelerini birkaç cümleyle ifade etmesini istedim. Az sonra bana saçma sapan birkaç cümleyle yazılmış yazılar geldi. Oldukça sinirlenmiştim. Bunca uğraştan sonra birkaç kelimeyi bir araya getirmemele-ri beni hayal kırıklığına uğratmıştı. Ben de Fatıma'nın yazdıklarına baktım:

“Bugün kalemi ve defteri, kitapları ve çalışma kağıtlarını bir tarafa bıraktım. Canım sıkkın. Yağmur yağacak, yollar açılacak, sen geleceksin diye bekledim. Olmadı. Kar yağdı. Fırtına koptu ve yollar kapandı. Seni özledim. Hem de çok. Beklenen ve özlenen her sevgili gibi seni özledim.

Zaman sen yokken bir türlü geçmek bilmedi. Dağların arkasında unutulmuş bu köy gibi zaman da akıcılığına ve bizlere inat, bütün ağırlığı ve durgunluğuyla üzerime çökeldi. Fırtınanın yerinden koparıp savurduğu her kar taneciğine, annemin antika deyip kendince değer biçtiği duvar saatinin her tik-tak sesine, içinde ne olduğunu ve ne yazıldığını bilmeden ama dinmek ve bitmek bilmeyen bir merakla her gün durmadan çevirdiğim kitap yapraklarına, seni bana getirecek zaman dilimine ulaştırırsın diye yalvarıp durdum. Belki basit, o kadar da sıradan, dikkate değer olmayan bu isteğim sıralanmış dağların bu tarafında olmayan çocuklar için komik, garip bir istekmiş gibi görünebilir. Ama unutulmuş olan benim, basit bir çocuğun başka ne gibi bir isteği ve nasıl karmaşık bir hayali olabilir ki? Ah her nedense bilmiyorum! Bana acı verse de seni bekliyorum ve seni seviyor ve özleyiyor olmak da bana acı veriyor...”

Okuduklarıma inanmadım. Yüzümde alaycı bir gülümsemenin belirmediğini çok iyi biliyorum. Fatıma’ya bunu niçin yazdığını sordum. O da bunu kardeşinin yerine kendi duygularıyla yazdığını söyledi. Önce hangi duygu, düşünce, tavır veya hangi sözle bu yazıyı değerlendirmem gerektiği konusunda bir belirsizlik yaşadım. Sonra sadece utandım. Evet, sadece utandım. Çünkü anne sevgisinden başka hiçbir sevgi acı verdiği hâlde devam edemezdi. Bir annenin sevgisinden başka hiçbir sevgi acı verse dahi sahiplenilecek kadar katıksız değildi. Ve ben bu sevgiye degecek hiçbir şey yapmış değildim. Bu öğrencileri ve köyü bırakıp gitme düşüncesi bende bir utanca dönüşmüştü.

15 Mayıs

Bugün yaylaya vardık. Beş aydan bu yana ilk kez köyün sınırları dışına çıkmış oluyordum. Köylülerin

şaşkın bakışları arasında kurduğum gölgeye keçe serdik. Derslerimize burada devam edeceğiz.

Köylüler önce yayla işlerinin aksayacağını öne sürerek itiraz ettiler. Ancak ben çocukların sadece boş kaldıkları süre içerisinde ders yapacağımızı, gerekirse çocuklar hayvan güderken onlarla birlikte gideceğimi söyleyince itiraz etmekten vazgeçtiler. Yaylanın havası güzeldi. Her taraf uzayıp giden bir renk cümbüşü içindeydi. Kuşlar ve kelebekler köylülerin gelişine sevinmiş olacaklar ki büyük bir mutluluk içinde oradan oraya uçuşup duruyorlardı. Sular kuşların şarkılarına eşlik ediyor gibi çağlayıp köpürerek akıyordu. Gökyüzü alabildiğine mavi, gece ise ışıltılıydı. Burada olmak benim için yeni bir kıtayı keşfetmek kadar heyecan vericiydi. Burada öğretmen olmaktan mutluydum. Yeni bir yuva kurmak, yeni eski yuvasını yeniden kurmak için ta başka kıtalardan buraya gelen göçmen kuşlar kadar mutlu.

17 Haziran

Bugün bütün eşyalarımı topladım. Fatıma'nın annesi ile Fatıma'yı, hem eğitiminin devam etmesi hem de annemin yalnızlığını giderecek bir arkadaş olması için İstanbul'a gönderebileceğini, bütün eğitim masraflarını karşılayabileceğimi söyledim. Kararsız görünen anneye muhtar bunun çok iyi bir fikir olacağını ısrarla anlatmaya çalıştı. Anne ise bu kararı kendisinin vermesinin mümkün olmadığını, ancak askerden bir ay sonra gelecek olan Fatıma'nın abisinin verebileceğini söyledi. Bunun üzerine evimin adresini yazıp bıraktım. Bana kararlarını mektupla mutlaka bildirmelerini, Fatıma'nın gelmesi durumunda iyi bir okul bulmam gerektiğini söyledim.

Akşama doğru bütün köylüler benimle vedalaşmak üzere muhtarın yayla evinde bir araya geldiler. Radyo hiç açılmadı. Memleket meselelerinden, dünya liderlerinin görüşlerinden, meclisteki tartışmalardan, hatta süren Kore Savaşı'ndan kimse konuşmadı. Muhtarın herkese uzattığı tütün tabağından bolca sigara sarıldı. Közde kaynayan çaydanlıktan çaylar içildi. Muhtarın annesi torununu çağırarak türkü söyledi:

Ezizem bir danesen,
Sedefthen dür danesen,
Sarı gelin.
Men ölüm sana kurban,
Sen ölme bir danesen
Sarı gelin.
Yâri versinler bana,
Katlanıram her zulüma,
Sarı gelin...

Kastamonu

SANA BANA BİZE DAİR

Turgay GÜMÜŞ

Sana Dair

Serin dağ rüzgârlarının estiği, Torosların doruğunda küçük bir köyde, ürkek ve nazenin adımlarla uçmaya çalışan minik bir serçeydim ben. Belki de bir ceylan yavrusuydum, telaşlı ve tedirgin. Ne zaman ırmak kenarlarına su içmeye insem, yüreğim titrerdi korkudan. Ölümü bilmezdim, ama karanlıktan korkardım. Annemin ve babamın uydurduğu hayal mahsulü canavarlar düşerdi aklıma. Korkardım. Annemin saçlarından tutunurdum hayata, babamın göğsüne yaslanıp saklanırdım karanlıktan. Ürkek ve nazenin serçeler, telaşlı ve tedirgin ceylan yavruları inerti benimle, su içmek için ırmak boylarına. Ve biz hep birlikte seni bekledik sabırla, umutla, merakla...

Ansızın çıkıp geldin bir gün, dört bir yanı dağlarla çevrili, ormanlar koynunda saklı diyarımıza. Yolunu gözlediğimiz seni görünce, nedendir bilinmez, Anadolu köylerindeki tüm çocuklar gibi senden korktuk. Karanlıktan korkmamız gerekirken senden korktuk.

Henüz okula bile gitmediğim günlerin birinde, seni ve üç arkadaşını yan yana görüp, ardıma bile bakmadan nasıl kaçtığımı hatırlayınca, hüzünlü bir tebessüm kaplar yüzümü. Özlemle, hasretle, umutla beklemiştim seni oysa...

Siyah bir kumaş parçası ve beyaz bir yakalıkla geldi babam eve bir gün. Anneme, benim için önlük dikme-

sini söyledi. Ilık rüzgârlar esti yüreğimde, deli taylor koştu ruhumun geniş bozkırlarında. Bin bir hayalle dikti annem önlüğümü, umudunu ve sevgisini iplik yaparak.

Babam, eylülde senin yanına gideceğimi fısıldadı kulağıma. Ürkek ve nazenin serçeler havalandı yüreğimden masmavi gökyüzüne, telaşlı ve tedirgin ceylan yavruları koştu ruhumun ırmak boylarından upuzun kırlara. Hepsinin ardından koştum, ya beni de bekleyin, ya da beni de götürün gittiğiniz yere diye. Seni görmenin heyecanı ve korkusu sarmıştı minicik yüreğimi.

Sarı sonbahar kaplamıştı dağlarımızı. Hazan ayı eylülde tedirgin oluyordu dedem ve ninem. Acaba bu sonbahar, son baharımız mı diye. Bense ne sarının ne hazanın ne de sonbaharın farkındaydım. Hazan mevsiminde, bereketli yağmurlarıyla yemyeşil bir ilkbaharı yaşıyordum.

İlk kez bu kadar yaklaşıyorum sana. Bir zamanlar ardıma bile bakmadan kaçtığım seni gözlüyorum şimdi çaktırmadan köy okulumuzun bahçesinde. Minicik yüreğimdeki sebepsiz korkular yavaş yavaş dağılmaya başlıyor. Hani okulun ilk günlerinde, sıfır numarayla kesilmiş, olmayan saçlarımı okşamıştın ya, işte o gün benim doğum günüm olmuştu. Hele adımı söyleyip de yüzüme tebessüm ettiğin gün, minicik yüreğimi kaplayan simsiyah korku bulutları dağılmıştı birer birer. Çığlık çığlığa martıların kapladığı masmavi bir gökyüzü olmuştu minicik yüreğim. Annem gibi gülümsemiştin bana, babam gibi okşamıştın saçlarımı. Belki de sen bile farkında değildin ama küçük bir tebessümle, minik bir dokunuşla, sarsılmaz kaleleri olan bir dünya kuruyordun içimde. Kurduğun bu dünyanın başkentine yerleştiriyorum ben de seni.

Artık seninleyim ve senden korkmuyorum. Fasulye ve nohuttan yaptığımız harflerle anlatmak istiyorum sana olan sevgimi. Dağıttığın Cin Ali serisini ilk ben bitiriyorum, sırf senden bir aferin alabilmek için. Bir aferinle âbâd ediyorsun kurduğun yıkılmaz kaleleri olan dünyamı.

Gökyüzüne çıkarıyorsun bizi Hayat Bilgisinde. Yıldızları anlatırken saçlarına düşen yıldızları fark ediyorum. Sahi, neye üzülüyorsun? Ben, senin yanında öyle mutluyum ki, senin de dertlerinin olabileceği aklımın ucundan bile geçmiyor. Saçlarına düşen yıldızlara aldırma, sen bizim güneşimizsin.

İstanbul'u fethediyoruz, 19 Mayıs'ta Samsun'a çıkıp yepyeni bir ülke kuruyoruz seninle. Fatih olmayı, Mustafa Kemal olmayı öğretiyorsun bize.

Hatırlıyor musun, bir gün dersimize sana benzeyen kravatlı bir adam gelmişti? Sen de yerini o adama vermiştin. Ne kadar da yadırgamıştım seni, orası senin yerindi, senden başka kimseyi yakıştıramıyordum ben oraya. Sen yerini versen de, ben yüreğimde sana ait olan yeri vermemiştim o adama. Sorular soruyordu o adam bize. Senin öğrettiklerini soruyordu. Benimse şaşkınlığım artıyordu soruları niçin sen sormuyorsun diye. Sorulara senin öğrettiğin cevapları veriyordum. Sanırım bütün sorularına cevap almıştı sana benzeyen kravatlı adam. Sonra da çekip gitmişti kimsenin uğramadığı bu dağ köyünde, bizi baş başa bırakarak. Sen bana teşekkür etmiştin sorulara cevap verdiğim için. Niçin teşekkür ettiğini tam olarak anlayamamıştım, ama bu benim ömrümde duyduğum ilk teşekkürdü. Senin öğrettiğin bir şey değil, cevabını veriyordum mahcubiyetle ve şaşkınlıkla. O gün ben teşekkürün sadece şehirli insanlara mahsus olmadığını öğrenmiştim. Kendimi de en az bir şehirli kadar önemli hissetmiştim.

Şehri anlatıyorsun dağ köyündeki bu yoksul çocuklara. Okumamız için şehrin ışıklarını tutuşturuyorsun, ışığın ne olduğunu bilmeyen bizim yüreğimize. Gaz lambalarımızın ışığında yaptığımız köpek, tavşan figürlerimizin yanına yerleştiriyoruz şehrin parlak ışıklarını. Titrek lamba ışıkları gibi atıyor yüreklerimiz.

Ne de çabuk geçiyordu yıllar. Seninle geçen beş mutlu yılın sonuna gelmiştik. Ayrılık vakti gelip çatmıştı. İçimizde tutuşturduğün şehrin ışıklarına doğru uçmaya başlamıştık ateşe koşan pervaneler gibi. Sırf senin yaktığın ateşi büyütmek için, seni dağ başındaki köyümüzde bırakarak gidiyorduk şehre. Elveda demedim sana hiçbir zaman, sadece yüreктen bir hoşça kal dedim. Çünkü sen, her zaman, kurduğun o dünyanın başkentindesin.

Ürkek ve korkak adımlarla giriyorum, sarı sonbaharda yatılı bir okulun bahçesinden içeriye. Geri geldi ürkek ve nazenin serçeler, telaşlı ve tedirgin ceylanlar. Yalnızdım, köyüme göre kocaman bir şehir olan, göl kıyısındaki bu küçük, şirin ilçede yapayalnızdım. Korkuyordum. Sen yanımda olsaydın korkmazdım. Annemin elleriyle diktiği siyah önlüklerim yoktu artık. Senin üzerinde görüp imrendiğim ceketini giyiyor, kravatı takıyordum. Annem beni böyle görse eminim ağlardı.

Göl kıyısındaki bu küçük şehirde annemi, babamı, kardeşlerimi, bir de seni özlüyordum. Sırf senin gibi olabilmek için katlanıyordum gurbetin ne olduğunu bilmeden verdiği acıya.

Ayrı ayrı öğretmenler geliyordu derslerimize. Ben hep seni bekliyordum, seninle ne kadar da mutluydum.

Gün döndü geceye, ay dolandı ezgilerden, hasretler dönmedi vuslata. Sensizliğe alışmaya çalışırken alıştım sessizliğe. Sessizlikte fark ettim Türkçe dersine gelen

öğretmenimin sana ne kadar da benzediğini. Onun da saçlarına yıldızlar düşmüştü senin gibi. Seni bir başka sende buluyordum, senin yanına bir sen daha yerleştiriyordum usulca.

Türkçe dersimize geliyorsun şimdi. Saçlarında yıldızlar, dilinde büyütlü sözler var. Büyütlü sözlerinle türkük ve nazenin serçeleri, mutlu bir yusufoçuk kuşuna, telaşlı ve tedirgin ceylanları gururlu bir karacaya çeviriyorsun.

Şiir yazmayı, hikâye yazmayı anlatıyorsun bana. Senin cümlelerinle yazıyorum, senin cümlelerinle okuyorum. Hasret ve aşk dolu yüreğime dokuyorum nakış nakış senin gibi olmanın düşünüy. Sen düşürüyorsun beni bu aşkın peşine. Senin türkülerinle yürüyorum bu yolda. Adına aşk denen bu yolun sonunda sen olmayı, senin gibi olmayı düşünüyorum. Düşe kalka ilerliyorum, elimden tutmasan dağılırım bir kelebek gibi.

Bilmem hatırlar mısın, ergenliğe yeni adım attığım günlerdi. Sebepsiz bunalımlar yaşadığım günlerin birinde, boş dersimizde sınıfımıza gelmiştin de sorular soruyordun bize. Bana da bir soru sorup cevabını almak için beklemen gerekmişti. Benim cevabım gecikip de arkadaşlarım parmak kaldırınca, sen; "Turgay, bu soruyu bilir." demiştin. Hem utanmıştım hem de gururlanmıştım. Sırf senin güvenini boşa çıkarmamak için ellerinden tutarak çıkıyordum ergenlik bunalımından. Yeniden düşünüyordum düşlerimin peşine.

Sonbahar geldi yine. Göç hazırlığı başladı bende. Lise için yeni bir yatılı okulun yolunu tutuyorum, seni göl kıyısındaki bu şirin ilçede bırakarak. "Hoşça kal" diyorum sana, sevdama ve yıldızlara. Saçlarına düşen yıldızları kazıyorum zihnime, senden şiirler dolduruyorum cebime, çantama hikâyeler, dilimde senden türküler. "Hoşça kal" diyorum sana. Yüreğimde bıraktığın

boşluğu dolduruyor birden ürkek ve nazenin serçeler, telaşlı ve tedirgin ceylan yavruları.

Kalabalık bir şehirde insanların arasındayım ama insanım yok. Bu duyguyu biliyorum ben. Sabırla, umutla, inançla karşıma çıkmanı bekliyorum.

Çok sevdiğim Edebiyat dersinde çıkıyorsun karşıma. Ama bu sefer bilmediğim bir yüzünü gösteriyorsun bana. Ben ilkokul ve ortaokuldaki senleri istiyorum. Sana koştukça sen kaçıyorsun. Ürkek ve nazenin serçelerin kanatları kırılıyor, telaşlı ve tedirgin ceylanlar yem oluyor yabanılara.

Edebiyattan bile uzaklaşıyorum yavaş yavaş seninle. Bütün sorularını bilmeme, yazılılarından en yüksek notları almama rağmen bir kez olsun isimle hitap etmiyorsun bana. Oysa ilkokul ve ortaokuldaki senden öğrenmişim bir insana ismiyle hitap etmenin dünyanın en güzel şiiri olduğunu. Ama sen, sırf senin gibi düşünmeyen insanların yurdunda kalıyorum diye beni "bu şiirden" mahrum bırakıyordun. Murat'ın, Ayşe'nin, Zeynep'in dersleri benimkinden daha kötü olmasına rağmen onlara ismiyle hitap ederken, bana ise "sen" diyordun. Bir kez olsun isimle hitap etmedin bana ve sıcak bir gülümsemeyi esirgedin benden. Hep soğuk ve ciddi bakışlarla baktın bana. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerimin yaptığı, yıkılmaz kaleleri olan dünyamı yıkmak için uğraştın. Ürkek ve nazenin serçeler, telaşlı ve tedirgin ceylanlar yaralandı. Bense yüreğime saplanan cam kırıklarıyla yazıyordum her yere "senin gibi olmayacağım" diye. Eğer bir gün sen olmayı başarırım bütün öğrencilere isimleriyle hitap etmem gerektiğini öğreniyorum seninle, ama "sensiz".

"Beni bende demen bende değilim

Bir ben var bende benden içeru"

Bana Dair

Yine sonbahar, yine göç hazırlığı... Sen olmak için düştüm yollara. Karlı dağlardan, ıssız bozkırlardan geçtim de geldim sen olmanın öğretildiği üniversiteye. Bütün tercihlerimi sen olabilmek için eğitim fakültesiyle doldurmuştum. Sınav ve sevda kokulu dört yılı tüketmeye başladım usul usul. Demli bir çay bardağına boşalttım hasreti, tarhana çorbasına bandım açlığı, arkadaşlarımdan borç aldım parasızlığı, kömür sobasına attım soğuğu. Yıldızlara baktım seni gördüm, güneşe baktım seni gördüm, gökyüzüne baktım seni gördüm. Sen olabilmek için düştüğüm yolun sonuna yaklaştım.

Gümrah bir ırmak gibi akıp geçti üniversite yıllarım. Sıkı dostluklar, telaşlı sınav anıları, halı saha maçları, sen olmak için verdiğim amansız kavgalar...

Sonbahar seni ilk gördüğüm mevsimdi. Bu sonbahar gününde resmen sen oldum. Elime aldığım kararnameyle girdim yatılı okulun bahçesinden içeri. Hep bir öğrenci olarak girdiğim yatılı okul bahçesinden sen olarak giriyorum bugün. Bembeyaz bir güvercin kanatlandı yüreğimden, gökyüzünü kucakladım, gökkuşağını taktım koluma... Sen olmanın verdiği mutluluğu doldurdum ciğerlerime yudum yudum.

İlk derse girdim bugün. Yirmi sekiz çift göz süzüyordu beni. Yirmi sekiz ürkek ve nazenin serçeyi, yirmi sekiz tedirgin ve telaşlı ceylan yavrusunu gördüm onların gözlerinde. Hiçbirini ürkütmemeye çalıştım. Tıpkı seni gördüğüm günkü gibiydi. Serçeler havalandı, ceylanlar koştu ürkek ve tedirgin yüreklerden uzaklara doğru. Ardından koştum onların. Biliyordum onlar da b(s)eni bekliyordu ırmak kenarlarında, benim seni beklediğim gibi.

Minik bir serçe hastalandı bugün. Gözlerinde annesinden ayrı kalmanın hüznü. İki damla inci süzüldü yanaklarından. İki damla kabaran bir deniz oldu yüreğimde, ha taştı ha taşacak.

Yaralı bir ceylan buldum yatılı okulun köşesinde. Sordum niye kırgınsın çocukluğuna, diye. Annesinin bırakıp gittiğini söyledi. Üstelik babasını öldüren adamla. Yıldızlar döküldü gökyüzünden. Camlar düştü yerlere. Hiçbir düş kırıklığı acıtmamıştı bu kadar içimi. Yaralı ceylanlar öldü yüreğimde ve şimdi anladım senin saçlarına niçin yıldızların düştüğünü.

Müfettiş geldi dersime bugün. Sorular sordu öğrencilere. Hani ilkokuldayken de senin dersine gelmişti de ben anlamamıştım niçin o kravatlı adama yerini verdiğini. Şimdi anlıyorum senin bana niçin teşekkür ettiğini. Çünkü senin üzerine titrediğin öğrencilerin o derste kötü günlerinde olsaydı, sen de kötü bir öğretmen olacaktın. Kötü günlerimiz de olmuştu bizim. Hatta "insanın her günü bir olmaz" derdin. Belki gençliğin verdiği heyecanla, belki de teftiş edilmenin verdiği duyguyla teftiş sisteminin yanlış olduğunu düşündüm. Gereksiz yere rapor alanlar, izin alanlar çok çalışanlardan daha yüksek notlar almıştı. Bir şeyler yanlıştı. Sen bana bu yanlışın üstünü örttüğüm için teşekkür etmiştin. Hiçbir not da öğrencilerin bize verdiği nottan yüksek olamazdı.

Yağmurlar düştü vatanımın topraklarına. Toprak içine çekti hepimizi. Serçeler ıslandı, ceylanlar üşüdü. Omuzlarıma hüznün boşaltan sağanaklar yıkadı beni. Aç ve açıktaki kalan ceylanlarım oldu, kırıldım. Bayramı yatılı okulda geçirmek zorunda kalan serçelerim oldu, yıkıldım. Hasret türküleri dinledim annesini hiç görmeyen minicik yavrulardan, duruldum.

“ Ben yanmasam
sen yanmasan
biz yanmasak,
nasıl
çıkarm
karan-
-lıklar
aydın-
-lığa...”

Bize Dair

Adına aşk denen, kavga denen, sevda denen bu yolda yandım, yakıldım, kül oldum. Serçeler, ceylanlar yanmasın diye ben yandım, Anka kuşu gibi. Küllerimden doğmak için yandım senin yandığın gibi.

Ben yandım, serçeler havalandı; ben yandım ceylanlar düştü yola. Ben olmak için gittiler, benim sen olmak için gittiğim yerlere, gururlandım...

Ben, sen oldum, serçeler ve ceylanlar ben oldular, hep birlikte “biz” olduk. Kuşattık vatani bir baştan bir başa.

Yıldızları topladık saçlarımıza, güneş hiç batmasın diye.

Alnımıza biriktirdik yılların yorgunluğunu, güller hiç solmasın diye.

Biz dağ başlarında vahşi çiçeklerin üstüne doğan güneşiz.

Karlı dağlardan fıskıran kardelenleriz.

Şehrin kenar mahallelerinde yoksul çocuklara almadan dağıtan Köroğlu’yuz.

Kurşunlara dizileniz, bayrak direklerine asılanız, Pir Sultan gibi bir ölüp bin dirileniz.

Hep aynı rüyayı yakalamaya çalışan büyücüleriz. Kalemimizle ikiye böleriz cehalet denizini.

Dağıttıkça çoğalan sevgimizle Mevlânâ'yız, Yunus'uz.

Aydınlık Türkiye'yi düşlerinde büyüten, yüreğinde saklayan yamalı hırkalı dervişleriz.

Kayseri

DİRİLİŞ

Alper İbrahim BİŞKİN

Aradan tam dokuz yıl geçti. Şimdi o zamanın ve mekânın dışında, o günlerde hiç aksatmadan tuttuğum günlüğümlerle, bir film gibi akan zamanı seyrediyor, uzaktan önce Urfa'yı sonra İnanlı'yı* bir kez daha görüyorum.

Doğduğum, büyüdüğüm, okuduğum, ilk öğretmenliğe başladığım Kayseri'den, hayatımda bir ilki yaşayacağım Şanlıurfa'ya 269. Dönem Yedek Subay Öğretmen olarak gidiyorum. Anadan, babadan, kardeşten ve dosttan ilk ayrı kalışım. Daüssıla'yı ilk uzun süreli soluklayışım olacak: Şanlıurfa.

Urfa, Kadîm Şehir.** İnsanlığın ilk atası Hz. Âdem ile Hz. Havva'nın birlikte hayatının bir evresinde gelip yerleştiği ve ilk buğdayı Harran Ovası'nda ektiği şehir. Sonra birçok peygamberi bağrından çıkaran, birçok peygamberin uğrak yeri olan ve bu yüce insanlara ev sahipliği yapan şehir. Hz. Lut, Hz. İshak, Hz. Yakub, Hz. Yusuf, Hz. Eyyub, Hz. Elyesâ, Hz. Şuayb ve Hz. Musa'nın üzerinde yaşadığı, Hz. İsa'nın kutsadığı şehir. Ve Hz. İbrahim'in doğduğu, ateşe atıldığı şehir, peygamberler şehri, ben geliyorum, ben İbrahim...

13 Eylül 1999 Pazartesi

İnanlı köyünde ilk günüm...

* Siverek ilçesine bağlı on beş haneli beş sınıflı bir arada okuttuğum köy

** Kuruluş tarihi kesin olarak tespit edilemeyen en eski şehirlerden biridir.

Sudan çıkmış balık gibiyim...

Öğrencilerim nerede?

15 Eylül 1999 Çarşamba

Galatasaray, Şampiyonlar Ligi maçında Herta Berlin'le 2-2 berabere kalıyor...

Golleri Hakan Şükür ve penaltıdan Hagi atıyor...

Benim için ne önemi var ki!..

20 Eylül 1999 Pazartesi

İşte kapıda mavi önlükleriyle bir avuç öğrenci...

Allah'ım ne çok mutluyum şimdi.

Tek öğretmenim köyde, yalnızım. Yalnızlık Allah'a mahsus benim ne haddime... Daha bir gece önce kendi kendime dövünüp duruyordum, buda gelir buda geçer türküleri söylüyordum. Bak geçti işte. İstiklal Marşı'nı söylüyor, göndere bayrağı çekiyoruz. İlk dersimiz mahlum öğrencilerle tanışma. Adın ne? Kaç kardeşsiniz? ve Baban ne iş yapıyor? Adlar ve beşin altına düşmeyen kardeş sayıları değişse de değişmiyor baba meslekleri. Babalar hep yarış atı yetiştiricisi. Allah Allah diyorum ve kaldığım süre içerisinde köylülerin at yetiştiricisi olduğunu, hatta atların ana babalarına iki üç kuşağına kadar saymalarından teyit ediyorum. Orada öğreniyorum Cumhuriyet Türkiye'sinin kurucusu Atatürk'ün at'a ve yarışlara büyük ilgi duyduğunu. Ankara'daki Şehir Hipodromu'nun onun buyruklarıyla yapıldığını. Gazi Koşusu'nun onun irşatlarıyla ihdas edildiğini...

- Hocam köpeklerden sonra sahibine en sadık hayvan atlardır diye anlatıyor, Mehmet Ağa. Hele diyor evcil atlar sahiplerini asla terk etmezler, sahipleri onları terk etmediği sürece. Peki, biz insanlar ne kadar sadığımız birbirimize ve ceviz kabuğunu doldurmayan sebeplerden ne de ayrı düşmüşüz birbirimize. Atlar kadar da mı olamıyoruz? diye geçiriyorum içimden.

İlginç bir özellik daha öğreniyorum Mehmet Ağa'dan. Atlar ayakta uyurlar! Rabbimin verdiği bir özellik onlara. Oysa biz insanlar asla ayakta uyuyamayız. Ama neden 'Ayakta uyuyorsun' diye takılırız birbirimize. Bende mi ayakta uyuyorum yoksa... Uyan, uyan diyorum kendime... Ve gurbette uyanıyorum kendime.

Yarınlar Senindir

Duvarda bir saat, atıyor tik tak...
Zaman geçiyor, zaman karabatak.
Hayat böyle geçmez, zindan bu yatak,
Kalk ve doğru! Kendine gel bedenim.

Sanma tüm çiçekler baharda açar.
Karlara içinde açan kardelen var.
Bırakma sen kendini böyle naçar,
Gez, gör ve bil! Özüne dön yüreğim.

Zaman, ne zaman olmuş böyle büyük,
Sırtına binsin bu hor dava, bu yük,
Dal düşüncelere sen büyük büyük,
Düşün ve anla! Gerçeği bul fikrim.

Atalet vücudu sarıp sarmadan,
Sana pembe hayaller kurdurmadan,
Uyan artık sen bu derin uykudan,
Çalış ve sabret! Yarınlar senindir.

Satırları dökülüyor kalemime. Çevremde olan biten daha çok ilgilendiriyor artık beni, dünya bir başka dönüyor benim içinde şimdi.

1 Ekim 1999 Cuma

Sadık dostum, arkadaşım, adaşım İbrahim...

Günlük tutma demiştin bana... Bilmem ki neden. Sen nasıl sigarayı bırakamıyorsan, ben de duramıyorum yazmadan. Bilmiyorum iki satır yazı yazmak bazen yalnızlığımın acılarına merhem oluyor, bazen alıp götürüyor beni uzaklara, rüyalara, geleceğe. İçimi, derdimi, bütün kederlerimi bunun yanında sevinçlerimi, hayallerimi buraya yazmak zorunda hissediyorum kendimi. Bilmiyorum bir gün öyle bir gün gelecek ki beni herkes bu satırlardan anlayacak diye düşünüyorum.

30 Ekim 1999 Cumartesi

Zamanımı en iyi şekilde değerlendiriyorum. Medeniyetten uzak bir medenilikteyim, tefekkür âlemindeyim. Okuyor, düşünüyor, düşündükçe daha çok okuyorum. Hafta sonları Urfa'dan elimde birkaç kitapla değil, bir çuval kitapla geliyorum artık. Kendi medrese mi kurmuşum evimde. Tarih, edebiyat, bilim fark etmiyor. Okuyorum, düşünüyorum ve her şeyden ziyade öğrendiklerimi oradaki insanlarla paylaşıyorum. Önce öğrencilerin, sonra köyün gençlerinin ve şimdi de bütün babaların gönlünde ayrı bir yer ediniyorum. Seviyorlar beni kendi evlatları gibi basıyorlar bağrılarına, Hacı Dayı hiçbir yere bırakmıyor, ekmek su hep ondan. Hocam doğruyu, güzeli, sevgiyi hepimize anlat diyor, bizim yıllardır asıl buna ihtiyacımız var...

3 Kasım 1999 Çarşamba

"Burada bir ümit ışığı var. Ümitsizliğe kapılmamalıyım. Zaten ümitsizliğe düştüm mü kendimi kaybetmiş demektir." Neredeyse iki ay oldu İnanlı'ya geleli ve sözlüğümde yok artık ümitsizliğin esamesi...

9 Aralık 1999 Perşembe

Ramazanın ilk iftarı... Mehmetgildeyim. Çorba, içli köfte ve salatayla açıyoruz ilk iftarı. Evimi özledim.

* Farabi

Annem bizimkilere Karaoğlum da burada olsa şimdi, orada ne yiyor ne içiyor, diyordur kesin. Gurbeti böylesine acı içinde ilk yaşıyorum. Gurbet iki hece, içinden çıkamadığım labirent, çözemediğim bilmece.

20 Aralık 1999

Çiğ köfteyi ilk kez yapılırken görüyorum.

- Çiğ köfteyi kim buldu, nasıl buldu? Hameraş* heyecanla atlıyor söze,

- Nemrut, diyor.

- Nemrut mu buldu?

- Yok, o sebep oldu, diyor. Başlıyor anlatmaya:

- Nemrut, tanrılık iddia ediyordu bundan binlerce yıl önce Urfa'da. İnsanları tevhide çağıran Hz. İbrahim'i ortadan kaldırmak istiyordu. Onu yok etmek için büyük bir ateş yakmak istiyordu. Tellalları çığırıldı: "Her kimin evinde odundan, ağaçtan ne varsa şehir meydanına getire!" Odunlar yığıldı ama Nemrut bunu az buldu. İkinci bir emirle evlerde ahşap namına ne varsa getirilmesini istedi ve birkaç gün içinde eşyalar da yığıldı. Yetmedi, toprak evlerin bütün kapıları, pencereleri sökülüp getirildi. Bunlar da yapıldıktan sonra kibrit çalındı, yığılan ağaçlara ve elbette alevler dağlar gibi oldu.

- E biliyorum bunları. Sonra Hz. İbrahim aleyhisselam mancınıkla ateşe atılıyor, ateş içi balık dolu bir göl oluyor. Ve böylece ateş Hz. İbrahim aleyhisselamı yakmıyor. Buraya şimdi Halilu'r-rahman veya Balıklıgöl diyoruz. Peki çiğ köfte?

- İşte çiğ köftede bundan sonra bulundu. Urfa'da bu büyük ateşin yakılmasından üç gün sonra genç bir avcı, omzunda bir ceylan, belinde birkaç keklikle evi-

* Gerçek adı Ahmet ama köylüler ona Hameraş diyorlar.

ne dönüyor. On gündür dağlarda gezinmiş, avlanmış, uykusuz kalmış ve yorulmuş. “Hanım,” diyor, yolunu gözleyen hatuna, “Aç ve yorgunum. Sen şu ceylanı pişirirken ben birazcık başımı yastığa koyuvereyim.” Sonra da içeride ki odaya geçiyor. Kadın şaşkın, şehirde olanları anlatmaya vakit bulamıyor. Evde yakacak bir çöp bile yok ki eti pişirsin. Ceylanı yüzüyor. Etin yağsız kısımlarından yeteri kadar ayırıyor. İki elinde iki satır. Kıyabildiği kadar kıyıyor. Sonra içine incecik bulgurdan bir avuç koyup yoğuruyor, yoğuruyor... Kulağı beyinde uyanmasın!.. Henüz yemek hazır değil. Soğan doğruyor lif lif. Maydanoz koyuyor içine kırık kırık... İshotu ve domatesi de ince ince dilimliyor. Yoğurdukça kollarında ağırlar başlıyor ama nafile, hiç aldırıyor; evinin direği uyanınca yemek ister... İçeriden bir tıkrıtı... Tencerede ne varsa köfte biçiminde muncıklayıp diziveriyor bir tepsiye.

- Mmmmmmm!. Nefis olmuş!.. On günlük zahmete değdi doğrusu!. Eline sağlık hatun; ne güzel de pişirmişsin!..

- Afiyet olsun bey; sana öyle gelmiştir(!).

İşte o gün bu gündür bir çiğ köftedir gidiyor bizim memlekette... Hem de erkekler kaptı artık bu işi... Bak Murat nasılda yoğuruyor şimdi...

1 Ocak 2000 Cumartesi

Milenyum Yılı Başlangıcı

Televizyon yok hayatımda...

Kendime zaman tanışım Urfa’da, kendimi dinledim doya doya. Ben kimim dedim önce, nereden geldim ve hayat yolculuğum nereye? Varlık sebebim, hikmetim, gayem... Su gibi akıp giden hayatım ve rüzgârın önünde sürüklenip savrulan kuru yapraklar kadar bile irade gücüne muvaffak olamayışım.

Televizyon, insanı kendi gerçeğinden uzaklaştıran, okumaya, düşünmeye, analiz etmeye imkân bırakmayan alet. Kakara kikiriyle hayatımızın derinliklerine yeni tefekkürsüz bir kültür sokan alet. Kumandayla açıp kapatabileceğimizi sandığımız ama ha bire tuşlarına basarak bir o kanal bir bu kanal saatlerce başından ayrılmadığımız asıl kumandası bizi kumanda eden alet... Bak terk ettim seni Urfa'da. Bugün ise seni seyretme kriterlerim belli, seyretme sürem de. Beynimi bilmem kaç çeşit program izleyerek ve saatlerce kumandada zapping yaparak dumura uğratmıyor, ruhuma yorgunluk vermiyorum. Ne mutlu kendime...

8 Ocak 2000 Cumartesi

Ramazan Bayramının ilk günü...

Aylar sonra Kayseri'deyim..

Anam, babam, kardeşlerim ve dostlarım...

Sizleri ne çok özlemişim.

10 Mart 2000 Cuma

Doğum Günüm...

Marlo Morgan'ın *Bir Çift Yürek* adlı romanında okumuştum. "Bir insanın doğum günü; gözlerini hayata açtığı, dünyaya geldiği gün değildir. Bir insanın asıl doğum günü erdemlerini geliştirdiği ve ruhunda olgunluğu hissettiği gündür." diye. Şimdi kaç yaşına girdim diye soruyorum kendime? Yirmi beş mi, otuz beş mi, kırk beş mi?

Marlo Morgan bu kitabında yolculuk boyunca önceden ilkel olarak gördüğü Aborijinlerin doğayla nasıl iç içe yaşadıklarını; bu kupkuru çölde asla aç ve susuz kalmadıklarını; konuşmadan birbirleriyle iletişim kurduklarını; karşılaştıkları her tür sağlık sorununu çözecek bir birikime sahip olduklarını; hırs, kin, nefret, saldırganlık gibi olumsuz duygularının olmadığını; asla

yalan söylemediklerini; hiçbir olayı veya kişiyi yargılamadıklarını; dünyada olup biten her şeyden haberdar olduklarını ve daha birçok olağanüstü yetenekleri olduğunu hayretle görür. Şimdi şu yaşadığımın ne farkı var yukarıdaki seyahatten diye soruyorum kendime?

28 Nisan 2000 Cuma

Bir cuma sabahı. Viranşehir'in kuzeybatısındaki Eyyübnebi beldesine Hacı Dayı, Mehmet Ağa ve ben, Hz. Eyyub ve Hz. Elyesâ peygamberlerin türbelerini ziyarete gidiyoruz Daha bir ay kadar öncede Şanlıurfa il merkezinde bulunan Hz. Eyyub Peygamberin çile çektiği Eyyub Peygamber makamı olarak bilinen mağarayı ziyaret etmişim.

Hz. Eyyub, Hz. İbrahim soyundan gelen peygamber. Kur'an'da sabır örneği olarak takdim edilen peygamber. Türbeni ziyaret edeceğim. Cuma namazını kılacağım beldende. Hayatını kaç kere okudum bilmiyorum. Ezberledim senin Rabbimin ağır bir imtihanına maruz kaldığını, bütün servetini, çocuklarını kaybettiğini, şeytanın nasıl sana musallat olduğunu, kalbin ve dilin hariç bütün vücudunda çıbanlar çıktığını, iltihaplı yaralar açıldığını, yaralarına kurtlar dolduğunu ve vücudunun bozulup kokmaya başladığını. Sana bu durumda bile sebat eden tek kişi eşin Hz. Rahime olduğunu. Bu kadar sıkıntıya rağmen hiçbir zaman sabrını ve Cenab-ı Hakk'a bağlılığını kaybetmediğini. Ve sabrınla imtihanı kazandığını, Cenab-ı Hakk'ın lütfu ve emriyle ayağını vurduğun yerden su fışkırdığını, bu su kaynağından yıkanıp içerek eski sıhhatin ve güzelliğine kavuştuğunu. Ve birçok servete ve çocuğa kavuştuğunu.

Ya ben... Senin sabrının onda birini değil, yüzde birini değil, milyonda belki milyarda birini gösteremeyen ben. Utanıyorum kendimden. Senin ayak bastığın, çile çektiğin fakat sabır gösterip Allah'a dua dua yal-

vardığın yerlerde geziyorum şimdi. İşte türbendeyim. Ne demeli ki... En güzel söz Dua değil mi? Geldiğim dakikadan, ayrıldığım dakikaya kadar hep sabır duası içimden, hep dilim ve kalbime sahip olma iradesi...

17 Mayıs 2000

Ve tarihî gün ...

Öyle bir başladık ki maça. Tribünde üstünlüğü ele geçiren taraftarlarımızın da desteğiyle fırtına gibi. Hagi haksız bir kararla kırmızı kart gördü, yılmadık. Bülent sakatlandı, kolunu sardı, devam etti, yılmadık. Çünkü sahada 11 veya 10 kişi değildik. 70 milyon Galatasaraylıydık. Normal süre 0-0 bitmiş, umudumuz artarak devam etmişti. 95. dakikada Adams'la karşılıklı itişen Hagi'nin haksız bir kararla kırmızı kart görmesine yandık. Ama inanmıştık bir kere. Yılmadık. Ve her geçen dakika devleşen Taffarel'e şahit olduk. 104. dakikada Henry'nin, 108. dakikada Parlour'ın, 112. dakikada Kanu'nun şutlarındaki kurtarışlarıyla gurur duyduk. Ve penaltılar. Ergün attı, Suker, direğe çarptırdı. Hakan Şükür ağları havalandırdı. Parlour karşılık verdi. Ümit Davala kaçırmadı. Vieira'nın şutu direği salladı. Popescu ağlarla buluştu. Maçı 4-1 kazandık. Yer yerinden oynadı! Sevinç gözyaşları sel oldu. Galatasaray 2000 yılında yenilgisiz olarak UEFA Kupası'nı alan tek Avrupa takımı olarak Avrupa tarihine geçti. Ya ben, ben de bir gün tarihe geçer miyim?

20 Kasım 2000 Pazartesi

Bir davet var...

Dörtnala gelip Uzak Asya'dan

Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan

bu memleket bizim.

Bilekler kan içinde, dişler kenetli, ayaklar çıplak
ve ipek bir haliya benzeyen toprak,
bu cehennem, bu cennet bizim.

Kapansın el kapıları, bir daha açılmasın,
yok edin insanın insana kulluğunu,
bu dâvet bizim...

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine,
bu hasret bizim...

Bilgiye aç gözlere, sevgiye muhtaç gönüllere ve Türk-Kürt demeden kardeşçesine geçirdiğim on beş ay bitiyor. Gidiyorum birileri yılın öğretmeni seçmedi beni ama İnanlı'da öğrencilerimin ve insanların gözünde gönlünde her yılın öğretmeni olarak mutlu onurlu ve gururlu... Gidiyorum her zaman hatırlanacağımı, hayırla yâd edileceğimi bilerek.

22 Kasım 2000 Çarşamba

Hayatımın dönüm noktası...

15 ay bitti.

İnanlı, ayak izlerim kaldı senin taşlı tozlu yollarında ve kalplerin içinde insanların bana, benim o insanlara ömrümüzün yettiği kadar parlayacak yıldızlarımız...

Urfa, Şanlıurfa. Hz. İbrahim'in doğduğu, ateşe atıldığı şehir, peygamberler şehri, ben de gidiyorum, ben seni unutmadım, sen de beni unutma, ben Alper İbrahim...

Kırıkkale

AYAZDA GÜVERCİN İZLERİ

Yıldırım TÜRK

*“Âdemoğlu âleme üryân gelir üryân gider
Nâle vü efgan ile giryân gelir giryân gider”
(Taşlıcalı Yahya)*

Sevgili Öğrencim Nazdar,

Sizlerden ayrıldıktan sonra arayıp sormadığıma, telefon etmediğıme, bir satırcık mektup bile yazmadığıma sitem ediyorsun. Belki haklısın; ama araya yıkılası dağlar girse bile sizleri her zaman düşünen bir öğretmeninizin olduğunu unutmayın. Her fırsatta öğretmen arkadaşlarıma sizleri soruyorum; haftada yine bir kitap okuyorlar mı, derslerine çalışıyorlar mı, yaramazlıkları küçük kardeşlerine bıraktılar mı diye. Sağ olsunlar hepsi de iyi haberler veriyorlar bana.

İnsanlar ölümün elinden bir şeyler kurtarmak için bir satırcık yazıyla onu ölümsüz kılmışlardır. Gün olur sayfalar dolusu yazılan mektup, bir tebessüm kadar ruhu titretmez. Gün olur en etkili söz, bir bakışın ima ettiğini anlatmaktan âciz kalır. Onun için ne yazsam ne söylesem yaşadıklarımıza gönderme yapmaktan öteye gitmeyecek, eski günlerin tozunu alıp bulutlu gözlerle bakıp duracağız. Çünkü en güzel zaman aslında yaşadığımız “ân”la sınırlıydı. Hep bu “ân”ın peşine düşüp duracağız hayat boyunca da. Gençken kavuşmak umuyla hayal edeceğiz; yaşlılık döneminde solgun gözlerle geriye bakıp durmadan anacağız onu.

Birkaç gün önceden umut dolu bavullar başka yerlere sevgi tohumları serpmek için hazırlanacak. Son ders ziliyle gözlere hüznün çökecek. Ayrılık vakti gelince daha önceleri olduğu gibi üzüleceksin, belki ağlayacaksın. Bir süre sonra isimlerimiz unutulacak, ardından suretlerimiz puslanmaya başlayacak. Hatıralarla yaşanacak bir zaman. Hatıralar zamana yenik düşünce hafızalardan silinmeye yüz tutacak. Bizlerin yerini, yeni öğretmenlerin alacak. Onları da seveceksin bizleri sevdiğin gibi. Önce önyargıyla yaklaşacaksın belki, eski öğretmenlerle karşılaştıracaksın haksız yere; başkalarıyla karşılaştırılmayı istemediğin hâlde. Onlarda bizlere ait bir parça arayacaksın durmadan. Onlar ise sizin bu nazlanmalarınızı hoşgörüle karşılayacak, çocukluğunuza verecek veya eski öğretmenlerinize sevginize bağlayacak.

Eve alınmış yeni eşyalar gibi önce alışamayacaksınız. Biraz yabancı gelecek sizlere. Sonra onların da sizler için çırpınıp durduğunu gördüğünüzde yaptığınızdan pişman olacaksınız o masum, mahcup yüzünüzle. Hedefinize bir adım daha yaklaştığınızı göreceksiniz beraber. Bayrak yarışı gibi kişiler değişecek bir bir; ama hedefiniz değişmeyecek. Bulduğunuz yerden başlayarak etrafınıza güller dikeceksiniz rengârenk, çalıştıkça daha bir güzelleşecek, daha bir gelişeceksiniz. Bundan sonra uzanabildiğiniz her yeri gülistana çevireceksiniz tertemiz kalbinizle. Siz açtıkça biz var olacağız, siz güzel kokular yaydıkça biz gurur duyacağız sizlerle. Bir kez daha seveceğiz sizleri, yaptığımız işi.

Okul arkadaşlarıyla arada sırada bir araya gelince hakkımızda konuşacaksınız iyisiyle kötüsüyle. Varsa asık suratlı, çatık kaşlı öğretmenin tozlanmış fotoğraflarına bakıp maziye doğru hayalinde tatlı bir yolculuğa çıkacaksın. Orada sıfatları, zamirleri, ekleri, kökleri belki hatırlamayacaksın; ama yürekte söylenmiş

bir sözün yürekteki yankısını duyacaksın; ekebildiysek sevgi tohumlarının yeşerdiğini göreceksin.

Sevgili Öğrencim Nazdar,

Çukurca'ya gelişimle ilgili ilk izlenimlerimi uzun uzun anlatmamı istiyorsun ısrarla mektubunda. Dışarıdan nasıl görüldüğünü merak ediyorsun o çileli insanların.

Her şey yedek subay öğretmen olarak atanmamla başladı.

Arkamda sılayı, yâri, onlarca sevgi dolu öğrencimi bırakıp Darsinki'nin eteklerine kurulmuş, Üzümlü Karakolu'na nazır, Kuzey Irak'a ramak kalınan Hakkâri'nin sınır ilçesi Çukurca'ya gelmek kolay olmadı benim için.

Cırtlak bir ses, Sivas Otobüs Terminali'nden geceyi yırtarak sigara dumanlı geniş salonda "çaayy! çaayy!" diye yankılanıyordu. Gözleri uyku bürümüştü dem doldurulmuş katran gibi çayımı yudumlarken. Yeni görev yerime gitmeden önce memleketimin ilk durağı oldu burası bana. Günün ilk ışıklarını göstermesiyle varılması gereken yere yol alacağım. Kafamda bin bir türlü düşünce...

Erzincan, Erzurum, Ağrı boyunca rakım yükseliyor, içimizde büyüttüğümüz korku artıyordu. Her şehrin otoparkında durup kalktıkça yolcuların bir kısmı iniyor, ardından yeni yolcular biniyordu. Her yolcu alısta kılık kıyafet değişikliği daha fazla belli oluyordu, sonra bu değişiklik dillerine yansıyor. Kavruk yüzlerinden, zayıf bedenlerinden, nasırlı ellerinden anlıyorduk zorlu bir hayatın içinden geldiklerini. Utanıyorduk onların yanında takım elbiseli, kravatlı oturmaya.

Sahi, bunlar hiç gülmez miydi?

Van Gölü'nün bir ucu Erciş sınırlarını yalarken dümdüz bir ovayla karşılaştık. Dolgun buğday başakları, güneşi selamlayan ayçiçekleri, irili ufaklı ağaçlar... Uzayıp gidiyordu yol boyunca. Bir serinlik, bir rahatlık veriyordu insana.

Süphan Dağı'nın dorukları hâlâ karla kaplıydı; etekleriye papatyalar, nergisler, gelinciklerle süslüydü. Urartulardan kalmış Hoşab Kalesi'ni geçince toprağın rengi değişiyordu. Yollar kırmızı gömleğini giymişti. Dağlar daha bir dikti, daha bir keskindi. Bir şeyler anlatmak istiyor gibiydiler bizlere. Tarihin tanıklığını yapmaktaydı. Kim bilir kaç medeniyet kurulmuştu üstünde, kaç medeniyet toprağın altına gömülmüştü. Şimdi üstünde kara yağız delikanlılar koyun otlatıyor, kavurucu rüzgâr durmaksızın esiyordu.

Otuz iki virajları döndük bıkmadan usanmadan, birçok aşılmaz dağ geçtik sonu gelmeyen. Son bir gayretle tırmanılan yolun sonuna kondurulmuştu bu kartal yuvası görümlü şehir. Hakkâri'ye çıkmak sabır isterdi, bedel isterdi.

Sahi, neden dik ve aşılmazdı bu dağlar?

Minibüsler, otobüsler sıra sıra dizilmişti Yüksekova, Şemdinli, Çukurca yollarına doğru.

Hakkâri'den sonra eğri büğrü yollardan devasa dağların arasında bir sızıntı gibi akıyorduk. Kışın üç dört ay çığ tehlikesi kokardı bu yollar. Beyaz örtü kefen diye örtülürdü kaç yolcunun başına. Âciz kalırdı greyderler, dozerler, kepçeler yolu açmak için. Mecburen beklenirdi baharın ilk günlerine doğru güneşin zayıf huzmesinin dağların arasından yolun üstüne düşmesi.

Zap Suyu ile kıyasıya yarışa tutulurcasına bazen Ferhat olduk Sümbül Dağı'nı aşırp yalçın kayalara gürz indirdik, bazen Musa olduk hırçın sulara asa vurduk. Zap Suyu'nun üstüne kibrit çöpü gibi iliştilmiş her geçişte yıkılacak hissi veren köprü denen o düzenekten yüreğimiz ağzımızda "yolun bittiği yer"e geldik, kalbimiz sevgi, bavullarımız kitap dolu olarak. Sonunda Yunus olduk gönül diline tercüman olmaya geldik. Burada sevgiye hasret yüz elli öğrenci bu ayrılığımı bir nebze olsun hafifletti.

Çukurca'ya yaklaşınca bir yeşillik gözü alır. Bademler, incirler, üzüm bağları Akdeniz'in ılıman rüzgârıyla olgunlaşır. Adım başı çeltik tarlaları kaynak sularıyla beslenir. Kurbağaların kulakları yırtan vıraklamaları, sivrisineklerin inatla insanın kanını emmesi eksik olmazdı. Önce şaşırırsınız insanların dişiyile tırnağıyla tutunmaya çalışmalarına, sonra hak verirsiniz buraya bağlanmalarına, başka yerde yaşayamamalarına.

Sahi, sadece zorunlu hizmet yapanlar, sürgünler ve askerler mi gelir buraya?

Mektubunda diyorsun ki: "Bizim burada insanlar, daha on beşinde yaşlı bir insan suretinde görünür. Yüzleri öldükten sonra haşır neşir olacakları toprak gibi, susuz kalmış çorak arazi gibi yarıklarla doludur. Bizim yüzümüz onun için gülmez."

Evet, bu yüzden sana çok dert yanmıştım bir an bile olsa yüzünde gülücükler açsın diye. Gözler korkulu ve şüpheciydi. Duygular incitilmiş, yürekler sindirilmişti yer Çukurca olunca. Acılar şehriydi. Gözlerde acının, sefaletin, güngörmüş insanlara has bakışın izleri gizliydi. "Çukurca" isminin soğuk gelmesi üç, beş yıl öncesine kadar her metrekaresinde silah seslerinin kulaklara ağıt; her taşının birçok olaya şahit olmasındandı.

Zaman zaman Çukurca Kalesi'nden ilçeyi seyrederken çok düşünmüştüm bu olaylar üzerine, insanlar hep birlikte mutlu yaşayamazlar mı diye.

Ölümler yürekleri dağlardı. Dayanılmaz dağ koşulları gibi insanlar birbirine bağlanırdı. Yalnız bırakmazlardı, acısını kendi acısı gibi yaşarlardı. Dost akraba, konu komşu eksik olmazdı. Her şey canlıydı burada doğasıyla insanıyla. İçimizde bir yerde kalan karşılıksız sevgiler depreşip dururdu.

Çukurca halkıyla aramızda önceleri kaya gibi duran önyargı duvarları; sevgiyle, anlayışla zamanla suyunu almış çelik gibi bir dostluğa dönüştü, ayırmazcasına sarıp sarmaladı bizleri. Ramazanlarda iftar sofralarında yer açtılar bizlere. Ellerinde avuçlarında ne varsa ortaya döktüler bizleri mahcup edercesine. Fakir ambarlarında ne varsa çoğunu bizlere vermek için yarışa tutuştular. Kapıları gönülleri gibi ardına kadar açtılar, okumuş insanlar olduğumuz için.

Düğünlerinizle bayramlarınızla çocukluğumun o büyüdü dünyasına gittim. Çocukluğumun o mesut günlerini bir kez daha yaşadım sizlerin sayesinde. Hiçbir şey bozulmamıştı henüz. Düğünler otuz kırk kişilik halaylarla çekilirdi yeşili, kırmızısı ağır basan o yöresel kıyafetler içinde. Halay hiç dağılmazdı zincirin halkaları gibi. Biri bırakır biri bağlardı halkayı. Sabaha kadar yenilir, içilir, türküler söylenirdi; oyunlar oynanır, zılgıtlar çekilirdi. Bayramlarda kimse bir an bile olsun evinden dışarı çıkmayı düşünmezdi, heyecanla beklenirdi bayramlaşma, kucaklaşma. Altmış kişilik grupların büyüklerini ziyaret ettiklerini, tek vücut olduklarını ilk ve son defa burada gördüm, ne muhteşem törendi!

Hele okul çağı gelmemiş çocuklar yok muydu, yüzleri kirden, saçları tozdan görünmezdi. Mahcup gözlerini kırpıştırarak bakarlardı bize. Ne üste vardı ne baş-

ta. Çocukluklarını mı, kederlerini mi, yoksakaderlerini mi yaşarlardı? Kim bilir kaçınıcı çocuklarıydı ailelerinin. Kaçı yaşayacaktı umudu solmadan, ellerinden tutmadan. Bayramlar ise asıl onlarındı. Kapı kapı dolaşırlardı kimseyi ayırmadan bir avuç şeker toplamak için. Bu yaşta hayatın pis yüzünü tutmaya zorlandıkları kirli, küçücük avuçlarıyla şeker torbalarını sımsıkı tutarken dünyalar onların olurdu.

Bir şekerle onları mutlu etmek ne kolaydı değil mi?

En yaşlılarınız bile bıyığı yeni terleyen bizlerin karşısında saygıyla eğilip her fırsatta şükranlarını dile getiriyorlardı bizleri utandırırçasına. “Okusun çocuklarımız” diyordu, “örgetmen beg, hâlimizi görersiz işte; kandırılmasın, gözü yaşlı ocaklar olmasın” diye kırık dökük Türkçeleriyle sımsıcak, samimi. Teknolojinin insanlığı yok eden değerleri yaygınlaşmamıştı buralarda. Tüketim toplumu olmamıştı henüz. Onun içindi konuşmaları içten ve sıcak. Zihinler tertemiz ve bomboştu. Ne veriliyorsa onu alıyorlardı doğru diye. Sorgulamadan, şüpheyile bakmadan... Belki onun içindi bizler sevgi tohumları ekmeden ayrık otlarının yer yer çıkması, onlara musallat olması. Sadece kendilerini anlamalarını bekliyorlardı bizlerden; hor görmeden, küçümsemeden, terk etmeden...

Sizler farkında olmasanız da biz yaşama sevincimizi, asıl desteğimizi gözlerinizdeki ışıltıdan alıyorduk, tek isteğimiz sizlerin gelecekte yeşermesiydi. Çünkü sizler erken yaşta hüznün kokusu üstüne sinmiş, bölgedeki kurşunları çiçeklere dönüştürecek mahir bahçıvanlardınız. Çünkü sizler ayazda güvercin izlerini gönüllere nakşedip ayrık otlarını ayıklayacaktınız. Bir çiçekle gül bahçesini, bir gül bahçesiyle de baharı getirecek tohumlardınız.

Yine kardelenler sizler gibi ilkbaharı müjdeliyor mu?

Sevgili Öğrencim Nazdar,

Öğrencilerimle günün birinde tekrar karşılaşacağım umuduyla onlarla vedalaşma gereği duymadım. Genellikle sessizce gelirim, sessizce giderim. Önemli olan bizlerin isimleri, suretleri değil, verdiğimiz mesajlar, gösterebildiğimiz yollardır. Bunun için bir arı gibi çalışmalısın. Tanıdığın her yeni öğretmen farklı bir dünya senin için. Bu kapıları araladığında kendine hazineler dolu bir gül bahçesi bulabilirsin.

Sen arı, öğretmen çiçek, okul kovan anlayışıyla derslerine çalışıp başarıların seninle daim olmasını dilerim.

Kırşehir

BAHRİ ÖĞRET MEN

Bekir BİÇER

Gelip kalbime oturan ve nicedir varlık elbisesini giyinmek için gün sayan bu öyküyü, yıllarca içimde gezdirdim. Bir sır gibi sakladım ve taşımaktan yorulduğum artık. Onu bana gönderen, onu herkesle paylaşmamı mı istiyordu? Kararsız kalemim kılıfından çıkmalıdır öyleyse dedim. Çünkü bu yaşanmışlığın mesuliyetinden ancak bölüşerek kurtulabilirim. Kurtulabilirsem!

Bir çiçeğin açmasının, bir kuşun uçmasının, bir bebeğin yürümesinin vakti olduğu gibi bir yazının yazılmasının da vakti vardır. Ben, hep o vaktin gelmesini bekledim. O vakitten evvel başlasaydım, bir yanı eksik kalacaktı.

Bugün karar verdim. Yazacağım.

Ailemden ilk defa, mesafe ve süre bakımından bu kadar fazla ayrı kalıyordum. Bu ayrılık, dingin ve insicamlı akan hayatımın ritmini de bozmuş, adamakıllı sarsmıştı beni. İçine düştüğüm bu şehir hayatında bana ters gelen, canımı acıtan o kadar çok şeyle karşılaşırıyordum ki okulumu ve dershanemi bırakıp gitmek fikri bütün mevcudiyetimi sarıyordu bazen.

Büyük bir şehir... Dört katlı Gülhisar Yurdu. Yerleştiğim yurttan her memlekettten, her karakterden insan var neredeyse. Birçok okuldan yüz küsur öğrenci, bir hayalin kahramanı olarak gelmişler buraya.

Ben de kendi hayallerimin peşine düşmüşüm zahir.

Hassas bir dönemden geçiyordum. Her şey dokunuyordu bana. Üzerime ağını atan 'aileden ayrılık psikolojisi', bir çalı gibi yoluyordu, kanatıyordu içimi. Diğer taraftan, hiçbir şeyi kendine mesele edinmeyen arkadaşlarımın rehavetine imrenmekten kendimi alamıyordum. Olayları, hayatın akışını, o güne kadar bana öğretilen, doğru bildiğim davranışların süzgecinden geçiriyor ve neticede, kendimi ruhsal bir keşmekeşin içinde buluyordum.

İçine kapalı, çekingen, hesaplı kitaplı hâlim bir yanda. Kahkaha atan, kavga eden, konuşan, soru soran insanlar diğer yanda.

Ben mi yanlışım, yoksa hayatta bana bir şeyler yanlış mı tanıtılmıştı.

Yabancıysa hâline gelmiştim hayatın.

Var olmak, okumak, iyi adam olmak için çıktığım evimden uzakta şimdi bir hiçtim!

Her gün yurttan çıkıp okula gidip gelirken, hafta sonları da dershanede derslerim başlamıştı. Ama bedenimi götürürken zihnim ve ruhum hep ardımda kalıyor, sınıfta sanki beni yapayalnız bırakıyorlardı.

Şehir ve insanlar, kendilerine dâhil etmiyordu sanki beni. Kafam, içimde büyüyen kördüğümü çözememiş, kalbimi bir kasvet bulutu kaplamıştı.

Karar verdim.

Dolabımı boşalttım. Kimseye görünmeden, vestiyere yerleştirdiğim bavulumu da alıp sıvışacaktım. Bavulumun içine, elbiselerimle beraber bana sıkıntı veren her şeyi koymak istiyordum. Lakin...

Buna imkân var mıydı?

Ne pahasına olursa olsun gidecektim.

Bu gidişimin her şeye bir nokta olacağı aşikârdı.

Bana umutlarını bağlayan annemi düşündüm. Babam dikildi karşıma. Kısıtlı imkânlarına rağmen, bana her türlü desteği sağlama konusundaki özverisini düşündüm ailemin. Sonra kardeşlerim; onlara iyi bir model olacaktım güya...

Oysa...

Ben, hepsini toparlayıp asmıştım bir köşeye.

Bir bir kapatıyordum rüyaların defterini.

Gidecektim. Kaçacaktım bu içimdeki çatışmadan. Öncelikli meselem buydu.

Gözyaşlarım herkes için yuvarlanıyordu bavulumu tuttuğumda: Okumaya, iyi adam olmaya, vatana hizmet etmeye, anneme, babama, kardeşlerime!

Elveda, diyordum, içten içe. Elveda!

Her gün basamaklarını saydığım merdivenler, karşısında kravatımı bağladığım endam aynası, duvarda asılı saat, saksıdaki çiçekler...

Elveda!..

Kapıdan sessizce çıkarken bir elin sıcaklığını hissettim boşa kalan elimde.

Bir 'an' süresinde kendimi toparlamak için irkil-dim.

Kimdi? Ya gözyaşlarımı görürse?

Bordo ve siyah karışımı renginde, geniş çerçeveli, mercekleri kalınca bir gözlüğün ardından, yüzüme bir anne şefkatiyle serpilen bir çift göz tutmuştu saklamaya çalıştığım bakışlarımı.

Nereye gidiyorsun, dedi. Neden ağlıyorsun, dedi.

Sustum.

Çömeldi. Benzer soruları tekrar sordu.

Bir kelime bile söyleyecek olsam, günlerdir içime topladığım gözyaşlarının **boşalması** işten bile değildi.

Sustum bir kere daha.

Elim avucunda olan, suskuluğumdan almıştı alacağı cevabı ve ellerimi daha da sıkıca kavradı. Bırakmadı. Bana ihtiyacım olanı vermişti çoktan.

Bahri Hoca'ydı! Dershanede matematik öğretmenimdi.

Düz saçları gözlüklerine kadar saçaklanmıştı, zayıf yüzüne genişçe gözlükleri oturmuştu, siyah bıyıkları hafifçe aşağıya bükülmüş, yüzünde bir mahrumiyet alameti gibi bir melal yuva kurmuştu, gözleri buğu buğu idi.

Bir öğrencinin gidişine, daha doğrusu kaçışına tanık olmak hocanın içini acıtmıştı, yaralarını kanatmıştı belli ki. Kekeliyor, konuşurken yutkunuyor, neyi nasıl söyleyeceğini bilemiyordu.

Gideceğim, buraya alışmadım, dedim.

Hele gel, konuşalım biraz, dedi. Lavaboda elimi yüzümü yıkattı. Kendi cebinden mendilini çıkarttı, "bununla kurula" dedi, "gerek yok hocam" dedim lakin ısrar edince isteğini geriye çeviremedim.

Dışarıda, çarşıda bir kafeteryaya götürdü. Oturduk. Bir şeyler ısmarladı. Konuya girdi. Ailemi, hayattan beklentilerimi, benimle ilgili birçok şeyi dinledi. Soruyordu ve ben cevap veriyordum. Sakinleştiğimi fark ettim. Sonra, okula devam etmem için, tekrar yurda dönmem gerektiğine ikna etti.

Sen üzülme, bundan sonra ben varım, dedi.

Bir kere daha dönmüştüm yurda ama problemler hâlâ benle beraberdi. Yalnızca bir badireyi atlatmışım. Tabir yerindeyse uçurumun kenarından dönmüştüm.

Etüt salonunda ders çalıştığım bir zamanda, kapıda bir melek sakinliği içinde beni izlerken gördüm. Yüzünde bahar çiçekleri gövermişti. Gülümsüyordu.

Gelsene, dedi. Eliyle de işaret etti. Omzuma –dostça– kolunu dolayarak koridorun boşluğuna doğru yürüttü. Sote bir yerde, elini omzumdan çekti, montunun cebine soktu. Bir çikolata çıkardı.

Bunu sana getirdim, al dedi. Şaşırmışım. Kendimi bir çocuk gibi hissettim. Gerek yok hocam, dediysem de almak zorunda kaldım.

Hayatımda ilk kez bir öğretmenim, kimseye göstermeden bana çikolata veriyordu. Sevgiyi işte o an hissettim. Ruhum, kalbim, tenim; duvarlar, sessizlik... Hepsi de şahit oldu sevgiye. Sevgi böyle bir şeymiş işte. Ne güzelmiş sevgi.

Kimdi bu öğretmen? Ben daha önce hiç böyle öğretmen görmemiştim. Belki çocuğuna aldığı çikolatayı bana verdi. Belki bana acıdı, belki sevdi... 'Belki'ler çoğalıyordu her saniye içimde. Belkilerin açtığı her vadeden; başarıya, inanca ve mutluluğa dair ırmaklar akıyor, büyütüyordu yüreğimdiki suyu çekilen gölü.

O çikolatayı nasıl yiyecektim? Masanın üstüne koydum, hocayı düşündüm, düşündüm! Bu devirde böyle insanlar var ha! Kimseye güvenme, diye tembihlenerek gelmemiş miydim buraya?

Tutunduğum bir dalım olmuştu Bahri Hocam. Bu fırtınalı denizde sakin sularını sevdiğim bir liman olmuştu, ıssız dünyama pencere açan bir ustam...

Bir hafta sonuydu, dershanede dersler bitince yine yakaladı beni. Yurttan izin aldım, bu akşam bizim eve götüreceğim seni, yemek yiyeceğiz, dedi.

Karşılıklı iki kanepede vardı odada. Duvara dayalı bir çalışma masası ve üstünde boyun eğmiş bir masa lambası. Masaya oturanın karşısında görebileceği şekilde duvara "Denizyıldızı" adında bir hikâyeye yapılandırılmıştı. Bu hikâyeye, gece sert esen fırtınanın sahile vurduğu binlerce denizyıldızını, sabahın ilk saatlerinden itibaren teker teker denize fırlatan gencin hayata bakışını anlatıyordu. Sarı ışık huzmeleri süzülürken sayfalara, hocam, "Bismillah" deyip başladı. Her bitkinin, ağaç ve otların ipek gibi yumuşacık kök ve damarları "Bismillah" der; sert olan taş ve toprağı deler geçer, dedi. Gecenin en karanlık ânı sabaha en yakındır, dedi. Söylenen her söz beni hayata biraz daha bağlıyordu. Vakit ilerledikçe, bu veciz sözler üzerimdeki karabasmanı kazıyıp atmıştı.

Hoca için denize fırlatılmış bir 'denizyıldızı' olduğumu çok sonraları anlayacaktım.

Yine, yurda geldiği günlerden birinde, beni çalışırken gördü. Geldi. Yanıma oturdu. Senin üniversiteyi kazanmanı çok istiyorum, dedi. Sana ders anlatacağım, dedi. İlk, ihtiyacım olan konuların bir listesini yaptı. Kafeteryadaki yuvarlak masaya oturduk, 'fonksiyonları' anlattı. Başka bir gün geldiğinde 'eşitlikleri', diğer bir zaman ise 'mutlak değer'i öğrettiğini hatırlıyorum. İsteksiz olduğum hâlde, sırf onun gözlerinin ışığı ek-silmesin, umudu küçülmesin diye derslerine alaka duyuyordum. Sözel bölümden hazırlanmama karşın, o sene, Bahri Hoca'nın hatırına matematik derslerini de kaçırmadım.

Yıl sonunda üniversiteyi kazanmıştım.

Fakültede derslerime devam ederken, akşamları, apartmanımızdaki okula giden çocuklara ders veriyor, okullarına yardımcı oluyordum. Bahri Hoca'nın yüreğine emanet ettiği sevginin tablacılığını yapmaya başlamıştım.

Bahri Hoca ise Özbekistan'da açılan Türk okullarına gönüllü öğretmen olarak gitmişti. O sene ağustosun ortasında gitti. Yere bağdaş kurup önüme atlası açtım, haritadan Taşkent'i arıyordu parmak uçlarım. Türkiye nere Özbekistan nere! Bu ayrılığı onlarca kalbe pay etmiş olsan bile dayanılır mıydı? Ama göğsündeki inanç ona ayrılığı gül eylemişti.

Henüz cep telefonu yoktu. Kendisine duygulu bir mektup yazdım. Aradan aylar geçti. Fakültedeki posta kutusuna adıma bir zarf bırakılmıştı. Bahri Hoca'ndan geliyordu. Şöyle hitap ediyordu: "Sevgili kardeşim, buralar çok soğuk, buz çölünde yol alıyoruz."

Hemen karşı cevabını yazdım.

Aylarca taravetli bir mektubun kokusunu bekledim.

Postacılara teessürlerimi, posta kutularına üzüntülerimi bıraktım.

Mektuplara aracılık edenlerin vurdumduymazlığına kızdım, sitem ettim elimde olmadan.

Bir gün!..

Her gün olmayan 'bir gün'dü.

O günden sonra hayattan biraz daha eksilecektim.

O günden sonra her an ölüme dair bir korkuyu avuttacaktım içimde.

Bahri Hoca'nın rüyadan uyandırıldığını duydum. Benim dünyamla ilişkisini kesmişti.

Sevgiden yapılan bir öykünün bir cephesi göçmüştü.

Bir gül rayihası gibi uçup gitmişti naif ruhu.

Yurttan kaçarken ellerimi tutması kara saplı bir bıçak gibi saplandı düşüme. Masada otururken ta gözlerimin içine bakıp beni dinlemesi, cebinden çikolatayı çıkarıp bana uzatması, nur pınarlarının satırlarını okurken kafasını kaldırıp anlatması, yeşil tahtanın başında beyaz önlüğüyle duruşu... Perde perde, ruhumdan gözlerime döküldü. Ben döküldüm zamanın kıvrımlarına hesapsız, sualsiz...

Çaresiz, insanoğlu için her yol ölüme çıkıyordu.

Yükselmek için, ağırlıklardan kurtulmak için ihtiyacımız vardı ölüme belki de.

Şimdi ben de, tıpkı onun yaptığı gibi. Bu koskoca adada, etrafımı kaplayan 'denizyıldızlarını' mavi sulara taşımak için sabahları erkenden sahile koşuyorum.

Kocaeli

VAR MIYDIN YOKSA RÜYA MIYDIN?

Zeki BAYRAM

Yağmur yağıyor... Solmuş yapraklar hüznü telkin edercesine sonbaharla ıslanıyordu...

Gelişini bugün gibi hatırlıyorum. Köyün girişinde-sin... Yabancılığına bürünmüş, sırtında açık renk bir mont ve elinde sarı bir çanta var. Sırlıslıklam olmuş bir vaziyette hızlı adımlarla, aranan bakışlarla belirliyorsun. Yağmura tutulmuş her yabancı gibi sende sığınacak bir yer arıyorsun. Köye gelişini ilk ben görüyorum. Senin dediğin gibi, girişte nöbetteyim. Nöbeti devralmaya geliyorsun.

Bir mutfak ve bir odadan ibaret, adı; lojman olan yapıdan dışarıya seni karşılamaya çıkıyorum.

- Hoş geldiniz öğretmenim.

- Hoş bulduk. Selamünaleyküm... Okul burası, değil mi?

Hemen yanı başımızdaki kibrit kutusundan derme çatma iki derslikli taş binayı gösteriyorsun. Bakarken taşları deliyor, sınıflara derse giriyor, çocuklara ders veriyor gibisin. Yüzünden taze heyecanını okuyorum. Işıltılı bakışlarıyla neşeli ve sevecen kişiliğini, dışına yansıtıyorsun.

- Evet burası. Sizde ataması yeni yapılan öğretmen arkadaş olmalısınız.

- Vay be, bizden önce namımız gelmiş.

Gülüyorsun, sonra bir soluk alıp ben karşılık vermeden âdeta ilk dersini verircesine devam ediyorsun

- Bu kadar kolay mı öğretmen olunuyor? Bismillah daha henüz başlamadık bile. Önce bir başlayalım, öğretmen olup olamayacağımıza zaman karar verir.

Zaman deste deste sır ve meçhuller yumağı. Gelecek zamanı bilseydim, görebilseydim, senin deliliğine uyar yola çıkar mıydım?

Zaman dudaklarındaki fısıltıdan tutup ördü ilmek ilmek, nakış nakış ağlarını. Mülkün asıl emanetçisi yoksa ben değil de zaman mıydı? Gerisi; dekorlar, oyuncular hepsi yalan mıydı, mekân yalan mıydı? Yaşanan bir tek zaman mıydı? Sen oldun mu, var mıydın, yoksa bütün hepsi rüya mıydı?

Sözün bittiği yerdedir derinden kopan bir çığlık, bir gülüş, bir bakış, bir öpüş, bir damla gözyaşı. Sen tüm sözleri bitirircesine sarıldın işine. Yaptıklarınla çevrene şaşkınlık yakamozları bırakıyordun, dalga dalga dillere, dillerden sıcakık gönüllere akıyordun. Silinmeyecek bir şekilde belleklere kazınıyordun. Hiçbir öğrenci evinde adının muhabbetle konuşulmadığı gün yoktu. Genelde "Bugün Yusuf Öğretmen var ya..." diye başlıyor, sonra sevgiyle, duayla, hayırla bitiyordu cümleler. Kuzulca'da bir tek Yusuf Öğretmen vardı. Sanki yer-yüzünde başka hiç öğretmen yoktu. Gölgen daha ilk günlerden boyumuzu aşmıştı.

Sen daha lojmanın kapısında görünür görünmez tüm çocuklar ışığa uçan pervaneler gibi sana yöneliyor. Etrafında haleler çiziyor. Seni saran bir sevgi yumağına dönüşüyorlardı. Öyle içten "çocuklarım" deyip açıyordun ki sineni onlara, kolların dağları, denizleri, okyanusları aşıyor, ta kıtalar ötesine ulaşıyordu. Kolların ulu çınarın dalları, kökleri... Yüzyıllar gerilerden gelen umut yapraklarıyla geleceği kucaklıyordu. Öylesine

candan sarılıyordun ki onlara, hani öğretmen olduğun anlaşılmasa gören hepsinin gerçekten senin çocukların olduğunu sanırdı. Sen, benzerlerine hayal ürünü öykülerde bile rastlanmayacak kadar ifadesi imkânsız bir gerçektin. Sen gerçekten, gerçek bir öğretmendin.

Şimdi gözlerimin önündesin. Gülüşün, yürüyüşün, bakışın ve de sesin... İçim yanıyor... İçimin kaldırımlarında bir yusufçuk ıslanıyor. Neden durduramadım seni, neden tutamadım. Engellemeliydim, durdurmalıydım seni. Yapamadım, başaramadım. Gidişine karşı duramadım. Sen böylesine yaptığından emin ve kararlıyken hem de böylesine gözü karayken, nasıl tutabilirdim ki seni?!

Kendine özgü alışılmadık bir tarzın vardı. Hangi birimizin düşüncelerini allak bullak edip şaşkınlığa muhatap bırakmadın ki. Tüm köylü şaşkın... Sen daha önce bu köyde yaşamıştın da onlar hatırlamıyorlar mıydı?

Sabah kalkıyordun. Benim kapısının önünden bile geçmeye cesaret edemediğim Keke Hüseyin'in kapısını çalıyordun. Akrabadan biri gibi dalıyor içeri, kurulu-yordun fakir sofrasına. Çay eşliğinde tandır ekmeği ve lorla karnını doyuruyordun. Tandırın yanında elinde sıcak ekmek buğusu... Paylaşmaya oturduğun sıcaklığı gülüşünle dostluğa sarıyordun. Sonra çıkarken hiç Türkçe bilmeyen seksenlik Hazal Bibi'nin ellerini öpüyor, hayır duasını alıyordun. Celal Emmi'den samimiyetine iltifatlar görüyordun. Okula göndermesi için bir türlü ikna edemediğim Berivan'ı kendi kızın gibi yanına alıp okul yoluna koyuluyordun. Ne vardı elinde senin sihirli değnek mi? Bunu nasıl yapıyordun?

Kaptığın gibi tencereyi, hiç çekinmeden Seher Yenge'nin ahırına giriyor, Koca Kız'ın taze sütünden destursuz sağıyor, çıkarken toprak damlı evin kapı ara-

lığından Seher Yenge'den süt için helallik istiyordun. Kocasını Merdan Ağabey'ine selamını bırakıp öyle ayrı-
lıyordun.

Köy kahvesine her gittiğinde büyük küçük insanlar, müstesna bir tevazu ve hürmetle ayağı kalkıyordu. Tek tek büyükten küçüğe herkesle el sıkışıyor, bilhas-
sa yaşlıların ellerini öpüyor, masalarına oturuyordun. Tecrübelerini, sırlarını dinliyor, dertlerini paylaşıyor-
dun. Onlar senin gözlerine sen de onların yüreklerine muhabbetle bakıyordun. Hani "acaba!" deyip şüpheyle bakan da yok değildi. Çok görmemek lazımdı, onlar kendileri kadar samimi ve sıcak bir yabancıya hiç alışık değildi.

Senden önce lojmanın kapısı kimselere açılmazdı. Oysa şimdi artık hiç kapanmıyor. Çift sürgüyle sürgü-
lediğim kapıyı ardına kadar açtım ve sonra kovdum evden tüm önyargılarımla birlikte korkularımı. Senin yaptıklarına, yaşayıp yaşattıklarına baktıkça, soğuklu-
ğumu ve yabaniliğimi yansıtan bir ayna görüyorum. Alt üst oluyor tüm doğrularım, yeni baştan yeni bir dünya görüşü kuruyorum, temelinde koşulsuz, ön şartsız insan sevgisi olan.

Çünkü sen hep diyordun ki; "Sevmeyi bilendir en güçlü olan."

Tabi ki bütün anlayışlar ve yaklaşımlar aynı düzeyde iyi niyetli değildi. Yayıdığın ışıktan rahatsız olan kör yarasalar da vardı. Seni bir kaşık suda boğmayı arzulayacak kadar barışa düşman, birlik ve beraberlikten rahatsızlık duyanlar da vardı. Sevgiden, sevmekten, hatta sevilmekten bile korkacak kadar henüz insan olmayanlar vardı.

* * *

Kar yağıyor... Karakış giyinmiş beyazlarını, buz kesen endamıyla çatmış kaşlarını, ortalığı kasıp kavuruyor. Bir soğuk bakıyor ki camlardan içeriye, ellerimiz ayaklarımız titriyor. Deli deli esen tipinin uğultusuna kulak kabarttıkça tüylerimiz ürperiyor. Bir fevkaladelik var dışarıda, insanlar sağa sola koşturuyor, Sanki telaş içinde bir şeyler arıyor. Yine kayıtsız kalamıyorsun. Düşüyorsun merakının peşine çıkıyorsun dışarı ve soruyorsun:

- Hayırdır ne oldu, bir şey mi var?

- Dilan kayıp!

Dilan... Henüz beş yaşında... Gözleri kömür boncuğu, küçücük bir kız çocuğu, öğrencin Baran'ın kardeşi. Hani seni öldürmekle tehdit eden ruhu kirli adamın kızı... Daha bir ay öncesi -aralık ayıydı- okula gelmişti. Seni dersten gayet uygunsuz bir tarzda dışarı çağırmış, kapının önünde olabildiğince küstah tehditler savurmuştu.

-Öğretmen sen bu çocukları niye zehirliyorsun. Ben diğer cahil saf köylülere benzemem bilesin. Ya bu kardeşlik hekayelerini bırakırsın, işine gücüne bakarsın ya da çok fazla yaşamazsın.

Evet, sen, Mehme Selim'in çocuğunu zehirliyordun. Ona göre sadece onu değil, köyün tüm çocuklarını zehirliyordun. Daha da kötüsü köylüyü de zehirliyordun. Koca koca adamlar seni dinliyor sana inanıyor ve de en kötüsü seni seviyor, sana güveniyorlardı. Sana nasıl güvenirlerdi?! Çünkü sen devletin adamıydın. Muhakkak ki yalandan şirinlik yapıyordun, köylüleri etkilemek, onları kandırmak için. Bazen gidip bağlarında bahçelerinde, bazen tarlalarında çalışıyordun. Bazen inşaatlarına çamur taşıyor, ahırlarında bile işlerine yardımcı oluyordun. Bazen de hastalarına ilaçlar, fakir çocuklarına şehirden kıyafetler, ayakkabılar, çikolata-

lar getiriyordun. Onlarla yiyip içiyor, onlarla oturup kalkıyor, onlardan biri gibi davranıp köylülerin gözlemlerini boyuyordun. Habire kulağa hoş gelen, usturuflu laflar ediyor, akıllarını çeliyordun. Bütün maksadın verilen mücadeleyi baltalamaktı. Oysa onlar seni düşman bilmezlerse bunca zaman verilen mücadele ne olurdu. Düşman olmazsa düşmanlık ne olurdu?

Şaşıyordum sana, en ufak bir korku ve taviz emaresi göstermiyordun.

- Tamam, Mehme Selim Amca, burası yeri değil. Söz bir gün çayını içmeye evine gelirim o zaman daha geniş konuşuruz.

Gülüyorsun. İnanılmaz bir soğukkanlılıkla Mehme Selim'i gönderiyordun. Hiçbir şey olmamış gibi tekrar sınıfına dönüyor ve yakıyordun sevgi ateşini, kuruyordun birlik ve beraberlik halkasını, yine on ikiden vuruyordun çocukların gönüllerinin tam ortasını.

Tipinin donduran uğultusu sanki "Dilaannn!" diye bağıyordu.

Şimdi kar Mehme Selim'in göz bebeklerinden içeri yağıyordu. Mehme Selim'in içi çaresizlikten yanıyordu. Dilan kaybolmuştu. Saatlerdir tüm aramalara rağmen bulunamamıştı. Dağ taş çaresizlikten inliyordu. Yaşlı, genç, çoluk çocuk, herkes dört bir yana dağılmış Dilan'ı arıyorlardı. Mehme Selim'in gözleri nemli, yaşları içine akıyordu. Oy Dilan... Dilan şimdi kim bilir nerede ne yapıyordu? Kim olursa olsun bu çaresizlik sinmezdi insan olanın içine. Beş yaşında bir çocuk nereye gidebilirdi. Ne kadar uzağa gidebilirdi. Yakınlarda bir yerlerde olmalıydı. Yoksa durum kötüydü. Kurtlar kol geziyordu köyün etrafını. Akşam oluyordu. Kar inadına yağıyordu. Tipi gittikçe artıyor, hava iyice kararıyordu. Oysa karanlık demek facia demek; dili varmıyor insanın söylemeye ama ölüm demektir...

Bir ara senin yokluğunu fark ettim. Köyün içinde aranıyordu diye düşündüm önce, sonra saatler gece yarısına varınca ve sana köy yerinde rastlayan olmanınca iyice panikledim. Şimdi sen de kayıptın. Tahmin ediyordum gerçi çocuğun izini bulmaya gittiğini. Ama nerede olduğunu bilmemek yine de fena hâlde canımı sıkıyordu. Sen kendini ne sanıyordun? Nasılda kızılıyordum sana, senin bu akıl almaz deliliğine, gözü karanlığına gerekçen ne olursa olsun alışamıyordum

Tipi dinmiş, vakit; seher vaktine inmişti. Bütün köy halkı kahvede sabahlamış aramalar köyün yakın çevresiyle kahve arasında sıkışıp kalmıştı. Mehme Selim'in kan çanağı gözleri artık yağmur olmuş boşalmıştı.

Birden köyün gençlerinde biri, bir yandan kahveye doğru bağırıyordu bir yandan da köyün girişine, yola doğru koşmaya başladı.

- Koşun koşun uzakta bir karaltı var. Orada ileride biri var sanırım.

Güneş doğmuştu. Tüm kalabalık kahveden güneşe doğru koşuyordu. Evet, ileride bir karaltı vardı. Yürümeye çalışıyordu ama zorlanıyordu. Can havliyle diz boyu karları yara yara güneşin olduğu yere, karaltıya ulaştılar. Yusuf'un kucağında Dilan, paltosuna sarıp sarmalamış. Kendi üzerinde bir tek kazağı, buz kesmiş bir dağ adamı, dudakları mosmor, kirpikleri ve bıyıkları buz saçağı. Kollarındaki Dilan'ı uzatırken takatsiz yığılıverdi Mehme Selim'in önüne. Mehme Selim, avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

- Öğretmen! Öğretmen! Söyle yaşıyor mu Dilan'ım!

Dilan'ın emanet varlığı, yıkıyordu yarım asırlık Mehme Selim'in nefretten örülü utanç duvarlarını. Dilan köye yeni bir hayat taşıyordu. Yusuf Öğretmen donmaktan kurtulmuş bir haftalık zorunlu istirahatının ikinci gününde yaşanabilecek en güzel ânı yaşıyordu.

Mehme Selim almış Yusuf'un ellerini koca nasırlı ellerinin arasına, alışıldık tüm kör ve nankör ezberleri bozuyordu.

- Allah şahidimdir ki bundan kelli sende benim öz be öz kardaşımısın. Ben bu yaşıma gelmişem, adamlığın ne demek olduğunu daha yeni öğrenmişem.

Çok şey söylemek istiyordu Mehme Selim ama henüz söylemek istediği kelimeler kurmak istediği cümleler, söylenmemiş ve de kurulmamıştı. Ama Mehme Selim neyin ne olduğunu belki ilk kez anlamıştı.

* * *

Kış bitmişti. Umut cemreleri önce gökyüzüne, sonra suya, sonra toprağa, en sonunda da tüm gönüllere düşüyordu. Köy yerinde yeni sevgi çiçekleri yeşeriyor, ocaklarda kardeşlik türküleri demleniyordu.

Dur durak bilmiyordun. Köylünün yine aklına girmiş, köyün kahvehanesini âdeta kıraathaneye dönüştürmüştün. Gündüz okulda akşamları kıraathanende ders veriyordun. Bir yandan yazı yazmayı öğrenenler bir yanda heceleyle heceleyle kitap okumaya çalışanlar. Gülüyordu kendi hâllerine atmışından sonra okuma yazma derdine düşen koca adamlar.

- Valla Öğretmen beg, sen bize ne ettin bele... Hele bağ bu galeme bi de şu deve dabanı ellerime, heç yakışır?

Patlıyordu bir anda kahkahalar.

İlkbaharla yaşanan tatlı hatıralar ve güzel heyecanlar güneşle birlikte yaza taşınıyordu. Artık duvarlarda asılı duran hasret resimlerinin üzerine doğuyordu gün. Şafak sayıyordun. Annenden daha sık bahsetmeye başlamıştın. Yemeklerinin güzelliğinden, merhametinden, yardım severliğinden bahsediyordun. Babanın ne ka-

lender biri olduğunu anlatıyordun. Adı Melek'ti Melek yaşta olan kardeşinin. Özlemin artık can yakan, iç burkan cümlelere dönüşüyordu. Göçmen kuşlar birer birer sıcak denizlere göç ediyordu. Göç vaktin gelmişti senin...

Yağmur yağıyor... İçimdeki sıkıntıyı sana anlatamıyorum. Bu havada yola çıkmayalım diyorum. Bugün gitmek zorunda olmadığımızı nasıl olsa ailenin seni daha bir hafta sonrasına beklediklerini, bu havada yola çıkmanın mantıklı ve güvenli bir davranış olmadığını anlatmaya çalışıyorum. Nafile yarın sabaha sürpriz yapmaya karar vermişsin bir kere.

Köylülerle vedalaşma ânı gelip çatıyor. Okulun bahçesinde herkesle kucaklaşıyoruz. Mehme Selim bir başka sarılıyor sana. Gözlerinle okulun gönderindeki bayrağı gösteriyorsun.

- Gözünüz heç arkada kalmasın. Allah'ın izniyle emanetinizi canımdan aziz bilirem.

Ardımızdan sallanan ellere sevgi bırakarak yola çıkıyoruz. Tunceli - Pülümür yol ayrımına kadar Ape Reşo'nun traktörünün koca iki tekeri üzerinde yirmi iki kilometre yol yapıyoruz. Pülümür sınırında Erzincan minibüslerinden birine biniyoruz. Akşamın geceye ilerleyen saatlerinde Erzincan terminaline varıyoruz.

Yağmur daha bir şiddetleniyor. Yağmurun şiddetiyle birlikte içimdeki sıkıntı da gittikçe artıyor. Ciddi ciddi üşüdüğümü hissediyorum. Hani aylardan haziran ayında olmasak kendimi kışın kapısında sonbahar mevsiminde hissedeceğim. Peki, bu göz gözü göremeyecek şekilde ortalığı saran sise ne demeli? Şiddetli yağmur ve sis, bu mevsimde, hem de aynı anda bu tabiat dengesizliği değil de ne? Hayatımda hiç böyle şiddetli yağmur görmedim. Ne oluyor, Yoksa kıyamet mi kopuyordu?

Otobüs kaygan asfalt yolun üzerinde ağır ağır yol alıyordu. Yolu seyretmeye çalışırken bir ara dalmışım. Gürültüyle gözlerimi açtığımda dehşete kapıldım. Eli silahlı eşkıyalar otobüsü durdurmuş, hızla insanları bağıra çağıra otobüsten teker teker aşağı indiriyorlardı. Habire soğukkanlı olmayı kendime telkin ediyordum. Hepimizi aşağı indirip tek sıra hâlinde yolun kenarına dizdiler. Issız bir dağ başı... Elinde feneri olan biri emredencesine "Herkes kimliklerini cüzdanlarıyla birlikte çıkarın." diyordu. Tek tek kimliklerle birlikte cüzdanları kontrol etmeye başladılar. İçimden Allah'tan ikimizin de öğretmen kimlikleri yok diye geçiriyor, bildiğim ve tesirine inandığım duaları okuyordum. Onu da "Sakin hiçbir şeye karışma!" diyerek ikaz etmeyi ihmal etmiyordum. Aramalar bitti. İki çocuklu, polis olduğu anlaşılan bir adamı eşi ve çocuklarıyla birlikte götürmeye karar verdiler. Herkes dehşet içinde kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Kadın ağlayınca çocuklarda kadına çığlık çığlığa eşlik etmeye başladılar. Adam yalvararak bari karısını ve çocuklarını bırakmalarını istiyordu. Yakarılar sonuç vermedi. Adamı, karısını ve dehşet içinde çığlık atan çocukları götürüyorlardı. Dayanamadı bizimki olduğu yerden fırlayıp:

- Lütfen ne olur bari çocukları bırakın, yerlerine beni alın. Görmüyor musunuz nasıl korkmuş yavrucaklar. Bırakın ne olur...

Tek tek eşkıyalara dokunup onları ikna etmeye çalışıyordu.

- Siz de hiç merhamet yok mu? Sizin de kardeşleriniz çocuklarınız yok mu? Allah'tan hiç korkmaz mısınız?

Peşinden yetişip beline sarılıp var gücümle tutup geri çekmeye çalıştım. Bu vahşi canavarların laftan anlamayacaklarını biliyordum.

- Dur ne olursun seni de götürürler.

Belinden sürükleyerek geri götürmeye çalışırken bütün çabalarıma rağmen ellerinle kollarımı çözüp çocuklara doğru atıldın.

- Hayır! O çocukları götüremezsiniz! Bırakmam size, onlar bizim çocuklarımız. Onlar daha melek, suçsuz, günahsız... Allah'tan korkun çocuklara kıyamazsınız.

Bir anda eşkıya çapulcularının şaşkınlığından yararlanıp çocukların ikisini de koltuğuna alıp geriye dönmüş var gücünle koşuyordun. İsrail Sûr'unu üflemişti. Kıyameti koparan şimşekler çakıyordu...

Hayat en büyük sürprizini sana yapmıştı.

Hâlen kapısında adın yazılı olan okulun gönderinde hilal ve yıldız hiç durmadan dalgalanıyor. Altında Mehmet Selim, umutla yaşlı gözleri bir Dilan'a bir de mukaddes emanete bakıyor...

Konya**AY 'A YUKARIDAN BAKMAK**

Yaşar KOÇ

Rüyalarımın kapkaç edilmek korkusuyla, sımsıkı yapışıyordum yatağa. Her şeyimi vermeye hazırdım uyanmamaya. Derken, nafile oldu tüm direnmelerim. Aynı kutuplu, iki mıkmatıstı hayat... Sürekli itiyordu beni bir yerlere. Bedenim ruhumdan ayrılmak zorunda kalıyordu bir zaman. Sonunda bir el, çekip cımbızla, alıyordu beni Karaman'dan. Bir başka karaya tutup atıyordu sonradan. Dünyanın bir ucuna... Taa... Van'a.... Çapraşık bir dünyanın tam ortasına... Aralık'ta, hem de Çatak'a... O da yetmiyor, ışınıyor beni Işınlı'ya...

Zaman hızla ilerliyor ve biz, başka bir mekânda, bu zamanın hızlılığında, yavaş kalıyoruz. Göreve başlıyalı kaç gün oldu, biz hâlâ, Çatak Öğretmenevindeyiz. Köy yolları kapalı. Şube Müdürü Ali Bey bile "Acele etmeyin, gidemezsiniz, kendinizi riske atmayın, bekleyin." diyor.

Evet, Türkiye'nin bir başka yüzü burası. Doğu'nun ücra bir köşesi ve buraya tayini çıkan herkes, aynı kaderi paylaşıyor. "Ya atanamazsam?" diyerek, uzak diyarlara göç ediyor. Zorluklar gözleri korkutsa da. "Atamamız çıktı ya, çok şükür..."

Bugün ilk defa sulu yemek yedik. Kuru fasulye ve pilav vardı mönüde. Lokantacı da epey ilgilen-di bizimle. Benim gideceğim Işınlı köyünün eski adı "Arkanis"miş; köy, on bir haneliymiş, muhtar burada kalmıyormuş, evi köyün mezrasındaymış. Elektrik,

telefon yokmuş, tek öğretmenliymiş, insanı iyiymiş” derken, bir düşünce bulutu çöktü üzerime. Yoğun bir karıncalanma hissi beynimde. Öğretmenevinde, yatağımın üzerindeyim...

İlçenin uzak mahallesindeki okulunda, bugün göreve başlayan Mustafa Hoca'nın hayal kırıklığı ve şaşkınlığı yüzünden okunuyordu. Okul, ilçeye iki kilometre uzaklıktaki bir tepedeydi. Elli santimetre genişliğinde ve bir metreyi aşan yükseklikteki karlı, patika yoldan geçerek tepeye tırmanmıştı. Etrafta, eşek gibi köpeklerin gezindiğini söylüyordu. Ecel terleri dökmüş. Bir buçuk saat yolculuktan sonra, saat dokuzda, ancak okula varabilmiş. “Bu nasıl bir kış? Bu nasıl bir hayat burada, çok zor...” diyor. Yüzü sapsarı olmuş. Umutları sönmüş gibi. Ve bizim durumumuzun, daha da içler acısı olduğunu söylüyor. Ki daha da iyi anlaşılıyor. Buraya gelen herkes, daha gelmeden gitmeyi düşünüyor...

Bulunduğun yer neresi? Ayrıntılı tarifini yap. Koordinatlarını eksiksiz ver bana. Sonra, sakın susma. Anlatmaya başla. Nasıl geldin buraya? Kim, seni nasıl yönlendirdi? Neden öyle değil de böyle yaptın? Ya da sen mi yaptın tüm bu olanları? Daha neler neler... Soru üstüne soru. Bitmez tükenmez istekler... Evet, iyi düşün. Her türlü zorluk seni mi buluyor? Bir basamak çıkmak için, iki basamak düşmek zorunda mı kalıyorsun? Daha ne güçlükler mi? Unutma, o en güzel ve hiç dokunulmamış kardelen çiçeği, bin bir zorlukları aşır buz gibi karı delip zaferini gülererek açar... Işıl ışıl gökyüzüne bakar ve naralar atar: “Ben başardım! Yüce yaratıcı, Rabbimin izniyle, tüm zorlukları aştım.”

Evet, hâlâ Çatak Öğretmenevindeyim. Hâlâ, köy yolları kapalı. Maaşta almadık henüz. Paramda bitmek üzere... Kayserili Mustafa, Serkan ve Ankaralı Hüseyin Hoca'yla birlikte kalıyoruz öğretmenevinde. Serkan'dan borç aldım...

Önceki gün bağlantı kurduğum, gideceğim köyün eski öğretmeni Murat Hoca'dan bir mesaj aldım: Hocam, öncelikle hayırlı olsun. Sakin ol, kışın, yalnız gidip gelme. Köyün insanı iyidir. Şoför Hüseyin, Korucu Başı Hakim ağabey, Ekrem, Abdullah amca ve Şeref sana çok yardımcı olurlar. Okulda kömür var. Ekrem Amca, okula odun verecek. Yatak ve yorganı, köylü verir. Aşağı köyün öğretmeni İsmail Hoca, plan konusunda yardımcı olur. Köylüyle iyi geçin. Okulun durumu iyi sayılır. Müfettiş, mayısın sonunda gelir. Eliaçık köyündeki, İsmail Hoca ile beraber gidip gelirsin. Köyün içindeki evde kal. Beni bu numaradan her zaman arayabilirsin. Allah yâr ve yardımcın olsun..." Âmin... Allah hepimizin yâr ve yardımcısı olsun...

Bugün, yirmi birinci gün oldu. Hâlâ, Çatak Öğretmenevinden yazıyorum bu yazıyı. Elektrikler, bir haftadır kesik. Kaloriferler de buz gibi. Donmak üzereyiz neredeyse. Keşke diyorum uçabilsem. Şu Işınlı köyüne bir ulaşabilsem. Işınlansam ya da. Buradan daha iyi olurdu en azından. Sıcacık bir odam olurdu belki de... Söyleniyorum, gökyüzüne bakıyorum donmuş gözlerle. Habire yağıyor kar... Arttırıyor şiddetini. Söndürüyor umutlarımı her tanede. Kapanıyor yollar iyice...

Zaman, bizim dışımızdan, hızla akıp gidiyor. Ani bir sel gibi, yarıyor toprağımızı. Biz, içimizde yaşıyoruz anımızı. Baktığımız aynalarda, silüetlerimiz bize yabancı kalıyor. Hep bir yerleri, bir şeyleri arıyor gözlerimiz. Dağlar ardında kalıyor ufuk, yazık ki... Bakışlarımız biraz buruk kalıyor. Umutlarımız biraz daha yazılıyor. Ama tükenmiyor sabrımız. Amacımız, biraz daha doluyor. Dışımızda bir umut ışığı belirliyor. Bir yıldız sağanağı yağıyor üzerimize, ıslıl ıslıl... Sevdalı, sevdalılardan da sevdalı... Tüm zorlukları bir yana bırakarak geliyor beklenen haber. Ve yollar açıldı. Dolmuşçu Hüseyin "Acele etmemiz gerek. Her an yollar

tekrar kapanabilir. Kar yavaşlamışken ikinci vakti yola çıkalım. Eşyalarınızı alın gelin.” dedi. Komşu köydeki Serkan Hoca’yla birlikte, yüklü valizlerimizi aceleyle ve heyecanla kaptık. Diğer hocalarla helalleştikten sonra, doğruca kendimizi, buralardaki en önemli ulaşım aracı olan, Ford Transit dolmuşa attık. Bizi bekleyen, gizemli bir dünyanın, sisli yollarında, ağır ağır ilerliyorduk. Dolmuş, tıka basa doluydu. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Konuşulanların hiçbirini anlamıyorduk. Hem bağırarak hem de Kürtçe konuşuyorlardı. Kafamız kazan olmuştu. Bir garip hissediyorduk kendimizi. Arada bir de bize bakıp gülümsüyorlardı. “Vallah mahvolmuşsunuz, buralar zordur. Ama canınızı sıkmayın, alışırsınız.” diyorlardı. Derken dolmuş, bir yol ayrımına geldi. Botan Çayı’nın kenarından, sola doğru kıvrılan yola girerek dağa tırmanmaya başladı. Arabamız, arada bir sağa sola kayıyor, yüreklerimizi ağzımıza getiriyordu. Dört yan uçurumdu çünkü. Bir kaçsa arabamız, parçamızı bulamazlardı. Arabamız ilerledikçe, ardımızda kalan nesnelere küçülüyor, bir nokta hâlini alıyordu. Endişemiz ve ürpertimiz de, gitgide artıyordu. “Nereye gidiyorduk biz böyle? Gelmeden dönmeli miydik yoksa? Allah’ım, hava da iyice karardı. Çıktıkça çıkıyor araba dağa, sanki uzaya gidiyor... Amca, daha çok var mı Işınlı’ya? Yolun yarısında mıyız daha?” derken, başının döndüğünü söylüyor Serkan... Araba patinaj yapıyor. Kara saplanıyoruz. Herkes, telaşla dışarı boşalıyor. Dolmuşçu Hüseyin, lastiklere zincir takıyor. Birkaç kişi, ön tampona halat bağlıyor. Herkes, var gücüyle asılıyor. “Ya Allah!..” Yarım saatlik bir uğraştan sonra, arabayı kurtarmayı başarıyoruz. Tekrar doluyoruz arabaya. Ölümüne meydan okuyarak ilerliyoruz kaygan yolda. Sonunda, Serkan’ın köyüne varıyoruz. Ancak, kapı açılınca anlıyoruz bir yere vardığımızı. Köpek havlamaları arasında, inenler eşyalarını bulma telaşında. Köyün diğer öğretmeni İsmail

Hoca, Serkan'ı kucaklamış. Heyecanla bir şeyler anlatıyor. Serkan bir hoş olmuş, kesik kesik konuşuyor. Köylüler, Serkan'ın eşyalarını çoktan kucaklamış, lojmana doğru götürüyorlar... Sessizce vedalaştık. Arabamız geriye döndü. Işınlı yol ayırımına, bıçak gibi saptı. Dağda yükselmeye devam ediyoruz. "Aman Allah'ım, daha ne kadar çıkacağız. Ne işi var bu insanların, bu dağın başında" derken, araba durdu. Ben hariç, kalan yolcuların hepsi aşağı indi. "O da ne? Önümüzde, küçük bir derecik akıyor. Kenarları buz tutmuş." Yavaşça, araba, bu derecikten de geçiyor. Tekrar devam ediyoruz. Belli bir süre sonra araba, karanlığın içinde bir yerlerde, acıyla durdu. Herkes birden aşağı indi. Bir ben kaldım. Ağır aksak, bende indim karanlığa... Yolun başından beri kovaladığımız Ay, artık aşağıda. "Ay'a yukarıdan bakıyoruz." burada. Yanımda Dolmuşçu Hüseyin perişan... "Kusura bakma hocam, Işınlı köyü burası. Seni korkutmak istemem ama cehenneme hoş geldin, korkma şaka şaka!" diyordu gülerek. Korkum bir kat daha artarken ellerinde fenerlerle çocuklar, yanıma yaklaştılar. "Hepsi, benim öğrencilerim." Sırayla ellerimi öptüler. Boynuma sarıldılar. Sıcacık oldu içim. O anda, tüm korkularım silindi. Çekip aldılar beni kaosun ortasından. "Aman, dikkat edin öğretmenim. Duvara tutunun. Aşağısı uçurumdur." diyorlar. Düş kalka, karlara basarak Dolmuşçu Hüseyin'in evine ulaşıyoruz. Sofra kurulmuş çoktan. Tüplü lüks ışığında, naylon muşambanın üzerine döşenmiş, ayrı tabaklarda yiyoruz yemeğimizi. Sonrasında çay, kıtlama şekerle önüme koyuluyor. İçemediğimi anlayınca kaşık getiriyorlar. Eve gelen herkes beni inceliyor. "Hoş geldin!" diyorlar. Burada, Işınlı'da, masalımsı dünyanın kahramanlarını tanıtıyorlar...

Sabah ışıklarıyla, ortalık aydınlanıyor birden. Göl-geler yok olmuş. Nesnelere, biraz daha gerçeğe dön-

müş. Kahvaltı önümüze gelmiş. “Buyur!” diyorlar. Otlu peynir kokusu burnuma geliyor türüm türüm... Önce biraz kararsız, alıyorum ağzıma. Sonra o tuzlu tadına alışıyorum. Derken günler günleri kovalıyor. Otlu peynirsiz, kahvaltı yapamıyorum. Her şeye alışıyorum burada. Öğrencilerim benim gözbebeğim. Bir dediğimi iki etmiyorlar. Hepsi de çok çalışkan. Gözleri ıslık ıslık... Yüreklere pırıl pırıl... Derslerimiz, çok neşeli geçiyor. Tüm bu olanlar beni hayata bağlıyor. Çoğu zaman dersten geç çıkıyoruz. Fazladan ders yapıyoruz. Ödevlerini, okulda yapıyorlar çocuklar bu arada. Her şey çok güzel bu sınıfta. Sonra okul bitiyor. Çetin bir hayat başlıyor dışarıda. Akan pınardan, su dolduruyorlar çocuklar önce bana. Sonra dağılıyorlar dört bir yana. Her biri bir işe koşuyor. Kimi hayvanlarına ot veriyor. Kimi evine tezek taşıyor. Kimisi su dolduruyor. Kimisi odun götürüyor. Kimisi de babasıyla, evinin damındaki birikmiş karı aşağı sürüklüyor... Karınca gibi çalışıyorlar. Hiç bitmeyecekmiş gibi görünen bu koşturmaya hava kararınca kadar sürüyor. Buz gibi yanan güneşin, ışıklarını söndürmesiyle çekiliyor herkes evlerine. Yakılıyor tüplü lüks ışıkları. Yanıyor sobam, sıcaklık. Üzerindeki çaydanlık, fokurdamaya başlamış. Birisi cama tıklıyor telaşla. Perdeyi açıyorum. Köy Korucusu Baş Hâkim Ağabey “Heey hoca, ne yapıyorsun öyle tek başına. Kapat tüpü, çabucak bize gel.” dediğini yapıyorum, doğru evine gidiyorum. Sofra kurulmuş, beni bekliyorlar. Hâkim Ağabey “Vallah billah hocam, sensiz boğazımızdan geçmedi. Hanım, haşlama et pişirmiş. Keledoş da yapmış. Gözüm başım üstüne. Allah razı olsun. Sokul hele.” Gözlerim doluyor. Beni artık, ailelerinden biri olarak görüyorlar...

Her şey çok güzel. Zorluklar beni yıldıramıyor. Böylece geçiyor burada zaman. Nasıl geçtiğini fark edemedim... Okulların kapanmasına iki ay kalmış. Hava

kapalı. Yağmur atıştırıyor hafif hafif... Ortalık kasvetli biraz... Dersteyiz. Çıkış zili çoktan çalmış. Çocuklar evlerine gitmek istemiyor. Beş sınıf bir arada, birleştirilmiş sınıfımda; ödevlendirdiğim birler dikkatle, inci gibi yazıyorlar. İki ve üçler, iyice dalmış hikâyeye okuyorlar. Dört, beşlerle ise heyecanla ve merakla, Fen dersindeki virüs modeli deneyini yapıyoruz. İyice kaptırmışız kendimizi. Dünya yıkılsa, umurumuzda değil. Birinci sınıfta ki Mesut, biraz haylaz. Çok sık izin istiyor benden, tuvalete çıkmak için. Deneye ara vermek istemiyorum. "Çıuk!" diyorum biraz sinirle. Devam ediyoruz biz yine. Sonra, hemen ardından, kapı çalınıyor sertçe. Ben iyice sinirleniyorum. Arkama bakmadan ve yerimden kalkmadan bağıriyorum. "Çabuuk, geeç, otur yerine! Ne yapıyorsun sen, ikide bir çıkacaksan, gelme bir daha!" derken çocuklar ayağa kalkıyor şaşkınlıkla. Bir el, omzuma dokunuyor, "Hayırdır hocam, kovuyor musun bizi?" diyor. "Şey hocam, kusura bakmayın. Mesut, deney, tuvalet... Hiç olur mu hocam, deneye dalmışız" diyorum. "Vay bee, böyle bir yerde deney haa, bravo!" diye övgüye başlayan Milli Eğitim Müdürü Duran Bey'in, çocuklara sorduğu sorulara aldığı cevaplardan sonrada iyice keyfi yerine gelmişti. "Çok güzel hocam. Bu köy, gezdiğimiz son köydü. Gerçekten moralimiz çok bozuktu. Burayı görünce, moralimiz yerine geldi. Okul, çevre, her şey çok güzel. Tuvalette yapmışsınız. Çeşme, iyi olmuş. Geçen sene geldiğimde, Müdür odasında, tezek ve odun yığılıydı. Şimdi, Müdür odası olmuş. Teşekkürler, Allah razı olsun..." Her şeye değerdi bu sözler... Şükürler olsun Rabbime. Her şeyden önce her şeye... Bir adım bile uzaklaşmadan, bin adım daha yaklaşmak. Anlamaya çalışmak hep bir şeyleri. Çözumsuz çözümlerde bile yılmamak. Ruhunun içinde hep bir umutla yaşamak. Gayesizliğe kalın bir çizgi çekip... Her gün yeniden, yepyeniden başlamak hayata. Karşı gelmek, en sert rüzgâra. Yürümek,

yürümek... Sanki hep, ilk kez ayağa kalkıyormuşçasına, heyecanla. Koşmak, koşmak... Aşk ateşi yüreğini yakarcasına... Coşmak, coşmak... Yönümüz, hep aynı. Ona, ona doğru... Kavuşurcasına, kavuşmacasına... Aşk ateşi yüreğimizi yakarcasına...

Çok güzel artık, "Ay'a yukarıdan bakmak." burada... Yeni göreve başlayan stajyer öğretmenlere, Temel Eğitim Kursu'nda örnek olarak verilmek. "Her zaman, her yerde, bir şekilde, bir şeyler yapılabilir. Yeter ki içimizde, inanç olsun. Vicdanımız sızlamasın sonradan. Çalışalım, öğretmen olalım. Buradaki insanların, herkesten daha çok ihtiyacı var öğretmene. Bir anne gibi şefkatli ve bir baba gibi asaletli, cesaretli olalım. Bak; adam, dağın başındayım demiyor. Deney yapıyor, deney... Unutmayın, biraz daha özveriyle ve sevgiyle her şey yapılabilir..." diyor, Milli Eğitim Müdürü Duran Bey... Gurur duyuyor. Gurur duyuyorum. Şaheserlerini ortaya koymuş bir sanatçı gibi. Her öğretmenin ortaya koyduğu eserlerle gurur duymak istemesi gibi... Bu anıları burada, yazarken bile, "Daha çok çalışmalıyım." diyorum. O köyden ayrıldığım son günü unutamıyorum. Çocukların bana sarılıp, hüngür hüngür ağlayışlarını... Tayinimin çıktığına, bir türlü inanamayan, Korucu Başı Hakim ağabey'in, yüreğime işleyen o çelik sözlerini "Hocam, gidiyorsun haa, vallah önceki sene, benim kardeşim ölmüştü de, hiç bu kadar üzülmemiştim. Çok üzülüyorum senin gittiğine..." deyişini ve boynuma sarılarak hıçkırarak ağlayışını, ağlayışımızı... Unutamam, unutamam...

Kütahya

DEĞDİ

Eda TÜRKARSLAN

Dünyalar güzeli oğlumı kucağıma aldığımyın beşinci günü, atama haberimi aldım. “Mut-Mersin Işıklar köyüne sözleşmeli öğretmen olarak atadınız.” bu ibareyi görebilmek için tam bir buçuk yıldır bekliyordum. Tam umutlarımı kestiğim bir zamanda nasip oldu öğretmenlik. Sevinmeli miyim, yoksa üzülmeli miyim bilemedim. Adın sözleşmeli öğretmen olunca doğum izni, süt izni olmazmış. Yaşayarak öğrendim... Beş günlük bebeğimle beraber hiç bilmediğim bir şehre yüz doksan kilometre uzaklıkta bir köye öğretmen olarak gitmek için direniyordum aileme ve eşime. “Ben mesleğimi seviyorum, zorluklara razıyım.” diyordum ama ben de en az onlar kadar tedirgindim. Sonunda hepsini ikna etmeyi başardım. Evraklarımı hazırlayıp on sekiz günlük bebeğimi kucağıma bastırıp çıktım yola.

Yüreğimde tatlı bir telaşla geldim Işıklar köyüne. Benden başka öğretmen yok. Birleştirilmiş sınıflı bir köy okulu, lojman harabe. “Olsun” diyordum inatla. “Her şeye rağmen başaracağım.” Kendimce bulduğum çözümlerle başardım aslında. Eğitim Fakültesi mezunu olan eşim ücretli öğretmen olarak başladı aynı okulda. Babaanesi tüm düzenini bozup kıyamadığı torununa bakmaya geldi yanımıza. Böylelikle rahatlamış ve artık tamamen işime vermiştim kendimi. Zamanımın çoğunu çocukları tanımaya, köylülerle arkadaş olmaya ve okulun eksiklerini tamamlamaya çalışarak geçiriyordum. Mutluydum. Çünkü beni mutlu eden işimi yapı-

yordum. Önündeki sıfatı ne olursa olsun yıllarca emek vererek okuduğum öğretmenlik mesleğini yapmaya başlamıştım artık.

Birinci sınıf öğrencilerine karşı özel bir ilgi duymuşumdur hep. Okulla yeni tanışılar. Okulu ve öğretim hayatını nasıl tanırlarsa öyle gider yaşamları boyunca. Okulun ve okumanın ne kadar güzel olduğunu anlatmak için birinci sınıfları aldım ilk yılımda. Çocukları tanımaya başlayınca benim için çok özel bir yere sahip oldu içlerinden biri. Henüz yedi yaşında ve iki ay önce annesi gözlerinin önünde can vermiş. İki küçük kardeşi ve cansız annesiyle aynı evde kalan İsmail'im önce şaka zannetmiş annesinin yere düşüşünü. "Annem" dedim öptüm, kokladım ama kalkmadı annem diyor gözü yaşlı, gönlü yaralı kuzucuğum. Köye taşınmışlar ve okula başlamış bu üzücü olaydan kısa bir süre sonra. Baba geçim derdine düşüp Irak'a işçi olarak gitti İsmail'imi yaşlı babaannesine emanet edip. İsmail'e her baktığımda bir kez daha şükrederdim anne olduğuma ve bu çocuğun öğretmeni ben olduğuma. İnsan sevdiğini kimseye güvenemez ya hani, ben de küçük İsmail'in derdini bir ben anlarım zannederdim. Konuşmak istemez, sadece gözüme bakardı. Ben anlamaya çalışırdım ne demek istediğini. Sınıftaki tüm çocuklarım bana yardım etti İsmail konusunda. Yaşlarının küçüklüğüne rağmen çok anlayışlı ve sevecen davranıyorlardı. Sınıfça çok güzel bir bütünlük oluşturmuştuk. Bir gün... sabah erkenden kapı çaldı. İsmail'di kapımı çalan. Ağlıyordu. O güne kadar hiç konuşmayan çocuk "Sana sarılmaya geldim öğretmenim." dedi çok kısıp bir sesle. İçeri aldım. Sarıldı telaş içinde. Sarılmak fiilini o an anladım, yaşadım. Oğlum büyüyünce böyle sarılacak ve ben yine bu duyguyu hissedecekmişim meğer. Ateşi vardı. Ne olduğunu sordum, cevap vermedi. Bir bardak süt ve birkaç tane de bisküvi getirdim. Oğlumun

sesi geldi. Belli ki bebeğim de acıkmıştı. Onunla ilgilenmek için diğer odaya gittim. Döndüğümde İsmail'im koltukta uyuyakalmıştı ve sayıklıyordu "Anne!" diye. Rüya görüyor olmalı dedim ama gözyaşlarımı tutamıyordum. Babaannesi geldi bir süre sonra. İsmail'i evde bulamayınca telaşlanmış, benim yanımda olduğunu tahmin edip gelmiş. Götüremedi. İsmail gitmedi babaannesiyile. Seninle kalayım diyerek bakıyordu yalvaran gözlerle. İzin aldım o gün benimle kalması için. Ara sıra yükselen ateşini düşürmeye çalışıyordum. Baş ucunda bekleyip kontrol ediyordum. "Anne" diyordu uyku-sunda. "Annem" diyordu ve ağlıyordu içli içli. Uyan-dırıyor, öpüp koklayıp tekrar uyutuyordum. O gece bir yanımda bebeğim Yusuf diğer yanımda İsmail'le yattım. Sabaha kadar uyuyamadığım o gece "Değdi!" dedim kendi kendime. Çektiğim tüm zorluklara değdi. Ben öğretmenim! Çeşidi ne olursa olsun ben öğretmenim! Bu yavru burada bana ihtiyaç duyarken iyi ki yanındayım. İyi ki geldim buraya... İki gün sonra babası Irak'tan geldi ve İsmail'i ikna etti gitmeye. Sonraki zamanlarda da geldi kaldı bizimle. O günden sonra az da olsa konuşmaya başlamıştı ve nadiren de olsa gülüm-süyordu. Çok sonra anlattı o gün rüyasında annesini gördüğünü ve bana sarıldığında onun kokusunu duy-duğunu. Kardeşlerini de getirmeye başlamıştı. Onlara da sarıl öp diyordu. Küçücük yüreğiyle onların acısını dindiriyordu kendince.

Işıklar köyünden ayrılalı çok olmadı ama çocukla-rımın özlemi ayları asırlaştırıyor. Onları önce Allah'a sonra benden sonra gelen meslektaşlarıma emanet et-tim. Ve şimdi Kütahya'nın bir köyündeyim. Çocukla-rımı tanımaya çalışıyorum. Belki diyorum sadece öğre-tim derslerinden öte ihtiyaçları vardır!..

Malatya

**BİR DEMET ANI DERLEDİM GÖNÜL
TARLAM DAN**

Nilüfer AKTAŞ

Hayat bir çiçektir, goncası ben!
Hayat bir denizdir, incisi ben!
Hayat bir yoldur, yolcusu ben!
Hayat beyaz bir düştü, perisi ben!
Ve
Hayat bir okuldu, öğretmeni ben...

Öğretmeni bendim, ben olmalıydım okulların! Genç-
tim, dinamiktim, idealisttim.

Köylerdeki kır çiçekleri de okuyup yazmalıydılar,
deneyler yapmalıydılar, anlatabilmeliydiler düşünce-
lerini!

Tayin olup giderken ilk görev yerime, içim içime
sığmıyordu. Sanki kutup noktalarına yaklaştığımı his-
settiren bir soğuk karşılıyordu beni.

İlk görev heyecanına bir de ilk defa köyde kalma
heyecanı eklenince, bedenim sanki taş kesilmişti. Oku-
la vardığımızda gümbür gümbür soba yanıyordu. So-
banın kızılığı yüzüme vurdukça taş kesilen bedenim
gevşemişti. Çocukların gözlerindeki pırıltı beni daha
da rahatlatmıştı.

Hepsi birden 'Hoş geldiniz öğretmenim' demişti 'Öğretmenim!' ne güzel bir sözcüktü. Ben öğretecektim her şeyi onlara! Öğretici ben olacaktım.

Bu hayallerle, ertesi gün okula gittiğimde sınıf buz gibiydi. Dişlerim birbirine çakılıyordu. Dizlerimin üstüne kadar kara saplana saplana okula gelmiştim. Çok üşümüştüm. İki öğrencinin elinde iki çuval vardı 'Bunlar ne?' dedim. 'Tezek ve odun öğretmenim' dediler. Nasıl yakacaktım ki sobayı? Hiç soba yakmamıştım hayatımda. Hayatım dediğimde 21 yıl işte!

Orta sıralardan Musa adında çocuk atıldı hemen. Sıcak soğuk yanığı kara benzi, iri siyah gözleriyle bana bakıyordu. 'Ben size yardım edeyim öğretmenim, ben soba yakmayı bilirim.' dedi.

Musa ile birlikte sobayı doldurduk ve yaktık.

Musa'nın ellerini avuçlarıma almıştım, beni öyle rahatlatmıştı ki.

'Ben size daha bir şey öğretmeden sen bana soba yakmayı öğrettin Musa' dediğimde çok mutluydu.

Beşi bir yerde altın misali dizilmiş bu birleştirilmiş sınıfımda aldığım ilk hayat dersleri benim için çok önemli oldu.

Bir Âdem'im olmuştu öğretmenliğimin ileri ki yıllarında. Küçükken çocuk felci geçirmiş. 'Öylesine gitsin gelsin okula demişler.' O da üç yıl 1. sınıfa gitmişti. Konuşamazdı pek. 'Nasılsın Âdem?' derdim, başını öne eğdi. Her gün bu böyle olurdu.

Bir bahar günüydü. Güneşin parıltıları ve kuş sesleri sınıfı dolduruyordu. Eğildim yine 'Nasılsın Âdem?' dedim. Gözlerimin içine baktı çevirmedi yüzünü, eğmedi başını. 'İyiyim' dedi.

‘İnanamıyorum’ dedim. Âdem gözlerime bakarak cevap vermişti ilk kez. Elimi omzuna attım, benimle konuşmasını bekliyordum. Açtı hikâyesini tek kelimeyle ‘okuyacağım’ dedi. ‘Oku Âdem!’ dedim. Şakır şakır okuyordu Âdem. Göz pınarlarım dolmuştu, öğrencilerde şaşkınlıkla izliyordu Âdem’i.

Evet okuyordu Âdem artık! Okuyordu.

Alkışlar! Alkışlar! Alkışlar! Elleri kızarana kadar alkışladılar Âdem’i.

Her çocuk çantasından bir eşyasını hediye olarak uzattı Âdem’e. Öğretebilmenin ve öğrenmenin mutluluğunu hep birlikte böyle yaşamıştık.

Nurcan’ım vardı bir de ufacık tefecik bir kız. Ufacıktı ama iri iri bal rengi göze sahipti. Öyle güzel bakardı ki... Babası çok yaşlıymış, ölmüş dediler. Annesi de tarlalarda günlük iş bulur çalışmış. Ağabeyleri ve ablaları evlenip gitmişler. Nurcan’ım tek başıyandı, yetimdi.

Öğrencilere okula alışınlar diye ‘Yarın herkes en sevdiği oyuncacı getirsin oynayalım’ dedim. Ertesi gün herkes bir şeyler getirmişti. Eski ve kırık getirenlerde vardı, Nurcan’ın önü boştu. ‘Nurcan!’ dedim. Boynu büküktü ‘Bebeğin yok muydu?’ dedim. ‘Yok öğretmem benim hiç oyuncacıym olmadı.’ dedi. Ben tarlada topraktan bebek, tabak, evcik yapıyordum.’ dedi. Diğer kız arkadaşları süslü püslü bebekler getirmişlerdi. Nurcan onları öylece izlerken boğazıma bir şeyler düğümlemişti.

Ben daha bir şey demeden bir öğrencim ‘Benim çok bebeğim var birini getireceğim.’ dedi. Diğeri ‘ben de’ dedi. Öbürü ‘ben de’ dedi.

Ertesi gün Nurcan’ın güzündeki mutluluk ifadesi hâlâ gözlerimin önünde durur.

Bir de kara gözlüm vardı unutamadıklarımın, unutamayacaklarımdan.

Osman! Yürek yaram!

'Bana vermeyin.' dedim. 'Bir şey olursa ben bu acıyı kaldıramam.' dedim.

Osman'ın gözleri gözlerimin içindeydi. Sarılıp öptü ellerimi. 'Ben sizde okuyayım ne olur!' dedi; belimi kırdın Osman, sana şimdi nasıl yok derim?

Lösemi demişler hastalığına. Her gün yoklama defterimi elime aldığımda 'Çok şükür Osman bugünde geldi derdim. İyileşiyor Rabbim!' derdim.

Sakin olun her şeyi kabullenişin var ya! Beni ben-den alırdı. Ve bir gün!

Osman'ın ablası sınıf kapısında idi. 'Osman çok ağır hocam, kemoterapi görecekmış' dedi.

Ah Osman ah! 'Hani beni ve sınıfı yalnız bırakmayacağına söz vermiştin!' Günlerce seni nasıl bekleyecektik ki? Oyunbozanlık yaptın yürek yaram, oyunbozanlık yaptın!

Gözyaşlarımı durduramıyordum. Öğrencilerim her gün minik ellerini açıp dua ediyorlardı biricik arkadaşlarına. Okuma yazmayı ne güzel de öğrenmişti.

Uzun bir süreden sonra Osman okula gelmişti. Saçsız! Yeşil maskeli! Kucağıma sığındı yine. 'Beni affedin öğretmenim ben gelemeyeceğim okula! Herkes bana kel diyor öğretmenim! Kel diyorlar bana!'

'Desinler Osman'ım, onlar bilmiyorlar ben uyarırım.' dedim. Nafileydi... Gelemedi Osman, kaydı gitti ellerimden bir yıldız gibi. Zaten birkaç gün sonra hastaneye yatmıştı. Karlı bir ocak günü telefonum acı acı

çaldı. ‘Osman huzura erdi hocam.’ dediler. ‘İnanamam buna, hani iyiye gidiyordu her şey, bu acıyı nasıl kaldırırsınız?’ dedim.

Dokuz yıllık kısacık bir ömür ve küçücük bir beden! Toprak seni kendine layık görmüş Osman’ım. Seni bizden daha çok sevmiş yürek yaram!’

Sınıfa her gözümü kaldırıp bakışım da boş sırada cismimi hayal ediyordum hep. Siyah gür saçlarını, bana bakan iri gözlerini ve bıyık altından gülümseyişini!

Seni o kadar özledik ki yürek yaram benim için de şefaathçi olmanı diliyorum Allah’tan.

Bir de Ömer’im var, ciğerparem! Her öğrencimi evladım gibi görürdüm ama bunu bana daha çok hissettiren oydu.

Can kuzum! Geçirdiğin kazayla dünyama kocaman bir çizik atacaktın az kalsın.

Sensizliği yaşayarak bir ömür geçirme azabını tadaktım az kalsın bir tanem!

Öğretmenlik hayatıma elveda dedirttirecektin. Üç yıl seninle gittiğim yollara, girdiğim sınıfa sensiz nasıl giderdim. O kitapları defterleri nasıl açardım?

Çünkü ben senin sadece öğretmenin değil, seni gözünden gözüne esirgeyen annendim de...

Beni ve sınıfını sensiz bıraktırmadığı için sonsuz şükürler Rabbime! Ve yaşama tutunup bizi sensiz bırakmadığın için sonsuz teşekkürler sana bir tanem.

Bir de İlknur’um vardı ışıltılı gözlü. Zeki bir kızdı. Bayrağın bağımsızlık sembolü olduğunu anlatıyorduk. ‘Öğretmenim, bizim köyde bir dağ var, biz hep oraya çıkardık; orada Türk bayrağı asılıydı, bayrak direğinin

tam karşısında yılan dimdik duruyordu, sanki saygı duruşunda durur gibi. Onlar bile yaşadıkları topraklara ihanet etmiyorlar.' dedi. Çok duygulanmıştık.

Millî duyguları böylesine özümseyen çocuklarla gurur duyuyordum.

Anılarla dolu 16 yıllık mazide birkaç derin çizgiydi bunlar.

Ben öğretmenim! Yaşanacak nice hatıralarda kim bilir kaç öğrenci daha gizli. Kimini gözyaşımda sakladım, kimini ufak bir tebessümümde. Yüreğimde yaşayan tüm öğrencilere sonsuz sevgiler. Sizi anılar içinden dermek ve hissetmek anlam kazandırır dünyama.

Siz benim gönül dünyamda ve hatıralarımda beni mutlu edecek minik varlıklarsınız...

Manisa

İKİ CİHAN MEYVELİ HATIRA DEMETİ

Numan ÇELİK

Hatıralar, öyle bir atmosferdir ki insanı bazen hüznlendirir, bazen sevindirir, bazen de düşündürür. Daha doğrusu akla geldikçe insanı halden hale sokar. Birer hayat tecrübesidir her hatıra. Onda ne güzellikler ne hoş anlar gizlidir. Daha doğrusu hayata dair her şey gizlidir onun içinde. Gelelim sözün sona erdiği, hatıraların konuştuğu hatıra demetine. Şimdi onlar konuşacak, bizler susacağız ve onlardan çok şey elde ettiğimizi göreceğiz.

Şehidin Şefaati

Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde çalışıyordum. 1997-1998 eğitim-öğretim yılının ikinci dönemindeydik. Havalarda bahar müjdesinin olduğu sıralardı. Sanki bana da güzel haber kokusu geliyor 6/C sınıfından. Bu sınıf genelde subay, astsubay gibi askerlerimizin çocuklarından oluşan güzel ve de çok başarılı bir sınıftı. Okul da zaten hemen tugayın yanındaydı.

İşte bu bahar günlerinden birinde, derste kalktı bir parmak havaya. Bu hiç unutmadığım ve de unutamayacağım bir binbaşının oğlu Akif Giray Alacalı'nın parmağıydı. "Öğretmenim size bir şey sorabilir miyim?" dedi. Ben de "Buyur evladım!" dedim. Akif bana: "Öğretmenim şehitlerin ahirette yetmiş kişiye şefaathakki varmış. Bu doğru mu?" dedi. Ben de : " Oğlum, ben din kültürü öğretmeni değilim, bu işin tam fetvasını bilemiyorum fakat sana imam-hatip lisesi mezuniyeti-

min verdiği bilgilerle cevap vereyim. Şehitlik, çok büyük bir mertebedir, dolayısıyla öbür dünyada yerleri de çok iyi olacaktır. Ahirette şehitlerin peygamberlerle aynı safta ve yerde olacağı söyleniyor. Durum böyle olunca peygamberlerde olan şefaathakının benzeri şehitlere de verilebilir. Şehit, büyük bir makam elde ettiği için Allah ona böyle bir hak verebilir. Ama yine söylüyorum tam fetvasını bilmiyorum.” dedim. Sözlerimin ardından Akif’ten hayatımda duyduğum en anlamlı sözlerden bir demet döküldü: “Eğer öğretmenim bu doğruysa, yani ahirette bir şehit yetmiş kişiye şefaathak edebiliyorsa, Allah da bana askere gitmeyi ve şehit olmayı nasip ederse bana inanın ve emin olun, size söz veriyorum ben bu yetmiş kişiden bir hakkımı sizin için kullanacağım.”

Akif sözlerini bitirdi ama ben öyle duygulandım, öyle sevindim, öyle tuhaflaştım ki bir süre bir şey diyemedim. Daha sonra dudaklarımdan “Teşekkür ederim.” sözlerinin döküldüğünü hatırlıyorum. Bana öğretmenlikte aldığım en büyük hazlardan birini tattırmuştu Akif. Kimse Akif’in sözlerinden başka bir anlam çıkarmayı düşünemezdi, çünkü sınıfın en çalışkanı idi. Hafif bir sopa bile ona nasip olmamıştı; kurunun yanında yanan yaş misali. Onun verdiği kırgınlıkla söylemeyebilirdi bu sözleri. Bunlara rağmen söylemiş olması yaşanan, alınan bu hazzı doruklara çıkarmıştı. Ben bu mutluluğu tattım. Kalemin kudreti benim aldığım hazzı anlatmakta aciz kalır. Şimdi beklemekteyim o sonu bilinmez güzel muştunun neticesini.

Adalet

Osmaniye’nin Kadırlı ilçesindeyim, Kadırlı Lisesinde çalışıyorum... 2002/2003 Eğitim-öğretim yılıydı. 10 TM-G sınıfının edebiyat dersine giriyordum. Aynı zamanda bu sınıfın sınıf öğretmeniydim. Yani ben onları yeterince tanıyordum, onlar da beni yeterince ta-

nıyorlardı. Genellikle orta halli velilerin çocuklarıydı sınıfımdaki öğrenciler.

İkinci dönem yine bahar aylarından birindeydi. Havalarda ısınmış, ısınan madde genişler ve gevşer prensibince öğrencilerin de gevşediği sıralardı. Bir öğrencim parmak kaldırıp “Hocam bu gün ders işlemeyelim, canımız sıkılıyor, farklı bir şeyler yapalım.” dedi. Ben de “Ne yapalım?” dedim. Sınıftan hiçbir fikir çıkmadı. O zaman ben de “Bu gün değişik bir şey yapalım madem. Size ders boyunca yapacağınız bir ödev. Çıkarın kâğıtları, kalemleri. Size çok basit bir soru soracağım. Ders boyunca kompozisyon şeklinde onu yazacaksınız.” dedim. Öğrenciler şaşkınlık içinde bir taraftan da kâğıtlarını, kalemlerini çıkardılar. “Sorumu soruyorum. Numan Çelik nasıl biridir? İyisiyle kötüsüyle, olumlu-olumsuz yönleriyle A’dan Z’ye hocanızı yazınız. Kâğıtlara isminizi yazmayınız. Mert ve rahat olunuz. Çünkü yazılı kâğıtlarınıza bakıp yazılarını karşılaştırıp kime ait olduğunu merak edip öğrenmeyeceğim. O yüzden içinizden geldiği gibi dürüstçe yazın. Olumsuz bir durum varsa da gizlemeyin.” dedim.

Öğrenciler bir ders boyunca kompozisyonlarını yazdılar. Kâğıtlarını toplayıp eve gittim. Onları tek tek okudum. Okuduğum kâğıtlarda özetle, olumlu ve güzel şeyler yazmışlar: “Sizin gibi kral edebiyatçı yoktur, iyi ki bizim edebiyat öğretmenimizsiniz, sizin gibisi bu okulda yoktur, öğrenciyle sizin kadar ilgilenen bir sınıf öğretmeni yoktur.” benzeri sözlerin bulunduğu uzun veya kısa bir sürü kompozisyon...

Kâğıtlarda yazılanlar, insana gurur veriyordu. Fakat ben bunca kompozisyon kâğıdı içinde bir tanesi var ki ben onu bir türlü unutamıyorum. Aklıma geldikçe yüreğim sevinçle doluyor, gururun da ötesinde bir haz alıyorum. Kalem, bu hazzı, bu gururu anlatmakta aciz kalıyor. Koskoca, bembeyaz bir kompozisyon

kâğıdının ortasında büyük büyük yazılmış tek cümle var: “Numan Hoca denince benim aklıma adalet geliyor.” Bu cümle bana öyle bir mutluluk verdi ki tarifi mümkün değil.

Ertesi ders sınıfa girdim. Kâğıtları okuduğumu ama bir kâğıdın beni çok etkilediğini, o sözün de “Numan Hoca denince benim aklıma adalet geliyor.” cümlesi olduğunu söyledim. Devamında da şunlar gönül dilimden döküldü: “Bu yazıyı kimin yazdığını bilmiyorum, merak da etmiyorum. Büyük bir mutluluk duyuyorum. Ama asıl önemli olan, bu kâğıdın sahibine edebiyatla ilgili konuları öğretmesem de adalet kavramını öğretmiş olmamdır. Bu yüzden asla gam yemem. Bu bana müthiş bir gurur ve sevinç verir.”

Gerçekten o sözlerin sahibini hâlâ bilmiyorum. Fakat ben adaletiyle meşhur Hz. Ömer olamasam da o öğrencime adalet kavramını öğretmiş olmanın gururunu yaşıyor ve o meçhul öğrencimi hâlâ gönlüm hazla dolu bir şekilde yâd ediyorum.

Hak ve adaleti öğrenen, hayatında uygulayan nice öğrencilere...

Muhteşem Bir 24 Kasım

Yine Osmaniye'nin Kadirli ilçesindeyim. Kadirli Lisesi namıyla bilinen ama benim için ayrı bir değeri olan okulumdayım. Lise ikinci sınıflardan 10 TM-G sınıfının edebiyat dersine giriyorum. Aynı zamanda bu sınıfın sınıf öğretmeniyim.

Günlerden 24 Kasım, malum öğretmenler günü. Teneffüsteyken sınıftan bir öğrencim gelip “Hocam sınıfa beş dakika geç girmeniz mümkün mü? dedi. Beni bekleyen sürprizden habersiz “Tamam!” dedim. Bir süre bekleyip sınıfın yolunu tuttum.

Sınıfa bir alkış tufanı altında girdim. Girer girmez içine konfetiler ve değişik güzellikte süslerin yerleştirildiği balonlar üzerimde patladı. Balonun içindeki değil öğrencilerin yüreklerindeki güzellikler üzerime yağdı adeta. Sonra bir öğrencim “Hocam ne olur bu saat ders işlemeyin, bir saatinizi bize ayırın, sizin için sınıf olarak bir program düzenledik, lütfen onu izleyin.” dedi. Ben de arka sıralardan birine geçip programı izlemeye başladım.

İlk önce Betül isimli öğrencim benim hayat hikâyemi yani biyografimi okudu. Öyle hazırlanmış bir biyografi ki içinde neler yok! Benden gizli gizli kimlerden ne bilgiler toplamışlar, o bilgilere hayran olup şaşırılmamak elde değil. En sevdiğim yemek, benim en sevdiğim şarkı, arabamın vites sayısından modeline kadar değişik bilgiler, hayatta en sevdiğim ve hiç sevmediğim şeyler, her yönüyle kronolojik hayatım gibi daha sayamayacağım benim hakkımda bir sürü bilgi...

Biyografi biter bitmez sınıfın en güzel seslisi, anons edilmeden, birden hayatta en sevdiğim şarkılardan birini “Duydum ki unutmuşsun gözlerimin rengini” şarkısını söylemeye başladı. Ben bu esnada hatıralarımda gezinmeye başladım. Boğazım düğümlemeye, içim coşkuyla dolmaya başladı. Sınıfta herkes programı müthiş bir coşkuyla izliyordu.

Biyografi, şarkı derken bir başka öğrencim de öğretmenlik mesleğiyle ilgili fakat daha çok bana hitap eden uzun bir kompozisyon okudu. Kompozisyonda o kadar yürekte söylenmiş cümleler var ki insanın defalarca kompozisyonu dinleyesi ve okuyası geliyor. O kompozisyonu hatıra amacıyla hala saklamaktayım. Daha sonra sınıfça almış oldukları hediyeleri takdim ettiler. Hediye alırken bile birlik olup maddeten değerli, manen değeri ölçülemeyecek hediyeler almışlardı. Herkes ayrı ayrı hediye almak yerine toplu halde

hediyeye almışlardı “Hocam bizdeki birlik-beraberliğe bakın!” dercesine.

Numan Hoca hayatında hiç böyle bir öğretmenler günü yaşamamıştı. Öğrenciler benim de konuşma yapmamı istediler ama nafile bir çabaydı bu. Bu manzara karşısında pek konuşmak pek mümkün değildi. Yüreğim o kadar dolmuştu ki bu doluluk, gözyaşıyla ve yaşanan, hissedilen duygularla ancak boşalabilirdi. Yine de kendimi toplayıp bir teşekkür konuşması yaptım. Hayatımın en anlamlı günlerinden birini yaşadığımı belirttim. Ama konuşmalarım yeterli değildi bana göre. Hani “Anlatılmaz, yaşanır.” diye bir söz vardır ya, tam bu söze uygun bir gün yaşattılar bana.

Öğrencilerimin yaptığı bir 24 Kasım programı değil de, gönüllerini hocalarına açma programıydı adeta. Sevgiyi, saygıyı, sadakati, güzeli gösterme programıydı. Böyle bir program kaç öğretmene nasip oludu bilmem ama bana nasip oldu; işte budur bana duyguların en iyisini, en güzelini tattıran. Bu sınıfın öğrencileridir beni aradan geçen yıllara rağmen arayan. Gerisini bu hatırayı okuyanlar tahayyül etsin.

Tayin İptal Ettiren Gözyaşları

Manisa'nın Kula ilçesindeyim artık. 2006/2007 eğitim-öğretim yılının ikinci dönemi. Aylardan nisan. Günlerden ise nisan sonları. 10 Y-TM-B diye söylediğimiz, yabancı dil ağırlıklı bir lise ikinci sınıfım vardı. On yedi mevcutlu şirin bir sınıf. Bu sınıfın geçtiğimiz eğitim-öğretim yılı da sınıf öğretmeniydim. İki yıldır da Türk dili ve edebiyatı dersine giriyordum. Yani bir-birimizi en az iki yıldır tanıyorduk.

İşte bu nisanın son günlerinden birinde dersteyiz. Yoklamayı aldıktan sonra sınıfa dönerek: “Arkadaşlar başkasından duyacağınıza benden duyun. Size göre kötü bir haberim var. Ben, Salihli'ye il içi tayin isteğinde

bulundum. Bu gün, yarın il içi sıralar belli olacak. Aldığım duyumlara göre de büyük ihtimalle tayinim çıkıyor. Hizmet puan sıralamasına göre ilk iki sıradayım. Yazdığım okullardan birinde de üç edebiyatçı açığı var. Size de sözüm vardı. Üç yıl boyunca hem edebiyatınıza girecek hem de sınıf öğretmeniniz olacağım diye. Kararsızlıktan ötürü bu tayin isteğimi sizlerle paylaşmak istedim.” dedim.

Bir taraftan konuşuyor, bir taraftan da sınıfı süzüyordum. Daha sözlerimi bitirmeden sınıfta bir gözyaşı sağanağı başladı. Öyle içten ağlıyorlardı ki bu manzara karşısında zaten duygusal olan Numan Hoca da ağlamaya başladı. O içten ağlayışlara bir içten ağlayış da o katıyordu. Hal böyle iken bir taraftan da “Hocam bu da nerden çıktı? Hani üç yıl boyunca bizi bırakmayacaktınız. Bizi mezun etmeden bu okuldan ayrılmayacaktınız.” gibi sözler söylüyorlardı.

Onlar konuşmalarında haklıydılar. Çünkü ortada verilmiş bir söz vardı ve ben o sözü çiğnemiştım. Onlar bana bunun bir iptal yolu olup olmadığını soruyorlardı. Ben de sıradan çıkmak gerektiğini şayet tayin çıkarsa mazeret olmaksızın iptalin zor olduğunu söylüyordum. Bir taraftan da kafam duygusallıktan iyice karışmıştı. Çünkü söz bizim lüğatimizde namusla eş değerdı.

Ertesi günü ile hemen bir dilekçe faksladım. İl içi sıralardan vazgeçmek istediğimi belirttim. Bir-iki gün sonra il içi sıralar açıklandı. Baktım listelerde adım yok. Tayin isteğim iptal olmuştu. Puan sıralamasına baktım. İptal ettirmeseymişim tayinim yüzde yüz çıkıyormuş. Hemen bu müjdemı sınıfımla paylaştım. Sevinçten havalara uçtular. Sadece sevinen onlar değildi. Ben de bu sevinç kervanının içindeydim.

Ertesi yıl yani 2007/2008 eğitim-öğretim yılında da o sınıfımın hem sınıf öğretmenliğini, hem de edebiyat dersini aldım. Sözümü de yerine getirmenin verdiği rahatlıkla da onları mezun ettim. Mezun oldukları ve son karnelerini verdiğim gün yine gözyaşları sel oldu. Çünkü o sınıfım hocalarına çok sadıktı. Hocaları da onlara sadakatini göstermişti. Onlara şunu dedim: “Bu okuldan mezun oldunuz ama benim gönlümden mezun olamadınız.”

Bu hatıramda verilmiş bir sözün yerine getirilişini, gözyaşlarının insana neler yaptırdığını, neler ifade ettiğini, nasıl bir cevap olduğunu, eğitimde duygusallığın olduğunu, sadakati ve nice iyiyle anılan kavramların olduğunu görmem saadetini yaşadım. Böylesine bir saadeti nice insanın yaşamasını dilerim. Bana yaşamak nasip oldu. Darısı diğer insanların başına...

İnce Düşünceli Talebeler

Yine Manisa'nın Kula ilçesindeyim. 2007/2008 Eğitim-öğretim yılındayız. Aylardan ekim... Arkadaşların yanından ayrılıp eve geldiğim bir akşamdı. Eve varır varmaz hanım: “Çocuk odasına bir bak ne göreceksin!” dedi. Odaya baktığımda bir de ne göreyim. Karşımda kapakları asılarak kırılmış ve çıkmış yüklüklerle karşılaştım. Bunu, benim sekiz yaşındaki oğlum yapmıştı. O sinirle yanına gittim. Ama o uyumuş kalmıştı. Ertesi sabah, olay aklıma geldi ve sabah sabah soluğu oğlanın yanında aldım. Bu manzaranın ne olduğunu sorduğumda ses çıkmadı doğal olarak. Onu kafasından tuttuğum gibi havaya kaldırıp hafifçe tartakladım. O halet-i ruhiye ile okula gittim.

O gün ilk dersim 11 TM-A sınıfındaydı. O sınıfın Türk edebiyatı dersine giriyordum. Yoklamayı aldım. Tam derse başlayacağım anda oğluma yaptıklarım aklıma geldi. Konsantrem bozuldu, boğazım düğümlendi. Bir

türlü derse başlayamadım. Hatta hafiften ağlamaya başladım. Bu durum karşısında öğrencilere beş dakika dışarı çıkacağımı söyledim. Elimi, yüzümü yıkadım. Biraz hava aldım ve sınıfa geri girdim. Tam derse başlayayım dedim, yine başlayamadım. Ama başladığım bir şey vardı o da ağlamak. Öğrencilerden biri anlatırsam rahatlayacağımı söyledi. Ben de biraz yutkunduktan sonra anlatmaya başladım. Oğlumu hafiften dövdüğümü ama vicdan azabından bu hallerde olduğumu söyledim. İlk ders bu olayın çerçevesinde nasihatle geçti.

İkinci saat aynı sınıfa derse girdim. Yoklama alıyordum ki ilk saat olan 5-6 kadar öğrencinin şimdi olmadığını fark ettim. Sınıfa neden yok diye sorduğumda : “Hocam kahvaltı yapamamışlar. Beş dakika sonra gelecekler. “Yok, yazmayın hocam.” dediler. “Neyse biraz bekleyeyim.” dedim. Yavaş yavaş derse geçmeye çalışıyordum ki kapı çaldı. “Gel” dedikten sonraki manzarayı nerden anlatmaya başlayacağımı bilemiyorum. İkinci derse geç kalan o 5-6 kişi yuvarlak bir halka halinde sınıfa girdi. O halkanın ortasına da bir şey gizlemişler gibi içeri girdiler. Bir de ne göreyim! Halkanın içinden benim sekiz yaşındaki oğlum gözyaşlarıyla çıktı ve bana doğru koşmaya başladı. Ben de bu manzara karşısında yine ağlamaya başladım. Doyasıya oğluma sarıldım ve onu öptüm. Dersin sonuna kadar yanımda oturttum. Bu ara öğrencilerimle konuşmaya başladım. Ama pek konuştuğum da söylenemez.

Öğrencilerime: “Size ne kadar teşekkür etsem azdır. Bu ne kadar ince bir düşünce arkadaşlar. Böyle bir şey nasıl aklınıza geldi?” dedim. Onlarda benim bu duygusal halime dayanamadıklarını, oğlumun okuluna gidip idareden ve öğretmeninden önemli bir durum için izin istediklerini ve oğlumu kendi okullarına, benim dersime yani kendi sınıflarına getirerek bana sürpriz yapmak istediklerini söylediler.

Bu olayda ben kendime dikkat çekmek istemiyorum. Burada öğrencilerimin yaptığı hareket takdire şayandır. Bu ne güzel bir düşüncedir, ne kadar müthiş bir incelik. Onlar bu hareketleriyle benim gönlümü fazlasıyla hoşnut ettiler. Ne diyelim? Hepsinden Allah razı olsun! Böylesine ince düşünceli öğrenciler yetiştirebildiğimiz için o kadar mutluyum ki bunu ifade etmede zorlanıyorum. Benim kelime haznem yetersiz kalıyor böylesi ince hareketler karşısında. Ne güzel öğrencilerin var Numan! Ne kadar sevinsen ve şükretsen azdır, diyorum. Ne mutlu böyle ince fikirli öğrenciye sahip olanlara...

İşte bir öğretmenin hayatından ilginç kesitler ve film kareleri... Bunların benzeri nice hatıra var hayatımda. Tayinimin çıkmaması için dualar eden, hatim indirdiklerini söyleyen öğrenciler... Bana Hıristiyan olduğunu söyleyip benden yardım isteyen bir öğrencim, yaptığımız pikniklerde yaşadığımız ilginç olaylar, öğrenciler ve öğretmen arkadaşlarla ilgili daha akla gelmeyen birçok hatıra. Dedik ya bunlar birer hayat dersi. Yeni hayat derslerinde yeniden buluşmak ümidiyle...

Mardin

KOMUTANIN KIZI

Mehmet Salih ŞAHİN

“bir kadını kadın yapan biraz da elleridir...”

Murathan MUNGAN

Ve nihayet üniversiteyi bitirmiştım. Yatılı okullarda uzun geceler boyu soğuk ranzanın dibinde kurduğum çocuksu, gülünç bir o kadar acemi düşlerim gerçekleşmişti. Öğretmen olmuştum. Sımsıcak düşlerim avuçlarımdaydı artık, yola yollara çıkmalıydık tamda zamanıydı. “Mektepten memlekete ilim irfan götüreceksiniz o çocuklarımıza, ışık götüreceksiniz o yavrucaklara...” diyen üniversitedeki o hocamın davudi sesiyle yollara çıkmak gerekirdi.

Bu dünya hengâmesinde yolcuyduk; yola çıkmaktı vazifemiz iyilik, erdem adına... Bu büyük şehirde ne sevdalar, aşklar yaşadık umutsuzluklarımız da umutlarımız da oldu. Bıraktık birer birer böyle olmalıydı ve öyle oldu.

Daha güzel günler doğurmak için ayrılıyorum bu şehirden. Kalın düdük sesiyle tren hareket etmeye başlıyor ağır aksak. Şehrin gözlerine hüznün gölgesini bırakıp şehre el sallamakla yetiniyorum. Arkamda bıraktığım şehre bakıp sesimin yettiğince bağırarak: “Ey koca şehir! Yaşadıklarımı unutacak mısın, bana unutturacak mısın?” Anadolu’nun bağrında sıralanan, yayılan, dağlara yapışan şehirleri, beldeleri ve köyleri

geçiyoruz. Ellerimi uzatsam bu şehirleri yakalarım diyorum. Ben şehirlere elime uzattıkça şehir elimde uflanıp kayboluyor. Bir şehirle tanıştıktan sonra başka bir şehir yabancı kalıyor bana.

Tren, tarihin bütün ağırlığıyla ilerliyor. Dağları, ovaları, dereleri çiğneyip geçiyoruz. Geçmişe dalarak yarım kalan aşkımlı, özlemlerimi, ihtiraslarımı tamamlamaya çalışıyorum düşlerimde. Biletçinin sesiyle irkiliyorum: "Biletinizi görebilir miyim?" Bileti gösterip rahatlama-ya çalışıyorum. Tren epey bir yol almış. Hâlâ gördüğüm düşün etkisindeyim ki tam bu sırada trende yanık bir bağlama sesi yankılanıyor. Gidip de gelmeyenlerin türküsü "Yemen Türküsü" çalınıyordu. Ağır ritimli ve hüznü şarkılar çalındıkça yolcular için yolculuk yeni anlamlar kazanmaya başlıyor ve hüzünleniyor yolcular. Her taraf hüznü, ölüm, korku kokuyordu. Trendeki bu kasvetli hava, yolcuların yüzüne yansımıştı. Yolcular, hüzünlenip her şeyin kötü gittiğini düşünüyordu. Biraz daha umuttan kopuyorduk. Korku ve ölüm yüreklerde kol geziyordu. Aşkı için çöllere düşenlerin, intihar edenlerin, eşkıya olanların hikâyeleri anlatıldıkça yolcular birbirlerinden uzaklaşıyordu. Hayatta her şey bedel istiyordu bedel ödemek gerekirdi.

Her yolculuk bir arayıştı. Kendimi bulmam için, son duraktı Mardin.

...

Mardin'de kuralar çekildi. Tayinim Derik'in Derinsu köyüne Türkçe öğretmeni olarak çıktı. Kararnamemi Mardin'den alarak direkt ilçeye gittim. Halka bu köye nasıl gideceğimi sordum. Beni bir taksicinin bu köye götürebileceğini söylediler. Sıkı bir pazarlıktan sonra dokuz milyona anlaştık. Şoför, yolun kırk beş kilometre olduğunu söylemişti söylemesine hiçbir yolculuk bu kadar uzun sürmemişti. Eski, bakımsız Toros model

araba bizi bir sağa bir sola kaydırıyordu şose yolda. Uzun uzun sohbet ederek ilerliyoruz kâh nasihat ederek kâh soru sorarak. Bu köye gelen bütün öğretmenlerin en kısa zamanda bir bahaneyle tayin istediklerini söyledi uzun uzun. Yalnız ben kalacağım bu köyde bu ne pahasına olursa olsun, dedim. Şoför gözümdeki kararlılığı görünce gülümsedi ve biraz da alayımı bir tavırla. İştir kişinin aynası; lafa bakılmaz, diyerek son noktayı koydu.

Sohbetten biraz sıkılarak etrafı gözlemliyorum. Yollar şose, dağlar kıraç, köyler ağaçsız... Tek tük gördüğüm cılız çobanlar ve çocuklar içimi kaldırıyordu. Aca-ba buralar hangi tufandan çıkmış da haberimiz yok. Yakup Kadri'nin *Yaban* romanında anlattığı köylere ne kadar benziyor? Sanki o köy, romandan fırlamış da buraya konmuş gibi. Merakım ve korkum giderek artıyor.

Şoför, eliyle işaret ederek: "Şu, Karacadağ'ın dibindeki büyük köydür Derinsu." Büyük dediği köy bir avuç taştan ve topraktan evler... Şoför beni okulun kapısına bıraktı.

Müdürün odasına gittim. Heyecanım artıyordu müdürün beni sıcak karşılaması biraz rahatlatmıştı. Uzun bir fasıldan sonra ders programını elime tutuşturdu. Okul bir-iki hafta açılmasına rağmen Türkçe derslerinin boş geçtiğini söyledi ve benim gelmem öğrenciler için iyi olduğunu belirtti. Müdür, beni öğretmenler odasına çıkararak diğer öğretmenlerle tanıştırdı. Hayırlı olsun dileklerini dile getirdiler. Müdür, kalacağım yeri gösterdi. "Aman hocam! Pencereyi ve kapıyı açık tutma Karacadağ taş ve yılan doğurur." dedi büyük bir rehavetle. Müdür, giderken arkasından terennümle burada 'yılan' mı var?.

İlk öğretmenlik heyecanımdan ne yalan söyleyeyim biraz da yılan korkusundan yatamadım. İlk derste ben ne anlatacaktım, sağ yoksa sol ayakla mı sınıfa girecektim, başım dik göğsüm önümde olsa daha iyi olur mu? Ve daha binlerce soruyla savaştım gece boyunca. Soruların cevaplarını arayarak kendimi yedim bitirdim.

İlk dersim sekizinci sınıftaydı. Derste kendimi ayrıntılı bir şekilde tanıttım. Derslerde neyi işleyeceğimi, nasıl işleyeceğimi anlattım. Konuşurken öğrencileri uzun uzun süzüyorum, öğrencilerin teni güneşten kavrulmuştu ve utangaçtılar. Yalnız biri vardı ki farklıydı teni, saçı, duruşu... Hemen göze çarpıyordu o. En arka sırada oturuyordu tek başına, saçları hafif jöleli, teni süt beyaz.... Sol eli saçlarının arasında sürekli gezinip duruyordu somurtkan bir yüzle keskin bakarak. Bu kadar öğrenciden farklı olunca, mutsuz görününce ve dikkat çekici olunca yanına yaklaştım: "Buralı mısınız?" dememe kalmadan ön sıradan bir öğrenci "Gomutanın gızdır hocam!" dedi. Yalnız, mutsuz, kederli bir tarıfeyle buralı olmadığını söyledi. Ama mutsuz, hüznü ve derin bir acıyla... Batıdan gelen birinin bu sıralarda ders görmesi hem sizin açınızdan hem de onun açısından bir şans olarak görmelisiniz. O, sizleri batıdakilere anlatacak aranızda bir gönül köprüsü olacak der demez zil çaldı. Ama bunları söylerken de gönlünü alamamışım ki yüzünde keder ifadesi hiç değişmemişti.

Öğretmenler odasına giderek pencerenin olduğu köşeye çekildim. Pencereden bakıp ıssız, yoksul coğrafyanın dağlarını seyretmeye başladım meslektaşlarıma sırt çevirerek. Komutanın kızı, öyle mi? Ama neden mutsuz, bu kadar keder neden acaba. Babasının iyi parası, köyde itibarı da var. Sınıftaki çocuklardan daha temiz ve güzel de. Neden derdi olsun ki... Böyle yerlerde herkes memur çocuklarına özenir. Ama herkesin bir derdi var, nerede olursa olsun, kimin kızı olursa olsun... Bu

soruları düşünürken annemin çocukken dönüp dolaşıp anlattığı masalı hatırlıyorum. Nasıl başlıyordu masal? Hatırladım. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde... Annesini çok seven bir çocuk varmış. Annesi kanser olan çocuk, annesinin bu durumuna çok üzülmüştü. Annesinin ölmesi onun için hayatın sonu demekmiş. Bir gün çocuk sahile gitmiş, denizin üstünde cıvıl cıvıl, rengârenk bir kuşun uçtuğunu görmüş. Çocuk kuşa imrenmiş. Keşke ben de bu kuş kadar güzel, dertsiz, tasasız olsaydım, demiş. Ne güzel olurdu, demiş. Masal bu ya, kuş çocuğun sesini duymuş. Ve kuş dile gelmiş:

- Ey çocuk! İnsanlar gözümün önünde yavrumun başını kopardılar. Sen hiç böyle bir acı yaşadın mı, der. Bunu duyan çocuk şaşırır hâline şükreder. Kuşa acı-maya başlar. Böylece çocuk, insanların dış görünüşüne bakıp onlar hakkında karar vermemek gerektiğini öğrenir.

Komutanın kızı da masaldaki kuş gibi her şeyi var gibi görünüyor ama biz nereden bilebiliriz ki ne yaşadığını ne durumda olduğunu. Bunları düşünürken Tarih öğretmeni Murat Hoca omzuma dokunarak: "Çabuk pes ettiniz be hocam. Ne var bu kadar düşünecek," dedi. Bir şey yok hocam, dedim. Komutanın kızı var ya! Murat Hoca: "Komutanın kızı mı? Olur böyle şeyler hayatta hocam!" dedi. Murat Hoca'nın "Olur böyle şeyler hayatta hocam!" sözü beynimde zonklamaya onu anlamaya çalıştım. Acaba ne demek istedi Murat Hoca o soruyla. Zil çalmış o soruyla ikinci derse gittim. "Olur öyle şeyler hayatta," ne demek, anlamamıştım.

İkinci derste ilk konumuz isimlerdi. İsim nedir, verilmesine göre isimler kaçaya ayrılırdı, soyut, somut isimlerin ne olduğunu örneklerle açıklamaya çalışıyordum. Birkaç kişiyi kaldırarak anlayıp anlamadıklarını sordum. Öğrenciler konuyu anladıklarını söylediler. En sonunda komutanın kızına el işaretiyle kaldırıp konuyu anlayıp

anlamadığını sordum. Sol eli yine saçları arasındaydı ayağa kalkıp anladığını söyledi. Sol elinin saçlarında olması beni rahatsız etmişti. Kızım niye elini saçlarının arasında çıkarmıyorsun deyince. Yüzü kıpkırmızı oldu birden. Sol elini saçlarının arasında çıkardı, bir de ne göreyim elinin bilekten sonrası yoktu. Utanma ve üzülmeye sırası bendeydi. Artık ben ne yapsam da kendimi affetmezdim, ona affettiremezdim. Bir sözle istemeden de olsa bütün dünyayı kendi başıma ve onun başına yıkmıştım.

Anladım ki Anadolu'da bütün renkler kendi kavlince kanıyordu.

Mersin

SİLİNMEYEN İZLER

Erhan BOZKURT

Karların erimeye yüz tuttuğu bir mevsimdi. Bahar mevsiminin her çeşit renkleriyle süslü çiçeklerini deste deste toplayıp koklamak büyük bir huzur verirdi biz çocuklara. Karakaya köyünde, o narin ve alabildiğince yeşil çimenlerin üzerinde oynarken, mutlulukları doyasıya yaşardık. Mis kokulu, her renkten göz kırpan güzel çiçekler, haziran sonuna doğru birer birer kaybolurlardı ortalıktan. Biçilen otların çimen kokuları sarardı çayırları. Ekilen bostanların yeşeren ve tomurcuk veren çiçekleri, çapaların çıkardığı tozlarla birleşir, tanıdık bir koku yayardı tarlalara. Patika yollar eşlik ederdi tarlasına, bostanına gidenlere.

Sabah ezanlarını müteakip, anamın hızlı hızlı ekmek doğradığı süt tasından, kardeşlerimle kaşıklama yarışına girerdik. Şafak vakitlerinde omuzlarında çapalar, dirgenler, tırmıklar, kimi tarlalara, kimi çayırlara kavuşmanın telaşını yaşardı insanlar.

Ben dokuz çocuklu ailenin üçüncü çocuğuydum. Babamın ve annemin kalabalık sayımıza inat bizlere akşam vakitlerini renkli saatlere dönüştürdüklerini hatırlarım. Elektriksiz köy akşamlarını, tüm dünya klasiklerinin Türk versiyonlarını, babamdan, annemden ve aile büyüklerinden büyük heyecan içinde dinleyerek geçirirdik.

Tüm kahramanları ve yaşantıları Türk olan dünya klasiklerinin bizdeki versiyonlarını hâlen çocuklarıma

severek anlatırım. Onlar da benim çocukluğumdaki gibi büyük hayranlık içinde dinlerler bu masalları. Bu yüzden hep hayıflanır dururum; bu masallar, neden dünya edebiyatına bizim kaynaklarımız olarak yansımamış diye.

Çocukluğum üç tekerlekli bisiklet sahibi olmayı istemekle geçmişti. Köyümüzden geçen ve öte köye atanan öğretmenlerin traktör römorkundaki ev eşyalarının içerisinde bulunan üç tekerlekli bisikleti alabilmek için dakikalarca arkasından koştuğumu hatırlarım. Traktörün çıkardığı toz bulutu içerisinde pes ederek, soluduğum tozlarla beraber geri dönüşüm, hayal kırıklığım olurdu benim.

Öğretmen çocukları, benim imrendiğim, olmayı arzuladığım hayat tarzına sahiplerdi. Çünkü onlar farklıydı; giyinişleri, yaşantıları ve narin davranışları hayranlık uyandırırdu bende.

O zamana kadar köyümüze gelen öğretmenlerin benim yaşında çocukları yoktu. Dolayısıyla onları ve ailelerini yakından tanıyacak vesilelerden de uzaktım.

Okulların açılacağı zamana yakındı. Akşam tarladan köye döndüğümüzde, konuşulanlardan köye yeni öğretmenin geldiğini anlamıştım. Aynı zamanda Emine ve Zeki isimli iki çocuklarının olduğu ve benim yaşıma yakın yaşlarda oldukları haberiyle sevinmiştim. Babamın köy öğretmenleriyle iyi iletişim kurduğunu biliyor, onları en kısa zamanda tanıyacağımı umut ediyordum.

Babamla annemin konuşmalarından, yeni öğretmeni ailesiyle birlikte yemeğe alacakları haberini duymak uzun sürmemiştir. Heyecanlanmaya başlamıştım.

O akşam İbrahim Öğretmen'in babacan, aynı zamanda şefkatli bakışlarına ve sorularına muhatap ol-

muştum. Bana ne olmak istediğimi sormuş, ben de mühendis olmak istediğimi söylemişim. Sebebini sorunca da babamın bu konuda benden mühendis, küçük kardeşimden kaymakam, en küçüğümüz olan Hakan'ın ise doktor olacağını, gözümüzde o ışığı gördüğünü söylediğini ifade etmişim. O da bana; "Sen ne olmak istiyorsun peki?" dediğinde ise aslında ben de teknolojileri hep merak ettiğimi mühendisliğin güzel bir meslek olduğunu ifade etmişim. Bu sohbeta sonradan doğacak bir kız kardeşimi saymazsak diğer beş kız kardeşim muhatap olamamışlardı. Çünkü gerek ailede gerekse çevrede kızların okuma gereklilikleri pek gündeme getirilmezdi. Kızların aileden uzakta okuma şansları fazla olmazdı. Erkekler de ya ilçede kiraya tutulan evlerde kalır ya da bir akraba yanında okuma fırsatı yakalamaya çalışırlardı.

Köy yaşantısının zorlukları ve basit meseleler yüzünden çıkan çekişmeler; çocuklar arasında bile sürekli kavga ve huzursuzluklara sebep olurdu. Bu huzursuzluk, bende kesinlikle okuyup bu köyden gitmem gerektiği fikrini oluşturmuştu.

İbrahim Öğretmen, köyde ciddi öğretmenlik ilkeleleriyle bizlere faydalı olmanın yoğun çabası içerisindeydi. Sık sık ailece görüşülür çocukları Zeki ve Emine'yle ben ve kız kardeşlerim oyunlar oynar, güzel arkadaşlıklar yaşadık. Aynı zamanda öğretmenimizin çocuğu olması dolayısıyla ayrı bir ihtimam gösterirdik. Onlardaki paylaşımcı ve uzlaşmacı karakter bizde hep hayranlık uyandırırdu.

İbrahim Öğretmen beş sınıfı bir arada eğittiği Karakaya köyünde okuma ihtimali olan çocukları aileleriyle irtibat kurarak onlara özel ilgi gösterip merkezî sınavlara girmeleri gerektiğini vurgulardı. Bana da babamın öngörülerini doğrultusunda özel ilgi gösterir, verdiği ansiklopedilerle sınavlara hazırlanmamda özel katkı

sağlardı. Öncelikle yatılı okul sınavlarına girmemi, kazanırsam orada daha iyi şartlarda okuyacağımı ifade ederdi.

Okulda, beslenme saati denilen zamanlarda öğrencilere süt tozunun suyla karıştırılarak süt hâline getirilmiş içeceğin yanında, fındık, fıstık ve kuru yemiş dağıtılırdı; bizler için eğitimin en renkli saatlerini bu zamanlar teşkil ederdi.

Köy okulunun yarım saati geçen uzun teneffüsleri, bizlere köyün içinden geçen nehirde yüzebilecek kadar zamanlar sağlıyordu. Futbol, voleybol, köydeki geleneksel çocuk oyunları, zamanımızın büyük bir bölümünün yok olmasına sebep oluyordu.

Zamanın böylesine rahat harcandığı o dönemin etkisi olacak ki yatılı okul sınavlarında başarı göstere-memiştim. Bu durum bana bir akraba yanında ya da kirada okuma seçeneklerinden başka ihtimal bırakma-mıştı. Çünkü köyde ortaokul yoktu. Büyük ihtimalle, okumasına babamın katkı sağladığı memur yeğenin yanında ve onun desteğiyle bir okula gidebileceğimdi.

Benim de okuma maceram, öyle bir fırsatın yarattığı avantajla başlamıştı. Babamın yeğenin -yaşça büyük olduğu için amca olarak hitap ettiğim- Latif Amca'mın beni Van'a götürmesiyle altıncı sınıfa başlamıştım. Dolayısıyla benim için küçük köy yaşantısı, şehre taşınmanın şaşkınlığı ve heyecanı ile iç içeydi.

İbrahim Öğretmenimin, şefkatli ve bana güven veren, onları iyi temsil etmem gerektiğine dair telkinleri, öz güvenimi ve sorumluluk duygumu bir kat daha arttırmıştı.

Sonradan karşılaştığım her öğretmenimi İbrahim Öğretmen'le kıyaslayarak algılamaya çalışmış, çoğu zaman hayal kırıklığına uğradım. Sertliğe ve kaba

davranışa alışık olmayan kişiliğim ile zaman zaman öğretmenlerimin fark edemediği üzüntüleri yaşadım. Ailemden uzak ve hasret yüklü duygularla, aileme duyduğum özlemle çoğu geceleri amcama hissettirmeden yorgan altında gözyaşlarına boğulurdum. Okumam gerektiği koşulunu hatırladıkça acılarımı içime gömerdim; İbrahim Öğretmen'ime duyduğum muhabbetim ortaokulda daha da artmıştı. Sömestr tatilleri ve yaz tatilleri, aileme olan özlemimin giderilmesine büyük vesile teşkil ederdi.

Orta ikinci sınıftayken Türkçe öğretmenimiz ödev olarak, sömestr tatilinde birer roman okumamızı ve özetini çıkarmamızı istemişti. Ancak, bu durum beni kısa da olsa çıkmaza sokmuştu. O güne kadar hiç roman okumamamın yanında, ortaokul mezunu amcamın ve diğer akrabalarımın da hiçbirinin evinde roman yoktu. Konuyu babama açtığımda İbrahim Öğretmen'e gidip bir roman alabileceğimi önermişti. Bu fikir beni de büyük sıkıntıdan kurtarmıştı; çünkü İbrahim Öğretmen bana severek kitaplığından bir roman vermişti. Romanın büyüğü dünyasında gezinirken duyduğum hazlar tarif edilemez boyuttaydı. O nasıl bir pencereydi ki sayfaların içerisinde gezerken başka dünyalarla iç içe olma fırsatı veriyordu bana. Bu duyguları yaşamak için neden böyle kitaplar okumadığıma üzülüyordum; ancak bu sevincim fazla uzun sürmemişti. Sömestr tatili bitiminde okuluma gittim. Roman özetini de severek öğretmenime takdim edecek olmanın heyecanını yaşamaktaydım. İlk Türkçe dersinde roman özetini öğretmenime uzatmıştım. Özetin kapağındaki roman ismi, öğretmenimin aşırı tepkisine sebep olmuştu. Bana, kimlerin romanlarını okumamız gerektiğini telkin ederek söylediğini ve neden böyle bir romanı özet çıkardığımı sorgulamış ve ödev sayfalarımı yüzüme fırlatmıştı.

Bu sarsıntıyla büyük üzüntü yaşamış ve o yıl Türkçe dersinden sebepsiz yere kaldığımı üzülererek öğrendim. İbrahim Öğretmen'imın bana kötü kitap vermeyeceği rahatlığıyla ilgili romanı bir daha okumuştum. Sonradan 12 Eylül öncesi düşünce kalıplarının yarattığı hoşgörüsüzlüğün, öğretmenlerimiz tarafından bizlerde zaman zaman ne kadar derin izler bıraktığını anladım. Dolayısıyla ortaokul yıllarımda, hiçbir öğretmenim İbrahim Öğretmen'in üzerinde bir muhabbet oluşturamadı bende.

Lise yıllarım 12 Eylül'den sonrasına tekâbül etmiş, İbrahim öğretmeni unutturacak nitelikte öğretmenler tanımaya başlamıştım. Girdiğim sınavda Endüstri Meslek Lisesi Elektrik Bölümünü kazandım. Bu sonuç bana üç yıl daha amcamlarda okuma zorunluluğunu getirdi; çünkü bulunduğumuz Malazgirt'te Endüstri Meslek Lisesi yoktu. Ayrıca Elektrik Bölümü, okumak için çok iyi bir bölümdü. Amcamın da telkinleriyle babam bir süre daha Van'da okumam gerektiğini söylemiş, ben de köydeki sıkıntılara göre daha az sıkıntılı olacağını düşünerek Van'da üç yıl daha okumak zorunda olduğuma kendimi tekinle ikna etmeye çalıştım.

Endüstri Meslek Lisesi yeni bir çevre ve arkadaş ortamı edinmemi sağladı. Hocalarımızın eğitime gösterdikleri ciddiyet ve disiplinli yaklaşımları bizlerde daha düzenli bir öğrenci profili oluşturmaya başladı. Disiplinin yanında hocalarımızın bizleri candan sevdiklerinin ve koruduklarının farkındaydık. Bazen dayak dahi yesek, bunu bizim iyiliğimiz için yaptıklarını düşünür ve onlara olan güvenimizden bir şey kaybetmezdik. Denizhan Öğretmenimiz bölüm şefimizdi ve bu duyguların oluşmasında onun büyük payı vardı. Bu aynı zamanda okuldaki öğretmen öğrenci ilişkilerinin olumlu yansımalarının neticesiydi.

Ergenlik sürecinin getirdiği alınganlıklar ve yaşadığım sıkıntılar zaman zaman taşıyamayacağım yükler yüklemekteydi bana. Evinde kaldığım akrabama yük olmanın verdiği hassasiyeti de yoğun bir şekilde yaşamaktaydım. Her sabah kahvaltısız okula gider. Takriben bir saat uzaklıktaki okula çoğunlukla yürüyerek ulaşmaya çalışır ve öğle vaktini çoğunlukla parasızlıktan yemek yiyemeden geçirmek zorunda kalırdım. Sınıfta benim gibi maddi sıkıntısı olan en az beş arkadaşım daha vardı. Öğlen yemeklerimizin en lüksü aramızda topladığımız parayla 100 gr. Van'ın cacık olarak bilinen çökeleği ve sıcak pide ekmeğiyle kahvede içeceğimiz bir bardak açık çaydan ibaretti. Bu bize yerken büyük lezzet vermekteydi. Paramızın olduğu zamanlarda ise çorba lokantasında az çorba içerek karnımızı ekmekle doyurma yoluna giderdik. Tabi çorbacı çok ekmek yediğimiz için bizleri bazen "Yer yok başka zaman gelin!" diyerek lokantasına almazdı. Tabi bu tecrübenin en güzel yanı da, aynı dertten mustarip birkaç arkadaşla bu sırrı paylaşıyor olmamızdı.

Atölye şefi Denizhan Öğretmenimiz beni, şef odasını düzenlemek için görevlendirmişti. Şef odasının kitaplarının tozunu aldıktan sonra onları raflara dizerken, bir kitabın kitaplığa nasıl dizileceğini bilmediğim belli olmuştu. Bu öğretmenimin bana,

- Erhan kitaplığa hiç kitap yerleştirmedin mi?
- Hayır hocam! Bizim kitaplığa dizecek kitabımız da kitaplığımız da olmadı.
- Baban ne iş yapıyor?
- İnşaat ustası.
- Vanlı mısın?
- Hayır hocam, Muşluyum.

- Burada nerede kalıyorsun?
- Amcamlarda kalıyorum.
- İyi. Bak kitapları şöyle dizeceksin anlaşıldı mı?

Çok utanmış ve böyle basit bir bilgiden yoksun olduğum için kendime kızmıştım.

O yıllarda mektup tek haberleşme aracıydı, dolayısıyla ailemle sık sık mektuplaşıyordum. Ailem harçlığımın bittiği zamanlarda mektubun içine olduğu kadarıyla para koymak suretiyle bana gönderirdi. İlk mektuplarımı Denizhan Hocam odasına çağırarak bana vermişti. Açılıp kapandığını hissetmiştim. Ancak okula gelen mektupların zaten açılıp okunduğunu, böyle bir şüpheye kapılmamın gereksiz olduğunu düşünerek önemsememiştım. Ablamın yazdığı mektuplarda ailemden bana büyük sevgi ve özlem duyguları ifade edilirdi. Ablam, yaşadığım ortamlardan dolayı çektiğim sıkıntılara, güzel bir gelecek için sabretmem gerektiğini telkin eden mektuplar yazardı. Okula yürüyerek geldiğimi, bazı öğlen vakitleri aç kaldığımı sadece ablama açar, annem ve babama söylememesini tembihlerdim. Bana imkânları varsa para göndermelerini, yoksa benim idare edebileceğimi ifade eder, duygularımı mektuplar kanalıyla ablamla paylaşırdım. Başta ablam ve tüm kardeşlerime özlemlerim öyle artardı ki okuldan eve yürürken aklıma geldiklerinde kuytu köşelerde gözyaşlarıma hâkim olamazdım. Ablamın gönderdiği her mektubun içinde mutlaka bir miktar para olur, o da benim ikinci mektuba kadar sıkıntılarımı çözüm olurdu. Bu sıkıntılı günleri, lise ikinci sınıfın sonuna kadar böyle yaşadım. Lise üçüncü sınıfta babam işçi olarak Arabistan'a gitmiş ve ailece o günden sonra bizim için düzenli bir gelir ortamı oluşmuştu. Evin en büyük erkek çocuğu olmam dolayısıyla artık ailenin yükünü de benim çekmem gerekiyordu. Babam Arabistan'dan bana

para gönderiyor ve ben de ailemin ihtiyaçlarını temin ettikten sonra Van'a okuluma gidiyordum. Artık son sınıfta ekonomik sıkıntı çekmeme gerek kalmamıştı. Ancak yaz döneminde ailemle yaptığım konuşmalardan her mektubuma para koymadıkları zaman sıkıntı da olduklarını, mektubum gecikmesin diye mektuplarımı parasız gönderdiklerini duymuş, ancak aileme bir şey anlatmamıştım.

Lise üçüncü sınıfa başladığım ayın sonunda, ablamdan tekrar mektuplar gelmeye başlamıştı. Mektubu bana nöbetçi öğrenci getirmiş ve açar açmaz içindeki parayı fark etmiştim. Ailemin bana para gönderme ihtimali yoktu; çünkü ben artık babamın gönderdiği parayı aileme ulaştırıyordum. Doğruca nöbetçi öğrenciye gittim ve mektubu ona kimin verdiğini sordum. Dersimiz atölye idi ve atölye derslerinde nispeten dışarıya çıkıp girebiliyorduk. Nöbetçiye mektubun atölye şefi odasından verildiğini öğrenince doğruca oraya gittim. Bölüm şefi odasında Denizhan Hoca oturmaktaydı. Denizhan Hoca beni görünce, bıyık altından o hafif tebessümünü attı ve yüzüme baktı.

- Buyur Erhan bir şey mi vardı?
- Hocam size bir şey sormaya geldim.
- Sor bakalım.
- Bana gelen şu mektuplar...

Cümlesini bitiremeden gözyaşlarına boğulduğumu ve konuşmadığımı fark etti.

- Oturur musun lütfen! dedi.

Hadiseyi bilmiyormuş gibi davrandı.

- Hocam babam Arabistan'da işçi olarak çalışıyor artık. Ve bizim maddi sıkıntımız yok. Ki ailemin ihti-

yaçlarını ben karşılıyorum. Artık yeterince param var. Bu mektuptan normalde para çıkmaması gerekiyordu, dedim.

- Yanlışlıkla koymuş olmasınlar, dedi.

- Hocam yapmayın. Bu parayı sizin koyduğunuzu biliyorum.

- Tamam pekâlâ! Otur biraz konuşalım, dedi ve Denizhan Hocam anlattı:

“Bak Erhancığım, ben de senin gibi bir ailenin çocuğuyum. Diyebilirim ki ben de senin yaşadığın süreçlerden geçtim. Senin iyi bir aile çocuğu olduğunu bilmesem, ihtiyacın olduğunu bilmesem inan yapmazdım. Sana öğlen yemek yedirmeyi teklif etsem, benim karşımda belki rahat yemek yiyemez veya her gün bu sende büyük sıkıntılar yaratabilirdi. Zaten bu miktar da önemsenecek bir tutar değil. Bizlerin de zaman zaman yardım yapmaya hakkı yok mu? Ki bu yardımı en yakınımızdakine yapmamız daha uygun değil mi? Bu konuda aklına hiçbir olumsuz düşünce getirme ve bir gün sen de öğretmen olursan öğlen vakitlerinde aç kalan öğrencilerine sahip çık. Olur mu? Benim borcumu da bu dediğim şekilde ödersin.”

Denizhan Öğretmen’in bu yaklaşımı bana, İbrahim Öğretmen’in yalnız olmadığını, onun gibilerinin var olduğunu görmemi sağlamış ve beni büyük bir huzur iklimine sürüklemişti. Hem de daha fazla güven ve muhabbet duyguları oluşturarak.

Liseyi bitirdikten sonra üniversite hayatım başladı ve akabinde Denizhan Hocamın borcunu ödemek için öğretmen olma fırsatını Yüce Rabbim bana bahsetti. Burdur’da başladığım öğretmenlik mesleğim, yıllarca öğretmenlik ve yardımcı yöneticilik görevlerinde öğrencilerimle bana güzel hatıralar yaşattı. Hem eğitim-

öğretim, hem de sosyal etkinlikler onlarla hâlen görüşmemizi sağlayan kuvvetli bağlar kurmamıza vesile olmuştu. Şu an bir Endüstri Meslek Lisesinde müdürlük görev yapmaktayım. Öğretmenken bir veya iki öğrencime öğle yemeği yedirebilme imkânı sunabiliyorken, şimdi okulda yemekhane sistemi kurarak 150 öğrenciye ücretsiz yemek verebilme imkânını bulmaktayım. Tabi yüce devletimin ve hayırseverlerin katkılarıyla.

Yıllar sonra Denizhan Hocamın öğretmenliği bırakıp TSE'de kalite müdürü olduğunu öğrenince, ziyaretine gittim. Büyük mutluluk duyduğunu ve benimle övündüğünü ifade etti. Ona olan hayranlığımın bitmediğini Denizhan Hocamın kızının ismi olan Aslıhan'ı ikinci kızıma koyarak göstermiştim.

İbrahim Hocamın ise izini kaybetmiştim. Ta ki bir gün öğretmenler gününde bir öğretmen sendikası kanalıyla, 24 Kasım gecesinde şehit öğretmenleri anma programı organize etmek üzere çalışmalar yapana kadar. Şehit öğretmenleri anma programı için, onların fotoğraflarını ve öz geçmişlerini ekrana yansıtmak amacıyla, şehit öğretmen isimlerini ve resimlerini araştırıyordum. İsimler arasında İbrahim Kızmaz isimli bir şehit öğretmen görmüştüm. Araştırdığımda bu, ilkokul öğretmenim İbrahim Öğretmen'den başkası değildi. Bu durum, beni 30 yıl öncesine götürmüş, içimde müthiş üzüntüler ve fırtınalar yaşamama sebep olmuştu. O öğretmenler gününü ve şehit öğretmenleri anmaya dair fikri sendikacı arkadaşlara ben önermiştim. Programın genel koordinatörlüğünü de ben üstlenmiştim. Sanki ben değil de İbrahim Öğretmen istemişti bunu benden. 2007'nin 24 Kasım'ını İbrahim Öğretmen'imi anarak geçirmiştim. Sahnede sazımla ona ağıt türküler okuyarak ve şehit öğretmen şiirlerini peşi sıra söyleyerek. Tabi içimdeki fırtınaları arkadaşlara hissettirmeden. Üstelik seyircilerim de öğretmenlerdi. Çünkü progra-

mın sunucusu ve müzisyeni bendim ve ben dirayetli olmak zorundaydım. O gece tüm Tarsuslu öğretmenlerle şehit öğretmenlerimizi anmış ve onlara yüzlerce Fatiha göndermiştik. Sanki o akşam İbrahim Öğretmen en ön sırada oturmuş bana eşlik ediyordu.

Babamın mühendis olma temennisini dersenez. Mühendislikte yüksek lisansımı yapmak suretiyle yüksek mühendis olma fırsatını babamın dualarına karşılık koyabildim. Kardeşlerim de onu mahcup etmediler. O bundan memnun ve benimle; tüm insanlığa dua ederek geçiriyor günlerini, en büyük üzüntüsü ise okutmadığı kız çocukları. Sanırım onu benim kızlarıma ve onların eğitimlerine olan ilgim teselli etmekte.

Anamın elleri hep bizler için duada ve her seferinde sevgilerini ifade etmekte. Tabi büyük çoğunluğunu torunlarına tahsis etmiş bir şekilde. Ve bana her gün; “Oğul bu memlekete hayırlı evlatlar yetiştirin.” demekte. İbrahim ve Denizhan öğretmenler gibi...

Muğla

BEN ÖĞRETMEN OLDUM MU?

Lütfiye KAVAL

Okuduğum ilk ciddi romanın kahramanı olmak istiyordum. Reşat Nuri'yi okuduğumdan beri, "Çalıkuşu" olmak istiyordum. Yanımda babam, elimde diplomam "Feride" kadar temiz olduğumu gösterir sabıka kaydım ile hazırdım Çalıkuşu olmaya.

Kendi hâlinde bir öğrenciydim. Ne vazgeçilen ne umutları yücelten. Edebiyat öğretmenlerini çok sevdim hep. Yüreğimin hiç dokunulmamış yerine bir edebiyat öğretmeni dokunduğundan mı; yarı gerçek yarı hayal olduklarını sandığımdan mı bilinmez.

Elimdeki diplomada edebiyat öğretmeni yazıyordu. Öğrencilerin yüreklerine dokunmadan öğretmen olunur muydu? Kafamda bir sürü soruyla indim Bolu garajına. Bir sonbahardan beklenmeyecek kadar soğuktu Bolu sabahı. Belki soğuktan, belki de artık yalnız yaşayacağım şehirden ürkerek daha da sokuldum babama. Babamın kızı olma lüksünü biraz daha yaşamak ister gibi...

"Feride"nin çektiği kuraya benzemese de bir kura çektim ben de. Etrafımda kura çeken yüzlerce gençle birlikte. Kimisi ağlıyordu, anlam veremedim.

Düzce Anadolu Ticaret Meslek Lisesi.

Kura kâğıdında yazan buydu. Diplomamdan daha değerli gelmişti bu kâğıt bana.

Bir yeşil ülke.

Bir yıkık ülke.

Düzce.

Bir akşamüstü kestane kokulu, esnaf bakışlı, İstanbul nakışlı bir sokakta yürürken kalacak yer arıyordu gözlerim.

Öğretmenevinin beşinci katı ilk konağım oldu Düzce'de. Bir sessizlik vardı ortalıkta daha sonraları anlamlandıracağım.

Ertesi gün okula yeni başlayan bir çocuk edasıyla okulun kapısındaydık babamla. Beş katlı o bina bütün okullar gibi kokuyordu. Okul kokuyordu.

Sadık Bey:

Benim sinema filmimin Hulusi Kentmen'i. Ne sert, ne kuralcı gelmişti ilkin. Gerekli yazışmaları yaptıktan sonra nerede kaldığımızı sordu. Öğretmenevi olduğunu duyunca "Orası olmaz." diye itiraz etti. İtirazın sebebi 17 Ağustos depremiydi. Bu depremde Düzce'de bazı binalar hasar görmüş hatta yıkılmış, sokaklara çadırlar kurulmuştu. "O bina ağır hasarlı, oranın tahliye edilmesi gerekiyor." diyordu Sadık Bey.

Kütüphane (yatakhane)

Sadık Bey için sadece şimdiki zaman vardı. Bizi hemen okulun kütüphanesine yerleştirdi. Binlerce kitap, ortada büyük bir toplantı masası, bir kenarda iki kanepe. Hemen iki yastık, iki yorgan ayarlanmıştı bile. Kalacak bir yer ayarlayana kadar burada kalırsın, demişti. Bir sürü kitap karıştırdım o gece. Darı ambarındaki tavuk gibiydim.

Babam fazla kalamayacaktı, hemen kalacak bir yer ayarlamalıydık. Ev bulamıyorduk; çünkü depremden

korkan halk bile henüz evlerine geçmemişti. En sonunda üniversite öğrencilerinin kaldığı özel bir yurttan kalmaya karar verdim.

Yurda yerleştiğim gün babamı da Aydın'a uğurladım.

İlk sınıf, ilk heyecan.

İki defa çalan zilin artık ikincisi benimdi. Tüm öğretmenlerimle girmiştim sınıfa. Emine Öğretmenimin yüreği, Hülya Öğretmenimin gülüşü, Yaşar Öğretmenimin sabırla...

Tüm zamanımı öğrencilerimle geçiriyordum. Tüm hayallerimi gerçekleştirmek, hayatı anlamlandırma kaygısında olan öğrencilerimin kaygılarını azaltmak istiyordum. Kumsala vurmuş tüm denizyıldızlarını denize atamazdım belki ama atabildiklerimin kaderini değiştirebilirdim. Biliyordum çünkü; bir öğretmenin, öğrencisinin yüreğine dokunabilen bir öğretmenin, neler değiştirebileceğini.

Evim evim güzel evim.

En sonunda güvenilir olduğu düşünülen bir ev arayanmıştı bana. Yalnız yaşayacak biri için oldukça büyüktü evim.

İkinci el eşyalarım, eski sahiplerini çoktan unutmuş, yerlerine kurulmuşlardı. Sıcak olan evim kaloriferlerin yanmasıyla sıcacık olmuştu.

Fırtına öncesi sessizlik.

Hayatımdaki tek problem sabahları beni uyandırmayan çalar saatimdi. İyimser bir senaristin elinden çıkmış gibiydi günlerim. Beni can kulağıyla dinleyen öğrenciler, oldukça keyifli bir öğretmenler odası, babacan tavırlı bir okul müdürü...

Gök gürleri sanırdım sadece,

Şimşekler semada çakar.

Ama yer yutar!

12 Kasım 1999.

Deprem.

Yerin çılgınlıkları!

Cemaline alışkın olduğumuz Yaradan'ın Celali.

Her şeyin körleştiği saatler... Birinci katını yerin yuttuğu bir bina...

Seher!

Alt komşumun kızı, ilk öğrencilerimden en sarışını.

Sanki deprem sadece bizim binayı yıkmıştı. Sanki sadece Seher göçük altındaydı. Öğretmenliğimin en zor anlarını, ilk ayında yaşadım ben. Sabaha kadar Seher'in üzerinden enkaz kaldırdık araba farlarının ışığında. Başkaları da vardı enkazın altında. Ama ben Seher'in öğretmeni idim.

En zor dersimi o gece işledim.

Bir öğretmenin öğrenci kaybetme lüksü var mıydı?

Ben ilk öğrencimi kaybetmişim.

Ben iyi bir öğretmen değil miydim?

En zor dersimi o gece işledim.

Hiçbir şey olmamış gibi güneş yine doğdu. Uzun yoldan gelen abim bana sarılmış ağlıyordu; dönüyoruz diyordu, hemen dönüyoruz. Seher'i ve diğerlerini öylece bırakarak Aydın'a döndük. Şehirden çıkana kadar gözlerimi hiç açmadım. Başladığı işi bitirememiş bir insanın mahcubiyetiyle döndüm Aydın'a. "Feride" öğretmeni olmayı başaramayan bir stajyer öğretmeni ola-

rak döndüm. 24 Kasım'da, ilk öğretmenler gününde, yemin edecektik.

Ben öğretmenlik yemini etmedim.

Ben Seher'i kurtaramadım.

Ben öğretmen olamadım.

Bir telefon!

Gel, yarım bıraktığın işi tamamla!

Depremden bir ay sonra okul müdürü, okulların açılacağını haber veriyordu. "Yarın toplantıyla başlıyoruz."

Beni neyin beklediğini bilmeden otobüsten indim; bavulumu sürüyerek okula doğru yürüdüm. Gittiğim yerde okul olup olmadığını bilmeden... Okul yerindeydi ama hasarlı olduğu için girilemiyordu. Ön bahçede kara yeşil idare çadırı gelecek günlerin habercisiydi. Bezden kapısını aralayıp içeri girdim. Ne eğrelti duruyordu makam koltuğu çadırda. Hemen hemen herkes oradaydı. Sayım yapıyordu gözlerim, gördüğüm her yeni yüzle bir oh çekiyordum. Öğretmen kadrosu tamam, ya öğrenciler?

Toplantıdan çıktığımda elimde bavulla kalakalmıştım. Nerede kalacaktım ben, herkes gibi çadırda. Bana ayrılan çadır, evimin aksine küçüktü ve iki karış suyla doluydu. Gülerken de ağlarken de yanımda olan öğrencilerim yine yanımdaydı. El arabasıyla kaç sefer ettiler bilmiyorum çadıra. Ama akşamüstüne doğru çadırın içini kum ve çakıl dökerek kurutmuşlardı. Çadırın tabanını bire bir ölçülerde paletlerle kapladığımızda en ala parkelerden daha şık görünmüştü gözüme. Alışık olmadığım her şeye alışacaktım bundan sonra: Çadırların arasını dolduran kar, karın altında ve içinde yıkanan bulaşıklar, belli saatlerde geçen içme suyu tan-

kerleri, iki yüz metre ilerideki tuvaletler, konteynırlardaki banyolar, parasız dağıtılan ekmekler, yan çadırdaki yaşlı teyzenin horlamaları...

Toplantıdan iki gün sonra okul açıldı. Sınıflarımız çadırdı, çatımız gökyüzü. Korkarak aldım her sınıfta yoklamayı.

Burada!

Burada!

Burada!

Yok! Bir daha da hiç olmayacak!

Zordu Ahmet Haşim'i anlatmak, zordu roman okutmak, zordu cümleyi öğelerine ayırtmak, zordu gözlemindeki ışığı yeniden yakalamak. Gülmüyorlardı artık. Sert bir kıştan çıkmış bir filiz gibiydiler. Yeşermelerini istedim hep, bekledim. Zordu, çok zordu.

Tesellinin bittiği yerdeydi yürekleri.

Tesellinin bittiği yerdeydi Zehra.

Zehra annesi ve kardeşini kaybetmişti o gece. Hayatla bağlantısını kesmiş bir babası, gözyaşları tükemiş bir anneannesi vardı. Bir de ben olmaya çalıştım hayatında. İzin vermedi önceleri, okula gelmedi, çadırından çıkmadı.

Ergenlik bunalımlarına giremedi Zehra.

Kimseye kapris yapamadı, kapıyı çarpıp çıkamadı.

Acısını yaşadı.

Seher'i kurtaramamıştım, Zehra'ya ışık olabilir miydim? Bu sefer öğretmen olabilir miydim? Her gün yeniden doğan güneşi göstermeye çalıştım ona. Kara inat açan kardelenleri... Saatlerce konuştum onunla beni dinlemediğini düşündüğüm hâlde.

Zehra'ya anne veremedim.

Kardeşiyle kıyafet kavgası ettiremedim.

Zehra'mın yüreği hep acıdı.

Karlar erimiş, naylon çadırlarda sıcaktan ve kokudan durulmaz olmuştu. Alışkın olmadığım kardan yorgun düşen bedenim pes etmişti, yazı tahtasının önüne yığılmıştım. İlk koşan Zehra olmuş, gözlerimi açtığımda da ilk onu görmüştüm. Ağlıyordu, öyleyse yaşıyordu. Gördüğümde sevindiğim ilk gözyaşları onunkilerdi. Aylardır bir kere bile ağladığını görmemişim. O günden sonra az da olsa ışıdı gözleri.

Bir gün, hep aralık kalan çadırımın kapısından bir not atıldı içeri: "Beni bana bırakmadığınız için teşekkür ederim."

Zehra'm bir bankada çalışıyor şimdi.

Seher bir derin uykuda.

Muş

OKUL DA MÜFETTİŞ VAR

Murat ASLAN

Gün ortasıydı, hava çok sıcak ve boğuktu.

Takvimler 1982 yılını gösteriyordu.

Haziran ayının ikinci yarısıydı.

Dört ay önce Muş Endüstri Meslek Lisesine, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak atanmışım. Aynı okulun müdür vekilliğine; istemediğim hâlde, geçici olarak görevlendirilmişim. İsteğim dışındaki bu görevi yirmi gündür yapıyordum.

Haziran ayının son iki haftası; Okul Dışı Bekleme ve Sorumluluk sınavları için ön hazırlıklar tamamlanmış, sınav süreci başlamıştı.

Sınavların yapıldığı orta dereceli okullarda bu dönemlerde Bakanlık müfettişleri sınavları kontrol ve rehberlik yapmak üzere mutlaka bulunurlardı.

Öğretmenliğimin ilk yılıydı. Henüz hiçbir müfettişle karşılaşmamışım. Ama müfettişlerle yaşanan hikâyeleri meslektaşlarımdan çokça dinlemişim.

Okula gelen müfettişleri nasıl karşılayacaktım. İsteklerine ne diyecektim, nasıl yapmalıydım onu da bilmiyordum. Beklentim beni huzursuz ediyordu. Hep telaş içerisinde ve heyecanlıydim!

İl'e müfettişlerin geldiğini öğrenmişim. İlk defa müfettiş karşılayacaktım. Daha dikkatli ve temkinliydim.

Günün sabah sınavlarını yapmış, öğleden sonrakiler için de hazırlıklar tamamlayarak saat on ikide okuldan ayrıldım. Saat on üçte okula geri geldiğimde okulun giriş kapısından içeri girerken, yardımcı hizmetli personelden birisi; Müdürüm! “Okulda müfettiş var! Haber olsun!”

Giriş salonuna girdiğimde, öğrenci, öğretmen ve okulun diğer personelleri çok sayıda veli ile kelli felli, her hâliyle yabancı olduğu anlaşılabilen vakurlu bir beyefendi, elinde bond çantası vardı. Kızgın ve öfkeli idi. Âdeta granitten yapılmış kibir heykeliydi. Salonunda bulunanların hepsi ayakta, ellerini önden birleştirip duruyorlardı. İçlerinde tanıyamadığım yabancı kişi durmadan aralıksız konuşuyordu. Yaparım, ederim, keserim, beni tanımadınız mı? gibi dışlayıcı, itici ve küçük düşürücü sözler söylüyordu. Ağzı ölçüsünü iyice kaçırmış, burnundan soluklayan bu kişinin müfettiş olduğu her hâlinden anlaşılıyordu.

Ona doğru yönelerek elimi uzatarak sayın hocam hoş geldiniz, dediğimde, hoş geldiniz dileğime karşılık; yüzünü ekşiterek, dudaklarını bükerek, asık suratla, küçümser bir biçimde, tokalaşmak için elini uzatmadan, havada kalan elimin duruşu bozulmadan; okulun müdürü sen misin?

- Evet. Müdür vekiliyim!

- Neredesin, nerede kaldın, nereden geliyorsun?

Bugün yapılması planlanan sabah sınavlarını yaptıklarını, öğle paydosunda okuldan ayrıldığımı, saat 14:00’te yapılacak sınavlar için hazırlıklı olduğumu, mesainin yeni başladığını söyledim.

Müdür odasını açarak, buyur hocam dediğimde; müfettiş, odanın niçin kapalı olduğunu sordu.

Odanın “Sınav Komisyonu” için geçici olarak seçildiği, sınav evraklarının da bu oda da olduğunu söyledim.

- Ben Bakanlık başmüfettişiyim. Oda kapalıydı, ayakta kaldım. Efendi sizi saat 12:00'den beri bekliyorum, yeni teşrif ediyorsunuz, hep ayakta kaldım!

Müfettiş: Baban odası mı?

Hayır, dedim!

Ya kimin odası?

Okul kimin ise, oda onun, yani devletin.

Müfettiş, ukala ukala cevap istemiyorum.

Devletin odası açık tutulur.

Müdür odası kapısını, yanımda bulunan anahtar ile açtım.

Birlikte müdür odasına geçtik.

Müfettiş derhâl maarif müdürünü aramamı söyledi.

Maarif müdürü kim, az da olsa tereddüt içinde duraksadım.

Müfettiş, maarif müdürünün ne anlama geldiğini bilmediğimi anlamada gecikmedi. Sen maarif müdürünün de kim olduğunu bilmiyorsun. O zaman milli eğitim müdürünü ara dedi.

Doğrusu o zaman maarif müdürünün milli eğitim müdürü olduğunu da bilmiyordum.

Milli eğitim müdürünü aradım.

Milli eğitim müdürüne, okulda Bakanlığımızın müfettişi olduğunu, sizinle görüşmek istediğini söyleyerek telefonu müfettişe uzattım.

Müfettiş İl Milli Eğitim Müdürüne; okula geldiğın de, okul müdürünün yerinde olmadığını, okulun ortamının karma karışık olduğunu, görevlendirilen müdür vekilinin bu işi yapamadığını ve benzeri şeyler söyledi.

İl Müdürünün, müfettişe telefonda ne dediğini duymadım.

Müfettiş, telefonu kapattı.

Bana dönerek müfettiş miyim? be e e adam, kaç defa söyledim, hâlen başmüfettiş olduğumu öğrenemedin mi?

Ben başmüfettişim. Başmüfettiş.

Anladın mı?

Anladım efendim.

Yapmış olduğum yanlışlıktan dolayı özür diledim.

Ceketimin önü ilikli ve ayaktaydım.

Müfettiş, müdür koltuğunda oturuyordu.

Oturduğu yerden İl Valisinin telefonunu sordu.

Hiç unutmam, 1001 olduğunu söyledim.

Kendisi, Valiyi aradı. Hâl ve hatır sorduktan sonra; Endüstri Meslek Lisesinde olduğunu, okulun durumunun hiç de iyi olmadığını, müdürlüğe işi yapamayan çocuksu birisinin vekâlet ettiğini, işin altından kalkmadığını söyledi.

Vali, müfettişe ne dediyse!

Müfettiş telefonu kapattıktan sonra, bana dönerek sen ikisinden de daha iyisin diyerek oturmamı istedi.

Ben de, boş koltuklardan birine oturdum. Oturduğum koltukta bile dizlerim titriyordu.

Takiben müfettiş; hangi derslerin sınavının yapıldığını, sınavı yapılan derslerin evraklarını istedi.

Sınavı yapılan derslerin evraklarını kapalı zarf içinde müfettişe sundum.

Müfettiş, sınavı yapılan dersler içinde Türk Dili ve Edebiyatı dersi sınav evrakını seçti. Kapalı zarfı açarak sınav sorularını incelemeye başladı.

Bir anda oturduğu müdür koltuğundan ayağa kalkarak doğruldu...

Bu ne, bu ne? ...

Edebiyattan böyle soru mu sorulur? diyerek elleriyle masayı yumruklayarak, yanar dağ misali kızgın sözlerle bağırıp çağırmaya yeniden başladı.

Bu bir cinayettir, cinayet...

Edebiyat bilimine göre yargılama yapılırsa, bu dersin sınav sorularını hazırlayan, edebiyat öğretmenleri mutlaka idam edilirler.

Sınav soruları metne dayalı olarak sorulmamış, sorular ezber ve tarih sorularına benzemektedir.

Yanlış. Yanlış. Yanlıştır...

Oturduğum yerden, ayağa kalktım.

Dizlerim titriyordu, titremeyi bir türlü durduramadım.

Müfettiş, hırs ve öfkeyle; branşın ne diye sordu?

Matematik diye cevapladım.

Edebiyat öğretmenlerini çağırıp getirmemi istedi.

Öğretmenleri çağırarak için kapıya doğru hızlandım. Müfettiş, dur dur hizmetlilerden birini gönder seslenişini duymazlıktan gelerek odadan çıktım. Çün-

kü edebiyat öğretmenlerine müfettişten önce diyeceklerim vardı.

Edebiyat öğretmenlerine; müfettiş, edebiyat dersi sınav sorularının yanlış olduğunu, ezbere dayalı sorular olduğunu, bu nedenle sizleri istediğini söyleyerek, kendimi de matematik öğretmeni olarak müfettişe söylediğimi, haberiniz olsun diyerek, sıkı sıkıya tembih ettim. Müfettişin, edebiyat öğretmenlerini istediğini ve odaya gelmelerini söyledim.

Müdür odasına geri döndüğümde müfettiş hâlen bir heykel gibi ayakta duruyordu, burnundan solukluyordu, yüzüne mikroskopla bakılsa tebessüm izini bulmak mümkün olamazdı.

Sayın hocam! İsteddiğiniz öğretmenlere haber verdim gelecekler.

Müfettiş oturmamı istedi. Öğretmenler sizi ayakta görmesinler demesiyle, öğretmenler de odaya girdiler.

Müfettiş, öğretmenlere sınav sorularını siz mi hazırladınız sorusunu sordu.

Soruların yanlış olduğunu, böyle açık yanıışları edebiyat öğretmenlerinin yapmaması gerektiğini, haklarında işlem yapacağını söyledi.

Uyuyan yanar dağ misali müfettiş yeniden homurdanarak lav fıskırmaya başladı. Çok sert ve acı konuşuyordu. Konuşmaları itici ve dışlayıcıydı. Öfkesini öğretmenlere yöneltmişti.

Müfettişin ağzı çok kızgındı, konuşma ölçüsünü tamamen kaybetmişti.

Öğretmenlere ulan oğlum... Ben size nereden edebiyat öğretmeni müdür bulayım! Müdür matematikçi ise ben ne yapabilirim diyerek öğretmenleri azarladı.

Allah hepinizin belasını versin.

Çıkın dışarı gözüm sizi görmesin.

Haydi! ... Haydi... Defolun, yıkılın karşımdan.

Öğretmenler dışarı çıkarken bende onlarla çıkmaya yeltendim.

Müfettiş, müdür bey siz kalınız, dedi.

Kalmama sevinmedim.

Müfettiş bana ilk defa müdür demişti.

Şaşa kaldım.

Müfettiş gitti ama korkusu içimde kaldı.

Hâlen!

Şimdi ne zaman bir müfettişle karşılaşsam...

Niğde

KARDELENLER ÜŞÜRKEN

İhsan YÜKSEL

Şubat soğuğu kendini iyice hissettirmişti. Bugün içimde farklı bir heyecan vardı. Ücretli öğretmen olarak görev yaptığım kasabanın öğretmen servisine binerken anlatılmaz bir duygu yaşıyordum; umut, korku ve heyecan birbirine karışmıştı. Aynı zamanda da içimde bir rahatlık vardı. Bu duyguyu hissettiğim zamanlarda hep güzel haberler alırdım.

Görev yaptığım okula ulaştığımızda herkes yapılacak olan öğretmenlik atamalarını konuşuyordu. Bugün yapılacak olan öğretmenlik atamalarının sonucunu bekliyordum. Öğle arası dışarı çıktığım bir anda telefonum çaldı ve atamamın Kars'a çıktığını söyledi. Telefondaki kişiye teşekkür ettim. Nedendir bilmem heyecanlandığım kadar sevinemedim. Haberi arkadaşlarıma duyurdum. Hepsi beni tebrik etti.

Akşam Niğde'ye geldiğimde ilk işim haberi internet üzerinden okumak oldu. Bu atamada oluşan taban puanları inceledim. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin taban puanına bakınca şok oldum. Türkiye genelinde ataması yapılan dört yüz doksan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenin sonuncusu bendim. Aldığım puan, taban puandı. İnanamadım. Atama sonuçlarını tekrar kontrol ettim. Gerçek sevinci yaşadım. Allah benim sevincimi akşama bırakmıştı.

20 Şubat günü saat altı buçukta bindiğim Kars arabası ile yolculuğumuz başladı. Arabada ilk ataması ya-

pılan tüm öğretmenler ezberlemiş gibi bazen de koro halinde: "İnşallah Digor olmaz!" diyorlardı. Bu koroya bazen ben de katılıyordum. Saat on bir sularında Kars'a indik. O gece çok kar yağmıştı. Hava açıktı açık olmasına ama çok soğuktu. Sanki güneş ısıtmak için değil de insanları aldatmak için doğmuştu o gün. Yalancı güneşle de o an tanışmıştım. Milli Eğitim Müdürlüğünün yolunu tuttuk. Vardığımızda listeler yeni asılıyordu. Biraz bekledik. Listeye baktığımda yine en altta kendi adımı gördüm. Arabada gelirken tutmuş olduğum dilek gerçekleşmemişti. Okulum Digor İlçesi, Türkmeşen Köyü İlköğretim Okulu idi. Hayırlısı deyip hemen ikinci katın yolunu tuttum. Hemen okul ile ilgili bilgileri alıp çıktım. İlk işim köyün arabalarının bulunduğu durağı bulmak oldu. Arabalar yoktu. Çevreden sordum. Bir esnaf bana o köyden olduğunu ve yolları kar nedeniyle kapalı olduğunu söyledi. Yarın yollar açılırsa arabalar gelebileceğini söyledi. Orada ikinci şoku yaşadım. O gün öğleden sonra okulu aradım. Müdür yardımcısı "hayırlı olsun" dileklerini ilettiler.

Bir gün sonra yollar açılmıştı. Saat ikide minibüs varmış. Minibüs saati gelince aracın bulunduğu yere geldim. Araç bir türlü hareket etmiyordu. Saat iki buçuk oldu, üç oldu yine hareket etmedi. En sonunda saat ikideki araç dörde on kala hareket etti. Doğuya doğru gitmeye başladık. Biz ilerledikçe kar seviyesi artıyordu. Yolun kenarında greyderin oluşturduğu kar yığınlarının yüksekliği yer yer bir buçuk metreyi bulmuştu. Bu da yağışın ne kadar çok olduğunu gösteriyordu. Yaklaşık yirmi beş kilometre kadar gittikten sonra içinde bulunduğum minibüs sağa döndü. Minibüsün içinde hiç boşluk yoktu. On beş kişilik minibüste yaklaşık yirmi beş kişi ve bir o kadar da erzak poşetleri vardı. Yirmi beşinci kişi şoförün yanına binmişti. Hem de sol taraftan yani şoför koltuğunda iki kişi oturuyordu. Araba

sağa döndükten sonra çok dar bir köy yoluna girdi ve daha da yükseğe gidiyorduk Yine yol kenarlarında ciddi bir kar birikintisi vardı. Uzaktan bakınca minibüslerin seviyesinde vardı. İlerlemeye devam ettik. Varlığı ile yokluğu karların arasından belli olmayan kaybolmuş iki köy geçtik. Biraz daha gittikten sonra yine kardan kaybolmaya yüz tutmuş evlerin bulunduğu, köy olup olmadığını anlayamadığım bir yere ulaştık. Birkaç ev belli belirsiz fark ediliyordu. Minibüsteki hareketlilikten buranın görev yapacağım köy olduğunu anlamıştım. Biraz daha ilerleyince araba durdu. Bana göre sol tarafta biraz üşümüş gibi duran kravatlı birkaç kişi vardı. Bunların öğretmen oldukları her hallerinden belli idi. Ben en çok müdürü merak etmiştim. Minibüs şoförü: "Alın size muallim getirdim." dedi. Onlar da "Hoş geldin." deyip elimi sıktılar. Bunlar Fuat Hoca, Yunus Hoca ve Ramazan Hoca idi. Hep birlikte eve geçtik. O gün köyle ilgili çok şey anlatıldı. Çok sıcak bir ortama geldiğimi fark ettim ve bir gün sonra göreve başlamaya karar verdim.

Sabah erkenden kalktık. Yine aynı köy minibüsüne bindik. Kars'a geçip oradan valizleri aldıktan sonra ilçeye gelip göreve başlayacaktım. Kars merkezde işlemler- Saat on ikiden önce işlerimizi bitirdik.- çabuk bitti. Köye dönmek için yola çıktık ama o saatte köyün arabası yoktu. Dolayısıyla saat üçte köye gidecek olan öğrenci servisini beklemek zorundaydık. Yolda beklemeye başladık hava anlatılmaz derecede soğuktu. Bir saatten fazla bekledik. Müthiş derecede üşümüştük. Yakındaki karakola geçtik. Karakolda komutanın odasına aldılar bizi. Komutan sıcakkanlı ve güler yüzlü bir insandı. Bize çay söyledi. Çaylar geldikten sonra biraz ısındık. Sohbet esnasında görev yapacağımız yerin güzel olduğunu söylüyordu. Sonra döndü ve "Digor"

kelimesinin anlamını bilip bilmediğimizi sordu. İkimiz de birbirimize baktık. Bilmediğimiz her halimizden belliydi. Güler yüzlü komutan kendisi sordu, kendisi cevapladı. “İki mezar arası’ demekmiş “Digor”. İkimiz de şaşırarak birbirimize baktık. Beklediğimiz araç gelince komutana teşekkür edip çıktık. Eski model bir kırmızı minibüse bindik ve köye vardık. Okula beş yüz metre kadar yaklaşınca şoför buradan ileriye aracın girmeyeceğini söyledi. Biz de inip okula doğru yürüdük. Okulun bahçesinde, uzun boylu, gri takımlı Aydın Hoca bizi karşıladı. Müdürün yanına gittik ve elimizdeki resmî yazıları verdik.

Ben ilçeye geçeceğim için valizleri Kars merkezde bırakmıştım. Köyün minibüsünün şoförüne valizleri getirmesini söylemiştim. Akşam saatlerine kadar minibüsün gelmesini bekledik. Minibüs geldikten sonra valizleri almaya gittik. Lakin valizler unutulmuştu ve yapacak bir şey yoktu. Bir gün sonra mesleğe başlayacaktım ama kıyafetlerim yoktu. Durumu aynı lojmanda kalacağım Yunus Hoca’ya ve Ramazan Hoca’ya söyledim. Onlar da beni giydirebileceklerini söylediler. Allah’ım ne garipti mesleğime emanet kıyafetlerle başlayacaktım.

Milli Eğitim müdürümüzün geldiğini söylediler. Müdür odasına girdiğimde ilçe Milli Eğitim müdürümüz Mustafa Hoca ve birkaç kişiyi karşımda gördüm. Selamlaştık. Meğer yeni gelen tüm öğretmenlere “hoş geldiniz” demek için ziyaret edermiş. Öğle arası birlikte yemek yedik, çay içtik. Gitme vakti gelince hep birlikte onları uğurlamaya çıktık. Arabaya bindiler ama araba bir türlü hareket etmiyordu. Arabanın soğuktan el freni donmuştu. Arabayı sallamaya başlamıştık. Yarı saatten fazla arabayı salladık.

Günler güzel geçiyor. Kar yağışları ara sıra yolları kapatıyordu. Bu arada okuldaki arkadaşlarla iyi anlaşıyorduk. Türkçe öğretmeni Yusuf Hoca ara sıra beni uyarıyordu: “Hocam çarşambalara dikkat et. Çarşamba ben nöbetçiyim. Biz burada çarşamba gününe kara çarşamba diyoruz. Benim nöbetimde mutlaka aksilikler çıkar.”

Mart ayıydı. Yine çarşamba günü öğleden sonra müt-hiş bir kar yağışı başlamıştı. Kar yağışıyla birlikte fırtına da vardı. Zaten çok az bir rüzgâr esince yollar kapanı-yordu. Yollar kapanınca diğer köylerden gelen taşımali öğrenciler için problem oluyordu. Çünkü dışarıdan ge-len beş servis yani yüz civarında taşımali öğrenci vardı. İşte bu tehlikeden dolayı okul müdürümüz Fuat Hoca hemen servis şoförlerini aradı, gelmelerini söyledi. Ser-vis şoförlerinden dört tanesi erkenden gelip öğrencileri alıp gittiler. Ama beşinci araba bir türlü gelmiyordu. Tüm öğretmenler tedirginlik yaşıyordu. Yollar kapanır-sa, çocuklar köyelerine ulaşamazsa, barındırmak büyük problem olacaktı. Biz bu tedirginliği yaşarken kar yağı-ş ve fırtına iyice hızlanmıştı. Rüzgâr karları bir yerden alıp bir yer savuruyordu. Dışarıda göz gözü görmüyor-du. Bu sırada hiç istemediğimiz haber geldi. Son oto-büs yollar kapandığı için yolda kalmıştı. Bununla bir-likte yirmiye yakın öğrenci de okuldaydı. Müdürümüz Fuat Hoca hemen telefona sarıldı. Millî Eğitim müdü-rünü arayıp çocukların köyde kaldığını ifade etti. Bu arada zaman ilerlemiş, hava kararmaya başlamıştı. Yir-miye yakın öğrenci okuldaydı. Bu öğrencilerimiz baş-ka bir köyden geliyorlardı. Kapıları tam kapanmayan sınıflardan birine öğrencileri aldık. Bir yandan haber bekliyor; bir yandan da o sınıfın sobasını yakıyorduk. Korkularımızdan biri de elektriklerin kesilmesiydi. Bu arada kulağımız telefondaydı ama Millî Eğitim müdü-

rümüzden bir haber de gelmemiştir. Saat akşam sekizi geçmişti. Fuat Hoca odasından hiç çıkmıyordu. Saatler ilerliyordu. Derken beklenen haber geldi. Greyderler yola çıkmış. Biz, köyde kalan öğrencileri nihayet gönderebilecektik

Biz, bu arada, kapısı tam kapanmayan sınıfta, öğrencilerle beklemeye devam ediyorduk. Sesi çok güzel olan Halil Hoca'dan bir Giresun türküsü olan "Feridem" türküsünü söylemesini istedim. Halil Hoca Giresunlu idi. Beni kırmayıp istediğim türküyü söyledi.

Bu arada okul müdürü Fuat Hoca odasından çıkmıyordu. Sadece bizim yanımıza gelip durumu sorup gidiyordu. Çünkü cep telefonu çekmiyordu. Sadece sabit telefonlar çalıştığı için her an haber gelebilirdi. Zaten Milli Eğitim müdürümüz de bizi sürekli arıyor ve durumu soruyordu. Kaymakam Bey de makamından ayrılmamıştı. Öğrencilerin evlerine ulaşmalarını bekliyordu. Greyderleri beklerken saat on ikiyi bulmuştu. Karlar yolu öyle bir kapatmıştı ki on altı kilometrelik köy yolu saatlerce açılmamış ve greyderlerin köye ulaşması saat on ikiyi bulmuştu. Nihayet greyderler köye geldi ama biz yolların açılmasını beklerken elektrikler de kesilmişti. Bu durumda ev telefonları da yaklaşık dört saat çalışıyordu ve biz hayatla tek bağlantımızın kesilmesini hiç istemiyorduk. Greyderlerin arkasından son öğrenci servisi de gelmişti, birkaç dakika sonra servis de hareket etti. Biz bu sefer müdür odasına geçip orada beklemeye devam ettik. Bir an önce çocukların köylerine sağ salim ulaşmasını bekliyorduk. O müthiş fırtına ve kar aynen devam ediyordu. Elektriklerin kesilmesiyle her taraf kapkaranlık olmuştu. Göz gözü görmüyordu.

Biz umutla öğrencilerin köylerine ulaşmasını beklerken saat gecenin bir buçuğunu geçmişti. Derken telefon çaldı. Okul müdürümüz telefonu açtı. Biz hep

birlikte hocanın ağzından çıkan nasıl olur sorusunda hepimiz donduk kaldık. Öğrencileri taşıyan otobüsün yolda kaldığını, beklediklerini söylemişlerdi. Bu duruma çok şaşırmiştık. Nasıl olurdu biz servisi greyderle birlikte göndermiştik. Greyderler birkaç dakika önce çıkmıştı. Yolun arkalarından kapandığı kesindi ama giderken bir daha açacaklardı. Bu bizim planımızdı ve doğruydu. Greyderler servisten biraz hızlı gidince aralarındaki mesafe açılmıştı. Müthiş fırtına bu kadar kısa zamanda yolu kapatıp öğrencilerin yolda kalmasına neden olmuştu.

Kısa bir tereddütten sonra ne yapabileceğimizi düşündük. Saat gecenin ikisiydi. Bizim yolda kalmış; donma tehlikesi olan yirmi öğrencimiz vardı. Servis şoförü ve muavin öğrencileri yalnız getiremeyeceklerini söylemişti.

Bu kadar olumsuzluk içinde bir de olumlu durum vardı. Köyden yaklaşık dört kilometre kadar dışarı çıkınca cep telefonları da çekiyordu. Zaten servis şoförü de bizi cep telefonundan aramıştı. Haber geldikten birkaç dakika sonra okul müdürümüz ve Yunus Hoca öğrencileri getirmek için hemen yola çıktılar. Dışarıdaki fırtına aynen devam ediyordu. Karlar oradan oraya uçuşuyordu. Dışarıyı zindan gibi karanlıktı. Kendi öğrencilik hayatımdaki sıkıntıları da hatırladım. Çok kar da yürüyerek okula gidip gelmişim ama böyle bir fırtınayı hiç görmemişim. Bu fırtınada öğrenciler, servis şoförü, Fuat Hoca ve Yunus Hoca yaklaşık dört kilometre yürüyeceklerdi. Onlar okuldan çıkar çıkmaz biz de kapısı tam kapanmayan sınıfımızın sobasını tekrar yaktık. Heyecanlı bir bekleyişe koyulmuştuk. Bizimle birlikte Milli Eğitim müdürümüz ve kaymakam da gelecek haberi bekliyordular.

Bu bekleme zamanında müthiş bir çaresizlik yaşıyordum. Tüm arkadaşlar dua ediyordu. Yolda kalan öğrencilerimizin okula ulaşmalarını bekliyorduk. Yollarını kaybedebilirler, kurtların saldırısına uğrayabilirler ve donma tehlikesi yaşayabilirlerdi.

Bekleyişimiz uzun sürdü. Saat üç buçuğa kadar bekledik. Gözümüz yoldaydı ama bir şey gözüküyordu. Üç buçukta duyduğumuz sese doğru beklediğimiz sınıftan heyecanla yöneldik. Ve ben pencereden bir karartının geçtiğini gördüm. Sınıfa giren öğrencilerden bazılarını ağladığını karanlıkta sonradan fark ettim. Bazı öğrencilerin ellerinde görünmese de hafif morarmalar vardı. Soba yanıyordu ama ellerini sığağa tutmamalarını söyledik. O ara bir baktım ki benle beraber tüm öğretmen arkadaşların her biri bir öğrencinin elin tutup ısıtmaya çalışıyorlardı. İşte o an öğretmen olmanın mutluluğunu ve ayrıcalığını yaşadım.

Ordu

TAŞ ÜSTÜNDEKİ TOHUMCUK

Cemile DÜZGÜN

Tayinim, başka bir okula çıkmıştı. Bu okul bir ilçenin merkezinde, büyük bir okuldu. Öğretmenliğimin daha başlangıç yıllarıydı. Çok fazla ürkek, tecrübesiz ve de tedirgindim. Tabiatımdan kaynaklanan, içe kapalı bir psikolojiye de sahiptim. Bu yüzden de ister istemez her zaman acabalarım fazla oluyordu.

Taşınmış, evimizi de yerleştirmiştik bu arada. Etraf bize, biz de etrafa yabancıydık. Burası kalabalık bir yerdi tabi geldiğimiz yere göre. Çünkü bir köydeydik daha önce. Gürültü ve beton blokların sevimsizliği, tedirginliğimi tetikliyor olsa da benim şuracığımda yeni bir mevsim başlıyordu yeniden. Bu mevsimde de yeni tohumlar serpelenecekti bereketli topraklara alabildiğine... Tomurcuklar sürpriz renkleri kundaklayacaktı sevgiyle ulu orta. Her nefes alışımla yeni hayallerime yaklaşıyordum ve içimdeki tereddütlerim tarumar oluyordu.

O gece hiç uyuyamamıştım dersem sakın abarttığımı sanmayın.

Nihayet yataktan kalktım. Gün yeni ışığıyordu. Balkona çıkıp bu alaca karanlıkta etrafı izlemeye dalmıştım. Gecenin sükûneti sürmekteydi. Gözümün görebildiği her noktayla bütünleşiyordum. Karşiki yamaçlardan şehre dökülen yollar, yolların kıyılarındaki akasyalar, fındık bahçeleri, vadi boyundaki mısır tarlaları ve açıklarda görünen diz boyu ham baldıranlar, evler...

Yeşil ve sarı renklere sokulmuş ahşap evler. Tuğlayla örülmüş, sıva görmeden rengi solmuş, eskimiş beton evler... Ta uzaklarda dağlar ve üzerlerinden güne süzülmeğe hazırlanan ışık kervanları. Gökyüzünde bir baştan bir başa el ele kol kola rüzgâr hareli bulutlar...

Derken gün ağarıyordu.

Ilık bir eylül günüydü. Ağaçlar, sarı entarileriyle meltem fısıltılarının danslarına kaptırılmışlardı kendilerini. Kuşlar belki de göç hazırlıklarında; bir telaş, bir koşuşturma. Doğrusu etraf sarımsı bir hüznle birlikte birçok giz barındırıyordu göğsünde bence. Hava biraz ağırca olsa da yüreğimden taşan yepyeni heyecanlarım, coşkularım vardı ya...

Okula hazırlanmaya başlamıştım. Heyecanımı belli etmek istemesem de kahvaltıda bir bardak çayı bile bitirememiş olduğumu görünce içten içe utandım. Elim ayağım birbirine dolanıyordu. “Çocuklar gibiyim” dedim kendi kendime.

İki yaşındaydı oğlum. Ben giyinirken uyandı aksilik bu ya. Bir yere gideceğimi anladı ve “anne” diyerek açtı minicik kollarını gözleri yarı kapalı hâlde. Onu öptüm; “uyu oğlum bak ben de uyuyorum, hadi uyuyalım” diyordum ya, nafile...

Ev ile okul arası çok yakın olmasına rağmen evimizden okul görünmüyordu. Çünkü okul arka cepheye düşüyordu. Buna rağmen zilin sesi duyuluyordu. Oğlumu babasına bırakıp koşarak evden çıktım. Apartmanın üç katının basamaklarını hızla indim derken en son basamakta nasıl olduysa ayağım burkuldu ve düştüm. Çabucak doğruldum, etrafa bir göz attım. Şükür ki kimse görmemişti bu hâlimi. Dizim acıyordu ama hiç bozuntuya vermeden yoluma devam ediyordum.

Pazartesiydi. İstiklal Marşı hazırlıkları başlamıştı. Neyse ki tören başlamadan yerimi almıştım. Yanımda bir bayan arkadaş duruyordu. Yan yanaydık. Birden gözlerim kararmaya başladı, hâlsizleştım. İstiklal Marşı'nın başladığını hatırlıyorum sadece. Gözlerimi açtığımda hastanedeydim.

Baygınlık geçirmişim. Arkadaşımın omzuna doğru yaslanarak yere yığılırken tutmuşlar beni. Taksi çağırmuşlar... Neyse ki başım yere çarpmamış. Merdivende düştüğüm esnada dizimin kanamış olduğunu daha yeni fark ettim. Doktor, tansiyonumun 16 olduğunu söylemişti.

İşte okula ilk başlayan çocuklar misali heyecan yapmıştım. Düşmem ve ardından baygınlık geçirmem de hep bu heyecanım yüzündendi, bunu anlamıştım.

Bu okuldaki ilk günüm böyle gürültülü patırtılı olduğundan herkes benimle hafifçe de olsa alay ediyor;

“- Hacer Hanım'ı eziyordun, neydi bu hızın Cemile Hanım,

- Gelişin muhteşem oldu.” diyorlardı. Utanıyordum, kızarıyordum, kızılıyordum. Ama onları tanıdıkça nasıl kardeşçe bağlanmıştık birbirimize...

Çok güzel bir başlangıç olmasa da, içimdeki meslek aşkımla sınıfım ve minicik öğrencilerimle beraberdim işte.

Daha yedi yaşlarında, cıvıl cıvıl ve ne kadar da güzeldiler. Bir gül bahçesindeydim sanki. Bütün kötülüklerin, olumsuzlukların üzerleri perdelenmişti onların yanındayken. Belki de silinmişti hepsi yeryüzünden. Ne tarifsiz bir güzellikti bu...

Adlarını öğreniyordum. Melike, Adil, Mustafa, Sevgi, Emriye, Güngör, Halil, Sultan, Derya, Canan, Can-su...

Ve en arkada herkesten daha suskun, utangaç hem de boyuyla, kilosuyla farklı bir çocuk. Kumral gür saçlı, düzgün yüzlü, kalem kaşlı, bal rengi gözleriyle Gülsen...

Gülsen'miş adı. On bir-on iki yaşlarındaki bu kızcağız, bir taş bebek âdeta. Adını söylerken yüzüme pek bakmasa bile gözlerinin güzelliğini görebilmişim Gülsenciğin.

Kısacık kesilmiş saçlarını okşayarak;

"- Gülsen merhaba, daha tanışmadan küs müsün yoksa bana?" dedim. Yok anlamında başını salladı. Ama sahiden bir kötülük yapacaktım gibi ürktüğü izlenimine vardım.

Burada ne işi var acaba diye düşündüm bir ara. Çünkü yaşlıları dört ya da beşinci sınıftaydılar.

Onu daha fazla sıkmak istemedim ve ilk dersimize bu şekilde başlamış olduk.

Ders bitince Gülsen'i düşünmeye devam ettim. Onu merak ediyordum. Bir tuhafılık vardı bu işte. "Bu kadar çok mu kalmış sınıfta. Bir anormalliği mi var acaba? Ama hiç de öyle görünmüyor aslında" diyordum kendi kendime.

Beşinci derse giriyorum o gün, Gülsen hâlâ konuşmamıştı benimle. Ama sadece bir kere hafif gülümserken yakaladım onu ve yüreğim bayram yerine döndü. Ne güzel gülümsemişti Gülsencik!

Sınıfta herkes bir şeyler anlatmak, konuşmak için yarış hâlindeydi ama Gülsen yüzünü hep masanın üstüne mıhlıyordu her niyeysel. Konuşturmaya çalışmam da faydasızdı. Üçüncü günümüzü geçiriyorduk 1/B sınıfıyla. Gülsen'den başka herkesin keyfi yerinde. Gülsen derin, kapalı bir kutu. Bu belirsizlik süreci beni

iyice meraka, hayrete ve hatta hayal kırıklığına uğrattıyordu bazen de.

Derken okul idaresine doğru yürürken buldum kendimi. Okul müdür yardımcılarında Hasan Bey'in kapağı acıktı ve kapıyı tıklattım:

- Buyur hoca hanım, dedi jest ve mimikleriyle.

Girdim selam vererek:

- Efendim, teşekkür ederim dedim. Benim Gülsen'le ilgili meraklarım var da. Sınıfımdaki Gülsen Yağız... Onun hakkında bildiklerinizi benimle paylaşır mısınız?

- Haaa, o mu hocam? O, dört yıldır okumayı sökemedi. Her öğretmen sınıfta bıraktı. Velisi de bir kere kayıt esnasında geldi okula, bir daha hiç uğramadı. Dahası Gülsen, problem, hem de problemin daniskası...

Ben:

- Zekâ sorunu mu var acaba?

Hasan Bey:

"- Her şey vardır hoca hanım onda her şey" dedi bıyık altından alaycı bir ifadeyle. "Ondan bir şey olmaz. İşte bu yıl da sen bırakacaksın adım gibi biliyorum. Yarın genç kız olacak, gelişecek. Utanacak okula gelmeye. Böylece bitecek Gülsen'in okulu, kitabı, defteri... Dert etme **hocanım**, dert etme. Sen ötekilerle yap bir şeyler. Adam olacıklara bak sen. O umutsuz vaka nasılsa!.."

Kulaklarıma inanmamakla birlikte şoktaydım aslında. Hiç hazır değildim bunları duymaya.

- Hocam... Şeyyy... Anladım... Teşekkür ederim verdiğiniz bilgiler için derken aslında kendimde değildim. Bu sözler beynime deli tekmeleri savuruyor, hallaç pamuğu gibi darmadağın ediyordu tüm düşüncelerimi...

Zil çalmıştı bu arada ve izninizle deyip sınıfıma doğru yöneldim. Neydi bu duyarsızlık aman Allah'ım. Bir eğitimcinin eğitim anlayışı beni kahretmişti. Bütün bu konudaki kavramlar, eğitim-öğretimle ilgili düşlerim, hatta okul denilen kurumla ilgili intibalarım felce uğramıştı birden bire.

Dudaklarımdan sızlanırcasına:

- Ah güzel Gülsencik, talihsiz kuzum, bunlarla ne sen, ne de ülkemiz bir arpa boyu yol alamayız elbette! Sahi gerçek problem sen misin yoksa onlar mı? Şansın da kıt mıymış ne güzel tomurcuğum, açamazsın tabi. Toprak aradığın toprak, mevsim de aradığın mevsim değilmiş ki!

Derken sınıfa giriyordum. Bu yıl yapacak çok işim vardı. Bu yıl benim için çok büyük anlam taşımaktaydı şu andan itibaren görüldüğüne göre.

Günlerim bu azmim ve hırsımla sürüp gidiyordu. Gülsen için her gün yeni bir yöntem geliştirerek sınıfa giriyordum. Her tutduğum dalın da çok şükür ki kırılmadığını görünce sevinçlerime sevinçler ekleniyor, eve daha huzurlu dönüyordum. Kapalı kutum Gülsen'imın giz kapağı her seferinde biraz daha aralanıyor, yüreğime sürprizler yağıyordu göklerimden.

Bu güzel kız her şeyimdi artık benim. Sınıfta otuz yedi öğrencim daha vardı ama benim gözlerim önce onu arıyordu laf aramızda. Çünkü o azmimdi, çabamdı şu gencecik meslek hayatımda.

.....

Kasım, aralık, ocak derken öğrencilerim birer birer okumayı öğrendi. Tabii Gülsen de...

Yanlışı okumadınız. Gülsen de okuyor yazıyordu artık. Sanki dört yılın acısını çıkarırcasına hem de. Her

gün birkaç kitabı içiyordu deyim yerindeyse. Bu tatlı kız, şimdi sınıfta benim en duygusal dostum, en büyük yaşam sebebim ve de yardımcımdı... En mantıklı cümleler onun ağzından çıkıyordu biliyor musunuz? Arkadaşlarının sevgisini kazanıyordu git gide. Onu sınıf başkanı seçtiler. İnanın bana dünyaları verseydiler, Gülsen'deki değişikliklerin biriyle bile değişmezdim.

23 Nisan bayramı hazırlıklarındaydık. Cüceler ve bebekler rontunu hazırladım büyük bir keyifle. Sınıfımın yarısı bebek, yarısı cüce. Gülsenciğim de bebek. Onların hepsi şimdiye kadar gördüğüm en güzel bebekler.

Gösterilerini mükemmel gerçekleştirdiler. Velilerde izlemiş, çok beğenmişlerdi. Bana minnettarlıklarını belirtip teşekkür ediyorlardı. Onlarla da çok güzel iletişimimiz oluyor, sevgi dolu yüreğimin yansımaları buluyordum gözlerinde.

.....

Karne tatili ve derken de sene sonu... Ne muhteşem bir seneydi ya Rabbim!

Bu arada Gülsen'in nerede, hangi şartlarda yaşadığını öğrenmiş ve birkaç kere evlerine giderek ona sürprizler yapmıştım. Bir kelebek gibi etrafımda uçuyordu âdeta minik kanatlarıyla. Bana bahçeden topladığı elmalardan, cevizlerden ikram etmeye can atıyordu küçük meleğim.

Onun yaşlı bir babası vardı. Soluk ceketinin altında belirgin omuz kemikleriyle, iyice çökmüş zar zor yürüyen bir baba. Kulakları da ağırlaşmıştı yaşlı adamın. Evdekiler, sözleri birkaç kez tekrarlıyorlardı onunla konuşurken... Birinci eşinden tam sekiz kızı vardı Halit Amca'nın. Oğlum olmadı diye bir kadın daha getirmişti eve. İşte o, Gülsen'in annesiydi. Önceki kocası

ölmüştü Hatice Abla'nın. Tam beş çocukla dul kalmıştı köy yerinde. Zaten yetim büyümüştü. Kimsesizdi. Güzel bir kadındı vaktiyle belli ve hâlâ da öyle. Gülsen de annesinden almıştı bütün güzelliğini. Çaresiz, başını sokacak bir damım olsun diye kabul etmişti kumalığı. Aralarında on beş yaş kadar fark görünüyordu. Gülsen doğduktan sonra umutları bir kez daha suya düşmüştü yaşlı adamın. Hatice Abla birden bire daha da masumlaşmıştı. Doğrusu biraz da bu yüzden suçlu hissetmişti o sıralarda kendini. Bir oğlan verememişti ya Halit Bey'e. Beş çocuğuna bir de kendine bakma karşılığı Gülsen'i doğurmuştu. İşte ondan suçluydu. Yoksul hâliyle Halit Amca da on dört çocuğa babalık yapmak durumunda kalmıştı bir oğlum olsun derken. Meğerse Gülsen, hayatın en acımasız yerinde taş üstüne düşen tohumcuk olmuştu istemeden.

.....

Karneleri dağıtacaklık o gün. Bir gün önceden, "Yarın herkes serbest kıyafetiyle gelebilir." demiştim.

Hem öğrencilerim hem benim için bayramların en güzelyidi bu karne günü. Bilhassa da Gülsen için...

Derya bir telaş içinde öğretmen odasının kapısından daldı âdeta içeri:

"- Öğretmenim, Gülsen... Gülsen, çok ağlıyor öğretmenim. Susmuyor hiç öğretmenim!" Arkasından Adil, Melike...

Aceleyle koştum sınıfa:

Aman Allah'ım! Masasına kapanmış Gülsen, hüngür hüngür ağlıyordu. Önlüğüyle gelmişti, bunu anlayabilirdim. Acaba bu muydu sebep?

Yanına vardım:

- Güzel kızım ne oldu, niye ağlıyorsun? Bak beni de arkadaşlarını da üzüyorsun. Lütfen kaldır o güzel gözlerini bak bana... Sana herkesten önce vereceğim karneni tabii eğer ağlamazsan...

Çantamı açtım karnelerin içinden onunkini aldım ve:

- İşte karnen! Gördün mü? Hem de nazar boncuklu bak! Sen bu karneyi çok bekledin öyle değil mi meleğim? Bak sınıfını pekiyi ile geçtin güzel kızım...

Derin derin iç çekiyordu. Boynuma sarılıp elimi öptükten sonra nemli kirpiklerini silerek aldı karnesini:

- Ama öğretmenim ben senden ayrılmak istemiyorum ki, dedi hıçkırarak. Akşamları bile çok özlüyordum seni öğretmenim. Şimdi ben ne yaparım? Ben tatil istemiyorum öğretmenim!...

Gözlerim doldu:

- A güzel Gülsen'im beniim! Sen bu yüzden mi üzülüyordun? Merak etme sen. Ben seni görmeye geleceğim tatilde. Şimdi sil şu güzel gözlerini de arkadaşlarıyla bahçede dolaşın bakalım biraz. Bak seni bekliyorlar. Hadi çıkabilirsiniz hep birlikte!

Tatilde geleceğim yanına dememle gözlerini silmesi ve gülümseyerek boynuma sarılması bir oldu Gülsen'im. Gözlerinin içi gülüyordu şimdi.

Zil çaldı. Bütün öğrenciler bahçede toplanıp sıra oluyordu. Sırayla karneleri verecekti bütün öğretmenler. Sıra bana geldi. Hepsini teker teker öperek, karnelerini veriyordum.

Müdür yardımcımız Hasan Bey yaklaşarak:

- Hocanım Gülsen'in elindeki karnede nazar boncuğu var ama tabii o başkasının karnesini tutuyor sanırım, öyle değil mi?

- Yooo Hasan Bey, o karne onun kendi karnesi. Gülsen'e, şimdiye kadar bunu veremeyen eller kabahtlıdır hocam. O çocuğa bunu çok görenler utanmalı!... Bu sözleri bir çırpıda söylemişim, hayret(!). Sanırım bir öfke patlamasından küçücük sızıntılardı bunlar... Gözleri mih gibi yere çakıldı Hasan Beyefendi'nin. Dondu bir an, söylemeye söz bulamadı. Bu sözlerim anlayana yetecekti elbette. Onlar cüceleri oynamayı kim bilir daha ne zamana, nereye kadar sürdüreceklerdi sahne sahne?

Önce öğrencilerimle sarıldık uzun uzun. Tatilde dikkatli olmaları için tembihledim onları sıkı sıkı. Gelecek yıl ancak böyle görüşebiliriz dedim hepsine. Gülsen henüz elimi bırakmamıştı. Ama artık üzülüyordu. Çünkü öğretmeni ona söz vermişti, tatilde yanına gidecekti ya. Öğretmeni verdiği sözü tutardı, biliyordu. Elini sallayarak, gülümseyerek, ağır ağır uzaklaşıyordu güzeller güzeli Gülsencik. İkimizin hayatında da bu sene, harika bir seneydi.

Nihayet güzel tohumcuğu toprağa iteleyen bir el bulundu sonunda. Çok güzel güller açacaktı artık bu dallarda...

İyi ki, öğretmen olmuşum diyorum sık sık. Çok mutluyum. Allah, rahmetli annemden, babamdan razı olsun, mekânları cennet olsun...

Güzel Gülsen bugün, eşsiz yurdumun cennetten bir köşesindedir... Üstelik bir kamu kuruluşunda önemli bir görev üstlenmiştir. Mutlu yuvasında iki güzel yavruya da annelik yapmaktadır. Onunla gurur duyuyorum. Onu ve tüm öğrencilerimi çok seviyorum. Bu vesileyle bu hatıramı hepsine ithaf ediyor, selam ve sevgilerimi gönderiyorum...

Osmaniye**KARANLIĞA BİR YILDIZ**

İbrahim PATAZ

1971 yılının 22 Eylülünde Adıyaman ili, Gerger ilçesi, Gürgenli Köyü İlkokuluna stajyer öğretmen olarak tayin oldum. Osmaniye'den otobüsle Kahta ilçesine, oradan bir odun kamyonuyla gece geç saatlerde Gerger'e vardım. Geceyi altı at ahırını olan ahşap bir otelde geçirdim. Sabahleyin İlköğretim Müdürlüğüne gidip müdür yetkili öğretmen olarak göreve başladım. Aynı gün bir kamyonla Çift Hisar köyüne kadar gittikten sonra iki saat yaya yürüyerek köye ulaştım. Köy Güney Doğu Torosların güneye bakan yamaçlarına serpiştirilmiş seyrek evlerden oluşuyordu. Arazi dağlık ve meşe ormanlarıyla kaplıydı. En geniş tarla on beş dönüm kadardı. Köy halkı hayvancılık ve çiftçilikle, bir de geçici tarım işçisi olarak diğer illere gidip çalışarak geçimini sağlıyordu.

Köyde erkekler ve okula giden erkek çocuklar Türkçe biliyordu. Yetişkin kadınlar, genç kızlar ve kız çocuklar ise hiç Türkçe bilmiyorlardı. Çünkü bu köyde bir tek kız öğrenci bile okula gitmemişti. Okulun öğrenci künye defterini inceledim. Yüz altmış sekiz tane erkek öğrenci kayıtlıydı. Kayıtlı olanların bir kısmı ise sürekli devamsız öğrencilerdi. Okul tek odalı beş sınıflı ve tek öğretmenli birleştirilmiş sınıf olarak eğitim-öğretim yapmış. Okula tayin edilen öğretmenler de köyde pek fazla kalmamışlar. Okul yeni açılmış olmasına rağmen ne sıra vardı, ne sandalye ne de masa. Pencere camlarının bir kısmı da kırılmıştı.

Önce köy ihtiyar heyetiyle birlikte okulu eğitim öğretime hazırladık.

Artık yeni öğretim yılı için öğrenci yazımına sıra gelmişti. Köy muhtarı, bir aza, bekçi ve imamla birlikte ev ev dolaşıp ilköğretim çağındaki çocukları tespit ediyorduk. Kaydettiğimiz öğrenciler arasında hiç kız çocuğu olmadığı dikkatimi çekti. Yanımda bulunanlara bunun sebebini sordum. Kendi aralarında Kürtçe konuştuktan sonra, bana dönerek “Hocam bizim köyde kız çocuğu yok dediler.” Buna bir anlam veremedim (Sonra öğrendim ki okula kayıt ettirmemek için kız çocuklarını saklamışlar). Kayıt işi bitti ben okulun lojmanına döndüm.

Köyün ortasında bir dükkân vardı, bu dükkân modern anlamda bir süper market gibiydi. Burada her tür mal bulunuyordu. Ben de ihtiyaçlarımın bir kısmını buradan karşılıyordum. Bir gün bu dükkânda üç dört tane ilköğretim çağında kız çocuğuyla karşılaştım. Adreslerine giderek bu çocukların velilerine, çocukları okula yazacağını söyledim. İşte o gün de acı gerçeği öğrendim. Kimse kız çocuğunu okula göndermek istemiyordu.

Buna bir çözüm bulmalıydım.

Önce kız öğrenci babalarından ikna edebildiklerimin çocuklarını okula yazdım. İmamı da, kız çocuklarının okutulması konusunda vaaz vermeye ikna ettim. İmam vaazda ve hutbede konunun önemini anlattı. Kız öğrenci babalarından imama cephe alanlar oldu. Hatta camide namaz kılmayanlar bile oldu. Her türlü engele rağmen altı tane kız öğrenci kaydettim. Bu sefer de devamsızlık problemiyle karşılaştım. Velileri kız öğrencileri okula göndermiyorlardı. Kız öğrenciler haftada bir iki gün okula geliyordu.

Okulun ön bahçesinde sürekli akan bir çeşme vardı. Bu çeşme okula o kadar yakındı ki çeşmeden bakılınca sınıfın içi çok iyi görünüyordu.

Okul açılalı bir ay kadar bir zaman olmuştu. Çeşmenin yanında beş yaşlarında olduğunu tahmin ettiğim bir kız çocuğu oturuyor hep sınıfın içine bakıyordu. Bir gün teneffüste, okula seyrek gelen kız öğrencilerden biriyle bu kız çocuğunun yanına gittik. Adının Yıldız olduğunu, evlerinin okula bitişik ev olduğunu öğrendim. Yıldız'la iyi bir iletişim kurduk. Sınıfa gelmek istediğini öğrendim. Sınıfa götürdüm. En öndeki sırada yer ayırdım. Birkaç gün böyle geçtikten sonra, Yıldız bir gün okula annesiyle ağlayarak geldi. Annesi anlamını bilmediğim sözler söylüyordu. Öğrenciler tercüme ettiler. Yıldız ben okula gideceğim diye ağlıyormuş. Annesi Yıldız'ı okula kabul edip edemeyeceğimi öğrenmek için okula gelmiş. Annesine Yıldız'ı her gün okula kabul edeceğimi söyledikten sonra, Yıldız'ı okula bırakıp sevinerek gitti. Yıldız'ın, kısa sürede önlüklü, yakalı, kurdeleli pırıl pırıl bir öğrenci kıyafetine bürünmesini sağladım. Sonra, eline defter, kalem kitap da verdim. Öyle mutlu görünüyordu ki, hemen birinci sınıfların fişlerini yazmaya başladı iki günde yazıyı satıra dizdi. Sabahları okula en erken gelen öğrenci oydu. Ama teneffüslerde oynayacak kız arkadaşı yoktu. Bu problemi de okul bahçesinde oynamak için gelen kız çocuklarıyla çözdük. Yıldız teneffüslerde, kendi gibi küçük yaşlardaki kız çocuklarıyla bahçede oyun oynuyor, zil çalınca da sınıfa koşuyordu. Bazen arkadaşlarını da sınıfa çağırıyordu. İki ay kadar böyle geçti. Aralık ayı sonlarına doğru, sınıfta bulunan yirmi yedi birinci sınıf öğrencisinden ilk okuryazar olan Yıldız olmuştu. Öğrendikçe mutluluğu ve başarısı artıyordu.

Birinci dönemin sonuna gelmiştik. Yıldız kayıtlı değildi. Hem yaşı küçüktü, hem de nüfusta bile kay-

dı yoktu. Ama o, karneyi hak etmişti. Adına bir karne düzenledim. Karnesi baştan sona pekiyi ile doluydu. Üzerinde üç tane yıldız, bir de kurdelesı vardı. Karneyi aldığıında sevincinden yerinde duramıyordu.

İkinci yarıyıl başladı. Artık hava ısınmıştı. Okullar arasında geziler düzenleniyordu. Bizim okulun bahçesi geniş ve düzenliydi. Bu nedenle genellikle diğer okullar bize geziye gelirlerdi. Gelen okullardaki kız öğrenci sayısı bir elin parmağı kadardı. Onun da çoğu okur-yazar değildi. Misafir okulların kız öğrencileri arasında, Yıldız kendini gösteriyordu. Elindeki Türkçe kitabından şiirler okuyordu. Diğerleri de hayran hayran bakıyordu.

Köye görev için gelen ebe hanımla köy kadınları arasında iletişim kurmada Yıldız çok işe yarıyordu.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda okulda davullu zurnalı bir kutlama programı hazırladık. Bütün köy halkı okul bahçesine dolmuştu. Törenin ilerleyen saatlerinde Yıldız bir şiir okudu. Ama çok güzel okudu. Hak ettiği alkışı da köy halkından ve arkadaşlarından aldı. Çünkü okulun ve köyün okuma-yazma bilen tek kız öğrencisiydi. Herkes onu konuşuyordu. Kimin kızı? Adı ne? Kaç yaşında?

Eğitim-öğretim yılının sonunda altı öğrenciden okuma-yazma bilen tek kız öğrenci, kayıtsız olan Yıldız'dı. Okul tatil oldu. Öğrenciler evlerine ben de memlekete gittim.

Tatil bitti. Okula döndüm. Yeni eğitim-öğretim yılına, yeni öğrenci kaydıyla başladım. Nüfusa kaydettirdikten sonra, Yıldız'ı ikinci sınıfa yazdım. İlköğretim çağında çocuğu olan her eve uğradım. Gittiğim her evde Yıldız anlatılıyordu. Anne babalar çok büyük bir istekle kız çocuklarını okula yazdırıyorlardı. Birinci sınıfa yazılan otuz sekiz öğrenciden otuz tanesi kız

öğrenciydi. Okul açıldığında köydeki ilköğretim çağındaki kız çocuklarının tamamı okula gelmişti. Eğitim-öğretim yılı içinde de kız öğrenci devamsızlığı olmadı. Ders yılı sonunda okuma-yazma bilen kız öğrenci sayısı nakil gelenlerle birlikte kırkı aşmıştı. Aynı köyde 1975 yılı sonuna kadar görev yaptım. Köyden ayrılırken ilköğretim çağında olup da okula gitmeyen bir tane bile kız öğrenci kalmamıştı. Küçük bir kız çocuğu koca bir köye güzel bir örnek olmuştu. Büyüklerin başaramadığını başarısıyla başarmış, karanlığın üstüne güneş olup doğmuştu.

Rize**SONBAHAR... SON BAHAR**

Hatice KESTİOĞLU

Ilık bir sonbaharda karşılaşmıştık ilk kez seninle ve o masmavi gözlerinle; sağanak yağan bir gecenin ardından pırl pırl bir gökyüzünün altında. Malum Doğu'da sonbahar mevsimi kış mevsimi gibidir aslında, bir taraftan rüzgarlar sertleşir diğer yanda dolular boşalmaya başlar gökten... Ama her sabah başka güzeldir; çünkü her sabah yeni umutlar filizlenir hayata dair.

İşte öyle bir gündü seninle tanıştığımız o ilk gün, öğretmenliğimin de ilk günüydü. Tıpkı üniversiteye başladığım zamanki gibi yüzlerce soruyla gelmiştim Ardahan'a; hemen hemen hiçbir şey bilmiyordum hakkında çünkü, ne insanını tanıyordum ne de yerleşim yerinin özelliklerini. Sadece soğuk ve uzun geçen kışlarından haberdardım o kadar.

O güne kadar hep öğrencilik yapmıştım, hep öğretmenlerim olmuştu; az sevdiğim, çok sevdiğim ve seveceğim; hep öğrencisi olmuştum öğretmenlerimin. Şimdiyse artık öğretmendim ve benim öğrencilerim olacaktı. Acaba beni, öğretmenlerimi sevdiğim kadar sevecekler miydi? Ben onları, onların beni sevdiği kadar sevebilecek miydim? Nasıl bir okulla karşılaşacaktım? Öğretmen arkadaşlarımla iletişimde zorlanacak mıydım?...

Yüzlerce binlerce soru kemirirken beynimi, okulun karşısındaki yolda merakla bekleşen bir grup öğrenci ilişmişti gözlerime; bunlar, her sabah şehirden gelen

öğretmen servisini karşılamak için bekleyen öğrencilerdi. Bütün öğrenciler kendi sınıf öğretmeninin kolundan tutarak bahçeye doğru yöneliyor ama bir tanesinin boynu bükük bekliyor bahçe duvarına sırtını dayamış halde, bakışları öyle dalgın ki. Elimi yüzüne götürüp sürüyorum, irkiliyor, utanıyor ve arkasına bakmadan sınıfının yolunu tutuyor. Öğrenciye ilk dokunuşum bu, sana ilk dokunuşum ama şefkatim sanki havada kalıyor...

Ve ilk dersim, -kaderin cilvesi işte- 7/A sınıfına. Tanışma faslı ya ilk ders. Önce ben tanıtıyorum kendimi. İsmimi söylerken arka sıralardan bir ses geliyor kulağıma: "Anneme ne kadar da benziyorsunuz" ... Duraklıyorum önce, sonra gözlerimi oraya çeviriyorum. Evet bu o, kendisinden önce bakışlarından etkilendiğim "öğrencim". İsmi soruyorum önce, sonra da ne dediğini. "İsmim Nazlı" diyor usulca. Ve gerisini getirmeden oturuyor, inci gibi gözyaşları geliyor peşinden. Arkadaşları boğazına takılan kelimeleri tamamlıyor. "Öğretmenim, Nazlının annesi geçen yıl kanserden öldü, sizi ona benzetti" ... Daha fazla sözü uzatmanın anlamı yoktu, konuyu değiştirmeyi denediysem de bu mümkün olmuyordu ki. Güneşi sönen bir insanın nasıl güneşi olunabilirdi ki? O ilk ders nasıl geçti bir ben bilirim bir de Allah. Evet günlük hayatta yeni tanıştığımız birisini, önceden tanıdığımız birilerine benzetirdik genelde ama benzetilen bir anne olunca ve hayatta olmayınca insan nasıl davranacağını bilemiyordu işte.. O kadar şey yaşamıştım şimdiye değin ama hiç bu kadar çaresiz hissetmemiştim kendimi, hiç bu kadar çaresiz hissetmemiştim.

Nazlı. İsmiyle müsemmaydın adeta. Yabangülüydün sanki, sana ulaşmaya çalışırken önce dikenlerin batıyordu. Konuşmuyor hep susmayı tercih ediyordun ve özellikle göz göze gelmemeye dikkat ediyordun.

Sana ulaşmak ne kadar zordu biliyor musun, ne kadar zor? Bir yolu olmalıydı evet ama tecrübesizliğimden miydi onu bulmak. Niçin bu kadar zordu sana gelen yolu bulmak? Neden keşfedemiyordum ki ben bir türlü bu yolu?

Defterin ve kitapların gazete kağıdıyla kaplıydı, ama gazete kağıdını defterine ve kitabına bu kadar yakıştıran başka biri var mıydı acaba? Bir gazete nasıl olur da bu kadar güzel cilt haline dönüşebiliyordu, nasıl?

Saçlarını bir çok öğrenci tarardı ama senin saçların niçin o kadar temiz ve düzgün görünürdü bana? Renkleri sararmış dahi olsa forman niçin diğerlerinkinden daha güzeldi? Evet bunların galiba tek cevabı vardı; sen benimle konuşmak istemesen de, gözlerini benden kaçırırsan da, okuldan sonra hemen hemen her gün çarçabuk evinin yolunu tutsan da ben seni çok sevmiştim. Sen benim öğrencim olarak ilk göz ağrımdın adeta,ama sana ulaşmanın bir yolu olmalıydı. Sana ulaşabilirsem, benim de çekilmez olan günlerim gecelerim çekilir olabilirdi, renklenebilirdi, hayatı paylaşabilirdik. Anlardın beni biliyordum, çünkü yaşından çok daha olgundu edaların, tavırların.

Ve bir ekim gecesi, üç ekim gecesi. Dışarıda gene yağmur yağıyordu, gökler gürlüyor, şimşekler etrafı aydınlatıyordu. Çok fazla yağmur yağmazdı ama bu sene nedense çok yağıyordu işte, diğer senelerden daha çok. Bahçedeki köpeğin kendini yırtarcasına havlayışı boşuna değildi, sen gelmiştin, evet gece demeden kapıya gelmiştin, sıırıslıklam bir vaziyette. Ve ilk kez kapının önünde içeriye dahi girmeden boynuma sarılıp hüngür hüngür ağlamıştın, beraber ağlamıştık.Senin gözyaşlarına kim dayanabilirdi ki ben dayanacaktım. Gök gürültüsünden çok korktuğunu, babanın eve geç geleceğini, başka gidecek bir yerinin olmadığını söyleyerek bana gelmiştin. O gece paylaşmak adına çok

yol kat ettik sanırım, bir başlangıç oldu üç ekim gecesi. Annene benzemenin dışında o kadar benzer yönümüz vardı ki, o kadar çok şey vardı ki paylaşacak. Karşımda ondört yaşında bir kız değil sanki otuz yaşında bir yetişkin oturuyordu. Elektrikler kesildiği için mum ışığında yapmıştık sohbetimizi, sanki şimşekler gökyüzünde değil kalbimizde çakıyordu...

“Gurbet nasıl bir şey öğretmenim?” demiştin laf arasında. Gurbet nasıl bir şeydi gerçekten? Kavuşma ümidi taşıyan ben miydim gurbeti yaşayan, yoksa kavuşması mahşere kalan sen mi? Hangimizdi gurbeti yaşayan gerçekte? İkimiz de gurbeti yaşıyorduk, ama sanırım ikimizin olduğu gibi hepimizin gurbet anlayışı farklıydı ve biz gurbeti içimizde yaşıyorduk...

Zaman geçtikçe bütün boş zamanlarımızı paylaşmaya başlamıştık, içimizdeki boşlukları dolduruyorduk. Ama kimse kimsenin yerini tutamıyordu aslında. Dalıp gittiğin zaman ve gözlerinden inci inci yaşlar süzülürken anneni düşündüğünü anlayabiliyordum, annelerin yerini kim doldurabilirdi ki zaten? O fedakarlık ve sevgi abidelerinin yerini kim doldurabilirdi ki?..

“Annen nasıl öldü?” diye sormuştum bir gün bütün cesaretimi toplayarak. Biliyordum anlatırken ağlayacağını ve biliyordum sen ağlarken benim yanacağımı, ama sormalıydim, öğrenmeliydim ki daha fazla şeyi paylaşabileyimdi. Ve kısa bir sessizlikten sonra dakikalar süren gözyaşı faslı sonrası ümitle iyileşmesini beklerken otobüsün üstünde gelen tabut. “Annem kanser olduğunu bilmiyordu, nefes darlığının bronşitten kaynaklandığını ve iyileşeceğini düşünüyordu, hep o ümitle yaşadı. Ama son görüşmemizde benimle konuşamadı bile sadece ağladı, sadece ağladı. Ve sonra da beni yanına çağırıp yanaklarımdan öptü. Çıkarken de bütün gücünü toplayıp bana tebessüm etti. Ondan sonra da bir daha görmedim. O tebessüm ve öpücüğü

bir vedaydı aynı zamanda. Uzun zaman yüzümü yıkamak istemedim. Cesedine de bakmadım, beynimde hep canlı kalsın istedim, şefkatle gülen, tebessüm eden haliyle kalsın istedim..

Annemin öldüğünü öğrendiğim gün sanki güneşim battı öğretmenim, o günden sonra doğan güneş sanki daha bir sönük. ‘Günler geçtikçe yavaş yavaş sevgin azalır içindeki yangınlar söner’ demişlerdi ama benimkisi her gün artıyor sanki, onu çok özleyorum ve bu özlemim gittikçe derinleşiyor. Hatırladıkça içime ılık ılık bir şeylerin aktığını hissediyorum; sanki yüreğim kanıyor öğretmenim,sanki yüreğim kanıyor.

Herkes annesinin yemeklerini özlediğini söylüyor, ama ben en çok onun şefkatini özleyorum ‘Yavrum’ deyişini, saçlarını okşayışını, yüzümde elini gezdirişini, sabahları defalarca yanıma gelip uyandırmaya kıyamayışını özleyorum. Çevremde pek çok insan var ama, ne sesleri onun sesine benziyor, ne elleri onun eli, ne de yüzleri... Ama itiraf edeyim siz annemi çok andırıyorsunuz. O yüzdendir belki de yanınızda huzur buluyorum, kendimi artık eskisi kadar yalnız hissetmiyorum.

En çok da gök gürlerken arıyorum onu çünkü burada her zaman olmasa da gürleyince her yer sarsılır ve ben çok korkarım. Annem böyle zamanlarda beni kucağına alır korkmamam için dua ederdi. Ben de hep dua ederim gök gürlerken ama kendimi annesini kaybetmiş bir cüçük (yerel dilde civciv) gibi hissediyorum. Acaba gözyaşlarımı, ağlayışlarımı duyup benim için üzülüyor mudur? Onu üzüyor muyumdur ki acaba?..”

Ah Nazlım, çaresizlik ne kötü, benim de yüreğim kanıyor sen anlattıkça ama benimkisi çaresizlikten. Sen anlattıkça, sen ağladıkça ben yanıyorum, ama ağlamıyorum: “Yüreğimde taşıdığım iki damla gözyaşısın, sana kıyamam ağlayamam.”

Bazen hiç konuşmak istemez her zamanki gibi “Gitmem lazım” deyip giderdin, bazen de okuldan sonra evine gitmez, babanın gelmesini evimde beklerdin. Evlerimiz de çok uzak değildi zaten birbirlerinden. Yollar kapalı olduğu için beraber geçirdiğimiz bayramı hatırlıyorum. Ne çok sevinmiştin gidemediğim için. “Bayramlar çok zoruma gidiyor öğretmenim. Yalnız karşılamak bayramı ne kadar zor. Annemin bir bayram günü şu kapıdan gülümseyerek gireceğini ve beni kucaklayıp öpeceğini düşünürüm hep, bu mümkün olmasa da. Kimselere gitmek istemem bayramlarda, kimseyi görmek istemem. Farklı bir duygu işte, belki saçma ama. Annem her bayram yeni elbise giyebileyim diye para biriktirirdi ama kendisi hep aynı elbiseleri giyerdi. Benim mutluluğum dünyanın en güzel elbisesinden daha önemli olurmuş onun için. Babamın maaşı ancak geçimimize yetiyor köy yerinde ne kadar para kazanılır ki? Bir gün iyi bir meslek sahibi olacak ve ilk maaşımın onlara bayramda vermek üzere hediye alacaktım, ama nasip değilmiş işte. Ben de öğretmen olmak istiyorum ama bu gidişle galiba biraz zor olacak. Annemin desteği olmadan nasıl başaracağım ki bunu?”

Artık eskisi gibi kaçmıyordun benden, gözlerini de kaçırmıyordun. Herkesin bakışı seninkisi kadar güzel miydi acaba? Eğer öyleyse ben niye göremiyordum? Niçin bakışların bu kadar anlamlı geliyordu bana? Çevremde o kadar öğrenci vardı, öksüz yetim bir çok öğrenci vardı, seni onlardan ayıran neydi? Sen bir yana, onlar bir yanaydı benim için. İyi ama neden? Beni sana, seni bana bu kadar bağlayan neydi? Niçin sen de yaşlıların gibi değildin? Neden yanımda olmadığın zaman aklım hep sende kalıyordu? Sevgin niçin bu kadar içimi acıtıyordu, niçin, niçin, neden? Yaptığım bir hata mıydı acaba? En nihayetinde birkaç yıl kalıp dönecek bir devlet memuruydum ben ve öksüz bir çocuğun bütün

dünyasını kaplamamalıydım. Annesinden ötürü bir boşluktaydı o, ben de gurbet nedeniyle. Evet birbirimizin boşluğunu dolduruyorduk ama ya sonra? Bu film nasıl bitecekti? Yaptığım yanlış mıydı Allahım, yanlış mıydı?

Doğum gününde hediye almıştım sana, bir hatıra defteri. O günkü mutluluğun bir başkaydı, ne diyeceğini ne yapacağını şaşırılmıştın. Kısa bir bekleyişten sonra hızla evine doğru koşmuşsun. Ve sonra da ilk sayfasını bana yazdırmıştın hatıra defterinin. Onu günlük olarak kullanacağını söylemiştin, her gün yaşadıklarını yazmaya başlamıştın, “Bir gün gelir size okuturum” demiştin. Doğum gününü hatırladığım için ne çok sevinmiştin, ilk doğum günü hediyesini de ben almıştım kendi ifadene göre. O gün ne kadar farklıydı, ilk kez seni o kadar mutlu görmüştüm, seni tanıdığım ilk günden beri.

Yaz tatilinin bir an önce bitmesini sırf seni görmek için istemiştim. Senin okulda, benim o köyde son senemdi. Artık ayrılacaktı yolumuz bu senenin sonunda, hatırlamak istemesek de ayrılık hayatımızın bir gerçeği idi işte. Paylaşılan günler ve uzun kış geceleri... sonra bahar, söğüt ağaçları altında gezintiler, cücüklerin annelerin peşinsıra salına salına yürüyüşleri ve mayıs ayı. Uçlu bir kalemin silgi muhafazası olan plastik kabını yutmanla başlayan hastane serüvenleri. Geçmeyen öksürükler, konulamayan teşhis... Ve bir gün köyün hoparlöründen senin için verilen sala.

Şimdi ne yapacak, nerelere gidecektim? Salayı duymayayım diye kulağımı tıkamam çözüm değildi ki, ölmüştün işte, aman Allah'ım ölmüştün. Bana gurbeti çekilir kılan, yaşına bakmadan hayatı benimle paylaşan, gözlerime bakamayacak kadar beni çok seven Nazlım gitmişti. Küçücük bir plastik parçası gencecik bir fidanı nasıl alabilirdi, nasıl? Dediklerine göre metal olmadığı

için filmlerde çıkmamış ve fark edilinceye kadar akciğeri çürütmüştü. Anladıklarındaysa artık yapacak bir şey kalmamıştı.

Ne ağlayabilmiş, ne haykırabilmişim, öylece kalamıştım. Boğazıma kocaman bir yumruk tıkanmıştı, kalbimde de koskoca bir yara açılmıştı andıkça kanayacak olan. Hiç solmaz denilen gonca gülüm daha açılmadan solmuş ve düşmüştü yere işte. Ben tayinim çıkınca boşluk yaşayacak diye üzülürken ansızın onun tayini çıkmıştı, geriye almak için hiçbir şey yapılamayan bir tayindi bu. Ve asıl boşluğa ben düşmüştüm.

Şimdi yaz kış annenin hediyesidir diye üzerinden çıkarmadığın mavi hırkayla okulun kapısında kim karşılayacak beni? Defter kağıtlarına sevgi cümleleri yazıp, resimler yapıp kitaplarımın arasına kim sıkıştıracak? Yazın yaldızlı kağıtlarla kim mektup yazacak bana? Ürkek bir ceylan gibi, sabahları öğretmen servisini okulun kapısında kim bekleyecek? Bütün çocuklar, bütün dünya çocukları beklese de ne fark edecek ki sen aralarında olmadıktan sonra? Hiçbirisinin bakışı senin bakışın değil, hiçbirisinin eli senin elin değil ve hiçbirisinin sevgisi senin sevgin gibi olmayacak ki? Ben ne yapacağım şimdi? Senden sonra bu şehri, bu okulu nasıl çekeceğim? Hayatımın en güzel renklerinden birinin gitmesine nasıl tahammül edeceğim? Özleminden içinin yandığını söylediğin annene kavuşmak için miydi bu acele tavrın? Giden sen değilsin ki, yüreğim gitti seninle, yüreğim Nazlım...

Ve işte gidiyorum Nazlım. Ağlayarak gelmemiştim ama üç yılının sonunda ağlayarak dönüyorum sayende. Okulumuzu, beraber oturduğumuz evini, evimi; söğüt ağaçlarını, cücükleri, yağmurları, gök gürültülerini ve Kura nehrini arkada bırakarak gidiyorum. Bana öğretmenliği sevdiren, Ardahan'ı çekilir kılan yabangülümü bir daha hiç açılmamak üzere bırakarak gidiyorum. Sevgimi, ama kocaman sevgimi ve tabi ki sevgini kalbime gömerek gidiyorum. Arkama artık

bakmak istemiyorum, çünkü orda bana veda etmek için el sallayan bir sevgi abidesi değil soğuk bir mezarla karşılaşacak gözlerim.

Sana ve yüreğine sonsuz teşekkürler; bana mesleğimi sevdirdiğin için, benimle iki yıl hayatı paylaştığın için.

Gidiyorum Nazlım, gidiyorum...

Hep yağmur yağarken gelirsin aklıma, yağmur akşamlarında; şimşekler her tarafı aydınlatırken, sesleri inletirken her yanı, gelirsin aklıma. Bilirim burada olsan sen de üşürdün titrerdi için ve bilirim burada olsan sen de ellerinle kapatırdın kulaklarını sıkıca sesleri duymayasın diye ve camın önüne geçip dua ederdin: "Allah'ım yağmurları felaketimiz yapma" diye; tıpkı benim yaptığım gibi.

Yağmurlar yağarken hatırlarım ben seni daha çok; bir başına çekmek zorunda olduğum için bu kabusu. Yağmurlar ,şimşekler/yıldırımlar senin kadar beni de korkutuyor zira.

Ve bu yazıyı gene bir yağmurlu günde yazıyorum Nazlım, yağmurun memleketi Rize'de yazıyorum. Artık Ardahan'da değilim. Ve bugün üç ekim biliyor musun?... Vakit akşam gene... Yağmurlar şimşekler ,yıldırımlar aynı ve sonbahar gene, biliyor musun Nazlım gene sonbahar. Önceden çok severdim sonbaharları, tabiat türlü türlü renklere büründüğü için, etrafımız renk cümbüşüne döndüğü için. Ama artık sevmiyorum, seninle yaşadığımız son bahar olduğu için sevmiyorum artık. Sonbaharımız, son baharımız olduğu için sevmiyorum Nazlım, sevmiyorum.

İçim yanıyor Nazlım; ama küllerim etrafa yayılmıyor, yüreğimin dumanı tütmüyor ya anlaşılmıyor yandığım..

Ah Nazlım, ah...

Sakarya

SIRADAKİ ÖĞRETMEN

Güngör İÇER

En iyi öğretmen, öğrencilerinden bir şeyler öğrenebilendir.

Tales

Geriyeye, hatıralarımın o uçsuz bucaksız topraklarına doğru zihnimi doludizgin koşturuyorum. Önce uçarı sözler gibi salınan yelelerini okşuyor ve öğrencilik yıllarıma doğru tarifsiz bir coşkuyla kamçılıyorum atımı. Sonra sevgili öğretmenlerimi görüp dizginlere asılıyor, şövalyelere özgü bir edayla atımdan inerek her birinin önünde sevgi, saygı ve derin bir bağlılıkla eğiliyorum. Fakat öğretmenlik mesleğimin 10. yılını tamamlamak üzere olduğum şu günlerde size öğrencilerimden, unutamadığım gerçek öğretmenlerimden bahsetmek istiyorum. Bana sevmeyi, ağlamayı ve hüznü olduğu kadar, öğretmenliği de öğreten öğretmenlerden...

Enstantaneler

Bana kırgın olduğu her hâlimden belliydi. Ve ben bulduğum ilk fırsatı ustaca değerlendirerek bu kırgınlığının sebebini sordum ona. İnsanları kolaylıkla yaralayabildiğimi ve birkaç gün önce kendisini fazlasıyla incittiğimi söyledi. Büyük bir süratle hafızamı yoklayarak onu incitecek ne yapmış olabileceğimi düşünmeye başladım. Sonuç başarısızdı! İşin kötüsü, hatamın ne olduğunu sorduğumda cevapsız bıraktı beni. Ben,

insanların farkında olmadan kendilerine bile zarar verebileceklerini söyledikten sonra, henüz bir çocuk olmasından mütevellit onun muhakemesini içten içe küçümseyerek aptalca bir de örnek verdim: “Kimi zaman dalgalıklıkla ufacık bir taşta takılır ve farkına varmadan kendimize zarar verecek bir kazaya yol açabiliriz!” Cevap bir tokat gibi gelmişti: “Ama hocam, düştüğünüzde hissettiğiniz acının farkına varıyorsunuz, öyle değil mi!”

İşte şimdi gerçekten düşmüştüm! Hâlâ tökezleyerek, yalpalayarak ve sağa sola tutunarak ilerleyen bir eğitimciden başkası değildim. Karşımdakine verdiğim acıyı fark edememem bir tarafa, üstüne üstlük yaşından dolayı muhatabımı küçümsemiştim. O günün gecesinde günlüğüme “Ben, kulakları öğrencileri tarafından mütemadiyen çekilmek zorunda kalan mahcup bir öğretmen olmaktan kurtulamayacağım galiba” diye not düşmeme sebep olan bu hadisenin kahramanı, gözlerimin aslında hiç de keskin olmadıklarını göstererek, bana daha doğru ve daha derin bakmayı öğretti. Öğrencilerimi hafife almamam ve ne olursa olsun hiç kimseyi küçümsememem gerektiğini de o gün öğrendim.

Öğretmenler odasında bir köşeye çekilmiş sessizce çayımı yudumluyordum. Odaya girdi, yanıma yaklaştı ve oturduğum koltuğun önüne diz çökerek “Hocam, insanlar öldükten sonra sevdiklerini görebilecekler mi?” diye bir soru sordu. Afalladığımı hissettirmeyecek, inancın en güzel armağanlarından birinin de bu olduğuna inandığımı söyledim. Gözlerinde aniden parlayan bir ışıkla birlikte gülümsedi ve “iyi o hâlde, o zaman görüşürüz.” diyerek uçar gibi uzaklaştı yanımdan.

Bu soruyu ancak ölümü bekleyen ya da onun susuzluğunu çeken birinin sorabileceği ihtimalini akla getirmek ne kadar mantıklıysa, ben o kadar mantıksız bir şey yaptım ve tam tersini düşündüm; ölümsüzlük beklentisi, onun susuzluğu... Aydınlik bakışlarıyla, inancın usulca uzaklaştığı bir dünyanın karanlığına karşı uyarıyor gibiydi gözleri! Pırıltılarında korku ve ümit kol kola dans ediyordu.

O küçücük gözler, Tanrı'nın büyüklüğünü öğreten öğretmenlerdi!

Gecenin 12'sinde kapım çalındı. Hayret, böyle garip bir vakitte, okumak için benden kitap istemeye gelmişti. Geçen sene mezun olmuş ve bir yandan çalışırken bir yandan da üniversiteye hazırlanıyordu. Şaşkınlığı-mu gizlemeye çalışarak içeri geçtim ve çok iyi hatırlıyorum, ona Dostoyevski'nin *Öteki* adlı eserini verdim. Vaziyetteki tuhaflığı sezmiş olsam da, ertesi gece aynı saatlerde kapım tekrar çalınana kadar nedense üzerinde fazla durmadım. Kapıyı açtığımda hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. Kolundan nasıl tuttuğumu ve onu içeri nasıl çektiğimi hatırlamıyorum bile. Bir gece önce de aslında benimle konuşmaya geldiğini ama cesaret edemeyip son anda kitabı bahane etmiş olduğunu daha o an anladım. Uyuşturucuya başlamış ve kumar oynuyormuş. Doğuda görev yapanlar bilirler, öylesine yaygındır ki orada bu illet! İşsizlik, aile baskısı ve gençlerdeki o devasa kafa karışıklığı, onları büyük bir hızla sürükler bağımlılığa. Bir yandan ağlıyor bir yandan da hıçkırıklarının müsaade ettiği kadarıyla "ben böyle biri değilim hocam!" diye tekrarlayıp duruyordu. Ailesini çok sevdiğini ama son zamanlarda onlara sürekli eziyet ettiğini söylediğinde, gözlerinden tarifsiz bir eziklik ve korkunç bir pişmanlık duygusu okunuyordu. Dişlerini sıkmayı ondan mı öğrenmişim bilmiyorum, ama

gözyaşlarımı tutmayı o öğretmişti bana. Yazık ki kötü bir öğrenciydim ve bunu o gittikten hemen sonra yastığıma gömüldüğüm an ispat etmişim!

Bir gece önceki garip sessizlik, bir gece sonra patlak verecek olan fırtınanın habercisiymiş. Ve en güçlü çığlıklar, emsalsiz sessizliklerin ardına gizlenirmiş, geç öğrendim.

Yıl 2002. Öğrencilerle el ele vererek bir kitap kulübü kuruyoruz. “Düşünce ve Fikir Ahbaplığı”, “Kelime Kardeşliği” gibi sevimli sloganlarımız ve önümüze çıkan herkesi kitaplarla tanıştırap sesimizi duyurabildiğimiz herkese okumayı sevdirmek gibi mütevazı hedeflerimiz var. İlçeye Türkiye’nin birçok şehrinden kolilerle kitap yağıyor. Bir okuma ve yazma iştahıdır ki, almış yürümüş. Biz bile şaşırıyoruz. Şiirler, hikâyeler, denemeler.. Bir sabah okula gitmek üzere evden çıktığımda, kapımın önüne bırakılmış bir zarf iliştiriyor gözüme. Zarfı açtığımda, bunun hikâye formunda yazılmış bir mektup olduğunu fark ediyorum. Henüz lise 1. sınıfa devam eden ve kitap kulübünün en esaslı okuyucularından biri olan öğrencim, ilginç, ilginç olduğu kadar da edebî ve ironik bir dille kaleme aldığı bu mektubunda; beni bir sokak köpeği olarak tasvir ederken, kendisini de, beni sokaklardan kurtaran bir kahraman olarak resmediyor. Öyle bir tebessüm koparıyorum ki kalbimden, o tarifsiz memnuniyetle akşamı zor ediyor ve akşam olduğunda da büyük bir heyecanla masamın başına geçip neredeyse soluk dahi almadan cevap yazıyorum. “Boynunda yıldızlardan bir tasma, gecelere zincirlenmiş münzevi bir sokak köpeğiyim ben” diye başlayan mektubum uzadıkça uzuyor. Ta ki bir gün “öğrencileri örgütlemek ve siyasi içerikli kitap dağıtmak” gibi asılsız bir iddiayla suçlanıp başka bir ilçeye atanıncaya kadar! Evet, kendi başını kendi hatıralarıyla

okşayan ve belki de kimseciklere dişlerini göstermediği için, birilerini ısırarak suçlanan bir köpektim artık. Ama her şeye rağmen kendini ziyadesiyle mutlu ve çokça zengin hisseden sürgün bir köpek!

Kendini, yaşadığı bütün tatsızlıkların tek sorumlusu olarak görmeyi tercih etmiş ve düşüncelerine suç isnat etmeyi alışkanlık hâline getirmiş bir öğrenci olarak tanıyordum onu. Zekâsını ve enerjisini doğru şekilde kullanmayı başarabilse, kendini bile şaşırtabilecek bir potansiyele sahipti aslında. Nöbetçiydim, içeri geçmesi için ona seslenmeye hazırlanıyordum ki, yüzünde sessiz adımlarla dolaşan ağlamaklı ifadeyi fark ettim. Daha nasılsın bile demeden “Kendim de bir insan olduğum için insanlardan nefret ediyorum.” diye söylendi. Aklıma o an beni sokak köpeğine benzeten öğrencimin hikâyesi geldi ve tebessüm ederek “Ben bir hayvan olduğum için belki de, insanları seviyorum.” diye karşılık verdim. Son sözü o söyledi: “Ben hayvanları severim, sizi de belki bu yüzden seviyorumdur!” gülüştük. Yüzündeki o dokunaklı ifade yerle bir olmuştu.

Ruhum ve zihnim, bu küçük ve sevimli diyalogla o günkü gıdasını almıştı işte. Hayatın satır aralarına büyük bir ustalıkla gizlenmiş ayrıntıları yakalamayı ve o ayrıntılara sinen güzellikleri görebilmeyi bana kim öğretti sanıyorsunuz?

Yanıma gelerek elindeki test kitabını uzattı ve sorulardan birini işaret ederek, orada tasvir edilen adamın benimle benzer özellikler taşıdığını söyledi. O sorudan sonra dikkatini bir türlü toparlayamadığını da ilave ettikten sonra sözünü şöyle bitirdi:

Her yerde karşımıza çıkmak zorunda mısınız?

Evet, her yerde karşınıza çıkmak zorundayım! Nasıl ki sizin olmadığınız hiçbir yer yoksa benim için, ben de sizler için her yerde olmalıyım. Birbirimizi seviyoruz. Kafalarımızdan ve kalplerimizden kopardığımız kelimelerle beslediğimiz bu sevginin şiirlere ve hikâyelere dönüştüğünü hep birlikte görüyoruz. Öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkide, öğrenme ve tecrübe gibi kavramların, her iki ucu da sihirli değneklere benzediğine şaşkınlıkla tanık oluyoruz. Büyülüyoruz birbirimizi çocuklar, kalplerimize düşen her yeni sevgi ve kafalarımıza kazınan her yeni bilgiyle, sevip sevmeye ve öğrenip öğretmeye daha da acıkıyor, bu tılsımlı birlikteliğin önünde şapka çıkarıyoruz.

Sizi seviyorum sevgili öğrencilerim. Öğretmeyi, öğrenmeyi ve öğretmenlerimi sever gibi seviyorum sizi!

SOLMAYAN HAYALLER RESSAMI

Yılmaz İMANLIK

“Çiçekler arasında kardelen olmayı başardım.

Umudumun ateşiyle kar kütüklerini yarıdım.”

(Öğretmenler Günü’nüz kutlu olsun hocam)

Telefonuma gelen bu mesajla, tam bittiğini düşünmeye başladığım bir hikâye yeniden başlıyordu. Ağaçlar yine çiçek açacak, dallar meyveye duracaktı. Kelebekler, arılarla düet yapıp bahar şarkısı söyleyecekti en meşhur sanatçıları çatlatmak için. Cana can katan kır çiçeklerinin kokusu, dünyadaki bütün kötülüklerin kokusunu yok etmek için ziyaret etmedik yürek, ziyaret etmedik coğrafya bırakmayacaktı. Başlı dumanlı dağlara esir olan gözler, yeniden güneşin doğmak için can attığı ufuklarla sarmaş dolaş olacaktı...

Bu mesaj bana Öğretmenler Günü’nde şimdiye kadar gelmiş en güzel hediyeydi... Bir öğretmen için Öğretmenler Günü’nde bundan daha güzel bir hediye olabilir miydi? Elbette ki hayır! Çünkü bu hediye adını umuttu. Bu hediye temelinde, her şeye rağmen hayata yeniden tutulmanın, yaşama yeniden dört elle sarılmanın buram buram kokusu vardı...

Sınıfta orta sıranın arkalarında otururdu. Hani, güllerin büyüüne vurulan insanlar onlara doğru koşarken ayaklarının altında ezilen kır çiçeklerini fark etmez ya, tıpkı onlara benziyordu. Kendi hâlinde masum bir kızdı. Geremediği zaman konuşmaz, öyle ön plana

çıkmayı da fazla sevmezdi. Ona daha çok teneffüslerde dikkat ederdim. Öylesine hayat dolu, öylesine coşkun bir yüreği vardı ki. Onu birinci sınıfa giden çocuklardan biri sanırdınız. Ne hayalleri vardı. İşte ben, onun hayallerinin resmini çizmek için her şeyi yapmaya hazırdım. Ben onun solmayan hayallerinin resmini çezecektim solgun sonbaharlara inat. Yüzündeki tebessümleri yeşertecektim asık suratlı yaprakların kıskanç bakışları arasında. Umudunun son noktasına geldiği anda bile benim fırça darbelerim gökkuşağına asılan umut çiçekleri çezecekti onun saf masum kalbine... Bir öğretmenin görevi öğrencisini hayallerine ulaştıracak köprüden başka ne olabilirdi ki... İsterse nehirlerin azgın suları o köprüyü sürükleyip götürsün. Yolcu geçmişse karşıya ne önemi var ki!...

Yavaş yavaş sene sonu yaklaşıyordu. Son günlerde Emine okula gelmemeye başladı. Öğrendik, hastaymış. Başta bunu gelip geçici bir hastalık olarak düşünürken sonraları hiç de yabana atılacak bir hastalık olmadığını öğrendik. Emine'miz, bizim hayat dolu kızımız, artık hastaydı; okula gelemiyordu...

Tedaviler başladı. Umut çiçeğini yeşertecek ışık, hastane hastane gezilerek arandı; ameliyatlara alındı. Ta Ankaralara İstanbullara gidildi. Vücudunda kesilmedik yer kalmadı. Ama değişen bir şey olmuyordu. Bizim nazlı çiçeğimiz yavaş yavaş soluyordu. Artık yaprakları dökülmeye başlamıştı bile.

Belli bir zaman sonra "İyileşti" dediler. Saçları yoktu artık. Ama peruk takıyordu. Bayağı da zayıflamıştı. Arkadaşlarıyla birlikte her genç kız gibi geziyordu. Bazen onlara çarşıda rastlar, takılırdım. Gülümserdik birbirimize. Artık iyileştğine, hayatı dolu dolu yaşayacağına inanıyordu. Biz de inanıyorduk. Bana gönderdiği mesaj da tam bugünlere denk geliyordu...

Annesini her gördüğümde “Benim Emine kızım nasıl?” diye soruyordum. “İyi” demekten başka ne diyebilirdi ki.

Bir ara rahatsızlandığını söylediler. Evine gittim. Biraz kilo almıştı. Ben hayli zayıf olduğum için ona “Kilolarının bir kısmını bana transfer edelim mi Emine; kaç lira transfer parası istersin?” diye takıldım. Gülümsedi. Zaten ona hayatı boyunca ne söylediysem hep gülümsemişti. Onunla olumsuz durumlarda bile birbirimizi eğlendirecek bir şeyler konuşabiliyorduk. Hayatta çok şey isteyenlerden değildi. Küçük mutluluk kırıntılarıyla mutlu olmayı başarabilen nadir insanlardan biriydi...

Arkadaşıyla zaman zaman okula kardeşini almaya geliyordu. Zamanı sadece küçük bir selamlama ve tebessümle geçirirdik. Keşke onunla merdiven başında birkaç laf daha edebilseydim!

Zaman hızla akıyordu. Zamanın zehirli sarmaşıkları bizim gülümsememize, büyümemize, serpilmesine, güneşle dostluk kurmasına müsaade etmiyordu... Sarmaşıkları koparıp atmaya artık gücümüz yetmiyordu...

Artık iyice ağırlaştığını duyduk. Eşim bir gün ziyaretine gitti. Baktım ağlıyor. “Çok kötü Yılmaz!” dedi. “O hayat dolu kız, bir mum gibi günden güne eriyor...”

Evlerinin yüz metre yanında bulunan öğrenci yurdunda nöbet tutuyordum. Bana o kadar yakındı ki göz açıp kapayıncaya kadar onu ziyaret edebilirdim. Ama korkuyordum. Cesaretim yoktu. Onu o hâlde görmeye dayanamazdım. Gece yarısı yurttan bütün öğrencilerim yattıktan sonra pencereyi açar, onların evine doğru daldardım. “Kim bilir şimdi ne yapıyordur benim nazlı çiçeğim” diye fısıldardım karanlıklara. Yıldızlar benim sesimi ona götürüyor muydu, Emine bana kızıyor muy-

du “Öğretmenim, sen de mi beni yalnız bırakıyorsun?” diye sitemini konduruyor muydu karanlığın kanatlarına? Bilmiyordum. Keşke nöbetçi olduğum her akşam önce onu ziyaret etseydim!

Bir salı günü -dersimin olmadığı bir gün- komşularımız çok ağır olduğunu söylediler. Eşim ısrar etti. “Yılmaz kızı ziyarete gitmeyecek misin?” “Onu o hâlde görmeye dayanmam” dedim. “Olsun, gene de gitmelisin” dedi. “Akşam arkadaşlarla uğrarız” dedim. Eşim gitti. Beni sormuş, “Öğretmenim gelmeyecek mi?” demiş.

Okuldaki arkadaşlarıma söyledim. Dayanamayacaklarını söylediler. Bir iki arkadaşım ile teneffüste gitmeye karar verdik. Daha teneffüs gelmeden eşim tekrar aradı. “Yılmaz, Emine ısrarla seni istiyor; teneffüsüne bekleme, geç kalabilirsin!” dedi.

Arkadaşlarla bir çırpıda toparlanıp gittik. “Allah’ım, bana dayanma gücü ver!” diye dua ediyordum. Eskiden olsa beni görünce nasıl hareketlenirdi. Şimdi bizim nazlı çiçeğimiz yaprakları dökülmüş, yüzü solmuş bir şekilde yatağındaydı. Dudaklarına ince bir gülümseme yayıldı beni görünce. Parmaklarında hafif bir kıpırdanma belirdi. Elini tuttum. Konuşacak gücüm yoktu. Emine’nin sanki dili çözülmüştü. Güzel güzel konuşmaya başlamıştı. “Sizinle çok güzel günler yaşadık öğretmenim.” dedi. “Hakkınızı helal ediyor musunuz?” “Helal olsun da kızım, birlikte gene güzel günler yaşayacağız.” dedi müdür yardımcısı arkadaşımız. “Benim saatim belli” dedi. Etrafındaki insanlar Kur’an okuyordu. “Bana zaten okuyorlar.” dedi. Demek ki ona melekler okuyordu. Bize son sözü “Cuma günü benim içim dua edin” oldu. Ve ayrılırken Üstad’ın mısraları döküldü dilimden:

Gözlerinde aksi bir derin hiçin,
Kanadın yayılmış, çırpınmak için;
Bu kış yolculuk var, diyorsa için,
Beni de beraber al anneciğim!...

Mısralar birer kor demeti olup duygu deryamın derinliklerinde yeni filizlere yelken açtı...

Gözlerim taşmayı bekleyen okyanuslardan farksızdı. İçeride akmamak için direnen gözyaşlarım gözüme iyice perde oluşturdu. Kendimi dışarı attığımda okula doğru yöneldim ama ruhum hâlâ onun yanındaydı. Nereye baksam sanki onun cansız yüzünü görüyordum. Ama onu bir daha göremeyecektim. Bunu biliyordum...

Okula geldiğimde arkadaşlarım onu sordu. Cevap veremedim ama gözümdeki yaşlar söze gerek bırakmıyordu. Doya doya ağlayabileceğim boş bir oda bulmalıydım. Ve ağlamalıydım gözümde bir tek damla kalmayınca kadar... Ağlamalıydım küresel ısınmaya inatla...

Perşembe akşamı evde eşimle konuştuk. Eşimin "Cuma günü benim için dua edin." sözü kafasına takılmıştı. Eşim: "Acaba cuma günü mü başlayacak yolculuğu?" dedi. "Allah bilir." dedim...

Cuma günü 8/A sınıfında şiir dersimin sonlarına doğru bir öğrencim 'Dünyanın Bütün Çiçekleri'ni okumak istedi. O şiiri okurken telefon titremeye başladı. Baktım eşim. Önemli bir şey olmasa ders esnasında aramazdı. İçime bir korku düştü. Kötü bir şey olacağı zaman mutlaka o korku içime düşerdi. Telefonu açtığımda eşim "Yılmaz kız ölmüş!" dedi. Birden içimden bir şeylerin koptuğunu hissettim. Şiir okuyan öğrencime elimle sus işareti yaptım. Bir iki dakika hareket etme-

den öylece bekledim. Gözümde gene damlalar birikti. Öğrencilerimin karşısında ağlamamalıydım. Öğrencilerim ne olup bittiğini anlamaya çalışırken bir çırpıda dışarı çıkıp evlerinin yanına gittim. Bu kez Emine'nin tebessüm eden yüzü beni bekleliyordu. Hatta onu görmek bile artık mümkün değildi. Son kez onu görmeye gitmekle ne kadar yerinde bir karar verdiğimizizi daha iyi anladım.

Ertesi günü, cuma namazından önce tabutuna dokundum. Hayattayken hep giymek istediği beyaz gelinliği vardı üzerinde. Ayak ucuna birkaç nergis serpiştirilmişti. Belli ki sınıf arkadaşları koymuştu.

Ona son görevimi yapmak için mezarlığa gittim. Toprak ana emanetini geri alırken üstüne bir iki kürek toprak da ben atmak istedim. Ama bir türlü cesaret edip o küreği elime alamadım.

Mezarın başından ayrılmadan son kez baktım çiçeğimize. "Hoşça kal kızım!" dedim. İki adım gittim yeniden baktım. Bir iki adım daha gittim gene baktım. Ona veda etmek ne kadar zordu...

Son kez baktım. Ve dudaklarımdan toprak yerine "Hoşça kal gülüm hoşça kal!..." sözleri döküldü mezarının üstüne doğru...

Ben nasıl bir ressamdım! Fırçalarımla artık gökkuşağına erişiyordum. Şimdi sonbaharın bütün yaprakları benimle alay ediyordu. Ve yolcu karşıya geçmeden köprü yıkılmıştı işte!...

Birkaç gün sonra yurttan yine nöbetçiydim. Gözlerim gecenin ürpertici sessizliğini deli kurşun gibi delerek Eminelerin sokağına doğru yöneldi. Ama artık o yoktu. Ya yıldızlar, geceleri yurda gelmeme rağmen onu ziyarette gitmediğimi bir söylediyseler!...

Hanefi Yollu

SEVGİ YOLCULUĞU

Hanefi YOLLU

Akşamın zifiri karanlığında, çiseleyen yağmur altında, patika yolda ilerlerken, önde giden rehberim Zakir'in fısıltılı ve buğulu sesi duyuluyor:

- Ğoca aşaktan gel. Orada Hamit Ağa'nın köpeği yati.

Tekrar aşağı inip ayaklarımın ucuna basa basa beni muhtara götüreceğ köyün delikanlısı Zakir'i takip ediyorum. "Bekle" diyorum kısık bir sesle arkadan. "Hızlı gidiyorsun Zakir."

"Ğoca bu iş ders vermeye benzemi." diyor kasıtlı bir ses tonuyla. Zakir gerçekten de Cevizlik köyünün o karanlık, karmaşık, dar, engebeli ve çamurdan vıcık vıcık olmuş sokaklarında gündüz ilerler gibi ilerliyor. Bense köpeklerin ve evlerinden ahıra hayvanları sağmaya inen köylü kadınların, koyun-keçi melemeleriyle birbirine karışmış mırıltılı sesleri eşliğinde onu takip etmeye çalışıyorum. Bir taraftan da Siirt'e gelişimden beri giderek artan olumsuzlukların zihnimde yarattığı yıkıcı etkilerini tartışıyorum beynimde, kendi kendime. Geldiğim ortamla bulunduğum ortamı kıyaslıyorum habire, sanki kıyas götürür gibi. "Geri mi dönseydim acaba, vaz mı geçseydim?" diye düşünüyorum. O zaman da "Zoru gördü de kaçtı." derler miydi? Erkeklik bu olmasa gerekti.

Ankara'da öğreniyorum Siirt'e atamamın yapıldığını. Yıl 1997, Eylül ayı.... Yıllarca Ankara'da kaldıktan

sonra bu şehirden, arkadaşlarımdan ve anılarımdan ayrılmak biraz zor geliyor ama olsun diyorum. Eninde sonunda ayrılmayacak mıyım sanki. Siirt'e iniyorum uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra. Yol boyunca rastladığım olumsuzluklar, indiğim anda karşılaştığım Siirt'i görünce şok geçirmeme kademeli bir geçiş sağlayarak engel olsa da, bu şoku tam olarak bitirmiyor. Bu yaşta öğreniyorum taşra gerçeğini, doğu batı gelişmişlik ve kültür farkının barizliğini.

Öğretmenevine gidiyorum. Bir odaya yerleşiyorum. Sonra şöyle bir şehri gezmeye çıkıyorum. Gezerken kaldırımda oturmuş, tütün saran öbek öbek insanlar görüyorum. Sakin sakin, amaçsız bir edayla oturuyorlar taburelerinde. Yıllar önce üniversite okumak için gittiğim Ankara'nın Atatürk Bulvarı'nda gördüğüm ve koşarcasına bir yerlere yetişmeye çalışan kalabalık insan seli nasıl beni şaşırtmışsa şimdi de Anadolu'nun bu taşra şehrindeki تنها sokaklar ve umursamaz bir şekilde oturan insanlar şaşırtıyor beni. Bu duygularla beş, on dakikalık beynimin ayaklarıma hükmetmeden yaptığı gezintiden sonra bir çorbacıya giriyorum. "Bir çorba" diyorum, masama doğru gelen, yerel kılıklı, yabancı olduğumu hemen ilk girişte anlayan çorbacıya. "Başım üstüne abe." diyor. Sıcak bir çorbadan sonra parayı verip çıkıyorum.

15-20 gün şehirde kalıyorum. Sonra kuralar çekiliyor. Şirvan'ın en ücra köyü; Cevizlik çıkıyor. Acım ve endişem bir kat daha artıyor. "Kışın 6 ay yol kapanır, on beş tatile helikopterle gider-gelir oranın hocaları." diyorlar. Ürküyorum. "Hem oranın hocaları çuval çuval un ve erzak götürür, kıştan önce." diyenler çıkıyor. Unu bir aileye verip kış boyunca ekmek yaptırıyorlarmış meğerse. Dört öğretmen çekiyoruz aynı köyü kurada. Oturup ihtiyaç listesi çıkartıyoruz. Sonra alışveriş, sonra konvoy eşliğinde ilçe, yani Şirvan, oradan da

50 km'lik yol. Köy dolmuşunda dört öğretmen sohbet ederek gidiyoruz. Yolda gördüğümüz şeylerle ilgili yorum yapıyoruz. İşe biraz da gırgır katıyoruz. Bunu yaparken hepimizin de şartları zorladığı belli oluyor. Ama olsun diyoruz. Köylüler, biz dolmuşa biner binmez anlıyor öğretmen olduğumuzu. "Ğoca nerelisen?" diye giriyorlar sohbeta. K. Maraş, Hatay, Malatya, Ankara diyoruz sırayla. "Maraş hoştir." diyor önde oturan. Diğer Malatya'da askerlik yapmış Asker arkadaşı Hüseyin Keleş'i soruyor hemen Malatyalı arkadaşımıza. Nereden bilsin hoca.

Derken kaynaşyoruz yol boyunca. Vadiler, rampalar, dağlar aşarak Cevizlik'i kuşbakışı gören son tepeye çıkıyoruz. Bundan sonra iniş başlıyor. Yukarıdan doyumsuz bir manzara seyrediyoruz. Yeşilin her tonu olanca cömertliğiyle karşımızda duruyor. Güz mevsimi ayrı bir güzellik katmış güzelliğine Cevizlik'in. "Her nimetin bir külfeti vardır." sözünü hatırlayarak, bu doğa harikasının da burada, zor şartlar altında yaşayan insanlara yaratıcının bir lütfu olarak değerlendiriyoruz. Köye giriyoruz. Köy, vadinin içine yayılmış durumda. Birçoğu toprak ev. Akşam karanlığıyla birlikte hafiften bir yağmur bastırıyor. Araba bizi lojmanın önüne bırakıyor. Eşyaları indiriyoruz. Anahtar muhtarda diyorlar. Adının Zakir olduğunu öğrendiğimiz hayli girişken bir genç bizi muhtara götürmeye talip oluyor. Ben gidiyorum Zakir'le.

Lojmana yerleşiyoruz. Canla başla çalışıp okulu açıyoruz. Köy büyük ama dağınık. Okul derenin kenarında. Bazı öğrenciler çok uzak yerlerden geliyor. Köyün öğrencileri ve insanları bize karşı biraz çekingen duruyor. Bunda şehri ve yabancı insanları az görmenin payı olduğunu düşünüyorum. Zamanla bunu da aşıyoruz; öğrenciler bize, biz onlara alışıyoruz. Aralarında çok zeki çocuklar olduğunu görüyoruz. Onlarla ve ailele-

riyle özel olarak ilgileniyoruz. Liseyi, hatta daha ilerisini okutmaları için iknaya çalışıyoruz ailelerini. Biliyoruz bu zor ama, yine de çabalıyoruz.

Köy dolmuşu şehre işlemez oluyor artık. Çünkü yağmurlar başlıyor. Arabalar köyün tepeye çıkan zorlu rampasını aşamıyor yağmurda. Şehirde işimiz olmasına rağmen, yolların kapanması hepimizde psikolojik baskı oluşturuyor. Oturduğumuz lojmanın tavanındaki kurşun izinin de psikolojik bunalıma giren bir hemşirenin kocasının silahıyla intihara teşebbüs etmesinden kaldığını söylüyor köylüler. İlk duyduğumuzda soğuk bir ürperti hissediyoruz hepimiz.

Sık sık elektrikler gidiyor bu köyde. Günlerce karanlıkta kaldığımız oluyor. Mum ışığında uzun uzun sohbetler ediyoruz dört arkadaş böyle günlerde. Kimi zaman duygusallaşıyoruz. Şiirler, mektuplar, hatıralar yazıyoruz, sevdiklerimize bol bol. Türküler söylüyor, şarkılar dinliyoruz pilli teybimizden. Karanlık bize korku veriyor ilk günler... Terörden korkuyoruz. Her ne kadar köyde karakol olsa da biraz uzak kalıyor bize. Hele yaşadığımız bir olay var ki güler misin ağlar mısın türünden:

Köy muhtarı sık sık şikâyet konusu olan elektrik arızalarını ilçeye bildiriyor. Elektrikçiler de bir gün geleceklarini, trafoyu bakıma alacaklarını söylüyorlar ama bir tarih vermiyorlar gelecekleri güne ilişkin. Ancak, birkaç gün sonra akşam karanlığında gelebiliyor ekipler köye, kimseye haber vermeden. O gün aslında köyün elektriği var. Ama trafoya bakacaklar yine de. Elektrik tevzii hattı köyün girişinde. Ekip başı köyün elektriğini kesiyor kimseye haber vermeden, bakım yapmak için. Elektrikçilerden biri direğe çıkıyor. Sen misin bunu yapan? Biraz uzakta, olanları karartı şeklinde gören köy korucusu basıyor kurşunu elektrikçilerin üstüne. Teröristlerin elektriği kesip köye baskın yapacaklarını dü-

şünüyor korucular. Derken diğer elektrikçilerden biri telsizle muhtarı arıyor. Muhtarda korucuları... Ateş kesiliyor. Direktteki gariban da hafif sıyrıklarla atlatıyor olayı. Karakoldan asker doluyor oraya ne olduğunu anlamak için. Biz çok korkuyoruz doğal olarak tabii ki. Yanı başımızda geliyor çünkü her şey. Baskın var zannediyoruz önce. Olayı daha sonra öğreniyoruz. Etkisinden kurtulamıyoruz bir süre.

Dört öğretmen arkadaşımın bir süre bu köyde çalışıyorum. Derken bir gün tepedeki karakoldan bir asker geliyor okula, nefes nefese, "Hocam, Hanefi Hoca'yı Milli Eğitim'den aradılar. Acele ilçeye gitmeliymiş." diyor. Çünkü tek telefon köyün üst kısmındaki karakolda var. Teşekkür ediyorum askere. Ben meraklanıyorum doğal olarak. Şansımdan hava ertesi gün açıyor. Arkadaşlarımla geçici niyetiyle vedalaştıktan sonra dolmuşa binip ilçeye iniyorum. İlçe Milli Eğitim Müdürü beni, ihtiyaçtan dolayı, hiç öğretmeni olmayan başka bir köye görevlendirdiğini söylüyor. Hüzün ve sevinç karışımı bir duyguyla o köye gidiyorum ertesi gün. Bu köy daha medeni ve daha modern bir görüntü veriyor bana. Bunu, köyün Pervari-Siirt yoluna yakın olmasına bağlıyorum.

Okul birçok köyde olduğu gibi köyün dışına yapılmış. Köyü hiç görmüyor. Bu durum beni güvenlik adına biraz endişelendiriyor ama, konuştuğum kişiler sağlam diyorlar, mert diyorlar bu köy için. Terörün o azgın yıllarında dimdik durmuşlar PKK'nın karşısında. "Terörün girmedığı tek köy" diyorlar Taşlılılar kendileri için.

Bana da bir eski kırma veriyor muhtar, babasından kalma. "Eski ama işini görür Hoca" diyor. "Sen tek kalıyorsun, ne olur ne olmaz. Bir şey duyarsan lojmanın köye bakan penceresinden ateş et, biz yetişiriz." diyor.

Bu köyde daha uzun kalıyorum. Köylülerle çok iyi ilişkilerim oluyor. Onlar da beni tutuyorlar. Öğrencilerim zehir gibi, çok zeki. Köyden öğretmen, memur, siyasetçi çıkmış.

Yine Taşlı köyündeyim. Köyün ve okulun suyu var. Köyün tepesinde bir depodan geliyor. Suyun giderek koktuğunu hissediyorum. Sonra dayanamıyorum. Köyden birkaç kişiye soruyorum. “Yok Hoca öyle bir şey diyorlar.” Yanıma bir öğrenci alıp deponun olduğu tepeye çıkıyorum. Ne göreyim: Deponun açık olan kapağından, suya ne zaman düştüğü belli olmayan iki tavuk cesedi. Şişmiş, ayaklar havada, suyun üstünde yüzüyor. O an midem bulanıyor, içim dışıma çıkacak gibi oluyor. Köylüye kızıyorum, kendi kendime kızıyorum. Ama direk muhatap bulamıyorum kızacak. Bir süre bir şey yiyip içmekte sıkıntı yaşıyorum.

Taşlı’da başka bir gün. Yaşadığım tavuk sendromundan henüz kurtulamadığım günler. Kızgın ve üzüntülü hâlim devam ediyor. Bu köyde çocukların en büyük oyuncağı korucuların keleşlerinden çıkan boş mermi kovanları. Öğrencilerle ders işliyorum. Sınıf 60 kişi. Birleştirilmiş sınıf. Hararetle ders anlatıyorum sınıfa. O esnada arka sıralarda oturan iki öğrenci ellerindeki boş mermi kovanlarıyla ha bire ses çıkartıyor. Kovanlarla sıranın üstünde oynuyor, yer yer kavga da ediyorlar. Ders anlatırken göz ucuyla bakıyorum. Aldırmıyorlar. İyice kızıyorum. Bağırarak ve koşarak yanlarına gidiyorum dersi kesip. Ellerindeki boş mermi kovanlarını alıp o sırada sınıfta yanmakta olan sobaya atıyorum bir çırpıda. Elinden mermi aldığım öğrencilerden biri aceleyle: “Öğretmenim o mermilerden biri doluydu.” diyor. Bir an duraklıyorum, sonra bütün sınıfa, “Acele dışarı çıkın.” diye bağırıyorum. Sınıf boşalıyor. En son ben çıkıyorum koşarak. Dışarıda korku ve heyecanla bekliyoruz. Birkaç saniye sonra şiddetli bir patlama

oluyor. Ben içeri giriyorum. Gördüğüm manzara çok ilginç: Soba yandan delinmiş, mermi tavana sıçramış orayı da aşındırmış. Derin bir nefes alıyorum. Sobanın içini tamamen boşaltıyorum.

Hacer diye bir öğrencim var yine bu köyde. 5. sınıfa gidiyor. Çok zeki ve terbiyeli bir kız. Ne versen kapıyor anında. Ona kitap veriyorum okuması için. Okumayı çok seviyor. Ama biliyorum 5'ten sonra okutmayacak babası. Israr ediyorum. Gönlü var yok kabul ediyor Hüseyin Amca. İlçeye YİBO'ya yazdırıyorum.

İki yıl sonra ilçeden merkeze tayinim çıkıyor. Yıl 1999. Ş.P.H.Ş.İ.Ö. Okulunda göreve başlıyorum. O yıl okulun yanında açılacak olan Kız Yurdu'nun müdürlüğü teklif ediliyor. Kabul ediyorum. Bu kabulde benim 8 yıl YİBO okumam etkili oluyor. Severek ve heyecanla çalışıyorum burada dört yıl. Yurttaki dördüncü yılımda Hacer'in babası benim yurttaki olduğumu duyuyor. Hacer'i de alıp yanıma geliyor. Hacer, Şirvan'da ortayı bitirmiş başarıyla. Lise okumaya gelmiş Siirt'e. Beni görünce utanıyor, heyecanlanıyor. Minnet ifadesi seziyorum yüzünde bana karşı. Teşekkür ediyor göz ifadesiyle bana. Benden destek istiyor biliyorum. Babasına:

"Hacer Siirt'e kadar okumak için geldiyse sonuna kadar gider." diyorum. "Siz yeter ki okutun onu." Hacer, benden beklediği desteği almanın keyfiyle gülmüşüyor. Onu bir liseye kaydediyorum. Şu an lise 3'te okuyor. Çok başarılı, mutlaka okuyacak, biliyorum.

Hacer gibilerinden çok var doğu ve güneydoğuda biliyorum. Bunun yanında sevdiği erkeği köyde bıraktığı için okumak istemeyen, kendini yurttan attırmak isteyen kızların varlığına da rastlıyorum nadiren de olsa bu yurttaki. Bir gün saat 02.00 de evimi arıyor, yurttaki belletmen. "Hocam" diyor "yangın çıktı yurttaki, ne yapalım?" Olayı anlatıyor. "Bir koğuştaki yatak tutuşmuş

kendi kendine. Odadaki kızlar çabuk fark etmişler. Su dökmüşler bir iki kova. Söndürmüşler. Bilgi vermek için aradım.” diyor. Atlayıp yurda gidiyorum. Yurda girişte kesif bir koku fark ediliyor. Odaya çıkıyorum. Etrafta yarı yanmış bir gazete var. Bilinçli çıkartıldığı belli. Yanan yatak, okumak istemeyen köyde sevgilisi olan kızın yatağı. Şüpheleniyorum ondan. Sorguya alıyorum tek tek kızları. Ayşe de yoğunlaşıyorum. Suçunu ve her şeyi itiraf ediyor Ayşe. İknaya çalışıyorum, dil döküyorum, olmuyor. Hayat senin diyorum. İnşallah pişman olmazsın.

Evet Hacerler, Ayşeler ve daha niceleri. Hepimiz bu körpe yavrular için çıkmadık mı bu kutsal yolculuğa? Hepimiz, yangından ne kurtarırsak kârdır misali, cehalet bataklığından insan kurtarmaya çalışmıyor muyuz? Hepimiz bu çocukların geleceğini birçok anne babadan daha çok dert etmiyor muyuz? Bunu yaparken, enerjimizin tamamını okulda harcadığımızdan, zaman zaman evdeki çocuğumuza dahi yorgunluktan dolayı vakit ayıramadığımız günler olmuyor mu? Elbette çok oluyor. Bu mesleğe talip olmak aynı zamanda Cevizlik’in doyumsuz manzarasını seyretmeye, su deposundaki tavuklu suyu içmeye, sobada keleş mermisinin patlamasına, yani kısaca heyecana, sevince ve hüzne talip olmak değil midir?.. Ve daha nice anılar, benim ve meslektaşlarımın yaşadığı ve yaşayacağı. Yazılan yazılmayan; anlatılan anlatılmayan... ve bir de anlatılamayan...

Yeryüzünde, uğraşı insan olan başka bir meslek yoktur ki, bu kadar fedakârlık içersin, heyecanlı ve anılarla dopdolu olsun. Onu cazip ve kutsal kılan da bu olsa gerek...

Sinop

PAMUK NAZAN

Ahmet KARACA

Gölün mavi berrak suyundaki kendi aksimi seyretmişim. Göl kenarına özenle yerleştirilmiş masalar, belirli aralıklarla dikilmiş her biri farklı ağaç türleri, yürüyüş yolları, oyun alanları ve geniş otoparkıyla insanın ruhunu dinlendiren bir mesire alanı. Su o kadar temiz görünüyor ki insanın bu göletin, yukarıdaki kasabanın atık sularının arıtılmasıyla oluşturulduğuna inanası gelmiyor. Bu yeşilliğin insanı dinlendiren ortamında dalıp giderken neden sonra etrafımda koşup oynayan çocuklardan birinin sesiyle kendime geliyorum.

- Biliyor musun? Bu su tuvaletlerden geliyor. Burada temizleniyor.

- Evet. Biliyorum. Burası ne kadar da güzel olmuş. İnsanlar bilim ve teknolojiyle çalışarak en kötü, en pis şeyleri bile tekrar kullanılabilir hâle getirebiliyor. Yurdumuzda Bodrum adındaki şehrin çok yakın bir zamanda içme ve kullanma suyunun deniz suyunun arıtılmasıyla elde edileceğini bir gazetede okuduğumu söylüyorum.

Biz erkeklerle göl kenarında bunları konuşurken kızlar her zaman olduğu gibi getirdiklerini yemek için piknik masamızı hazırlamakla meşguller. Onların içinde erkek olarak sadece Ali var. Ali özel eğitim sınıfında okuyor. Onun ezikliği mi bilemiyorum, bana yakın olmayı çok seviyor. Her hafta ben gelmeden öğretmen

masasını ve tahtayı siler, ders bitiminde benimle otobüsünün yanına gelir, beni yolcu edene kadar da konuşuruz. Ali'nin sesiyle masaya doğru yöneliyoruz. Masada bana yakın oturma yarışına sadece Ali katılmıyor. Belli ki üzüntüsünü en yoğun yaşayan o. On üç Türk evladının hiçbirini kırmamak için "oturmayı sevmediğimi" söyleyerek hepsine aynı mesafede kalıp ayakta bir elimi omuzlarına koyarak yiyecek ikramlarını alıyorum. Onları ayrı ayrı sevdiğimi, hiçbirini unutmayaçağımı söylüyorum. Onlar da bana çok çalışacaklarına, başarılı olacaklarına söz veriyorlar. Topbey, (Asıl adı Kezban'dır. Babaannesinin adıyla çağrılır) Ali, Pembe, Rıza, Pamuk Nazan...

Yemek sonu çocukluk ağır basıyor. Kızlar ip atlamaya, erkekler futbola başlıyorlar. Yanımda sadece ikisi kalmış. İki yanımda iki masum yüz. Onları bugün hiçbir şey teselli etmiyor. Konuşmuyorlar da. Ali ve Pamuk Nazan. Ara sıra göz göze geliyoruz. Pamuk Nazan'ın gözleri dolu dolu. Ali çok masum bakıyor. Ben de farklı değilim.

Ne zor iş bu öğretmenlik. Tam da birbirimizi anlamışken. Tam da onların tertemiz masum sevgilerini kazanmış, gönüllerinde yer tutmuşken. Ne yazık ki görev süremiz sadece beş yıl ve daha önce yurt içinde çalıştığım üç farklı yerde olduğu gibi, kalbimin bir parçasını da burada bırakmak zorundayım. Pamuk Nazan ile Ali'nin sessizliğinde ben de beş yıl öncesine doğru dalıp gidiyorum.

İlk bir eylül akşamı indik Lyon Havaalanı'na. Orada bizi karşılayan arkadaşıyla görev yerim Saint Etienne şehrine gelene kadar hatırladığım tek şey, o soruyor ben cevap vermeye çalışıyordum. O kadar çok bilinmez vardı ki, kafam karma karışıktı. Nasıl ev bulaca-

ğım? Ailemi getirebilecek miyim? Hepsinden önemlisi, buradaki öğrencilerle nasıl iletişim kuracağım? Yurtdışından dönen bir arkadaştan duyduklarım beni çok endişelendiriyordu.

İlk derse son dersi verdiğim bu okulda, Saint Bonnet le Chateau İlkokulunda başladım. Özellikle Okul Müdürü Mösyö Piere ve 3. sınıf öğretmeni Mösyö Sudy bana çok yakınlık gösterdiler. Kahve ikram ettiler. Diğer öğretmenlerle de tanıştım. O yıl, on beş kadar Türk çocuğu vardı. İlk dersimiz oldukça sıkıntılı geçti. Çok rahattılar. İlgi çekebilmek için akla gelebilecek her yaramazlığı yapıyorlardı. Hatta azarladığım için Rıza teneffüste bana el sallayarak evine gitmişti. Onları anlamam için biraz zamana ihtiyacım olduğunu düşünerek onların yerine kendimi koydum. Onları anlamaya çalıştım. Evet, bu çocuklar ilgiye, sevgiye muhtaçtı. Karınları tok, sırtları sıcaktı ama onlar gurbet çocuğuydular. Onlar kendilerini anlayacak, vatan özlemlerini kişiliğinde giderebilecekleri bir öğretmen arıyorlardı ve ben bunun için buradaydım.

İsimlerini bile yanlış söylüyorlardı. Fransızcada "h" harfi yazılır ama okunmaz. Sona gelen "e"ler de okunmaz. Kelime sonuna gelen "c" harfi de "s" okunur. Hatice olan annesinin adını "atis" diye söyleyen Mustafa'yı görünce tanışma faslından sonra ilk dersimize Fransızcada olmayan ve Türk alfabesinde bulunan harflerin tanıtımıyla başladık. Ç, ğ, i, ö, ş ve ü harflerinin okunup yazılmalarıyla ilgili çalışmalar yaptık. Kelimeler yazdık. Ders bitiminde yanımdaki flüt ile şarkılar çaldım. Hiçbirini tam olarak bilemedikleri memleket türkülerini söylemeye çalıştılar. Sonra oyunlar ve bir hafta sonra buluşmak üzere ayrıldık.

Bir hafta sonra aynı gün bu okulda yaşadığım olayı hiç unutamam. Okul dağılmış geçen hafta kaçan Rıza da olmak üzere hepsi okul yakındaki otobüs durağın-

da beni bekliyorlardı. Beraber el ele okula geldik. Derse geçen haftanın tekrarıyla başladık. Bütün harflerin söylenişini hatırladılar. Sadece “ğ” harfinin adını kimse hatırlayamadı. Bende kendileri bulsun diye hatırlatmadım. Çok ilginç isimler söylüyorlardı. Benim yıllarca unutamayacağım Nazan’ın söylediği oldu. İlk hafta pek dikkatimi çekmemişti. Ama o gün kendinden emin duruşuyla “beni gör beni tanı” dercesine bakıyordu. İlk defa göz göze geldik o gün. Siyah saçlı tombiş tombiş yanaklarındaki gamzeleriyle çok ciddi ve çokbilmiş bir edayla;

- Pamuk ge, öğretmenim, dedi.

Bu cevap benden başka hiçbirine ilginç gelmedi. Yumuşak ve pamuk arasında bağ kurabilen bu zeki çocuğu tebrik ettim. Benim için çok ilginç bu cevaptan sonra Pamuk Nazan aşağı, Pamuk Nazan yukarı. Bir yıl sonra öğrendim ki Fransız arkadaşlarıyla öğretmenini de Pamuk Nazan diye çağırıyorlar. O günden sonra Pamuk Nazan ile aramızda derin bir dostluk ve sevgi bağı kuruldu. Verdiğim ödevleri en iyi o yapıyor, teneffüslerde kurduğumuz oyunlarda hep benim olduğum ekipte yer almak istiyordu. Ama derslerde pek az konuşuyordu. Bir ilkbahar ders çıkışı beni evlerine davet etti. Onu daha iyi tanımak için ertesi hafta evlerine gittiğimde öğrendim ki Nazan altı kız çocuğunun sonuncusu. Belli ki erkek çocuk özlemiyle yanıp tutuşan aileye yük olmuş bir çocuk. Dikkat ediyorum gözü hep bende. Bende ilgisiz kalmamak adına susamadığım hâlde iki üç defa ondan su istiyorum. Sınıfta pek sessiz olduğunu söylediğimde ise ilginç bir çelişkiyi öğreniyorum. Fransız sınıfında ise çok gevezelik yaptığını, öğretmenin bu konu için eve mektup yazdığını söylüyorlar. Şimdi düşünüyorum da aslında Pamuk Nazan, Türkiye’deki öğrencilere göre daha rahat olan ve öğretmeni oldukça yoran bu çocuklar içinde, beni korumak kollamak adına Türkçe derslerinde sessiz ve sakin duruyordu.

Bir türkümüzde söylendiği gibi “ölüm Allah’ın emri şu ayrılık olmasa”. Yeşilin mavinin her çeşidinin bulunduğu bu alanda, bir masa etrafında son defa bir aradayız. Teker teker aileler de yanımıza iniyorlar. Son dersimizi yapıyoruz. İsteklerimi, beklentilerimi söylüyorum. Onların büyük bir milletin umutları olduğunu, gözümüzün gönlümüzün hep onların yanında olacağını anlatıyorum. Hiç kimse bu anların bitmesini istemiyor. Zamanını durmasını istiyoruz ama nafiye. Hepsiy-le göz göze geliyoruz ama Pamuk Nazan’ın bakışları daha bir hüznü, daha bir duygulu. Belki bir hüsnü kuruntu ama “beni bir tek sen anlıyorsun bırakıp gitme” der gibi hissediyorum. Sonra kucaklaşmalar, sarılmalar. Küçük ama sevginin en temizini dostluğun en karşılıksız olanını ifade eden hediyeler. Gözyaşımı saklamaya, metin olma çabasına gerek duymadan içimden geldiği gibi:

- Sizi çok özleyeceğim. Sizi hiç unutmayacağım. Ben sizi çok sevdim. Benden sonra da Türkçe derslerine devam edeceğinize bana söz verin diyorum.

Sessizliği bozan Pamuk Nazan:

- Ben bir daha Türk Okuluna gitmem, deyiverdi.

Yanına vardım. Ellerini avucumun içine alıp dizlerimin üstüne çöktüm ve gözlerinin içine bakarak:

- Neden? Neden Pamuk Nazan? Gelecek olan da Türk öğretmen olacak. Onu da seveceksiniz. Mutlaka oda sizi sevecek.

- Ama o da gidecek.

Hiçbir cevap bulamadım. Öylece kalakaldım. Pamuk Nazan beni Ahmet Karaca olarak değil de Türk Öğretmen olarak seviyordu. Gelecek olanı da sevecekti ama onun da gidecek olmasına üzülmüyordu. Onu kuckladım bağrıma bastım. Gözyaşlarımız birbirine ka-

rıştı. Ondan sonrasını bugün bile hatırlamakta zorlanıyorum.

Kapının açılıp güler yüzlü hemşiremizin sözleriyle daldığım tatlı hayal âleminde uyandım.

- Hocam rahatsız ediyoruz ama size komşu getirdik. Başka boş yatağımız yok.

Sırtıma aldığım yastığım yana kaymış, elimdeki gazete de yere düşmüştü. Ağrılar içinde doğruldum. Gelen yaşlı beye ve muhtemelen çocukları olduklarını tahmin ettiğim insanlara geçmiş olsun dileklerimi söyleyip gazeteme uzandım.

Az önce yaşadığım tatlı hayale yeniden dönmek istedimse de boşuna. Gördüklerim hayal ama yaşadıklarım gerçektir. Acaba altı yıl önce bırakıp geldiğim öğrencilerim ne yapıyorlardı şimdi? Pamuk Nazan'ı babası okula gönderiyor mu? Yoksa diğer ablaları gibi ilköğretimin sonunda okuldan alınıp evde Türkiye'den getirilecek bir kısmeti mi bekliyor? Onları çok özlediğimi anlamak için hastaneye düşmem gerekmiyor ki. Buradan çıkar çıkmaz hepsini teker teker arayacağım. O karşılıksız, o saf ve temiz sevgiye ihanet etmemeliyim.

Bir öğretmen olarak bu meslekte yaşanabilecek en güzel duyguları yaşadım. İyiyi, güzeli, sevgiyi, dostluğu, dürüstlüğü başkalarına aktarırken birazını, belki de en fazlasını kendim aldım. Uzattığım iki ele binlerce el uzandı. Sevgiyle bakan iki gözüme binlerce göz sevgi ve muhabbetle baktı. Öyle düşünüyorum ki binlerce, on binlerce gönülde taht kurabilmek ancak ve ancak bu kutsal meslek mensuplarına nasip olan bir şans ve bile-ne, anlayana, isteyene en büyük ödül.

Sivas

CİNNETTEN CENNETE YOLCULUK

Erhan PAŞAZADE

Mart 2004

O gün eve nasıl geldiğimi, onca mesafeyi nasıl kattettiğimi hatırlamıyorum. Bizim hanım kapıyı açınca korkmuş, bir an mide kanaması geçirdiğim gün gelmiş aklına, telaşlanmış. Tıpkı hastanelerin konsültasyon odalarındaki gibi başıma geçip annemle birlikte sorgulamışlar beni: “Ne’n var, ne oldu, bir şey mi var?” cinsinden sayısız sorularına yuvarlak cevaplar alınca: “Araba çağıralım da doktora gidelim!” diyerek surat-sızlığımın esrarına vâkıf olmak istemişler; ama nafile! Ben –yüzlerine bile bakmadan–: “Bir şeyim yok; hafif bir kırgınlık var, yatacağım” deyip devrilmişim kanepeye.

Onlar yattığım yerde, bir dirhem uyumadan, gözlerim kapalı bir o yana bir bu yana döndüğüm vakitleri uyuyor sanarak, bazen de gelip alnımı tutarak ‘hafif ateşi var’ şeklinde hazık doktorlar gibi teşhiste bulunup ancak kafalarında sayısız vesvese ve soru işaretiyle akşamı dar etmişler.

Keşke uyuyabilsem de zaman geçse, diye sığındığım uyku bile bana kapılarını aralamıyor. Oysa ne demişti Üstat:

Uyku, katillerin bile çeşmesi / Yorgan, Allahsızca kadar sığınak

Nasıl fark edemedim soyadını? Hadi, soyadını geç -dikkatini çekmedi diyelim- kaç aydır ağzını bıçak açmayan sessizliğini, derinden derine büyüyen hüznünü, ancak sorunca aldığı genellikle kısacık cevapların arkasındaki mecalsizliği, içine akıttığı gözyaşlarını...

Rahmetlinin hayali bir tarafımda dipdiri, diğer tarafta onun emaneti...

Tam bir cinnet vaziyetindeyim. Bünyamin'le geçen zamanlarımız, cenazeye gitmediğim o gün, şimdi bir paçavra misali yüzüme yüzüme vurulan ayıbım, taşla vurduğum baltalar...

Yarın, devirdiğim çamlara bir umutla baksam yeniden yeşerir mi diye. Bir umutla...

Zaman geçse ah! Onun için uyku lazım. Bir zindan vecizesi vardı: Geçmeyen zamanın üstesinden uyku gelir.

Vecizeler, aforizmalar, atasözleri size güveniyorum. Medet!

(...)

Annemle hanımın konuşmaları fonda belli belirsiz... Babamın o munis sesi kulaklarımda: "Hocam, kalk hadi akşam oldu."

Taklit edilemez bir ses... Tarif edilemez bir şefkat kulaklarımı okşayıp duruyor: "Hocam, doğrul da iki lokma bir şey ye!" Hemen arkasından yerleşik ev ahalisinin brifingleri: Okuldan geldi yattı, hiç konuşmadı, bir şey yemedi, ateşi var herhâlde...

Babam onları duyuyor ama dinlemiyor, 'mehelsemiyor'. Kendince bir teşhis ve tedavi usulü var. Bakışları, ses tonu ve kelime seçimiyle -her zamanki gibi- kaçacağım bütün yerleri kapatıyor.

O günün hazin hatırasını aktarıyorum ucundan kenarından.

Hani, diye başlıyorum söze. Yazın -bir hatadır işleyip- kaçtığım kaderimden nasıl kurtulamadığımı anlatıyorum. Cenazede görmekten korktuğum birini, devirdiğim çamların altında nasıl da bıraktığımı anlatıyorum. Herkes teselli için bir şeyler söylese de olmuyor.

Ben de üstelemedim rahatsızlığın nükseder, diyerek suçu üstüne almaya çalışıyor babam.

Dağ gibi bir yiğidin açtığı yarayı nasıl sağaltırım bu âciz irademle? Nasıl kırdığım kalbi onarabilirim? O olmayasica günü hatırladıkça kendimi yiyorum.

Eylül 2003

Okullar açıldı çok şükür. Yaz tatilinin birbirinden sıradan günleri tamama erdi nihayet. İçimde ucu kenarı soluk bir sevinç... Dedemi, babaannemi, teyzemi; bunlardan daha yakıcı olanı da dayımın oğlu Alparslan'ı yaz tatillerinde kaybetmenin hüznü müdür nedir; hiç hazzetmiyorum bu zaman dilimlerinden. Zaman, yarımıza kabuk bağlasa da hicran ve hatıralar her daim o yarayı kanatmaya muktedir.

Hele de yakınınız, akrabanız ya da kendi yaşıtınız bir insanı kara topraklara koymak, boğazınıza okkalı bir yumruğun düğümlemesi gibi. Ancak on beş sene de yutkunacağınız demirden ve pütürlü bir leblebiyi de ağzınıza sıkıştırıveriyor.

Yunus'un mısralarını bilmeyen mi var?

Bu dünyada bir nesneye / Yanar içim göynür özüm

Yiğit iken ölenlere / Gök ekini biçmiş gibi

Yaşadığı her şeyi kanıksayan insan, ölüm karşısında neden aynı mütevekkil hâleti yakalayamaz? Neden ölümü yadırgarız hep. Beklediğimiz bir misafir, şah-damarımızdan daha yakın bir nesne ya da 'her nefsin onu tadacağına' dair kavlimiz olmasına rağmen, niye selamlayamayız bu kadar aşına bir çehreyi? Ne kadar da soğuk bir adı var ve yüzü...

Artık hüznülere dayanamıyorum. İçimde çok büyütüyorum her şeyi. Günleri tüketiyorum yaşamaya inat. Hayatla hemhâl değilim; çünkü bir şeyler yok sanki: "Hayat eksik hayatta." Oysa hayat dolu olmalıyım, ışık dolu olmalıyım; çünkü sadece içinde ışık olanlar dışarısına aydınlık verebilir.

Söylenecek çok söz var; gönlümün diyesi yok, demişti eski bir şair.

Ağustos 2003

Boğucu bir tatil günü yine hüznülere gark oluyorum da elimden tutanım yok. Çocukluğumun hatıralar ormanından bir ulu çınarın devrildiği haberi geliyor. Eski mahallemizden kadîm bir dostumuz söylüyor bunu telefona bakan anneme. Annem sesi boğuk, gözü dolu birkaç dehşet ve hayret kelimelerinden sonra telefonu kapatıyor. Biz ise kötü bir haberden emin, kim ve ne olduğu konusunda tereddüt hâlindeyiz. Anneme soru sormaya cesaret edemedim öylece kalakalıyoruz.

Tıpkı dört sene önceki gibi -yeğenini kaybettiği o günkü gibi- dokunsanız bardaktan boşanırcasına ağlayacak bir çehre ile: "Bünyamin kalp krizi geçirmiş, sizlere ömür." diyor da daha bir şey diyemiyor.

Bir gece yarısını düşünün: Sokaktasınız, zifiri karanlık.. Arkanıza -gözünüzün ucuyla dahi- bakmaya cesaretiniz yok. Uzaktan gelen köpek ulumaları korkunuzu katmerliyor. İçinizde tarifi imkânsız bir tedirginlik, bir

ürperti... Bir an evvel evinize yurduzuza ulaşmak derdindediniz. Bildiğiniz tüm duaları mırıldanıyorsunuz. Elinizde sıkı sıkı tuttuğunuz; ama tehlike anında hiçbir işinize yaramayacağını bildiğiniz bir taş. Bari iki üç olmasa, diyorsunuz karşınıza çıkacak canavarlar (köpek diyecektim) için. Tam bu esnada, attığınız hızlı adımlardan olsa gerek, hangi yönden geldiğini tam kestiremediğiniz bir el suratınızın tam orta yerine okkallı cinsten bir şamar indiriyor. Ödünüz kopuyor, kalbiniz göğsünüze sığmıyor ha fırladı ha fırlayacak yerinden. Allah'ım sen yardım et, niyazıyla mümince yaratanınıza sığmıyorsunuz dar vakitlere has bir ritüelle.

İşte o an zaman donuyor. 'Ben kimim, burası neresi, şu anda neyle meşgulüm' tarzında pek çok soru nutkunuzunuzu bağlıyor. Bir şeyleri yerine oturtmaya çalışıyorsunuz; ama boşuna.

Sonrasını akl u havsalanız alamıyor. Tek yapacağınız acıyı bal eylemek: Sabır.

'Cenazeye katılmam lazım.' diyen fâniliğimize ait bir dalga, kıyılarınızı yokluyor. Hemen tasdik ediyorsunuz; ama mazi denen o amansız cellat size şeytanca yaklaşarak: 'Tahammül mülkünü yıkma gayri.' diye telkinde bulunuyor. Buralarda bir yerde bizim Hüseyin'in dizeleri köşe taşı gibi yerli yerine oturuyor:

Yeniden yaşasaydım dediğim bir günüm yok

Çekil gideyim hayat çekil gideyim senden.

Ahmet amca ne hâldedir? Zeliha teyze'yi teskin edecek sözleri kim nerelerden bulup da getirir? Mustafa ve İbrahim'i nasıl zapt ederler? En küçükleri, bir kız kardeşleri vardı biz mahalleden ayrıldığımızda o nelerdedir?

Bir kız çocuğum olsa, diye dualar eden ve sonunda muradına nail olan Zeliha Teyze geliyor gözlerimin

önüne hayal meyal. İbrahim'in ilkokula başladığı gün geliyor sonra: Kısacık boyuyla neredeyse kendisiyle boy ölçüşen, sırtına astığında geriye doğru düşürecek sandığımız, eline aldığı vakit yerden kesmeyi birkaç adım ancak başarabildiği üstü resimli çantasını... Ahmet amcaya kızıyoruz içimizden; fakat birkaç sene kullanılsın düşüncesiyle elbiselerimizde de uygulanan tasarruf tedbirlerinden biri olduğunu fark edince gıkımız çıkmıyor.

Eski mahallemizden ayrılalı tam dokuz sene olmuş. Zaman nasıl da akıp geçiyor hırçın bir sel gibi. Ve götürüyor ne çıkarsa önüne. Yalnız hatıralar kalıyor hafızamızda; bir de gözyaşları. Bizim çocukluğumuzda yeni doğanlar şimdi kocaman olmuştur. Ömrümün kahir ekseriyetinin geçtiği mahalleme sonra öğretmen olarak dönmüşüm. Halil Rifat Paşa Lisesinin temelini atıldığı günü biliyorum. Önünden geçip de kendi okuluma gittiğim zamanlar hiç dikkatimi çekmeyen, metruk bir evmiş gibi onu kale almazmış gibi davrandığım zamanlar geliyor aklıma. Şu işe bak! Biri bana yirmi yıl önce böyle bir akibeti söyleseydi inanmazdım. Üç yıldır eski mahallemin çocuklarıyla beraberim. Kimini ben tanıyorum babasına annesine benzeterek. Kimileri beni buluyor getirdikleri selamlarla.

Ah kafam ah! Nerelerde geziniyorsun yine?

'Cenazeye katılsam, safta yerimi alsam, namazı kılsam, hocanın sualine içimden gürleryerek "İyi biliriz!" desem, dünyevi uhrevi ne kadar hakkım varsa gani gani helal olsun diye ünlesem; ama evlerine sonra gitsem' diyorum; demesine de 'Ahmet amcayı, Mustafa'yı orada görünce dayanmam' diye vazgeçiyorum sonra. İçimde bir tedirginlik ve suçluluk kumkumasıyla kıvranıyorum.

(...)

Babam, Abdullah Amca'yla beraber gidiyordu aslında. Ben de katılabılırdim. Hem kardeşlik haklarından birini ihlal etmiş olmadım mı? Son pişmanlık neye yarar ki.

Okulda aklıma, sürekli mahallede geçirdiğimiz acı tatlı hatıralar geliyor. Bünyamin'i çiziyorum zihnime. Bir silüet oluveriyor belli belirsiz. Sarı saçları mavi gözleri... Arkadaşların ona 'Çakır' demeleri... Çakır gözlü, çatal yürekli Bünyamin.

Boyundan büyük işlerin, yaşlılarından daha olgun tavırların adamı. "Bizim emsalimiz değilsin, hadi canım, ikile!" diyemediğimiz birkaç çocuğun en kıdemlisi. Büyüklerine olan saygısı, arkadaşlarına olan tutkunluğu...

Okullar açıldı bense açılmadım hayata... Küçükken 'alkarısı' denilen bir şeyden bahsederlerdi. Gece uyurken gelip üstüne oturur, ağzını burnunu kapatır, seni boğmaya çalışır; bağırarak istersin hatta bağırduğunu sanırsın ama sesin kendine bile ulaşamaz. Hafakan hâlidir. Kan ter içinde uyanırsın, derlerdi. Şimdi ben bu hâlimle biraz o durumu andırıyorum. Bağırduğumu sanıyorum fakat içime doğru bağırıyorum.

Dersler başlayalı bir aydan fazla oldu. Sınıflarımın çoğu lise üçüncü sınıftan. Hem mezun olmanın heyecanı hem de üniversite imtihanlarına hazırlığın verdiği sıkıntılar arasında bir tenakuz yaşayan çocukların hepsi de ÖSS için yardım istiyorlar benden. O kadar saf ve o kadar iyiler ki onları reddetmek mümkün değil. Hazırlık çalışmalarının dışında okul müfredatını da ihmal etmiyoruz. Kitap sohbetleri, her hafta dönüşümlü olarak okunan deneme tarzı eserler programı, fırsat buldukça okulda icra ettiğimiz kültür-edebiyat faaliyetleri derken çok iyi bir ortam oluşturduk. Muhabbet gani. Derste bir yazardan, şairden bahsediyorum; ertesi ders sınıftan üç beş kişi araştırma yapmış oluyor. Söz bir

kitaba gelip dokunuyor; bakıyorum diğer ders sınıfta en az beş öğrencide o kitap var ve bahsettiğim eseri hararetle okuyorlar. Çok ilginç yorumların yapıldığı sohbetler kuruluyor, filme aktarılan eserlere bakıyoruz ara sıra. Zaman bir su misali akıp geçiyor ya da zaman yerinde kalıyor da biz mi geçiyoruz zamanın önünden yaşlanarak, eskiyerek?

Koşa koşa gidiyorum okuluma. Her sınıfta çok sessiz, pürsükût nazlım öğrenciler var. 11-YD sınıfında bir kız var ki hafta boyunca sesini duymadığım oluyor. Her seferinde: “Şu kızla bir konuşayım, bir derdi mi var?” diye içimden geçiriyorum ama ya o hemen gidiyor ya ben unutuyorum telaştan veya meşguliyetten.

Unuturken bile yaşanacak sürece doğru bir yolculuk var aslında. Ne demişlerdi: Kuşlar bile kaderlerine kanat çırpır.

Bir gün derste konu kaybolup giden âdetlere, teknolojinin ve rahatlığın bitirdiği geleneklere, ‘eskiden’ diyemeyeceğimiz daha üç beş sene öncesine kadar yanı başımızda duran komşuluk ilişkilerine akıyor. Akşam gezmelerini televizyonun bitirdiğini söylüyor biri. Komşuların hayırlı şerli bahanelerde yan yana yer aldıklarına dair hatıralar aktarılıyor. Söz mecrasını değiştiriyor ve mevsimlerin insanlara yaptığı fenalıklara doğru yol alıyor. Şu an tamamen unutulmaya yüz tutan güz hazırlıklarından bahis açılınca sözü ben alıyorum. Büyük kazanlarda haşlanarak koca koca bidonlara kurulan pezik turşusunu, çocuk boyumuzu aşan yufkaları ve sonra onları açma ve ıslatma fasıllarını, erişte kıyma sıralarını, kadayıfı erişteyi kavurmak için fırında tutulan gece nöbetlerini, bayram arifelerindeki baklava merasimlerini anlatıyorum ballandıra ballandıra. Kimileri aşına olduklarına dair yüz hatları ve bildik ifadelerle sohbeti renklendirirken kimileri tuhaf tuhaf bakıyorlar suratıma.

Yukarıdaki bloklarda geçti çocukluğum; ama şimdiki apartman çocuklarınınki gibi değil. Çikolata bebeleri gibi hiç değil. Her çocuğa nasip olmayacak bir doluluk ve güzellikle, diyorum. Yufkayı Zeliha Teyze güzel açardı, Güldane Yenge ateşini ayarlayıp sacın üstünde pişirirdi. Turşuyu annemle Ayşe Yenge o kadar güzel kurardı ki tadına doyum olmazdı. Erişteyi Fatih Camii'nin yanındaki bir evde kıydırıp bizim mahal- lenin fırınında kızartırlardı. Amcamın Arabistan'dan getirdiği, bir tarafı erişte diğer tarafı kadayıf kıyan ma- kinesi komşuların yeni gözdesi olmuştu ve onları bir dünya masraftan kurtarmıştı.

O kadar özlemişim o kadar hevesle anlatmışım ki mahzun ve sessiz diye konuşmaya niyetlendiğim kız parmağını yavaşça kaldırarak söze giriyor: "Hocam, annem sizi tanıyor zaten; isterseniz yine yufka yaptır- rayım. Ben daha 'annenizin ismi ne' diyemeden: "Ben, Zeliha'nın kızıyım." diyor. İyileşecek hastanın doktor ayağına gelmiş, derler ya... Mutlu oluyorum. Ama kendimi o kadar kapırıyorum ki bilgilerimi sorularla teyit etmek istiyorum herhâlde: "Ahmet Amca'nın ha- nımı Zeliha Teyze'nin mi kızısunuz?" diyorum. Zeliha isminde kaç tane tanıdığımız varsa sanki! Kızcağız yüz hatlarındaki 'ne var bunda şaşacak' tarzında bir ifa- deyle: "Evet hocam!" diyor. Bu kadar ayrıntı ve onay yetmiyor herhâlde ki: "Bizim Bünyamin'in en küçük kardeşisin sen o zaman." cümlemi daha tamamlayama- dan o sessiz sedasız, o dokunsanız ağlayacakmış gibi bir çehreyle duran o kızcağız bir çift gaflet sözcüğümlerle hıçkırıklara boğuluyor. Tepesine bir taş inen sırça köşk misali şangır şungur yere iniyor.

Hay dilim tutulaydı da söylemez olaydım, diye piş- man u nadan oluyorum; fakat nafile! Öyle içli içli ağlı- yor ki hıçkırıklarına nefesi yetmiyor. Dilim tutuluyor, hiçbir şey söyleyemiyorum: Elim ayağıma dolaşıyor, vücudumun ferisi kesiliyor, yığılıp kalıyorum.

Bir anda kâbusa dönen ortamın uzun bir rüyadan bir kesit olduğunu düşünüyorum; değil! Hemen bitecek bir korku sahnesi olduğunu ümit ediyorum; bitmiyor. Bakıyorum ki gerçeğin ta kendisiyle yüz yüzeyim. Kaynar sulardan buz deryalarına atlıyorum.

Hemen arkasında oturan en samimi arkadaşı Hatice geliyor yanıma. Bakışlarından bu sefer de beni teskin etmek istediğini anlıyorum; fakat cümlelerine cevap verecek kelime dahi bulamıyorum. Ağzımı açıyorum konuşmak için, sesim boğuklaşıyor. Kafam -amiyane tabirle- bir milyon.

Senin yufkana da, eriştene de, turşuna da... diyemeden aklıma zıncı diye bir mih çakılıyor. Vadesi gelmiş bir sözle kaçtığım kaderime yakalandığımı fahmediyorum. Çocukluğumun kayda değer bir döneminin kesiştiği; tuz ekmek hakkı, komşuluk hakkı ve bize yaptığı kardeşlik hakkıyla mesul olduğumuz bir insanın cenazesine vesveselerim ve dahi ihmalkârlığım sonucu gitmememin ayıbını, hiç ummadığım bir mekânda, hiç beklemediğim bir anda ve kırk yıl düşünsem aklıma gelmeyecek bir mevzunun seyriyle, yüzüme vuruyor kader.

Her ne kadar bahanelere sığınarak mazeretlerimizi kendimize kabul ettirsek de, aslında özrümüzün kabul edilmediğini fark ederiz. Hesapların üzerinde Allah'ın da bir hesabı olduğunu görüyorum. Ağustosta kaçtım da ne oldu? İç huzurunu yakalayamadım ki... Keşke gitseydim, dediysem de zamanın bana yapacağı bir şey yoktu. Hüznün tufanından kaçış yok. Altı ay sonra beni de yakaladı işte. (...)

Zil çalmış, fark edemedim. Sınıftan nasıl çıktım, merdivenlerden nasıl indim, eve hangi yoldan gittim; hiçbir şey hatırlamıyorum.

O gün! İşte o gün!

Kara gün kararıp kalmaz, derdi rahmetli dedem. 'Bu da geçer' derken ecdat aynı şeyi ifade ediyordu bir yerde. Ben yerimde durdum da zaman mı geçti; yoksa zaman yerinde durdu da ben mi geçtim onun bin bir cendereli tüneline? Bilmiyorum.

Sabah oldu. Okula bir an önce gitsem de kabuk bağlamış yarasını bir daha kanattığım için özür dileysem Fadime'den, diye içimden geçirdim. İlk iki dersim hemen yan sınıftaydı; derse girerken onların sınıfının kapısını kıyılayıp oturduğu yere göz attım korkuyla. Şükür ki gelmişti. İki dersin bitmesini iple çekerek üçüncü saate kavuştum: Sınıfa girdim. Gözleri yerde sürekli ya da kitabının üzerinde boş boş dolaşılıyor. Bir baksa bu tarafa da özümlü ihsas ettireceğim bir nazar etsem, diye içimden geçirdim ki Allah yüzüme baktı ve bana doğru çevirdi yüzünü. İçimdeki umut bir an büyüdü büyüdü o sınıftan taşı.

Sessiz, harfsiz, kelimesiz hatta sükûtun konuştuğu bir dil aramızdaki buzları eritti. Sırasına doğru yürüdüm. Tam konuşmaya niyet etmiş daha ağzımı açmamıştım ki: "Hocam dünkü hâlim için kusuruma bakmamışsınızdır inşallah! Birden doldum işte." demeye kalmadı ki: "Asıl ben senden özür dilerim yararı deştığım için, bir anlık gaflet işte. Hakkını helal et..." tarzında üç beş kelam ettim. "Estağfurullah hocam, siz hakkınızı helal edin." deyince dünden beri omuzlarımda taşıdığım dağ birden indi yerinden.

Merhumun evli olduğunu biliyorum; ama çoluk çocuğu var mı diye tereddüdüm vardı ki bir cümle esnasında çocuğunun olduğunu anladım. "Ahmet Amca çay ocağını işletiyor mu, yoksa Mustafa'ya mı devretti" diye sordum. Aldığım cevap bir yarayı daha görmeme vesile oldu: "Babam, midesinden rahatsız hocam, cena-

zededen sonra mide kanaması geçirmişti şu an yine kötü vaziyette; sürekli hastaneye gidip geliyor, korkuyorum ona da bir şey olacak da ortada kalacağız diye!” biten cümlelerin sonunda baktım ki tüm sınıf benim ağlamak için vereceğim bir işmara bakıyor. Kendimi zor da olsa tuttum, dilimi dudaklarımı ısırarak gözyaşlarımı zor zapt ettim. Sabrı tavsiye eden birkaç cümle söyledim, bir çift kelam ettim ki teneffüs zili çaldı ve ders bitti:

Çıkarken dersle birlikte herkesin de bittiğini fark ettim.

Ertesi gün okuldan birkaç arkadaşla durumu ana hatlarıyla -tabii, yaptığım gaflara ve sınıftaki malamatlığımıza hiç temas etmeden- anlattım. Okuldan birkaç öğretmen arkadaş ve bir idareciyle evlerine gitmeyi kararlaştırdık. Ben bu umumi ziyaretten önce tek başıma bir ziyarette bulundum. Ahmet Amca hastanedeymiş, Mustafa da rahatsızmış onları göremedim; Zeliha Teyze’yi görünce bir tuhaf oldum. Beni görünce buruk bir tebessümle baktı yüzüme: “Hoca, nerelerdesin sen? Bünyamin’im seni çok severdi; abisi yoktu ya seni abisi bilirdi.” derken sesi kısıklaştı, gözleri doluktu: “Ben de senin bir evladınım teyze, her türlü isteğine, emrine hazırım.” diyebilirdim. “Allah, eksikliğini vermesin.” diye duada bulundu.

Fadime ise uzaktan uzaktan öyle mahzunca bize bakıp anasının bir parça mutluluğundan bin parça mutluluk payı çıkarmıştı kendine.

Okulda geçirdiği günlerde zaman zaman hayat emareleri görünse de yüzü hiç gülmüyordu kızcağızın. Üniversite imtihanı da yaklaşıyordu bir taraftan. Ona, çok mühim bir vazifesi olduğunu, üniversite imtihanını kazanmasıyla kötü giden işlere bir dur diyeceğini ve makûs talihlerine bir pırıltı getireceğini söyledim. Ahmet Amca’nın okuyarak belli mevkilere gelip vatanına

hizmet edecek tahsilli evlat heveslerini üç abisinin de yerine getiremediğini, kendisinin ise son umut olduğunu söyledim. Ben, bildiği bir şeyi tekrar hatırlatıyor-muşçasına temkinli bir üslupla anlatırken anlattıklarımın onda tesir uyandırdığını görünce moralim yerine geldi. O konuşmamızdan sonra derslerde daha bir dikkatli ve odaklanmış hâlde gördüm onu. Bu durumu tüm hocalarımız fark ettiler ve mutlu olduk.

Gerçi onun zihni kapasitesi çok iyiydi. Verdiği cevaplardan, yaptığı yorumlardan az emekle büyük birikimler elde edebilecek bir muhakeme yeteneğine sahip olduğunu hissettim ve bu düşüncelerimi tüm arkadaşlarımla paylaştım. O, bunca sıkıntıya rağmen üniversiteyi kazanacak ve karanlıkların ortasına müjdeli bir haberle ışık olacaktı.

Hayat her daim sürprizlere gebe değil mi?

Birkaç hafta sonraydı, bir sabah Fadime okula gelmedi, hepimiz merak içinde kaldık. Hem mahalle-den hem sınıftan en samimi arkadaşları Halime ve Hatice'ye sorduk hemen, haberiniz var mı diye; ama onlar da bilmediklerini söylediler. Cevaplarının altında bir şeyler sakladıklarını hissedip onları kimseye belli etmeden yanıma çağırdım. Beni tanıdıklarını, sevdiklerini, bana çok güvendiklerini gözlerinden okuyabiliyordum; ben de böylesi bir sermayeye güvenerek ısrar edince gelememe sebebini ağızlarından aldım: Rahmetli Bünyamin'in eşini ve oğlunu dün babası gelip evine götürmüş.

Haberi öğrenince kaynar sular başımdan aşağı devrildi.

Asıl cenaze şimdi çıktı hocam, dedi biri.

Hakikaten asıl cenaze şimdi çıkmıştı. Hem kendi gitti hem de yadigârı. Onun kokusunu torunlarından

alan, onun gözlerine torunlarının bakışlarıyla nazar kılan, onun tebessümüne o küçücük çocukta gülücükler sığdıran ana babanın sığınacak tek limanları dahi kalmamıştı. Allah'ım ne ağır bir imtihandır bu!

Fadime'nin devamsızlığı uzadıkça uzadı. Niye gelmiyor? Gelmeyip hangi derde derman oluyor? şeklinde kahırlanmaların bir yere varmayacağına karar verip evlerine bir daha ziyarette bulunmak niyetindeydik ki kızlardan biri: "Hocam, babası hastanede yatıyor, ya onun yanına gidiyor ya da annesini götürüyor. Babasının yiyip içebileceği şeyleri hazırlayıp hastaneye götürüyor o yüzden gelemiyor." dedi. Hastaneye gittiğimizde ne babasını ne de kendisini görebildik. Ertesi gün okula geldi, bir dünya meşakkatle...

Babasına bakan doktorun benim mide kanaması tedavimde çok emeği geçen Gülçin Hanım olduğunu öğrenince sevindim. O gün okul çıkışında doktorun yanına gittim. Durumunu sordum ve biraz daha yardımcı olmasını talep ettim ki doktor hanım: "Hastamız, çok asabi, tedavi olmak istemiyormuş gibi bir tavır seziyorum. Perhizlere, termometreye, dinlenmeye hiç özen göstermiyor; hatta bunları hiç umursamıyor." deyince geçirdikleri süreci anlatmaya niyet etmiştim ki kısmen haberinin olduğunu ifade etti. Doktor hanımın samimiyetinden zerre miktarı şüphem olmadığı için ilgisine teşekkür ederek ayrıldım. Durumu Fadime'ye aktırdım ve onun da her şeyden haberdar olduğunu öğrendim. Galiba bir arpa boyu yol dahi gidememiştik.

Artık Fadime'nin okulda bir görünüp bir kaybolmasına alışmıştık. Bir hafta on gün sonraydı. Bir sabah okula içimde sebepsiz bir sıkıntıyla vardım. Allah hayırlara tebdil eylesin, diyerek merdivenleri çıkıyordum ki Ali Abi (Ali Atmaca) bu sıkıntının sebebinin ifşa etti. Selam kelam faslından sonra Fadime'nin babası Ahmet Amca'nın vefat haberini söyledi. Talebelerden biri ara-

muş okulu. Önceki gün mide kanaması tekrar açılmış ve doktorlar kanamayı durduramamışlar. Gündüz olduğu için cenazeyi de bekletmeden defnetmişler.

Bu sefer haberim olsaydı iki elim kanda olsa giderdim. Birinde ihmal, diğerinde muhaberat beni yaktı. Yedi sekiz ayın içine ailenin iki direğinin cenazesini bir de emanetin yitişini sığdıran takdir-i ilahî dayanma gücünü de verir inşallah. Tüm herkes için sabr-ı cemil. Allah'ım! Lütuf buyur, yoksa nasıl dayanılır buna?

Söz bitti, harf bitti, kelim bitti... Ne diyelim de yatıştıralım onu. Allah'ım ona tahammül, sözlerimize tesir gücü ver.

Ekrem Hoca, Ali Hoca, Memduh Bey ve ben okulu temsilen taziye ziyaretine gittik. Fadime tamamen bitmişti. Gözlerinin altı mosmordu. On altı on yedi yaşında, kırk senelik çileleri taşımaya memur edilmişti. Kur'an okuyarak sakinleştiğini ifade etmiş kızlara. Tüm sınıf arkadaşları ziyarette bulununca bir parça ferahlamış.

Sağlığını kaybetmemesini, üniversite imtihanını kazanmasından daha çok önemsiyorduk. Bu endişelerimiz evde fazla kalırsa daha da artacaktı ki ertesi hafta okula geldi. Harbe gidip de aynı karavanaya kaşık saldadıkları arkadaşlarını birer birer kaybedip ayakta kalmayı şans eseri başarmış ve daha sonra memleketine dönme mecburiyetinde kalmış Çolak Salih ya da Erzurumlu nefer misali bir insan gibi hissettim kendimi. Ne olursa olsun hayat mücadele demektir ve sürekli ayakta kalmayı gerektiriyordu.

Yaşamak zor, ölmek zor. Ne kadar çetin bir yoldayız Allah'ım, cümlesi aklımda kalmış Necip Fazıl'ın bir eserinden. Kitabın tam ortasından konuşmuş Üstat.

Üniversite sınavlarına sayılı günler kalmıştı Okulda yaptığımız denemelerde onun ismini temayüz etmiş görünce moralimiz yerine geliyordu. Her şeye rağmen hayata tutunmayı denemesi bize tarifsiz mutluluklar yaşatıyordu. İmtihanı kazanırsa Sivas'tan bir bölüm tercih etmeyeceğini, söyledi bir gün. Annenin yanı başında olursun, ona dal kol olursun, yanı başında olman onun tutunacağı biri olman ona hayal olman demektir, dedim.

İnşallah, kazanıp onu da götüreceğim yanımda abimleri de, diye cevap verdi. Abilerinin düzenli işlerinin olmaması bir yana özellikle Bünyamin'in hatrasından ve kendilerine bir yadigârı dahi kalmayan bakiyesinden kaçmak istiyordu. Burada kalırlarsa yeğenlerine yine dokunup onun kokusunu teneffüs edebileceklerini söyledim: "O, biraz zor hocam!" deyince anladım ki başka başka sıkıntılar var. Bir aysberg misali...

Sen kazan da gerisi önemli değil inşallah, diyerek canını hiçbir şeye sıkmamasını telkin ettim. Bizim için onun kazanması demek, hem kendisine hem annesine hem de ailesine bir mutluluk halesi oluşturması demekti. Öyle bir hâldeydik ki sınıf arkadaşlarının çoğu 'tek o kazansın da ben kazanmayayım' diye dua ediyorlardı. Hayırlısını değil, sadece kazanmasını istiyorduk. Rıfat Hoca (geçen yıl o da vefat etti): "Eksik dua etmeyin, hayırlısı için dua edin." diye bizi sıkıştırıyordu gülümseyerek.

Sayıllı günün ömrü mü olur? Olmadı tabi. ÖSS'ye yakın bir zaman kala rapor ayarlayıp ev dışında çalışmaya çalıştı ve kısmen de olsa başardı bunu. İmtihandan çok iyi bir puan alarak bize müjdeyi vermişti. Tercih döneminde ise Sivas'tan tek bir tercih dahi yapmayarak kaderinden, kederinden, hatıralardan, acılardan

kaçmış oldu. Sarsılmaz iradesi, tahammülü, sabrı ve edilen dualar onu Sakarya'ya Türkçe Öğretmenliğine uçurdu.

“Cennetle cinnetin imlası aynı,” bunu görenler ve bilenlere ne mutlu!

Depremden kuş, tufandan balık olan kurtulur, diye bir söz var. Bunca bela tufanından ve yürek depremin-den büyük yaralar alarak çıkan ve yaralarını zamanın eliyle sağaltan Fadime'yi -acının insanı ne kadar yalnızlaştırdığını fısıldayan İblis'e inat- gözlerinden umudu hiç eksik etmediği için tebrik ediyorum.

Her zaman öğretmenler bir şeyler öğretmez ya canım!

Sanlıurfa**KADER'İN KADERİ**

Osman DURSUN

Doksan sekizin ikinci dönemi idi. Urfa'nın geneline kış biraz geç gelir. Fakat buralar genelden farklı; iklimi, insanı, dili, kültürü... Halfeti'nin Argıl kasabası kültür olarak Antep, iklim olarak Adıyaman, il olarak Urfa, nüfus olarak Türkiye'nin her yerinde gelip toplanmış insanlar... İsmi eski, yeniliklere ve ufku geniş yeni Cumhuriyet ismini değiştirmemiş. Etraf köylerin, değişim ve yenilik öncesi isimlerine bakılırsa (Ereh, Aram, Cibin, Tetayn) Argıl'ın geçmişten günümüze ne şekilde geldiğini tarihî bir vesika olarak görülür.

Bu yerin insanları karma. Dört bir taraftan toplanmış ama hepsi Kısas aksanlı Türkçe konuşur. Yazın çalışır, kışın gençleri çalışmak için diğer illere göçer. Her evde birkaç Almanca vardır. Bu yüzden nüfusun geneli kızlar, kadınlar, çocuklar ve yaşlılardan oluşur. Genç erkek nüfus azdır. Belki de bu yüzden okullarda kız öğrenci yoğunluğu fazladır.

Doksan sekizin ikinci yarısı, soğuklar başlamış, sobalar kurulmuştu. Etrafta birçok insan iktidar yandaşlığına soyunup hafiyelik yapıyordu. Her gün yeni dedikodular, yeni tutanaklar, yeni cezalar; havalar puslu ve soğuk... Kol gezen fitnenin ağırlığına rağmen çocuk kalbi sıcak, sevecen, ilgili. Kasımın son günleri gençliğimin baharı, öğretmenliğimin ikinci öğretmenler günü. Sobalar çoktan kurulmuş daracık öğretmenler odasında öğrenci sıralarına oturmuş öğle arası çayı içi-

yoruz. Bir kilometrelik yoldan sonra üşüyen bacaklarımızı sobayla ısıtmaya çalışıyorduk. Kekê dışarı çıktı. Okulda bir keko kekê lafı dolaşiyor bu aralar. Alpaslan ev arkadaşım. Beraber gelmiştik. Servet Kocakaya'nın kekê şarkısıyla birbirimize böyle hitap etmeye başlamıştık. En çok bana Kekê diyorlardı. Odada yalnız kaldım. Kapı aralandı. İçeriye dokuzuncu sınıftan iki kız öğrenci girdi. Biri alımlı, İstanbul da büyümüş, zengin ve güzel. Öğrenciler biraz farklı bir açıyla bakıyorlardı ona. Diğeri çelimsiz, zayıf ama güzel. Adı Kader. Dün çok konuştukları için sınıftan atmıştım ikisini. Özür dileyecekler sandım. Onları dışarı atınca Kader çok ağlamıştı. İçeri girmek için Kekê'nin dışarı çıkmasını beklemişler herhâlde. Rukiye bir poşet uzattı: "Öğretmen Gününü kutlu olsun hocam." Hediyeye, maddiyata tamah etmeyen bir edayla "sağ ol canım" dedim. Kader de poşetini uzattı. Aldım "Ne zahmet ettiniz kızlar gerek yoktu." Oysa gerekliydi. Biz öğretmenler arasında en fazla hediye, en güzel hediye alan muhabbeti dolaşır. Ayrıca insan öyle mutlu oluyordu ki, küçük bir hediyeyle bile.

Onuncu sınıflarda da bir Kader vardı. Bir eli doğuştan yoktu. Adını bu yüzden Kader koymuşlardı. Kız 'Müslüm Baba' der, Hakan Taşçıyan'a laf söyletmezdi. İçindeki kaderini, insandan acısını çıkarır gibi yaşardı. Bu kızın da böyle bir hikâyesi var mı? deyip sordum:

- Kader senin adını niye Kader koymuşlar?
- Bilmiyorum hocam.

Sesi kısık ve insan dikkatlice dinlemeyince konuşmasından bir şey anlamıyordu.

- Baban ne iş yapar.
- Terzi hocam.
- Nerede?

- Antep'te.
- Hediye için parayı kimden aldın.
- Dayım verdi hocam.
- Annen vermedi mi?
- Annem burada değil hocam.
- Annen nerede?
- Seldek'te hocam.
- Orada ne yapıyor?
- Evli hocam.
- Evli mi? Ya baban?
- Babam da evli.
- Yani annen baban boşandı mı?
- Evet hocam.
- Ve ayrı ayrı evlenmişler.
- Evet hocam.
- Sen kimde kalıyorsun?
- Ananemde.
- Ne zaman boşandılar?
- Ben iki aylıkmışım hocam.
- Boşanınca annen baban ne zaman evlendi?
- Babam hemen evlenmiş, annem dört ay sonra hocam.
- Seni kim büyüttü?
- Ananem.
- Size kim bakıyor? Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

- Dayım.
 - Dayın ne iş yapıyor?
 - Yevmiyeci.
 - Başka kimse çalışıyor mu?
 - Hayır.
 - Kaç kişi okuyor senle beraber?
 - Dört.
 - Dayın bana hediye aldığını duyarsa kızmaz mı?
 - Hediye için aldım parayı, yoksa ne yapacağım parayı.
 - Kaça aldın gömleği?
 - Hocam ayıptır.
 - Bak aldım, kabul ettim; istersen dayına götür daha iyi olmaz mı?
 - Yok hocam, öyle yaparsanız bir daha sizinle konuşmam.
 - Hocam çıkabilir miyiz?
 - Çıkın hadi. Teşekkür ederim. Kader özellikle senin hediyen için.
- Cuma günleri kasabanın orta yerine üç dört araba gelir, giyim eşyası satardı. Sıradan giyecekler. Kader de oradan almıştı. Ama tesiri büyük oldu. Birden içeriye Kekê girdi. Lavaboda yıkadığı ellerini sobaya tutarak:
- Manyak mısın oğlum, ağlıyor musun, dedi gülererek: "Ne oldu gene."
 - Kader'in kaderi beni perişan etti, dedim.

Sırnak**SÜS KALEMİ**

Gani ERSOY

Çifte bayram yaşamıştım o gün. Hem öğretmenliği hem de yüksek lisansı kazanmıştım. İki heyecan ve iki sevinç. Tebrikler, iltifatlar arasında henüz iki saat geçirmiştim ki karşılaştığım o adam bitirmişti bütün sevincimi sözleriyle... Artık endişe ve korku hâkimdi yüreğimde. "Git, neler göreceksin neler!" Nereden çıktı bu adam karşıma, neden hayallerimin altına fay hattı yerleştirdi ki? Gerçi on yedi yıl idarecilik yapmıştı oğlunu üniversiteye kaydetmek için gelen bu adam. Elbet bildiği bir şeyler vardı. Yine de kızmıştım içimden bu adama, yeşeren ümitlerimin celladı olduğu için...

Yol bitmez oldu. Uzadıkça uzadı. Zamanın izafi olduğunu bir kez daha anladım. Nihayet öğretmenlik yapacağım şehre vardım.

Şehir yay gibi uzanmıştı deniz boyunca. Dalgalar hedefine varamayan oklar gibi. Şimdiden hiç alışamayacakmış hissiydi duyumsadığım, bir hüznümlü gurbet nağmesiydi kulağıma hoş gelmeyen, ruhuma gıda olmayan... Her şey yabancıydı bana -sevimsizliği de bu yüzdendi belki- kullanmayı bilmiyordum çünkü bu yeni şehri...

"Milli Eğitim Müdürlüğü nerede acaba?" diye düşünürken nihayet tanıdık bir çehreyle karşılaşıyorum gurbetin daha şimdiden boğazıma düğümlendiği dakikalarda. Nazikçe davet ediliyorum ruha serinlik veren bu şehrin sultanının sarayına. İnsana huzur veren bu

nurefşan sima Kanuni' den kalma bir yadigâr. Asaletine şahitlik eden tarihî caminin koca çınarları altında demli bir çay içip rahatlıyorum.

Sen de olmasan, kendimi daha “garip” hissedecektim...

Bu kısa dinlenmeden sonra Milli Eğitim Müdürlüğünü bulup çalışacağım okulu öğrendim. Şehrin en iyi ve en eski okulu olduğunu söylediler.

O gece kaldığım otelin küçük odasında zaman donmuş, saatler durmuş ve mekân daralmıştı âdeta. Dinlenmek üzere uzandığım yatak göz kapaklarımla anlaşmış gibi izin vermiyordu uykunun kollarına bırakmamı kendimi. Gözlerim tavanda sabahı zor ettim öğrencilerimin hülyalarıyla. Gerçi meçhul şahsın dediği “... Neler göreceksin neler!!!” cümlesi her defasında zıpkın gibi saplanıyordu tazecik hayallerimin yüreğine.

Sabah erkenden hazırlığımı yapıp okulun yolunu tuttum. Yolda giderken sanki herkes beni seyrediyordu. Tedirgin oldum. Neydi acaba dikkat çeken ya da eğreti duran üstümde. Sıfır kilometre takım elbisem mi, elime aldığımda büyük bir adam olduğumu hissettiğim siyah çantam mı, yoksa titrek yürüyüşüm mü? Demek, acemiliğim her hâlinden belli oluyor; belki de yabancı olduğum... Okula yaklaştıkça kalbim yerinden çıkacak gibi oluyordu.

Ve artık fiilen öğretmenim...

Evrakları teslim etmek üzere müdür başyardımcısının odasına girdim. Kendimi tanıttikten sonra ilk soru “Nerelisin?” oldu. “Erzincanlıyım” deyip genel gidişata uygun “İçinden mi?” sorusunu beklerken verilen tepki karşısında donakaldım. Son derece ciddi bir ses tonuyla “Ya öyle mi, ben hiç sevmem Erzincanlıları!”

“???” Ne yapsam ki şimdi? Başımdan aşağı kaynar sular dökmüştü ikinci idari amirim... Dakika bir, gol bir derler ya işte tam ondan... Biraz sonra anladım bu sevgisizliğin sebebini... Askerliğini bizim memlekette yapmış meğer. Bir defasında ramazanda açık lokanta bulamamış, ha bir de çizgisiz kâğıdı iki katı fiyatına –kendi ifadesiyle– “kakalamışlar”. Meğer bunlarmış ona memleketimi bu kadar itici kılan, ilk kez gördüğü bir insana bu kadar sevimsiz yaklaştıran...

Tebessüm etmeye çalıştım, olmadı. Öğrendiklerimle yaşadıklarım çatışır olmuştu bir anda. Bize ülkemiz yedi bölge demişlerdi. Ama ben o zaman öğrendim iki bölge olduğunu. Köprünün öbür tarafı beri tarafı. Keşke Hasan Hocam burada olsa da sitemimi ona da etsem. Hani bize demiştiniz ki: “Bir gemide dokuz canı, bir tek masum varsa o gemi hiçbir kanunu adaletle batırlamaz.” Ama şimdi Anadolu sular altında. Faik Bey’in askerlik tarihi 1970. Yani ben henüz ruhlar âleminde tayeran ederken yapmış askerliğini. Hangi kanunda vardır doğmadan 12 yıl önce mahkûm edilmek.

Az sonra beyaz gömlekli, uzun boylu biri girdi içeriye. Yanı başıma dikilip “Ayağa kalk, ben müdürüm!!!” Hani biraz evvel başımdan aşağı sular dökülmüştü demiştim ya o bunun yanında ılık su gibi kalmıştı. Bu deyimi tam manasıyla o an yaşamıştım. Manzara beni on yıl geriye götürmüştü. Burada kalkmam, orada eğilmem istenmişti.

Lise birinci sınıftayım ve o gün okul nöbetçisiyim. Çağrı zili çaldı. Baktım müdür. Aynanın karşısında son bir kontrolden sonra kapıyı çalıp içeri girdim. “Buyurun hocam!” Eliyle yere düşmüş bir A4 kâğıdını göstererek “Şunu kaldır, masaya koy!” dedi. Hemen eğilip kaldırdım yerden kâğıdı. Çıkabilirsin, dedi müdür bey. Çok şaşırılmıştım. Bunun için mi çağırılmıştım?

O gün yere düşen gururdu, bu günse şahlanan ki-
bir...

Evet, dakika iki, gol ikiydi. Deplasmanda alı al moru
mor olduğumu hissediyordum. Mahcubiyeti ilk defa o
an bu kadar derin yaşıyordum. Ben kendimce saygısız-
lık etmenin ıstırabını ve ezikliğini yaşarken “Keşke her-
kes onun gibi olsa!” diye geçirdim içimden. Ne güzel
idareciydi o. Onu öğretmişlerdi bize. “Benim için aya-
ğa kalkmayın” der, boş bulduğu yere oturmuş. Hani
gönlümüz ummanlar gibi olmalıydı. Kimi taht kurup
kimi iskemlesiyse otursa da herkese yer bulunmalıydı
orada.

Faik Bey sessizliği bozdu. “Yarın saat sekizde gel
ve başla! Al bu da programın!” dedi sert ses tonuyla...
Azarlarmış gibi... Okulu gezsek diyecektim; ne tadım
ne tuzum kalmıştı.

Acaba yanlış bir meslek mi seçtim? diye düşündüm
camdan seyrederken dışarıyı. Dalmışım. Aklımda kö-
yümün o güzelim hâlleri; annem, babam... Ne güzel,
hayallerin bu kadar özgür olması, yaşadığım hayatı bı-
rakıp hayallere sarılmak...

Gün erken ağarır bizim köyde. Güneş, ilk bize göz
kırpar nazlı sevgili edasıyla. Koca dağlar izin vermek
istemese de bu gelişe, ne gelir elden, aydınlık elbet
karanlığı boğar. Huzmesini gönderdiği her yerde ha-
yat vardır güneşin. Onun tatlı busesiyle uyanır bütün
varlık. İlk arka bahçedeki söğüt ağaçlarındaki sığırcık
ve serçe kuşlarının korusu başlar bam teline dokunan
nameleriyle. Sonra kapı önlerini süpüren elleri nasırlı
analar belirir.

Ve okul yolunda çocuklar...

Kazanma kuşağında kaybetmekte var.

Tek sınıf, biricik öğretmen. Olsun. Yağmur yağdığında aksa da damı, üşüsek de zemheri soğuşunda, ısınmayan hayallerimiz, üşümeyen yüreklerimiz vardı.

- Sahi Ahmet, sen süs kalemi gördün mü, nasıl bir şey? Bilmem diye omuz silkti.

- Ben de çok merak ediyorum. Akşam babamdan para alıp yarın hemen alacam süs kalemlerinden. Bir an duraksadım.

- Ne oldu neyin var?

- Hiiiç...

Kızarmış ekmek kokusu buram buram sarmıştı sokağı. Çantamı eve bırakır bırakmaz koştum annemin yanına. Telaşla anne, öğretmen herkesin süs kalemi alması gerektiğini söyledi. Para ver ben de alayım.

- Ne işe yarar bu süs kalemi oğul?

- Ana bilmiyorum; ama galiba resim yapacakmışız onlarla.

- Tamam tamam alırsız acelesi yok ya.

O gece sabaha kadar süs kalemlerimi hayal ettim. Rengârenk mavi, siyah, kırmızı... Acaba pembe de var mıdır? İlk yapacağım resim bizim okul ve öğretmenimiz olacak. Sabah erkenden kalkıp annemi buldum.

- Anne hadi para ver de okula gideyim.

- Oğul bu ara elimiz biraz darda. Ama söz, mutlaka alacam sana süs kalemi.

Öğretmen herkesten sırayla paralarını toplayıp süs kalemlerini veriyordu. Bana sıra geldiğinde yüzüm yerdeydi. Süs kalemlerini uzatırken "Oğlum çıkar bakalım paranı." dedi. Minik ellerimle henüz dokunmuşken süs kalemlerine gelen bu soruya verdiğim cevap çoktan boşlukta bırakmıştı elimi.

“Paran yoksa süs kalemi de yok.” dedi öğretmen. “Yarın parayı getir ve al.”

Dünyanın gamı kederi belini bükse de yaşlı anamın ümidini, azmini kıramamıştı. Hele şu sütleri satalım sana en güzelinden alırım. Sen üzülme, diye teselli etti beni.

Ertesi gün öğretmen kapıda karşılayıp “Parayı getirdin mi?” diye sordu. Ben hayır anlamında başımı salladım. Bir anda rüyalarımın perisi, o melek yüzlü öğretmenimin yüz hatları gerildi. “Bana bak! Eğer parayı getirmezsen okula gelme.” dedi. Dünyam başıma yıkılmıştı âdeta. Artık gözyaşlarıma hatta hıçkırıklarına hâkim olamıyordum. Köyün dar sokakları arasından hızla koşarak mezarlığa gidip babamın kabri başında bir süre aralıksız ağladım. Babam yaşasaydı benim de süs kalemlerim olacaktı. O yıl okula süs kalemi alamadığım için gidemedim. Almamıştı okula en çalışkan öğrencisini öğretmenim.

Sükûtun çılgınlıkları yankılanır oldu kerpiçten evimizin duvarlarında.

Babamın gözyaşları bizi de hüznlendirir ve bu olayı her anlattığında: “Oğlum sizi hiçbir şeye muhtaç etmeyeceğim, gerekirse dilenip sizi okutacağım.” derdi.

Nedense cıvıl cıvıl okul bahçesini seyrederken süs kalemleri geldi aklıma. Fersiz heyecanım hüzne döndü bir anda. İçimden sitem ettim babamın öğretmenine.

Ah öğretmenim! Bilmez misin ki resmin güzelliği onu yapana aittir. Hiçbir resim aslı kadar güzel değildir. Bilmez misin küçük bir kalbi kırmanın bedelsiz olduğunu. Bil ki öğretmenim, hayata renk verecek süs kalemlerini biz yetiştiriyoruz. Hayatı nakış nakış,ilmekilmek onlarla işliyoruz. Kanaviçe gibi dantela gibi örüyor örgülüyoruz arzuladığımız dünyayı. Yoksa ba-

rışın, kardeşliğin ve sevginin sembolü gök kuşağı gibi rengârenk süs kalemlerimizin süslediği resimler, saf sinelerin temiz hayallerinden ibaret olacaktı.

Omzuma dokunan bir elle irkildim. “Yeni misiniz?” diyor bir öğretmen arkadaş. Biraz muhabbet ettikten sonra eğilip kulağıma “öteki” misin, “beriki” mi diye soruyor. Köprünün bu tarafında olduğum için batmaktan kurtulduğumu düşünürken daire biraz daha daralıyor. Ben âdemoğluyum diyerek paçayı kurtarıyorum. Ali İhsan Öğretmenim geliyor aklıma. Toplamayı ve toplanmayı; bölmeyi ve bölünmeyi o öğretmişti zarar ve faydasıyla. “İki adet bir alt alta olursa iki; kardeş olur omuz omuza verirlerse on bir kuvveti olur.” demişti. Hani sen bize demiştin ya “siyah beyaz konusunda biz renk körüyüz.” diye; keşke şimdi yanımda olsan da sorsam sana “Biz öteki miyiz beriki miyiz?” diye...

Ertesi gün müdür beyin odasındayım, yüksek lisans için kanuni iznimi almak üzere. Ama nafile. Karşımda kocaman koltuğuna iyice yaslanmış, elinde tesbih sallayarak ‘olmaz!’ diyor. “Ben görevlendirme kâğıdı çakardım. Her gün dersten sonra beşe kadar idarenin verdiği işleri yapacaksınız!!!” Aklıma babamın anlattığı şu meşhur “adam olamazsın” hikâyesi geliyor. Adam olmak ya da âdem olmak. Aslına dönmek, hatanı bilmek, boyun bükmek. Çaresiz boyun büküyorum sitem ederek babama. İtaatteki inceliği öğrettiği için bana.

“Gururlanma âdemoğlu insan neyin sahibidir

Bastığın yer belki Fatih’in kalbidir.”

Öğretmenler odasında sohbet ediyoruz. “Ne o, okulun bütün dosyaları, kütükleri arada kaybolmuşsun. Çok mu çalıştırıyorlar seni?” diyor bir arkadaş... Sorma, diyorum iftara bile yetişemiyorum.

- Kardeşim bu kadar uysal olma, bunlar sessizleri ezerler. Zaten senin branşın da uymuyor bunlara.

Öğrenilmiş çaresizlik diyorum. Hani psikolojide vardır ya. Bir akvaryumun içine bir köpek balığı koymuşlar bir de somon. Ama akvaryum ortadan ikiye bölünmüş camla. Köpek balığı hışımla hücum ediyor somon balığını yemek üzere, gelip cama çarpıyor. İkinciyi deniyor üçüncüyü... Köpek balığı somona ulaşamayacağını anlıyor. Sonra aradan cam bölmeyi kaldırıyorlar. Ama bizim köpek balığı önceden cam bölme olan yerden öteye geçmiyor. İşte benim durumum da bu.

- Sesini yükselteceksin kardeşim biraz. Yoksa ezilirsin.

Yükselmez bizim sesimiz. Çünkü bize büyüklerin yanında ses yükseltilmez, dediler. Kafanda kuş varmış gibi durmayı, gerektiğinde ağzında nohut büyüklüğünde taş bulundurmamayı öğretiler.

- Çalışın da sizin gibiler doldursun o koltukları

Bize çadırda yatmayı, yüzüne hasırın izi çıkmayı, gerektiğinde elbisende yamalık bulundurmamayı, efendisi olacağın millete ellerinle su dağıtmamayı ve bir evden bir kurban yeter, demeyi öğretiler.

- Sizin gibiler çok ezilir.

Ben de şaşırıdım kaldım. Bir yanda öğrendiklerimiz bir yanda uyguladıklarımız. Bir yanda konuştuklarımız bir yanda yaptıklarımız. "Yapmadıklarınızı niçin söylüyorsunuz" dense de beynimizi teknolojiye çoktan uydurduk bile. Bilgisayar harddiski gibi olduk C'ye sistem kuruyoruz. D'de işlem yapıyoruz. Beynimizi de ikiye böldük. İdealler ve gerçekler diye.

Zil çalıyor ve sınıfa çıkıyoruz.

Konu: “Hakkı gözetmek.”

Çocuklar diyerek başlıyorum söze ve yine uzaklardayım...

Ortaokul üçüncü sınıftaydım. Yazılı zamanı raporluydum. Girememiştim Türkçe sınavına. Öğretmenimi her gördüğümde beni ne zaman yazılı yapacağını sordurdum. O ise yaparız diyerek geçiştirirdi. Artık okulun son günleri yaklaşmıştı. Tekrar sordum... Aldığım cevap beni endişelendirdi. Zira öğretmenimiz not defterlerini doldurup notları da çoktan karneye işlediğini söyledi. Tedirgin bir ifadeyle öğretmenim bana kaç verdiniz, dedim. Not defterini gösterdiğinde gözlerime inanamadı. İki tane bir vermişti. Bir senedir hayalini kurduğum takdir belgesini alamayacaktım artık. Çünkü Türkçe dersim iki düşmüştü karneye.

İşte çocuklar “Hak” mevzusu açılınca, aklıma hep bu an gelir. Bir senelik hayalimin bir anda bitip de bir damla gözyaşına yol verdiğim an. Nedense o gün her şey devleşti ben ise bir damla gözyaşımınla küçücük kaldım, koca okul binası yanında.

Siz olsaydınız ne yapardınız diyorum ve başlıyor artık gerçek ders.

Sonunda çok şey öğreniyoruz hak mevzusunda. Adını da koyuyoruz hemen. Öyle uzatmalı ifadelerle değil. Dile hafif, terazide ağır iki kelime buluyoruz son derece mütevazı. “Kul hakkı.” Dersten çıkarken biraz da esprili: “Şimdi o öğretmenimi bir elime geçirsem var ya...”

Gözlerime inanamıyorum. Biraz daha dikkatle bakıyorum, evet evet bu bizim Hasan Hocamız. Yaklaşmış hocam nasılsınız dediğimde, herhâlde biriyle karıştırıyorsunuz, dedi. Tanımaması normaldi o kadar öğrencisi arasında. Hem aradan tam 11 yıl geçmişti. Siz Hasan

Hoca değil misiniz dedim? Evet, dedi. Hocam ben sizi hiç unutmadım ki... Siz bana iki tane bir vermişsiniz diyince Hasan Hoca'nın şaşkınlığı iyice arttı. Gel hele nedir şu iki tane bir mevzusu anlat bakalım, dedi. Ben anlattım olayı detayıyla. Çok üzüldü. Gençliğimize, gafletimize gelmiş, hakkını helal et diye üç saat boyunca dolaştık şehrin sokaklarını.

Ertesi gün öğrencilerime soruyorum sizce hakkımı helal etmeli miyim? diye. Farklı sesler yükseliyor sınıftan. Kimi bir dahaki duruşmaya dese de ben öğretmeni mahkûm etmek istemiyorum kalbimin derinliklerinde. Beraat kararını verirken seslenmek istiyorum:

Öğretmenim ben öğrencilerime hak verilmez alınır sözünden önce hak sahiplerine haklarını vermeyi öğretiyorum.

Okuldan çıkarken doğru meslek seçtiğime karar veriyor ve işte diyorum: Benim hayatım sınıftan ibaret olmalı. Unutmalyım gündelik yaşamın sıkıntılarını. Ütopyalar gerçek olmalı. Ne yediğim gollerin üzüntüsü ne de atma endişesini taşımalyım. Ruhumuzun heykelini dikmeliyiz minik eller ve gönüllerle. Sonra süslemeliyiz yedi renkle yedi bölgeyi. Kopmaz bağlarla bağlamalıyız birbirine. "Ötekiler", "berikiler" olmamalı gönül soframızda. Kimi kapı dibinde otursa da orada kapı ardında kimse kalmamalı tıpkı babam gibi...

Üzülme baba. Günler baharı soluklarken...

Kır çiçekleri kadar güzel, süsü kendinden, nakışı kendinden rengârenk, boy boy süs kalemlerim var hiç tükenmeyecek. Bir resme başladık ki tıpkı süs kalemlerim gibi güzelliği hiç bitmeyecek!

Ve sana sözüm var.

Kapımdan hiçbir süs kalemi geri dönmeyecek...

Tekirdağ

KALDIRIMDAKİ KAN

Fatma CAMCI

Aycan'ın anısına...

Kasımdı aylardan, hava şaşılacak güzellikteydi. Güneş bulutlarla cilveleşiyor; kâh görünüp kâh kayboluyordu. Bunu fırsat bilen insanlar da sokağa dökülmüş; yazdan kalma bu günün keyfini çıkarıyorlardı. Kiminin “küresel ısınma, hiç iyi değil böyle havalar” diye şikâyet ettiği, kimininse “üzümünü ye bağını sorma” mantığıyla davrandığı, benimse fırsatı ganimet belleyip kendimi alış verişe attığım bir gün olmuştu. Havanın güzelliğinden olsa gerek tüm öğleden sonramı o mağaza senin bu market benim diye dolaşmış, hiçbir şey alamadan evin yolunu tutmuştum. Minibüs durağında olağandan fazla kalabalık görünce, yolun karşı tarafına geçtim. Polis araçları, bağırانlar, yüzünde şaşkın, korkunç ifade olan onlarca insan, beni iyice korkutmuş, meraklandırmıştı. Bir an evvel evimde olmak istedim. İnsanların arasından kaldırıma akan oluk oluk kanı görünce donakaldım. Yüreğim, bedenim acı içinde kıvrandı, gözlerim doldu, sanki kanım çekilmişti. Bir an dizlerimde müthiş bir dermansızlık hissettim. Farkında olmadan duvarın dibine çömelmişim korkuyla...

Hayal gibi gözümün önünde olanları seyretmek acı veriyordu bana. Seksenli yıllardı, yine böyle bir kasım günüydü. Ama soğuk, puslu, ağlamaklıydı gökyüzü.

Ben henüz altı yaşlarındaydım. Babam bir fabrikada karın tokluğuna çalışan bir işçiydi. Evimizde birkaç

şilte, birkaç kap kacak, bir de gri, eski bir plakçalarımız vardı radyolu. Evimizin tek lüksüydü. Annemle arkası yarınları dinlerdik. Öyle ki sokağa bile çıkmak istemezdim o açıkken. İçine nasıl sığdıklarını anlamadığım, hayalimde yaşattığım o seslerin sahibi en büyük arkadaşlarımdı benim. Amcamlarda gördüğüm, içindeki insanların görüldüğü o büyük kutudan farklıydı. Sonraları öğrendim ki onların evindeki televizyonu, bizimki radyo... Pazar günleri Tarzan oynardı. TRT belli saatlerde yayın yapar, bütün aile ajans dinlemeye amcamlara giderdik. O zamanlar annemin gaz lambasının ışığında anlattığı, is kokulu masallarımız; taş plaktan babamın da eşlik ettiği Münir Nurettin Selçuk şarkılarımız vardı.

Hafızamın derinliklerinde ilk çocukluk hatıram olarak yerleşen bir çift mavi gözdür. Kumral, güler yüzlü bir göçmendi. Annem "Çakır Hoca" derdi ona. Okyanus mavisi gözleri ve o gözlerden fıskıran sevgisiyle, iri yarı bir adamdı. Kocaman elleri, elleri gibi de kocaman yüreği vardı. O dev cüssesinin altında minicik yüreklerimize işleyen sesi... Hayatımda bir babam, bir ağabeyim, artık bir de Çakır Hoca vardı. Onu da babam gibi sevmeye başlamıştım. Çok şefkatli, sevgi dolu ve bilgiliydi. Her gece yatarken iki şey vardı aklımda: Birincisi Çakır Hoca'yı görmek; ikincisi de babamın ağabeyimle bana vereceği iki buçuklukla alacağımız simidi yiyebilmektir. Annemin yemeklerinden bile güzeldi simitlerin kokusu, tadı...

Okula başlayalı iki buçuk ay olmuştu neredeyse. Her şey annemin anlattığı masallar kadar güzeldi. İs kokulu değildi yaşadıklarımız. Hatta o masallardan çıkıp gelen, mavi gözlü iri dev bile vardı, gerçektir... Bahçeye çıkarken kocaman, sıcacık ve babamınkine benzeyen elleri bana ve arkadaşlarıma güven verirdi.

Sıradan bir kasım sabahı ağabeyimle okul yolundaydık. Elimde bahçemizden kopardığım, yüreğimin nişanesi bir demet kasımpatı vardı. Çok mutlu, çok heyecanlıydım. Çakır gözlü deve onu vermenin hayaliyle yürüyordum. Okulun bahçe kapısından içeriye girmek üzereydik ki, yolun karşısında gördüm bizim devi. Ağabeyimin çekiştirmelerine aldırmadan durdum elimdeki yüreğimle. İlk günkü gibi göz göze geldik. Kocaman okyanus mavisini gözleriyle gülümse-di bana karşıdan. Gülümsemesiyle üç el silah sesi ve çığlıklar aynı anda duyuldu. Ağabeyim korkuyla bana sarıldı, duvarın dibine çöktük. Elimde tuttuğum yüreğim, kasımpatılar gibi savruldu sokağa. Ağabeyim de, ben de korkudan ağlamaya başladık. Ortalık bir anda cehenneme dönmüştü. Ağabeyimin montunun arasından korkuyla karışık, ağlamaklı gözlerim bu cehenne-me bakarken, yolun karşısındaki duvar kan içindeydi. Benim mavi gözlü devim Çakır Hoca da kanlar içinde yerdeydi. Gri parkasından kanlar sızıyordu kaldırım taşlarına. Kimsecikler kalmamıştı sokakta, okul bahçesinde... Bir anda boşalıvermişti sanki dünya. Sevgim, öfkem, hayal kırıklığım hepsi birbirine girmişti. Bir öğretmen apar topar okul binasına aldı bizi. Ben hıçkırma hıçkırma ağlıyordum. Annemin anlattığı masallarda devler ölmezdi. Ama benim devim Çakır Hoca kanlar içinde hâlâ kaldırımında yatıyordu. Kim vurmıştı, niye vurmıştı çocuk yüreğim hiç anlayamadı. Müdür herkesi evlerine yolladı. Bahçeden çıktığımızda o devden geriye kalan kan izleri hâlâ ilk sıcaklığıyla duruyordu; günlerce de durdu... Çocukluğuma ait ilk hatıram bu bir çift mavi gözdü, kaldırımlara sızan kanıyla...

Omzumda bir elle irkildim. Bu el geçmişimden çekip bugüne getirmişti beni. Bir öğretmen arkadaşım. Şaşkın bir ifade vardı yüzünde. Duvarın dibine çömelip kalışımı anlayamamıştı. Kendimi güçlkle toparlayarak ayağa kalktım.

- “Bizim okuldan bir kız öğrenciyi vurmuşlar.” dedi. Kanım iyice donmuş, elim ayağım boşalmıştı.

- “Kim?” diyebildim güçlkle.

- “Bilmiyorum. On birinci sınıfmış. İşin ilginç tarafı, vuran kendini de vurmuş.” dedi. Konuşamadım, yürüyemedim ve gözlerimi kaldırıma sızan kandan alamadım. Öyle korkunçtu ki manzara; öyle çok kan vardı ki yerde yaşadıklarını düşünemedim.

- “Ben hastaneye gidiyorum, komadaymış Güven Hastanesinde.” demesiyle kendime geldim. Havanın güzelliğine inat elim ayağım buz kesmişti. Ne düşüneceğimi, ne diyeceğimi bilemeden yürüyorduk ki itfaiye geldi. Yerdeki kanları yıkamaya başladı. Hortumdan çıkan suyun tazyikine inat kanlar kaldırımda sızmaya devam ediyordu. O sırada içimden tanımadığım biri olması için dua ediyordum. O birkaç yüz metrelik yol birkaç kilometre olmuştu sanki. Uzadıkça uzuyor, arkadaşımın ben konuşmadan ama koşar adımlarla hastaneye ilerliyorduk. Ağıtlar, bağırılmalar daha hastaneye varmadan karşıladı bizi... Ellerim, dudaklarım titriyordu. Kapıya yaklaştığımızda korktuğum başıma gelmişti. Benim sınıfımdı. Haftanın her günü ve sekiz saat birlikteydik. Kim olduğunu anlamaya çalışıyordum ki, Aynur:

- “Hocam, Aycan’ı vurdular!” dedi gözyaşları içinde. Ben de ağlıyordum, inanmak çok zordu bu olanlara.

Öğretmendim, otuzlu yaşlardaydım, on yedi on sekiz yaşlarındaki o gençlere göre daha çok şey yaşamış, daha çok acı görmüş olmama rağmen duygularıma engel olamıyordum. Güçlü olmalı ya da öyle görünmeliydim. Oysaki değildim. Naiftim, kırılığandım ve hayat

yüreğimi hoyratça kullanmış, yormuştu beni. Acılarım çok yeniydi. Saatlerce sadece ağladık, konuşmadık, gözyaşlarımız anlattı sevgimizi...

Aycan komadaydı. Bu sevindiriciydi. Ama kurşun beynini parçalamıştı; yaşaması pamuk ipliğine bağlıydı. Tetiği çeken çocuk, bir zamanlar sevdiği bir gençken, şimdi celladı olmuş, olay yerinde can vermişti. Aycan, parçalanmış beynine rağmen beş gün komada kaldı. Direndi, yaşamı bırakmak istemedi. On sekizindeydi daha. Yaşayacak günleri, yapacak işleri vardı. Ama olmadı. Önce beline kadar uzanan, kumral saçları terk etti vücudunu, sonra ruhu. Günlerce hastanede bekleyişimiz, gözyaşlarımız ve dualarımız yeterli gelmemişti. Bir kurşuna yenik düşmüştü, yenik düşmüştük. Ümitler bitmiş, Aycan 24 Kasım sabahı, Öğretmenler Günü'nde verilmeyecek bir hediyeyle aramızdan ayrılmıştı...

İşte yine bir kasım sabahı...

Tokat

BEYAZ MENDİL

Cevdet GÜNEYLİ

Dil denilen mucize duyguların terennümünde bazen kifayetsiz kalır. Çoğu zaman dudaklar susar gözler konuşur, sıcak bir bakış, bir sarılış, bir dokunuş... Bir bayram sabahı şehit annesinin gözlerinden yanaklarına süzülen iki damla gözyaşı bütün duyguların dile gelmiş hâli değil midir? Yumruğunu sıkmış bir şehit babasının gözleri sizce konuşmaz mı? Sokakta arkadaşları oynarken bir köşede ağlayan yetim çocuğun başını şefkatle okşayan yüce Peygamberimiz sizce eğitimin davranış modelini uygulamamış mıdır? Elbette uygulamıştır.

“Eğitimde söz mü yoksa davranış mı daha önemlidir?” İşte bence günümüzün en temel eğitim sorusu: “Söz-Davranış”. Bakın bu konuda yüzyıllar öncesinden ne diyor Yunus:

*“Söz ola kese savaşı,
Söz ola kestire başı,
Söz ola ağulu aşı,
Bal ile yağ ede bir söz.”*

İşte sözün muhteşem sihri! Ya davranış? Güzel davranışın, örnek davranışın kıymeti... Veya tam tersi, kötü örneğin, kötü davranışın yıkıcı etkisi... Parmaklarının arasında sigarası yanarken oğluna, sigaranın zararlarını anlatan bir baba... İşte eğitim ve yanlış davranış modeli!

İster anne olalım, ister baba olalım, isterse bu işi meslek edinmiş bir öğretmen olalım hayat değirmeni içinde hepimiz birer eğitimciyiz. Sosyal ve günlük hayatımızda, istesek de istemesek de sürekli eğitimle iç içeyiz. Eğitim sadece okulda, sınıfta değil; eğitim evde, eğitim sokakta, eğitim işyerinde, eğitim fabrikada...

İşte bu noktada “Eğitimde söz mü davranış mı önemlidir?” sorusuna beraber cevap bulmaya çalışalım. Bu konuda herkes değişik bir şeyler söylüyor. Ben de bir arkadaşımın özünü duyduğum ve kendi hayal dünyamda yeniden yorumladığım güzel bir anıyı sizlerle paylaşmak istiyorum. Şimdi, aşağıdaki satırları dikkatlice okuyun ve siz karar verin: “Acaba eğitimde söz mü etkili, davranış mı etkili?”

“Biz köyde oturuyorduk. Anadolu’nun küçük, şirin bir köyünde... Okulumuz derme çatma eski bir binaydı. Bilirsiniz işte bir köy okulu. Hani şairin “Gitmesek de görmesek de o köy bizim köyümüzdür” dediği, beş sınıfın bir arada okuduğu Anadolu köyü...”

Ben okula yeni başlamıştım. İlk günler çok heyecanlıydım, okulumu ve arkadaşlarımı çok seviyordum. Ancak birkaç gün içinde bu fikrim hemen değişmeye başladı. Neden mi? Nedeni tabii ki öğretmenimiz. Öğretmenimiz bu köye yeni gelmişti. Öğretmenimiz bizi belki biraz seviyordu ama nedense bize çok uzaktı. Bizimleydi ama bizden değildi. Sürekli köyümüzden ve bizden yakınıyordu. Ona göre bu köyde asla yaşanmazdı. Yollarımız çamurdu. Bizim için büyük bir nimet olan geçim kaynağımız, can dostumuz hayvanlarımız, ineklerimiz, köpeğimiz, koyunlarımız onun için bir anlam ifade etmiyordu. Ona göre biz kabaydık, konuşmayı bilmez, hiçbir şeyden anlamazdık. Bize sürekli kızıyor, bizi sürekli eleştiriyordu. Artık neyi nasıl yapacağımızı iyice şaşırılmıştık. Öğretmenimiz çok titizdi. Hiç unutmam, sabah sınıfa girer girmez hemen: “Yine

pis kokuyorsunuz!” diye mırıldanarak camları açardı. Biz o zamanlar bu davranışı tabii ki pek idrak edemiyorduk, sadece gülüyorduk. Çocukluk işte... Hatırlıyorum da bu öğretmenimiz hiçbirimize dokunmazdı. Dokunmayı bırakın yanına yaklaştırmazdı.

Hiç unutmam, benim burnum küçükken çok akardı. Burnumu da silmezdim, temizlemezdim. Bilirsiniz, malum tipik köy çocuğu işte... Bazen de burnumda kocaman baloncuklar oluşurdu; arkadaşlarım bana gülerdi; ben de onlarla bir olur kendime gülerdim. Tabii ki tek gülmeyen öğretmenimizdi. Beni görünce yüzünü ekşitir, yüzünün rengi birden değişirdi. Benden nefret ederdi. Bunu, bakışlarından çok iyi anlıyordum. Yanıma bile yaklaşmazdı. Yanıma sadece kulağımı çekmek için yaklaşırdı. Tam bir yıl kulaklarımın çekilmesi ve azarla, hakaretle geçti. Ben artık alışmıştım ve korkmuyordum da... Ne zaman burnum aksa, öğretmen ne zaman bana baksa, beni çağırrsa bilirdim ki kulağım fena hâlde çekilecek. Öğretmenin yanına başımı yan çevirerek kulağımı uzatarak giderdim.

Koca bir yıl geçti bir defa ona yaklaşıp yürekten “Öğretmenim!” diyemedim. Özenerek yaptığım resmi bir defa ona korkmadan gösteremedim. Onun elini hiç öpemedim. Gözlerinin içine bakıp üzüntümü sevincimi onunla paylaşamadım. Ben hâlâ okumayı bile sökemedim.

Öğretmenimiz bir gün okula babamı çağırdı. Ben pek aldırış etmedim. Çünkü biliyordum babam okula -hele hele benim için- asla gelmezdi. Gelmedi de... Babam gelmeyince annemi çağırdı. İşte o zaman biraz korktum. Çünkü öğretmenimin anneme de çok kızacağını iyi biliyordum. Zavallı annemin benim yüzümden üzülmelerini istemiyordum. Ama tam da öyle olmuş, korktuğum başıma gelmişti. Zavallı annem o gün, okuldan eve gelene kadar ağlamıştı. Eve geldiğimde

hâlâ için için ağlıyordu. Gözyaşlarını başındaki tülben-
din ucuyla hafiften silerek ve benden gizlemeye çalışı-
rak bana bir mendil uzattı. Bu mendili sürekliliği yanı-
nda taşımamı burnumu silmemi söyledi. İşte ben esas o
gün yıkılmıştım, üzülmüştüm. Çünkü annem benim
yüzümden okulda mahcup olmuştu. Annem benim
her şeyimdi. Zaten garibin yıllarca yüzü hiç gülmemiş-
ti. Hatırlıyorum da o da benim gibi hep horlanmıştı.
Annemin gözleri az görüyordu. Gariplik, fakirlik işte...
Bir gün okulumu bitirip büyük adam olacak anneme
gözlük alacaktım. Belki yaşım küçüktü, ama benim de
hayallerim, umutlarım vardı. Bir gün büyüyecek bu
sümüklü çocuk, annesini kasabaya doktora götürecekti
ona gözlük alacaktı.

O gece yatağında düşünmeye başladım. Acaba ne
yapmalıydım? Kararsızdım. İlk defa okula ve öğretme-
nime kin duymaya başlamıştım. O günden sonra ina-
dına burnumu silmiyordum. Hatta daha büyük balon-
cuklar yapmak için uğraşıyordum. Öğretmen kızdıkcı
artık inat yapmaya başlamıştım. Nasıl olsa dayağa da
alışmıştım, hakarete de, aşağılanmaya da... Gerisi daha
ne olabilirdi ki?

İkinci sınıfa geçmiştim ama inanın hâlâ adımı bile
yazamıyordum. Öğretmeni dinlemiyordum, o ne derse hiç
çekinmeden tam tersini yapıyordum. Çünkü geçen bir
yıl boyunca öğretmenim beni, isimle hiç ama hiç ça-
ğırmadı. Artık okulda yeni bir adım vardı, tahmin etti-
ğiniz gibi: "Sümüklü!..."

İlk önceleri çok üzülmüştüm, her ne kadar okulda
belli etmesem de her gece gizli gizli yatağın içinde ağ-
lıyordum. Ancak sonraları ben de artık bu hitaba alış-
mıştım. İnanır mısınız adım Ömer'i yazamıyordum
ama defterime "Sümüklü" kelimesini çok iyi yazabi-
liyordum. Benim bir yıl boyunca ev ödevim buydu.
"Defterime her akşam kırk defa Sümüklü yazmak..."

Bu hitaba o kadar alışmıştım ki evde annem: “Ömer!” diye bana seslendiğinde acaba bana mı sesleniyor diye etrafıma garip garip bakınıyordum. Ödevimi anneme gösteriyordum. O zavallı da gözleri iyi görmediği ve okuma yazmayı iyi bilmediği için sürekli bana “Aferin oğlum, aslan oğlum” deyip boynuma sarılıyordu. Eğer bilseydi sadece “Sümüklü” kelimesini yazabildiğimi...!

Bir kış günüydü. O gün öğretmenimiz sınıfa biraz geç geldi, gururlu ve yüksek bir sesle tayininin çıktığını söyledi. Bu, onun bizimle son dersiydi. Çok üzülmüştük. İnanın ben bile ağlamıştım. Ancak, öğretmenimiz bize veda bile etmeden eşyalarını hızlı hızlı topladı, kaçar gibi çıktı gitti...

Birkaç gün sonra köye yeni bir öğretmenin geleceğini duyduk. Ve bir akşamüzeri genç bir öğretmenin köyümüze geldiğini babamdan işittim. O gece heyecandan uyuyamamıştım. Sabah, hızlı hızlı okula gittim. Sınıfta bir sessizlik vardı. Herkes yeni öğretmeni bekliyordu. Kapı açıldı, öğretmen içeriye girdi. Hepimiz ayağa kalktık. Arkadaşlarımızdan biri hemen pencereleri açmak için hızla yerinden koştu. Öğretmen, bu ani hareket karşısında çok şaşırıldı.

“Hava soğuk, mevsim kış, dışarıda kar var, niçin pencereleri açıyorsunuz?” dedi. Biz hep bir ağızdan koro hâlinde yüksek sesle: “Öğretmenim biz pisiz ve kokuyoruz!” diye bağırdık. Öğretmen başladı kahkaha atmaya. Epeyce güldükten sonra, yerimize oturmamızı söyledi ve pencereleri kendisi kapattı. Bize: “Siz hiç pis kokar mısınız? O nasıl söz? Siz buram buram Anadolu kokuyorsunuz.” dedi. Biz de şaşırmıştık. Acaba “Anadolu kokmak ne demektir?” Masasına oturdu, gayet yumuşak bir sesle konuşmaya başladı. Kendisinden bahsetti, köyümüzü çok beğendiğini söyledi. Öğretmenin gözü bir aralık bana takıldı. Beni işaret ederek:

- Oğlum!, diye bana seslendi. Ben tabii ki şaşırđım ve korkudan titreyerek ayağı kalktım.

- Gel buraya, dedi. Ben içimden:

- Eyvah! Yine başladık, diyerek masaya doğru yürümeye başladım. Her zamanki gibi kulağımın rahat çekilmesi için başımı hafif sağa yatırarak öğretmene doğru yaklaştım. Bir gözümü de yumdum. Öğretmen bana bir şey söylemeden elini yavaşça arka cebine götürdü. Arka cebinden çıkardığı gayet güzel, ütülü, tertemiz beyaz mendiliyle burnumu silmeye başladı. Ben ve sınıftaki herkes pür dikkat, şaşkınlık içinde hiç konuşmadan olanları izliyorduk. Öğretmen hiçbir şey söylemiyor, sadece kendi mendiliyle burnumu bir güzel temizliyordu. Temizleme işi bittikten sonra mendilini katladı cebine koydu. Başımı okşadı, adımı sordu. Ben de o şaşkınlık ve alışkanlıkla: "Sümüklü Ömer!" diye bağırılmışım. Sınıf gülmeye başladı, öğretmenimiz de gülüyordu. Bana sarıldı:

- Olur mu öyle şey Ömer! Senin ismin isimlerin en güzeli "Ömer", dedi. Yerime oturmamı söyledi. Ne kulağımı çekti ne de beni azarladı. Tabii ki ben, bir ders boyunca kendime geledim. Bir gariplik vardı bu işte ama bir türlü çözemiyordum.

Zil çalar çalmaz ürkek bir tavırla ve heyecanla titreyerek öğretmenin yanına gittim. İlk defa kendi isteğimle bir öğretmenin yanına bu kadar yaklaşmışım. Cesaretimi toplayarak titrek ve korkak bir sesle: "Öğretmenim size sarılabilir miyim?" der demez öğretmen beni kucağına aldı, sıkıca sardı. Başımı okşuyor, sırtımı sıvazlıyor beni sımsıkı sarıyordu. Ağlıyordum. Bütün sınıf şaşkınlık içinde bizi izliyordu. Şimdi hatırlıyorum da inanın ne annem ne babam ne de kardeşlerim bugüne kadar bana öyle sarılmamıştı. O günden sonra artık adım "Sümüklü Ömer!" değil "Ömer"di. O gün-

den sonra burnum inanın hiç akmadı. Artık benim de cebimde bir mendilim vardı.

Bugün ben de arka cebimde sürekli ütülü, beyaz bir mendil taşıyorum ve cebimdeki mendili her elime aldığımda o öğretmenim aklıma geliyor. Onu şükranla, minnetle, saygıyla anıyorum. Bana, hayatta öğretililecek en güzel şeyi, sevmeyi öğreten o öğretmenimi asla unutamadım. Şimdi ben de bir köy okulunda çalışıyorum. Ne zaman bir öğrencimin burnunun aktığını görsem hemen çıkarıp onunla siliyorum. Yerine getiremediğim tek hayalim ise gözlüktü. Ne yazık ki aneme gözlük alamadım. Neden mi? Ben ilkokulu yeni bitirmiştım ki annem -o fedakâr, çileli insan- gözlerini hiç açmamak üzere yummuş; Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu."

İşte, size güzel bir anı... Şimdi kararı siz verin. Eğitimde söz mü yoksa davranış mı etkilidir? Çocuklarımıza, öğrencilerimize saatlerce verdiğimiz nasihatler, nutuklar mı etkili, yoksa yaptığımız küçük ama anlamı çok büyük örnek davranışlar mı?

"Çocuğunuzu ne kadar çok sevdiğinizi ona söyleyip durmayın!

Ona sadece sıkıca sarılın..."

Trabzon

İLK TOHUM

Nuran YANIK

Siz naylon lastikle de olsa okula gidebildiği için kendini şanslı ve mutlu hisseden genç bir kız düşündünüz mü hiç hayatınızda? Ben, naylon lastiklerin en güzel ayakkabı sayıldığı, kız çocuklarının okula gitmesine bir hak değil, bir şans gözüyle bakıldığı ya da kimilerinin bunu yanlış ve günah olarak telakki ettiği bir dönemde, Trabzon'un ücra bir kasabasında bitirdim liseyi.

Karın diz boyuna ulaştığı zamanlarda yürüdüğüm dört kilometrelik yolu tamamladığımda, giydiğim kalın yün çoraplarımı ve kara lastiklerimi yakın bir eve bırakır, naylon lastiklerimi giyer, öyle giderdim okula. O zamanlarda -en azından bizlere göre- bir lüks olarak kabul edilen ayakkabıyla ancak liseyi bitirdiğimde tanışmıştım.

İşte mutlu olmanın bu kadar basit ve küçük şeylerle yetinmek anlamına geldiği, okula gitmenin maddi ve manevi güçlüklerden dolayı bir ayrıcalık ve şans kabul edildiği yıllarda ideallerime daha da sıkıca bağlanma vesile olan, bana yeni yeni ufuklar açan sevgili Salim Öğretmenim çıktı karşıma.

Kasabamıza yeni atanan, -belki de yeni olmanın da verdiği bir şevk ve heyecanın etkisiyle- ideallerine sıkıca bağlı olan bu genç öğretmen, okulumuza çok değişik bir hava ve renk katmıştı.

Veteriner hekimin kimya, askerlerin tarih derslerine girdiği böyle bir okulda son derece idealist ve mesleği-

ne âşık bir edebiyat öğretmeni hemen dikkatleri üzerine toplamıştı tabii.

Salim Öğretmen'in hayatıma yön veren ilk sözleri, belki de bu mesleği ve dalı seçmemde ilk tohumların saçıldığı anki diyalogumuz, edebiyat dersinde yazdığım bir kompozisyonumu kontrolü esnasında gelişmişti.

O esnada bana dönerek: "Herkes biraz da bu yöre ağzının etkisiyle de olsa gerek, bu kadar fazla imla ve noktalama hatası yaparken, senin hata yapmaman çok güzel. Ayrıca yazdığın metinler anlam zenginliği ve üslup açısından gün geçtikçe daha da gelişip güzelleşiyor. Bu yazdıklarınla ileride Tonya'da benim yerimi dolduracak bir edebiyat öğretmenininki çıkacağına olan inancımı daha da pekiştiriyorsun." dedi.

Salim Öğretmen'im bu ve buna benzer söz ve davranışları beni çok etkilemiş, onore etmişti. Hedefimi belirlemek ve ideallerime ulaşmakta gerek öğrencilik gerekse meslekî hayatımda onun sözleri bana hep yol göstermiş, tavır ve davranışları model olmuştur.

O günden sonra okula geliş sebebim artık edebiyat dersleri ve Salim Öğretmen'di sanki. Elime ne geçirsem okuyor, okuyordum. Kendimi geliştirmek için daha fazla çaba sarf ediyordum, derslerime daha planlı ve düzenli çalışıyordum.

O günlerde koca köyde benden başka lisede okuyan kimse yoktu. O upuzun yol bana artık yorucu ve sıkıcı gelmiyordu. Çünkü yol boyunca kâh yürürken, kâh oturup bir soluk almak istediğimde kitabımı açıyor bir arkadaş edasıyla ona sarılıyordum.

Beni okula götürürken önümden yürüyerek karlı yolumu açan annem bile bendeki bu yeni azim ve kararlılığı keşfetmiş olacak ki okuyacağıma olan inancını ve umudunu bakışlarıyla hissettiriyordu.

Bütün bu çalışmalarım, kitap okuma sevgim ve yazma merakım diğer derslerime de etki etmeye başlamış, artık okulda başarılarıyla anılan ve tanınan bir öğrenci olmuştum. Derslerde ve arkadaşları arasında konuşmaktan, duygu ve düşüncelerini dile getirmekten âciz, utangaç ve içe kapanık bir öğrenci profili sergileyen ben artık sosyal faaliyetlerinde başkahramanı oluvermiş, herkesle samimi bir iletişime geçmeye başlamıştım.

Sadece bir sözel hazırlık kitabından ibaret kaynak kitabımı teneffüslerde, öğle paydoslarında koltuğumun altına sıkıştırır, doğruca Salim Öğretmen'imın yanına koşardım. O sırada yemekte olduğu bisküvisini benimle paylaşan bu fedakâr öğretmenim, sorularıma hiç bıkmadan ve usanmadan cevap vermeye çalışırdı.

O yıllarda bizim köylerde okumak, hele hele kız çocuklarının okuması o kadar kolay değildi. Ders çalışabilirdin ama çayırıları taşıdıktan sonra. Kitap okuyabilirdin fakat inekleri doyurup sağdıktan sonra. Üniversiteye hazırlanabilirdin yalnız önce sütü makineye vurduktan sonra. Oyun mu, eğlence mi dediniz? Ona belki inekleri otlağa çıkardığında, kaçamak yaparak vakit bulabilirdin. Ama benim bu vaktimi de harcayacak bir lüksüm olmadı hiç o zamanlar.

Üniversiteyi kazandığım haberini bahçede ot biçtiğim esnada almıştım. O an dünyalar benim olmuştu âdeta. Benim de boş vakitlerimde bisküvimi paylaşarak yardımcı olabileceğim, ideallerimi aşılatabileceğim, ölünceye kadar hatta öldükten sonra bile ismimi hayırla yâd ettirebileceğim talebelerim olacaktı.

Bu sevinçli müjdeyi ilk paylaştığım insanlardan biri Salim Öğretmen'imdi. O anda gözlerinde, diktiği bir çiçeğin yeşermeye başladığını görünce gözleri parlayan bir bahçıvanın bakışlarını gördüm. Yüzünde, tarlaya attığı tohumların yeşerdiğine sevinen bir köylünün saf ve temiz mutluluğunu okudum.

Ona çok şey borçluydum. O çok sönük bir öğrenci konumundayken beni, mesleğine olan inancının gücüyle diriltmiş, okul ikincisi olarak mezun olabilen, kendini ifade edebilen, çok kısıtlı imkânlarına rağmen arzu ettiği bölümü kazanabilen bir insan hâline getirmişti. Şu an nerede olduğunu ve hangi okulda çalıştığını bilmiyorum ama benim gibi binlerce öğrenci yetiştirmek için gece gündüz çalışıp çabaladığını tahmin edebiliyorum.

Dört yıl sonra Salim Öğretmen'in nasihatlerini kulağına küpe yapmış, onun mesleğinin kutsallığına inanmış azimli ve kararlı öğretmenlik anlayışını yüreğine naksetmiş genç bir öğretmen olarak mezun olup görevime başlamıştım.

Şu an, dolu dolu geçen on iki yıllık bir öğretmenlik yaşamımı geride bıraktım. Benim en gururlu ve mutlu olduğum anlar, ilk görev yaptığım liseden mezun ettiğim birçok öğrencimle daha sonra meslektaş olarak karşılaşmam olmuştu. O an tıpkı bir insanın diktiği ağacın meyvesinden yiyince duyduğu mutluluğu duymuş, Salim öğretmenlerin bir meyvesi olarak ben de bundan büyük bir kıvanç duymuştum.

Daha sonraları son çalıştığım okulumun kız öğrenci pansiyonunda belletici öğretmenlik yapıyor, okulda sadece formlarıyla tanıdığım öğrencilerimin bir nevi evlerine konuk oluyordum. O âna kadar iki çocuk anesiyken birdenbire yüz seksen kız çocuğunun annesi oluvermiştim. Bana göre bu vazifeyi üstlenince öğretmenliğime bir de anneliğimi eklemiştim. Kızlarımın yemek yememesi, uyurken üstlerinin açılması, soğuklarda ince giyinmeleri ve çektikleri tüm maddi ve manevi sıkıntılar benim de sıkıntılarım olmuştu.

Yatma saati gelince odaları dolaşıp hepsine ayrı ayrı iyi geceler diyerek vedalaşıp kapıyı üzerine çekerken

evdeki çocuklarımdan ayrılıyormuş gibi olur ve ben yokken acaba evde ne yapacaklar düşüncesinin getirdiği sıkıntı gelir yüreğimin orta yerine çöreklenirdi.

Salim Öğretmen'imden aldığım ideallerime daha yenilerini eklemiştim şimdilerde. Kızlarımdan birisi hastalanınca emaneti koruyamama endişesi beni sarar, o öğrenci iyileşene kadar başucunda beklemek isterdim.

Yine bu akşamların birinde yatakhaneleri dolaşırken anne özlemi üzerine sohbet etmeye başladım kızlarımla. Sohbetin koyulaştığı bir anda bir öğrencim yanıma sokularak annesinden bir anne sevgisi ve şefkati görmediğini söyleyerek bu akşam birazcık da olsa beraber yatıp bir anne gibi kendisini kucaklamamı istediğinde gözlerim dolmuş, içim yanmaya başlamıştı. Bu belki çocukça ve safça bir istek gibi görünebilirdi. Nevin'in bu arzusunu gerçekleştirdikten sonra gerçekten anne sevgisi ve şefkatini hayatında hiç tatmamış bir insan için dünyanın en değerli hazinesinin anne sevgisi olduğuna bir kere daha inandım. Hele o öğrencimin o anki hâlini görünce...

O gecedен sonra Nevin, benim için daha farklı ve anlamlı duygularla bağlandığım bir öğrencim hâline gelmişti gözümde. Ona sadece bir öğretmenlik sevgi ve şefkatiyle değil bir annelik hissi ve bağlılığında yaklaşıyordum. Onunla sık sık sohbet ediyor sıkıntılarına ortak olmaya çalışıyordum.

Yıl sonu gelince bütün öğrencilerimle tekrar eylülde buluşma umudu ve hayaliyle vedalaşıp ayrılmıştık. Yaz aylarında bana attıkları mesaj ve çağrılarla, sanki hep aklımızdasın, sakın sen de bizleri unutma diyorlardı.

Bu yıl göreve başka bir okulda başlamıştım. Fakat kızlarıma onlarla tekrar beraber olacağıma söz vermiştim. Onları bırakamazdım. Yeni okulum da ayrıldığım

okulumda çok yakındı. Yeniden dilekçe vererek aynı pansiyonda belletici öğretmenlik yapmak için başvuruda bulundum. Eylül ayının son haftasında göreve geldiğimde yine hepsi şen ve şakrak hâlleriyle karşımdaydılar.

Yalnız birini gözlerim aradı ama bulamadı. Anne sevgisi ve ilgisine duyduğu özlemi bende arayan, belki de beni manevi annesi yerine koyan Nevin yoktu aralarında. Hastalanıp hastanede yattığını öğrenince çok üzülmüştüm. Dualarımız onunlaydı. İyileşip aramıza dönene kadar hep bir yanımız eksik kalacaktı. Aradan yalnızca birkaç gün geçmişti ki kızımın yoğun bakıma alındığını öğrendim. Bu durumuna bir anlam verememiştik. O sadece basit bir üşütme yüzünden doktora gitmişti. Arkadaşları onu hiç yalnız bırakmıyor, yoğun bakımda olduğu günlerde bile sık sık durumunu öğrenmek için hastaneye gidip geliyorlardı.

Aradan bir on beş gün daha geçmişti. Öğretmenlik hayatımda, mutluluk ve heyecan veren hatıraların yanı sıra, bir öğretmenin hayatı boyunca acı ve ıstırap duymasına neden olan dramların da yaşanabileceğine şahit olmuş veya bu tür acı hikâyeleri duymuştum. Ama bu acıların daha da ağır ve katlanılması güç olabileceğini pek düşünmemiş, belki de düşünmek istememiştim. Ta ki o on beş günün sonunda gelen acı haberi aldığım âna kadar.

Evet, bu bir öğretmen için hele hele öğrencisiyle arasında öğretmenliğin çok çok ötesinde bir arkadaşlık hatta bir ana kız bağının bulunduğu bir öğretmen için çok derin bir acıydı.

Cenazede, kimileri evladını, kimileri arkadaşını, kimileri öğrencisini, kimileri tanıdığını, yakınını bu çok genç yaşta kaybetmenin üzüntüsüyle ağlıyordu ama ben... Ben bu duyguların hepsini içimde hissederek

ağlıyordum. Aradan zaman geçmesine rağmen yine de Nevin'in kaldığı odaya girmek istediğimde ayaklarım beni geri çekiyor, arkadaşlarına onun acısını tekrar hissettireceğim korkusuyla o odaya giremiyorum. Nöbetlerime devam ettiğim şu günlerde, kızlarıma her baktığımda onlardan birini kaybedeceğim düşüncesiyle ürperiyorum. Onlarla konuşurken gözlerinin içine bakarak onları çözmeye, dertlerine ortak olmaya çalışıyorum.

Özellikle zamanımızda öğretmenliğin eski değerini ve anlamını yitirdiğini düşünen meslektaşlarıma âcizane bir çift sözüm var: Biz, hangi şartlarda olursa olsun, kendimizi o Nevin'lerin, Ali'lerin, Asiye'lerin ve Fatma'ların annesi ve babası yerine koymayı bir nebzecek olsun başarabilirsek, onları anlamak daha kolay olur. Salim öğretmenlerin bıraktığı emanetlere sahip çıkabilir, attığımız tohumların bir gün yeşerip bahçelere dönüşeceği umudunu kaybetmezsek, inanın ki bu mesleğin verdiği huzur ve mutluluk bizlere her iki dünyada da yeter de artar bile.

Uşak

MAZLUMUN FERYADI

Cumali KALIP

Yaz mevsiminin son kırıntılarıyla avunmaya çalıştığımız günler arifesindeyiz. Gökyüzü, son bir gayretle maviliklerini korumaya çalışıyor ama nafile... Gri benekler, nokta nokta engin boşluğa yayılıyor, arsız arsız yerleşiyor. Kanat çırpın siyah lekeler, uzak diyarlara bir an önce varabilmenin telaşı içinde. Her kanat vuruşu bizlerden bir parça ümidi alıp ötelere götürüyor. Bu sevimli canlıların gelişleri ümit kaynağı, gidişleri hüznün vesilesi...

Hazan mevsimi... Bu isim içinde bulunduğumuz zaman dilimlerine ne de güzel yakışıyor. Usta bir terzinin elinden çıkan kumaş gibi üstüne tıpatıp uymuş. Hüzünlerin depreştiği mevsim... Sonsuz olduklarını zanneden ve dünya hırsını gemleyemeyenlerin dudaklarını uçuklatan gerçekler abidesi sonbahar... Bitiş sembolü... Fâni olduğumuzu haykıran uyarıcı... Gaflet deryasında yüzenlerin nefes nefese kaldıkları günler manzumesi...

Güç ve kuvvet sembolü yaz aylarının gerçeğe teslim oldukları, onlara güçlerinin gerçekte ne kadar zayıf olduğunu haykıran bu günleri çok seviyorum. Yeşilin sarıya kat ettiği kısa yolculuk, serin havadan sıcak iklimime kanat çırpın kuşların seyahati, yokluk günlerinin endişesiyle hazırlığa başlayanların telaşı beni, daldığım dünya uykusundan uyandırıyor, bana beka âleminin yolculuğunu hatırlatıyor.

“Hazırlıklarını gözden geçir.” der gibi... Ölümün, bir gün bütün varlıklar tarafından tadılacağını, bütün nefislerin ölüm gerçeğiyle karşılaşacağını haykırır gibi...

Zaman sessiz bir testere sanki... Her gün bir parçamızı alıp götürüyor ama bizler bunun farkında değiliz.

Güz güllerime kavuşmanın heyecanı içerisindeyim. Biraz sonra, kaçınıcı kez yine yeni simalarla tanışacak, rengârenk çiçek bahçesinin bahçıvanı olma lezzetini tadacağım. Okula doğru yürüyorum. Etrafımda tatlı bir koşuşturmaca... Uzun bir ayrılığın ardından bir başka yuvasına kavuşmanın heyecanını yaşayan yüzlerce öğrenci... Tatlı bir telaş... Gülen, kahkaha atan, mutluluk saçan kır çiçeklerim...

Birkaç dakika geçmemiştiki bu sevincim hüzne dönüşüverdi. Yetiştirme yurdu önünden geçiyordum. Çaresiz yavrucakların mekânından... Kimi kimsesi olmayan zavallı evlatların yuvası önünden... Gözlerim birden doluverdi. Yanaklarımdan yere birkaç damla yaş dökülmüş, kulaklarımı sağır edecek kadar korkunç bir gürültü çıkaran gözyaşının toprağa çarpıp çıkardığı ses, daldığım tatlı hülyadan uyandırıp beni yıllar önce-sine götürmüştü... Öğretmenliğimin ilk yılına...

1982 yılının nisanı... Tabiat yeşilliklerle baştan sona donatılmış. İnsanın içini okşayan ılık bir hava... Okula, yeni atandığım Mevlana Ortaokuluna doğru yürüyorum. Dudaklarımdan gönlüme, gönlümden dudaklarıma yol alan dua... Çocuklarıma, canlarıma bir şeyler verebilmenin, onlara bir şeyler öğretebilmenin duası...

Evlialar şehri Konya... Konya'm, canım memleketim... İlk tayin yerim... İlk göz ağrım... Başımı döndüren sevdalım kucacağını açmış. Beni sımsıkı kucakla-

yan beldem... Her karış toprağı Mevlânâ'nın, Şems-i Tebrizî'nin manevi iklimiyle bezenmiş. Gönüller sultanı aziz şehir...

Çocuk yuvasının önünden geçmekteyim. Konyalıların gözü gibi baktığı yuvanın önünden... Buraya gelişimin ikinci ayındayım. Buradan her geçişimde içim cız ediyor. Yüzlerce kimsesize, anası olmayana, babasını kaybedene sığınma yeri oluyor. Gündüz yağmur olup akan, gece sele dönüşen gözyaşlarının hiç dinmediği mekân burası. Hıçkırıkların ayyuka çıktığı, anasızlığın ıstırabının yaşandığı, babasızlığın ve kimsesiz olmanın katmer katmer acılaştığı son sığınak... Çaresizliğin zirveleştiği yer... Hicran ve hüznün sarmaş dolaş olduğu ülke, buzlar ülkesi...

Hele bayramlarda, hele toplumun neşeye boğulduğu o günlerde, evlerdeki neşeler caddelere, sokaklara taşarken buradakilerin gözyaşları yürekleri alev alev yakmakta...

Yeni alınmış elbiselerle, gıcır gıcır ayakkabılarla yüzlerinden gülücükler akan çocukları gören bu yetim ve öksüzler neler hissediyorlar? Ya da neleri hissedemiyorlar? Ağlamadan, hıçkırıklara boğulmadan, gözyaşlarını sel gibi akıtmadan, bayramları zehir olmadan gülüp eğlenebiliyorlar mı? Bayram, onlara da bayram oluyor mu? Bayramı bayram yapabiliyorlar mı?

Bu duygu karmaşıklığı içinde, ezilmiş, yıpranmış, gücü tükenmiş ruh hâliyle okula gelmiştim. Sabahçı öğrencilerin çıkmasına daha vardı. Okul bahçesindeki banklardan birine oturdum. Etrafı seyre dalmışım. Yanıma gelen öğrencilerimi fark edememişim.

- Hocam sizden izin istiyoruz.

Bunlar birinci sınıf öğrencileriydi: Fidan, Gülsüm, Mustafa... Başımı kaldırdım, yüzlerine baktım:

- Ne izni?

- Piyas çalışmamız var, Türkçe dersinden izin istiyoruz.

Dilimin döndüğü kadar, izin yetkisinin bende olmadığını, izni okul idaresinden almaları gerektiğini anlatmaya çalışmışım. Gülsüm ile Fidan okul idaresinden izin almaya giderken, Mustafa yanımda kalmıştı. Belli ki sohbet etmek, dertleşmek istiyordu. Mustafa'ya yer işaret ederek:

- Oturmaz mısın? Biraz sohbet edelim, dertleşelim, dedim.

O gün Mustafa bana trajik hayat hikâyesini anlatmıştı. Henüz on iki, on üç yaşındaki çocuk neler yaşamamıştı ki...

"Babam polis memuruydu. Mutlu çok mutlu bir ailem vardı." Yutkunmuş, samimiyetimden emin olmak için gözlerime bakmıştı. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Başını yere eğdi. Birkaç saniye sustu. Yeniden anlatmaya devam etti:

- Bir gün uzun ve yorucu bir görevden gelmiş babam. Annem de gezmeye gitmiş, gecikmiş biraz. Evde yemek yok yiyecek... Tartışmaya başlamışlar. Annem susmamış, babam da... Sonra...

Mustafa birden sustu. Vücudu titremeye başlamıştı. Siyah gözlerini çevreleyen alnından terler akıyordu. Kumral saçları diken diken olmuştu. Geçmişte yaşadığı o günü, şu an saniye saniye yeniden yaşıyor gibiydi.

- Evet, sonra Mustafa? Ne oldu sonra?

Mustafa daha fazla dayanamamış, ağlamıştı. Başını omuzlarıma yaslamış, hüngür hüngür ağlıyordu. Ağlamasının bitmesini beklerken, onu sakinleştirmeye çalışıyordum.

Napolyon: “Mutlu olduğum zaman insanları anlıyor sanmıştım. Ancak onları felaket içinde tanımam mukaddermiş.” der. Mustafa’nın yaşadığı felaketi yaşıyor gibiydim. Kötü, çok kötü şeylerin olduğunu hissetmişim.

- Evet Mustafa, seni dinliyorum, anlat ki açılsın.

Mustafa, gözyaşlarını o kuru, kupkuru elleriyle sil-di:

- Babam eline silahı aldı, son kurşuna kadar annemin üstüne boşalttı. Annem oracıkta can verdi. Babamı hapse attılar. Beni ve ağabeyimi yetiştirme yurduna verdiler.

Gözlerim dolu dolu olmuştu. Ağlasam, Mustafa üzülecek; ağlamasam, bedenim duygusuzluğa isyan edecekti. Gözyaşları emre itaat etmeksizin yuvalarından aşağıya kısa yolculuğuna başlamıştı bile.

O an kuşlar kanat çırpıyor, ağaçlar sallanmıyor, yapraklar hışırdamıyordu. Sessizlik bütün evreni kuşatmıştı. Zaman durmuş, Mustafa’nın hikâyesine gözyaşı akıtmaya başlamıştı. Tabiat, yaratılan her şey, Mustafa’nın geçmişine ağlıyordu. Yer ve gök beş yaşında çaresizlik denizine düşen, boğulmamak için çırpınan Mustafa’nın dramına ağlıyordu.

Babasının nerede yattığını, ziyarete gidip gitmediğini sordum. Gözlerimin içine boş nazarlarla baktı:

- Bilmiyorum hocam, ne o bizi arıyor ne de biz onu arıyoruz.

İnsanın en büyük dostu zorluklardır. Çünkü insanı onlar güçlendirir, olgunlaştırır. Mustafa henüz on üçünde öylesine olgunlaşmıştı ki... Zaman zaman metanetine hayran kalıyordum. Hayatı böyle kabullenmişti.

Yurtta neler yaşadığını anlatmaya başlamıştı. Başkalarının çorabını, çamaşırını yıkadığı günleri... Elinden yemeğinin alındığını, kendisinden büyüklerin şiddetine maruz kaldığını, yurdun işlerini kendisine, kendisi gibi sahipsiz çocuklara yaptırıldığını... O anlattıkça ben hayretler içinde kalıyor;

“Nasıl olur, olamaz, bu mümkün değil” gibi sözlerle şaşkınlığını gizleyemiyordum.

O gün Mustafa bana bütün hayat hikâyesini anlatmış, onunla sırdaş olmuştuk. Dert arkadaşydık artık onunla.

Ben de kendisine hayatımın kesitlerini anlatmıştım, Mustafa'nın çilesini başkalarının da çekebileceğini ifade etmeye çalışıyordum.

Çocukken ekmek bulamadığım günleri, sekiz dokuz yaşında gece karanlığında simit satmaya gittiğimi, ortaokul yıllarında hem okuyup hem çalıştığımı, yüksekokul okurken gündüz sebze meyve sattığımı gece okuduğumu, daha birçok hatıramı anlatmıştım Mustafa'ya. Dinledikçe seviniyor, acılarından garip bir zevk alıyor, çile yolculuğunda yalnız olmadığının mutluluğunu yaşıyordu.

Mustafa ile sırdaş olmuştuk. O yıl, Mustafa, her gün yolumu gözler, okula gelmemi sabırsızlıkla bekler, birkaç dakika da olsa günlük yurt hatırasını benimle paylaşırdı.

Yıllar var ki Mustafa ile haberleşemiyoruz. Konya'dan Malatya'ya tayinim çıktıktan sonra birkaç yıl Mustafa'yla mektuplaştık. Sonra bu mektuplar gelmez oldu. Birkaç kez Konya'ya gittim ama Mustafa yoktu. On sekiz yaşına geldiği için yurttan çıkarılan Mustafa'nın yerini, ne yaptığını bilen yoktu.

Diğerleri gibi Mustafa da ağzından alevler saçan canavarın kursağına yem olmuştu. Birçokları gibi Mustafa da kaybolmuştu ya da kaybetmiştik Mustafaları... Nicelerini kaybettiğimiz gibi...

Kulakları sağır edecek kadar şiddetli çığlıkları, mazlumların feryadını işitemeyecek kadar sağırlaşmıştık. Bütün duygularımızı tabuta koymuş toprağa defnetmiştik.

Kimsesizler, yetimler yurdu önünden, yuvası olmayan kanatsız kuşların etrafından ne zaman geçsem içime hüznün çöker. O an çevrede kimse yoksa gözyaşlarımı toprağa dökerim, birileri varsa içime... Sessiz çığlıklarla inleyen, feryadını kendisinden başkasına duyuramayan Mustafaları hatırlarım. Toplumun elinden tutmadığı, gökyüzündeki yıldızlar gibi bir bir kayan ne olduğu, nerede ne yaptığı bilinmeyen Mustafaları düşünürüm.

Ahtapotun kollarına teslim ettiğimiz, çarkın dişlilerinde ezdiğimiz sadece seyrettiğimiz Mustafaları... O an insanım diye gezmekten, insanlığımdan utanırım.

Van**MAMOSTE (ÖĞRETMEN)**

Mehmet BOZKOYUN

“Mamoste çıma hatı gündeme?” (Öğretmen köyümüze niye geldin?) Hiç bilmediğim bir diyara ilk ayak bastığımda yüzüme tokat gibi çarpan bu söz, yüreğimde hep bir yara olarak saklı. Aralık 2002, ilk görev yerim Van’ın Erciş ilçesine bağlı Hoca Ali köyü. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde gerekli işlemleri yaptıktan sonra, köy dolmuşunun kalktığı yerin adresini alıp yola koyuldum. Zemheri, her taraf donmuş, iliklerime kadar üşüyorum. Nihayet aradığım yeri buldum. İçinde sigara dumanının yangın yerine çevirdiği köhne bir kahvehane. Yabancı olduğum her hâlimden belliydi. Usulca bir tabureye oturdum, kaçak çay olup olmadığını sordum. Önce yüzüme alaylı bir bakış fırlatan kahveci çırağı biraz durakladıktan sonra “Yok abi, kaçak çayımız yok; ama başka bir şey isterseniz seslenin yeter.” dedi ve biraz önce benim için bıraktığı türküsüne kaldığı yerden devam etti. Ben etrafa göz ucuyla bakarken yerinden kalkıp bana doğru gelen kısa boylu, başında eski bir şapka, ağzında kaçak sigarası, elinde uzunca bir değnek olan, pos bıyıklı, esmer tenli bir amca sinirli sinirli Kürtçe bir şeyler söyledi; fakat kulağım onda olmadığı için ne söylediğini anlayamadım. Oturdu ve derin derin yüzüme baktı. Belli bir süreden sonra çar naçar kendimi tanıttım. Hoca Ali köyüne yeni atanmışımı, dolmuşun kalkmasını beklediğimi, söyledim. O, yaşlıca adam yüzünü sol tarafa çevirip tüm hayallerimi yıkan o cümleleri sıraladı. “Mamoste çıma hatı

gundême?” (Öğretmen köyümüze niye geldin?) Adam benim Kürtçe bildiğimi hesap etmemişti. Sözü duyar duymaz başımdan kaynar sular döküldü. Tüm şevkimi alıp götüren bu yaşlı adama istemeden de olsa kendi içimden kızgınlık duymaya başladım. Nereden çıktı bu adam, bu kadar sevinçliyken bu da ne, hiç hesapta olmayan şeyler mi var? Kafam bu sorularla boğuşurken dolmuş şoförü Bahattin; “Hoca kalk, gidiyoruz.” dedi. Yola koyulduk. Soğuk mu soğuk, her taraf beyaz bir gelin gibi süslenmiş, şehrin koyuluğundan çıkıp göz alabildiğine beyaz bir denizde yol alıyorduk. Hayallerden sıyrılıp yan tarafımda oturan adama baktım. Bakar bakmaz sanki yolculuğun başından beridir ona bakmamı bekliyormuş gibi birden kendini tanıttı: “Ben Ali. Hoca Ali köyünde oturuyorum.” dedi. Ben de kendimi istemeye istemeye tanıttım; çünkü ikinci bir felaketin başıma gelmesinden korkuyordum.

Nihayet iki yıl görev yapacağım ve hiç unutamayacağım mekânıma ayak bastım. Köy muhtarı beni gayet nazik karşıladı. Lojmanın anahtarını bana verip işinin acele olduğunu söyledi ve ayrıldı. Hava iyice kararmış, müthiş bir soğuk, kar bir adam boyu... Karlara bata çıka lojmana ulaştım. Yalnız adı lojman olan binaya vardığımda ikinci bir şok yaşadım. Kapı tahtadan... Kapı ile duvar arasındaki boşluk bir karış... Çatı damlıyor... Soba yok, elektrik yok, yemek yok... Bavulumu içeri bıraktım. Lojmanda eski kanepeler, halı ve battaniyeler; ama kirden görünmeyecek durumdaydılar. Yanımda getirdiğim yiyecekleri karanlıkta orta yere bırakıp telefon ışığının gayet romantik aydınlığında(!) karnımı doyurdum. Aradan kısa bir süre sonra kapının şiddetle vurulduğunu duydum. Hemen fırlayıp kapıya doğru yöneldim. “Kimsiniz?” diye sormaya fırsat bulamadan “Hoca aç, ben Ali.” Kapıyı açtım, buyur ettim; ama “Yok hoca yok, kalk bize gidelim.” dedi. Hiç itiraz

etmeden kabul ettim. O gece (sonradan Ali Dayı diyeceğim) Ali'nin evinde kaldım. Hafta sonu olduğu için sabah erkenden kalkıp Erciş'e gittim. Bir ev için gerekli olan tüm malzemeyi küçük bir kamyonete yükleyip getirdim. Karların üstüne bir naylon serip tüm eşyaları naylonun üstüne koydum. Okul bahçesinin hemen yanında köy çeşmesi vardı. Kürtçe bildiğim için oradaki kadınlardan, birkaç kız çağırıp evi temizlememe ve eşyalarımı yerleştirmeme yardım etmelerini istedim. Hiç itirazsız kabul ettiler. Lojman işini hallettikten sonra sınıfları kontrol ettim. İçler acısı... Eski öğretmenin tayini çıktıktan sonra köye ilk atanan benim. Üç aydır köy öğretmensiz. Öğleden sonra muhtarın dükkânına, daha doğrusu bir tarafı dükkân bir tarafı kahvehane olan mekâna gittim. Tıklım tıklım; oyun oynayan, sigara içen, bağıra bağıra tartışan... Yani ne istesiniz var. İçeri girmemle ortalığı bir sessizlik kapladı. Muhtar bana yer gösterip oturmamı istedi; fakat ben oturmayacağımı söyledim. Sessiz ortamdan faydalanıp konuşmaya başladım. Okulun onarılması için bana yardım edecek olanların adını alacağımı ve okul onarımına hemen başlayacağımızı belirttim. "Bana yardım edecek misiniz?" dedim, çıt yok. Muhtar beni bir kenara çekip hoca boşuna uğraşma bunlardan bir şey bekleme, dedi. Eski öğretmenimiz de az dil dökmedi; ama boşuna... Ancak yine seslendim "Yardım etmeyecek misiniz?" Yine çıt yok. Pes etmedim; yardım edecek olan varsa ben şimdi gidiyorum, sınıfta bekleyeceğim. Muhakkak aranızdan gelen birileri olacaktır, dedim ve ayrıldım. Söylene söylene okula doğru giderken beni düşüncelerimden uyandıran yüksek bir ses "Hoca hoca!" Arkamı dönüp baktığımda kimi göreyim sizce Ali Dayı. Hoca okula git ve beni bekle. Okula gittim aradan çok kısa bir süre geçtikten sonra yanında bir sürü eşya ve altı adamla geldi. Gelenler kimdi? İsimlerini sonradan öğrendiğim ve bana kol kanat geren o kahraman köylüler şunlardı:

Ali Dayı, Veli Dayı, Bedo (Bedrettin Amca), Yavuz (Ali Dayı'nın oğlu), Ali, Yusuf Abi, Halit Abi. Boya badanayı yaptık, kapıları tamir ettik, kırık camları çıkarıp idareten yerlerine halifleks parçaları yapıştırdık. Okulu iki günde hazır denebilecek bir duruma getirdik. Salı günü öğrencilerin okula gelebileceklerini köydeki imamın yardımıyla duyurdum.

Güneş artık izin isteyip çekilirken gece, örtüsüyle yeryüzünü saklamaya başlıyordu. Ufuk kızışmış, kuşlar yuvalarına doğru kanat çırparken ben yine o dayanılmaz uzun ve yalnız kış gecelerinin insafına kalmıştım. Mum ışığında elime aldığım kitaba o kadar dalmışım ki bir ara duvara asılı saate gözüm takıldı. Saat 1:00 olmuştu. Kitabı bir tarafa bırakıp kanepeyi açtım. Kanepenin üstüne önce battaniye, sonra yorganı koydum. Üstümü değiştirerek buz gibi yorganın içine başımı sokup hızlı hızlı nefes almaya başladım ki bir an önce yorganı ısıtıp uyuyabileyim. Şafak vakti camiden yükselen o ilahi çağrının sesiyle uyandım. Abdest aldım ve sabah namazını huşu içinde kılıp ellerimi semaya kaldırarak insanı ferahlatan duaya başladım. O zaman neler söylediğimi hatırlayamıyorum; ancak duadan sonraki ferahlığı şimdi olmuş gibi hatırlıyorum.

Gün yavaş yavaş ağarmaya başladı. Güneş tüm heybetiyle Mengene Dağı'nın ardından yeryüzünü selamlarken, horoz sesleri çocukların ağlamalarına karışıyordu. Gün iyice ağarmış, okul bahçesinde birkaç öğrenciden başkası yok. Zaman ilerliyor; ancak öğrenci sayısında herhangi bir artma olmuyordu. Bende siyasetçilerin söylemlerini kendime rehber edinip "Onlar gelmiyorsa ben giderim." dedim. Yanıma bir öğrenci alıp evleri tek tek gezmeye başladım. Kimi "Evet", kimi "Hayır" dedi; ancak Kürtçe bilmemin verdiği avantajla hayırda ısrar edenleri razı etmeyi başardım. Sabah okul bahçesinde beş öğrenci varken ikindiye doğru bu

sayı kırk yedi oldu. Bunda yalnız benim değil, küçük öğrencim Levent'in çabalarını da yabana atmamak lazım. Levent'e başka öğrencinin kalıp kalmadığını sordum yine heyecanlı ve kelimeleri hızlı hızlı sıralamaya başladı. "Örtmenim Fahro'nun oğlu Deniz çok çalışkan; ama babası okula gelmesine izin vermiyor." dedi. Peki dedim, hadi Fahro'nun evine gidelim. Başka bir şey daha söylemeden Levent bana dönerek "Örtmenim ben korkuyorum, Fahro'nun hem köpekleri var hem de çok sinirli biri. Hep bağıyor hatta diğer öğretmenimizi köylüler onun elinden zor kurtardılar." dedi. İçime bir şüphe düştü. "Gitsem mi? Gitmesem mi? Tevekkeltü al-Allah! deyip köyün biraz aşağısında etrafı çitlerle çevrili, çatısı olmayan, tipik bir doğu köy evi olan eve yaklaştığımızda köpek havlamaları gelmeye başladı. Köpek seslerini duyan boyu küçük yüreği Süphan kadar büyük Levent "Öğretmenim köpekler bize doğru geliyor." dedi. Korkma canım benim; ben yanındayım, dedim ancak içimi bir korku kapladı. Hemen etrafıma bakmaya başladım, belki etrafta elle tutacağım bir şey bulurum umuduyla; ancak yerde hiçbir şey yok. Atkımı hemen çıkardım. Levent'in elindeki elmayı alıp atkıya sardım ve atkıyı sıkıca bağladım. Levent'i arkama aldım ve bize doğru hışımla gelen iriyarı iki köpeğe karşı canhıraş bir şekilde karşı koymaya başladım. Köpeklerin ağzından salyalar akıyor; sanki soylarını kurutan bizmişiz gibi saldırıyor. Neyse ki Fahro'nun evinden gelen bir genç, köpekleri sakinleştirip tasmalarından tutup bizden uzaklaştırdı. Biz de genci takip edip Fahro'nun evine doğru gittik. Evin önüne gelir gelmez gördüğüm şey karşısında buz kestim. Karşımda duran adam Erciş'e geldiğim ilk gün kalbimde kapanmaz yara açan o sözü bana söyleyen adamdı. Ben adama durumu daha anlatmadan bana sert sert bakarak, âdeta kükrüyormuş gibi "Nerden geldiysen oraya git, yoksa olacaklara karışmam." dedi. Fakat bunca zorluğu göze

almışken vazgeçmeye niyetim yoktu. Her şeye rağmen çocuğu alıp okula götüreceğimi söyledim. Koşarak içeri girip pompalı tüfeğini çıkardı, bana doğrulttu. "Sekiz sene yattım, senin için de sekiz sene yatarım." dedi. Bana iki dakika mühlet verdi: "Ya gidersin!" dedi bana, "ya da götürürler." Çar naçar oradan ayrıldım. Ancak kafama koymuştum o çocuk okuyacaktı ve onu okula ben getirecektim, ne pahasına olursa olsun! Yenilmiş bir ordu gibi ezik ayrıldım oradan. Kafamda binlerce düşüncenin savaşı başladı.

Güneş yine yeryüzüne küsmeye başlamış, başını alıp gidiyordu beni dertlerimle baş başa bırakarak. Ancak, iman gözlüğüyle kâinatı temaşa etmek insanı umutsuzluğa itmiyor, aksine insana umut aşıyor. "Sizin şer bildiğiniz hayır; hayır bildiğiniz şer olabilir." kaidesine rahmetten umudumu kesmedim. Yine yalnız gecelerin koynunda avunmaya başladım ancak avuntum Müslüm'ün, Ferdi'nin, Orhan'ın isyan kokan şarkıları değildi, kitaplardı. Deryalar kadar büyük kitaplar. O gecenin büyük bir bölümünü okumakla geçirdim. Sabah yine ilahî sedayla başladı. Okul bahçesinde çocuk sesleri kuş cıvıltılarını andırıyordu. Hemen kahvaltı yapıp dışarı çıktım. Öğrencileri sıraya koyup okumanın faydalarını anlattım. Okuyanla okumayanın bir olmayacağını anlattım. Çocukları içeri aldım ve tek tek okutmaya başladım. Felaket! Kırk yedi öğrenciden on yedi öğrenci okuyup yazabiliyor. Hemen işi ödüle bağladım. Okuma yazma bilmeyenlerden ilk önce okumaya geçen her on kişiyi Erciş'e götürüp gezdireceğimi söyledim. "Bismillah" deyip okuma bilenleri ödevlendirdim, bilmeyenlerle derse başladım. Saat su gibi geçti. Bir ders iki ders derken öğle ezanı okundu. Öğrencilere yemek yiyip okula gelmeleri için kırk dakika verdim ve bu durum orada çalıştığım süre boyunca geçerli kaldı. Ben yemek yemedim Fahro'nun (sonradan isminin

Fahrettin olduğunu öğrendiğim ve çok sevdiğim sinirli, kısa boylu amca) evine gittim. Fahro beni görür görmez, "Hoca şaka yapmadım bak, vururum seni." dedi. Ben de "Mutlak bir gün öleceğiz. Ha bugün ha yarın ne fark eder!" dedim. Fahro, çocuğu vermemekte ısrarlıydı. Zamanım doldu, okula döndüm. Bu gidip gelmeleirim tam tamına -hiç ara vermeden, hafta sonları dâhiltam altmış üç gün sürdü.

Okul açılalı iki ay olmuş çocuklar hafta sonu da okula geliyorlardı. Ben ise Fahro'nun oğlu Deniz'i okula getirmeye çabalıyordum. Bu arada ilk on kişi okumaya geçmiş ve onları bir günlüğüne geziye götürüp getirmiştım. Bu olay köyde bomba etkisi yaptı. Velilerin okula gidiş gelişleri arttı. Artık öyle bir hâle geldi ki akşamları da okuma yazma bilmeyenler için okuma yazma kursu talepleri geliyordu. Hâliyle bu beni mutlu ediyordu. Bu arada kış iyice bastırmış, beyaz örtünün üstüne her gün yeni bir örtü seriyordu yüce yaradan. Bir cuma günü kar öyle şiddetli yağıyordu ki tam bir tufan gibiydi. Sınıfta sobayı yaktık, içerisi sımsıcak. İnsanın dışarı çıkması yok öğleye doğru kar yağışı sona erdi, güneş açmaya başladı. Allah'ın büyüklüğüne boyun eğdiren bir vukuat... Çocukları öğlen arası için eve gönderdim. Ben de abdest alıp cuma namazına gittim.

Cami çıkışında okula uğramadan Fahro'nun evinin yolunu tuttum ve cuma gününün hürmetine inadından vazgeçmesi için eve kadar dua ettim. Bu kez beni kapıda eşi karşıladı. Fahro'yu sordum bana Deniz'i alıp çıktığını ve nereye gittiklerini bilmediğini, söyledi. Ben de ola ki çocuğu okula götürmüştür diye düşündüm ve hızlı adımlarla okula doğru yürümeye başladım. Ya kendisi çocuğu okula götürmüşse, ya yaptığından pişman olmuşsa? Kafamda bu sorulara cevap ararken okul kapısına geldiğimi fark ettim. Hızla sınıfa girdim sınıfa göz gezdirdim Deniz var mı yok mu? Maalesef

yok, yanılmışım yine ellerim boş ve yine koskoca bir hiç. Artık sabır taşım kırılmak üzereydi.

Bin bir düşünce içindeyken kapı çaldı. “Gel” dedim kimse yok. İkinci kez “Gel!” dedim kimse yok. Üçüncü kez “Gel!” dedim kimse yok. Kapıya gittim, kendim açtım. Kapıyı açar açmaz donakaldım. Fahro ve Deniz! Dakikalarca sessiz kaldık. Üzerimdeki şoku atlatır atlatmaz hemen içeri buyur ettim. “Yok öğretmenim yok, yüzüne bakmaya utanıyorum. Deniz’i getirdim. Allah’ını seversen bana bir şey sorma. O, artık senin, ne yaparsan yap.” dedi ve fırtına hızıyla dışarı çıktı. Arkasından gittiysem de nafile sanki uçarcasına yürüyordu. Şaşkın bir şekilde sınıfa geri döndüm. Deniz’in başını okşadım, sıraya oturttum. Sevinçten ne yapacağımı şaşırmıştım. Demek, isteyen kişi pes etmedikçe Allah da ona yardım edermiş. Bu düşüncelerle boğuşurken Deniz’in sesi beni hayallerimden uyandırdı. “Öğretmenim, kitap okuyabilir miyim?” dedi ve okudu. Müthiş okuyor deniz...

Aylar su gibi akıp geçti artık köyden ayrılma vakti gelmişti. Van merkeze tayinim çıkmış, ayrılık çanları çalıyordu. Eşyalarımı hazırladım, öğrencilerimle vedalaştım. Okulun bahçesi köylülerle dolup taşıyordu. Beni uğurlamaya gelmişlerdi. Aralarında Fahrettin Dayı (namı diğer Fahro) da vardı. Köylülerle tek tek vedalaştım. Sıra Fahro’ya gelmişti. Bana yaklaşıp gözlerimin içine bakıyordu ve gözlerinden yaş akıyordu. Usulca kulağıma eğilip kalbimde ikinci yarayı açan sözü söyledi. “Mamoste çima diçi ji gundême?” (Öğretmenim köyümüzden niye gidiyorsun?) deyip arkasını dönerek yürüdü, yürüdü ve gözden kaydoldu.

Yalova**YÜREĞİMDEKİ HATIRALAR**

Habib FİDAN

Penceremden sürüler hâlinde leylekler uçtu. Karşı bacaya yuva kurmuş leylekler de yok artık. Tıpkı yıllar geçtikçe, benden uzaklaşan ve kalbimin dehlizlerinde biriken hatıralarım gibi...

Mevsim sonbahar... Sarıya dursa da yapraklar, içten içe soğusa da toprağın bağı, kararmaya yüz tutsa da boy boy bulutlar; içimde cıvıl cıvıl kaynaşan bir bahar olur hazanda. Çünkü öğretmenim ben... Sonbaharın ayrılık sûruna inat, daima içimde canlı bir bahar muştusu yaşatmasını bilirim. Ayazda bile olsa, yüreğimin sıcaklığıyla çeşit çeşit gül yetiştirme sorumluluğu yüklenmiş omzuma.

Mevsim sonbahar... Ayrılıkla vuslatın iç içe dans ettiği bu mevsimde ilk tanıdım hayatları, özlemleri, umutları ve dahi umutsuzlukları... Ve ben; geçmişle geleceğin orta yerinde, ömür ağacımın meyvelerine durmaya başlıyorum şimdilerde. Kimi al al, kimi hafif sarı, kimiye ekşimsi yeşil yeşil... Kaç mevsim geçti bilinmez; kaç hayat barındı yürek çekirdeğinde tarifi imkânsız. Hepsinden öte, kaç çığlık vardır; sevgi açlığıyla yüreğime akseden hesaba gelmez...

İlk dersim... Ön taraflarda oturmuş, yarı baygın gözler; ama bir o kadar başarıya aç bir parmak havaya kalkıyor bir biri ardınca. Dikkatimi çekiyor: "Adın ne senin?" "Atilla" diye bir cevap alıyorum. "Nerelisin Atilla?" "Ağrılıyım" "Aaa, benim kan kardeşim var; o

da Ağrılı” deyince, gözleri parlıyor. “Baban ne iş yapıyor?” deyince, o parlayan gözlerin sönüşü hiç aklımdan çıkmıyor. Şaşırıyorum; o başarıya aç, ama elinden tutulması gereken ve bir şefkat elinin okşayışına hasret, başı Ağrı Dağı kadar mağrur yüreğin, baş eğen hâline eziliyor içim. Sonra kesik bir cevap: “Babam öldü!” Sustum. İçimde garip bir sızı... Ama yine de üstesinden gelmeliyim. Bu umutsuz havayı dağıtmalıyım. Ne kadar soğusa da ortam, yüreğimi sıcak tutmak düşerdi bana. “Üzülme Atilla! Sen başarıyla, hayırlı bir evlat olmakla babanın ruhunu mutlu ediyorsundur.” demek bana düşüyordu yine. Yüzünde, zemheriden kalma bir tebessüm beliriyor Atilla’nın.

O günden sonra bir kardelendi benim için Atilla! Boy boy şiir ezberliyordu, şiir dinletilerine. Yarışmalara katılıyor, tiyatrolarda en olmaz denecek rolleri becerebilen ve hafızası günden güne güçlenen bir kişilik sergiliyordu. Mutlu oluyordum. Sanki o, yönünü tayin edemeyen bir kuş; bense onu varması gereken hedefe ulaştıran Simurg olmuştum. Aramızda oluşan bağdan ortaya çıkan sevgi, sanki sihirli bir değnek olmuştu da yüreğine her dokunuşumda kendine geliyor ve yoluna emin adımlarla ilerliyordu. Bir bahçıvan titizliğiyle toprağını havalandırdım. Zararlı otları etrafından temizlemek oldukça zordu. Hâsılı; bir yandan yüreğimdeki sevgiyi hamuruna katık etmeye çalışırken, diğer yandan zaman değirmi de işliyordu.

Günler, haftalar, aylar derken; yıllar yılları kovaladı. Ve kanatlanmaya hazır bir kuş misali elimden uçup başka bir okulun kapısına kondu, sihirli değneğin gösterdiği yere, hayalindeki mesleğin ilk aşamasına: Anadolu Öğretmen Lisesine... Şimdilerde ara sıra haber alıyorum kendisinden... Selamıyla huzur buluyorum. Kim bilir, belki ileride gölgesinde huzur bulacağım ve dalında binlerce meyveyi tadacağım koca bir ağaç olacak...

Sen Atilla! O, dünyayı içine almaya hazır yüreğin duymasa da satırlarımdaki sesleri, yetim kalmış yürekte parıldayan ilk ümit ışığım olmaya devam edeceksin. Umarsız ve ışısız hayatların ritmi işlerken ortalıkta, sende duydum yüreğimin umutla çarptığını. Ben ki göçmen bir kuşum. Semadan semaya konaklarken, yüreğimin heybelerinden çorak diye hep üzüldüğüm topraklara, çatlasın diye durmadan serptiğim umut tohumlarının boy vermeye başladığını gördüğüm ilk göz nurum, taze fidanım; yolun açık olsun...

Varlığın varoluşuna anlam katan sevginin açtığı yolda ilerlerken, yazmakla bitirilemeyecek yaşamları anlatmak belki de bir öğretmenin bitiremeyeceği bir iştir. Çünkü öğretmenlik daha çok gönül işi olduğundan, gönlün hissettiklerini dil tam olarak anlatamayacaktır. "Ağlarım, ağlatamam, hissederim söyleyemem / **Dili yok kalbimin** ondan ne kadar bîzârım" diyor ya Mehmet Âkif, öğretmenlik de bu türden bir şey. Söz Mehmet Âkif'ten açılmışken, nadide meyvelerimden bir tanesi olan Sinan'ı anmamak belki haksızlık olur. O konuşurken, yaşından büyük sözler sarf eden ve şiir için elverişli sesiyle nice gönülleri fetheden Sinan... Her sene âdet olduğu üzere temsil etmek istediğim tiyatro dolayısıyla daha iyi tanıma fırsatı buldum kendisini. Cümleleri telaffuzu ve ezber kabiliyeti; başarısızlığın meziyetmiş gibi görüldüğü bir ortamda, bana bir çoban yıldızı gibi göründü. Sahi, öğretmenlik öğrencinin gözlerinden yüreğinin derinliklerine girebilmekse, ben de hasada hazır bu yüreği işlemeliydim. O sene Mehmet Âkif Şiirleri Okuma Yarışması'na katılmıştık. Tiyatrodaki rolünün yanı sıra, bir de "Necid Çölleri'nde" şiirini ezberlemesi için belirli günlerde birlikte çalışmaya başladık. Okuyuşu, ezberleyişi beni o kadar etkiliyordu ki, birinciliği kazanabileceğimizi kendisine

devamlı hatırlatıyordum. Ancak o biraz heyecanlı ve kendine has güvensiz tavırlarıyla aynı inancı paylaşmaktan uzaktı.

Gün geldi, çattı ve jürinin önüne çıkma sırası bize gelmişti. “Öğretmenim heyecanlıyım” dedi Sinan. O an onu silkelemek gerektiğini düşünerek, “Gözlerime bak” dedim sert bir tonla. “Bu gözlerde başarısız olacaksın diye bir düşünce var mı?” diye devam ettim. “Şimdi çık ve herkesi kendine hayran bırak” dedim. Sinan kürsüye çıkarken heyecanlıydım. Ancak o okudukça, içimdeki kuşun kanatlanmaya hazırlandığını ve Sinan’ın yüreğine bir zeytin dalı daha uzatacağını hissediyordum.

Bitirmişti... Herkes tarafından alkışlanırken, yanıma geldi. Sonuç mu? Kazanmış ve il birincisi olmuştu. Okulumuzun edebî bir dalda derece alması da ayrı bir gururdu bizim için. Sinan’la bu tarz başarıları artık o kadar kanıksamıştık ki, bir dahaki sefere Necip Fazıl’ın “Sakarya Türküsü” şiirini hazırladık. Tüm seyirciler alkışlarken, Sinan yine derece alıyordu. Başrolünü oynadığı “Ah Şu Gençler” oyununun da ayrı bir yıldızı oluşu cabası.

Sen Sinan... Sessiz ve heyecanlı dünyasında, koca bir şiir pınarı akan dağım! Üstü karlarla kaplı iken, ölüm sessizliğine büründüğünü sandığımız; ama içinde bir volkan taşıyan yanım. Öğretmenliğimin şiir ve şairlik tadındaki ilk bestem... Sahi, Ferhat mıyım ben, kurduğum külünkle şiir pınarı akıtan... Hayır, ben bir öğretmenim! Işıltılı gözlerde harekete geçmeyi bekleyen hayatları, şevk usaresiyle şaha kaldırmakla mükellefim...

İnsan denince sadırlar durmuyor, satırlar kalemde dökülen duygularla dolup taşıyor. Attığımız her adımda geride bıraktığımız anlar ne kadar da çok oluyor.

Hele ki bunlar biriktikçe ve öğretmen olarak birbirinden dolu anları bir bir doldururken heybemize, gönümüz âdeta bir umman dalgasına dönüşüyor. Yüreğimden dalgalar çarpıyor zihnimin sahillerine ve bir de bakıyorum, gözü zeytin tanesi, boyu minicik Rıza beliriveriyor karşımda. Evet; hafta sonları ayakkabı boyayıp harçlığını çıkararak hayata tutunmaya çalışan ve derslerini de hiç aksatmayan Rıza!.. Yıllar önce izlediğim “Vatandaş Rıza” filmindeki başrol oyuncusuna benzeyen Rıza!.. Bu benim Rıza’m... O her zaman ağzı laf yapan; ama saygısından da şaşmayan Rıza... Onca hedefsiz insan arasından, “bilgi yarışında ben de varım” deyip sıyrılmak isteyen Rıza’m...

Hiç bu denli kızmamıştım kendisine, bir nisan sabahı kadar! Başımın ağrısı beni çileden çıkarmışken, yüzlerce isteğin ortasında yalnızlaşmışken ve bir yığın iç dünya sıkıntısıyla boğuşurken çıkmıştı karşıma Rıza... Muzipti, muziplik yapmaya kalkışmıştı. Önce sustum biraz; ama ben ders işlerken, her zamanki esprisinden dolayı azarlamam çok dokunmuştu Rıza’ya! Minicik sırtında koskoca bir dünya taşıyan Rıza, küsmüştü bana ve bende tattığı yaşama sevincine. Önce sustum; ama belirsiz bir vicdan azabı içimi kemiriyordu. Buna rağmen hiç orali olmayıp dersimi bitirirken, Rıza’nın kırmızıya çalan nemli gözlerine aldırış etmeden sınıftan çıkmıştım. Hani, nisan yağmurları gibi düştüğüm yürek denizinde inci ve mercana dönüştürecektim sevgi tohumlarını? Hani çoraklaşmış ruhlara bir hayat olacak, ıssız gönüllere ışık olacaktım? Ah vatandaş Rıza, ah! Bir yüreği kırmanın her zaman yaptıklarımızla değil, yapmadıklarımızla da mümkün olabileceğini ve bu yüzden de daima insan yüreğinin mukaddes sayılması gerektiğini sen öğrettin bana. O kargacık burgacık yazınla yazdığın mektubu bana vermekle, sen öğrettin bana dikene karşı gül uzatmak gerektiğini. Sustum ve

sessizce koridorun köşesinden sıyrılıp yanıma süzülüşünü izledim. Küçücük mektubunu okudum:

“Sevgili Hocam,

En çok sevdiğim öğretmenimsiniz. Ben sizin ne anlattığınızı hep anlıyorum. En zorlarını anlarım. Yeter ki siz anlatın, ama bana kızmayın. Ama öğretmenim, siz başka okula gidince, tayininiz çıkınca ben çok üzüleceğim. Çok iyi bir öğretmen olduğunuzu unutmayın.”

Ah şu mektuplar, gönülden gönüle söylenemeyen sırları içinde barındıran mektuplar... Ben mi iyiyim, yoksa sen mi, çok düşüncelisin... İçinden çıkamadım bir türlü... . Bildiğim tek şey, zamanında gönlüne bıraktığım sevgi harçlığından bir miktar kullandığım... Ve verdiğin dersle, hayatımı bir kez daha şekillendirmem gerektiği... Tıpkı Aslıhan'ı tanımakla, hayatımın farklı dönüm noktalarından birini yaşamam gibi.

Yıllarca ailemden uzak olmak mıdır, hep yetim çocuklara denk gelmemin nedeni bilmem; ama nedense bu benim talihim olmuştur. Elimde öğrencilerimin kişisel bilgi formları... Kontrol ediyorum. Aslıhan Çakırbey iliştiriyor gözlerime. Babasının sağlık durumu: Kanser... Masamdan başımı kaldırıp Aslıhan'ı arıyor gözlerim. İçte kapanık, hiç konuşmayan yahut konuşmak istemeyen birisi. Başarılı mı? Yeterli değil. Zil çalıyor. “Aslıhan gel bakalım” diyorum. Ürkek bir güvercin gibi sokulurken bana, “Baban nasıl? İyi mi?” diye soruyorum. Siyah gözlerinde bir kırmızılık doğuyor. “Nasıl, anlamadım?” diye sert bir şekilde cevap veriyor. İrki liyorum. “Baban sağ değil mi?” sözümü bitirmeden, “Hayır” deyip ağlayan ve arkasını dönüp uzaklaşmayı yeğleyen bir isyanla karşılaşıyorum. Koridor kalabalık; ama içimin soğuk duvarları arasında ben yalnızım.

Gittikçe uğultu hâlini alan kalabalık arasında, kabuk bağlayan bir yarayı kaşıma gafletinde bulunduğumu

anlayınca, Aslıhan'ı tekrar çağırttım. Ders çıkışında acısını paylaştığımı, herhangi bir sıkıntıda bana gelebileceğini söyledim. Her konuşmamda belirsiz bir umut doğuyordu gözlerinde. Bunu hissediyordum; ama tam emin değildim. Ne zaman ki ertesi gün annesi gelip, "Allah razı olsun sizden, Aslıhan ilk defa sevinçle bir öğretmeninden bahsedip özenle ödevlerini yaptı." deyince, Aslıhan'ın bam telini titrettiğimi anladım: Baba boşluğu.

O günden sonra, Aslıhan'la farklı bir iletişimimiz oldu. Her derste veyahut ders dışında saçlarını okşamam, ona ayrı bir haz veriyor, hangi sınıftan çıksam mutlaka onu karşımda buluyordum. Gün geçtikçe derslerde parmak kaldırması da cabası. Bu beni mutlu ediyordu; ancak başarılı olup olmadığını bilecek somut şeyler de aramıyor değildim. Bunu düşünürken, imdadıma mektubu yetiştirdi Aslıhan'ın...

"Sevgili Habib Hoca,

Ben şu an mektuba içimden gelenleri döküyorum. Öğretmenim, benim bu zamana kadar iyi arkadaşım yoktu. Ama siz geldiniz; bana hem öğretmen, hem abi, hem de arkadaş gibi oldunuz. Ben bir yandan da sizi babam gibi görüyorum. Neden diye düşünürseniz, sizin bana arkadaş gibi yaşayıp yaptığınız iyilikler ve bana duyduğunuz ilgiyi bana yansıtmak her zaman babamı hatırlatıyor. Bir de sizin yüzünüze çekinip söyleyemediğim bir şey var: Gözlerinize baktığımda, sanki karşımdaki babamış gibi size sarılısım geliyor. Şu an ben bu sözleri bu mektuba dökerken, şahsen ne kadar utanmıştım. Acaba Habib Hoca nasıl bir tepki yapar diye; ama annemin bana verdiği güven sayesinde, moralim yerine geldi ve içimdekileri döküyorum. Bu mektubu tek kelimeyle bitirmek istiyorum: Sizi çok seviyorum ve size çok çok teşekkür ediyorum..."

Artık bir tebessümün, ufak bir ilginin ve samimi bir duygunun, insan kalbini ne derece umutsuzluk kuyusundan çıkarabileceğini daha iyi anlıyordum, Aslıhan'ın mektubundan sonra. Ah Aslıhan, ah! Kim bilir senin gibi kaç kişi vardır, yüreğine bir el verilmesini bekleyen... Boğulurken çığlık atmaktan bile âciz kalanları ve yüreklerinin bir yarısını kaybedenleri fark edebilmektir öğretmenlik... Bunu sen bana öğrettin...

Bir an kendimi karanlıkta parlayan bir sokak lambasına, Aslıhan ve Aslıhan gibilerini ise etrafıma doluşan ateş böceklerine benzettim. Ne büyük yükümlülük! Yaklaşmalarına izin vereceksin; ama yakmayacaksın... Bu düşüncelerle, sabah yelinin hayat bağışlayan şifalı nefesini içime alırken, sabah töreninde Aslıhan'a mektubu dolayısıyla teşekkür edip beni ne kadar mutlu ettiğini anlatmayı tasarlıyordum.

Sıraya giren öğrencilerime nihayet yetişmiştim. Ancak Aslıhan henüz ortalıkta yoktu. Türlü düşünceler içine daldım. Öğrenciler bir bir okula girerken, uzaktan uzağa Aslıhan'ın belirmesi alev almaya hazır yüreğime su serpti. Bekledim. Konuşacaktım. Benim için ne kadar değerli olduğunu, kendisiyle aynı duyguları paylaştığımı anlatacaktım ki, elindeki siyah poşeti bana uzattı. "Bu ne Aslıhan?" dedim. "Erik öğretmenim" diye başını eğdi. "Nerden çıktı şimdi?" diye sordum. "Bahçemizden topladım, size getirdim. Kabul eder misiniz?" cümlesiyle elime tutuşturduğu poşeti bırakarak yanımdan uzaklaştı.

Boğazımda bir şeylerin tıkanıldığını hissediyordum. Artık gönlümün tercümanı, gözlerim konuşmaya başlamışlardı. Gözyaşlarım neden dökülüyordu ki? Yoksa Aslıhan'ın gözlerinde gördüğüm hayat parıltısının odak noktasında kendimi gördüğümünden mi döküyorum gözyaşlarımı? Sahi, öğretmen gönüller fatihi olmakla yükümlü bir gönül işçisi değil miydi? Görevini

hakkıyla ifa etmenin verdiği sevinçten miydi bu göz-yaşları? Hayır, Yunus Emre'nin dediği, *"Ben gelmedim davi için, benim işim sevi için / Dostun evi gönüllerdir gönüller yapmaya geldim"* hakikatine mazhar olmaktan ileri geldiği muhakkak.

Şâd olan gönül perişan hâlde dururken, farkında olmadan kıpkırmızı bir erik alıvermişim. Aldım, yedim. Damağımda sevgi tadında bir lezzet kalıyordu. Tıpkı Atilla, Sinan ve Rıza gibi nice öğrencilerimden arta kalan sevgi gibi... Ne aynısı, ne de gayrısı denebilecek tarifi imkânsız bir duygu...

Mesleğimin henüz başlarındayken ilk görev yaptığım yerde bu denli hatıraları yaşamak, herhâlde bana Allah'ın bir lütfu. Yüreğimdaki sevgi tohumlarını bana müheyya yüreklere ekip Atillaların, Sinanların, Rıza ve Aslıhanların gözlerinde yaşadığımı görmek ve bir ölüp bin dirilme hakikatini iliklerime kadar hissetmek, bana öğretmenliğin kutsallığını hep hatırlattı. İlk başladığımda kutsal bir beste gibi yüreğimi hep raksa getiren öğretmenlik mesleğim; hâlen de raksa getirmeye devam etmekte, notaları insan olan hayat perdesinde...

Yozgat

ÖĞRETMENLİĞİN ANLAMI

Fatma DURMAZ (KARATAŞ)

Unutulan bir histi güneşin aydınlık ve gülümseyen yüzünü hissetmek. Uzun zamandır değmiyordu tenimize güneşin sıcak eli. Garipsenebilir ama bu kış memleketinde günlerce yağan kardan başka bir şey göremiyor ve beyaz hariç renklerin adını bile unutuporduk.

Karın bir iki metre altındaki toprak ne renkti?

Ne renkti, çiçeklerin nazenin yüzü?

Hangi makamda ötüşürdü kuşlar?

Bunlar unutulunanlar listesinin ilk sıralarında yer alıyordu.

Adına “karakış” denmesine rağmen, kara değil “kar” aydınlığında kaldık günlerce. Kar yağdı düşlerimize geceden sabaha, sabahtan akşama. Her taraf diz boyu kar. Bazen şansına kardan oyulmuş yollarda yürümek düşüyor, bazen de karlara gömülmek.

Karın biraz sükût ettiği zamanlarda ise payımıza soğuk düşüyordu daima. Soğuk kelimesi o kadar sıcak kalıyordu ki o soğuğu hissetmenin yanında.

Burası MUŞ... Görünürde üç harften ibaret. Eğer üç kelimeyle anlatmak gerekirse Beyaz, Soğuk ve Kar...

Aslında doğup büyüdüğüm coğrafyada yabancı değilim soğuğun ve karın. Aşınayız birbirimize. Ama bu soğuğun ve karın benim memleketimdekine hiç mi hiç benzer yanı yoktu. Sadece eş anlamlı birer sözcüktü

benzeyen. Yazılışları bir, yüklendikleri anlam apayrı. O kadar çok kar yağardı ki gökten, tane tane değil sanki avuç avuç akardı günlerce, gecelerce. O kadar soğuk gelirdi ki karın ardından, buhar olan her şeyi dondururdu. Nefesimiz donar, buğulanan kirpiklerimiz yapışır, gözlerimize ve vücudumuzdaki dörtte üçlük sıvının dahi donmak üzere olduğunu hissederdik.

Öğretmenliğimin ilk yılında alışmaya çalışırken Muş Ovası'nın sahici beyazına ve sahici soğuşuna, bir cumartesi sabahı kaldığım Sungu beldesinden Muş'a gidebilmek için yola çıktım. Muş'a gitmem lazım çünkü stajyerim ve kursum var. Hafta sonu araç bulabiliyorsanız şanslısınız demektir Sungu'da. Bu şansы yakalayabilmek için de çok erken saatlerde yola çıkmak gerekiyor.

Yola çıkmalı iki saati geçmişti. Hava da inadına soğuk. Vücut ısımın düşmemesi için attığım voltalar, elime taktığım çift eldiven, gözlerim hariç bütün vücudumu sarıp sarmalamam vücudumun uyuşmasına engel değildi.

Ayak parmaklarımın hissini canlı tutabilmek için sürekli parmaklarımı aşağı yukarı, aşağı yukarı oynatıyordum.

Aman Allah'ım! O da ne? Bu bir hayal olmalı. Ya da rüyada olmalıyım. Yok yok böyle bir şeyin olması mümkün değil. Sağ ayağımın parmaklarını artık oynatamıyordum. Hissetmiyordum parmaklarımı. Sağ ayakkabımın ucu yukarı kalkmış ve içinde parmaklarımla beraber donmuştu. Ben de donmuşum, şoktaydım. Böyle bir şeyin nasıl olduğunu anlayamamaktan dolayı şoktaydım.

Daha sonra kaç vakit geçti bilmiyorum ama ben dolmuşun gelmesinden umudumu kesmişken, birden önümde duran dolmuşu fark ettim. O an çölde su bul-

muş susuzdan daha mutluydum. “Donmuş ayağıma inat, dolmuşun içi sıcaktır şimdi.” düşüncesiyle bayramlık çocuk yüreği oldu yüreğim.

Dolmuşun içinde arkadaşlar vardı. Zaten onlar olmasaydı dolmuşa binmem hayal olurdu. Donan ayağımı onlara gösterdim. Aynı şaşkınlığı onlar da yaşadı. Dolmuşun içinin sıcak olması Muş’a yaklaştıkça buzu çözülen parmaklarıma yavaş yavaş acı vermeye başlıyordu. 10-15 dakika sonra Muş’a varmıştık. Parmaklarımdaki acı artık dayanılmaz bir noktaya gelmişti. Sabahın erken saatlerinde geçtiğimiz caddede duyulan tek ses, ara ara havlayan köpek sesleri ve en fazla da can acısıyla çıkardığım çığlıklarımdı. Öyle ki çığlığım, cadde kenarlarına yığılıp tepelik oluşturan kar kütlelerine çarpıyor, çoğalarak tüm Muş Ovası’na yayılıyor. Askerî lojmanda nöbet tutan askerlerin ve yanımdan geçen bir iki kişinin garip bakışlarına aldırmadan ağlıyordum. Hem de sessiz sedasız gözyaşı dökme değil, bağıra bağıra, hıçkırı hıçkırı ağlıyordum. Gözyaşlarımdan bastığım yeri göremiyordum. Cam gibi yollardan düşmeden yürürebilmeyi koluma girerek bana destek olan arkadaşlarıma borçluydum.

Parmaklarımdan donu çözüyor ve her saniye keskin bıçaklarla bıçaklanıyordu. Bu acıyı lügatlerdeki hiçbir acı sözcükleriyle ifade edemem. Bu yaşıma kadar çektiğim acıları üst üste koysaydım bu acıdan daha hafif kalırdı. Tarifi mümkünsüz acılar yaşıyordum. Ben bu acılar ve gözyaşları içinde kursun olduğu okula doğru giderken, her şeyi bırakıp gitmeyi düşündüm. O an annemin yanında, sıcak evimizde olmayı istedim. Başımı annemin dizlerine koymayı, yumuşak ellerinin saçlarımla okşamamasını, hatta bir çocuk gibi naz yapmayı istedim anneme. Kararlıydım. Gidecektim buralardan, bırakacaktım Muş’u bensez. Ve unutacaktım yaşadığım zorlukları. Hafızamdan kazıyacaktım, yüreğimin izin

verdiği anıları. Ne işim vardı benim buralarda? Muş pekâlâ bensiz de yapabilirdi. Ben olmazsam bir başkası gelirdi sınıfıma öğretmen olarak. Okuyup öğretmen olmak için o kadar sıkıntıyı çekmiş, uykusuz, yorgun kalmıştım. Anadan babadan ayrı gurbet illerde ben bunun için mi durmuştum? Nesi oluyordum ben buranın? Çektiğim acıları kim bilecekti, kim bilecekti dökülen gözyaşlarımın yanağımdan süzülmeden buz tuttuğunu? Kim bilecekti “çille soğukları” dedikleri o soğuklarını buranın. Kim bilecekti kaçak elektrik kullanımının çok olduğu bu yerde sürekli trafolar patlar, voltajın düşüklüğü nedeniyle elektrikli hiçbir aletimizi doğru dürüst kullanamaz, kullandıklarımız da bozulurdu. En önemlisi, kaloriferli lojmanımızda hiç ısınmazdık. Kim bilecekti o gece Türkiye en düşük, en soğuk gecesini Muş'ta yaşarken kaldığımız lojmanda ısınacak hiçbir şey bulamamış küçük tüpün üzerine koyduğumuz çaydanlığın buharıyla ellerimizi ısıtmaya çalıştığımızı. Kim bilecekti ısınmadığımız için üst üste tam sekiz kazak giyip kendi hâlimizle alay ettiğimizi. Kim bilecekti 12 saat derse girmiş ve çok yorgun bir günün sonunda dinlenmek ve ısınmak hayalleriyle girdiğim evimde karşılaştığım ve asla unutamayacağım suda yüzen halı tablosunu kim bilecekti. Suyun donmasıyla patlayan borulardan gece yarılarna kadar eve yayılan suları temizlerken, bacaklarıma kadar sulara batıp çıkarken hiç ses etmemiştim, hiç acı duymamıştım, hiç şikâyet etmemiştim. Ama şimdi dayanamıyordum bu acıya. Ve hayal ediyordum buralarda donarak öldüğümü ve bundan hiç kimsenin haberinin olmadığını.

O an çektiğim acılarla böyle düşünüyordum ama acım hafifleyip günler geçtikçe daha selim bir akılla düşünüp kendi kendime:

Öğretmenlik nedir? diye sordum yüreğime. Nedir öğretmenlik?

Zorda kalınca, az bir sıkıntı çekince terk edip gitmek mi? Hüzünlü bakışlar mı bırakmak ardında? “Öğretmenim ne güzel şeyler öğretiyorsunuz” diyen minik yüreklere vefasızlık mı öğretmek? Vedasız kaçmalar mı demek öğretmenlik? Sana umut bağlayanları, rüyalarında sevgili öğretmenlerini gören kara gözlü, masum çocukların rüyalarını çalmak mıydı öğretmenlik? Değildi tabi ki. Bunların hiçbiri olamazdı öğretmenliğin anlamı. Bırakamazdım o ağırbaşlı, kibar kızım Meryem’imi, bırakamazdım sessiz ve çok zeki Ayşe’ mi; her zaman temiz ve bakımlı, zeytin gözlüm Eda’mı, beni okuldan eve, evden okula götürmek için her gün bekleyen, bir ay yanımda kalan babaanneme sürekli “anne baba” diyerek beni güldüren Muhammed’imi; o soğuklarda ısrarla çantamı taşıyan ve taktığım çift eldivenin birini ellerine taktırmayı başaramadığım, nedenini sorduğumda ise “Öğretmenim eğer eldiven takmaya alışırsam üşürüm.” diyerek beni şaşırtan Serkan’ımı; yüzlerine baktıkça her zaman beni güldürmeyi başaran Saddam Hüseyinim’i ve Benazirim’i, narin çiçeğim, küçük Bilalim’i bırakamazdım. Bırakamazdım Ubeydullah’ımı, Çetin’imi, Çiğdem’imi ve diğerlerini, bırakamazdım. Eğer ki ben bir öğretmensem, bana emanet edilen kırk altı temiz yüreği terk edemezdim.

Anladım ki öğretmenliğin anlamı terk etmemekti.

Zonguldak**AH ROJDA**

Veli KARANFİL

I.

İlkbahar ve yaz... Her mevsimde her işine besmeleyle başlardı dedem. Yerken, içerken, bir iş yaparken, yatıp uyurken, her hâlükârda söylerdi bu güzel ve anlamlı cümleyi. Yürümeye başladığım andan sonra, okumak için on üç on dört yaşında evden ayrılıp gidene kadar onun besmele ve zikirleriyle yıkanmıştı dünyam. Biliyorum ki bismillah her hayrın başıdır. Ben de onunla başlarım, dedem gibi. Kader kaleminin cızırtılarıyla devam ederim yoluma, bir meçhulden maluma doğru. Mesafeler uzadıkça uzar önümde, git gidebilersen, haydi git kalabalıklar arasında yapayalnız...

Hiçbir şey yokken her şeyi var edenin var ettiği kalem, kâğıt, kavga ve aşk vardı. İlk insanın çocuklarıyla başladı kavga. Sevginin kaynağı, sevgiyi de verdi insana. Sevginin kıymetinin bilinmediği ve çekip gittiği yerde, kavga ve geleceğe dair kaygıdan başka ne doğar ki güzellik namına...

Denilir ki her ne olacaksa âlemde, baht defterine kader kalemince yazılmıştır. Kalem yazdığı için oluyor değildir her şey... İnsan iradesi, isteği ve eylemleri sonucunda olanları yazıyor ve yaratıyor yazan. İnsan ister, eder, eyler. Yazar yazıyı yazan ve yaratır sonuçlarını. Sel önünde cılız bir kütük veya kasırgaya kapılmış bir saman çöpü değildir insan. Yazı vardı her şeyden ve

yazardan önce... Yazmak kaderdir / yazanın yazdığını yaşamak özgür iradesiyle...

Cemo, Memo, Haso... Ayrılmaz bir üçlüydük biz.

Daltonlar derdi dostlarımız bize, Redkitlik işimiz yoktu yalnız.

Üçümüz, üç ayrı şehirden kapılıp gelmiştik bahtımızın rüzgârına. Bilmiyorum neydi bizi bir araya getiren, bir daha ayrılmaya, son nefesi veresiye kadar. Aynı nam okulları bitirip gelmenin, aynı kaynaktan beslenmenin, aynı okulda ve yurttaki mekân tutmanın hikmeti neydi? Yoksa sıradan bir tesadüf müydü? Yok, hayır, tesadüf olamazdı, hayatta tesadüfe tesadüf edilemezdi, her şey büyük bir plan çerçevesinde, küçük planlar istikametinde oluyordu...

Köylülük, yoksulluk ve yoksunluk ortak kaderimizdi bizim. Okumaktan başka çaremiz yoktu. Kendimizi, önümüzdeki engelleri, çaresizliğimizi aşmak, geleceğimizi kurmak, kurtarmak, ardımızdan gelecekler için güzel bir çığır açmak ve iyi bir örnek olmak mecburiyetindeydik.

Olmak ya da olmamaktı bütün iş... Gemileri yakmıştık bir kere, ardımız denizler, önümüz yüce dağlardı. Kurt, çakal, yılan, çıyan arasında; taş, diken ve keskin cam kırıkları üstünde, kan irin deryasında yürümek, dahası, Kafdağı'nın ardındaki sevgiliye kavuşmak için Zümrüdü Anka'nın kanatlarında uçmaktı bize düşen şey. Hayat denilen büyük macera ve tarifsiz serüven; bedeli her neyse ödemeye razıydık çoktan... Kadere iman eden kederden kurtulur, diyorduk samimiyetle.

Şehir bir kara delik, uçsuz bucaksız bir çöl, kızgın kum yığını, yakıcı güneş, dondurucu soğuk, zemheri ayazı ve kimsesizlikti bize göre. Kalabalıklar arasında yapayalnızdık, bir başınaydık yurttaki, okulda, evde, ki-

minle ve nerede olursak olalım. Beş parasız, kimsesiz, kime ve ne yana baksan el, kalakalmıştı orta yerde. Uyumsuz ve uygunsuz... Büyük düşler, düşünceler, umutlar, idealler, aşklar peşinde, yorgun ve bitkin. Küflü, nemli, ıslak, leş gibi kokan, ancak yarasalara layık yerlerde ve izbe bodrumlarda geçen aylar, yıllar, günler, geceler... Kan terleyen duvarlar, tanımı imkânsız bir hâleti ruhiye içinde birbirine mahkûm mahkûmlar, başka bir tutamak ve dayanaktan yoksun biçarelerdik...

Biz üç kardeş... Cemo, Memo, Haso... Anası, babası, köyü, obası farklı üç kardeş, can ciğer kuzu sarması, şairi meçhul bir şiirin anlaşılamayan üç mısraı yani... Üç yaralı güvercin tutunduk birbirimize, tutunamayanların durağı hâline gelen sarı benizli küçük evimizde. Bir dergâha gider gibi gelirdi herkes, kapımız açıldı her laha. Ne çok dostumuz olurdu orada... İçinde çıtır çıtır talaş ve talaş yanan sıcacık sac sobanın üzerinden eksilmezdi alüminyum çaydanlığımız... Kenarında oturur, her telden çalan ve ille de edebiyata, şiire, hikâyeye ve bir türlü çıkaramadığımız dergimize dair sohbetlerimiz olurdu. Şiirler uçuşurdu havada sanki. Öyküler çıkıp gelirdi uzaklardan. Selahattin Hamamı'nın yanındaki fırından, cebimizdeki son kuruşları birleştirip aldığımız taze somun ekmeğinin tadına doyum olmazdı, yanında birkaç bardak çay...

Beni evin büyüğü sayar, ağabeyleri yerine koyar, saygıda kusur etmezdi Cemo ile Memo. Öz kardeşlerim olsa ancak o kadar severdim bu can dostlarımı. Yedi sekiz yaş büyüttüm onlardan, üstelik evli ve iki çocuk babasıydım, askerliğimi bile yapmıştım. Ertelenmiş hayatları yaşıyor, otuzundan sonra yüksek tahsil yapıyordum aklımca, gençler arasında bir orta yaşlıydım.

Üç kişiden biriydim, ikinin üçüncüsü... Azrail'den sonraki, Münker ve Nekir'den önceki adam. Kısa ömründe kitap, kalem, kelam, kelime, okuma yazmanın dışında hiçbir şeye ve hiçbir kimseye âşık olmayı bile beceremeyen maymun iştahının birisi, başkaları için yaşamaktan kendisi için bir şey yapmaya vakit bulamayan. Yunus gibi sevmeye sevdalı, sevgisizliğe sonsuzluk kadar uzak, bir çocuk gibi saf ve temiz, bir genç kadar heyecanlı, hevesli, hayata tutkun, ihtiyar bir adam misali durgun, yorgun ve solgun...

Kimsesiz üç kişi / üç ayrı şehirden / üç ayrı güvercin / boş caddelerde gezmekten hoşlanan / akşamları soğuk ve solgun ay ışığında / üç bardak çayla ısınan kimsesiz üç kişiden birisi / yanındakilere dayanak / sığınak / güvenilir bir liman / aralarını birleştiren unsur / olmazsa olunamayan / varlığı bir dert / yokluğu ölümcül bir yara / müziğe vurgun dost...

Sözümüz ve yeminimiz vardı birbirimize, sevdiklerimize. Okuyacak, diplomamızı alacak, neresi olduğunun ne önemi var, ülkenin hangi köşesinde ihtiyaç varsa oraya gidecek, yedi başlı bir canavara ve bizi yutmaya çalışan kan içici bir ahtapota benzeyen cehalete karşı savaştık...

Zaman bir muamma, bir lahzasını bile anlamamıza izin vermeden uçup gidiyor bir anda. Seneler saniyeler gibi mazi oluyor, bugünü fark edemedi geleceğin meçhuller ormanına dalıveriyor insan... Sabırla koruk üzüm mükemmel bir helvaya dönüşüyor, murada erişiliyor ve hayaller gerçek oluyor. Beş yıl ne çabuk geçmiş, okul ne vakit bitmiş. Cemo ile Memo otuzuna yaklaşıyor, ben yolun yarısına varmışım. Yaş otuz beş, yolun yarısı eder, Dante gibi ortasındayım ömrün, otuz altıya ulaşacağımın garantisi mi var? Kim bilir, bir kaza bir anda veya bir gece döşeğimde uyudum uyandımadım, musallada bir namazlık saltanatım olacak. Ni-

hayet okul bitiyor. Diplomamızı alıyor, başvurumuzu yapıyoruz. Bekliyoruz. Görev yerlerimiz belli oluyor. Doğu, batı, güney, kuzey, ne fark eder, bu memleketin her tarafında bizim insanımız yaşıyor. Onlarla paylaşacak ne çok şey var aramızda. Yola çıkma vakti yaklaşıyor. Buluşma noktamız başkent.

Cemo, Memo, Haso... Artık birer öğretmeniz biz, ilim, irfan ve eğitim ordusunun neferleriyiz... Sevgi, saygı, hoşgörü ve bilgi biricik silahımız; kalem ve defter en sadık dostumuz, ülkenin her yanında kardeşlerimiz, hizmete hazırız biz... Cemalettin, Mehmet ve Hasan Bey diyecekler artık bize. Nereye gitsek bağrılarına basacaklar sevgiyle. Kendisine ve çocuğuna bir harf öğretmenin kölesi olmaya gönüllüdür insanımız...

II.

Sonbahar... Cemo, Memo, Haso... Üç yoldaş, ağustosun son günleri, sabahın erken vakitleri, ortalık henüz ağarmamışken Ankara'dayız. Sıhhiye, Kızılay ve Bakanlıklar arasında geziniyoruz, üşüyoruz, yetim kedi yavruları gibi birbirimize sokuluyoruz, yeni açılan bir yerde duraklıyor, simit ve çayla ısınıyoruz. Nihayet mesai başlıyor, caddeler insan kaynıyor mahşer gibi, herkes bir başka tarafa akıyor durulmamış sellerce. "Durun kalabalıklar, bu cadde çıkmaz sokak!" desek kulak veren olur mu sözüümüze. Bakanlığa varıyoruz, öğleyin işimiz bitiyor. Biletimizi alıyoruz.

İstikamet: Şırnak! İlk hedef Güneydoğu, eğitim ordusunun neferleri iş başına. Cehalet prangasını kırmak, çağın ve ülkenin ihtiyacı olan özgür bireyleri yetiştirmek, ülkeyi cennetten bir köşeye dönüştürmek için başlasın büyük yürüyüş... Ah bu şarklıların gözü kör olsun, ağızımızdaki anne sütü olan türkülerle kucak kucağa çekinmeden söylüyorlar hüznümüzü, sevdamızı, kaygılarımızı sansürsüz:

“Yolumuz gurbete düştü / Hazin hazin ağlar gönül.
/ Bir yiğit gurbete gitse / Gör başına neler gelir / Garip
sılayı andıkça / Yaş gözüne dolar gelir. Bağrıma basarım taşlar / Akıtır gözümden yaşlar.”

Dilimizde gurbet havası, gözlerimiz nemli, içimizde buruk bir sevinç ve endişe, başkentin sokakları dar geliyor bize, sıkıyor ayaklarımızı, bir an önce gitmek istiyoruz buradan, Şırnak dağları, köyleri ve mezarları çağırıyor bizi, suya hasret çöller gibi...

Tırnaklarımızla sert kayaları, haşın toprakları eşele-yip dikeceğiz geleceğın ufkuna taze fidanları; gübrele-yeceğiz alın terimizle, sulayacağız kanlı gözyaşlarımızla. Büyüyecek, yaprağa, çiçeğe ve meyveye duracak her birisi, biz görmesek de görenler olacak elbet. Gitmek istiyoruz yeni yuvamıza, kavuşmak istiyoruz yavrularımıza. Ankara'nın kasvetli havasından uzaklaşmak, yıllar var ki ihmal edilmiş olan bizim insanımıza sevgi, şefkat ve merhametle yaklaşmak istiyoruz. Biliyoruz ve inanıyoruz ki kalp kalbe karşıdır. Güler yüz, tatlı dil, sevgi ve hoşgörüyü açılmayacak gönül kapısı yoktur.

Şaire sormuşlar: “Ankara'nın nesini seviyorsun?”
Cevap çok manidar: “İstanbul'a dönmesini!”

Kavuşsak da ayrılacak da bizi yakacak olan imkânsız bir güzelin peşine düştük, gidiyoruz içimizdeki uzaklara. Bir büyük sevdanın ardından, gidiyoruz dostlara veda etmeden. Ya çekeceksin bu sevdayı, ya çökeceksin...

Bir yol ki ucunda ölüm var, gidip dönmemek, gelip görmemek var! Olsun, biz yine de gideceğiz... Zulümse zulüm, ölümse ölüm... Ölüm her yerde ölüm, ha bir dağ başında, ha bir yumuşak döşekte, kuş tüyü yastıklar üzerinde ölmüşsün, ne çıkar. Ölüm her yerde

ve her hâliyle ölümdür. Korkmak beyhude... Yeter ki güzel olsun niyetimiz, kalbimiz, düşlerimiz. Himmetimiz milletimiz bizim, diyerek çıktık ya yola.

Şairin diliyle söylüyor devran: "Haydi Abbas, vakit tamam / Akşam diyordun, işte oldu akşam!"

Başka isim, unvan, makam, mevki ve rütbe neme gerek, öğretmenlik en güzel namdır bana.

Yola çıkma zamanı şimdi. Birkaç kitap, birkaç parça elbise ve zaruri malzemelerin bulunduğu valizlerimiz bagaja yerleştiriliyor, koltuklarımıza oturuyoruz. Yanımda Cemo ve Memo kardeşim. Hareket ediyoruz. Biz susuyoruz, gözlerimiz konuşuyor suskunun diliyle. Kalbimizde tarifsiz bir heyecan, kafamızda henüz gün yüzü görmemiş düşünceler ve düşler, geleceğe dair beklentiler; günde bilmem kaç kişinin öldürüldüğü bir coğrafyaya, bizim insanlarımızın arasına, yabancı bir ülkeye gider gibi gidiyoruz. Sevinsem mi, üzülsem mi, bilmiyorum. Yok, hayır, biliyorum, orada da bayrağımız dalgalanıyor, gitmeliyim, gidiyorum, bu vatan bizim, bir kişinin elinden tutsam, kalbine girsem, güzel şeyler öğretsem, dağa çıkmasını engellesem yeter... Yol uzun, meşakkatli, çileli, yapılacak iş çok, ömür kısa... Mutmain, huzura ermiş bir kalp bizimkisi...

Bütün kapıların kapandığı anlarda kapısı açık, şefkat, merhamet ve rahmetiyle herkesi sarıp sarmalayan "kudreti sonsuz" a inanmanın rahatlığıyla gidiyoruz meçhuller ormanına, bizi nelerin beklediğini bilmiyoruz. Onun adı, izni ve selamıyla gönüller yapmaya gidiyoruz.

On yedi on sekiz saat gideceğiz neredeyse. Doğunun doğusu, gariban insanların yaşadığı, yalnızlığa ve kaderine terk edilmiş bir yer bekliyor bizi. Yâ sabır çekmekten ve ona sığınmaktan başka yapılabilecek bir şey yok. Bir ömür bitiyor bir lahzada, o da biter, gün

doğmadan neler doğar kim bilir... Yarına daha çok var, uyumak istiyorum. Uyku... Büyük muamma, küçük kardeşi ölümün. İnsan uyuya uyuya büyür, uyuya uyuya ölmüş, ne müthiş bir şey bu...

İnsan Cizre'yi geçtikten sonra anlıyor doğuya geldiğini. Bulutlara gömülmüş yüce dağlar, askerî kontrol noktaları, üst üste yığılmış taşlardan müteşekkil evcikler, ev taklitleri. Kıvrım kıvrım ve daracık yollar, bulanmış midem. İşte Şırnak'tayız... Hangi açıdan bakarsan bak, tasviri imkânsız bir şehir burası, köylü yanı ağır basan... Ben köylüyüm, şarkısı geliyor aklıma, hüzünlü şarkılar eşlik ediyor yolculuğuma. İnsan kökeninden utanmamalı, hangi konuma ulaşırsa ulaşınsın, kopmamalı ve küçük görmemeli mazisini. Kim ne derse desin, ben seviyorum doğuyu ve insanını. Bir ana kucağı, baba ocağı doğu, medeniyetler beşiği Anadolu'ya giriş kapısı alperenlerin, dervişlerin, Yunusların ve Mevlânâların.

Şimdi bir yangın yeri Anadolu... Kanlı gözyaşlarıyla yıkıyor toprak, belki her gün veya gün aşırı bir cenaze çıkıyor evlerin birinden... Analar ağlıyor, içli ağıtlar ve feryatlar tutuyor arşı ya da yedi kat yerin dibini... Babalar içine atıyor yürek yangınını, yavuklular, sevdalılar, bacılar, kardeşler ayrı düşüyor, ötelere kalıyor kavuşma umutları ve hayalleri... Kimler taşıdı dağlar gibi odunları bu bereketli topraklar üstüne, hangi Nemrutlar yaktı bu zalim ateşi, İbrahimler niçin ve kimin için yangın bu cehennemde?!!

Cemo, Memo, Haso... Üç minik serçe, gagalarımızda taşıdığımız birkaç damla suyla söndürmek istiyoruz bu yangını daha fazla büyümeden, her tarafı sarmadan. Sizden ne olur ki demeyin sakın! Dostluğumuzu göstermek, sevgi, şefkat, merhamet ve hoşgörüsüyle çarpan kalbimizin sesini duyurmak istiyoruz İbrahimlere. İstiyoruz ki daha fazla kan dökmessin Nemrutlar, beyhu-

de yere yanmasın canlar, yine eskisi gibi barış, huzur, mutluluk, birlik, beraberlik, dostluk ve kardeşlik içinde yaşasın insanlar...

Denilir ki dünyada ve ahirette sevdiğiyle beraberdir insan... Ölüm bile ayırmaz sevenleri. Mesafeleri kaldırır aradan, birleştirir elleri yaratan. Gizli aşikâr her şeyi, insanın kalbinden ve kafasından geçenleri bilen Allah, beş altı senedir birbirine sımsıkı kenetlenen, yediği ekmek, içtiği su ayrı gitmeyen üç can dostu burada da ayırmıyor.

Ben dinci Haso, fenci Cemo ve bedenci Memo, bir aylık kursun ardından aynı okula atanıyoruz. Elimizde görev yazımız / yazgımız; Şırnak / Uludere / Gülyazı Köyü İlköğretim Okuluna gidiyoruz. Düğüne bayrama gider gibi, sırtımızda damatlık ve bayramlık elbisemiz, kefenimiz olacak belki... Karadeniz'in bin bir ton yeşili, mavi gökyüzü ve denizine alışan birine göre cılız kalan dere boyu kavak ve söğüt yeşiline şükür yine de. Köyden bozma uyduruk bir şehir, kışın öğle üzeri ikiden sonra güneşi dağların arkasında kayboluveren...

III.

Kış: Zemheri / kar / boran / fırtına ve beklenen bahar...

Cemo, Memo, Haso... Dünyanın en mutlu insanıyız şimdi biz.

Bir delikanlı, yıllarca sevdasıyla yanıp kavrulduğu, kendini Mecnûn misali çöllere vurduğu, kurda kuşa haberin sorduğu Leyla'sına.. Kerem gibi bir kez görmek, bir lahza göz göze gelmek uğruna bir çırpıda bütün dişlerini söktürdüğü Aslı'sına... Ferhat, sarayına su götürmek için dağları deldiği Şirin'e ve Tahir Zühre'ye kavuşunca nasıl mutlu olursa, en az o kadar, belki daha fazla mesuduz şimdi...

Hayatın ikiz kardeşi olan ölüm bile güzel görünüyor gözümüze artık. Hiçbir şeyi umursamıyoruz. Etrafımızı kuşatan tehlikelerden korkmuyoruz. İyi bir işimiz, can yoldaşımız arkadaşlarımız, her şeyimiz öğrencilerimiz, ortak duygu, düşünce, inanç ve anlayış etrafında bütünleşebileceğimiz güzel insanlar var burada.

Sevgi, saygı ve içtenlikten yana zengin yüreklerini, bir göz yoksul evlerini, acı kahvelerini, tadına doyum olmayan kaçak çaylarını, bir tas çorba, bulgur, ayran ve ekmekten müteşekkil mütevazı sofralarını; ince duygularını, hayata dair kaygılarını, sırlarını, umutlarını, hayal kırıklıklarını, her biri birer melodrama dönüşen öykülerini, her şeylerini ama her şeylerini paylaşıyorlar bizimle...

Anladık ki sadece ilgi bekliyorlar bizden. Tutacak güvenilir bir el, zor zamanda tutunacak sağlam bir dal arıyorlar. İşte biz bunun için buradayız. Yılların ihmali ni birkaç yılda telafi etmek zor; ama zararın neresinden dönülürse ondan sonrası kârdır...

İlk gün, ilk saat, ilk ders... Suskun dilleri, kavruk yüzleri, mahzun bakan gözleri, henüz anlayamadığımız sözleriyle ne çok şey söylüyor bize öğrencilerimiz. Onlar bizim geleceğimiz, gülen yüzümüz, sonsuzluğa uzanan sözümüz, kökleri derinlerdeki özümüz... Ama biri var ki biri... Yoksunluğa ve umutsuzluğa dair her şeyi anlatıyordu gözleri. Ah Rojda...

O gün göz göze gelmiştik seninle, bir çift söz alamamıştım ağzından, tanışacaktık hani, anneni, babanı, aileni anlatacaktın bana. Gözlerinden yanaklarına süzülen yaşlar konuşuyordu senin yerine, neler neler söylüyorlardı kim bilir, çözmeliydim senin dilini kızım, çözmeliydim. Rojda... Girift bir bilmece, ucu bucağı görünmeyen karanlık, ıssız ve dipsiz bir labirent...

Yazları kısa, güzleri serin, kışlarının ise her bir günü ve gecesi birkaç asra bedeldir yoksulluğun ve yoksunluğun. Saçaklarında buz tuttuğu, bir tas sıcak çorbanın kaynamadığı, bir parça odun ve kömürün, giyecek eski bir hırkanın bulunmadığı, insanların birbirine sokularak ısınmaya çalıştığı mezarı andıran evlerde. Ah Rojda! Güzel çocuk, sahipsiz yavru, garipliğin boynunu büktüğü, yok gibi yaşayan; anadan öksüz, babadan yetim kız! Hangi yürek dayanır senin öykünü dinlemeye, yaşadıklarını yaşamaya. Senin gibi ne çok çocuk var burada feleğin sillesini yemiş, yoksulluk ve yoksunluk iliklerine işlemiş, üstte yok, başta yok, açlık kasıp kavuruyor körpe vücutları. Bu talih değişmeli, baht güzelleşmeli, yüzünüz artık gülmeli kızım.

Keşke tuvaleti, mutfağı, yatacak ve oturacak yeri, hepsi dört metre büyüklüğündeki bir göz evinize hiç gelmeseydim, şahit olmasaydım hâlinize, kulak vermeseydim öykünüze... Babaannenin çaresizliğini, hâlsizliğini, boğazında düğümlenen ve başkalarına duyurmaktan korktuğu kelimelerini, çıkmazlarını, hiçbir şey yapamayışını, arşı titreten feryatlarını duymaz, annenin hastalıktan sararmış solmuş ve ölüme hasret çeken yüzünü; o gün okulun önünde senin terlikli, çorapsız ve soğuktan kıpkırmızı olmuş ayaklarını görmez olsaydım... Bilmem ki baban nerede şimdi? Dağda eşkıyanın arasında mı, bir büyük ve hileli satranç oyununda, şahlar, vezirler ve filler arasında kullanılan bir piyon mu, yoksa ovada mat olmuş bir hâlde, efendilerinin kör kurşunlarıyla öldü mü beyhude yere, kiminle nerede ne yapıyor, niçin arayıp sormuyor sizi? Ya annen, ya annen, o nasıl bırakıp gitti dar günlerinizde sizi ötelere, ölümün ellerine verip ellerini?

Kış gelip çatmıştı, kar düştü düşecekti, kış erken geliyordu doğuya ve büyütüyordu çaresizliğini...

Ah Rojda! Sevimli kızım. Biz Sevim derdik sana, arkadaşların Rojda. Bir gün törende, yeni geldiğim sıralarda, beynimden vurulmuşa dönmüştüm bir anda. Sen ayağında terliklerle gelmiştin okula, o soğuk ve yağmurlu havada, çorap da yoktu üstelik. Yoksa hep böyle mi geliyordun? Nasıl görmemiştim birkaç haftadır bu hâlini? Herkes sınıfa giriyor, ben nefes nefese müdürün odasına koşuyorum. Divali Hoca buranın yerlisi, okuttuğu çocuklar öğretmen olmuş, yanında çalışıyor, buranın dibini doruğunu, ahırdaki koyunu, keçiyi, kediyi, köpeği ve kümesteki tavuğuna kadar tanıyor, biliyor kimdir, nedir, necidir, nasıl yaşar? Divali Hoca anlatmaya başlıyor derin bir nefes alarak:

- Bak hocam, tek bu çocuk değil ki, adım başı böyle nicelerine rastlarsın burada feleğin sillesini yemiş... Bu akıllı ve çalışkan kızın yaşlı bir ninesiyle hastalıklı annesinden başka kimsesi yok. Babası senelerce evvel çekip gitmiş. Nereye? Rivayet muhtelif... Kimisi diyor, dağa çıktı, eşkıya oldu; belki de öldü gitti pisipisine. Bazıları da der ki: Kuzey Irak'a geçti, orada başka bir kadınla evlendi, hayatını yaşıyor... Elin ağzı torba bağı değil ki büzesin, herkes başka telden çalıyor... Büyük ihtimal dağda gerilla o... Bunlarla alakayı kesmiş... Başkasının evinde kalıyor, konu komşunun getirdikleriyle idare ediyorlar. Elden gelen öğün olmaz, o da vaktinde bulunmaz... Tek kelimeyle sefalet senin anlayacağın...

Kendi kendime kahroluyor, bir şeyler yapmak için kıvraniyorum sancılar arasında. Gözümün önünde bir insanın ziyan olup gitmesine seyirci kalamam. Ah çocuğum, burada her gün size dair ne çok yaşanmış hayat öyküsü öğreniyorum filmlere konu olacak kadar dramatik... Yok, hayır, asla! Hiçbir zaman, bedeli ne olursa olsun, kör, sağır, duygusuz ve düşüncesiz olamam size karşı... Öğretmenlik sadece sınıfta ders anlatmak

değildir ki. Hayatının her karesinde olmaktır öğrencisinin. Evinde, sokağında, oynadığı oyunlarda ve tüm oyuncaklarında... Yaşadığı şartları bilmek, zorda ve dardaysa yardım etmek, sahipsiz bırakmamak, elinden sevgiyle tutmak, gözlerine şefkatle bakmak, geleceğe birlikte yürümektir emin adımlarla.

O ev ziyareti sırasında bir kez daha sarsılmıştım, muttali olmuşum hikâyenize sizin, birlikte ağlaşmıştık. Bir ev ki ev demeye bin şahit istiyor. Tek göz oda, tuvalet, banyo, mutfak, yatacak yer orası. Duvarları nemden simsiyah, dışarıya açılan bir kapı ve avuç içi büyüklüğünde pencere, camı kırık, gecenin ayazı bile barınamaz burada ve kaçır gider uzaklara... Üç gari-ban, bir anne, bir kız ve nine, ev diye oturmuşlar bu vi-raneyeye. Yoksulluğun ve yoksunluğun dumanı tütüyor sadece bacalarında, ocakta ateş yanmıyor... Anne has-ta, ölüm gelse de kurtulsam diye bakıyor yollara; nine kime ne desin, kim nasıl anlasın onu; kız, üstte yok, başta yok, kış günü ayağında terlik, soğuktan kıpkır-mızı olmuş, okula gidiyor, geleceğe dair imkânsız düş-ler görüyor... İlgilenilse sahip çıkılsa ümit vaat ediyor; akıllı, çalışkan ve edepli. Yoksa ziyan olup gidecek bu-ralarda... Aklım almıyor, böyle bir evden böyle bir öğ-renci nasıl çıkıyor, bu kötü şartlarda ve imkânsızlıklar içinde. Yediği önünde, yemediği ardında, bir kıyafeti iki defa giymeyen, bir dediği iki edilmeyen, özel araç-larla okula gidip gelen çocukların başarısız oluşlarına bir anlam veremiyorum... Meyhanede sabahlamış bir sarhoş ayağıyla, batıdaki emsalleri görse yoksulluğun-dan utanacak hâldeki öğretmenevinin yolunu zor bulu-yorum akşamın alacasında... Hangi kelime hâlimi an-latabilir benim? Deniz, Cemo ve Memo'nun yakasına yapışıyorum mahşer yerinde karşılırlarına çıkan alacak-lıları misali. Sonra diğer öğretmen arkadaşların yanına varıyorum, verenden gönüllü, vermeyenden zorla para

topluyorum, alışveriş yapıyorum; birer parça yiyecek, içecek, giyecek ve bir torba kömür ile odun... Çam sakızı çoban armağanı niyetine, bir ilk adım, belki bir yara merhem olur diye...

Cemo, Memo, Haso... Elimizde torbalar, görülmeden kaçır gibi sessiz sedasız, ayaklarımızın ucuna basarak, yavrusuna gagasında yiyecek götüren kuşlar gibi uçarcasına varıyoruz tek göz eve... Yarım yamalak, birkaç kelimeyi geçmeyen Türkçesiyle hasta anne, bir sözcüğünü bile anlamadığım Kürtçesiyle dualarla karışık teşekkür eden nineyle etrafımızda pervane gibi dönen Rojda'nın hâllerini hangi ressam tuvale, hangi şair şiire ve hangi edip roman ya da hikâyeye dökülebilir? Bilmem ki kaç roman, hikâyeye, şiir ve tablo çıkar onların yaşadıklarından... Sonra kaymakamın yanına varıyorum, anlatıyorum Rojda'nın yakıcı yaşam öyküsünü. Birlikte ziyaret ediyoruz evlerini yine. Buzdolabı, çamaşır makinesi, odun, kömür, giysi gibi temel ihtiyaçlarını alıyor, biraz da para bırakıyoruz. Artık senin için devreye ondan sonra giriyor kaymakamlık. Daha düzgün bir ev ayarlanıyor kiralık. Anlıyorum ki halk devletin şefkatli ellerini elinde, dostluğunu yanında hissetmelidir her zaman. Teknoloji iki yanı keskin bir bıçak, iyiliğe de kötülüğe de hizmet ediyor, at sahibine göre kişner misali. İnternet yoluyla İstanbul'daki dostlara ulaşıyoruz, koliler dolusu yiyecek, içecek, giyecek ve kitap geliyor, muhtaç ailelere ve okullara dağıtıyoruz. Gerçek kardeşlik bu olsa gerek, aynı anne babadan olmanın ne önemi var?

Ben Haso, arkadaşım Cemo ile Memo ve diğerleri, biz muallimler; şefkat ve merhamet kahramanları, muhabbet fedailerini, husumete hayatlarında asla yer vermeyen sevgi çiçekleri; acımasızca öldürülüp bayrak direğine asılan Tufan, eşi ve çocuğuyla birlikte bir gece vakti, uykunun en tatlı yerinde uyandırılıp köyün dı-

sında kurşuna dizilen Murat Hoca gibi arkadaşlarımızın ardından kanlı gözyaşları dökerken buradayız işte. Hiçbir yere gitmiyoruz. Yıllar var ki bakımsız bırakılıp çoraklaştırılan, kin, nefret ve ayrılık tohumları ekilen bu topraklarda gül fidanları yetiştiriyoruz, yarınlarımız için.

Ah Rojda, zaman ne çabuk geçiyor böyle. Sen ve arkadaşların ilköğretimi bitiriyorsunuz. İki yıl bitmiş bir anda. Onların arasından bir tek sen, en gariban olanı, viranede açan güzel çiçek Rojda; bir sen kazanıyorsun Öğretmen Lisesini. Yoksulluk belini büküyor, yollarını bağlıyor, gidemiyorsun okula. Gelir gelmez bana, Hasan Öğretmen'ine koşuyorsun, iyi ki iş isten geçmemiş, vakit var henüz. Kaymakam Bey'in yardımları imdadımıza yetişiyor yine. Harçlığını ve bir senelik yurt parayı temin ediyor. Divali Hoca okuluna götürüp yazdırıyor seni. Bir karçıçeği açıyor yaz günü zemheri ayazında doğunun.

Ah Rojda, eviniz evimiz oluyor ondan sonra. Orada kaldığımız sürece sık sık yokluyoruz evinizi, bir sıcak çayınızı içiyoruz Cemo, Memo ve Haso... Nasıl da memnun oluyorsunuz; sen, o ağır hastalıktan ölen annen, ninen, bir dilim ekmeğimizi bölüşüyorsunuz bizimle. Evinizi her ziyaret ettiğimizde tarifsiz bir heyecan ve mutluluk yaşıyorsunuz. Nenen bizden kaptığı yarı anlaşılır bir iki kelimeyle nasıl dua ediyor olanca samimiyetiyle:

- Allah razi olsuuuun, sağoluuuuun!

Ah Rojda! Söylemesi bile ne kadar zor, ya bu senin yaşadığın manzarayı her lahza yaşayanlar, yoksulluk ve yoksunluğu iliklerine değin hissedener. Zengin çocuklarının her zaman yediği muzun tadını bilmeyenler, kazara gördüğünde ve tattığında, bu portakal mı öğretmenim, diye soranlar. Umudumuz Umut'lar ne çok

bu memlekette; doğu, batı, kuzey ve güneyde... Yalnız değilsin Rojda, hayat devam ediyor bak. Sen okuyor, öğretmen oluyorsun Türkçenin ses bayrağı, edep ve edebiyatı öğreten. Bu millet çok şey bekliyor senden, dualarımız ve kalbimiz seninle, şimdi uzakta olsa da bedenimiz, sakın üzülme!

Ah çocuğum, bir bilsen, nasıl bir yangın yeri yüreğim, sanki bir cehennem tutuşturulmuş altında, kaynıyor magma, ateş ve ölüm kusuyor adım başı görünmez bir yanardağ ağzı üstüme.

Bilmem ki kaç yıl oldu buraya geleli, ne zaman yaşandı bu öykü, bir asır, yetmiş yıl, ay veya gün önce mi? Sanki daha dün gibi, dün... Ne fark eder, yıllar var ki her gün bir asra bedel yaşıyor buralarda.

Cemo, Memo, Haso... Hepimiz ve her birimiz ayrı ayrı, ayrı yerlerde, sen hayatın güzelliklerini yaşayasın, okuyasın, iyi bir yere varasın, yazgını yenesin, güzel bir gelecek ve yurt sahibi olasın diye. Bazen bir ölü gibi yaşıyor ve çoğu kez ölüyoruz sahiden.

Ah çocuğum, güzel kızım Rojda, Sevim Öğretmen'im, aradan yıllar geçmiş, bak ben elli yaşıma merdiven dayamışım... Bir an uyumak için gözümü yumsam, şöyle bir hayale dalıp gitsem, sen geliyorsun aklıma, bayrak direğine asılı Tufan Öğretmen gözlerimin önünde, bir daha ayrılmamak üzere birbirine sımsıkı sarılamamış, eşi ve çocuğuyla birlikte, görev yaptığı okulun bahçesinde hunharca katledilmiş Murat Öğretmen düşüyor yâdıma. Bu nasıl bir acı ki küllenmiyor... Yurdumun semalarında öldürülenlerin ardından yakılan ağıt sesleri yankılanıyor, bir de kırık dökük Türkçeyle sizin kelimeleriniz kulaklarımda...

Ah çocuğum, bir ölür bin diriliriz biz, ölüm bize ne yapsın, kim usanası bizden. Gece bitti bitecek, gündüz geliyor. Kar, boran, fırtına ve zemheri ayazıyla kış gi-

diyor, taze bir baharı müjdeliyor, gülümsüyor bize ilkbahar, yaz yakındır... Ümitliyim ben, ümitliyim, güzel günler gelecek yakında, güzel günler göreceğiz çocuklarımız, yüzler gülecek yine; sevgi, şefkat ve merhamet iklimi sarıp sarmalayacak herkesi. Kuruyan dallar çiçek açacak, yemyeşil yapraklarla dolacak, meyveye duracak, güller açacak kanlı çöllerde yetişen fidanlarda, bir çocuk tebessümü mahzun yüzlerde...

Ben öğretmenim çocuğum, öğretmenim sana, ona, siyaha, beyaza; hangi dilden, dinden, ırktan olursa olsun bütün çocuklara. En ümitsiz gözlerden ve en mahzun yüzlerden geleceğe dair ümitler devşirmektir benim işim.

Haydi gül çocuğum, gül! Gülümse biraz, gülsün gül... Çok yakındır güzel günler... Geçip gitti bak karanlık dünler... Kış bitti, bahar yakın... Ümitsizliğe düşme sakın!

HATIRA YAZARLARININ ÖZGEÇMİŞLERİ

- A -

ADATEPE, Osman:

1975 yılında Yozgat'ın Şefaathli İlçesi'nde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Şefaathli'de tamamladı. Yükseköğrenimini Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde yaptı. Trabzon'a öğretmen olarak atandı. Halen Burdur'un Ağlasun İlçesi Şehit Bayram Yeşil İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır.

AKTAŞ, Nilüfer:

1971 Malatya/Darende doğumludur. Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Biyoloji Bölümü mezunudur. 1993 yılında göreve başladı. Malatya'nın ilçe ve köylerinde görev yaptı. Halen Malatya merkez Hacı İbrahim Işık İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Yayınlanmış üç hikaye kitabı bulunmaktadır: Orman Dostlarından Bize Öğütler, Tabiat Dile Geldi, Gözyaşıma Kan Damladı. Evli, dört çocuk annesidir.

ALBAYRAK, Olgun:

1976 yılında Giresun'un Bulancak İlçesi'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bulancak'ta tamamladı. 1998 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Aynı yıl, Giresun İli Yağlıdere İlçesi Sınır Köyü İlköğretim Okulu'nda göreve başladı. Daha sonra Bulancak Lisesi ve 19 Eylül Meslek Lisesi'nde çalıştı. Bulancak Anadolu Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak mesleğini sürdürmektedir. "Gönlüm Bir Kervan" adlı yayınlanmış bir de şiir kitabı bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

ARATLI, Münire:

1985'te Konya İli Seydişehir İlçesi'nde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Seydişehir Merkez İlkokulu ve Mahmut Esat Anadolu Lisesi'nde tamamladı. Konya Selçuk Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Ağrı İli Doğubayazıt İlçesi Karabulak Yatılı İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Halen Ağrı İli Doğubayazıt İlçesi Mustafa Yassuboğa İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

ARI, Ayhan:

1975 yılında Elazığ'da doğdu. 1999 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl edebiyat öğretmeni olarak İstanbul'a atandı. Halen Bakırköy Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

ARSLAN, Murat:

1956 Muş doğumludur. Eskişehir Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nden mezun oldu. Aynı bölümde lisans tamamladı. Kastamonu Azdavay Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak göreve başladı. Muş Lisesi'nde 10 yılı aşkın süre müdürlük görevinde bulundu. Halen Muş İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

ASLAN, Gülten:

1970'te Tunceli'nin Çemişgezek İlçesi'nde doğdu. İlk öğrenimini burada tamamladı. Sivas Sağlık Meslek Lisesi'ni bitirdi. Bir süre psikiyatri hemşireliği ve anestezi hemşireliği yaptı. Daha sonra Erzurum İbrahim Hakkı Sağlık Eğitim Enstitüsü'nü bitirdi. Malatya'nın Arapgir İlçesi'nde öğretmen olarak atandı. Halen Ela-

zığ Sağlık Meslek Lisesi'nde meslek dersleri öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk annesidir.

ATEŞ, Ahmet Faruk:

1984'te Mersin'in Gülnar İlçesi'nde doğdu. İlköğrenimini Düzce Kaynaşlı Süperlit İlkokulu ve Arabacı Köyü İlkokulu'nda tamamladı. Ortaokulu, Mersin Osman Gazi Ortaokulu'nda okudu. Düzce Lisesi'nden mezun oldu. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Sırasıyla Düzce İli Çilimli İlçesi Kırkharman Köyü'nde, Bartın İli Özbaşı Köyü İlköğretim Okulu'nda, Erzinçan İli Çayırılı İlçesi Yaylakent İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik yaptı. Halen Bartın ili Özbaşı İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır.

AVCI, Alişen:

1973 yılında Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nin Başak Köyü'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kızıltepe'de tamamladıktan sonra, 1998'de D.Ü. Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Eserleriyle üç adet kişisel resim sergisi açtı, on bir karma sergiye katıldı. Halen Adana'da Dede Korkut İlköğretim Okulu'nda Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

- B -

BALTAŞ, Ömer:

1979'da Batman İli Kozluk İlçesi'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini sırasıyla Hürriyet İlköğretim Okulu ve Kozluk Lisesi'nde tamamladı. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nü başarıyla bitirdi. İstanbul Sultangazi İlçesi Esentepe İlköğretim Okulu'na

sınıf öğretmeni olarak atandı. Ağrı'nın Eleşkirt İlçesine bağlı Abdi Köyü İlköğretim Okulu'nda asker öğretmen olarak görev yaptı. Değişik tarihlerde bazı gazete ve dergilerde makale, hikâye ve şiirleri yayınlandı. Halen Aydın Uçkan İlköğretim Okulu'nda müdür yardımcısı görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

BAYAR, Yaşar:

1958 yılında Erzurum'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Erzurum'da tamamladı. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Bir süre öğretmenlik ve okul müdürlüğü yaptı. 1990 yılında Erzurum Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne atandı. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde Şube Müdürü olarak görev yaptı. Daha sonra İbrahim Çeçen Üniversitesi'ne Daire Başkanı olarak atandı. Çeşitli dergilerde makale, deneme, hikâye, şiir ve araştırmaları yayınlandı. Kitap olarak yayınlanmış dokuz eseri bulunmaktadır. Güneş Vakfı ve Yazarlar ve Gazeteciler Vakfı üyesi olup, evli ve üç çocuk babasıdır.

BAYRAM, Zeki:

1969'da Erzurum'un Çat İlçesi'nde dünyaya geldi. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi Erzurum'da okudu. Üniversite öğrenimini Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde tamamladı. Sırasıyla Adıyaman, Amasya, Bayburt illerinde öğretmenlik ve idarecilik yaptı. Halen Kocaeli Körfez Hereke Lisesinde Okul Müdür Vekilliği yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

BİÇER, Bekir:

1973'te Yozgat İli Yerköy İlçesi'nde doğdu. İlköğrenimini köyde, Ortaokulu Yerköy Orta Okulu'nda,

liseyi Kırıkkale Lisesi'nde okudu. Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Vuslat Kültür Edebiyat Dergisi, Yeni Ufuklar ve Sergi Edebiyat dergileri yayın kadrosunda görev aldı. Sızın-tı, Yağmur, Tasfiye, Kuşluk Vakti, Yitik Düşler dergilerinde şiir ve denemeleri yayımlandı. Memleket Şiirleri Antolojisi, Susuşunda Müjdeler Saklı adlı yayımlanmış eserleri bulunmaktadır. Halen bir eğitim kurumunda öğretmen olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

BİŞKİN, Alper İbrahim:

1976'da Kayseri'de doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise tahsilini Kayseri'de tamamladı. Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü'nü bitirdi. 1998 yılında Kayseri İli Develi İlçesi Küçük Künye İlkokulunda öğretmenliğe başladı. Yedek Subay Öğretmen olarak Şanlıurfa İli Siverek İlçesi İnanlı İlkokulu'nda askerliğini tamamladı. Kayseri'de sırasıyla Sarioğlan İlçesi Çiftlik İlköğretim Okulu, Palas 75. Yıl Cumhuriyet İlköğretim Okulu, Bünyan İlçesi Büyüktuzhisar Çok Programlı Lisesi'nde çalıştı. Halen Kocasinan İlçesi Atatürk Ticaret ve Anadolu Ticaret Meslek Lisesi'nde Okul Müdürü olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

BOZKOYUN, Mehmet:

1979'da Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'ne bağlı Aşağı Taşlı Köyü'nde doğdu. İlkokulu aynı köyde okudu. Ortaokulu Şanlıurfa Ahmet Erseven İlköğretim Okulu'nda, liseyi Şanlıurfa Lisesi'nde okudu. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nden mezun oldu. Van'ın Erciş İlçesi'ne bağlı Hocaali Köyü ve Van Merkez Fevzi Şengül İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Yazı ve şiirleri Esmer Dergisi

ve Sızıntı Dergisi'nde yayınlandı. Birçok yerel gazetede yazı ve şiirleri yayınlandı. Halen Van Merkez İstasyon İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evlidir.

BOZKURT, Erhan:

1968'de Malazgirt'te doğdu. İlköğrenimini Malazgirt Karakaya Köyü'nde tamamladı. Orta öğrenimini Van Endüstri Meslek Lisesinde, Üniversite Öğrenimini Atatürk Üniversitesi Erzincan Meslek Yüksek Okulu ve Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektrik Öğretmenliği Bölümünde tamamladı. Yüksek Lisans Eğitimini Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Elektrik-Elektronik Mühendisliğinde tamamladı. 1988 yılında öğretmenliğe başladı. Sırasıyla Burdur, Bucak, Karamanlı, Hatay, Kırıkhan ve Tarsus'ta öğretmenlik ve yöneticilik görevlerinde bulundu. Halen Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Endüstri Meslek Lisesi Müdürü olarak görev yapmaktadır. Evli 4 çocuk babasıdır. Bilgi Seferberliği, Turistik Gazino adlı sahnelenmiş tiyatro eserleri ve "Okuma Üzerine" adlı yayımlanmış bir kitabı bulunmaktadır.

- C -

CAMCI, Fatma:

1975 yılında Gaziantep'te doğdu. Çakabey İlkokulu, Çakabey Ortaokulu ve Kaya Aldoğan Lisesi'nde okudu. Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Kırklareli'nin Pınarhisar İlçesi'nde edebiyat öğretmeni olarak göreve başladı. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde görev yaptı. Helen Çerkezköy Hacı Fahri Zümbül Anadolu Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak çalışmaktadır. Evli, iki çocuk annesidir.

CAN, Soner:

12 Mayıs 1981’de Denizli’nin Çameli İlçesi’ne bağlı Kolak Köyü’nde doğdu. İlköğrenimini köyünde, ortaokulu Denizli-Acıpayam Ortaokulu’nda, liseyi de Denizli Cumhuriyet Lisesi’nde okudu. 1998’de girdiği Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi’nden 2002 yılında mezun oldu. Halen İstanbul Pendik’te öğretmenlik yapmaktadır

CELEPÇİ, Nuri:

1973 yılında Gümüşhane’nin Şiran İlçesi Selimiye Köyü’nde doğdu. İlkokulu köyünde okudu. Zonguldak Ereğli İmam Hatip Lisesi’nde ve Tekirdağ İmam Hatip Lisesi’nde öğrenim gördü. Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. Din felsefesi dalında Yüksek Lisans yaptı. Kayseri Sarız İlçesi İmama Hatip Lisesi’nde, Diyarbakır İmam Hatip Lisesi’nde, Bursa’nın Nilüfer İlçesi’nde çeşitli okullarda öğretmenlik yaptı. Halen Bursa Nilüfer İlçesi Cavit Çağlar İlköğretim Okulu’nda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak çalışmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

COŞKUN, Hatice:

1969’da Niğde’de doğdu. 1987 yılında Niğde İmam Hatip Lisesi’nden mezun oldu. Kayseri Erciyes Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi. Kırıkkale’de Edebiyat Öğretmenliği yaptı. Halen Keçi-
borlu Senir Lisesi’nde görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk annesidir.

- Ç -

ÇALIŞKAN, Pınar:

1979 İstanbul doğumludur. İlkokul ve ortaokulu Gebze’de liseyi ise Bursa’da okudu. Uludağ Üniversi-

tesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans yaptı. Osmangazi Üniversitesi'nde Yeni Türk Edebiyatı dalında yüksek lisansına devam etmektedir. Bursa ve Ağrı-Doğubeyazıt'ta görev yaptı. Halen Çankırı-Ilgaz Atatürk Çok Programlı Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

ÇANKAYA, Ayhan:

1972'de Afyonkarahisar İli'nin Sandıklı İlçesi'nde doğdu. İlköğrenimini aynı ilçede tamamladı. Ortaöğrenimini Eskişehir Yunus Emre Öğretmen Lisesi'nde yaptı. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Erzurum ve Çorum'da öğretmenlik ve idarecilik görevlerinde bulundu. Halen Denizli Özel Servergazi Lisesi'nde öğretmenlik görevini sürdürmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

ÇELİK, Numan:

1973'te Manisa'nın Demirci İlçesi'nde dünyaya geldi. İlkokulu İzmir'in Bayındır ve Edirne'nin İpsala ilçelerinde okudu. Ortaokulu, Edirne Uzunköprü İmam-Hatip Lisesi'nde, liseyi Uzunköprü İmam-Hatip Lisesi ve Ankara Merkez İmam-Hatip Lisesi'nde tamamladı. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Sırasıyla Osmaniye'nin Kadirli Lisesi'nde, Ağrı Doğubayazıt Atatürk İlköğretim Okulu'nda, Manisa Kula ilçesinde öğretmenlik yaptı. Halen Manisa Salihli Anadolu Lisesi'nde görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

ÇİFTÇİ, Ferhat:

1982 yılında Bingöl'de doğdu. İlköğrenimini Karaelmas İlköğretim Okulu'nda, orta öğrenimini Bingöl Lisesi'nde tamamladı. 2002'de Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği'nden mezun oldu. Bingöl Vali Güner Orbay İlköğretim Okulu'na Türkçe öğretmeni olarak atandı. Halen Bingöl MEV Öğretmen Serkan Akyaz İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

- D -

DEMİREL, Fatih:

1980'de Gümüşhane'nin Karamustafa Köyü'nde doğdu. İlköğrenimini Erzurum ve Ünye'de, ortaöğrenimini ise Gümüşhane Lisesi'nde tamamladı. Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Gümüşhane-Merkez Yusuf Çiftçiöğlü İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

DİNÇ, Canan:

1975 Kırşehir / Mucur doğumludur. İlk, orta ve lise öğrenimini Kırşehir'de tamamladı. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. 1999'da Düzce'nin Akçakoca İlçesi'nde öğretmenliğe başladı. Halen Düzce Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk annesidir.

DÖŞ, Erhan:

1968 Konya Ereğli'de doğdu. İlk orta ve lise öğrenimini Ereğli'de tamamladı. Giresun Eğitim

Yüksekokulu'nu bitirdi. Anadolu Üniversitesi'nden lisans diploması aldı. Sırasıyla Sinop İli Durağan İlçesi Yemişen Köyü ile Emirtolu Köyü'nde; Konya Karapınar İlçesi İslık Kasabası, Ereğli Aziziye Kasabası ve Ereğli Gazi İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik ve yöneticilik görevlerinde bulundu. Halen Bilecik Osmaneli İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü olarak görevini sürdürmektedir.

DURAK, Osman:

1973'te Çorum İli İskilip İlçesi Suylan Köyü'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bayat İlçesi'nde tamamladı. Gazi üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Ardahan ilinde göreve başladı. Bartın ve Samsun'un çeşitli köy okullarında öğretmenlik yaptı. Özel bir radyoda "Şiir Durağı" adlı programın yapımcılığını ve sunuculuğunu yaptı. Halen Gaziantep İli Umud İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

DURMAZ (KARATAŞ), Fatma:

1979'da Kayseri İli'nin Özvatan İlçesi'nde doğdu. Gaziantep Üniversitesi Adıyaman Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Üniversitede okurken "Yalnızlık Bir Türküdür Demişti Annem" adında şiir kitabı çıktı. Birçok şiiri çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanmıştır. Halen Yozgat İli Sarıkaya İlçesi Karayakup İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

DURSUN, Osman:

1971 Şanlıurfa doğumludur. İlkokulu Şair Abdi İlkokulu'nda, ortaokulu Gazi Ortaokulu'nda, liseyi Ergani Anadolu Öğretmen Lisesi'nde okudu. Dokuz

Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. 1997'de Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesinde göreve başladı. Halen Şanlıurfa Esentepe İMKB Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

DÜZGÜN, Cemile:

1978'de Uluğbey İlçesi'nde doğdu. Giresun Eğitim Enstitüsü'nden mezun oldu. Ordu Şehit Üsteğmen Doğan Gökbulut İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Halen Ordu Atatürk İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. "Küçük Yelkenlim" adlı bir şiir kitabı yayınlanmıştır. Şiir yarışmalarında dört ödül almıştır. Yerel bir gazetede köşe yazarlığı yapmaktadır. Evli, iki çocuk annesidir.

- E -

ERGÖREN, Nebi:

1971 Bitlis Adilcevaz doğumludur. İlk orta ve lise öğrenimini Adilcevaz'da tamamladı. Yükseköğrenimini Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde yaptı. Giresun Alucra'da öğretmenliğe başladı. Adilcevaz'da çeşitli okullarda öğretmenlik ve yöneticilik yaptı. Adilcevaz Eğitim-Bir-Sen İlçe Temsilciliği'ni kurdu. Halen Adilcevaz Anadolu Lisesi Müdür Vekilliği yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ERSOY, Gani:

1982 yılında Erzincan'da doğdu. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi Erzincan'da okudu. Yüksek öğrenimini 19 Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde yaptı. Marmara Üniversitesi'nde yüksek lisans eğitimini gördü. 2004

yılında başladığı öğretmenlik mesleğine halen Şırnak İli Cizre İlçesi Kaymakam Mümin Heybet Yıl İlköğretim Okulu'nda devam etmektedir.

- F -

FİDAN, Habib:

1982 Mardin doğumludur. İlk ve ortaokulu Mardin'de okuduktan sonra, Ankara Hasanoğlan Atatürk Anadolu Öğretmen Lisesi'nde eğitimini tamamladı. Ardından Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Öğretmenliğe 2005 yılında başladı. Hâlen Yalova 700. Yıl Osmangazi İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir.

- G -

GÜREL, Fatma:

1970'te Bolu'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimi Bolu'da tamamladı. Yüksek öğrenime 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde başladı, Abant-İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde tamamladı. Yüksek Lisans Programını tamamladı. Niğde İli Çiftlik İlçesi Azatlı Kasabası İlkokulu'nda göreve başladı. Halen Bolu Koç İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir kız annesidir.

GEDİK, Bayram:

1973 yılında Bayburt'ta doğdu. Sorkunlu Köyü İlkokulu, Kastamonu Göl Öğretmen Lisesi ve KTÜ Giresun Eğitim Yüksek Okulu Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde okudu. Sırasıyla Erzurum İli Çat İlçesi, Bardakçı Köyü Venedik Mezraı'nda, Bayburt İli Mutlu Köyü İlköğre-

tim Okulu'nda öğretmenlik yaptı. Halen Bayburt İli Aydıntepe İlçesi Şehit Muammer Gür İlköğretim Okulunda sınıf öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

GÖÇMEN, Yılmaz:

1951'de Tire'de doğdu. İlk ve orta tahsilini Tire'de yaptı. Öğretmen Okulu'nu Çanakkale - Gökçeada (İmroz) Atatürk İlköğretmen Okulu'nda okudu. 1969 yılında öğretmen oldu. Almanya'da altı yıl öğretmenlik yaptı. Daha sonra Eğitim Önlisans, Lisans ve Anadolu Üniversitesi İş İdaresi Bölümü Lisans diplomaları aldı. Okul Müdürlüğü yaptı. Kurduğu folklor ekipleriyle; Almanya'da, Mısır'da ve Polonya'da Türkiye'yi temsilen gösterilere katıldı. Emekli oldu. Halen Tire Özel Sınav Dergisi Dershaneleri'nin Müdürlüğünü yapmaktadır.

GÜMÜŞ, Turgay:

1976'da Denizli'nin, Çameli İlçesi'nin, Karabayır Köyü'nde doğdu. İlkokulu köyünde okudu. Ortaokulu Köyceğiz, Naip Hüseyin Lisesi'nde, liseyi Denizli Lisesi'nde bitirdi. İnönü Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği'nden mezun oldu. Kastamonu'nun Pınarbaşı İlçesi'nde Şehit Ramazan Akkaya YİBO'da göreve başladı. Kahramanmaraş'ın Pazarcık İlçesi'nin Evri Kasabası'nda asker öğretmen olarak çalıştı. Halen Kastamonu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalışmaktadır. Evlidir.

GÜNEYLİ, Cevdet:

1970'te Denizli İli Güney İlçesi'nde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini bu ilçede tamamladı. Yüksek öğrenimini Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili

ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nde yaptı. Tarsus Lisesi'nde ve Turhal Lisesi'nde görev yaptı. Halen Tokat İli Pazar İlçesi Şehit Hüseyin Kocabaş Çok Programlı Lisesi'nde görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

GÜVEN, Mahmut:

1978'de Adana'nın Karaisalı ilçesi'nde doğdu. İlkokulu, ortaokulu ve lise eğitimini aynı ilçede tamamladı. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü'nü bitirdi, öğretmen olarak atandı. Başta Ayna Dergisi olmak üzere birçok dergide yazılar yazdı. Çeşitli yarışmalara katıldı, derecelere girdi. Halen Gazi İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik görevini sürdürmektedir.

- İ -

İÇER, Güngör:

1973'te Sakarya'nın Arifiye İlçesi'nde doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Arifiye'de tamamladı. İstanbul Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda okudu. İlk görev yeri olan Afyon'a bağlı Çobanlar ilçesi Zafer İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik hayatına başladı. Halen Sakarya'da Arifiye Çok Programlı Lisesi'nde Beden Eğitimi öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir.

İMANLIK, Yılmaz:

1973'te Ordu İli Kumru İlçesi'nde doğdu. İlköğrenimini Aşağı Damla Köyü'nde yaptı. Orta öğrenimini Terme İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Salıpazarı

ÇPL ve Muslubey İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Halen Salıpazarı Gökçeli İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. "Bir Gül Diktim Yüreğime Senden ve İkinci Şarkılarını Sana Bıraktım" adlı iki şiir kitabı yayınlandı. Değişik dergilerde şiir, öykü ve denemeleri yayınlandı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

İŞLER, Necati:

1976'da Kırıkkale'nin Keskin İlçesi'ne bağlı Hacı-ömersolaklısı Köyü'nde doğdu. İlk öğrenimini Keskin ve Kırıkkale'de tamamladı. Kırıkkale İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. İki yıl Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nde okudu. 1999 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Düzce Anadolu Öğretmen Lisesi'nde Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmeni olarak göreve başladı. 2005 yılında Türk İslam Edebiyatı alanında yüksek lisansını tamamladı. Hâlen Ankara'da Türkkent İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik görevine devam etmektedir.

- K -

KALABAZ, Sabit:

1961 Hatay, Yayladağı doğumludur. İlkokulu kendi köyünde "Kösrelik İlkokulu"nda, ortaokul ve liseyi Adana-Haruniye Düziçi Öğretmen Lisesi'nde okudu. Hatay Eğitim Enstitüsü ile Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde yüksek öğrenimini yaptı. Ağrı Eleşkirt Lisesi, Tutak Lisesi, Geçitveren Ortaokulu, Hatay Yayladağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu, Hatay İmam Hatip Lisesi, Hatay Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi'nde öğretmen olarak çalıştı. Halen, Hatay Osman Ökten Anadolu Lisesi'nde Türk Edebiyatı, Dil ve Anlatım Dersi öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

KALIP, Cumali:

1957'de Konya'nın Ereğli İlçesi'nde dünyaya geldi. Toros İlköğretim Okulu, Niğde İmam Hatip Lisesi ve Afyon Bolvadin İmam Hatip Lisesi'nde okudu. Eskişehir Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nden mezun oldu. Şubat 1982'de göreve başladı. Sırasıyla Konya, Malatya, Niğde, Karaman'da görev yaptı. Çeşitli gazete ve dergilerde şiir ve hikayeleri yayınlandı. Halen Uşak İzzettin Çalışlar Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

KAR, Ayten:

1973 Çanakkale'nin Biga İlçesi'nde doğdu. 1994 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü'nden mezun oldu. Halen Batman Merkez Fatih İlköğretim Okulunda Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, üç çocuk annesidir.

KARACA, Ahmet:

1959'da Gerze'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Gerze'de yaptı. Bolu Eğitim Enstitüsü'nden mezun oldu. Halen Sinop Abalı İlköğretim Okulu'nda Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

KARAKOÇ, Seyhan:

1981'de Mardin'de doğdu. İlkokulu önce Çanakkale'de sonra Urfa'nın Akçakale İlçesi'nde okudu. Ortaöğrenimini Viranşehir Anadolu Lisesi ve Mardin Anadolu Lisesi'nde yaptı. Selçuk Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Diyarbakır'ın Kulp İlçesi'ne atandı. Halen Diyarbakır'ın Çınar İlçesi'nde öğretmenlik yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

KARANFİL, Veli:

1961'de Zonguldak İli Çaycuma İlçesi Dağüstü Köyü'nde doğdu. İlkokulu köyünde bitirdi. Orta-öğrenimini Düzce'de tamamladı. Kayseri İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi. Halen Zonguldak Anadolu İmam-Hatip Lisesi'nde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Yayınlanmış ve yayına hazır kitapları vardır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

KARATAŞ, Süleyman:

1983'te Hakkâri ili Çukurca İlçesi Cevzli Köyü'nde doğdu. İlköğrenimini aynı köyde, ortaokulu ve liseyi Hakkâri'de okudu. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Hakkâri Atatürk Lisesi'nde öğretmenliğe başladı. Yazılar çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanmıştır. Halen Hakkâri Atatürk Lisesi'nde öğretmenlik yapmaktadır.

KAVAL, Lütfiye:

1978 Aydın doğumludur. İlk, orta ve lise öğrenimi Aydın'da tamamladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü mezunudur. Sırasıyla Düzce Ticaret Lisesi, Aydın Bozdağın Haydere İlköğretim Okulu, Fethiye Akdeniz Bilgi Dershanesi, Aydın Bağarası Lisesi, Fethiye Arpacık İlköğretim Okulu, Dalyan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. Halen Fethiye Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nde görevini sürdürmektedir. İki çocuk annesidir.

KAYA, İbrahim:

1974 yılında Erzurum'un Karayazı İlçesi'nde doğdu. Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden

mezuniyetinin ardından Siverek Hatundere İlköğretim Okulu'na atandı. 2005 yılında halen öğretmeni olduğu Kahta Akıncılar İlköğretim Okulu'na atandı. Tutuşur Yüreğimde Çaresizliklerin ve Ağıt Yüklü Bir Ezgiyim adında yayınlanmış iki şiir kitabı bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

KERMAN, Kezban:

1970'te Kars'ın Kağızman İlçesi'nde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Uşak ve Aydın'da yaptı. Yükseköğrenimini Edirne'de Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. Tezli yüksek lisans yaptı. Çeşitli dershanelerde, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında öğretmenlik yaptı.. Halen Edirne Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, bir kızı var.

KESTİOĞLU, Hatice:

1973 Rize Çamlıhemşin doğumludur. İlkokulu Topluca II. İlkokulu, ortaokul ve liseyi Çamlıhemşin İmam Hatip Lisesi'nde okudu. Yükseköğrenimini KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümü'nde tamamladı. Ardahan Sulakyurt Köyü İlköğretim Okulu, Rize Çamlıhemşin Topluca İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Halen Rize Merkez Denizciler İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır.

KILIÇ, Ayhan:

1966 Ankara doğumludur. Gazi Üniversitesi'nden 1989 yılında mezun oldu. Erzincan ve Yalova'da görev yaptı. Halen Ankara Mecidiye İlköğretim Okulu'nda Beden Eğitimi öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir. Farklı spor dallarıyla antrenör, hakem ve sporcu olarak ilgilenmekte ayrıca yağlıboya resim ve fotoğrafçılıkla da ilgilenmektedir.

KOÇ, Yaşar:

1977 Karaman doğumludur. İlkokulu Konya'nın Ilgın İlçesi'ne bağlı Çavuşçugöl Kasabası Atatürk İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu; Karaman Anafartalar İlköğretim Okulu'nda, liseyi; Karaman Teknik Lisesi'de okudu. Konya Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun oldu. Van-Çatak Işınlı Köyü İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Halen Konya-Cihanbeyli Kırkışla Günay Kora İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

KUNDU, Faruk:

1973'te Patnos'ta doğdu. İlköğrenimini köyde, orta öğrenimini Ağrı İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. Samsun Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği'ni bitirdiği 1996'da Malazgirt İlçesi Yaramış Köyü İlköğretim Okulu'nda öğretmenliğe başladı. Daha sonra Patnos ve Manavgat İlçelerinde öğretmenlik ve okul yöneticiliği görevlerinde bulundu. Halen Kars'ta görev yapmaktadır. Evli, bir çocuk babasıdır.

KURULAY, Meral:

1957 İstanbul doğumludur. İlkokulu İstanbul Bahariye İlkokulu'nda, ortaokul ve liseyi Kadıköy Kız Lisesi'nde okudu. 1980 yılında Yabancı Diller Yüksek Okulu Almanca Bölümü'nü bitirdi. 1975-1985 arası Türk Hava Yolları'nda çalıştı. Sırasıyla İstanbul Kadıköy Mustafa Mihriban Boysan Ortaokulu, İstanbul Pendik Şeyhli İlköğretim Okulu, Kadıköy Celal Yardımcı İlköğretim Okulu, Kadıköy Sait Cordan İlköğretim Okulu'nda öğretmen ve okul müdür yardımcılığı görevlerinde bulundu. Halen İstanbul Ümraniye Ş.Ö. Yasemin Tekin İlköğretim Okulu'nda okul müdürü

olarak görevini sürdürmektedir. Birçok şiirleri ve bazı deneme yazıları çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanmıştır. Evli, iki çocuk sahibidir.

KÜÇÜKKÖR, Sultan:

1968’de Uşak İli Eşme İlçesi’nde dünyaya geldi. Şehit Ali Bey İlkokulu’nda okudu. Ortaokul ve liseyi Eşme Lisesi’nde okudu. Van 100. Yıl Eğitim Yüksek Okulu Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nden mezun oldu. Diyarbakır İli Kulp İlçesi Narlıca Köyü’nde öğretmenliğe başladı. Daha sonra Kulp Yatılı Bölge Okulu’nda, Afyonkarahisar İli Emirdağ İlçesi Davulga Kasabası’nda, Eskişehir İli Keskin Köyü İlköğretim Okulu’nda, Eskişehir İli Doktor Halil Akkurt İlköğretim Okulu’nda öğretmenlik yaptı. Halen Eskişehir Sami Sipahi İlköğretim Okulu’nda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk sahibidir.

- N -

NİZAM, Salim:

1970’te Gönen’de doğdu. İlkokulu Paşacıftlık İlkokulu’nda, Ortaokulu Buğdaylı Ortaokulu’nda, Liseyi Gönen Ömer Seyfettin Lisesi’nde okudu. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nü bitirdi. Ardahan ve Bartın illerinde öğretmenlik yaptı. Halen Balıkesir Gönen Karşıyaka 100. Yıl İlköğretim Okulu’nda öğretmenlik yapmaktadır. 2005 Yılı Türk Dünyası Ömer Seyfeddin Hikâye Yarışması’nda mansiyon, 2006 Gönen Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması’nda birincilik, 2008 Ümit Kaftancıoğlu Öykü Yarışması’nda mansiyon, 2008 Tokat Zile Mustafa Necati Sepetçioğlu Hikaye Yarışması’nda mansiyon ve 2008 Yağmur Dergisi mansiyon ödülleri aldı. Evli ve bir çocuk babasıdır.

- Ö -

ÖZER, Hakan:

1980'de Kütahya'nın Tavşanlı İlçesi'nde doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi bu ilçede okudu. Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Şirle ilgilendi. Sırasıyla Şırnak İli, Uludere İlçesi Habur-2 Köyü ve Yemişli Köyü'nde, İstanbul Zihni Küçük İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Halen Zühtü Şenyuva İlköğretim Okulu'nda öğretmenliğe devam etmektedir. Evli, bir çocuk babasıdır.

- P -

PAŞAZADE, Erhan:

1975 Sivas doğumludur. Cumhuriyet Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. Halen Sivas Anadolu Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

PATAZ, İbrahim:

1952'de Osmaniye'nin Düziçi İlçesi'nde doğdu. İlkokulu Alibozlu İlkokulu'nda, Ortaokulu Hacılar Ortaokulu'nda okuduktan sonra Mersin Erkek Öğretmen Okulu'ndan 1971 yılında sınıf öğretmeni olarak mezun oldu. Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Fizik-Kimya-Biyoloji bölümünden Fen Bilgisi öğretmeni olarak mezun oldu. Halen Osmaniye'de Fen ve Teknoloji Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

POLAT, Sevcan:

15 Eylül 1970 tarihinde Iğdır'da doğdu. Kars Kazım Karabekir Öğretmen Lisesi'nin ardından 1992 yı-

İnönü Ortadoğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kimya Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Erzincan'da, Trabzon'da ve İstanbul'da görev yaptı. 2008 yılından itibaren Aydın Anadolu Teknik ve Teknik Lisesi'nde İngilizce öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

- S -

SAZLI, Selim:

1961 Amasya doğumludur. İlk, orta ve lise tahsilini Amasya'da tamamladı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nü bitirdi. Hatay Erzin Lisesi, Amasya İmam Hatip Lisesi ve Suudi Arabistan Riyad Türk Okulu'nda görev yaptı. Halen Amasya Merkez Atatürk İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli ve 4 çocuk babasıdır.

SELİMOĞLU, Hidayet:

1967 yılında Kahramanmaraş İli Andırın İlçesi'nde doğdu. 100. Yıl Üniversitesi Van Eğitim Yüksek Okulu'nu ayrı bitirdi. 1989 yılında Erzurum'da sınıf öğretmeni olarak mesleğe adım attı. 2000 yılında Anadolu Üniversitesi Lisans Tamamlama Programı Türkçe Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli dergi ve kitaplarda yayınlanmış çok sayıda öykü ve denemeleri vardır. Halen Adana İMKB İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk annesidir.

SÜCÜ, Aytekin:

1978'de Artvin'in Yusufeli İlçesi'nde doğdu. İlkokulu Tekkale İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu Yusufeli İmam Hatip Lisesi'nde, liseyi de Yusufeli Çok Programlı Lisesi'nde okudu. Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Artvin'de sırasıyla,

Murgul Damar Atatürk Lisesi, Narlık İlköğretim Okulu, İnönü İlköğretim Okulu ve Yusufeli Çok programlı Lisesi'nde görev yaptı. Halen Yusufeli Çok Programlı Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği görevine devam etmektedir.

SÜMER, Hasan:

1954'te Çanakkale İli Bayramiç İlçesi Çırpılar Köyü'nde doğdu. İlköğrenimini Çırpılar İlkokulu'nda yaptı. Ortaokulu Edremit'te okudu. Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Bayramiç Güvemcik Köyü, Çedik Köyü, Doğancı Köyü ve Yiğitler Köyü, Milli Zafer İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik; Bayramiç Öğretmenevi'nde müdürlük yaptı. 19 Eylül 2005 tarihinde emekli oldu. Evli ve bir çocuk babasıdır.

- Ş -

ŞAHİN, Mehmet Salih:

1977 Mardin Nusaybin doğumludur. İlkokulu Nusaybin YİBO, ortaokulu Ergani Öğretmen Lisesi, liseyi ise Ergani Anadolu Öğretmen Lisesi'nde okudu. Pamukkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Halen Nusaybin Anadolu Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

ŞAHİN, Rıdvan:

1979 yılında Aksaray'ın Ortaköy İlçesi'nde doğdu. İlköğrenimini Bozkır Kasabası'nda, liseyi Ortaköy Lisesi'nde tamamladı. Dicle Üniversitesi Fizik Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Diyarbakır'ın Çınar İlçesi'nde ve Sakarya'nın Geyve İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmeni olarak göreve yaptı. Halen Aksaray 75. Yıl Anadolu Meslek Lisesi'nde fizik öğretmeni olarak

görev yapmaktadır. Değirmen ve Irmak dergilerinde şiir ve hikâyeleri yayınlandı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ŞİMŞEK, Tacettin:

Gümüşhane'nin Torul ilçesine bağlı Altınpınar beldesinde doğdu. Konya İvriz Öğretmen Lisesi ve Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Siirt-Eruh Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. 1990'da Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi'ne araştırma görevlisi olarak girdi. 1993'te yüksek lisansını, 1999'da doktorasını tamamladı. Hâlen aynı fakültenin Türkçe Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Akademik araştırmaları ve makaleleri yanında şiir, hikâye, deneme, tiyatro gibi türlerle ilgilendi. Şiir ve yazıları Köprü, Zafer, Türk Edebiyatı, Doğu Edebiyat, İlyaz, Mina, Yedi İklim, Hece, Karçiçeği, Palandöken, Taşra, Sühan, Beyazdoğu gibi dergilerde yayımlandı. "Türkçem Eyvah!" adlı tiyatro eseriyle Türk Dil Kurumu 2004 Onur Ödülü'nü kazandı. Çocuk Edebiyatı, İlköğretimde Drama, Teoriden Uygulamaya Okul Tiyatrosu, Eylülce (Şiir) yayımlanmış kitaplarından birkaçı.

- T -

TUNÇER, Kenan:

1975'te Safranbolu'da doğdu. İlkokulu Safranbolu Bağlar İlkokulu'nda, ortaokulu Karabük Yenişehir Ortaokulu'nda, liseyi Demir Çelik Lisesi'nde okudu. Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Kastamonu Araç İlçesi Kayaboğazı Kemal Uçar İlköğretim Okulu'na öğretmen olarak atandı. Halen Karabük Merkez Çelik İş İlköğretim Okulu'nda görev yapmaktadır. Evli, iki çocuk babasıdır.

TURAN BALKAN, Ayşe:

1976 yılında İzmir’de doğdu. İlk ve ortaöğretimini İzmir’de tamamladı. Yüksek öğrenimini Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde yaptı. Aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Programını tamamladı. Afyon’un Çay İlçesi Kurtuluş İlköğretim Okulu ve Afyon Merkez Methiye Dumlu İlköğretim Okulu’nda Türkçe öğretmenliği yaptı. Halen Kocatepe Anadolu Lisesi’nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

TÜRK, Yıldırım:

1975’te Sivas’ın Suşehri İlçesi’nin Karacaören Köyü’nde doğdu. İlk ve Ortaöğrenimini Suşehri’nde tamamladı. 1999’da Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü’nden mezun oldu. Hikaye ve denemeleri; Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Edebiyat Otağı ve Kırıkkale İl Gazetesi’nde yayınlanmaktadır. Halen Kırıkkale Atatürk Anadolu Lisesi’nde edebiyat öğretmenliği yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

TÜRKARSLAN, Eda:

1981’de Kahramanmaraş İli’nin Elbistan İlçesi’nde dünyaya geldi. İlkokulu Zonguldak Işıkveren İlkokulu’nda, ortaokul ve liseyi Ankara Fethiye Kemal Mumcu Anadolu Lisesi’nde, üniversiteyi ise Manisa Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi’nde okudu. Bir süre ücretli öğretmenlik yaptı. Mut Işıklar Şehit Bilal Konya İlköğretim Okulu’nda görev yaptı. Halen Kütahya Merkez İnköy İlköğretim Okulu’nda görev yapmaktadır. Evli, bir çocuk annesidir.

- Ü -

ÜNAL, Adnan:

1961 Ankara doğumludur. Şiir yorumları, makale, denene ve fabl çalışmaları var. Halen Ankara Osman Ünyazıcı İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli, beş çocuk babasıdır.

- Y -

YANIK, Nuran:

1975'te Trabzon'un Tonya İlçesi'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Tonya'nın İskenderli Kasabası'nda tamamladı. 1996 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Giresun'un Eynesil İlçesi Mustafa Yüksel İlköğretim Okulu'nda ve Trabzon Affan Kitapçıoğlu Lisesi'nde görev yaptı. Halen Trabzon Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde öğretmenlik yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

YEMİŞ, Burhan:

1977'de Konya-Karapınar'a bağlı Hotamış Kasabası'nda doğdu. İlk ve ortaokulu bu kasabada, liseyi Konya Meram Ticaret Meslek Lisesi'nde bitirdi. 2001 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Giresun-Görel Karlıbel İlköğretim Okulu'nda, Kars Digor Yağlıca Köyü İlköğretim Okulu'nda, Afyonkarahisar-Dinar Haydarlı Lisesi'nde görev yaptı. Halen Karaman Temizel Ünlü Bilgisayar Anadolu Teknik Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni olarak çalışıyor. Evli, iki çocuk babasıdır.

YILDIRIM, Ertan:

1974'te Çorum'da doğdu. Tanyeri İlkokulu, Bedri Karafakıoğlu Ortaokulu ve Fatih Lisesi'nde okudu. 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Samsun İli Vezirköprü İlçesi'nde Türkçe Öğretmeni olarak göreve başladı. Çorum Merkez Dr. Sadık Ahmet İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. Başöğretmenlik ve Uzman Öğretmenlik Sınavlarına Hazırlık, Tüm Adaylar İçin KPSS-Kamu Personeli Seçme Sınavı Hazırlık Kitabı'nın hazırlanmasında görev aldı. Birçok gazete ve kültür sanat dergilerinde deneme, öykü, eleştiri, makale, şiir türlerinde yazıları yayınlandı. Hâlen Cumhuriyet Lisesi'nde görev yapmaktadır. Evli, Öykü, iki çocuk babasıdır.

YILDIZ YILDIRIM, Selma:

1967'de Erzurum'da doğdu. Öğrenim hayatını Erzurum'da tamamladı. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'ni bitirdikten sonra Öğretmen olarak Kırşehir'e atandı. Kırşehir ve Aksaray illerinde öğretmenlik yaptı. Halen Erzincan İli Fatih Endüstri Meslek Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

YOLLU, Hanefi:

1971 Kahramanmaraş'ın Pazarcık İlçesi'nde doğdu. İlk ve ortaokulu Pazarcık Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda, Liseyi Gaziantep Atatürk Lisesi'nde okudu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü'nden mezun oldu. Sınıf öğretmeni olarak Siirt'e atandı. Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı Kız Öğrenci Yurdu

müdürlüğü yaptı. Halen Siirt Halide Kutlualp İlköğretim Okulu Müdürlüğü'nü yürütmekte olup evli ve bir çocuk babasıdır.

YÜKSEL, İhsan:

1977'de Niğde Çiftlik Azatlı Kasabası'nda doğdu. İlkokulu Çiftlik Azatlı Kasabası'ndaki Şehit Selim Ertten İlköğretim Okulu ile Azatlı İsa Yüksel İlköğretim Okulu'nda okudu. Ortaöğrenimini Çiftlik Çok Programlı Lisesi Ticaret Bölümü'nde yaptı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi. Kars İli Dığor ilçesi Türkmeşen Köyü İlköğretim Okulu'nda ve Niğde Çiftlik Çardak İlköğretim Okulu'nda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak görev yaptı. Halen Çiftlik Lisesi'nde görev yapmaktadır.

“Ufuk denen tabiat ekranı, bütün bir hayat macerasını yaşar ve yaşatır. Her an, bir ümitten bir ümide, bir hayalden bir hayale ve fakat huzuru bulmak ümidiyle koşar dururuz. Her noktada yoldaşımız, bütün tonlarıyla hüzdündür. Yerlere dökülen sarı yaprakların her birinde bir güneş saklı bulunduğunu; Fuzulî'nin “Dehr-i dún her lâhza bir nevres gülü berbâd eder” mısraını tekrarlayarak yağmurlu soğuk bir sonbahar günü Muş'a indim. Çevremde sis ve duman, önümde art arda manialar; hissiyatım sarsık, ruhum yaralı; yer yer aksak karıncalar gibi sekerek, zaman zaman yanıp kül oluncaya kadar ateşin etrafında pervaz eden kelebekler gibi uçarak İl Millî Eğitim Müdürlüğüne ulaştım. Buradaki işlemlerimin uzaması Varto'ya gitmem için minibüs bulmamı zora sokmuştu. Uzun bir soruşturmada sonra yük kamyonlarının olduğu alana gelmiştim. Etrafta sadece üç dört kamyon vardı. Birinin ön kısmında yer bulmuş, parasını da peşin ödeyerek oturmuşum.”

* * *

"Ne var ki insan hayatla yan yana koşmak zorundadır çoğu zaman, bu tatsız-tuzsuz fânî dünyada. Ya bir adım önde, ya bir adım geride olma koşulunu dayatır en olmadık zamanlarda. Ama hep nefes nefese mi olmalı böyle? Çoğu zaman ayrılık rüzgârları hiç ummadığımız bir anda yakalar sizi, bir anda gelip çalar demir kapılı, taş duvarlı, kırık camlı kör pencerенizi. İşte o zaman başlarsınız yaşadıklarınızı özlemeye ki bu özlem çoğu zaman hasretlerle doludur. Hele güzel anılarınız varsa daha çok özlemeye başlarsınız o sonu gelmez, karanlıklarda güneşi usulca beklediğiniz, ıssız yalnızlıklarınızı."

MEMUR-SEN KONFEDERASYONU

EĞİTİM-BİR-SEN
EĞİTİMCİLER BİRLİĞİ SENDİKASI

ISBN : 978-975-6153-21-5

www.egitimbirsen.org.tr